INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

REPERTORIS DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA, I

CURT WITTLIN

REPERTORI D'EXPRESSIONS MULTINOMINALS I DE GRUPS DE SINÒNIMS EN TRADUCCIONS CATALANES ANTIGUES

BARCELONA
1991

REPERTORI D'EXPRESSIONS MULTINOMINALS I DE GRUPS DE SINÒNIMS EN TRADUCCIONS CATALANES ANTIGUES

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

REPERTORIS DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA, I

CURT WITTLIN

REPERTORI D'EXPRESSIONS MULTINOMINALS I DE GRUPS DE SINÒNIMS EN TRADUCCIONS CATALANES ANTIGUES

BARCELONA
1991

Obra guardonada amb el premi
Lluís Nicolau d'Olwer de l'Institut
d'Estudis Catalans el 1989.

La Universitat de Saskatchewan
(Canadà) ha contribuït a l'edició
d'aquest *Repertori*.

Publicat per acord de la Secció Filològica
pres en sessió del 18 de gener de 1991.

© INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, per a la present edició
© Curt Wittlin
Primera edició: juliol de 1991
Tiratge: 1.000 exemplars
Editor: Institut d'Estudis Catalans
Carme, 47 - 08001 Barcelona
Impressió: Romanyà/Valls, Verdaguer 1, Capellades (Barcelona)

ISBN: 84-7283-173-6
Dipòsit legal: B. 27.434-1991

Índex

I. Estudi històric, filològic i lingüístic 7
1. Introducció 9
2. L'edat antiga 14
3. Expressions multinominals no sinonímiques 20
4. El bilingüisme medieval 29
5. Binomis en traduccions medievals europees 34
6. Binomis sinonímics: consideracions lingüístiques 59
7. Binomis sinonímics: consideracions temàtiques 66
8. Binomis sinonímics: consideracions estilístiques 74
9. Els grups de sinònims al segle XV 84
10. El repertori 96

II. Repertori 111
1. Abreviatures de les obres citades 113
2. Repertori 117
3. Índex de mots traduïts 595
4. Bibliografia sobre els textos usats i abreviatures corresponents 645

Bibliografia general 657

I

ESTUDI HISTÒRIC, FILOLÒGIC I LINGÜÍSTIC

1. Introducció

a) *«Amor - dilecció - caritat: en molts lochs los doctors prenen aquests vocables lo un per l'altre...»*

Obrim la introducció a aquest estudi amb la transcripció d'una pàgina escrita pel mestre Aleix el 1480. Aleix, «regidor de les escoles» de Barcelona, tenia l'encàrrec de l'impressor Rosenbach de revisar la vella traducció catalana del *De regimine principum* d'Egidi Romà. Però no es va limitar simplement, com d'altres editors del seu temps, a modernitzar la llengua del text medieval, sinó que afegí glosses a molts capítols per explicar millor certs termes.

Així, a la fi del cap. 1.1.12 llegim:[1]

Glosa de amor, dilecció e caritat

«Differència és entre amor, dilecció e caritat: car amor és amar axí virtuosament com viciosa; dilecció és amar sols virtuosament, axí com "amaràs lo prohisme segons és manat per nostre senyor Déu"; e caritat és la amor ab què amam Déu solament.

E nota que aquestas tres maneras de amar no sols differeixen en respecte de la cosa amada, mas encara en la manera com se engenran. Car AMOR se engendra en lo qui ama per moviment de la cosa amada trametent la sua similitut en la potència del qui ama, ço és visiva o auditiva, com per aquestas potències amor se engendre. La qual similitut entrant per los senys interiors, ço és seny comú, ymaginativa, fantasia extimativa e memòria, aplega a la potència concupiscibla e mou-la ajustant-se ab ella axí com se ajusta la emprempta del segell en la cera. E si la similitut convé ab la potència concupiscibla en alguna condició de natura, reb-la en si, e aquell rebra-la és lo amar, dit per altre vocable "complacència". E per ço diu Dyonis, que amor té virtut unitiva, conjuntiva e transformativa. E d'ací vé que no totas las cosas que un home ama altre, car no convenen en natura axí ab lo un com ab l'altre.

DILECCIÓ és una spècia de amor que no s'engenra per convinença de natural similitut sinó sols per complir los manaments de Déu e per exercir actes de virtut, e no.s pot engenrar sinó ab elecció, e per ço no cau sinó en los qui han franch arbitre, e axí amam lo prohisme e podem amar Déu.

Mas CARITAT és aquella spècia de amor ab què amam solament Déu per si, e lo prohisme per amor de Déu; la qual és infusa en nosaltres per lo Sperit Sanct après del

1. Egidi Romà, *Lo regiment de prínceps*, trad. cat. anònima atribuïda al frare Estanyol, revisada pel mestre Aleix, editada a Barcelona el 1480 (reeditada el 1489). Sobre aquesta traducció veg. Modest Prats, *Un vocabulari català a la versió del «De regimine principum» de Gil de Roma*, dins «Actes del sisè col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes» (Montserrat 1983), 29-87, i el meu estudi *La revisió lingüística de l'antiga traducció catalana del «De regimine principum» d'Egidi Romà feta el 1480 pel mestre Aleix de Barcelona*, dins «Actes del sisè col·loqui de la NACS» (Montserrat 1988), 111-134.

baptisme o de la confessió e totas horas que som en gràcia. Car no és pus ésser en gràcia sinó haver aquesta infusió de caritat, la qual vé en nosaltres disponent-nos a rebrela per confessió, contrició e penitència de nostres peccats. E de aquesta caritat infusa parlava lo Apòstol Ad Romanos V dient: "La caritat de Déu és infusa en nostres cors". Es ver que lo Mestre en lo primer de Sentències, distincció XVII, diu que caritat és l'Esperit Sanct mateix entrant en nosaltres e no caritat infusa; però no és cregut per los doctors, com li repugnen molts tests de la sancta Escriptura. Per la qual repugnància nós podem entendre que l'Esperit Sanct sia caritat en nosaltres sinó en una manera, ço és perquè la infundeix, segons diu lo Apòstol; però lo Mestre no u entès axí segons ell diu, sinó que l'Esperit Sanct mateix és, e no que ell la infundesca.

E devem notar que en molts lochs los doctors prenen aquests vocables lo un per l'altre, però lo propri significat d'ells és lo que dit havem, e ací lo Egidi tots los pren per un, ço és per caritat.»

b) Observacions generals: del manlleu a l'avenç ideològic, passant per la confusió semàntica

«En molts lochs los doctors prenen aquests vocables lo un per l'altre...». L'observació del mestre Aleix és prou exacta. Una generació més tard, humanistes com Lefèvre i Erasme s'atreviran a insinuar que respecte a això fins i tot hi ha errors a la Vulgata. Editant el Nou Testament, parcialment o sencer, l'un i l'altre, independentment, van substituir el mot *charissimo* a l'Epístola de Sant Pau als de Colossa 1.7 per la forma *dilecto*.[2]

Però no cal esperar humanistes com Aleix i Erasme per poder sentir crítiques de l'ús indiscriminat dels termes 'amor', 'dilecció', i 'caritat'. A la traducció catalana de les *Flors de virtut* llegim: «Amor, benivolència, dilectió i caritat són quasi una cosa» (ed. ENC, p. 61). Antoni Canals, d'altra banda, en el cap. 2.2.10.3 del seu *Tractat de confessió*, afirma:

> «Són tres noms qui signifiquen amar: Lo primer ha nom AMOR, e aquest significha la amor que hom ha a sí mateix e als seus béns...; lo segon nom és DILECCIO, e significha la amor que hom ha a son proysme...; lo tercer nom és CARITAT, e significha la amor que hom ha a Déu,... car caritat vol dir 'cara raritat'.»[3]

El present Repertori permet observar fàcilment que Canals i Aleix tenien raó, però que les seves crítiques no semblen haver tingut efecte. Sense conèixer el context, un lector, veient les expressions «amor i dilecció», podria creure que l'autor traduït està parlant de *dos* tipus d'amor alhora (ço és de l'amor *i* de la dilecció), però el Repertori mostra que en la llengua de l'original hi havia un sol mot, una sola idea. Si cat. «amor» tradueix tot el sentit de ll. *amor*, i si cat. «dilecció» correspon perfectament a ll. *dilectio*, hom no pot traduir l'un o l'altre d'aquests mots llatins amb el binomi «amor i dilecció» sense fer desaparèixer la diferència semàntica que hi ha en llatí.

En les traduccions catalanes antigues, segons el Repertori, trobem un gran nombre de combinacions dels termes 'amor', 'dilecció' i 'caritat', per traduir mots llatins únics.

AMOR > *amor i dilecció*, 1 ex.; *amor i caritat*, 1 ex.; *amor i voluntat*, 1 ex.; *afecció i amor*, 1 ex.

DILECTIO > *amor i dilecció*, 5 ex.; *dilecció i amor*, 7 ex.; *amor i caritat*, 1 ex.; *gràcia i caritat*, 1 ex.; *dilecció i benivolència*, 1 ex.; *plaers i delits*, 1 ex.

2. Veg. Henk J. de JONGE, *The Relationship of Erasmus' Translation of the New Testament to that of the Pauline Epistles by Lefèvre d'Etaples*, «Erasmus in English» (1987-1988), 2-7.

3. Faig ús de la transcripció d'aquest text que Emili Casanova ha posat amablement a la meva disposició.

CHARITAS > *amor i caritat*, 10 ex.; *caritat i amor*, 8 ex.

A més, aquests tres mots es combinen també amb *afecció*, *afecte*, *benignitat*, *benevolència*, *cura*, *desig*, *voluntat*, *zel*, per traduir els termes llatins *affectus*, *affectio*, *amor*, *benevolentia*, *cura*, *desiderium*, *zelus*.

També són d'interès els dos trinomis *amor i caritat i dilecció fraternal*, que correspon a *charitas*, i *amor*, *dilecció* i *caritat*, que tradueix *dilectio sive charitas*.

Els tres adjectius corresponents a *amor*, *dilectio* i *caritas* es troben menys sovint en expressions binominals. Observem que *amat*, *dilecte/diligit*, i *car*, no semblen perfectament correlats amb els tres noms. Quant a una sèrie de tres verbs paral·lels, no en trobem ni en llatí. El nostre Ramon Llull sí que es va esforçar per crear derivats com *amador*, *amorós*, *amativa*, *amigable*, etc., però sense completar les tres sèries, i sense resultats perdurables. Les llengües modernes utilitzen sinònims pertanyents a aquest camp semàntic més aviat per fer gradacions, com 'voler bé / estimar / amar'.

El Repertori tan sols conté casos on un sol mot en el text original ha estat traduït amb dos o més mots catalans (o dos mots amb tres); no s'hi troben, doncs, exemples de com un traductor ha calcat en català una expressió multinominal de l'original —posant, per exemple, «amor i caritat» on el text llatí deia *caritas et amor*. Això era molt freqüent, i contribuí que el binomi «amor i caritat» esdevingués una fórmula.

En llatí, *charitas* és un grecisme; els primers autors cristians sentien la necessitat d'adaptar-lo per poder fer una distinció amb *amor*. Per fer comprendre el manlleu hi afegien la glossa *...id est amor*, o simplement *...seu amor*, o bé *...et amor*. No és que traduïssin el mot grec χάριτας amb un endíasi, i seria un error afirmar que tractaven *amor* i *caritas* com a sinònims. *Caritas* era un neologisme, i *amor* fou el mot llatí de sentit més acostat. La diferència que hi havia entre els dos termes era explicada pels comentaris, els diccionaris, els predicadors i els mestres d'escola.

A poc a poc els cristians anaven aprenent la diferència entre *caritas* i *amor*, i esdevenia possible emprar només *caritas* i escriure *caritas et amor* per dir 'tant l'amor de Déu com l'amor del veí'. Un cop *caritas* esdevingué plenament llatí, repartint el camp semàntic amb *amor* —i més tard també amb *dilectio*—, hom ja no podia escriure *caritas et amor* amb el sentit de 'caritat, una mena d'amor'. El fet que *amor* fos tant el nom genèric d'un camp semàntic com el nom d'una subdivisió complicà molt les coses.

No és que un autor medieval no pogués saber els sentits precisos d''amor', 'caritat', i 'dilecció', però el costum de traduir ràpidament i literalment el feia posar dos mots si n'hi havia dos en llatí, sense demanar-se si l'original parlava de les dues espècies d'amor ensems, o si parlava de la «caritat» i usava el mot «amor» com a glossa.

El guany en subtileses semàntiques aconseguit en el llatí eclesiàstic es perd novament; *caritat* i *amor* esdevenen sinònims. Els dos mots s'usen plegats com una fórmula, i hom canvia l'ordre dels mots per raons de ritme: el mot més llarg passa a segon terme.

Però no faltaven els qui, com Antoni Canals i el mestre Aleix, criticaven aquesta falta d'atenció al detall i ensenyaven quina distinció semàntica calia fer entre 'amor', 'caritat', i 'dilecció'. Però, com que tant 'caritat' com 'dilecció' conservaven des de feia moltes generacions el seu caràcter de neologismes, els autors que els empraven —perquè els originals que traduïen deien *caritas* o *dilectio*— veien la necessitat d'explicar-los, i el mètode acostumat per fer-ho era la traducció interna amb glossa, és a dir, afegint-hi un mot comú amb el mateix sentit general. Com a resultat tenim, doncs, binomis com «caritat o amor», o «dilecció i amor». Tan sols l'original, el context, la consulta del text traduït o l'època en què fou redactat el text permeten de veure si es tracta d'un neologisme amb glossa, d'una fórmula amb dos sinònims o de dues espècies d'amor.

És força interessant observar, primer, que aquesta situació és igual a tota Europa —recordem la substitució del fr. *ameur* per *amour*, o la contesa entre els dos mots alemanys *Minne* i

Liebe—, i, en segon lloc, que l'Europa medieval es trobava en una situació lingüística viscuda mil anys abans, quan penetraven al llatí els valors ètics semítics i grecs. El manlleu permetia fer una nova distinció semàntica més subtil —l'hel·lenisme *charitas* en llatí, el llatinisme *caritas* en les llengües vulgars europees—, però els neologismes necessitaven de primer ser explicats, cosa que hom feia més breument combinant en una expressió binominal el manlleu i un mot indígena de sentit acostat; per exemple, en llatí *caritas et amor*, en anglès *charity that is love*, en català *dilecció i amor*.

El risc és usar aquestes expressions sense aprendre'n les diferències semàntiques; el manlleu perd l'aspecte de neologisme, però s'usa simplement com a sinònim del mot que li serveix de glossa. Potser s'introduiran distincions no vàlides, considerant, per exemple, «dilecció» com a variant més elegant d'«amor». Molts es trobaran prou confusos en aquesta situació i continuaran usant el binomi per no haver d'aturar-se i estudiar quin dels dos mots cal utilitzar en el context. A d'altres, els agradarà el ritme de l'expressió binominal, i mantindran fórmules o clixés per consideracions estilístiques. Els intel·lectuals de totes les èpoques, però, s'oposen a tals usos indiscriminats del lèxic. Els humanistes i *rhétoriqueurs* van organitzar una campanya sobre una base teòrica que va impossibilitar per sempre més agrupar mots sense justificació d'una part del sentit.

En el cas del camp semàntic de l'amor, per exemple, hom pot introduir distincions entre diverses espècies d'amor segons l'objecte del sentiment (Déu, homes, coses, etc.), o bé segons «la manera com se engenra», com feia Canals, o bé introduïnt mots diferents per distingir diversos nivells d'intensitat de l'amor, com, «benvolència» i «zel». Ramon Llull creia que fou per inspiració divina que havia descobert que amb un sistema podia entreveure millor noves distincions semàntiques; sistemàticament, doncs, va introduir derivats de la sèrie primària dels mots del camp semàntic de l'amor («amatiu, amant, amable, amador», etc., i paral·lelament «caritatiu», amb problemes per completar la sèrie per manca d'un verb).

Però una llengua no creix d'acord amb les preferències de filòsofs i teòrics. De la mateixa manera que no s'han fet catalanes totes les formes construïdes per Llull, el poble tampoc no sentia cap necessitat d'aprendre a distingir tres espècies d'amor, i encara menys de respectar la distinció també en tres verbs i adjectius diferents. Si havia après termes nous, els usava com a sinònims, o començava a donar-los sentits nous, omplint així llacunes en el sistema semàntic aparegudes amb els canvis socials. Així, en anglès, *charity* ha pres el sentit d'«almoina', i 'organització caritativa', evolució que fins ara no s'observa en català, vist que seria encara estrany dir «he fet una caritat». Que «caritat» no s'ha tornat plenament català amb el sentit grec i cristià es veu en el fet que hom continua preferint l'expressió «amor de Déu».

La repartició del camp semàntic de l'amor en dues esferes segons si l'objecte és Déu o l'home sota la influència del cristianisme grec, o en tres parts afegint-hi un element més aviat humanístic («dilecció»), no sembla correspondre a una necessitat vital. Però deixa entreveure la història de la cultura europea, les preocupacions dels intel·lectuals. El Repertori, vist que la majoria de les expressions citades són neologismes amb traducció interna, permet d'observar els traductors catalans davant aquests fets de cultura. També permet veure quins termes eren considerats imprescindibles de manllevar, o necessitaven una explicació o modernització, i quins mots invitaven al verbiatge.

Expressions com les que es registren en el Repertori es troben, és clar, també en textos catalans originals. Basant-nos, però, solament en traduccions, i transcrivint tan sols exemples on el grup de mots catalans correspon a un mot únic en l'original traduït, es facilita molt la interpretació dels fets observats, segons la hipòtesi que el traductor s'esforça a donar tan bé com pot el sentit de l'original. Si pogués, traduiria mot a mot. Cada cas, doncs, en què, a un mot únic de l'original, li'n corresponen dos en la traducció, exigeix una explicació. Si trobem que certa

expressió binominal apareix freqüentment com a traducció d'un terme únic, estarem menys inclinats a veure darrera la mateixa expressió en un text català original dues idees distintes.

c) Guia per als capítols següents

Per trobar les forces perennes que operen darrera expressions multinominals i grups de sinònims en tantes llengües i durant tants segles, és recomanable estudiar el fenomen sobre una base àmplia, tant geogràficament com cronològicament.

En el segon capítol d'aquesta introducció estudiarem la situació a l'edat antiga. Veurem que ja traductors com Ciceró es queixaven de la manca de mots adequats en la seva llengua per traduir del grec, mancança que després també frustraria els traductors medievals que treballarien sobre el llatí. En frases d'un faraó egipci i d'un jardiner del segle XX veurem una font de sinònims perenne: les enumeracions. És també universal —encara que no sempre igual de popular— el procediment retòric de l'isocòlon, ço és la similicadència en construccions sintàctiques paral·leles, estil que exigeix bons coneixements de sinònims.

Dedicarem el tercer capítol a descriure certs casos que formalment recorden de prop binomis amb la conjunció *i* o *o*, però que no són grups de sinònims. Hi ha casos on el traductor o el copista havien comès un error, però solament hi van afegir la correcció amb una conjunció. Una enumeració tampoc no combina sinònims, ja que tan sols en un context precís corresponen a una idea única. Hi ha casos en què el traductor no sap decidir quina de dues formes d'un mateix mot és més oportuna, i acaba escrivint-les totes dues. Ens trobem davant un estrangerisme quan el traductor cita el mot de l'original sense intenció d'introduir-lo com a neologisme, o bé calca una metàfora de l'original, però hi afegeix una interpretació.

En el quart capítol estudiarem la situació a l'edat mitjana, un període de multilingüisme entre el llatí clàssic, el llatí medieval i les creixents llengües vulgars. Veurem les raons del costum de fer glosses interlineals o marginals, i descriurem el mètode per explicar els textos llatins a l'escola.

El capítol cinquè passarà revista als estudis que hom ha fet sobre les expressions multinominals en traduccions medievals en les llengües europees. La situació es presenta igual a tots els països, fet que fa buscar una explicació global del fenomen, i això en la tradició retòrica clàssica, en la universalitat dels textos llatins religiosos i legals, i en la formació idèntica dels mestres i traductors europeus en la *praelectio* escolar. En d'altres mots, en el triangle format entre l'Església, la Cancelleria i l'Escola.

Els capítols sis, set i vuit estudien les expressions multinominals sinonímiques catalanes segons tres punts de vista: en l'aspecte lingüístico-formal, quan el traductor fa un binomi perquè combina una traducció etimològica amb un mot regular, o si afegeix a un terme polisèmic un mot per eliminar l'ambigüitat, vectorial i contextual, o si segueix la tradició escolar de traduir superlatius i comparatius amb dos mots.

En el capítol set tractem aspectes temàtics, deguts a consideracions de contingut. El traductor, sense problemes amb la forma, coneix bé el sentit dels mots que usa, però vol facilitar-ne la comprensió al lector.

El capítol vuit és dedicat a reflexions estilístiques. Usant dos mots, el traductor pot donar èmfasi al text, reforçar mots de feble expressivitat, donar un millor ritme a la frase, sobretot en el cas de monosíl·labs. Certes combinacions esdevindran fórmules.

El novè capítol observarà la situació en el segle XV. Esdevenen més nombroses les traduccions de textos literaris, i els bons estilistes es dediquen a fer també de traductors. Per influència literària, les amplificacions per sinònims es fan freqüents en certs camps semàntics, com el dels sentiments. Alguns copistes o editors adapten els vells manuscrits a la mentalitat nova, intro-

duint-hi grups de sinònims. D'altres, més humanistes que novel·listes, redueixen els binomis a un sol element, insistint en el valor precís de cada mot. Catalunya pot enorgullir-se d'haver produït en el mestre Aleix un editor que s'avançava vuitanta anys als *rhétoriqueurs* francesos en eliminar centenars de pleonasmes en la seva revisió d'una vella traducció catalana.

Finalment, en el capítol deu, presentarem els textos analitzats pel Repertori, i mencionarem altres traduccions que ens hauria agradat d'afegir a la llista. Mostrarem per què fóra important ampliar el camp de recerques i considerar també les substitucions lèxiques que podem observar en les successives còpies d'un mateix text. Considerarem de més a prop alguns traductors coneguts i discutirem la qüestió si l'ús de certs binomis característics és un indici d'autoria. Presentant alguns camps on l'estudi de binomis pot ésser 'útil i profitós' mostrarem possibilitats de definir millor mots antics, de resoldre qüestions de crítica textual i d'interpretar millor obres literàries originals. Explicarem l'estructura del Repertori i el mètode de presentació i de lematització.

2. L'EDAT ANTIGA

a) Enumeracions: del faraó egipci al jardiner americà

Si descrivim diacrònicament el fenomen dels grups de sinònims, no volem fer la impressió que hi ha una evolució en línia recta i que es tracta de descobrir qui havia fet el primer binomi i d'explicar com aquest estil es transmetia d'una època a l'altra. Aquesta perspectiva seria del tot falsa. Ja a l'Antiguitat trobem tota mena d'expressions multinominals que es poden justificar per raons no menys nombroses i intrincades que les que veurem al moment d'estudiar la situació a l'edat mitjana.

Ja el més antic exemple d'una expressió multinominal, una inscripció egípcia, recorda molt la fraseologia legal moderna, on s'acumulen parasinònims amb la finalitat d'impossibilitar tot subterfugi semàntic. El faraó Akhenaton, el marit de la bella Nefertiti, volia preservar per sempre la dedicatòria de la seva nova capital; la feia presidir, doncs, amb la interdicció de «obliterar-la, destruir-la, ablaniar-la, esborrar-la, cubrir-la, o retre-la il·legible amb brutícia».

Això ens recorda la indicació sobre les cartes foradades utilitzades fins fa poc per les màquines ordenadores que amenaçava: «*No la doblegueu ni la foradeu ni la punxeu ni la mutileu ni hi poseu ganxets*». Aquest estil, el va imitar un jardiner americà que va posar l'anunci següent (que tradueixo de l'anglès): «No culliu, arrenqueu, talleu, torceu, trenqueu, emporteu, agafeu, tragueu, remogueu, disloqueu, robeu, manlleveu... les flors».

Tant el faraó com el jardiner saben que hi ha gent que creu que el que no està expressament prohibit és permès. Si prohibeixen d'esborrar la inscripció, o de tallar les flors, ells diran que tan sols hi posaven una altra cosa al damunt, o que tenien la intenció de transplantar les flors. Des de sempre, doncs, els juristes han vist que no n'hi ha prou amb una expressió global, com per exemple, «És prohibit fer il·legible aquesta inscripció». Cal indicar *expressis verbis* que els verbs «esborrar», «obliterar» i «ablanir» són sinònims en aquest context, puix que tots són resultat de la il·legibilitat de la inscripció. Es tracta d'evitar la discussió entre la defensa que prova que «esborrar» i «ablanir» *no* són sinònims, i el procurador que demostra que, en aquest context precís, sí que ho són.

Els legisladors i advocats foren, doncs, els primers a fer distincions clares entre termes que el poble tendia a confondre com a sinònims. Així, Alfons el Savi de Castella explica en la Par-

tida I tít. 2.1 i 4 «Qué cosa es uso» i «Qué cosa es costumbre», i en el tít. 9 la diferència entre *descomunión*, *suspensión*, i *entredicho*. Aquests termes, legalment, no són sinònims. En l'enumeració següent, però, tret d'un document de la Vall d'Aneu,[4] totes les subdivisions ja estan incloses dins l'expressió inicial «tot dret» i són, doncs, redundants; són pleonasmes, sinònims: «Tot dret, costum, privilegi, for, us, usança, usatge i observança... scrits i no scrits».

Si, d'una banda, era necessari fomentar la creença que davant la llei el menor detall semàntic és important, cal nogensmenys evitar que la gent faci una distinció entre «esborrar» i «ablanir» en un context on no n'hi ha. A aquest dilema dels juristes —que tant sovint ens fan la impressió que generalitzen o puntualitzen sempre segons que els convingui— és degut l'humor de l'escena de consultori en la peça de teatre de Jules Romains *Le docteur Knock*, on el metge xarlatà confon completament un pobre client exigint que li digui ben clarament si *ça chatouille* o si *ça gratouille*.

La intenció de moltes acumulacions de sinònims contextuals és prevenir subterfugis semàntics, evitar que hom pensi que el que no està expressament prohibit és permès, que cal solament obeir la lletra de la llei i no la intenció. Per això calen fórmules introductòries a les lleis que creïn la impressió que es tracta d'una ordre de debò, autèntica i perdurable. Aquestes fórmules, a més, recorden sovint, pel to i la forma, vells encanteris mítics i donen al text un to quasi religiós.[5] Segons diu Francesc Eiximenis en les seves *Allegationes...*,[6] el Papa comença les seves cartes amb «Ordinamus, statuimus, volumus, concedimus et dispensamus» per subratllar el seu poder. Però igual ho feien també els oficials a les valls pirinenques: «Confirmamos et aprobamus et laudamus... volumus et laudamus, concedimus et firmamus et juramus».[7]

Les llengües vulgars imitaran aquestes fórmules, i així trobem en francès, per exemple, *mandons, commandons et requerons et enjoignons*. Són casos semblants fórmules com *Capítols fets e fermats, avenguts, tractats, pactats e concordats...*[8] Hom troba, encara, reminiscències d'aquest estil burocràtic en els formularis legals moderns.

b) La retòrica antiga: perífrasis i similicadència

Amb exemples trets del *Manual* de Heinrich Lausberg[9] resumim els següents punts pertinents. La perífrasi, i el vici corresponent de la perissologia, condueix l'autor a usar sinònims per reemplaçar mots considerats no aptes pel seu caràcter «obscè, sòrdid i baix» (Quintilià, 8.2.1). Sense indicacions sobre el nivell dels mots, Quintilià esmenta com a sinònims de *scio*: 'non ignoro', 'non me fugit', 'non me praeterit', 'quis nescit', et 'nemini dubium est'», i afegeix: «Et 'intellego' et 'sentio' et 'video' saepe idem valent quod 'scio'».

Encara que la definició que Donatus dóna del terme perissologia —*supervacua verborum*

4. Cit. Ferran VALLS i TABERNER, *Privilegis i ordinacions de les valls pirinenques: Vall d'Aneu, Vallferrera i Vall de Quèrol* (reed. Barcelona 1988), 236.15.

5. Per exemple Tit LIVI, *Ab urbe condita* 1.32.12: *Censeo... consentio consciscoque*, traduït per Bersuire com fr. *je détermine et juge et consens et octroie*, semblant a la fórmula medieval, però perdent qualsevol ressonància de dret arcaic.

6. Ed. Albert HAUF i VALLS, *Les «Allegationes» de Fra Francesc Eiximenis, OFM, sobre la jurisdicció i el poder temporal de l'Església*, dins «Estudis en honor de Josep Romeu i Figueras» 2 (Montserrat 1986), 5-33, cit. 2.

7. VALLS i TABERNER, *Privilegis*, cit., 254.31; cf. també *Concedimus, volumus et confirmamus* 207.15, *Volumus, constituimus ac ordinamus* 215.16, i *Volumus et laudamus, concedimus et firmamus et juramus*, 217.5.

8. Citat a BSCC 49 (1983), 377-383; cf. ibid. vol. 41.2, p. 232; cf. ibid. 52 (1986), 349: *pactat, avengut y concordat*, dins una carta puebla del 1612. cf. l'edicte de 1681 contra la xocolata citat per Marià AGUILÓ, *Catálogo de obras en lengua catalana* (Madrid 1923), 110.

9. Heinrich LAUSBERG, *Handbuch der literarischen Rhetorik* (Munic 1960, reed. 1972), 592-97, 635-39, 719, 1095.

adiectio sine ulla vi rerum—[10] ens fa pensar en un gran nombre d'expressions registrades en el nostre Repertori, ell pensava més aviat en vacuïtats com «*ibant qua poterant, qua non poterant non ibant*». El mateix vici sembla voler criticar Francesc d'Olesa en el vers 1538 de la seva *Art nova de trobar*, on diu: «Pedàs: ajuntament de paraules vanes y supèrflues, y fa.s ab una o ab moltes paraules». El seu exemple, però, no convenç: «'va venir' en lloc de 'vingué'.»[11]

La construcció amb oracions paral·leles coordinades, amb similicadència, antitètiques o no, també condueix a l'ús de sinònims i d'antònims. Quintilià (9.3.80) dóna com a exemple el discurs *Pro Caelio* 1.1: «Quantum in agro locisque desertis audacia potest, tantum in foro atque indiciis impudentia valeret», on observem els grups de sinònims *ager* i *locus desertum / potere* i *valere / forum* i *iudicium*. Hi afegeix un exemple més —amb quiasme— tret d'un altre discurs ciceronià, Pro Murena 36.76: «Odit populus Romanus privatam luzuriam, publicam magnificentiam diligit.» Com a exemple d'un homeotelèuton amb mots únics Quintilià cita Ciceró, *Catilinaria* 2.1.1: «Abiit, excessit, erupit, evasit».

Quintilià mateix ensenya a 9.3.45 com s'han de fer similicadències de tres elements, acabant cadascun amb un mot sinònim: «*Dediderim periculis omnibus, vos enim statuistis; obtulerim insidiis, vos sententiam dizistiz; obiecerim invidiae, vos iudicavistis*». Beda, d'altra banda, va trobar un exemple en el Psalm 144.6: «*Virtutem...dicent, magnitudinem narrabunt, memoriam...eructabunt, iustitiam exultabunt*».

A la baixa edat mitjana aquest estil es considerava típicament isidorià. En les *Etymologiae*, per exemple, llegim la frase (amb una perissologia final dolenta): «Homo ignoti nominis, homo obscurae opinionis, homo infimi generis, cognitus per me tantum, cognitustantum mihi.»[12] De Valeri Màxim podríem citar la sèrie «minacem vocem, truces vultus, fulgentia arma», traduïda amb una certa exuberància per Canals per «la veu forts i irosa ab la qual fenyen grans menaces; les lurs cares fellones, cruels e demudades; les armes luents i febrides» (2.145/309).

Per dues raons mereix ésser citada, de la *Crònica general de Catalunya*, la frase següent: «Reliquens luctum populo, periculum patriae, hostibus gaudium, lamentum pauperibus, religiosis suspirio.» Primer, perquè és un excel·lent exemple d'una similicadència que pot suggerir futurs grups de sinònims (*plor... e sospirs*); després, perquè el text corresponent català és tan paral·lel —«Lexà gran plor al poble e gran perill a la terra e goig als moros e desolació als pobres e sospirs als religiosos»— que això es pot considerar un indici més de la seva anterioritat.[13]

Una similicadència de la ploma de Joan Damascè es llegeix cada 15 d'agost en el Breviari Romà, quarta lliçó: «David exultat, celebrant Archangeli, Virtutes glorificant, Principatus exultant, Potestates collaetantur, gaudent Dominationes, Throni festum diem agunt.» No cal insistir que el vocabulari i la fraseologia del Breviari, dels Psalms, dels textos llegits durant la missa, i de tota la Bíblia, són de gran importància en la història de la llengua i dels estils literaris.

Segons Eduard Norden[14] la similicadència i l'antítesi són els elements estilístics més perdurables en la història de les lletres europees, des d'Isòcrates als clàssics antics i moderns. No sorprèn, però, que aquest estil hagi estat portat a extrems 'manieristes' en la literatura de menys categoria durant la llatinitat tardana, «d'argent», i provincial, com per exemple per Apuleu en

10. Citat en H. KEIL, *Grammatici latini*, (Leipzig 1864), 395. Cf. Isidor, *Etymologiae* I.34.7: «*Adiectio plurimorum verborum supervacua*».

11. Transcripció de J. VIDAL ALCOVER, citat per Joan Veny dins «Actes del setè col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes» (Montserrat 1986), 406.

12. Trec aquesta citació de S. PELLEGRINI, *Iterazioni sinonimiche nella canzone di Rolando*, citat més endavant, que la treu de Di Capua, *Lo stile isidoriano nella Retorica medievale e in Dante*, 235ss., i cita E. Faral, *Les arts poètiques*, 61ss.

13. Cf. Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *La versió llatina de la Crònica general de Catalunya i Aragó*, EUC 21 (1936), reed. dins *Història i historiografia*, «Obres de Jordi Rubió i Balaguer» 6 (Montserrat 1987), 328.

14. Eduard NORDEN, *Die antike Kunstprosa vom VI Jahrhundert vor Christus bis in die Zei der Renaissance* (Darmstadt 1898, reed. 1958), veg. índex 2, 961ss.

el seu *Ase d'or*.[15] Norden demostra que no es tracta d'una característica inventada localment com a «llatí d'Àfrica», sinó d'una imitació de l'estil grec. Sobretot en discursos, aquesta tècnica retòrica permet ampliar el text a base de poques idees; d'això, en podem trobar exemples a cada segle i a cada generació, fins i tot en els discursos dels polítics i en els sermons d'alguns capellans dels nostres dies.

c) Ciceró com a traductor

Tornat a l'edat antiga, l'activitat literària que més grups de sinònims provoca és, ja a la Roma clàssica, la traducció. La tècnica de Ciceró en la traducció del grec ha estat estudiada atentament per Roland Poncelet.[16] Si un mot grec ha estat traduït per dos o més mots llatins, Poncelet distingeix l'acumulació analítica de l'acumulació tautològica. En el primer cas, una idea única es reparteix en diversos termes, no propiàment sinònims, ja que cada un només expressa un aspecte del concepte. En el segon cas, els termes usats per traduir un sol mot són més o menys sinònims. En el *Timaeus* Ciceró tradueix φιλιαν amb *amicitia et caritate*, ταυτου amb *unius eiusdemque*, τελεος, dues vegades amb *absoluto perfectoque*, αμεριστον amb *individuam atque simplicem*, ευ amb *recte atque honeste*, εμφρονος amb *intelligentis sapientisque*, δυναμιν amb *principes ducesque*, διακυβερναν amb *regerent et gubernarent*.

No deixa d'ésser sorprenent que els binomis que fa Ciceró —tant en les seves traduccions com en les seves obres originals—[17] tornaran a aparèixer en les traduccions medievals en els mateixos camps semàntics: «ducs i prínceps», «regir i governar», etc. És que, així com els traductors romans es queixaven de la *paupertas* del llatí respecte al grec,[18] els traductors medievals patien de les deficiències de les seves respectives llengües nacionals. Uns i altres van recórrer a la solució de la catacresi i de la perífrasi, o sigui, als grups analítics.[19]

Poncelet critica el fet que Ciceró tradueixi massa sovint amb un grup de mots estereotípics i de sentit semblant expressions gregues més significatives. Així, τρεπομενα και πλανεν té un sentit força més precís que *vaga et mutabilis*. Altres grups també es presenten en llatí com a expressions parasinonímiques, mentre que Plató usava dos mots per fer distincions força subtils. Ciceró tradueix mots únics grecs amb els binomis següents: *veteres et prisces / argumenta et rationes / iure et lege / recte atque honeste*, camps semàntics on també els traductors medievals feien binomis, igualment sense guanys semàntics. Així comptem en el Repertori vuit exemples de *vell* i *antic*, catorze de *causa* i *raó*, set de *just* i *dreturer*, i set més per *perfet* i *acabat*.

Poncelet no estudia els binomis, sinó que intenta respondre la pregunta de si Ciceró ha estat capaç de formar una llengua filosòfica llatina que iguali la de Plató. Afirma que no, i creu que la base del problema és precisament la mentalitat consistent a agrupar mots en expressions parasinonímiques en lloc de fer un estudi més profund dels termes a traduir. Veurem que això es repeteix més tard, quan la fórmula binominal reemplaça l'anàlisi. No tan sols els proverbis ens eviten de pensar, sinó també les fórmules multinominals. Els binomis creen la falsa impressió que hom matisa o elabora, però sovint no fan sinó aigualir-ho tot.

No es tracta ací de decidir si Ciceró fou un bon traductor o no. El que es troba fora de dub-

15. Veg. H. KOZIOL, *Der Stil des L. Apuleius. Ein Beitrag zur Kenntniss der sogenannten afrikanischen Latinität*, Viena 1872. Cita expressions que seran també molt freqüents a l'edat mitjana, com *origo atque principium*, o *integer, sanus, incolumis*.

16. Roland PONCELET, *Cicéron traducteur de Platon. L'expression de la pensée complexe en latin classique* (París 1957), esp. 196-205 i 285-300.

17. En *De amicitia*, per exemple: *dissensiones atque discordiae / inopia atque indigentia*.

18. QUINTILIÀ, 8.3.33: «Paupertate sermonis laboramus».

19. QUINTILIÀ, 12.10.34: «Res plurimae carent appellationibus, ut eas necesse sit transferre aut circumire».

te és que el seu estil en les seves obres originals ha fet escola i ha servit de model per a molts autors, medievals i humanistes. El redescobriment de les seves *Retòriques* en el segle XIV fou fonamental per a l'evolució de l'estil de totes les llengües europees.

d) El llatí bíblic i litúrgic

El llatí de l'Església va heretar molts trets de l'estil clàssic tardà. Com que són tan literals, les traduccions de l'Antic Testament conserven prou elements de la fraseologia literària semítica-hebrea, però la influència de l'estil grec hi és preponderant. Trobem, doncs, en la Vulgata, moltes similicadències, antítesis, homeoteleuta, i alternances de sinònims i grups de sinònims. L'home medieval coneixia de molt a prop la Bíblia, i no dubto a afirmar que tot binomi en una llengua vulgar que es troba ja en la Vulgata se'n pot considerar una influència directa. Resulta més difícil de determinar la importància que tenia per als grups de sinònims medievals la *variatio sinonimica* en els textos més llegits, és a dir, quan a poca distància un concepte s'expressa amb dos mots diferents, que es fixen en la ment del lector com a termes homologables. Un autor medieval aprèn els dos termes plegats, i els usarà en grups de sinònims.

L'estil de la Bíblia llatina, sens dubte, era un model per als escriptors medievals. Molts dels grups de sinònims catalans adduïts en aquest Repertori es troben ja en la Vulgata:

— *fletus et clamor / fletus et lamentum*
— *fletus et luctus / fletus et ululatus*
— *iucunditas et gaudium / exultatio et gaudium* (cf. *laetantes gaudio / laetificare in gaudio / gaudio laetificare*)
— *gaudium et laetitia / laetitia et gaudium*
— *honor et gloria / gloria et honor*
— *robustus et sanus / vivus et sanus*
— *bella et lites / lites et contentiones*
— *imago et similitudo* (cf. *ad imaginem similitudinis*)
— *insensatus et fatuus / fatuus et insensatus*
— *praemia et dona / laetus et alacer*
— *dolus et fallacia / stabiles et immobiles*
— *arguere et castigare / pauper et inops*
— *sapientia et intelligentia / fur et latro*

Els exemples entre claudàtors mostren que no cal que els sinònims estiguin sempre agrupats amb una conjunció. Tals construccions asindètiques —i simples juxtaposicions com *exultate, iubilate*— fixen encara més certes combinacions en la memòria. L'estil de la similicadència, on una mateixa idea es reprèn amb un sinònim dintre d'una construcció simètrica, no solament permet endevinar el sentit de certs mots, sinó que també estableix lligams lexicals forts. Així, per exemple, en el Psalm 95,els verbs *laetentur... / gaudebunt... / exultet... / exultabunt... / laetamini...* semblen mútuament substituïbles, prova de la seva sinonímia; l'un es pot explicar per l'altre, i tots es poden combinar en expressions multinominals, per la raó que sigui.[20]

20. Sorprèn que Roís de Corella hagi traduït aquest Psalm 95 usant cinc vegades formes del verb *alegrar-se*. La traducció moderna de Montserrat diu: «El cel se n'alegra / la terra fa festa / bramula el mar / jubilen els camps / criden de joia els arbres», amb cinc verbs diferents. Amb intenció estilística, l'autor de les lamentacions de Job no busca la *variatio sinonímica* en el cap. 1.15-19, on els missatges anuncien a Job les seves tribulacions amb una monotonia fatal: «Evasi ego solus ut nuntiarem tibi» / «Effugi ego solus...» / «Ego fugi solus...» / «Effugi ego solus...». La Bíblia de

El Breviari romà i el cànon de la Missa també ofereixen un gran nombre d'exemples del mateix estil.[21] Això contribueix al fet que en el cap d'una persona, fins i tot poc si és culta, s'hagin pogut convertir en idees fixes expressions com les següents:

— *laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te*
— *dignum et iustum, aequum et salutare*
— *misericors et benignus* (cf. *benigne i misericordiós*)
— *ignis et flamma* (cf. *foc i flama*)
— *homo iniquus et dolosus*
— *tristis es et conturbas me* (cf. *trist i contorbat*)
— *nequitiae et insidiae diaboli*
— *simul adoratur et conglorificatur*
— *peccata et offensiones et negligentiae*
— *rogamus et petimus*
— *pura et sancta*
— *indulgentia, absolutio et remissio peccatorum*[22]

El fet que no trobem cap exemple de *pur i sant* en el Repertori no invalida la importància dels textos bíblics; ja exercien prou influència si generaven el costum de combinar *pur* amb un segon adjectiu. Tampoc no afebleix la hipòtesi el fet que *colere* no es combina en la Bíblia amb sinònims que servirien de model a la fòrmula *colre i honrar*; les dificultats lingüístiques del verb *colere* —morfologia complicada, polisèmia— hauran exigit explicacions amb glosses a cada aparició del mot.

Com a introducció al Sanctus el prevere usa, segons la festa, una de les expressions següents: *clamare... dicentea / deprecamur... dicentes / canimus... dicentes*. Aquesta construcció presenta un altre model per agrupar grups de sinònims sense conjunció, igual que frases com *laudans invocabo Dominum*, o bé *ad te suspiramus, gementes et fientes*.

Insistim que no és necessari que certs mots es trobin units en fórmules en textos llegits freqüentment per influir en la formació d'expressions multinominals. Aprenent sinònims a través de glosses, notes interlineals o marginals, o en frases paral·leles, també s'establien nexes entre certs termes en el camp del traductor.

No hi ha dubte que l'evolució de les llengües sacra i legal mostra prou paral·lelismes. Les dues *Sondersprachen* tenen en comú l'herència de fórmules arcaiques i místiques, manlleus de conceptes i vocables d'altres civilitzacions i d'altres temps que donen la impressió d'autenticitat, però que necessiten glosses i condueixen a un estil formal ple de similicadències amb sinònims. Amb la separació de la religió i del dret, la interpretació dels seus textos bàsics ha esdevingut una prerrogativa d'estaments diferents. Però el mètode per fer-ho no ha canviat. I quan hom va començar a explicar també textos literaris, no va caldre inventar un mètode nou.

Montserrat fa bé de repetir: «Només jo m'he salvat per anunciar-t'ho», però Jeroni Conques vol fer-ho més bé i posa: «Sols yo.m só salvat que't done avís / Yo sols he restat per fer que u sabeses / Yo sols he acampat que't done avís / Sols yo he restat per a avisar-te.»

21. Sobre binomis en el llatí litúrgic veg. Christine MOHRMAN, *Le latin de la chrétienteé occidentale*, dins «Études sur le latin des chrétiens» 1 (Roma 1958, reed. 1961), 77-81.

22. Sorprèn el paral·lelisme amb l'expressió legal usada en un document del vall d'Àneu: *absolutio, diffinitio et remissio*, citat per Valls i Taberner, *Privilegis*, cit., 374.26.

3. Expressions multinominals no sinonímiques

Nota preliminar

Si el Repertori aplegués tota expressió multinominal amb conjunció *i* o *o* que correspongués a un mot únic del text traduït, s'hi trobarien alguns exemples que falsificarien aquests materials. D'altra banda hauria estat interessant incloure-hi certs binomis sense conjunció, expressions asindètiques que combinen dos mots que tradicionalment formaven binomis. Això hauria permès observar com, per exemple, la fórmula *dolor i pena* ha estat revitalitzada en el segle XV com *dolorosa pena*.

Un criteri per eliminar certs casos és pensar si el mateix traductor, amb temps i mitjans per a perfeccionar el seu treball, hauria esborrat un dels dos mots. Segurament hauria fet això si s'hagués equivocat en la primera traducció, o si no hagués estat segur quin derivat d'una família de mots catalans fóra el més adequat, o si s'hagués vist forçat a copiar un mot de l'antígraf que no sabia llegir o comprendre. Si, en lloc de traduir un mot llatí, simplement el va citar, afegint-hi una traducció aproximativa, tampoc no ens ofereix un grup de sinònims; és la primera etapa d'un manlleu lingüístic, un calc d'un xenisme, potser un futur neologisme. En l'esfera semàntica, és semblant el cas en què un mot català tradueix literalment l'original, però el traductor dubta que el lector entengui el sentit metafòric sense l'afegitó d'un segon mot més contextual.

a) Semicorreccions

En els textos medievals hi ha errades que el traductor o el copista havien vist, però que no van eliminar. Aquest fet es pot explicar per diverses causes: la peresa i la por d'embrutir la còpia no són les menys importants.

Quan un copista no pot llegir l'antígraf, potser transcriurà el mot difícil de dues maneres possibles, esperant ajuda. Així, al simple nom llatí *Tacius* en Livi correspon en el manuscrit de la traducció catalana *Tacius o Cacius*, i el copista de [Alex] ha copiat el nom *Europa* de l'original com *Auropia o Curapa* (22v). El resultat serà el mateix si un traductor no sap decidir-se i interpreta un mateix mot problemàtic de dues maneres. Si dicta la seva versió, és possible que el copista no s'hagi fixat que el traductor havia tornat enrera per substituir un mot per un altre.

En la meva contribució a la «Miscel·lània Aramon i Serra» [23] vaig aplegar més de setanta exemples de tals «semicorreccions». En copio ara algunes —totes tretes de traduccions del francès— que per la seva forma recorden molt expressions binominals:

— *personnes* > *paraules o persones*
— *en champ egal* > *en compte egual o camp egual*
— *prier* > *pensar e pregar*
— *perdent lor sens* > *perden son temps e seny*
— *la nature de vertu* > *la manera de virtut o la natura*
— *guierre* > *guerrer e guiador*
— *souvendieres* > *sobtoses e sovinejades*
— *par les feus* > *per los seus e per los fochs*
— *pour jurer* > *per veure e jurar*

23. Veg. Curt Wittlin, *Semicorreccions en traduccions catalanes medievals*, dins «Miscel·lània Aramon i Serra» 1, EUC 23 (1979), 599-604.

— *souvenans* > *sobiran e remembrant*
— *il traïst le cotel* > *ell lo traý e tragué lo coltell*

D'altra banda, és ben possible que un grup de molts sinònims no sigui sinó una traducció equivocada. En [DeCura A] 245 el traductor fa correspondre a *improperantes*, 'que vituperen', *aproperants i acostants*. Copons tradueix fr. *forgier et retraire*, 'forjar i donar aparença', amb *foragitar i lunyar* (Tresor 1.6.2).

b) Indecisions lèxiques

Podem formar un grup especial amb binomis que no tenen cap justificació temàtica o estilística, però deixen veure els dubtes lingüístics del traductor que no sabia decidir entre dues formes d'un mateix mot i acaba deixant les dues possibilitats. Podem veure, per la manera com el traductor del Josefus tracta els gentilicis següents, que es tracta d'un veritable dilema lingüístic:

— *Hiberes* > *hiberos o hiberins*
— *Ionii* > *ionis o ionins*
— *Medi* > *medis o medians*

Tals indecisions són molt freqüents en la traducció del *De regimine principum*, atribuïda al frare Arnau. El revisador Aleix fa bé, el 1480, de reduir aquests doblets a un sol terme, ometent el mot que indiquem en els exemples que segueixen entre claudàtors. La quantitat de tals incertituds no em sembla un indici d'antiguitat de la traducció, però sí d'una idiosincràsia del traductor.

— *plangitivus* > *plangitiu o plangent*
— *plangitivi* > *plangitius o planyadors*
— *contemptibilis* > *menyspreador o menysprívol*
— *creditivi* > *creedors o creents*
— *cognitivus* > *coneixedor o coneixent*
— *pascualis* > *pasqual o de pascura*
— *concupiscibilis* > *cobeejant o cobeejosa*
— *imprimi* > *empremuda o emprenta*
— *felix* > *benaventurat o benauirat*
— *incendiarius* > *incendiari [o encenador]*
— *iudicativa* > *judicativa [o jutjadora]*
— *providus* > *provident [o proveïdor]*
— *regitiva* > *regitiva [o de regir]*
— *antiquatae* > *[antiquades o] antigues*
— *ebriosi* > *[ebriosos o] embriacs*
— *mollicies* > *[mollura o] mollesa*
— *sensibilia* > *[sensuals o] sensibles*
— *benivolus* > *[benvoluntariś o] de bona voluntat*
— *calefactiva* > *calefactiva [o escalfativa]*

Heus ací més exemples, trets d'altres traduccions del llatí. En cap cas, crec, cal veure-hi una intenció de lluïment amb la figura retòrica dels «conjugata verba».

— *iratus* > *irat i havent alguna ira*
— *aer* > *aires i aers*
— *scardassiere* > *cardador o escardassador*
— *fodere* > *cavar o entrecavar*
— *cavernae* > *caves o cavarotes*
— *claustra* > *claustres i clausura*
— *deaurare* > *daurar o cobrir d'or*
— *aureus* > *daurat o d'or*
— *exitum* > *eixida o éxito*
— *elatus* > *elat o elevat*
— *deprimere* > *empremsat o premut*
— *aequitas* > *equitat o igualtat*
— *scrutantes* > *escodrinyants o escrutants*
— *experimenta* > *esprovament i prova*
— *exarescere* > *exsecar i desecar*
— *frixorium* > *frixori o fregiment*
— *aequitas* > *igualdat i equitat*
— *incurvatus* > *incurbació o incorbament*
— *irascibilis* > *irascible o aïrible / i. o irosa*
— *longitudo* > *llonguitut amb llonguesa*
— *commoti* > *moguts i commoguts*
— *mons* > *mont, puig o muntanya*
— *mons* > *muntanya o mont*
— *regna* > *regnes o regismes*
— *sitientes* > *sedejants, ço és havent set*
— *aridus* > *sequea o sequedat*
— *surditas* > *surditat o surdesa*
— *unctio* > *uncció o untament*
— *lenimenta* > *ungüents o untaments*
— *unguentes* > *untaments o ungüents*
— *ver* > *vera o primavera*
— *animus* > *lo ànimo i ànima*[24]

És de menys interès, i potser més aviat un indici d'estil cancelleresc, la insistència en la precisió gramatical en l'ús de *quin* i *qual* i en l'ús de formes masculines genèriques.

— *in quibus* > *en quina o en qual*
— *ad quem* > *a quina o qual*
— *quae* > *quina o qual*
— it. *che* > *quina o qual*
— *filii* > *fills i filles*

c) Enumeracions

En el capítol preliminar hem analitzat sèries de mots que en si no són sinònims però que representen tots els aspectes d'una idea concreta. L'ordenança següent, de la Vall d'Àneu, mos-

24. Potser el català tempta ací d'introduir una distinció semàntica, igual que Margherita Morreale ha observat en textos castellans; veg. *Versiones españolas de «animus» y «anima»*, Universitat de Granada, 1957.

tra bé com tals enumeracions són freqüents en textos legals i com la diferència entre una llista de conceptes precisos («vinyes, cases», etc., amb la suma «qualsevol possessió») i conceptes més fluids («tenir, posseir... i fer-ne el que's vulgui») en precisions lingüístiques pleonàstiques («homes i dones i tothom») i en fórmules retòriques («ordonam i stablim...») és sovint imperceptible.

> «Concedimus, volumus et confirmamus... quod homines et mulieres et cunctus populus... habeant, tenenant et possideant suas terras, vineas, prata, domos, ortos, arbores, montaneas, nemora, molendina, fontes, torrentes, aquas, silvas franchas et liberas, absque omni usatico, servitute, questia, subjectione ac precaria, ad tenendum, possidendum, expletandum, vendendum, permutandum, distrahendum, alienandum, cambiandum et alias faciendum.»[25]

Clàusules del tipus *et alias...* caracteritzen aquesta mena d'enumeracions i mostren bé la intenció dels juristes d'evitar qualsevol subterfugi semàntic. Però també hi ha traductors que poden acabar una llista amb *i altres...*, quan no volen buscar encara més mots per descriure un terme que no saben traduir amb precisió amb un sol mot (ens passa igual avui dia si acabem frases amb *etc...*, cosa que també ens critiquen els professors). Vegeu com Canals tradueix *tura* en Val-Max: «Los perfums de l'encens, de la cimiama e de les altres espècies fragrants» (2.84). Encara que no em semblaria errat citar aquesta mena de perífrasis en el Repertori sota la forma *tura* > *perfums... i espècies fragrants*, la dificultat de reduir-los a binomis m'ha fet decidir d'ometre-les.

Dos passatges en el mateix *Corbaccio* del Boccaccio permeten observar com una llista de no-sinònims i una de quasi-sinònims poden tenir la mateixa estructura, és a dir, la reducció de similicadències a un sol verb amb diversos objectes, o a un sol nom amb diversos adjectius. Boccaccio diu que les dones lascives desitgen «il fante, il lavoratore, il mugnaio e ancora il nero etiopo» —traduït, amb amplificacions, per «lo servidor, lo leurador, lo modonari, lo moliner, i encara lo negre i lo búrguar i lo tartre». Poc abans, Boccaccio havia afirmat que les dones són una gent «perversa, gulosa, ritrosa, ambiziosa, invidiosa, accidiosa e delira» —adjectius als quals corresponen els adjectius catalans «perversa, gelosa, reversa, ambiciosa, enuyosa, incidiosa i yrosa».[26]

Traduccions de noms col·lectius

La regularitat amb la qual alguns noms col·lectius llatins, els *plurale tantum*, són traduïts amb enumeracions ens fa creure que això fou un costum d'escola, una regla dels mestres. Vegeu per exemple:

— *calceamenta* > *calciaments... sabates o borseguins, tapins*
— *vectigalia* > *victigals, gabelles, tributs o rendes*
— *praecaria* > *precs, demandes, subjeccions i suplicacions*
— *onusta* > *onerosa, ço és gravosa, feixuga i de grans càrrecs*
— *usura* > *usura i pujament i conquist i renou*
— *usura* > *conquist i usura i altre lloguer*
— *versus* > *cant, vers, cobla o lay*

25. VALLS i TABERNER, *Privilegis*, cit., 207.28.
26. Ed. ll. 1211 i 1217; trad. cat. 71 i 78. *Gelosa* és probablement una errada per *golosa*, però la forma *enuyosa* no és necessàriament equivocada; potser el copista ha vist en *envyosa* del seu antígraf l'adjectiu *enutjosa*.

Aturem-nos una estona en el binomi *darts i sagetes*, que mitja dotzena de traduccions fan correspondre al llatí *tela*. Hom es podria demanar si els traductors creien que un dard i una sageta són la mateixa cosa; o si no sabien quin fou el sentit precís de *tela* i oferien al lector dues aproximacions. Creiem que el cas és més aviat que tractaven *tela* com a *nomen collectivum*, en el sentit de 'armes que es llancen', i el van traduir, com a mínim, amb dos exemples de projectils. Que molts escriptors i copistes, però, pensaven que aquest camp semàntic els permetia fer amplificacions sense atenció al context, ho veiem quan el copista de certa crònica canvia un simple *cum securibus et gladiis* del seu antígraf per *cum securibus et asciis et vidulis aliisque multimodis ferramentis*.[27]

Així es va divulgar el costum de traduir mots que designen armes amb expressions multinominals:

— *darts i sagetes* tradueix *tela* en DeModo, ValMax, Rufí, Frontí, i *retiacula* en DeModo;
— *llança i dart*, o formes del plural, corresponen a *telum*, *tela* en DeModo A i ValMax;
— *dart i/o llança*, en singular o plural, correspon a *telum*, *tela* o *sagittae* en Excit, Frontí i SeMed;
— *glavi i/o espasa* tradueix *hasta* en ValMax, i fr. *glaive* en el Tresor;
— *daga o coltell* i *sica o espasa* (ms. *la tusica*) reten *sica* en CiPar A i B;
— *punyal o daga* és el que trobem en ValMax per *pugio*, i *espasa i coltell* en SeMed per *ferrum*;
— *telum* o *tela*, d'altra banda, es tradueix per *glavis, llances i darts* —o bé *sagetes, darts i llances*— en ValMax, *jactures i darts* en CiPar B, *llances i sagetes*, *llances*, *darts*, *ballestes*, *sagetes* i *sageta o llança* en les traduccions de Sèneca.

Un altre camp semàntic on abunden les enumeracions és el dels imposts. Sembla que l'estil legal, que no volia deixar cap taxació sense mencionar, ha entrat també en textos no legals. Trobem les combinacions següents:

— *vectigals o drets reials*
— *vectigals, gabelles, tributs o rendes*
— *vectigal i renda / drets i vectigals*
— *vectigals, taches, peatges, sises*
— *lleudes o peatges / exacció o tribut*
— *tribut o cens / rendes o censals*
— *cens o agrer / cens o lloguer*

El contribuent modern estarà d'acord amb un traductor dels *Secreta secretorum* que per traduir *pecunia subditorum* diu *imposicions o fogatges o altres rapines*.

El concepte de ll. *vasa* provocava circumlocucions en molts textos. En els [Verba] trobem *olles, cànters i sellons*, i en el Pal·ladi *olla o cànter o altre vaixell*. La raó per a l'enumeració pot ésser legal, com en un edicte de 1295 citat pel DCVB sota *anap*: «No fassa obrar ni copa, ni anap, ni calis, ni alcuna altra obra d'argent». A la ciutat suïssa de Friburg van prohibir el 1440 que en els molins hi hagi «Bütten, Kisten, Troge, Fässer, Hurden», qualsevol mena, doncs, de recipients no oficials que complicarien la feina dels col·lectors d'imposts.[28]

Ja en llatí podem trobar enumeracions pel terme *vasa*, com en Josefus: «ollae, caldariae, trullae et arpagones», traduït per «olles, calderes, losses, arpions».

Finalment hi ha el camp semàntic dels comandaments militars, o dels estaments socials en

27. Cit. per Peter SCHOP, *Studien*, citats més avall, 181, n. 3.
28. Citat a «Vox Romanica» 44 (1985), 160.

general: sovint, és clar, la precisió és necessària, però fòrmules com *aliique* que acaben tals llistes mostren que aquestes podrien fàcilment allargar-se o reduir-se, i que contenen, doncs, conceptes homologables. Vegeu el següent exemple, tret d'un document de la Vall d'Àneu: «vicarii, bajuli, cirii, merini, çalmedini, suprajunctarii aliisque officiales.»[29]

Però cal tenir en compte també d'altres aspectes. *Duc* i *cap* potser es fan seguir d'un segon mot perquè són monosíl·labs. A més, *duc*, tan prop encara de llatí *dux*, potser va rebre molt de temps el tractament d'un neologisme. També, *dux* recorda el verb *ducere*, cosa que indueix a la traducció etimològica *guiador*. D'altra banda *príncep*, provocat per ll. *princeps*, necessita ésser distingit del 'fill del rei', mentre que *cap* precisa una indicació si té el sentit bàsic o figuratiu. *Satrapassos*, glossat amb *ducs*, és probablement un xenisme.

— *duc* es combina amb *capità*, *emperador*, *príncep*, *guia*, *guiador*, *governador*, *regidor*, *senyor*;
— *cap*, amb el sentit de 'regidor', fa parella amb *bisbe*, *domini*, *govern*, *regidor*, *pare*, *major*, *principal*, *regidor*;
— *capità* es troba en companyia amb *prínceps*, *principal*, *cònsol*, *tribú*;
— *guia* i, més freqüent, *guiador*, es troba amb *duc*, *regidor*, *sobreposat*, *conductor*, *ductor*, *pilot*, *prevosts*, i a la fi del multinomi *príncep i rei*, *duc i guiador*, amb què Fontana tradueix un simple *dux* d'Eiximenis;
— *regidor* forma binomis amb *guiador*, *cap*, *capità*, *governador*, *majoral*, *principal*, *pare*, *patró*, *majordom*, *president*, *príncep*, *rei*, *senat*;
— Tan sols en Alfons i [DeModo A] trobem l'expressió *presidents i/o regidors*, provocada pel prefix en *praepositi* i *praesides*;
— *príncep(s)* és sovint acompanyat de *barons*, *capità*, *duc*, *majors*, *prelat* (o *capellà*, els dos en Josefus per *pontifex*), *regidor*, *senyors*, *tirans*, *magnats*. Els derivats *principal* i *principat* també són d'interès ací amb el seu sentit de *capità* o *regiment*;
— *regidor i majoral* com a traducció del bíblic *tetrarcha* podria sorprendre, però *major*, *majoral* i *majordom* amb el sentit de *regidor* no són solucions gaire rares en combinacions amb *príncep*, *principals*, *prelats*, *superiors*, *sobirà*, *optimats*, *patró*, *senescal*.

El traductor de la *Història d'Alexander* augmenta en un lloc una llista de cinc títols fins a nou títols: *principes*, *duces*, *satrapes*, *magistratus*, *dignitates* > *reis*, *prínceps*, *comtes*, *vescomtes i ducs*, *barons*, *nobles*, *i cavallers*, i *governadors* (102r). En un altre lloc estableix el rècord europeu, crec, de fer correspondre més mots a un sol mot traduït: *Milites eius* > «Reis, ducs, comtes, vescomtes, prínceps, barons, nobles, cavallers, i totes les altres gents.»

Sembla una fórmula acumulativa ja molt antiga el binomi freqüent *ciutats i viles*. La trobem quatre cops per traduir *civitates* en Ludolf, el qual, a més, la inclou dues vegades dintre del trinomi *ciutats*, *castells i viles*. Canals tradueix *urbes* un cop amb *llocs i ciutats* i una altra amb *viles*, *castells i ciutats*, mentre que a *rustica tecta* fa correspondre *vilatges o llocs forasters*. Trobem *viles i ciutats* en Alex, *viles i aldees* en Ludolf, *castells i viles* en la Bíblia del Palau; *castell*, *ciutats i regnes* és usat en Secreta. Les combinacions de *castell* amb els *forces*, *fortalicis*, *posada*, *torre* ja s'allunyen del sentit de *ciutat* i dintre d'un context legal, la necessitat de la precisió en l'enumeració pot restar vàlida.

Acabem amb una llarga citació del rei En Jaume per demostrar com un mot que en segueix un altre en una enumeració tant pot ésser-ne un sinònim com introduir un concepte nou.

> «Donam e atorgam... que en tots los castells, viles, alqueries, torres, mases e lochs qualsquesien altres tots, e en les habitacions..., bastides o a bastir, axí de richs-hòmens com

29. Citat en VALLS i TABERNER, *Privilegis*, cit., 328.14.

de cavallers com de bisbes com de tots religioses e de ciutadans, puscats, franchament e liurament, sens tot servii... e sens tota altra redemptió, pendre, levar, trer, fer portar e fer talar fusts —menuts, grosses, pochs e grans—, calç, guix o algepç, moles e rodes de molins e pedres, a mellorar o a fer e a edificar los estatges vostres, cases, torres, e totes altres heretats, e el mur de la ciutat e tots los altres lochs..., e a tots altres vostres uses, e encara a vendre e en altra manera alienar.» [FursV, 1.142]

d) Citacions d'estrangerismes: avui i ahir

El criteri heurístic per a aquest Repertori fou que a un mot únic en un original en corresponen dos en la traducció, generalment lligats amb les conjuncions *i* o *o*. Però si un dels dos mots no és català, l'exemple no serveix per al Repertori. La decisió sobre si un manlleu és ja «una mica» català és difícil. Caldria demanar al traductor per què va introduir el mot foraster: perquè ell mateix no l'entenia? Per poder pensar una mica més sobre com traduir-lo? Per ensenyar-lo a la gent? Per «épater les bourgeois»?

Avui la tipografia distingeix clarament els estrangerismes en els textos moderns, imprimint-los entre cometes o en cursiva. El lector modern entén perfectament que es tracta d'una citació, i que en trobarà el sentit en el context. En la revista «El Temps» vaig trobar en poques setmanes els següents exemples:

— «*joint ventures* —societat de capital mixt—»;
— «casetes (cottages)»;
— «Un *cash-flow* (recursos d'empresa generats per l'activitat pròpia) de 2.233 milions»;
— «Aglomeracions o *wilayas* (comarques)... Cada *wilaya* està dividida en sis *dairas* o municipis... La construcció típica és la *jaima* o tenda...»;
— «Els gastetes, que són una espècie de restaurants».[30]
— «Els *lands* (estats federals)... Els *realos*, partidaris de cooperar amb els socialdemòcrates, i els *fundis*, vessant radical del partit...»;[31]
— «Alguna *péniche*, aquelles grans barques planes que circulen pel Sena...»;
— «gas mostassa o iperita».

Passa el mateix en altres llengües. De la revista francesa «Le Point» puc citar els següents exemples:

— «Le *maguey*, cet agave... dans les prés mexicains...»;
— «Cavas ("champagnes" espagnols)»;
— «Ces rapides esquisses *sketches*»;
— «Les Yankees appellent a globetrotter»;
— «La manie de l'*interview* ou entreview».

Aquests exemples mostren que no existeix cap norma, ni formal ni tipogràfica, sobre com cal citar mots i conceptes d'altres llengües. S'hi veu també com les parts de tals exemples es podrien reduir a la forma dels grups de sinònims tradicionals: *«diara o municipi» / *«jaima o tenda» / *«caixflo o recursos» / *«penix o barca plana», etc. I ni cal que el mot glossat sigui àrab,

30. Gastetes transcriu malament l'alemany *Gaststätten*, o adopta el singular alemany a l'ortografia catalana i hi afegeix una *-s* del plural analògica.

31. Un altre plural 'a la catalana': en alemany el plural de *Land* és *Länder*. No veig quins mots alemanys s'amaguen darrera de *realos* o *fundis*.

anglès o francès. La manera d'expressar-se resta igual quan es tracta d'explicar algun mot català que l'escriptor creu que el lector ignora. Al suplement dominical «Setze» del 9 de maig del 1988 vaig trobar: «Veguer», o representant del coprínceр episcopal a Andorra...»[32]

Tot això recorda els autors medievals quan citaven algun mot llatí. Sovint van introduir l'explicació de l'estrangerisme amb termes que no deixen cap dubte que es tracta d'una citació; per exemple: *els vulgars dien / diu hom vulgarment / segons el vulgar cathalà*, o el perdurable *alias*, com en el *Receptari de Micer Johan* (ed. p. 23): «Anet salvago, alias diem-ne'n valloriana». Seria un greu error de considerar el mot llatí citat com una primera atestació d'un neologisme català, afegint-ho fora de context als nostres glossaris medievals. Sovint connectors com *ço és* (*a dir*) o bé *que vol dir* mostren que el traductor està citant, però simplement *i* o *o* són també possibles.

— *phreneticus* > *frenètic, ço és qui ha una malaltia al cap qui.l fa tornar orat*, Dragma
— *cedri* > *cedres que són anomenats en llengua plana de catalans ciprés*, Aleix 179v
— *herba coniza sicca* > *herba que ha nom toinea, en altra manera apellada cicuta... o herba de Tuniç*, Pal.la
— *libatoria* > *libatoris, ço és vaixella per oferir*, Josefus
— *albugineus* > *albugineus, ço és com a blanc d'ou*, Dragma
— *taurus* > *taurus, que vol dir tor*, Dragma
— *herodius* > *herodius, que és ocell*, Isac
— *cubulci* > *los apellaven bubulchs, que vol dir hòmens rústechs i pagesos*, ValMax
— *plaustrum* > *lo càrreu plastrum*, Dragma
— *togati* > *togats, vestits de la vestidura dels tribuns dita toga*, ValMax
— *unguens nardi pistici* > *ungüent apellat nardis piscis / ungüent de nardipistis*, Bíblia Mt 12.3 i Marc 14.3

Presentaré més exemples a l'apartat 7, on tornaré a insistir en la dificultat de distingir entre les citacions del llatí que no mereixen entrar en el Repertori i els llatinismes glossats que sí que ho mereixen.

La situació és més complicada si l'autor llatí traduït al català ja havia fet una citació, per exemple del grec, afegint-hi una glossa. Gil de Roma, en el cap. 1.2.19 del *De regimine principum*, transcriu i explica Aristòtil: «Chaunos, idest fumosi et ventosi, nos autem eos praesumptuosos vocamus». El traductor català deixa això com «Caymos, ço és fumosos e ventosos o ventolans, los podem appellar presumptuosos». En cert sentit mostrem encara la mateixa mentalitat si traduïm un text medieval i busquem dos mots moderns quan l'autor havia combinat un neologisme amb una glossa.

És en textos científics on més abunden combinacions de citacions del llatí amb traducció interna. Vegeu-ne alguns exemples trets del *Regiment de preservació de pestilència* de Jaume d'Agramunt:

— «*bocium, ço és a dir gotirlons*».
— «*àntrachs, que vol aytant dir com mal de caure*».
— «*àntrachs, que vol dir mala buaynna o buba negra*».
— «*epilència, que vol aytant dir com mal de caure*».[33]

32. El mateix periodista fa després una enumeració del tipus medieval per mostrar el seu sarcasme: «Al Principat s'aplica el dret romà, el canònic, el dret català i els usos, costums i consuetuds». Compareu amb la següent combinació de dues frases a vint ratlles de distància en un document de la Vall d'Àneu: «libertates, franquitias, immunitates, privilegia, ademprivia et constituiones (consuctudines) ac concessiones (ordinationes et usus) factas et concessas», VALLS i TABERNER, *Privilegis*, cit., 313.12 i 30.

33. Joan VENY, *Introducció a la dialectologia catalana*, «Biblioteca universitària» 4 (Barcelona 1986), 159, citant la seva edició d'aquest text publicada a Tarragona el 1971.

La combinació d'un terme tècnic amb el mot vulgar satisfà l'exigència de l'especialista i l'interès dels laics. Seria pitjor usar xenismes o llatinismes sense cap glossa. Per això el rei Alfons V, en les seves *Ordinacions fetes sobre speciers y apotecaris* el 1433, va exigir que:

«Si hu dels materials és "ffulcia", que dígan «fulcia» e no dígan "capilli veneris", y axí dels altres materials, nomenant aquells per vocables vulgar e coneguts e no noms peregrins e no coneguts a les gents».[34]

e) Citacions de metàfores amb interpretació contextual

No han entrat en el Repertori diverses dotzenes d'expressions binominals formades ben regularment amb una conjunció perquè serien incomprensibles fora del context. Es tracta de casos com *antorzera i raó*, amb el qual Jeroni Conques tradueix *lucerna* del llibre de Job. O, més ben dit, amb *antorzera* Conques calca la metàfora bíblica que després tradueix amb *raó*. Com mostren els exemples següents, tots del Job de Conques, el pas de 'calc de la metàfora i interpretació' a un 'grup de sinònims' és igual de difícil de quantificar que el pas de 'citació d'una altra llengua i traducció' a 'llatinisme amb glossa'. Els dos fenòmens representen els aspectes lingüístic-extern i conceptual-intern del mateix procediment.

— *domus* > *casa i família*, 21.9
— *gressus meos* > *los meus passos .I. les mies obres i fets*, 14.16
— *tabernaculi* > *aposentos i danys*, 18.21
— *caput* > *cap i domini*, 20.6
— *nudus* > *nu i manifest a Déu*, 26.6
— *lacerti* > *los braons i béns*, 22.9
— *rami* > *brotims i generació*, 14.7
— *panis* > *pa i manteniment*, 20.14
— *volucres caeli* > *aucells de l'aire —àngels—*, 28.21[35]

Afegeixo dos exemples de la traducció dels Salms feta per Corella, un altre del Josefus —on l'autor parla de Daniel—, i dos de Canals:

— *eructavit cor meum* > *ha vomitat i denunciat*, 44.2
— *eructavit labia mea* > *trauran del fondo cor i pronunciaran*, 118.171[36]
— *lacus* > *llac, ço és com una sitja*
— *lactare* > *si te aleteran, ço és te seran plasents i't complauran* (Prov. 1.10)
— *dulcedo* > *dolçor ço és gran delectació.*

És obvi que entrades com *vomitar i denunciar* no tindrien gaire sentit en el Repertori, però *dolçor, ço és delectació* ja mostra com el pas a agrupacions parasinonímiques és fluid.

34. Veg. Luis COMENGE FERRER, *La medicina en Cataluña* (Barcelona s.a. (1910?), 87.
35. Ignoro si la presentació tipogràfica és de l'editor. És possible que hi hagués hagut una etapa en què *àngels* era una nota interlineal o marginal.
36. Cf. la traducció de formes de *eructare* per *explicaran* 144.7, *sobrexints* 143.13, i *manifesta* 18.3.

f) Perífrasis

Un altre grup d'expressions que calia deixar fora del Repertori són les perífrasis i circumlocucions, que no contenen sinònims, o bé els presenten d'una forma no reductible a una ratlla. Al *Valeri Màxim*, Canals tradueix *continentia* amb *abstinència de rapinas i d'afectió de grans riqueses* (1.262/184). Si hagués escrit *continència, ço és abstinència de rapinas i d'afectió de grans riqueses* hauria calgut decidir si valia la pena fer una entrada en el Repertori com **continència, ço és abstinència d'afectió de riqueses*. Tals dificultats de reduir circumlocucions als seus components sinonímics sense caure en prejudicis m'ha fet eliminar també l'exemple següent: *gravitas sermonis* > *paraules molt madures, reverencials, sàvies i discretes* (ValMax 2.156/317). Ara, el Repertori mostra que Canals era afeccionat a aquesta sèrie d'adjectius, traduint, per exemple, *gravissimus* per *savi, discret i madur* parlant d'un home. I no fou l'únic a traduir efusivament aquest adjectiu llatí: Quilis fa correspondre a *graves* en el *De officiis* de Ciceró, parlant també de persones, *sàvies, sabents, madures i digests*.

4. El bilingüisme medieval

a) Textos legals

El món de la llei... Ja hem vist que el problema dels juristes és de preveure qualsevol tergiversació semàntica; per tant, si el faraó vol que la seva inscripció perduri, no n'hi ha prou amb prohibir que s'esborri, cal dir també que no s'ha de cobrir amb cap altra cosa. Semblantment, els *Usatges de Barcelona*, per fer il·legal qualsevol forma de segrest, usen els mots «retentus et in escaça vel in ferris sive in tavega missus vel quocumque vinculo aut custodia detentus», i per indicar que no es farà cap excepció en la llei 58 contra les armes parlen de «*lancea aut sagitta aut aliguod armorum genus*», enumeració que deixa preveure l'ús formulari de binomis com *llança i sageta* que ja hem vist.

Una característica de la legislació medieval en llatí és que sovint s'hi citen termes vulgars. Quan feia falta referir-se a una realitat regional, els legisladors llatinitzaven mots dialectals, afegint-hi termes del llatí «estàndard» per fer el document comprensible a tota la comunitat de juristes. S'inverteix així la situació que hem vist abans, en què els termes tècnics llatins són glossats en vulgar; ara és el mot vulgar llatinitzat que necessita ser explicat. Com que hom tracta els textos legals amb gran respecte, i com que en una traducció *respecte* vol dir traduir mot a mot, no ens ha de sorprendre si després, quan certs textos legals llatins es van traduir al vernacle, el traductor va esforçar-se a trobar dos mots vulgars per traduir el binomi de l'original llatí, encara que ja contenia, llatinitzat, el terme vulgar.

Alguns exemples més dels *Usatges*:[37]

— *bausia et malefacta* > *bays e malfetes*
— *bausia et traditio* > *bahia o tracció*
— *in pace et treuga* > *en pau e tregua*

37. Fidel Fita, ed., *Usatges de Barcelona* 1 (Madrid 1896), text llatí, 10-46, text català 731-758. Cito les lleis 1, 40, 49, 61, 63, 73, i 120; més avall les lleis 2, 2, 6, 14, 45, 77, i 82. També hi ha casos en què els mots vulgars simplement són citats dintre del text llatí, com per exemple en la llei 76: *apellat tressalits vel renegats* (repetit com *tressalits vel cuguç*).

— *homicidium vel cugucia* > *homicidi o cugúcia*
— *camini et strate* > *camins e entrades*
— *silve et garrice et roche* > *selves, garrigues e roches*
— *acuydare vel diffidare* > *acuindar o desfiar*

No és sempre fàcil d'entendre el mot vulgar en el binomi llatí; però resta el fet que, si el binomi no és sinó una aproximació a una idea precisa única, el traductor el devia reemplaçar amb un terme únic a partir del moment en què l'evolució semàntica de la seva llengua ho permetia.

— *querimoniae et placita* > *clams i plets*
— *assentio et acclamatio* > *acort i ajustament*
— *contumelia vel calumnia* > *calúmnia i honta*
— *contumelia et deshonor* > *onta i deshonor*
— *redirigere et emendare* > *rederdre i esmenar*
— *fraudulenta calliditas vel ingenium* > *boadriu, mozonia i engin*
— *demens et sine sensu* > *orat e senes sens*

El bilingüisme medieval opera en les dues direccions. Així com hi ha autors que citen mots llatins per als quals creuen que no existeixen, encara, termes vulgars precisos, d'altres senten la necessitat d'introduir en un text llatí mots catalans, encara que disfressats de llatins. Data ja de l'any 987 la frase «Ipsa densicula quod et rustice nuncupatur bosco»; i en el cartulari de San Cugat del Vallès de 1040 llegim: «Cum... silvas et garricas atgue boschos».[38] És força instructiu un exemple que Germà Colon analitza a la introducció de la seva edició dels Furs de València. Mentre un document llatí posa «envanna que in vulgari nuncupatur barandats», el text català de Jaume I duu «anvà o bescalm», i Alfons el Magnànim se'n fa ressò amb «envans o barandats».[39]

No cal afegir més exemples de combinacions de mots llatins i vulgars en documents medievals. És prou conegut que són freqüents sobretot en textos legals, escrits en llatí, però amb citacions directes dels mots vulgars usats pels testimonis. Però sovint aquesta raó pràctica no s'aplica, i sembla que també alguns juristes fan binomis on sembla difícil veure diferències semàntiques. En les actes del procés contra Joana d'Arc són sorprenents frases com *invasio, gallice escaramouche... / exitum, gallice saillie... / vezillum, gallice étendard ou bannière*, on en l'últim exemple no es pot tractar de citar l'acusada, vist que ella hauria emprat tan sols l'un o l'altre dels dos sinònims.

Aquest anar i tornar en textos legals entre llengua vulgar i llatí és un fenomen paneuropeu. Com que la llei ha d'al·ludir a fets concrets del *hic et nunc* per als quals el llatí «estàndard» no ofereix termes oficials, no hi ha altre remei que citar mots vulgars, llatinitzats, però, i glossats. El poble, d'altra part, vol donar als textos legals vulgars aspecte d'autenticitat i de prestigi, calcant-hi mots llatins.

Darrera tot això hi ha fets psicològics universals que condueixen a l'ús de fórmules en la màgia, a repeticions per emfasitzar, o per subratllar la sinceritat, del pleonasme com a element mític, religiós, retòric, cerimoniós, de termes arcaics com a prova d'autenticitat. La fórmula *tinrems et atendrems* que surt, en català, dintre frases llatines d'un document del 1043: «et sic o

38. Per als dos exemples vegeu Paul AEBISCHER, *Par quelle voie «bosque» est entré en Espagne*, «Estudis Romànics» 1 (1947-48), 69-74.

39. No falten casos on cal anar amb molta atenció. Si en les dues versions dels *Secreta secretorum* llegim: «*...lletugues les quals apellen los ròstechs scaroles*», o bé «*...letugues los quals los pagesos apelen escorioles*», no hem descobert una al·lusió a un mot català dialectal; es tracta simplement de la traducció de *lactucae quas rustici vocant scariolas*. La qüestió s'ha traslladat, simplement, a la llengua de l'autor llatí.

tinrems et o atendrems per fidem rectam», té tot l'aspecte d'una fórmula tradicional multi-secular, tan arrelada que calia citar-la literalment.[40] Fer jurar —o pregar— a la gent en una llengua estrangera, o canviar-li les fórmules tradicionals de jurament —o de pregària—, seria un greu error psicològic.

Però quan la llengua del dret i de la religió perd la sinceritat i cau en un pur formulisme, topem amb la fraseologia del totalitarisme. La verbositat de les fórmules imposades per la Inquisició té poc a veure amb les enumeracions o amb l'èmfasi:[41]

— *Diré, revelaré e denunciaré a vosaltres...*
— *Heretge impenident, ficte, negatiu i simulat.*
— *Abjure, abnegue, revoque e deteste tota e qualsevol heretgia qui s'extol·leix e s'exalte.*
— *Jesucrist sia verdaderament, sin simulació, ficció, hipocresia, ni cuberta alguna cregut, exaltat, adorat i servit...*

b) La PRAELECTIO escolar

Si en els xenismes citats al capítol precedent hom indica que es tracta de citacions d'una altra llengua amb l'ús de senyals com cursiva, cometes o parèntesis, o de mots com *ço és, alias*, etc., topem amb casos més complicats si no hi ha canvi de llengua. Els intel·lectuals medievals vivien un trilingüisme amb el llatí clàssic, el llatí medieval fortament influït per la llengua vulgar i la seva llengua materna. A més de la sinonímia tradicional entre mots llatins clàssics i d'altres mots llatins clàssics, s'ha establert una sinonímia amb mots del llatí medieval. Els diccionaris eren encara monolingües i explicaven cada mot llatí amb un altre mot llatí.

Els mestres medievals disposaven d'un vocabulari prou ric, i això era important pel mètode escolar de comentar textos. Com que tota la classe es feia en llatí, cada terme del llibre estudiat s'havia d'explicar en llatí. Els resultats es poden observar no solament en les glosses interlineals o marginals en molts manuscrits, sinó sobretot en els comentaris fets segons el mètode de la *praelectio*. Per exemple, en la còpia de l'*Ètica* d'Aristòtil, del 1472, conservada en el ms. 622 de la Biblioteca de Catalunya, trobem al foli 87v l'adjectiu *mitis* explicat als marges amb *benigna*, i el verb *accipere* reprès interlinealment amb *adquirere*. Un cop d'ull al Repertori mostra com són de freqüents en català les expressions *mans i benigne*, o *mansuet i benigne*, o bé *prendre i acceptar*.

Semblantment, l'edició de Jean du Pré del *De consolatione philosophiae* de Boeci, amb comentari de sant Tomàs, imprimeix al par. 1.1, damunt dels mots *moestos, properata, dulces annus* i *ingrata* els sinònims *tristitia, festinata, tempora prospera* i *odiosa*.

Al ms. 68 de la Biblioteca de Catalunya trobem una *Expositio cuiusdam monachi in Boetium* de la qual transcric a continuació l'inici, ço és la *Constructio* o «anàlisi gramatical-lexical», del primer paràgraf, que precedeix la *Expositio* o «comentari - interpretació», del mateix passatge. Un pal entre dos punts volats és l'abreviació de *id est*, origen de l'ús de *ço és* en català en el mateix context.[42]

«Ego .1. (Boetius) qui peregi .I. complevi nullo dolore interrumpente quondam .I. tem-

40. Joaquim MIRET i SANS, *El més antig text literari escrit en català. Precedit per una colecció de documents dels segles XIè, XIIè i XIIIè*, «Revista de la Biblioteca de Catalunya», 4 (1904) 5-47; cit. 7. Un altre binomi català usat dintre de frases llatines és *t'o dreçaré o t'o emendaré*, citat a MRABLB 1 (1867) 577.

41. Veg. Jordi VENTURA, *Inquisició espanyola i cultura renaixentista al País Valencià*, «Col·lecció 3i4» 38 (València 1978), 77s i 119.

42. El text original llatí diu: «Carmina qui quondam studio florente peregi / Flebilis heu maestos cogor inire modos», que podríem traduir amb «Jo qui abans he escrit versos ple d'alegria, / alàs, ara em cal començar versos trists».

pore preterite felicitatis carmina .I. cantica leticie quia per carmina leticia demonstratur et hoc studio .I. statu meo florente .I. vigente in iuventute diviciis et honore / Ego inquam cogor .I. compellor inire .I. incipere et vix terminare mestos modos .I. versus mestos et dolorosos heu .I. (...) ego inquam flebilis cogor inire active .I. aptus ad flendum velut fleam dolendo et flebilis passive .I. ut alii de me fleant michi compatiendo.» (f. 7)

L'absència d'una puntuació regular fa la lectura d'aquesta *praelectio* prou difícil, però cal recordar que es tracta sobretot d'un mètode oral. El senyal .I. és ambigu: serveix tant per a introduir mots sobreentesos en el text (*Ego .I. boetius*), com per a afegir glosses. Aquestes glosses són en general simples sinònims, i seria fals concloure que el segon mot sigui sempre més fàcil, més 'medieval'. Es tracta simplement d'intentar fer-lo entendre suggerint al lector d'altres mots que signifiquen més o menys la mateixa cosa. El mateix fem si parlem amb algú —i no cal que sigui estranger— que sembla no haver comprès el que li dèiem: li repetim la idea en altres mots, amb sinònims. Centenars de mots es lliguen així en la memòria de la gent. I els mestres, sempre quan llegeixen *peregi* es recorden de *complevi*, i així combinen *carmina* amb *cantica*, *cogor* amb *compellor*, *inire* amb *incipere*, *mesti* amb *dolorosi*. No sorprèn que acabin usant grups de sinònims com *peragere et complere / carmina aut cantica / cogi vel compelli*, etc., i ja en l'extret del Boeci llegim *mestos et dolorosos*. El mateix extret ofereix també dues expressions amb sinònims lligats sense conjunció, un estil que reapareixerà en el segle XV: *fleam dolendo*, o bé *fleant compatiendo*.

Per exigències d'espai moltes glosses marginals o interlineals es redueixen a simples correspondències mot a mot. Per a les explicacions cal més espai, i així les glosses marginals esdevenen a poc a poc notes a peu de plana. La diferència entre els dos procediments ha deixat rastres fins i tot en els nostres diccionaris moderns, que alternen entre «definicions de caràcter sintètic» (com «Asserir: 'afirmar', 'asseverar'»), i «definicions de caràcter analític» (com «Rada: 'badia apta per a arrecerar-hi les naus'»).[43]

Els mestres medievals sabien, doncs, com fer correspondre a qualsevol mot llatí un altre mot llatí, o dos o tres d'altres llengües. Acumular sinònims, amb poca cura per matisos semàntics, es tornava una «déformation professionelle» de la qual no sabien desfer-se quan feien traduccions.

Aquests sinònims, els van aprendre no solament llegint textos clàssics o bíblics amb glosses interlineals o marginals, sinó també estudiant qualsevol autor afeccionat a la *variatio sinonímica* en construccions paral·leles. Però també hi havia els diccionaris. És interessant observar com Ferrer Sayol, en traduir el Pal·ladi, no solament consultava traduccions catalanes anteriors, sinó també diccionaris, com el *Catholicon* de Balbus i d'altres als quals es refereix amb el títol de *Sinònimes*.

— «pistacia > piscatea... no és conegut en Catalunya... En alguns Pal·ladius arromançats he trobat que '*piscatea*' vol dir 'festuguer'»;
— «Es nomena en greguesch 'rampon'; aquesta liquor no he trobada exposta en sinònimes, ni en altres libres de grammàtiga, mas he trobat en hun libre del Pal.ladi aromançat que açò és 'opa', que és such de castanyes o papàver...»;
— «ll. modium > muig, i diu-se en lo *Catolicon* que cascun muig pesa 43 lliures».[44]

43. Exemples trets de Joaquim RAFEL i FONTANALS, *La normalització dels diccionaris catalans: el tractament de les sèries sinonímiques*, dins «Miscel·lània Antoni M. BADIA i MARGARIT» 8 (ELLC 16), Montserrat 1988, 57-112.

44. Cf. el que fa correspondre a aquest mot Quilis en els *De officiis* de Ciceró: *modium o mesura o faneca cormal o migera*.

c) Sinònims en diccionaris medievals i moderns

Tot diccionari contribueix directament a la proliferació de grups de sinònims pel mètode d'explicar mots amb sinònims. Fabra mateix no podia fer altrament, i la seva entrada «drecera: senda o camí que porta dret a una banda» fa pensar, amb el seu binomi *senda o camí*, que darrera l'expressió «via i carrera» tan freqüent a l'edat mitjana, hi ha forces que encara perduren.[45]

Els diccionaris medievals són sovint simples repertoris de sinònims, com mostren els següents exemples trets del *Liber elegantiarum* de Joan Esteve, del 1489.[46]

— *amor: amor, benivolentia, dilectio, caritas, pietas, zelus*
— *coltell o spasa: cultrum, gladius, mucro, sica*
— *abte: aptus, comodus, conveniens, idoneus, oportunus*
— *acabat: peractum, perfectum*
— *amansat o benigne: benignus, facilis, mansus, mansuetus*
— *bruta, sútzea o vil: abiecta, contemptibilis, despecta, sordida, vilis*
— *fat o foll: amens, fatuus*

Observeu com sovint ja els lemes són grups de sinònims. Esteve usa també expressions com *calla o no parles / cercar o demanar / comoure o incitar / constrènyer o forçar / costum o usança*, etc. Esteve devia indicar més sovint les diferències entre sinònims, com ho fa en el cas de *burlar*: *iocari*, *ludere*, on afegeix: «Ista duo differunt: ludimus tamen in rem, iocamur verbis», i en el cas de *cura: cura et sollicitudo*, on explica: «Differunt: cura est in spem bonam, solicitudo in mente malorum.» Com mostra l'exemple següent, molt abreujat, per a Esteve la quantitat dels mots és encara més important que la riquesa dels arguments. Llistes com aquesta recorden l'exercici escolar d'Erasme de dir de dues-centes maneres *no t'oblidaré mai* (*Semper dum vivam tui meminero*),[47] però si per a Erasme sembla que això és un passatemps d'intel·lectual, Esteve s'ho pren més seriosament:

— *home caut o discret: homo consideratus*
— *home fals o falsiós: homo falsus, fallax*
— *home grosser e foll: homo ridiculus*
— *home orat o grosser: homo stultus ac rudis atque imprudens*
— *home brut e maliciós: homo impurus, oscenus, impurissimus*
— *home sútzeu o brut: homo pollutus, maculatus, sordidus, spurcus*
— *home lleig, sútzeu, fornicador, pollut: homo adulter, turpis*

Els traductors medievals tenien, doncs, prou fonts per trobar mots per glossar termes difícils. Afegir explicacions dintre del text mateix no es considerava renunciar a l'ideal d'una traducció literal mot a mot; o, més ben dit, l'absència de mots vulgars plenament equivalents als termes a traduir justificava l'excepció. Bons traductors de temps passats havien permès barrejar text i glosses. Podríem citar Sant Jeroni, patró dels traductors, en el seu prefaci a la crònica d'Eu-

45. Cf. la frase següent en «El Temps» del 16 de maig 1988: «Els camins o vies pels quals es pot transmetre la malaltia.»

46. Sobre aquest llibre veg. Germà COLON i Amadeu-J. SOBERANAS, *Panorama de la lexicografia catalana*, «Biblioteca universitària» 7 (Barcelona 1986), 44ss. Colon va escriure el pròleg a l'edició facsímil del *Liber elegantiarum* publicada a Castelló en 1988. Podríem usar ací també la *Sinonima variationum sententiarum eleganti stilo constructa*, conegut també com *Sinonims ciceronis* de Stephan Fliscus, traduïda de l'italià al valencià per Jeroni Amiguet de Tortosa, publicada el 1502.

47. Veg. Desiderius ERASMUS, *De duplici copia verborum ac rerum* (*Opera* 1 5 F).

sebi (CSEL 54.508; cf. *Epist.* 47.5), Dante (*Convivio* 1.7.14), Petrarca (*Familiarum rerum* 24.12.4; cf. *Variorum* 24), i Boccaccio (pròl. Livi II), però bastaran dues opinions. Primer la d'un cert Burgundio, traductor de la vida de Sant Joan Crisòstom:

> «Verbum ex verbo statui transferendum, diferenciam quidem dictionum intervenientem duabus vel etiam tribus dictionibus adiectis replens».[48]

Després la del nostre Joan Vives qui, en el seu *De ratione dicendi*, justifica i exemplifica binomis:

> «Licebit duo verba uno reddere, et unum duobus, et in quocumque numero, ut nactus erit linguam.
> — Exempla: ...Th. Gaza, optimus interpres, ...in primo volumine Aristotelis, "De animalibus", λυσωμα vertit "aequamentum et discrimen", tum στυφς "austerum et acerbum"».[49]

5. Binomis en traduccions medievals europees

a) Llatí medieval: textos originals i traduccions d'una llengua vulgar

W. Th. Elwert, com veurem amb detall més endavant, va opinar que els grups de sinònims comencen a fer-se freqüents amb la poesia àulica provençal, la qual, d'aquesta manera, se suposava que es facilitava a un públic no culte, i que a partir d'aquí van esdevenir un element comú de la literatura medieval romànica. Valeria Bertolucci Pizzorusso,[50] però, després d'analitzar més de mil sis-cents exemples recollits en cròniques i annals dels segles VIII a XI, va concloure que la reiteració sinonímica és un artifici retòric eminentment de prosa, amb una llarga tradició pretrobadoresca. Del segle VIII presenta exemples de l'anònim *Libellus de situ urbis Mediolanensis*, del IX de la *Vita Hludovici Pii*, del X de la *Vita Brunonis archiepiscopi Coloniensis*, i de l'XI de la història de Milà del bisbe Landulf. No es va basar, doncs, en traduccions, i així, en més d'una ocasió, em demano si els binomis de Bertolucci són veritablement sinònims. Exemples com els següents semblen més aviat combinar mots de camps semàntics contigus, de col·locació lògica i freqüent, però no gaire sinònims:

— *nudus et pauper / invisus et inauditus*
— *palmae ac olivi / narrando et scribendo*
— *invidia et odium / ieiunia et vigilae*
— *persequi et exterminari*

L'autor de la frase *ferro, flammis, flagellis et eculeis ubique laniantes* vol atemorir el lector amb quatre imatges ben distintes. Molts exemples en la llista de Bertolucci no són grups de sinònims, sinó paral·lelismes, similicadències de tradició secular. La frase *O zelum nequissimum*

48. Cit. per Charles Homer Haskins, *Studies in Medieval Science* (Nova York 1962), 151, n. 36.
49. *Opera* 1 (Basilea 1555), 152. En el *De tradendis disciplinis*, d'altra banda, critica Hermolaus, traductor de Plini, d'haver format binomis a base de mots *vetustissimi et nuperrime inventis*.
50. Valeria Bertolucci Pizzorusso, *L'iterazione sinonimica in testi prosastici mediolatini*, «Studi mediolatini e volgari» 5 (1957), 7-29.

- *O invidia crudelissima O ira aceleratissima* no consisteix simplement en tres substantius i tres adjectius sinònims. En traduir-la, hom haurà de buscar sis mots ben precisos, imitant la progressió climàtica dels superlatius. L'ordre dels adjectius sembla determinat pel nombre de síl·labes; però han de ser sinònims. Parlaríem de grups de sinònims si l'autor hagués dit una cosa com **invidia et ira nequissima et sceleratissima.*

Però aquesta *variatio sinonimica* a la qual condueix la figura retòrica de la similicadència és de gran interès ací perquè mostra quins mots van plegats en la ment d'un escriptor. Si de primer s'usen en el mateix context, potser amb intenció de gradació, acaben lligats en binomis formularis. Els termes per expressar dolor en la frase següent, cadascun precedit d'un *quantus* o *quanta* que ometem ací, tornaran a aparèixer en la literatura vulgar en grups de sinònims: *dolor nobilium*, *gemitus clericorum*, *planctus orphanorum*, *suspiria monachorum*; ja en els exemples de Bertolucci trobem les expressions *luctus et moeror / ingemisco et defleo / luctus seu lacrimae / angustiae et tribulationes / suspiria et lamenta / fletus et planctus / lamenta et suspiria.* Sense més context és impossible afirmar si expressions com *audiant et intelligant* són sinònimes o no. I per detectar binomis sinonímics, millor que el context és la comparació amb l'original traduït, ja que, si dos mots en tradueixen un de sol, formen una unitat semàntica.

En la llista de Bertolucci sorprenen els freqüents paral·lelismes amb binomis catalans, molt més recents, registrats en el Repertori. Això sembla indicar que certes expressions s'havien tornat fórmules ja en llatí i foren simplement calcades per les llengües vulgars:

— *laus et gloria / laus et honor*
— *venerari, adorari atque colere*
— *dura et aspera / honor ac gloria*
— *pax et concordia / quies et pax*
— *gentes et populi / apertum et manifestum*
— *humiliter et devote / sana et integra*
— *sudore et labore / multi atque diversi*
— *emendare atque corrigere / fas et licitum*
— *gaudium et laetitia / corrigere et emendare*
— *maximus princepsque / sanus et incolumis*

En molts exemples podem observar la raó que explica potser la meitat de tots els binomis de tots els temps: s'hi combina un neologisme amb una glossa. Aquesta glossa no es troba sempre en segon lloc:

— *sacerdotes ac levitae*
— *anathematizatus et excommunicatus*
— *lanistae et carnefices*
— *aratores et bubulei*
— *symphoniae, melodiae, hymna, cantica*

Finalment, vist el llarg procés de divulgació de l'ètica clàssica i cristiana a Europa, no sorprèn que ja els escriptors dels segles VIII a XI haguessin d'explicar en llatí els termes que més tard foren calcats per les llengües vulgars, afegint-hi primer glosses aproximatives:

— *mitis, placidus, humilis atque serenus*
— *elementia et misericordia*
— *benignitas et elementia / charitas et amor*

— *mediocres et humiles / humilis et mansuetus*
— *benigne et misericorditer / benigni et mites*
— *pacatus et mansuetus / mites et semplices*
— *lenis et mitis / mites ac blandi*
— *mites et humiles / sedare ac mitigare*
— *misericordia sive charitas*

Amb la intenció de completar l'estudi de Bertolucci amb textos llatins encara més antics, Robert L. Politzer[51] va analitzar alguns textos no literaris, sobretot de caràcter legal, escrits a Itàlia, fent així el pont entre el llatí post-clàssic i el segle VIII. Comença el seu estudi citant l'observació de Marouzeau[52] segons la qual els textos legals usen sinònims «en vue de parer à toute échappatoire», necessitat que també hem subratllat. Els exemples que aplega Politzer s'inclouen molt bé en aquesta categoria, però ens sorprèn fins a quin punt ja representen grups de sinònims amb llarga vida:

— *lesio aut damnum / plagae et feritae*
— *firmis et stabilis / firmiter et inviolabiliter*
— *sine fraude vel dolo / inlaesa atque immaculata*
— *tribuo et concedo / consors et socius*
— *habere, tenere et possidere*
— *gubernare et regere / rogatum et petitum*
— *rector et gubernator / totum et integrum*
— *scio et mihi cognitum est / agere et facere*
— *interrogatae et inquiritae / scire et sapere*

Politzer veu en aquests exemples, sobretot, el desig de l'autor d'ésser precís, de no deixar cap dubte sobre la intenció del document. En aquell món bilingüe o trilingüe medieval ningú no es va escandalitzar davant calcs i manlleus, o barreges de mots vulgars amb mots llatins o mig-llatins o d'un llatí provincial o dubtós. Com mostra l'evolució de les llengües romàniques, els verbs clàssics *agere*, *ire*, *petere* i *scire* han estat remplaçats per *facere*, *venire*, *rogare* i *sapere*. El binomi *scire* et *sapere*, doncs, podria interpretar-se com un mot llatí desuet seguit d'un altre mot llatí més conegut per recordar el mot vulgar derivat d'aquest. Tals binomis es feien més i més necessaris, paral·lelament a l'allunyament progressiu de les llengües vulgars del llatí clàssic. Hi entren sovint termes d'altres llengües (*marcae et confinia / franc i llibert*) que corresponen als *realia* de la civilització medieval. L'abundància lèxica que resulta d'aquesta evolució cultural permet als millors prosistes i poetes d'elaborar edificis estilístics amb construccions paral·leles, però molt més sovint tempta els escriptors que saben més mots, però que no es pensen pas caure en la verbositat.

La hipòtesi de Politzer, segons la qual en textos legals dels segles V a VIII s'afegeixen sinònims del llatí vulgar a mots del llatí clàssic que no van sobreviure en les llengües romàniques, em sembla prou bona. El mateix cas es repetirà en els segles XIII i XIV quan els traductors combinen llatinismes amb mots vulgars. L'observació es podria generalitzar, ja que tota llengua de cultura viu en contacte constant amb d'altres llengües i cultures. La necessitat d'introduir neologismes explicats tot seguit amb mots comuns— es feia present tant en el món de l'Antic Testament i dels Evangelis, com en el contacte entre la cultura grega i llatina a la Roma clàssica,

51. Robert L. POLITZER, *Synonymic Repetition in Late Latin and Romance*, «Language» 37 (1961) 484-487.
52. J. MAROUZEAU, *Traité de stylistique latine* (París 1946), 247-251 i 277-282.

tant en els segles de preparació de la cultura medieval, com en els temps de l'Humanisme i del Renaixement.

Traduccions medievals llatines d'obres vulgars: Ramon Llull

Ben poca gent s'interessa per les traduccions llatines de textos escrits en una llengua vulgar. Cal dir que no n'hi ha tantes, i que potser no tenen gaire interès. Però el cas de Ramon Llull mereix un epígraf a part. Com se sap, Llull no es jutjava prou bon llatinista per redactar ell mateix els seus llibres en llatí, però demanava al prior que algú els traduís a la llengua universal, en la forma 'perfecta' que ell tant anhelava.

La seva *Art major de predicació* conté cent trenta-sis sermons, traduïts al llatí en el *Liber de virtutibus et peccatis*.[53] El traductor procedia exactament com quan traduïa del llatí al català: a molts mots catalans fa correspondre un grup de sinònims llatins. El resultat no deixa de sorprendre, sobretot si un mot llatí clàssic es combina amb un mot de llatí més aviat fluix. Potser existia un esborrany llatí fet amb poca cura, revisat després per un bon llatinista que va afegir termes més literaris a mots criticables, però sense eliminar-los. Potser es tracta simplement d'un traductor que tenia la mania dels binomis.

— cat. *glotnia* > ll. *gulositas vel glutunia*
— *glotonia* > *crapula sive glutunia*
— *hom golós* > *homo crapulosus sive glutus*
— *ajustar* > *coniungere vel aggregare*
— *treball* > *angustia et labor*
— *blasme* > *incusatur vel redarguitur*
— *cullir* > *accipere et colligere*
— *ensenyat* > *doctur vel curialis*
— *cortès* > *curialis vel facetus*
— *errar* > *delinquere vel errare*
— *fenyiment* > *fictio sive figmentum*
— *força* > *vis vel fortitudo*
— *lligam* > *ligamen vel vinculum*
— *paraula* > *verbum sive loquela*
— *pereós* > *piger sive otiosus*
— *vençudes* > *vinci et superari*
— *poder* > *posse sive potestas*
— *reglats* > *normati sive regulati*
— *sermó* > *sermo sive praedicatio*
— *sermonador* > *praedicator sive sermocinator*
— *enamorat* > *philocaptus vel amorosus*

El traductor de Llull no ha estat encara tocat per l'humanisme, on aquesta mena d'acumulacions de sinònims es consideraven inadmissibles. Nogensmenys, davant el deure d'explicar, en llatí, textos llatins, els humanistes també es veien obligats a recórrer al vell sistema de glossar termes difícils amb sinònims més fàcils, i el resultat recorda molt els binomis medievals. Clément de Fauquembergue, mort el 1438, explica els mots de Virgili *spelunca / ingenuit / ingens*

53. Ed. d'Abraham SORIA FLORES, revisada per Fernando Domínguez Reboiras, «Corpus Christianorum. Continuatio mediaevalis» 76, Turnholt 1987. Exemples de binomis, p. XCIs.

/ *segnis* amb les següents glosses: *fovea / plorat / magnus & piger.*[54] Compareu en el present Repertori els binomis *balma i espelunca / gemecar i plorar / sobres-gran i ample / peresós i feixuc.*

b) Francès

Els sinònims del francès antic, usats sols o en binomis, han estat estudiats intensament per persones que esperaven descobrir els matisos semàntics que estaven convençuts que hi devia haver. Traductors moderns d'un passatge com el següent, la descripció de l'heroi Hector en la *Història troyana* de Benoît de Sainte More, s'esforcen a trobar un adjectiu ben expressiu per a cada adjectiu del francès antic:

«Gros ot le piz, espès et lé,
membres granz et pleniers,
les ieuz hardiz et fiers,
ne fu pensis ne mornes;
la chiere aveit liee, joiose;
larges esteit et despensiers.»

A l'escola, de tradició humanística, hem après tots a apreciar els grans clàssics i a reviure tots els matisos en passatges com la descripció d'Aquil·les en l'*Ars poetica* d'Horaci: «Impiger, iracundus, inexorabilis, acer» (121). No buscaríem també diferències entre fr. *liee* i *joiose*, entre *larges* i *despensiers*? O més ben dit, com evitar que hom senti, darrera els termes usats en una traducció literal, impressions que no corresponen a la intenció de l'autor? Sí, cal esforçar-se per descobrir les subtileses semàntiques en textos medievals, però crec que tals estudis guanyarien amb l'anàlisi dels binomis dels traductors.[55]

No falten estudis ja del segle passat on hom menciona el fenomen dels grups de sinònims en francès antic, fins i tot amb llistes i teories explicatives,[56] però aquests treballs no semblen haver circulat gaire. Les idees d'Ernst Robert Curtius, però, sí que van tenir molta divulgació.[57]

En la *Chanson de Roland*, Curtius observa reduplicacions tant al nivell mínim de la mètrica com en les represes de línies senceres a l'inici de les *laisses similaires*, passant per les reiteracions de conceptes en expressions binominals. El procediment li semblava tan regular que el considerava una pràctica conscient i tradicional, arrelada en els preceptes de la retòrica clàssica i medieval.

Els pocs exemples aplegats per Curtius foren augmentats fins a cent-noranta casos per Silvio Pellegrini en un treball de 1953 que ha servit d'estímul a molts investigadors.[58] Pellegrini descriu primer la universalitat del fenomen i critica els comentaristes que fan esforços inútils per

54. Veg. Paula HEFTI, *La formation d'un humaniste au début du XVe siècle en France*, «Romania» 92 (1971), 289-325, esp. 317ss.

55. Aquesta perspectiva falta, per exemple, en les 1422 planes de Charles BRUCKNER, *'Sage' et son réseau léxical en ancien français (des origines au XIIIème siècle)*, tesi de Lille, 1979. Veg. també G. KLEIBER, *Le mot «ire» en ancien français (XIe XIIe sciècle)* (París 1978).

56. Per exemple, Fr. W. LORENZ, *Der Stil Maistre Wace's Roman de Rou*, tesi de Leipzig, (1885). — H. NEUMANN, *Die kopulative und asyndetische Verbindung von Worten und Sätzen im Rolandslied und in den ältesten Texten*, tesi de Greifswald (1900). — H. BINET, *Le style de la lyrique courtoise en France au XIIe et au XIIIe siècles* (París 1891, reed. 1970), 81-83.

57. Ernst Robert CURTIUS, *Rolandslied und epischer Stil*, «Zeitschrift für romanische Philologie» 58 (1938), 216-219, segona part de *Zur Literarästhetik des Mittelalters*; veg. també *Europäische Literatur und lateinisches Mittelalter*, (Berna 1948), esp. cap. 15, p. 277ss., «Manierismus».

58. Silvio PELLEGRINI, *Iterazioni sinonimiche nella canzone di Rolando*, «Studi mediolatini e volgari» 1 (Bologna 1953) 155-165 (reed. a «Studi rolandiani e trobadorici» (Bari 1964), 136-147.

descobrir «sfumature» semàntiques en grups de sinònims com, per exemple, en l'expressió de Petrarca (*vecchierel*) *canuto e bianco* (v. XVI.1), o en el binomi *teint et pers* en la *Chanson de Roland* (v. 1979). Recomana que es faci una gran col·lecció d'expressions sinonímiques medievals per evitar que hom inventi diferències semàntiques on no hi ha sinó una fórmula.

De la llista de Pellegrini trec a continuació alguns casos que recorden binomis catalans prou freqüents en aquest Repertori:

— *peines et ahans / veies et chemins*
— *esculter et oir / preiser ne loer*
— *doel et ire / asols et quites (de lur pecchez)*
— *trenchet et taillet / menut et suvent*
— *lance et espiet / lances et espiez*
— *doel (dolur) et pitet / dulor et peine*
— *frait et estroet / coruçus et irez*
— *pais et terea / dulor et pesance*
— *las et ennuiez / riches et puisant*
— *pluret et criet... (et) se doluset*
— *lodent (et) ont conseillet*
— *peines et suffraites / selve ne bois*
— *ymagenes et ydeles / force et vigur*

El treball de Pellegrini va provocar respostes de dos estudiosos alemanys, Elwert i Schon. Comencem amb W. Theodor Elwert,[59] que ja havia escrit una nota sobre el tema abans de conèixer el treball de Pellegrini.[60]

Elwert s'oposa a la idea que binomis francesos o llatins com *joy et deport / cuendes et gais / cupidi avidique* siguin fórmules barates i buides; afirma que els trobadors els usen conscientment com a elements estilístics, associant a cada mot una imatge nova. En el cas dels derivats de *plangere et plorare* no es pot parlar de fórmula, ja que en l'antiga literatura cristiana *plangere* es combina amb igual freqüència amb *flere*, *lamentari*, *lugere*, *dolere* i *ululare*. En els dos llocs on l'Itala combina *plangere* amb *plorare*, la Vulgata substitueix aquests mots per *plorare*, *lugere* i *flere*.

Elwert és massa estricte, crec, en no admetre en la seva llista les combinacions bíbliques, d'origen semític, com *flebunt plangentes*; i si bé demostra que *plany e plor* no és una fórmula que continua una tradició centenària, no veu que sí que es pot considerar formulari el costum de combinar dos o més sinònims sempre i quan es tracti de parlar d'una lamentació. El poeta o escriptor busca la varietat, però el resultat, nogensmenys, és formulari, i un traductor modern podria ben bé usar un mot únic, fent servir altres mitjans retòrics per aconseguir l'èmfasi de l'original.

En el seu segon treball, Elwert analitza de més a prop tres grups de sinònims: 1. *teint et pers* de la *Chanson de Roland*, 2. l'expressió italiana —tautològica, i gens emfàtica— *prima e novella*, 3. la fórmula *dire e fare*, que no és sinonímica en el sentit que *fare* signifiqui *dire*, sinó en el fet que els dos verbs es complementen per suggerir un concepte global com 'reaccionar'.

59. W. Theodor ELWERT, *Zur Synonymendoppelung vom Typ «plany e sospir, chan e plor»*, «Archiv für das Studium der neueren Sprachen» 193 (1956), 40-42; i *Zur Synonymendoppelung als Interpretationshilfe*, ibid. 195 (1958), 24-26.

60. W. Theodor ELWERT, *La dittologia sinonimica nella poesia romanza delle origini e nella scuola poetica siciliana*, «Bolletino del Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani» 2 (1954), 152-177. Aquest treball, i els dos citats en la nota anterior, es troben reeditats, en italià, dins els *Saggi di letteratura italiana* de W. Th. ELWERT (Wiesbaden 1970), 171-204. Veg. també *Formale Satire bei Peire Cardenal*, dins els «Mélanges Gamillscheg» (Tübingen 1957), 111-119.

Les observacions de Th. Elwert són bones, però ens mostren un cop més l'avantatge de les traduccions, on la intenció de l'autor, en teoria, és evident.

Peter Schon dedica tot un capítol del seu llibre sobre la prosa francesa dels primers temps a la «Synonymendoppelung» i contesta tant les teories de Pellegrini com les d'Elwert.[61]

Completa la llista de doblets de Pellegrini fins a tres-cents vuitanta exemples, incloent-hi, però, exemples de «Summationsdoppelungen», o sigui binomis acumulatius, del tipus *homes et femes / jor et nuit / or et argent / terre et mer / devant et derriere*, etc. Em sembla preferible no barrejar el fet que sigui binomis quant a la forma, i que puguin esdevenir fórmules igual que els grups de sinònims. La diferència és que en el primer grup hom pot ometre un element sense una gran pèrdua en el sentit de la frase, però en l'altre no. Per exemple: si hom diu d'un estudiant que prepara un examen que «llegeix i estudia nit i dia», ambdós binomis corresponen a conceptes únics —(«treballa») («sense parar»)—; però tan sols es pot ometre un element del primer binomi («estudia - nit i dia»), i no pas del segon («llegeix i estudia - de nit»).

Schon va massa lluny —en un capítol que s'intitula «*Synonymen*doppelung» —quan barreja tota mena de binomis que tenen l'estructura «a i b», ja siguin, com hem vist, fórmules acumulatives de sentit únic com *jor et nuit* per dir 'sempre', ja siguin grups de mots clarament no sinònims. Com es pot tractar *sages et proz* en la *Chanson de Roland* com un grup de sinònims després de tot el que s'ha escrit sobre la famosa línia *Olivier est sages - et Roland est proz*? Si es diu d'un cavaller que és *sages et proz*, sí que es pot parlar d'una fórmula acumulativa —«és un cavaller perfecte»—, però la barreja de tots aquests tipus de binomis en una llista alfabètica sense context és força perillosa.

Però quan busca explicacions per a l'origen del costum d'agrupar certs mots en grups paratàctics amb una simple cópula *i* o *o*, Schon sembla parlar solament dels veritables grups de sinònims. No creu, com fa Curtius, en una pervivència de costums de l'antiguitat clàssica, ja que el fenomen no s'hi donà mai amb tanta freqüència com en francès medieval. Si hagués estat recomanat pels teòrics antics, existiria una designació ben precisa pels grups de sinònims, i no hi hauria avui la confusió entre estudiosos de si en expressions com *sanus et salvus* es tracta de la figura de la *interpretatio*, *expoliatio*, *periissologia*, *metaphrasis*, *epezegesis*, *congeries*, *amplificatio*, *exageratio*, *tautologia*, etc. Crec que Schon l'encerta quan subratlla la importància de la formació pràctica dels clergues medievals, que eren preparats per a fer sermons i explicar la Bíblia... i, afegeixo, els llibres de dret i els textos llatins a l'escola.[62]

Un cop hom ha après l'estil isidorià, ple de similicadències i de sinònims, pot afegir ratlles a lletanies, elaborar himnes, fer un sermó —o un discurs polític o jurídic— de tres hores, on és més important crear efectes i sentiments en l'audiència que no pas presentar fets i conceptes complicats. Com que la formació dels lletrats fou igual a tot Europa, no sorprèn que l'estil dels grups sinonímics aparegui en totes les llengües. Com que sovint el mot llatí que cal traduir té un sinònim que recorda fonèticament un terme vulgar que pot servir de traducció i, a més, l'atracció patonímica opera amb igual força sobre qualsevol traductor, resulta normal que les traduccions en llengües romàniques presentin tants paral·lelismes en els binomis.

Al final, Schon s'atreveix a considerar la peresa mental com una causa de l'abundància de

61. Peter M. SCHON, *Studien zum Stil der frühen französischen Prosa (Robert de Clari, Geoffroy de Villehardouin, Henri de Valenciennes)*, «Analecta Romanica» 8 (Frankfurt 1960), 163-185, i llistes 205-229. Georges Gougenheim parla també dels sinònims dels dos autors mencionats primer (*cité - ville, clore - fermer, ancien - viel, fleuve - rivière*, etc.) a *Études de grammaire et de vocabulaire français* (París 1970), esp. 281, 311ss, 348ss.

62. Ja C. Th. GOSSEN, en una ressenya apareguda dins «Romanische Forschungen» 14 (1962) 169-178, critica el fet que Schon oblidi la importància dels secretaris i notaris no religiosos, redactors de documents legals. Un altre crític suís, G. Heinimann, dins «Vox Romanica» 21 (1962), 126-129, recomana estudiar el fenomen sobretot en sermons i traduccions. A. François, *Histoire de la langue française cultivée* (Ginebra 1959), vol. 1.221 i vol. 3.52, subratlla la importància dels textos jurídics.

binomis formularis. Vist que, per raons que no ens ocupen ací, l'estil èpic prefereix fer coincidir cada concepte/imatge amb una línia de text, l'autor es troba temptat de repetir una idea ja prou explicitada amb mots diferents o una endíasi, per omplir el decasíl·lab. Si en una traducció moderna, sobretot en prosa, de la *Chanson de Roland* hom imita aquests grups binominals per recrear l'estil èpic, hi ha risc de provocar en la ment del lector massa imatges concretes, i no la impressió monòtona de sinònims i fórmules acumulatives. Heus ací quatre exemples del *Roland*, cadascun amb un problema diferent:

— *Mur ne citét - n'i est remés à fraindre*
— *Il en apelet - et ses duz et ses contes*
— *Mandez Carlun, - à l'orguillus et al fier*
— *D'or et d'argent - CCC muls cargez*

Estudis de traduccions

Era previsible que els amics de la *Chanson de Roland* volguessin defensar l'autor anònim de l'acusació que hi havia més mots en el poema solament per completar un vers, usant simples fórmules o pleonasmes. Per evitar prejudicis em sembla millor estudiar expressions binominals en textos no originals, en traduccions, on és fàcil veure que dos mots corresponen a un de sol, i que, per tant, *or et argent* pot ben bé ésser un grup de sinònims si l'autor volia dir simplement 'riqueses', i no pas 'una unça d'or i una lliura d'argent'.

Hi ha un nombre bastant nombrós d'estudis sobre traduccions franceses medievals que dediquen atenció als grups de sinònims. Aquí només hi ha espai per resumir-ne dos.[63]

En el primer, Helge Nordahl analitza el centenar d'expressions tautològiques que va trobar en *La vie de saint Eustace*.[64] Diu que no està d'acord amb l'editor del text, que no hi veu sinó un procediment de traductor tradicional; ella creu que aquest buscava conscientment un segon terme per poder fer figures retòriques com ara l'al·literació (primer grup), l'anàfora (segon grup), o bé l'hipèrbaton (tercer grup). Heus ací alguns exemples:

1. *vocat > à soi apeler et atrere*
— *figura > figure et forme*
— *mirabilia > miracles et merveilles*
— *sapientia > sens et savoir*

63. La bibliografia següent és molt selectiva. Clemens Diekamp estudia en la seva tesi *Formelhafte Synonymenhäufungen* documents del Poitou del segle XIII, a «Romanica Monacensia» 8 (Munic 1972), esp. 1-68. — G. Heidel observa binomis com *cuidier et penser* en *La langue et le style de Philippe de Commynes*, Leipzig 1934. — R. Vallet estudia «redoublements» en Jean Lemaire de Belges a la «Revue de Linguistique Romane» 41 (1977) 383-398. — Giuseppe Di Stefano qualifica el traductor francès del Valeri Màxim de 'lexicògraf' pel fet d'introduir tants neologismes, explicats amb glosses (*matronae > matrones, béguines et nobles dames*) en una conferència al 14è congrés de lingüística i filologia romànica a Nàpols (*Actes* vol. 4, 1977, 45-56), amplificada a *Essais sur le Moyen Français* (Padova 1977) 49-96. — Lena Löfstedt parla de *La réduplication synonymique de Jean de Meun dans sa traduction de Végèce* a «Neophilologische Mittellungen» 57 (1976) 449-470. — R. Lebegue estudia la traducció de Sèneca de Malherbe a «Cahiers de l'AIEF» (París 1956) i diu que fa «redoublements pour conférer à la phrase de l'ampleur et du rythme». — Reinhard Klesczewski presenta estadístiques sobre binomis en la versió francesa del *Cortegiano* del Castiglione dins «Annales Univ. Saraviensis» 7 (Heidelberg 1966), esp. 66ss i 170ss. — No he vist la tesi de Walter Möntmann, *Beiträge zum Gebrauch der Figur der Synonymie in der altfranzösischen Literatur*, Münster 1955, que es basa en les traduccions bíbliques, sobretot els Psalms.

64. Helge NORDAHL, *Aspects rhétoriques des tautologies binaires dans la vie de soint Eustace*, «Revue Belge de philologie et d'histoire» 54 (1976), 773-779.

— *inlaesus* > *sain et sauf*
2. *praevalens* > *grant force et gran pooir*
— *festivitas* > *grant force et gran pooir*
— *visio* > *quel merveille et quel vision*
— *mos* > *en us et en costume*
— *omnis delectatio* > *tot delit et tot solaz*
3. *mater valde speciosa* > *avenant dame et bele*
— *revela mihi* > *descouvre moi et demostre*
— *gratias agebant Christo* > *mercierent Nostre Seignor et loerent*
— *generosus* > *à franz homes et à gentix*

No puc estar d'acord amb Nordahl quan conclou que el traductor havia introduït aquestes expressions amb la intenció de donar a la seva traducció una dimensió estètica que mancava en l'original llatí. Comparant els exemples citats amb els casos registrats en el Repertori veiem que es tracta dels mateixos termes que també provocaven traduccions amb binomis en textos catalans. *Generosus* fou traduït amb binomis per molts traductors, i em sembla exagerat creure que el traductor de *La vie de saint Eustace* s'hagi dit: buscaré un sinònim de *franz* per poder fer un hipèrbaton amb *homes* i dos adjectius, o una anàfora amb la construcció *à / à*. Entre les citacions de Nordahl hi ha exemples de neologismes amb glossa (*vanitas* > *le boban et la vanité*, o bé *ira repeltus* > *iriez et marriz*), de mots inexpressius resforçats per termes més forts (*magnus* > *granz et puissanz*), de calcs de metàfores i interpretació contextual (*sine radice factus sum* > *je sui sanz racine et sanz compaigne*), traduccions aproximatives (*obprobrium* > *despit et reproche*), automatismes d'acumular adjectius per superlatius (*splendens supra claritatem solis* > *plus clere et plus resplendissant*) i de fórmules inveterades (*ingemescens* > *plorant et plaignant*).

Pierre Ruelle, d'altra banda, va editar i estudiar el *Dialogue des Créatures* traduït per Colard Mansion.[65]

Ja en l'original llatí d'aquest text anònim del segle XIV abunden els binomis, tots traduïts literalment (*detrahere ac diffamare* > *blasmer et vituperer* / *limes vel semita* > *sentier et voye* / *contentio et discordia* > *contencion et discorde*). Però Colard Mansion n'hi afegeix un gran nombre de sa pròpia collita. Ruelle fa una primera llista amb llatinismes glossats:

— *inferiores* > *inferieures et basses*
— *superbus* > *superbe et tres orgueilleux*
— *circumire* > *circuir et errer*
— *regimen* > *regime et gouvernement*
— *non licet* > *n'est licite ne raisonnable*
— *iratus* > *iré et troubl*
— *discernere* > *discerner et congnoistre*
— *temperandus* > *attrempez et refroidiez*

Ruelle forma una segona llista amb grups de sinònims cap dels quals no calca el mot original llatí. Resulta difícil, diu, indicar quina diferència veia el traductor entre els dos mots; sovint el segon terme sembla aclarir la idea del primer, fer-la més concreta, d'acord amb el context. Vegeu-ne alguns exemples:

65. Pierre RUELLE, *Les synonymes dans le Dialogue des Créatures, traduction par Colard Mansion du «Dialogus creaturarum»*, dins l'homenatge a T.B.W. Reid, «Medieval French Textual Studies», ed. per Ian Short (Londres 1984), 180-186.

— *recede* > *va arriere et te departz*
— *obnubilo* > *obfusque et coeuvre*
— *pullulare* > *germiner et croistre*
— *non quaero* > *je ne demande ne me chault*
— *tolli in altum* > *portez et eslevez en hault*
— *sic faciam* > *te chastoieray et te corrigeray*

La traducció del *Dialogus creaturarum* data del 1480, època on la redundància lèxica anava en augment, fins a esdevenir, en la literatura francesa dels segles XV i XVI una mania. Paral·lelament amb el creixement de la cultura general —una conseqüència de la divulgació de la impremta—, s'«il·lustra» i s'enriqueix el vocabulari i l'ideari. Molts autors s'imposen el deure d'ensenyar aquests conceptes nous als seus lectors, i ho fan com s'ha fet des de sempre: introduïnt neologismes acompanyats de glosses. Un lector medieval sabia com distingir en un manuscrit el text i la glossa. El progrés de la tipografia feia ara possible presentar text i materials secundaris amb tot un joc de parèntesis, lletres de fonts diferents, notes marginals o a peu de plana. Hom perd l'instint de distingir binomis explicatius i grups de sinònims de valor acumulatiu sense ajuda tipogràfica.

L'epígraf precedent resumeix una hipòtesi de J. Chocheyras.[66] Com a exemple cita dos usos de fr. *symptomates et accidens* de Rabelais, i treu de la *Briefue Déclaration d'autunes dictions obscures* que Rabelais va afegir a l'edició de 1553 del seu *Pantagruel* l'entrada: «*Symptomates: 'accidens survenans aux maladies, comme mal de cousté, toux, difficulté de respirer'*», que són els *symptomates* de la *pleuresie*. Chocheyras ens recorda, amb tota raó, que el procediment d'introduir llatinismes gràcies a glosses afegides dintre del text mateix es troba ja en les traduccions medievals, però que en el segle XVI hi hagué una allau de neologismes tècnics.

Els segles XV i XVI

Falten estudis sobre els avatars de l'estil multinominal en el segle XV, segle deixat de banda per «massa tardà» pels medievalistes, i per «massa primerenc» pels *seizièmistes*. Per veure el que passa amb els vells grups de binomis hom hauria d'estudiar sobretot les traduccions —en molts casos simples revisions de traduccions anteriors—, però també les còpies tardanes de manuscrits, les prosificacions i les primeres edicions. La gent del XV procedia sovint amb textos medievals amb tota llibertat, modernitzant-ne la llengua i l'estil segons els gustos de l'època, i reforçant amb pleonasmes els colors ja prou vius dels originals.[67]

Quant a la prosa «oficial» a les corts del rei i en la jurisprudència, hom podrà constatar que a tot Europa es divulga l'estil curialesc classicista elaborat ja en el segle XIV.

Alexandre Lorian demostra en el seu estudi de la prosa francesa del segle XVI la importància a França dels llibres provinents d'Espanya i d'Itàlia.[68] Els temes d'aquestes novel·les —cavalle-

66. J. CHOCHEYRAS, *Le redoublement de termes dans la prose française du XVe et XVIe siècle: une explication possible*, «Revue de Linguistique Romane» 33 (1969), 77-88.

67. És significatiu el títol de l'obra col·lectiva *Récrire, traduire au XVIe siècle*, apareguda dins «Revue des Sciences Humaines» 180 (1980), 95-118. Vegeu-hi sobretot Claude Buridant, *Blaise de Vigenère, traducteur de la «Conquête de Constantinople» de Geoffrey Villehardouin*, sobre l'edició del 1584, plena de fórmules multinominals. Del mateix estudiós veg. també *Blaise de Vigenère, traducteur des «Commentaires» de César*, «Travaux de Linguistique et de Littérature» 20 (1982), 101-133; i *Jean de Meung et Jean de Vignay, traducteurs de l'«Epitome rei militaris» de Végèce*, dins «Etudes offertes à André Lanly» (Nancy 1980), 51-69. On Vegeci havia posat *dissimulatio* el traductor deia *la nonchalance*, però el revisador *la dissimulation, c'est la nonchalance*. Cf. nota 8.

68. Alexandre LORIAN, *Tendances stylistiques dans la prose narrative française du XVIe siècle*, «Bibliothèque française et romane» A-26 (París 1973) 65-92 i 295-301. El cap. 4 pren com a motto el subtítol del *Pantagruel* de Rabelais, ço

rescs, tràgics, apassionats, sentimentals—, inviten els autors a un estil efusiu i ampul·lós, ple de llatinismes plurisil·làbics..., llatinismes que no van separar de les glosses amb les quals havien estat introduïts generacions abans.

Els traductors no deixen d'aportar neologismes a la llengua. L'Humanisme i el Renaixement produïen més traduccions que mai, i el costum de la glossa no es va perdre en un dia. Jacques Amyot fou el traductor més famós, i tant Turel com Aulotte,[69] autors que més han estudiat les seves versions de Plutarc i els canvis que va decidir entre esborranys i edicions, estan d'acord que acumula sinònims no tant per aclarir el sentit o per afegir subtilitats semàntiques com pels gustos de l'època, per equilibrar l'oració, per buscar-ne l'eufonia i l'harmonia, les simetries, els ritmes i les clàusules retòriques.

D'altres traductors no podrien justificar els seus pleonasmes amb raons estilístiques. Humanistes com Henri Estienne veien ben bé que darrera molts neologismes glossats hi havia una simple moda o manca de rigor. En el seu *Dialogue du nouveau langage françois italianizé* critica els «italianizeurs» que «usent du mot italien, et puis ajoutent le frances, comme s'ils avoyent quelque remors de conscience d'user d'un mot estranger et incognu sans adjouster l'exposition». Treu un exemple d'una traducció de les *Lettere di Principi* de Ruscelli: «Ayant mis ce mot "forussites" adjouste "et bannis", comme s'il voulet mettre le texte et puis la glose».[70]

A l'apèndix, Lorian presenta expressions pleonàstiques en sis grups segons llur forma (binomis simples, asimètrics, simètrics i complexos, i polinomis), en quinze grups segons llur sentit (cultisme i glossa, provincialisme i mot comú, pleonasmes, explicacions, metàfores, gradacions, etc.), i en tres grups segons l'efecte auditiu i visual (al·literacions, ritme o rima, repetició de prefixos). Conclou que les combinacions possibles són innombrables i que resulta difícil caracteritzar un autor per l'ús que fa dels binomis.

Si es pot dir que els bons autors fan menys pleonasmes per simple peresa mental —com combinar sempre certs adjectius fluixos amb d'altres més expressius, com en *beau et...*, *bon et...*, *grand et...*, *bien et...*— també els escriptors més ambiciosos cauen sovint en el conformisme de la tradició. Si fan un esforç per no repetir simplement la fórmula *brave et hardi*, no es poden desfer del costum d'expressar aquest concepte amb un binomi; però les expressions *brave et vaillant / fort et hardi / hardi et courageux / preux et hardi / hardi et vaillant et constant / fort et avisé*, etc., no són per això menys tautològiques. D'altra banda, els bons autors veuen en l'acumulació verbal noves possibilitats creatives, limitades, però —per raons que Lorian no busca d'explicar— a l'estil bufó i burlesc. Per exemple, en el *Pantagruel* de Rabelais: *corps et ame*, o bé *trippes et boyaulz*.

La hipertròfia lexical dels segles XV i XVI no podia durar. La reacció dels humanistes i crítics literaris a poc a poc feia efecte. Ells practicaven la caça del pleonasme, recomanaven una rigorosa poda del lèxic, i s'esforçaven a buscar diferències semàntiques darrera els sinònims tradicionals. Fomentaven en els usuaris de la llengua una aversió contra pleonasmes i mots repetits a poca distància, però al mateix temps també una gran por davant l'ús inadequat d'un terme. Per aprendre a distingir bé els sinònims, es feia ara indispensable un diccionari.

Dos treballs de conjunt

és *Horribles et épouvantables faits et prouesses du très-renommé Pantagruel.*

69. René Sturel, *Jacques Amyot traducteur des Vies PArallèles de Plutarque* (Paris 1908-1909). — R. *Aulotte*, *Amyot et Plutarque* (Ginebra 1956).

70. Citat per Pauline M. SMITH, *Le redoublement de termes et les emprunts linguistiques dans la traduction en France au XVIe siècle: Henri Estienne et François de Belleforest*, «Revue de Linguistique Romane» 46 (1983), 37-58; i també per L. Deroy, *L'imprunt linguistique*, «Bibl. de la Fac. de Phil. et Ling. de l'U. de Liège» 141 (París 1956), 277.

El fet que les expressions binominals s'havien estudiat més sovint amb referència a textos francesos explica per què és en francès que s'han assajat els primers treballs de conjunt sobre el tema.

El primer, de Peter Dembowski,[71] professor de Chicago, va aparèixer a Varsòvia. Comença per distingir binomis sinonímics i antonímics (més ben anomenats després «topos de la totalitat», per exemple *clerc et lai* per 'tothom'). Afegeix l'observació que el que més caracteritza els veritables grups de sinònims és que dos mots concrets prenen, plegats, un sentit abstracte. L'expressió del francès modern (*n'avoir*) *ni feu ni leu*, que continua el binomi medieval *ni borde ni maison*, continua usant-se quan ja ha desaparegut el mot *leu*, perquè el binomi ha pres el sentit abstracte d''ésser desheretat, sense casa'. L'alemany té una expressió idèntica, *Haus und Hof* —amb al·literació en lloc de la rima en francès— que, combinat amb el verb *verlieren*, significa 'perdre tot, ésser desheretat', i pot emprar-se per parlar de gent que mai no havia posseït ni casa ni terres.

Paral·lelament amb l'evolució cap a l'abstracció de les expressions binominals, podem observar una creixent homogeneïtzació semàntica dels dos mots. Si a l'inici un poeta combina els conceptes *joie* i *soulas* per provocar dues imatges ben distintes, el binomi acaba prenent un sentit global i abstracte. Un segon binomi, *joie et bonté*, evolucionarà en la mateixa direcció, com farà també un tercer grup, *bonté et merci*. El resultat és que una quarta combinació, *soulas et merci*, provocarà la mateixa reacció en els lectors. Els mots que formen tals paradigmes esdevenen sinònims, i els binomis entre si també. Això, però, tan sols en certs contexts, en el present cas en la lírica, on han esdevingut un senyal de la ideologia de l'amor cortès.[72]

Un altre binomi, gairebé sinònim dels anteriors, ço és *joie et leesce*, havia permès a A. Stefenelli[73] d'observar que, bé que inicialment *joie* descriu la joia interior, i *leesce* la seva exteriorització, la combinació dels dos mots els dóna un nou sentit global, més abstracte ('felicitat completa'), i els anivella, invitant els poetes creatius a operar amb noves combinacions.

L'altre treball de conjunt sobre els binomis sinonímics, més extens i ambiciós, és de Claude Buridant, estudiós del tema ja des de la seva tesi de 1976.[74]

Buridant desenvolupa sobretot la idea que en molts sinònims el segon mot té la funció de «vector semàntic» que restringeix la polisèmia del primer terme. *Beau*, per exemple, és un epítet en si prou banal. Per això cal afegir-hi sinònims més específics com *coint*, *gent*, *avenant*, i d'altres. Buridant aplica a l'edat mitjana el que Rasmussen[75] havia observat en textos del segle XV, ço és que el primer terme d'un binomi és sovint imprecís i general, però el segon, més especia-

71. Peter F. DEMBOWSKI, *Les binómes synonymiques en ancien français*, «Kwartalnik Neofilologiczny» 23 (1976), 81-90, volum d'homenatge a H. Lewicka. Dembowski havia ressenyat el llibre de Schon a «Romance Philology» 15 (1962), 241-243. Així estranya que no el mencioni en el seu treball de 1976.

72. En una nota Dembowski recorda com l'expressió alemana *Blut und Boden*, 'sang i terra', volia crear en el poble la idea que aquests dos mots són sinònims, d'acord amb la ideologia nazi.

73. A. STEFENELLI, *Der Synonymenreichtum in der altfranzosischen Dichtersprache*, «Oesterreichische Akademie der Wissenschaften» 251.5 (Viena 1967).

74. Claude BURIDANT, *Les binómes synonimiques. Esquisse d'une histoire des couples de synonymes du moyen âge au XVIIe siècle*, dins «Synonymies», «Bulletin du Centre d'Analyse du discours» 4 (Lille 1980), 5-79. La seva tesi de l'Universitat de Lille s'intitula *Les problèmes de traduction du latin en français au XIIIe siècle à partir de l'Histoire de France en français de Charlemagne à Philippe-Auguste*, amb un cap. sobre *Les couples de synonymes*, 547-595. Vegeu també els seus treballs *Translatio medievalis. Théorie et pratique de la traduction médiévale*, «Travaux de linguistique et de littérature» 21.1 (1983), 81-136; *La traduction de l'Historia orientalis de Jacques de Vitry*, «Bibl. française et romane, B, Editions de textes» 19 (París 1986), i la seva comunicació al col·loqui *Linguistique et philologie; application aux textes médiévaux* del Centre d'études médiévales de l'Université de Picardie, «Actes» 1977, 293-324; i d'altres. Cf. nota 1.

75. J. RASMUSSEN, *La prose narrative française du XVe siècle. Etude esthétique et stylistique*, (Copenhague 1958) cap. 3: *L'amplification*; veg. també el cap. 1, sobre *L'orientation curiale*, ço és l'estil 'curial' amb força binomis del tipus explicatiu, represos pels prosistes amb valor més aviat d'elegància formal.

litzat, aprofundeix el sentit del grup. Una conseqüència d'aquesta situació és que en d'altres grups de sinònims el primer element, originalment fort i ric, anava perdent la seva força evocativa. És això el que Venckeleer[76] havia observat quant a l'epítet originalment superlatiu *franc*, que, a causa de freqüents combinacions pleonàstiques amb *hardi*, *preux*, *loyal*, *gentil* i *noble* perd la seva càrrega emotiva i acaba necessitant el suport d'altres adjectius per no desaparèixer completament.

Quant a binomis en traduccions, Buridant distingeix diverses modalitats. En un primer grup podem observar que el traductor no troba en el vernacle un mot que correspongui completament al mot traduït: s'usen dos que s'hi aproximen, sense introduir un llatinisme. És ben probable que un dels mots tengui un sentit més aviat general, com 'fer' o 'prendre', i així el segon terme servirà per a precisar l'acció. Per exemple: *perficere* > *feire et associer*, o bé *constituere* > *fere et estaublir*.

El segon grup són els llatinismes glossats, que trobem ja en les primeres traduccions, en general més aviat paràfrasis dels originals que no pas traduccions. Si es tractava de traduir la Bíblia, és ben comprensible que el traductor cregués que cap mot d'una llengua vulgar era prou bo per contenir tot el que volia dir la paraula divina, i que, per tant, s'havia de citar, citació que, a còpia de repetir-se, esdevenia estrangerisme i després neologisme.[77]

Aquesta mena de binomis que combinen un neologisme amb una glossa caracteritzen les traduccions medievals, des d'Oresme[78] fins a Jean Miélot, i molts altres traductors del segle XVI.

Un tercer grup són els binomis que no corresponen a conceptes llatins, els quals no són gaire problemàtics. En aquest cas podem concloure, amb E. Ruhe,[79] que molts traductors també poden caure en artificis retòrics buits i deixar-se anar per la via fàcil de les fórmules i clixés; es permeten una pausa en la feina de traduir, fent el que Flutre i Sneyders de Vogel van anomenar «redoublements ludiques».[80]

Sembla que al segle XVI francès només hi ha un sol autor, Michel de Montaigne, que sàpiga usar binomis tenint cura de la progressió del sentit i de l'embelliment de l'estil o, per donar-hi èmfasi, construir sèries climàtiques o introduir artificis retòrics.[81]

Però Montaigne s'avança als seus contemporanis: és un autor pre-clàssic. Els binomis que havia observat tan sovint en les seves lectures li deixaven una impressió ambigua. Poden ésser útils per al ritme, en estructures paral·leles, per evocar impressions, sí, però també creen una falsa impressió d'abundància d'idees on no n'hi ha sinó verbositat. Revisant els seus escrits, Montaigne va eliminar molts dels seus propis binomis, o en va canviar algun element. En molts aspectes anuncia els *rhétoriqueurs* del segle següent. Feia el que havia fet ja mig segle abans el mestre Aleix de Barcelona.

76. Th. VENCKELEER, *Rolanz li preuz. Contribution à l'histoire de quelques qualifications laudatives en français du Moyen Age* (Lille 1975).

77. En traduccions bíbliques més tardanes hi ha la possibilitat que el traductor prefereixi usar llatinismes —o almenys, en una llengua romànica, derivats del terme llatí— per evitar l'acusació d'haver *interpretat* el text diví.

78. J.P.H. KNOPS, *Études sur la traduction française de la Morale à Nicomaque d'Aristote par Nicole Oresme* (La Haya 1952). Seixanta del centenar de traduccions amb binomis contenen un calc del mot traduït, i Knops insinua que Oresmes ho fa per «épater les bourgeois».

79. E. RUHE, *Untersuchungen zu den altfranzösisches Uebersetzungen der «Disticha Catonis»*, «Beiträge zur romanischen Philologie des Mittelalters» 3 (Munic 1968), 45ss.

80. L.F. FLUTRE i K. SNEYDERS de VOGEL, ed. *Li Fet des Romains* (París 1938), 53ss.

81. Veg. R.A. SAYCE, *L'édition de s «Essais» de Montaigne de 1595*, «Bibliothèque d'Humanisme et de Renaissance» 36 (1979) 115-141: cf. del mateix, *The Style of Montaigne: Word-pairs and Word Groups*, dins «Literary Style» (Londres - Nova York 1979), 383-405.

Documents legals

Hi ha, però, camps en què els binomis i les glosses no deixen mai d'ésser útils, com ara l'àmbit del dret, sobretot en situacions bilingües.

El bilingüisme en els documents legals antics és un fet a tot Europa. Edgard Renard l'ha observat en textos valons,[82] en els quals mots que designen demarcacions de propietats apareixen juntament amb mots d'altres dialectes o llengües, com en els primers quatre exemples que segueixen:

— *bornes et renaus / bornes et meites*
— *metes et termes / masse et steppea*
— *broques, messes et entredeux*
— *ensegnes et fosses / limite et clawier*
— *un estable ou abatou / gagner et ahèner*
— *foulmains et exécuteur du testament*
— *potager et ahanier / la taxe ou bedrif*
— *réchauds ou kovets / nasses ou vivroux*
— *wassin ou regon / winage et tourny*
— *tutelle et mambournie*

D'altres exemples de Renard, però, em semblen fórmules legals no limitades a Valònia, com per exemple:

— *décès et obit / sout et paié*
— *suivant le gré, consent, octroi et volonté*
— *fraude et bosdée / éviter et esquiver*
— *à ses coûts, frais, damaiges et dépens*
— *à oés et aux proffit*

c) Italià

No podem dedicar tant d'espai a l'italià com al francès.[83] Voldria, però, esmentar un treball de Federico Spiess perquè fou ell, crec, qui va introduir el terme molt adequat de «traducció interna» per descriure els binomis en què el traductor estudiat va afegir vocables del seu dialecte francovènet a mots francesos simplement calcats.[84]

Cesare Segre ha editat un gran volum amb extractes de traduccions a *Volgarizamenti del Due e Trecento* (Torí 1953), on no solament trobem recollides opinions de traductors —com la de Bartolomeo da San Concordio, que opina que «Conviene spesse fiate d'una parola per lettera dirne piú in volgare», sinó també força exemples de grups de sinònims. Segre resumeix la seva

82. Edgard RENARD, *Expressions tautologiques dans l'ancien wallon*, dins «Mélanges de linguistique romane offerts à M. Jean Haust» (Liège 1939) 329-346. Els seus exemples van del segle XIV al XVII.

83. Alguns treballs interessants per al tema que tractem: M.T. CASELLA, *Nuovi appunti attorno al Boccaccio traduttore di Livio*, «Italia Medioevale e Umanistica» 4 (1961), 77-129, esp. 91s i 114s; i *Il Valerio Massimo in volgare*, ibid., 6 (1963) 49-130, esp. 78ss i 98. — A Schiaffini, *Tradizione e poesia nella prosa d'arte italiana della latinità medievale a Giovanni Boccaccio* (Firenze 1943), esp. 33ss; G. Contini, *Saggio d'un commento alle correzioni del Petrarca volgare* (Firenze 1943), 10, 22, 32s, (cf. *I primi volgarizzamenti*, 24, 27, sobre traduccions de les oracions de Ciceró). M. DARDANO, *Lingua e tecnica narrativa del Duccento* (Roma 1969), esp. 56s i 66s.

84. Federico SPIESS, *Le traduzioni interne nel Codice Marciano XIII*, dins les «Actes del 14è congrès de lingüística i filologia romànica» 5 (Nàpols 1981), 13-25.

interpretació del fenomen a la introducció, reeditada després a *Lingua, stile e società*.[85] Allà cita com a exemples els binomis següents, que són els més freqüents també en d'altres llengües:

— *cura* > *cura e sollicitudine*
— *suscitat* > *suscita e muove*
— *parati* > *parati e disposti*
— *collecti* > *adunati e accolti*
— *fulgentes* > *splendienti e chiare*
— *periturae* > *perire e venire meno*
— *expertus* > *esperto e pro*

El que va atraure l'atenció dels filòlegs foren sobretot les traduccions del toscà al sicilià, perquè esperaven veure-hi millor els contrasts entre aquestes dues formes de l'italià. Van observar, però, no pas que el traductor combinés mots toscans amb mots sicilians, sinó que traduïa un mot toscà amb dos mots sicilians.[86]

En la traducció siciliana de la versió toscana de la *Somme du frère Laurent*[87] trobem els exemples següents:

— *stabilite* > *stabiliti oi ordinati*
— *servito* > *factu et servutu*
— *sciocca* > *socca sive paçça*
— *masnada* > *masinata oi famigla*
— *attratti* > *atracti oi çoppi*
— *votano* > *votanu oi divacanu*
— *rimbomba* > *ribomba sive rivolta*
— *vento* > *airu oi ventu*
— *grossa* > *grossa sive plena*
— *fango* > *fangu oi tayo*
— *privati* > *privati et seccreti*
— *guiderdone* > *guidardunu oi remunerationi*
— *piaghe* > *chagki sive nafri*
— *cheti* >> *quitti sive exempti*
— *avocola* > *inorba et ceca*
— *liti* > *brighi oi sarri*
— *riale* > *riu oi flumi*
— *il putidore* > *lu puçori sive lu feto*
— *rammenta* > *aricorda et rimembra*
— *sentiere* > *violu oi calli*
— *cheto* > *nettu et scampatu*
— *gioia* > *gauiu et aligriçça*

En la traducció siciliana de la versió toscana d'un text que també ha aportat més de dos-

85. Milà 1963, reed. Milà 1974, 49-78.

86. Gerhard Rohlfs estudia aquest punt en tres articles seus reeditats en *Von Rom zur Romania. Aspekte und Probleme romanischer Sprachgeschichte*, «Tübinger Beiträge zur Linguistik» 226 (1984), articles 9, 10 i 11.

87. Ed. per Francesco BRUNI, *Libru di li vitii et di li virtuti*, «Collezione di testi siciliani dei secoli XIV e XV» 12-14, (Palermo 1973), XCV.

cents exemples a aquest Repertori, o sigui, el *De morte sancti Hieronymi*, l'editor s'ha fixat també en el gran nombre de binomis, com els següents:[88]

— *memoria > la memoria et arricordancza*
— *timore > pagura et timuri*
— *suplicio > suppliciu et pena*
— *guidano > minanu et guidanu*
— *tenebre > tenebri et oscuritati*
— *richo > ricchu et abundanti*
— *togli > pigli et levi*
— *esca > vidanda et chivu*
— *vigore > animu et forticza*
— *mondo > nectu et mundu*
— *traeva > trahia et piglava*
— *bestimiavano > blasfemavanu et biastimavanu*
— *stupefacto > maraviglatu et stupefactu*
— *incitoe >incitau et commossi*
— *spelloncha > grota et spelunca*
— *permisse > permisi et consentiu*
— *soçça et arribile > sucza, layda et orribili*

L'anàlisi de les traduccions fetes en territori italià mostra que la situació era prou semblant a la que vivien les altres llengües europees. Els traductors fan expressions multinominals per explicar més bé el sentit de certs mots, però en fan fins i tot on no sembla necessari.

d) Castellà

Existeixen estudis sobre l'ús de grups de sinònims en el *Cid*, el *Cavallero Zifar*, Juan Manuel, Tirso de Molina, el *Lazarillo de Tormes*, Juan de Mena, en la *Celestina* i en Boscán,[89] obres originals, doncs, on no hi ha criteris fàcils per distingir entre grups de sinònims formularis i expressions formades amb quasi-sinònims usades amb gradació de matisos.

Vaig estudiar jo mateix binomis usats en dos textos castellans: en la traducció de la *Historia romana* de Titus Livi feta cap al 1400 pel Canceller Pero López de Ayala,[90] i en la traducció castellana del *Tirant lo Blanc* editada a Valladolid en 1511.[91]

88. Constanzo DiGIROLAMO, ed. *Libru di lu transitu et vito di misser sanctu Iheronimo*, «Collezione di testi siciliani del secoli XIV e XV» 15 (Palermo 1982), XXXIVs.

89. Colin SMITH, *Estudios cidianos* (Madrid, 1977) 163-217 (cf. les concordances de René Pellen publicades en els «Cahiers de Linguistique Hispanique Médiévale» 6 (1981), 219-317). — Roger M. WALKER, *Tradition and Technique in «El Libro del Cavallero Zifar»*, Támesis A.36 (Londres 1974), 183-221 i 227-231. — Giovanna MARRONI, *Annominazioni e iterazioni sinonimiche in Juan Manuel*, «Studi mediolatini e volgari» 2 (1954), 57-70. — Ferdinando ROSSELLI, *Iterazioni sinonimiche in Tirso de Molina*, «Studi mediolatini e volgari» 2 (1954), 239-250. — Gustav SIEBENMANN, *Ueber Sprache und Stil im Lazarillo de Tormes* (Bern 1953), 89-98. — Maria Rosa LIDA, *Juan de Mena, poeta del prerrenacimiento español* (Mèxico 1950), 166-169. — Carmelo Samonà, *Aspetti del retoricismo nella Celestina* (Roma 1954), 54-58. — Ferdinando ROSSELLI, *Iterazioni sinonimiche nella Celestina*, «Miscellanea di Studi Ispanici» (Pisa 1962), 122-150. — Margherita MORREALE, *Castiglione y Boscán. El ideal cortesano*, «Boletín de la Real Academia Española. Anejo» 1 (Madrid 1959).

90. Curt WITTLIN, ed. Pero López de Ayala, *Las Décadas de Tito Livio. Edición crítica de los libros I a III*, 1 (Barcelona 1982) 1, 110-129.

91. Curt WITTLIN, *Grupos de sinónimos y fórmulas multinominales en la antigua traducción castellana del Tirant lo Blanc*, dins «Studia in honorem prof. M. de Riquer» 2 (Barcelona 1988), 467-483.

La traducció feta pel Canciller Ayala de la versió francesa del Livi de Pierre Bersuire és completa i permet acumular una gran quantitat de materials d'observació. Això facilita veure com és de difícil distingir bé entre glosses, grups de sinònims, i llatinismes amb traducció. Al terme *praetores* correspon tant l'explicació *pretores, que eran como mariscales*, com el binomi *pretores e mariscales*, o el neologisme *pretores*, o el mot vulgar *mariscal*. El mateix passa amb el concepte *census*, al qual Ayala fa correspondre expressions com *el cienso, quiere dezir el tributo*, o bé *cienso, que era como pecho*, o bé *el censo e la taja que era como pecho*, o bé *censo e tributo*, o encara *census*. El Canciller ja usa prou sovint grups de sinònims en els seus escrits originals, tant en les quatre *Crónicas* com en el pròleg i dedicatòria de la seva traducció del Livi. Allà trobem exemples com els següents, estereotípics també en d'altres llengües:

— *quería e amaba / miedo e temor*
— *rescelo e miedo / ahudar e acorrer*
— *contento e pagado / pensaba e cuidaba*
— *alborozo e movimiento / pedían e requerían*
— *ynperios e señoríos / emperador e caudillo*
— *profioso e cauteloso / guerras e batallas*

A la introducció de la meva edició vaig procurar de distingir bé els casos en què ja hi havia un binomi en Bersuire —amb o sense llatinisme— dels binomis introduïts per Ayala —amb gal·licisme o sense, col·locat en primer lloc o en segon—. Tals distincions no em semblen avui gaire útils per explicar la base psicològica dels binomis. Però tampoc no em convencen les subagrupacions que estableixen d'altres investigadors separant adjectius, noms i verbs. Per això copiaré ara alguns exemples sense voler establir una taxinomia. El primer mot citat és l'original llatí, el segon la versió francesa, el tercer la traducció castellana:

— *ordiri >ourdir et commencier > ordir e començar*
— *feroz > fiers et hardis > fiero e ardit e bravo*
— *clamor > cri et clamour > vozes e clamores e roydos*
— *nefanda > inique et nephandes > malas e iniquas e aborrecederas*
— *acerbae > grieves, dures et acerbes > graves e duras e amargas*
— *gratulari > gratuler et conjoir > plazentear e lisonjar*
— *insuescere > duire et acoustumer > induzir e costunbrar e usar*
— *depopulari > gaster et piller > destruyr e matar e gastar e robar*
— *anzius > engoissiez et troublez > turbados e enojados*
— *laceratus > trenchié et decopé et deciré > açotado e ferido*
— *merces > louiés > alquiler o loguer o pecho*
— *defectio > defaillance > fallescimiento e mengua*

Alguns exemples més sense citar el text llatí:

— *iré > irados e sañudos*
— *espies > espías e varruntes o espía e atalaya*
— *fiance > fiusía e esperanza*
— *les baz des multes > los bastos e las alvardas de las mulas e asémilas*
— *la misère > mesquindat e cativería*
— *sédicieux > revoltoso e travieso o revoltoso e lleno de discordia*

— *joie* > *gozo e alegría*
— *les anciens* > *los viejos e los ancianos*

e) Alemany

Segons un estudi d'Erika Bauer,[92] dues tesis doctorals ja dels anys 1912 i 1914 han tingut gran influència sobre la manera d'interpretar els binomis alemanys.[93]

Bauer basa el seu traball en una traducció de les cartes de Sant Jeroni, de la qual es conserva tant l'esborrany com la revisió, de la mà del mateix traductor. Tan sols analitza els casos en què aquest va eliminar un element d'un binomi de l'esborrany, o va canviar un mot únic en binomi. Les seves subdivisions i estadístiques no ajuden gaire a explicar la mentalitat del traductor-revisador. Nogensmenys, el gran nombre d'exemples adduïts permet de controlar l'afirmació de Bauer que hi ha casos de combinacions de mots de sentit idèntic (*gloria* > *Glorie und Ehre*), de geosinònims (*sedes* > *Stuhl oder Sessel*), de fórmules tòpiques (*adversa* > *Trübsal und Widerwertigkeit*), d'afegitons d'un segon mot per intensificar el primer (*magis rectum* > *gerecht und billig*), o binomis per traduir superlatius sintètics (*pulcherrimi* > *schön und zierlich*). Crec, però, que caldria eliminar la categoria «alternativ», on el traductor ofereix dues traduccions, bo i sabent que tan sols una pot ésser la bona. Per exemple, l'abreviació usada pel manuscrit en *spalis*, amb un tret d'abreviació, va confondre el traductor, que no sabia si calia llegir *spiritualis* o bé *specialis*. Posant *geistlicher* (*Vater*) *und besonderer* (*Vater*) va passar el problema al lector.

Bauer té tota la raó en afirmar que grups de sinònims tenen molt a veure amb la *variatio sinonímica* en el mateix text, però n'ofereix tan sols un exemple. En l'espai de sis ratlles l'autor llatí usa com a sinònims els adjectius *fortis*, *potens* i altra vegada *fortis*. El traductor alemany posa primer *stark*, després *mächtig*, i finalment el binomi *stark und mächtig*.

Citem alguns exemples més del que Bauer anomena «identische Doppelausdrücke». Hi mescla, però, alguns binomis del tipus 'neologisme amb glossa':

— *vasa* > *die Vasen oder Köcher*
— *psalmus* > *Psalm oder Lob*
— *personae* > *Personen oder Menschen*
— *epistola* > *Epistel oder Schrift*

En alguns casos, segons Bauer, un dels dos mots tradueix literalment —fins i tot amb interpretació etimològica—, i l'altre ho fa més lliurement, o figurativament, tenint en compte el context:

— *opera* > *Arbeit und Werk*
— *caro* > *Fleisch oder Haut*
— *accidentia* > *Zufall oder Gestalt*
— *terra* > *Welt oder Erde*
— *cadavera* > *Leichnam oder Aas*
— *remedium* > *Arznei oder Trost*
— *stabilire* > *pflanzen und setzen*
— *deridere* > *verschmähen oder verspotten*

92. Erika BAUER, *Zweigliedrigkeit und Übersetzungstechnik*, dins P. Kesting, «Würzburger Prosastudien» 2, «Medium Aevum» 31 (1975), 175-192. Adapto els exemples a l'alemany estàndard.

93. Es tracta de Bruno STRAUSS, *Der Uebersetzer Nicolaus von Wyle*, «Palaestra» 108 (Berlin 1912), esp. p. 157-179, i Walther Borvitz, *Die Uebersetzungstechnik Heinrich von Steinhöwels*, «Hermaea» 13 (Halle 1914), esp. 42-56.

— *audire* > *hören oder merken / hören oder verstchen*
— *defectum* > *Gebrechen und Mangel*
— *inhaerere* > *anhängen oder nachfolgen*
— *credere* > *glauben oder denken*
— *magnis vocibus* > *mit grosser und lauter Stimme*

De la llista que Bauer anomena «traduccions alternatives», i de la llista de les al·literacions —on no indica el mot llatí traduït— copio els exemples següents:

— *pulchritudo* > *Schön- und Hübschheit*
— *fides* > *Treu oder Glauben*
— *accipere* > *empfangen und nehmen*
— *contemplari* > *betrachten oder beschauen*
— *obtinere* > *haben oder besitzen*
— *salvare* > *heilen oder gesund machen*
— *laus* > *Lob und Ehr*

Friedrich Wenzlau[94] creu que el gran creixement d'expressions multinominals sinonímiques en la prosa alemanya dels segles XIV i XV és degut a la influència dels documents de les cancelleries, reorganitzades sota la influència de l'humanisme. Com hem vist, l'estil legal ja té des de sempre tendències al pleonasme, tant per raons psicològiques com pràctiques. De la gran quantitat d'exemples que presenta Wenzlau en el seu apèndix VIII (p. 225ss.), en trec alguns que es comprenen més fàcilment perquè els dos mots existeixen en alemany modern. Afegeixo un exemple d'un binomi català idèntic:

— *arbeiten und werken (treballar i afanyar-se)*
— *verachten und verschmähen (menysprear i viltenir)*
— *schnell und behendig (tost i ivaç)*
— *wütend und tobend (irat i felló)*
— *siech und krank (malalt i inferm)*
— *leicht und ring (fàcil i lleuger)*
— *dunkel und finster (obscures i fosques)*
— *Minne und Liebe (amor i caritat)*
— *Beispiel und Ebenbild (figura i semblança)*
— *Zins und Tribut (tribut o cens)*
— *ernst oder streng (aspre i rigorós)*
— *Kindermutter oder Amme (nodriça i dida)*
— *Saal oder Palast (cort o sala)*
— *Späher und Kundschafter (espies i exploradors)*
— *Antlitz und Angesicht (faç o cara)*
— *Betrübniss und Kümmerniss (tristícia i misèria)*

La facilitat amb la qual es poden trobar expressions semblants en el Repertori ens fa pensar que la teoria de Wenzlau té valor. En tota Europa els escriptors de les cancelleries tenien la mateixa formació, i a tot arreu es feia sentir, a la fi del segle XIV, la influència de la nova retòrica. Cal remarcar, nogensmenys, que amb una al·lusió a l'estil dels juristes no s'explica tot. En la

94. Friedrich WENZLAU, *Zwei- und Dreigliedzigkeit in der deutschen Prosa des 14. und 15. Jahrhunderts*, «Hermaea» 4 (Halle 1906).

llista abans citada es barregen binomis del tipus llatinisme amb glossa (*Palast / Tribut*), explicacions de termes clàssics (darrera s*Späher und Kundschafter* segurament hi ha un mot llatí únic), èmfasi, sobretot de termes de la sensibilitat, arcaismes modernitzats (*Minne / siech*) o dialectalismes seguits d'un terme supraregional.

El 1964 Werner Besch comença un estudi amb un dur atac contra Wenzlau.[95] L'estil de la cancelleria, segons ell, no fou sinó una llengua restringida als juristes que no contribuïen gens a l'estil de la literatura popular. Besch veu més aviat un paral·lelisme entre l'augment de les expressions binominals sinonímiques i la creixent voluntat 'nacional' de fomentar una llengua supraregional. La riquesa lexical dels dialectes alemanys és prou coneguda. Sovint molts copistes alemanys es trobaven amb textos plens de mots que coneixien tan sols passivament. Se sentien temptats de substituir-los per molts del seu propi dialecte. Sovint els van reemplaçar en un lloc, deixant-los, però, en un altre. O bé van combinar ambdós termes en un binomi.

Besch va estudiar un manuscrit en dialecte alemànic de la biblioteca de Colmar, a Alsàcia, que era una còpia d'un text de l'est d'Alemanya. Besch va observar com el copista o hi havia deixat el mot oriental, o l'havia substituït per un mot occidental, o els havia combinat tots dos. En els exemples següents adapto els dos mots a la forma que tenen en l'alemany estàndard, que ha incorporat molts mots d'origen dialectal:

— *Biene - Imme*
— *Backe - Wange* (cf. *cares o galtes*)
— *blöd - krank* (cf. *imbecil·les o dèbils*)
— *Zeichen - Wunder* (cf. *senyals i miracles*)
— *Gnade - Dank* (cf. *gràcia i mercè*)
— *Kot - Unsauberkeit* (cf. *sutzedat i brutura*)
— *mager - dürr* (cf. *sec i magre*)
— *Minne - Liebe* (cf. *amor i caritat*)
— *Streich - Schlag* (cf. *ferir i batre*)
— *Strick - Seil* (cf. *sogues o cordes*)

He afegit a aquests exemples de Besch binomis catalans de sentit idèntic. Tan sols en el primer cas, 'l'abella', no ha estat possible. Per tant, encara que veritablement els dos mots combinats vinguin de dialectes diferents, no tenim la prova que el copista alsacià els usés amb la intenció de desregionalitzar el text; altrament caldria concloure que la intenció dels traductors catalans —i francesos i italians— que coneixien binomis idèntics fou crear una 'koiné'. Crec que l'amanuense de Colmar fou simplement un copista més que tenia el costum de fer binomis, tal com ho havia après estudiant textos bíblics o legals, i ho feia combinant mots diacrònicament o diatòpicament diferents, o repetint fórmules tradicionals.

L'estudi de Besch, encara que inacceptable com a teoria massa restringida, m'ha fet observar, però, un punt ben interessant. En traduccions del llatí a una llengua romànica, la majoria dels binomis consisteixen generalment en un llatinisme seguit d'un mot més comú, però també derivat del llatí. En llengües noromàniques, quan no calquen el mot llatí, ja el primer mot és alemany o anglès. Si en un text romànic el segon mot es pot considerar l'explicació del primer, en d'altres llengües *ambdós* mots del binomi glossen el terme llatí, i ambdós són de la llengua vulgar. Potser el primer terme, tot i ésser de formació alemanya, és un calc semàntic del mot traduït, i hom hi afegeix un segon terme com a vector contextual. Nogensmenys, és obvi que un traductor alemany necessita més material lexical autòcton que un traductor ro-

95. Werner BESCH, *Zweigliedriger Ausdruck in der deutschen Prosa des 15. Jahrhunderts*, «Neuphilologische Mitteilungen» 65 (1964), 200-221.

mànic, que pot crear fàcilment derivats del llatí. Els dialectes li poden fornir aquest material.

Però resta una gran qüestió: per què fan la mateixa quantitat de binomis els traductors alemanys que els traductors romànics si per a ells no es tracta de glossar llatinismes? Crec que la resposta és que ells també s'havien format a l'escola medieval on, per mostrar al mestre que coneixien bé cert mot llatí, havien d'indicar-li dues o tres traduccions possibles. Potser el mestre els hauria demanat després quin mot suggerit era el millor en cert context, convidant els alumnes a reflexionar sobre matisos semàntics. Però tant se val: el reflex de reaccionar davant cada mot llatí una mica difícil amb dos o tres traduccions aproximatives s'havia tornat un automatisme, una «déformation professionelle» dels traductors.

Si Besch no veu tota l'extensió del fenomen de les traduccions amb binomis, si creu poder explicar-lo com una simple etapa cap a un alemany estàndard supraregional, Gisela von Boehm es restringeix massa a un altre aspecte de la qüestió.[96] Suggereix que els binomis, sobretot en el camp semàntic de les penes i els dolors, surten de la tradició de l'estil homilètic.

Werner Höver va en la mateixa direcció en la seva tesi del 1968,[97] però presenta llargues llistes que mostren també combinacions de llatinisme amb glossa, traducció literal amb traducció lliure, mot dialectal amb terme supraregional, etc. En aquesta darrera categoria, però, hom pot fer la mateixa observació, com ja davant els exemples de Besch. Un traductor alemany usa per traduir *paludines* mots del sud i del nord, *Lachen und Pfützen*. També Jeroni Conques fa un binomi pel mateix mot llatí, posant *aiguamoll i marjal*.

En alemany, per raons difícils de determinar, els binomis han tingut la vida més llarga que en les llengües romàniques. No sembla impossible una influència de part dels jueus, que conservaven activament les tradicions estilístiques antigues que indirectament, a través de la llengua de la Bíblia, havien tingut un impacte sobre totes les llengües europees. Un ritme agradable, sobretot si combinat amb una al·literació, com *Wildniss und Wüste / Schwert und Spiess* ('*dards i sagetes*') / *ruhen und rasten / sich freuen und frohlocken / Wind und Wetter / Bausch und Bogen*, o bé binomis que rimen (*mit Sack und Pack / schalten und walten / ausser Rand und Band / auf Schritt und Tritt / mit Ach und Krach / Weg und Steg*) expliquen la popularitat de certs binomis fins avui dia.

En l'església alemanya perduren binomis en els textos dels càntics,[98] potser per recrear l'ambient dels temps de Luter, traductor pragmàtic que, per explicar-se millor, feia binomis avui innecessaris o incomprensibles, però que es conserven com si fossin fórmules màgiques.

f) Anglès

Les expressions binominals són particularment freqüents en anglès. Van estretament lligades amb la introducció de neologismes llatins o francesos en el vocabulari anglosaxó. Ja en les primeres edicions de traduccions angleses fetes per l'«Early English Text Society» és costum que l'editor faci a la introducció una al·lusió al fenomen de la tautologia. Dintre del text, però, no s'indica quin mot llatí ha estat traduït amb dos o més mots, i en el glossari tampoc. A la intro-

96. Gisela von BOEHM-BEZING, *Stil und Syntax bei Paracelsus* (Wiesbaden 1966), esp. 44 (una extensa bibliografia 65-72).

97. Werner HÖVER, *Theologia Mystica in altbairischer Uebertragung... Studien zum Uebersetzungswerk eines Tegernscer Anonymus aus der Mitte des 15. Jahrhunderts*, «Münchner Beiträge zur deutschen Literatur des Mittelalters» 36 (Munic 1971).

98. Elfriede STUTZ, *Das Fortleben der mittelhochdeutschen Zwillingsformel in Kirchenlied, besonders bei Paul Gerhardt*, dins «Medium Aevum vivum: Festschrift für Walther Bulst» (Heidelberg 1960) esp. 240. La interpretació del fenomen és del tot meva.

ducció a l'edició de la traducció anglesa del *Speculum Christiani*, per exemple, l'editor atreu la nostra atenció sobre els binomis següents:[99]

— *contemni* > *despised or forsaken*
— *egens* > *needy and poor*
— *laesus* > *trespassed or hurt*
— *corrigere* > *amend and teach*
— *praecipere* > *we bid and command*
— *exponere* > *expound and eclare*

Tradicionalment aquests binomis s'expliquen com a agrupacions de calcs de mots estrangers amb traducció interna a l'anglès, com per exemple en *compound and set together / privation or lack / accidents or falls / compendiose, that is to say short / obstinate and unovercomeable / unconsidered and untobethoughtupon*, on sempre el primer mot és un llatinisme, sovint tret d'un calc en francès.

Chaucer

Per la seva fama, Chaucer és l'autor més estudiat pels filòlegs. La presència d'un gran nombre de binomis en els seus escrits originals desconcerta molts lectors, ja que, quan es tracta d'autors menors o de simples traductors, estan ben d'acord a veure-hi pleonasmes i, per tant, una feblesa estilística. Calia trobar raons positives darrera els binomis d'aquest autor.

Els investigadors que han estudiat les traduccions de Chaucer, però, han hagut de concloure que molts dels seus binomis no ofereixen cap enriquiment semàntic. En el cas de les seves versions fetes sobre traduccions franceses, és clar que hom no hauria hagut de comparar el text anglès amb l'original llatí. Això ho demostra bé Tim Machan, a qui manllevo tots els exemples que seguiran (en modernitzo l'ortografia, però deixo alguns arcaismes).[100] Igual que els exemples 'alsacians' trets més amunt de Besch, els binomis en la traducció francesa usada per Chaucer també ens recorden expressions catalanes idèntiques. Els afegeixo, indicant després quin aspecte em sembla caracteritzar millor el grup de mots de Chaucer. La diferència em sembla important: cal explicar *per què* feia un binomi el traductor francès —o català, o alemany—, però *com* en feia un altre Chaucer, que usa dos mots simplement perquè ja n'hi ha dos en francès.

— ll. *calles* > *fr. chemins et sentiers* > *angl. ways and paths* (cf. *vies i carreres*; sinònims)
— *tristes* > *doleureuses et tristes* > *sorrwful and sorry* (cf. *trist i plorós*; mots del mateix origen)
— *fas* > *avenant et chose laissable* > *leaveful and fitting* (cf. *lícit i convinent*; traducció etimològica)
— *exagerare* > *combler et accroitre* > *heap and increase* (cf. *créixer i augmentar*; llatinisme)
— *exagerare* > *combler et accroitre* > *heap and increase* (cf. *créixer i augmentar*; llatinisme)
— fr. *dit* > angl. *answered and said* (fórmula bíblica?)
— *voult* > *face or chere* (binomi diacrònic?)
— *pleurer* > *wail and weep* (al·literació)
— *mortel* > *mortal or deadly* (llatinisme)
— *obscurcie* > *duskend and darkened* (fórmula al·literativa)
— *nulle fins* > *no manner nor end* (doble traducció d'homònims)

99. Ed. Gustaf HOLMSTEDT, EETS OS 182, (Londres 1933), 244. Adapto l'ortografia a l'anglès modern.
100. Tim William MACHAN, *Techniques of Translation: Chaucer's Boece* (Norman, Oklahoma 1985).

— *nous avons concueilli* > *we have gathered and comprehended* (sentits literal i figurat)
— *plus dedens* > *innerst or most within* (superlatiu sintètic i analític)
— *estable* > *steadfast and stable* (al·literació amb llatinisme)
— *estudes* > *studies or schools* (llatinisme)

Segons Machan, Chaucer tenia al costat de la traducció francesa del Boeci un manuscrit de l'original llatí; tan sols així creu poder explicar per què Chaucer combina en un grup de sinònims mots anglesos paònims tant del mot llatí com del mot francès. Si probablement fou més freqüent del que hom creu que traductors medievals usessin dues o més fonts per a millorar o facilitar el seu treball, coincidències com les que segueixen no proven per si soles l'existència de dues fonts si es tracta de binomis formularis que es troben també en textos originals.

— ll. *fraudes* > fr. *tricheries* > angl. *trecheries and frauds*
— *affectus* > *entalentemenz* > *talents or affections*
— *dispositio* > *ordenance* > *disposition and ordenance*

Mentre Machan conclou que Chaucer usa binomis sense guanyar-hi gaire en precisió semàntica o efectes estilístics, altres estudiosos de les traduccions de Chaucer estan més inclinats a veure-hi qualitats. Akio Iizumi analitza detingudament la traducció del *Livre de Mellibee et Prudence*,[101] i troba resultats que confirmen la impressió de Will Héraucourt[102] que Chaucer usa sovint dos mots per traduir-ne un quan vol emfasitzar conceptes morals o ètics. Però Oizumi també dóna raó als estudiosos[103] que no veuen cap diferència entre els binomis semàntics de Chaucer i tants altres que abunden en textos anglesos. Són sobretot combinacions de neologismes romànics amb glosses, i la glossa tant pot ésser un terme anglo-saxó com un manlleu d'origen romànic ja prou divulgat en anglès. Alguns exemples més:

fr. *creatour* > angl. *creator and maker*
— *debonnaire* > *debonaire and meek* (3 ex.)[104]
— *senz intervalle* > *without interval or tarrying or delay*
— *sain* > *whole and sound*

Helge Nordahl estudia els mil set-cents versos que ens resten de l'inici de la versió que feia Chaucer del *Roman de la rose* de Guillaume de Lorris,[105] però tan sols s'interessa pels casos on ja hi ha un binomi en francès. Va trobar cent quatre exemples, dels quals seixanta-tres es mantenen, mentre que trenta-quatre es redueixen a un sol element, cinc binomis esdevenen trinomis (per exemple, *gros et pesant* > angl. *heavy, great and not light*) i dos desapareixen completament.

Em sembla que Nordahl no té prou en compte que Chaucer tradueix versos amb versos, i que les exigències de ritme o de rima eren més urgents per a ell que mantenir fos com fos les

101. Akio OIZUMI, *On Collocated Words in Chaucer's Translation of «Le livre de Mellibee et Prudence». A Stylistic Comparision of the English Translation with the French Version*, «Studies in English Literature» 48.1 (1971), 95-108.

102. Will HÉRAUCOURT, *Das Hendiadyoin als Mittel zur Hervorhebung des Werthaften bei Chaucer*, «Englische Studien» 73 (1939), 190-201. Del mateix autor, *What is Truth or Soothfastnesse?*, homenatge a Max Deutschbein, ed. W. Schmidt (Leipzig 1936), 75-84. (Amb «What is truth or soothfastnesse» Chaucer tradueix Joan 18:38: «Quid est veritas?»).

103. Com per exemple Erwin W. GEISSMAN, *The Style and Technique of Chaucer's Translations from French*, tesi doctoral (Yale 1952).

104. Veiem ací una repercussió en anglès de les dificultats d'introduir el concepte de ll. *mitis* en el paganisme europeu. Un altre traductor anglès famós, Joan Lydgate, usa *meek and debonaire / meek and benign / benign and debonaire*.

105. Helge NORDAHL, *Ars fidi interpretis. Un aspect rhétorique de l'art de Chaucer dans sa traduction du Roman de la Rose*, «Archivum Linguisticum» 9 (1978), 24-31.

nombroses tautologies —moltes introduïdes precisament per qüestions de mètrica o rima— de Guillaume de Lorris.

Altres traductors

Però passem a estudis sobre traductors anglesos diferents de Chaucer.

Margaret Schlauch va analitzar *The Serpent of Division*, on John Lydgate adapta textos llatins o traduccions franceses de textos clàssics, sobre la guerra civil entre Juli César i Pompei.[106] Els binomis que combinen mots d'arrels romàniques amb mots d'origen germànic hi són particularment freqüents. El préstec romànic es pot trobar també en segon lloc.

— *necligence and sloth*
— *barren and desolate*
— *similitud e and likeness*
— *transitorie and not abiding*
— *innocent and unknowing*
— *required and asked*
— *trist and dreary*
— *proscript and put in exile*
— *remembered and recorded*
— *adverting and operceiving*
— *increase and augment*
— *felicity and prosperity*
— *prisoner and captive*
— *clamor and noise*
— *vainglory and idle laud*

Quan Lydgate fa binomis a base de dos mots d'origen germànic ja cau en fórmules; els revitalitza, però, gràcies a la juxtaposició, una tècnica de bons prosistes que tornarem a veure en Roís de Corella.

— *mighty and strong*
— *sharp pricking thorns*
— *the cold frosty hills*
— *the black dark night*

Diane Bornstein ha estudiat una traducció anònima del *Livre du corps de policie* de Christine de Pisan.[107] En la introducció diu que Chaucer fou un dels primers escriptors a usar el *style curial* —també dit *style clergial*—, importat des de les corts de França i de Borgonya, que havien imitat en això la cancelleria romana.[108]

Les expressions binominals són una característica d'aquest estil. Afegint, doncs, mots anglesos corrents a neologismes trets del francès, un traductor hi guanya per dues bandes: fa el text comprensible als ignorants tot i introduir un cultisme, i fa una expressió rítmica.

106. Margaret SCHLAUCH, *Stylistic Attributes of John Lydgate's Prose*, dins «To Honor Roman Jacobson. Essays on the Occasion of his 70th Birthday», 3 (The Hague - Paris 1967) 1756-1768.

107. D. BORNSTEIN, *French Influence on Fifteenth-Century English Prose as Exemplified by the Translation of Christine de Pisan's «Livre du corps de policie»*, «Mediaeval Studies» 39 (1977), 369-386.

108. veg. John C. MENDENHALL, *Aureate Terms: A Study in the Literary Diction of the 15th Century* (Lancaster, Pennsilvania 1919) esp. 57s.

Bornstein va estudiar la traducció anglesa de l'obra de Christine de Pisan *Le livre du corps de policie*. Presenta dues planes d'exemples de mots francesos únics traduïts amb dos o tres mots anglesos, però no els analitza. La majoria combinen un mot d'origen no anglès amb un mot indígena, però el cultisme no es troba sempre en primer lloc ni correspon etimològicament al mot francès traduït:

— fr. *meurs* > angl. *conditions and manners*
— *honneurs* > *reverence and whorship*
— *bien* > *honours and whorships*
— *pensée* > *thought and remembrance*
— *soigneur* > *busy and diligent*
— *establis* > *established and ordained*
— *prinses* > *received and taken*
— *acquerre* > *conquer and get*
— *vaincre* > *conquer and overcome*
— *vaincus* > *overcome and discomfited*
— *vaincue* > *overcome nor conquered*
— *occisions* > *murders and occisions*
— *gaing* > *profit and winning*
— *seigneurie* > *domination or lordship*
— *usage* > *usage and custom*
— *tailles* > *tallies and impositions* ('imposts')
— *injures* > *injuries and wrongs*

També trobem exemples de mots traduïts etimològicament acompanyats d'un terme més comú:

— *deffaire* > *put down and unmake* (fr. *dé - faire*)
— *démonstrer* > *tell and show out* (fr. *dé - montrer*)
— *tresvaillans* > *passing worthy and whorshipfull* (*passing* = ll. *trans*)

Tampoc no falten expressions que semblen fórmules, com *hear and understand / understand and know / perceive and understand / mean and manner / answered and said*, etc.

Mereix una menció especial l'impressor William Caxton, no pels seus binomis, que són dels més comuns, sinó perquè va traduir a l'anglès una versió francesa del *De cavalleria* del nostre Ramon Llull.[109] També és el traductor de la *Legenda aurea* de Jaume de Varazze, del *Livre des fais d'armes et de chevalerie* de Christine de Pisan, i, finalment, de la novel·la *París i Viena*.[110]

De les introduccions a les edicions del Llull i de *París i Viena* trec la següent llista de traduccions amb binomis:

fr. *chargié* > angl. *laden and charged*
— *terrien* > *worldly or terryen*
— *embler* > *steal or take away*
— *theologique* > *theologale or devine*
— *aprendre* > *enseygne, show and teach*

109. William CAXTON, *The Book of the Ordre of Chyvalry*, ed. A.T. Byles, EETS OS 168 (Londres 1926).
110. *Paris and Vienne. Translated from the French and Printed by William Caxton*, ed. MacEdward LEACH, EETS OS 234 (Londres 1957).

— *enseigné* > *enseygned and mannered*
— *suivre* > *follow and ensyewe*
— *tristesse* > angl. *trystesse and sorrow*
— *menace* > *menace and threat*
— *dolant* > *sorry and dolant*
— *entendement* > *wit and entendement*
— *amour* > *amity and love / chief and head*
— *croissoit* > *grew and increased*
— *pure* > *pure and clean*
— *resplendissoient* > *shone and resplendished*

Els traductors anglesos o escocesos del segle XVI, com North, Florio i Holland,[111] continuaven introduïnt neologismes a través de binomis.

Els binomis formen un capítol important no solament en la història lingüística d'Anglaterra, sinó també en la seva història cultural. Podem observar-hi la introducció i difusió dels termes clau de la cultura cristiana, els efectes dels segles del bilingüisme amb el francès[112] i, finalment, la influència del llatí humanístic. La gran importància de la cort, amb el característic estil curialesc dels segles XV i XVI ha permès als binomis de perdurar un segle més.

Però ja Shakespeare, el mestre dels sinònims, va ridiculitzar les persones que precisen glosses darrera cada mot culte. Touchstone, un intel·lectual bufó, desconcerta el pastor William amb la pirotècnia verbal d'una sèrie de llatinismes glossats:[113]

«You clown, abandon —which is in the vulgar 'leave'— the society —which in the boorish is 'company'— this female —which in the common is 'woman'—, or thou perishest, or to thy better understanding 'diest'».

6. Binomis sinonímics: consideracions lingüístiques

Preliminars

En el precedent resum de les teories i observacions sobre els grups de sinònims en les llengües europees hem pogut veure que els binomis es poden subdividir segons molts criteris. No crec, però, que siguin útils les estadístiques sobre quines categories gramaticals s'hi combinen, sobre si el cultisme es troba en primer o en segon lloc, etc. Prefereixo il·luminar el fenomen en els tres capítols següents des de tres punts de vista: 1. El binomi és degut a alguna raó externa, de llengua o de forma; 2. El traductor es preocupa més pel sentit que per la forma dels mots; 3. El traductor mostra una sensibilitat estilística. Molts exemples combinen elements de més d'un d'aquests tres aspectes. Així, en el cas dels superlatius llatins, que fins a la fi del segle XIV hom no podia traduir amb un adjectiu únic amb la desinència *-íssim*, és un aspecte extern —la desinència en llatí— que va recordar al traductor el precepte recomanat a l'escola de fer-hi cor-

111. Veg. F.O. Matthiessen, *Translation, an Elizabethan Art* (Cambridge, Mass. 1931); i S.K. Workman, *Fifteenth-Century Translation as an Influence on English Prose*, «Princeton Studies in English» 18 (1940, reed. 1972) esp. 156ss.

112. Veg. Inna Koskenniemi, *Repetitive Word Pairs in Old and Early Middle English Prose*, «Annales Univ. Turkuensis» 107 (1968).

113. Veg. Curt Wittlin, *Fifty-odd Translation of Shakespeare's «As You Like It» V.1*, «Shakespeare Translations» 6 (1979), 17-25.

respondre dos mots; la selecció, però, dels sinònims procedeix com en qualsevol altre cas d'èmfasi.

a) Traduccions etimològiques

1. En un primer grup posem exemples on ja en la llengua original hi ha dos mots; el traductor procedeix primer literalment i després troba un mot català més adequat, o a l'inrevés. 2. En el segon cas és encara fàcil veure que el mot que cal traduir és compost d'elements que el traductor tradueix etimològicament. 3. En el tercer grup el prefix del mot original es tradueix explícitament, després es busca una traducció global.

1. — it. *ire intorno* > *circuir o anar entorn*
   — facersi incontro > *fer-se avant i eixir a carrera*
   — venire meno > *venir a menys i defallir*
   — pr. *aver lo frug* > *collir i haver del fruit*
   — ll. *nudo pede* > *descalça, a peu nuu*
   — *emittere vocem* > *cridar i metre veus*
   — *in uxorem accipere* > *esposar i prendre per muller*
   — *refere fructum* > *fructificar i aportar fruit*
   — *concludit dies* > *lo dia s'enclou i s'envespreix*
2. — *rectificare* > *dreçar o fer dretes*
   — *breviloquium* > *breu tractat o parlament*
   — *tergiversatio* > *tergiversació, ço és girament de dors*
   — *annihilari* > *anihilades i tornades a no-res*
3. — *circumire* > *acercolar o anar entorn*
   — *circumire* > *anar en torn i vagar*
   — *ambire* > *circuir i anar entorn*
   — *ambire* > *environar i anar entorn*
   — *perficere* > *acabar o retre perfet*
   — *concurrens* > *concurrent o ensemps comptat*
   — *praecursor* > *crida o devant-corredor*
   — *praecursor* > *precursor i davant-anador*
   — praecogitatio > *cogitació i previsió precedent*
   — *praevisio* > *davant-visió i provisió*
   — *providere* > *proveure i davant haver*
   — *proponere* > *preposar i metre avant*
   — *praeponere* > *fer prebosts i sobreposats*
   — *praeponi* > *preposat o denant-posat*
   — *postponere* > *postposar i gitar detràs*
   — *supponere* > *subjugats, sotsmesos i posats sots la senyoria*
   — *praeferre* > *preposar o metre devant*
   — *praerapidus* > *molt lleuger i gran corredor*
   — it. *involtarsi* > *envolupar-se i regirar-se*
   — *renati* > *renats o altra vegada nats*
   — *repetere* > *repetir i altra vegada inquirir*
   — *superinducere* > *sobre-induir i prendre*
   — *excessiva* > *sobre-ixent i sobrepujant*

— *excessus* > *sobreiximent i sobrecuidament*
— *praevalentes* > *sobrepujants i prevalents*
— *excrescere* > *sobrepujar i sobrecréixer*
— *subpuncti* > *sotspontat o escantolat*
— *sublevare* > *susllevar o alçar*
— *vade* > *aneu-vos-en, Déus t'ajut*

Un subgrup d'aquestes traduccions etimològiques es pot formar en els casos en què un mot llatí amb el prefix negatiu *in-* es tradueix primer literalment. Potser la relativa freqüència de tals construccions és deguda al fet que coincideixen amb la tècnica retòrica de l'augment a base d'antònims negats, com veurem en l'apartat dedicat als binomis estilístics. La semblança es veu prou bé en els primers dos exemples. En el primer, *no mudable* analitza *in-alteratus* (compareu la traducció *mudar i alterar* per *immutare*). En el segon, *no mudable* és l'antònim de *ferm*:[114]

— *inalteratus* > *ferm i no mudable* (cf. *stabilis* > *ferm i no mudable*)
— *instabilis* > *frèvol i no ferma*
— *ignoti* > *ignots, no coneguts*
— *ignota* > *ignots i no acostumats*
— *ignotae* > *ignorats i no sabuts*
— *ignari* > *improvisos i no sabents*
— *ignotum* > *ignot i no sabent*
— *imperiti* > *ignorants i no sabents*
— *incognita* > *ignotes i no conegudes*
— *ignorantia* > *ignorància, ço és no-sabença*
— *insipiens* > *foll i no savi*
— *imprudentes* > *folls i no savis*
— *imbecilla* > *fràgils i no durables*
— *impavidus* > *amb cor ferm i no espaordit*
— *invictus* > *constant i no vençuda*
— *incultus* ('no cullits') > *dissolts i no plegats*
— *incerti* > *en dupte i no certament*
— *immanis* > *gran i fera i no domtada*
— *inutile* > *inútil i no profitós*
— *inutilis* > *inútils i no profitosos*
— *impia* > *iniqua i no piadosa*
— *inopinabilis* > *inopinada i no albirada*
— *inquieta* > *inquieta i no reposada*
— *inusitato* > *inusitada i no acostumada*
— *invisibiliter* > *invisibles i no aparents*

b) Traduccions de superlatius i comparatius

És prou sabut, però encara poc estudiat, que els superlatius en *-íssim* no entren en el català abans de la fi del segle XIV. Foren precisament els traductors, qui es mostraren més temptats

114. Cal considerar a part els casos en què el prefix *in-* es deixa i es tradueix, usant derivats d'un mateix mot. Són més aviat exemples d'incertitud i tempteigs lingüístics, com, per exemple, *imputribiles* > *impudrible, ço és que no's podreix* [DeModo B], o bé *irreprehensibilis* > *irreprensible, ço és sens reprensió* [Jeroni].

de calcar, del llatí o de l'italià, aquest morfema. Així, el segon traductor de les *Paradoxa* de Ciceró va emprar un binomi i l'altre un calc en *-íssim*, en l'exemple següent:

durissima > B: *dura i aspra* / A: *duríssima*

Abans del canvi de la sensibilitat lingüística que permetia aquest manlleu morfològic, els traductors, conscients del valor d'un superlatiu, expressaven la idea amb mètodes tradicionals d'èmfasi. Hi havia un procediment que era usat amb tanta freqüència que hom comença a entreveure que era la solució recomanada per l'escola: l'ús de grups de sinònims. Trobem en el Repertori un bon centenar d'exemples de superlatius llatins o italians amb la desinència *-issim-* traduïts amb binomis. Els exemples que segueixen comencen amb casos en què el grup de sinònims es combina amb l'expressió *molt* o *fort* o *gran*. Afegim dues traduccions de superlatius amb adjectius catalans amb el prefix *sobre(s)-*:

— *dilectissima* > *molt amada i molt cara*
— *dirissimus* > *molt agut, fort i gros, gran* (el clau de la creu)
— *gravissimus* > *molt dura i gran* (batalla)
— *ferocissimus* > *molt fer i cruel*
— *munitissimae* > *molt forts i guarnides*
— *fortissimi* > *molt forts i poderosos*
— *suavissimus* > *molt plasent i suau*
— *intentissimae* > *molt pregones i curoses* (oracions)
— *subtilissima* > *fort aguda i subtil*
— *amplissimus* > *gran i ample* (un patrimoni)
— *durissima* > *gran i dura* (guerra)
— *amplissimus* > *gran, ric i abundós*
— *amplissimus* > *sobirana o gran* (autoritat)
— *nequissimus* > *sobre-inic i sobre-malvat*
— *clarissimus* > *sobres-noble i clar.*

Tots els exemples que seguiran, però, usen simplement dos adjectius sinònims per traduir un superlatiu. Això ens interessa sobretot en grups de dos mots cap dels quals no correspon etimològicament al mot traduït, per tal d'eliminar casos on potencialment es tracta d'un neologisme amb traducció interna. Canals, per exemple, tradueix també el simple *constans* amb els binomis *constant i ferm* / *constant i virtuós* / *ferm i constant*. Vegeu algunes d'aquestes expressions de més de dos elements.

— *opulentissimus* > *ample i abundós*
— *opulentissima* > *rica i abundosa*
— *lucidissima* > *clara i bella* (font)
— *amoenissimi* > *delitables i plasents*
— *amoenissimi* > *plasents i amorosos* (arbres)
— *gratissimus* > *plasent i agradable*
— *densissimus* > *espès i gros* (mur)
— *velocissimus* > *espeagat i iverçós*
— *clarissima* > *excel·lent i virtuosa*
— *vastissima* > *fera i aspra* (soledat)
— *rectissimus* > *just i dreturer*

— *sordissimi* > *lleigs i fangosos* (porcs)
— *turpissima* > *lletja i vil*
— *nefandissimus* > *detestable i vil*
— *stultissimum* > *malvada i folla cosa*
— *immundissimi* > *malvats i sutzes*
— *promptissimus* > *prest i aparellat*
— *tenuissimi* > *primetes i tendres*
— *indignissimus* > *sútzeu i bruta*
— *excellentissimus* > *solemne i gloriós*
— *mitissimus* > *suau i humil*
— *solennissimo* > *subtil i noble*
— *potentissimus* > *tirà i poderós*
— *liberalissimus* > *noble, magnífic i liberal*
— *iocundissima* > *alegra, plasent i joiosa*
— *lectissimi* > *elets, spectables i reverents*
— *acutissime* > *subtil, agut i ingeniós*
— *moderatissimus* > *amesurat, sobriu i temprat*
— *severissimus* > *estret, aspre i rigorós* (llei)
— *clarissimi* > *grans, maravellosos, generosos i virtuosos* (homes)
— *gravissimus* > *savi, discret i madur* (hom)
— *mitissimus* > *humil, mansuet i suau*

En alguns casos observem que el traductor usa un grup de mots que no són adjectius per traduir un superlatiu. Sempre empra, doncs, dos mots per traduir un mot únic com a mètode d'èmfasi:

— *iniustissimus* > *no just i sens justícia*
— *stultissimus* > *foll, orat i sens pensa*
— *clarissimi* > *generosos i de gran estament*
— *rarissime loqui* > *molt tard i poques paraules parlar*
— *insolentissimus* > *amb supèrbia i audàcia*
— *studiosissime* > *amb gran estudi i cura*
— *amarissime flere* > *amb gran dol, plant i plors i crits i gemegaments*
— *sol ardentissimus* > *gran cremor i ardor*
— *sapientissimi* > *grans savis i filòsofs.*

Observem a part casos en què el traductor combina una forma en *-íssim* amb un segon adjectiu —com per exemple «gran», mot poc expressiu, però usat sovint per traduir superlatius—, fins i tot també en *-íssim*. Es tracta probablement d'un reflex del costum d'usar binomis per traduir superlatius. Sembla una característica de Ferran Valentí, traductor de les *Paradoxa* de Ciceró (primers sis exemples):

— *nequissimus* > *nequíssim i malvat*
— *praeclarissimae* > *preclaríssimes i grans*
— *amplissima* > *gran i amplíssima* (família)
— *improbissimi* > *improbíssims i malvats*
— *non probatissimus* > *improbatíssim i malvat*
— *prudentissimi* > *doctíssims i sapientíssims*

— *vilissime* > *baixes i vilíssimes*
— *amarissimo* > *amaríssima i gran* (dolor)
— *mundissima* > *finíssim i purgatíssim*

Els superlatius llatins que no acaben en *-issimus* també provoquen traduccions amb expressions multinominals. Vegeu un exemple de la *Història d'Alexander*, que conté a més un diminutiu, igualment traduït efusivament:

homulus imo virorum minimus > *fadrí i home mesquí, malestruc, cric, croy i sospitós i avar* (32r)

Comparatius

Quant a les traduccions de comparatius, cal observar, primer, que certs comparatius es poden tractar com a adjectius simples. Aquest és el cas de la sèrie *interior, exterior, superior, inferior* que no implica sempre una idea de comparació. Nogensmenys, aquests termes són traduïts sovint per binomis, potser pel seu aspecte de llatinismes, introduïts primer amb glosses. Tots els exemples següents tradueixen *inferior*:

— *inferior i menor / inferior o jussà*
— *jussà i baix / jussà i inferior*
— *de baixa i minva condició*
— *baixa i minva / baix i dejecte*
— *sotil o de menor condició*

Donaré tot seguit un primer grup d'exemples amb *pus* —i un cas de *més*— seguit d'un segon adjectiu per afegir èmfasi. Els exemples del segon grup no es distingeixen en res de qualsevol altra combinació de dos adjectius sinònims.

1. — *sapientior* > *pus avist i sabent*
   — *ferventiores* > *pus escalfats i bullents*
   — *gratior* > *pus graciós i més acceptable*
   — *peior* > *pus malvat i pitjor*
   — *promptiores* > *pus prests i aparellats*
   — *purior* > *pus pur i clar*
   — *vilior* > *pus sotil i pus vil*
   — *infirmior* > *menor i pus flac*
   — *meliores* > *millors i pus valeroses* (oracions)
   — *aptior* > *millor i més convenient*
2. — *difficilior* > *advers o contrariós*
   — *deterior* > *afollat o pitjorat*
   — *seniores* > *antics i ancians*
   — *senior* > *vell i antic*
   — *seniores* > *vells i antics*
   — *attentior* > *atentament i diligent*
   — *aptior* > *convinent i apte*
   — *foecundior* > *fèrtil i abundant*
   — *fortiores* > *ferms i forts*

— *gravior* > *gravós i feixuc* (un carro)
— *robustior* > *gros i robust*
— *nequior* > *inic i malvat*
— *maiores* > *majors i principals*
— *maiores* > *superiors i majors*
— *deterior* > *malvat i inic*
— *iocundior* > *plaent i delitable*
— *utilior* > *profitós i de gran utilitat*
— it. *maggiore* > *major i superior*

c) Eliminació d'ambigüitats en mots polisèmics

Els grups de sinònims que tradueixen comparatius i superlatius coincideixen amb usos semblants per una simple raó d'èmfasi; representen un procediment estilístic. Binomis com *seny i prensa*, d'altra banda, són deguts a un problema temàtic: *pensa* serveix per a indicar que *seny* no té en aquest context el sentit d'*esquella*. En la gran majoria dels binomis un dels dos mots explica l'altre, sigui per neologisme, per arcaïsme o per regionalisme. Però ben sovint els dos mots són plenament equivalents. Tan sols en aquest cas cal demanar si es tracta de binomis amb valor estilístic —dels quals parlarem al capítol 8. Finalment, però, el segon mot pot tenir la funció de desambigüitzar el primer, servint-li de vector semàntic, o per indicar que s'ha d'interpretar figuradament.

Els nostres diccionaris donen per a molts mots tota una sèrie d'explicacions. Pel verb *guardar*, per exemple, el DCVB fa dues grans distincions. En la divisió I agrupa les accepcions avui antiquades de 'mirar', i en la divisió II els sentits de 'preservar, reservar, vigilar'. Aquesta polisèmia era òbvia ja per als escriptors i traductors medievals. Per això combinaven *guardar* amb un altre mot per guiar el lector cap al camp semàntic contextual. Aquests sinònims, que —com mostren els exemples del Repertori— poden precedir o seguir *guardar*, ens recorden perfectament els termes usats pels diccionaris moderns per explicar aquest verb. Els dos grans grups són: 1. *veure i guardar* (8 ex.) o bé *guardar i veure* (4 ex.), amb els sinònims *mirar, remirar, pensar, perpensar, atendre* (5 ex.), *entendre, observar*, i *considerar*. 2. Els sinònims més freqüents per donar a *guardar* el segon sentit són: *servar* (11 ex.), i *conservar* (8 ex.), però trobem també *defendre, estojar, tenir, retenir, salvar, preservar, vetllar*, i d'altres.

El derivat *esguardar* és molt menys freqüent i —excepte per un cas de *servat i esguardat* que es troba dos cops en [FursV]— s'usa solament en el sentit de *veure* (cal comparar també els noms *esguard* i *esguardament*). *Guarda*, o *guàrdia*, d'altra banda, tan sols signifiquen *custòdia*. *Veure i reguardar* calquen *ragguardare* del Decameró. Hi ha tres exemples de *reguard* amb el sentit arcaic de *paor*. En l'expressió *especuladors* i *guardadors*, finalment, hom podria veure una al·lusió a l'etimologia *spicere*, 'mirar'.

Els exemples següents, seleccionats entre molts, mostren bé la funció vectorial del segon mot:

— *estimats i amats / estimar o pensar*
— *lloar i exalçar / lloar i aprovar*
— *augmentar i exalçar / exalçar i lloar*
— *inflats i superbiosos*
— *inflar-se i aixecar-se* (el mar)
— *colre, llaurar i conrear* (la terra)
— *colre i honrar* (Déu)

— *cap, regidor i pare / cap i començament*
— *atorgar i donar / atorgar ji confessar*
— *dreçada i llevada o alçada / toltes i llevades*
— *llevat i tolt / llevat i pujat*
— *beneir i senyar / beneir i lloar*[115]
— *apellar i cridar / apellar i nomenar*
— *nombrar i comptar / dir i comptar* (veg. *contar*)
— *ample i llarg / franc i llarg*
— *pomes i fruites / fruit i profit*
— *oir i entendre / entendre i voler*
— *estret i prim / estret i avar*
— *estudi i doctrina / estudi diligència*
— *instruir i formar* (la batalla)
— *instruir i ensenyar*
— *ornar i aparellar* (naus) / *ornar i embellir*
— *donar i pagar* (el delme) / *alegre i pagat*
— *pensar i engreixar* (muls) / *pensar i cuidar*
— *senys i esquelles / seny i pensa*
— *senyal i bandera / senyals i miracles*

El concepte de l'economia verbal suggereix la hipòtesi que un mot ambigu pot tenir *un* sentit si s'usa sol, però que cal afegir-hi un sinònim per donar-li d'altres sentits, figuratius o especialitzats. El sentit 'caminar' del verb *errar* s'ha fet rar en català, però es veu encara en expressions com (estels) *vagants i errants* i *anar errabund i incert*. Fou potser, inicialment, per indicar el seu sentit figuratiu que *errar* s'ha combinat sovint amb *fallir* o *delinquir*. La transició s'entreveu comparant entre si les expressions *transgressió o errada / transpassaments o errada*, i *culpa i errada*.[116]

7. Binomis sinonímics: consideracions temàtiques

a) De la citació al llatinisme i al neologisme

No és fàcil precisar el grau d'integració d'un llatinisme en una llengua romànica. Entre el traductor que calca un mot llatí que desconeix, un altre que el cita perquè és conscient que hi ha elements intraduïbles en el mot original, i un altre que adapta a la fonètica catalana un cultisme familiar ja a molta gent, hi ha moltes etapes i variants. En general, el Repertori omet casos de citacions d'un mot llatí del tipus *zisanium, ço és guijoli*, sobretot si no hi ha dubtes que es

115. Kurt Erich SCHÖNDORF, *Die Tradition der deutschen Psalmenubersetzungen*, «Mitteldeutsche Forschungen» 46 (Köln-Graz 1967) 161s., estudia traduccions alemanyes de *benedicere*, usat 43 vegades en els psalms amb el sentit de 'lloar Déu', i 24 cops com 'el prevere beneeix un fidel'. — Veg. també Georges Lavis, *Contribution à l'histoire du vocabulaire français: 'blâmer' et 'louer' dans les anciens textes littéraires (XIIe - XVe s.)*, «Revue de Linguistique Romane» 50 (1986), 443-516.

116. És molt interessant l'opinió de l'autor de *Curial e Güelfa* (II.7.15) segons la qual *errar* en el sentit de 'caminar' és un gal·licisme introduït per traductors: *...la costuma d'aquells cathalans qui trasladaren los libres de Tristany e Lançalot, e tornaren-los de lengua francesa en lengua cathalana...* Cit. per Anton ESPADALER, *Una reina per a Curial*, «Crema, Assaig» 3 (Barcelona 1984), 106.

tracta d'un estrangerisme gràcies a certs senyals verbals que tenen una funció similar a la de la cursiva o les cometes en la tipografia moderna. Així, l'exemple anterior és, complet: *la llavor qui s'apella zisanium, ço és guijoli.*

Amb més raó encara no poden entrar en el Repertori mots que no són mots, sinó simples tempteigs de transcriure el que el copista o traductor tenia davant seu en el manuscrit però que no entenia. El nom it. *tallarita* ('rat penat') fou difícil ja per a copistes italians, i per això hi van substituir en les *Flors de virtut* sinònims com *barbastrelo* o *pipistrello*. L'original del traductor català segurament deia *la tallarita overa noctula* —combinació d'un mot sicilià amb un altre de menys regional— vist que transcriu: «*un animal que.s nomena talarita o nòctula*» (p. 32 i 172).

En el capítol precedent hem observat la situació en què el traductor usa més d'un mot perquè creu que aquest mot per si sol no pot transmetre tota la força del mot llatí; passem ara a casos on el traductor sent que el mot català que ja ha escrit no serà entès com cal per tothom. En el primer cas el traductor es fixa en un aspecte extern del mot llatí —la seva formació morfològica, per exemple—, mentre que en aquest segon considera el seu sentit.

Molts traductors han expressat llur admiració pel fet que el llatí és una llengua perfecta, plena de termes precisos per designar conceptes que en vulgar necessiten circumlocucions. Es podria compilar tota una antologia de queixes de traductors sobre les febleses de la seva llengua, que els impossibilita l'ideal d'una correspondència literal de mot a mot, sense glosses ni d'altres afegitons. No hi ha res de nou en l'anunci d'Alonso Tostado de Madrigal a la introducció de la seva traducció de les *Cròniques* de l'Eusebi segons el qual

«En la lengua original aurá algun vocablo que signifique alguna cosa: en el lenguaje en que trasladamos no fallamos otro vocablo respondiente, e es necesario poner muchos en lugar de uno... E por ende avemos de usar de supleción o circunlocución, poniendo muchos vocablos en lugar de uno para una cosa significar a la qual un solo vocablo auia de responder.» (ed. Salamanca 1506, f. 11v)

El fet és que hom sempre creu que la llengua que més estima és millor que les altres; i 'millor' vol dir que ofereix termes únics per a conceptes que en d'altres llengües no es poden expressar tan fàcilment. Aquesta mentalitat, la podem observar encara en Marc Antoni d'Orellana i Mojolí, mort el 1813, que opina que una de les excel·lències del valencià és «la su mucha propiedad, por tener algunas voces que cada una de por si declara cosa que necesita de rodeos, de más verbosidad, o de muchas palabras para explicarse en otro idioma.»[117]

Sovint el traductor es creu incapaç de trobar un mot català que correspongui exactament al mot original. És gran la temptació d'introduir el mot de l'original, com a estrangerisme o adaptant-ho a la fonètica catalana. Com que cal fer, però, una traducció, hom afegeix al neologisme un o diversos mots que ofereixen traduccions aproximatives.

Aquestes glosses van sovint introduïdes per l'expressió *ço és* (*a saber*), un record del *id est* usat en comentaris llatins. Estaríem, però, equivocats si concloguéssim que *ço és* sempre precedeix traduccions internes de citacions, mentre que l'ús d'una simple conjunció indica que els dos mots del binomi són plenament catalans. Hi ha també d'altres expressions que poden lligar citació i explicació —com per exemple *quaix* en: it. *venale* > *venal i quaix mesa a l'encant.* Quan el traductor explica un mot amb tota una sèrie de termes, sovint de categories gramaticals diferents, o en presenta una definició amb fraseologia completa, tenim una forta impressió de circumlocució (1). En un segon grup, cito casos on el primer mot —llatinisme recent o de vella importació— ve seguit, després de *ço és*, d'un mot únic.

117. Com a exemple indica «*Talló: una partecilla o corte pequeño*». Citat per Germà COLON i Amadeu-J. SOBERANAS, *Panorama de la lexicografia catalana*, «Biblioteca universitària» 7 (Barcelona 1986), 130.

1. — *superstitio* > *superstició, ço és lo adevinar i invocacions de l'infern*
— lascivia > *lascívia, ço és mala cogitació en vanitats o luzúria*
— *byssus* > *bis, ço és lli molt prim i blanc*
— *alluvio* > *al·luvió, ço és acreiziment d'aigua*
— *stupefactus* > *estalonits, ço és fora de sentiment corporal*
— *parcimonia* > *parcimonia, ço és ordenada i moderada despesa*
— *vagus* > *vagarós, ço és anant deçà i dellà*
— *voluptas* > *desig, ço és voluntat falsa de luxúria*
— *onusta* > *onerosa, ço és gravosa, feixuga i de grans càrrecs*
— *adoptare* > *adoptar i rebre així com fill*
— *tyrannidis* > *tirannia i injust i superbiós exercici de senyoria*
— *sandaliae* > *sandàlies que són anarques que són mitjes sabates*
— *barbarus* > *barbre, ço és fer i silvestre*
— *factio* > *facció, ço és traïcion i malvestat*
— *immundiciae* > *inmundícies, ço és lletgeses i pudors*
— *piramidae* > *piramida, ço és columnes o pilars*
— *reprobus* > *reprovat, ço és malvat o pecador*
— *cauteriata* > *cauterizada, ço és nafrada o corrompuda*
— *acerba* > *acerba, ço és aspra i agra*
— *armillae* > *armilles o divises en lo braç*
— *callidi* > *càl·lidos, astuts i plens d'engan i barateria*
— *intercessio* > *intercessió, pregària o suplicació*
— *accessio* > *accessió i escalfament de febre*
— *arrogantia* > *arrogància o altesa de car*
— *cotidianus* > *cotidià o de tots die* (el pa)
— *diurnalia* > *diurnal o de tot dia*
— *diuturnitas* > *diuturnitat o longuitut de dies*
— *dialectica* > *dialètic o de lògica*
— *exequiae* > *exèquies i ofici de la sepultura*
— *philosophari* > *filosofar o amar saviesa*
— *iactura* > *jactura o destrucció i pèrdua*
2. — *Arabes* > *arabiencs, ço és sarraïns*
— *candela* > *candela, ço és llàntia*
— *cella* > *cel·la, ço és dormitorium*
— *domicilium* > *domicili, ço és alberc*
— *stola* > *estoles, ço és a saber vestidures*
— *fraudulenta* > *fraudulent, ço és monsonoguera*
— *gehenna* > *jaenna, ço és infern*
— *gregarii* > *gregaris, ço és simples*
— *gravitas* > *greutat, ço és pesuguesa*
— *invidentia* > *invidència, ço és enveja*
— fr. *jumentes* > *jugamans, ço és egües*
— *necessarium* > *necessari, ço és per força*
— *optimates* > *optimats, ço és majorals*
— *pelagus* > *pèlec, ço és la mar*
— *pera* > *pera, ço és bastó*
— *australis* > *regió de auster, ço és de migdia*

— *ruina* > *ruïna, ço és enderrocament de cases / ruïna, ço és trabucança de cases* (cf. *trabucances, ço és derrocaments de cases*)
— *saturatus* > *sadollats, ço és plens*
— *sollicita* > *sol·lícita, ço és curosa*
— *theatrum* > *teatro, ço és plaça*

La ràpida introducció dels termes russos *perestroika* i *glasnost* en el lèxic de dotacions de llengües occidentals mostra que certs manlleus no són estrangerismes per gaire temps. Un mot roman a l'etapa de neologisme mentre la gent té consciència que el fet és nou. Per això tants mots llatins catalanitzats ja per Ramon Llull s'han de considerar neologismes de nou quan reapareixen en el segle XIV. Com podem mesurar la rapidesa amb la qual un neologisme passa del vocabulari passiu al vocabulari actiu d'un nombre creixent de parlants? Un bon indici és la freqüència amb la qual el neologisme ja s'usa sense glossa. Cal fer atenció, però, al fet que sovint, en una mateixa pàgina, el neologisme és usat amb glossa i, a continuació, sense glossa.

Com a hipòtesi de treball em sembla vàlid considerar suspecte de neologisme, en una traducció, tot mot que és congènere amb el mot que tradueix, sobretot si el segueix una glossa. Un indici addicional és l'ortografia del neologisme, sovint deturpada per copistes que ignoren encara el mot nou. Així, en els dos llocs on el traductor de les *Meditationes* del pseudo-Bonaventura calca *caecitas* —seguit de la glossa i *orbetat*— trobem al manuscrit les formes *cechitat* i *seccitat*.

La distinció entre estrangerisme, llatinisme i neologisme és força intricada. No s'hauria de citar mai un neologisme trobat en una traducció sense indicar quin mot tradueix i si va acompanyat d'una glossa o no. Presento a continuació molts exemples més de mots catalans congèneres amb el mot llatí que tradueixen. En cada cas, l'editor d'un text antic deuria demanar-se si, d'acord amb els usos tipogràfics moderns, no seria millor subratllar el caràcter de neologismes o citacions de termes com els que segueixen imprimint-los en cursiva, igual com fem amb *perestroika* i *glasnost*.

— *venativa* > *venativa o de caçar*
— *vacare* > *vagar o entendre en*
— *abrogare* > *abrogar i destruir*
— *acuere* > *aguar i assoptiliar / aguar i enfortir*
— *citara* > *cítara o guitarra*
— *campas* > *campas i pulgó / campas o vèrmens*
— *cavillare* > *cavil·lacions i escarns*
— *celeritas* > *celeritat i festinància*
— *columna* > *colona o llindar / colones i pilars*
— *conspersio* > *conspersió o escampament*
— *diametrus* > *diàmetro o amplesa*
— *diadema* > *diadema i/o corona / d. o corona o xipellet de drap d'or / d. o corona reial*
— *stuprum* > *estupro (ms. estrupo) i fornicació*
— *festinantia* > *festinància i velocitat*
— *hypocrita* > *hipòcrit i ficte / hipòcrits i enganyadors*
— *holocausta* > *holocausts o sacrificis*
— *ignavia* > *ignàvia i negligència*
— *imperitia* > *imperícia o ignorància*
— *incolumitas* > *incolumitat o salvetat*

— *indomitus* > *indòmita i insuperable*
— *iactantia* > *jactància i vana glòria / j. o gaubansa i vanaglòria / j. o vana demostració*
— *loquacitas* > *loqüacitat o gran parleria*
— *maxilla* > *maxil·la o barba / maxil·les o barres*
— *morositas* > *morositat i triga*
— *nefaria* > *nefària i malvada*
— *nequitia* > *nequícia* (ms. *negrícia*) *i/o malvestat*
— *obicere* > *obicir o posar*
— *obreptio* > *obrepció o turbació*
— *procellae* > *procel·les i ondes*
— *propinquus* > *propine i acostat*
— *sofisticus* > *sufístic i enganyador*
— *thalami* > *tàlems i llits*
— *telonium* > *toloneu o taula*
— *tutela* > *tutela i defensió / tutela o custódia*

Que un mot sigui glossat és, doncs, un bon indici que el traductor el tractava de neologisme; l'absència d'una glossa pot significar que el mot ja s'ha fet popular. Això, però, no sempre és així. Per costum hom pot continuar usant el neologisme amb la glossa habitual, encara que ja no sigui necessària. L'absència d'una glossa, d'altra banda, podria ser un criteri perillós per concloure que el mot ja era popular: potser s'havia explicat poques ratlles abans. Certs traductors, com Bersuire en el Livi, o Arnau Estanyol en el *De regimine principum*, van afegir a llurs traduccions glossaris inicials, cosa que els va permetre d'usar llatinismes sense glosses dintre del text. Un sistema semblant podem observar en Alfonso de Cartagena, que, a l'inici de *La rethórica de M. Tullio Cicerón*, anuncia:[118]

«E donde el vocablo latino del todo se pudo en otro de romance pasar, fize-lo; donde non se pudo buenamente por otro cambiar —porque a las vezes una palabra latina requiere muchas para se bien declarar—, e si en cada logar por ella todas aquéllas se hoviesen de poner farían confusa la obra, en tal caso al primero paso en que la tal palabra ocurrió se fallará declarada. E, aunque después se haya de repitir, non se repite la declaración, mas quien en ella dubdare retorne al primero logar donde se nombró, el qual está en los márgenes señalado, e verá su significación.»

I així, per exemple, en el Pròleg I.1, llegim en el text: «La eloquencia, que es la fermosura de la fabla», i trobem sobre el marge el mot *eloquencia*. En la resta del llibre hom usa solament *eloquencia*, encara que Alfonso fa d'altres binomis tradicionals, com per exemple: «de fieros e crueles tornó-los mansos e pacíficos» (p. 36.25).[119]

b) Termes ètics

En les llistes precedents s'havien omès conceptes de l'ètica greco-llatina i cristiana. Aquests conceptes són particularment interessants perquè permeten observar com es repeteixen, tant a Catalunya com en les altres llengües d'Europa, els problemes que mil anys abans havien con-

118. Ed. per Rosalba MASCAGNA, «Romanica Neapolitana» 2 (Nàpols 1969).
119. Vegeu en el Repertori les glosses semblants sobre *eloquència*, terme que Canals explica set vegades en el Valeri Màxim.

frontat ja d'altres traductors. El llatí *pusillanimitas* no és res més que una traducció etimològica del grec ὀλιγόψυχία. Fins a quin punt això era evident per al públic llatinoparlant és difícil de determinar; no hi ha dubte, però, que les glosses bíbliques, i els comentaris i glossaris, continuaven explicant-ho. Per això no sorprèn que els traductors catalans tradueixin *pusillanimi* i *pusillanimitas* amb *pusil·lànims* i *flacs de coratge*.

pusil·lànims i flacs de coratge
pusil·lanimitat i volpallea de coratge
pusil·lanimitat o petit coratge
pusil·lanimitat, ço és defalliment de cor
pusil·lanimitat o coardia
pusil·lanimitat o flaquesa

Paral·lelament, Estanyol va traduir *magnanimitas* amb *magnanimitat o gran coratge*, però Aleix edita solament *magnanimitat*, vist que en l'any 1480 ja no fou necessari afegir-hi *o gran coratge*.[120] D'altra banda, afegint a *magnànim* el sinònim *noble*, el traductor de les tragèdies de Sèneca treu aquest mot de l'esfera religiosa.

El Repertori presenta força materials per a un estudi de l'evolució del vocabulari ètic català, acumulant exemples de com era tractada la terminologia cristiana dels vicis i virtuts (*mansuetut*, *temprança*, *compassió*, *nequícia*) i —paral·lelament— la terminologia clàssico-humanística de les passions de l'ànima i del comportament civilitzat (*magnificós*, *voluptat*, *ignominia*, *oprobi*).[121]

Les glosses afegides als calcs de tals termes clau deixen entreveure que la llengua catalana també s'ha vist davant el dilema d'introduir llatinismes, amb tota la precisió semàntica però opacs, o d'introduir substituts semàntics directament accessibles. Com se sap, l'alemany va crear una terminologia ètica amb mots germànics traduint etimològicament els termes llatins —analitzant, per exemple, *misericors* per *barmherzig*, amb correspondència entre *cor* i *Herz*—, però les llengües romàniques tenen el problema que els mots a usar en traduccions etimològiques provenen igualment del llatí.

Poden servir d'exemple mots de la família de *praesumptio*. El verb *arrapar a si mateix*, amb el qual el traductor dels *Diàlegs* de sant Gregori fa al·lusió al nucli verbal *sumere*, no tindrà futur (en contrast amb l'alemany *sich anmassen*). Les substitucions *foll*, *obstinat* i *abrivat* per l'adjectiu no semblaran prou precises a persones que entreveuen en *praesumptuosus* aspectes més refinats; i les traduccions amb d'altres llatinismes, potser ja més divulgats, com *supèrbia*, *temeritat*, *ultracuidament*, *audàcia* i *elació*, tan sols contribueixen a esborrar les delimitacions semàntiques entre aquestes termes.

d) Binomis diacrònics

Tot neologisme seguit d'una glossa és un binomi diacrònic. En el present apartat, però, estudiarem combinacions de mots catalans antiquats amb els mots que anaven remplaçant-los. Mots esdevinguts arcaics poden continuar essent usats en textos escrits molt més temps que en la llengua oral, però hom els acompanya de mots més comuns. En cert sentit, l'arcaisme torna a oferir-se al lector com a neologisme. El traductor usa un arcaisme si el mot que cal traduir el

120. En la traducció castellana del mateix *De regimine principum* llegim: «Magnanimidad, que es grandeza de corazón amadora de onrra.»

121. Veg. Curt WITTLIN, *La «Glossa i declaració de les passions de l'ànima» del mestre Aleix en la seva edició de la traducció catalana del «De regimine principum» d'Egidi Romà*, dins «Miscel·lània d'homenatge per a Germà Colon» (Tübingen 1988).

suggereix per paronomàsia, o perquè forma part d'una fórmula. Molts copistes, d'altra banda, treballant ràpidament, s'adonen, un cop copiat un arcaisme, que valdria més afegir-hi un mot més modern. Es troben, doncs, exactament en la situació d'un traductor o d'un corrector. Traduint fr. *quidier* amb *cuidar i pensar*, Guillem de Copons fa potser en el *Tresor* un gal·licisme amb glossa, mentre que Bonllavi, remplaçant un *cuidar* en el *Blanquerna* de Llull amb *cuidar i creure*, fa un arcaisme amb glossa.

L'expressió llatina *opus est* o bé *oportet* ha estat glossada en tants textos llatins amb *necessarius est* que *és ops i necessari* ha esdevingut una fórmula per traduir *opus* fins a tal punt que, després, hom traduïa també amb *és ops i necessari* un simple *necessarius est*. Però el monosíl·lab *ops* ha tingut també d'altres seqüeles, com *ha ops i cal / havem ops i ens cal / és ops i convé / és ops i convinent cosa / és ops i mester*. Tenim tan sols dos exemples d'*ops* usat en segon lloc: *indigere > haver fretura o ops*, i *ad usum > a l'ús i als ops*.

Un substantiu antic que reapareix en traduccions en èpoques en què ja havia estat substituït en la llengua normal per d'altres mots és *volp*, generat pel llatí *vulpis*. En quatre casos el traductor el fa seguir de *...o guineu* i en un cas de *...o rabosa*. Tenim un cas on l'ordre dels mots és *guineus o volps*. La traducció B del Bestiari toscà tradueix *volpe* amb *La guineu té molts noms, ço és que.s diu guineu, rabosa, guilla i renart i altres* (61). Jaume de Conesa tradueix *pusillanimitas* amb *pusil·lanimitat i volpallea de coratge*.

Un terme que, gràcies als grups de sinònims, té llarga vida en traduccions és *honta*, no suggerit fonèticament per cap dels mots que tradueix. Sembla que *honta* ha entrat en fórmules que explicaven termes ètics com *contumelia*, *opprobrium*, *convicia*, *iniustitia*, *iniuria* i *prava*. Trobem les combinacions *honta i escarn* (o plural) / *hontes i fàstics / honta i infamia & hontes i injúries* (3 ex.) / *honta i vergonya / vilania i honta / hontes i vilanies / hontes i vituperis* (veg. també *ahontar* i *ahontat*).

Tota una sèrie de mots llatins —*dona, remuneratio, praemia, retributio, gratia, merces*— es tradueix amb *guardó* seguit d'un altre mot com *do, mèrit, premis, remuneració* o *guardons*, o bé ve precedit de *gràcia, mèrit, do, recompensació*, en quatre casos de *lloguer* i, en cinc casos, de *premi*; a més dels triplets *premi, guardó o remuneració* i *premi, guardó* i *retribució*, que trobem en el pseudo-Eusebi.

Em sembla difícil treure conclusions del gran nombre d'exemples d'expressions binominals que contenen el verb *jaquir*. És sorprenent que l'arcaisme es trobi més sovint en segon lloc. Cada binomi tradueix un altre mot llatí, i tan sols els verbs *lleixar*, *deposar* i *oblidar* es troben en més d'un exemple. Els altres verbs que formen binomis amb *jaquir* són: *obmetre*, *dissoldre*, *desemparar*, *donar assalt*, *traspassar*, *renunciar*, *perdre*, *oblidar*, *donar*, *deposar*, *foragitar*, *decaure*, *absolre*, *abandonar*, *lleixar*, *gitar*.

Els verbs *occir* i *toldre*, s'han perdut, crec, perquè la conjugació causava dificultats de tota mena. El mateix s'ha observat quant als verbs corresponents francesos *tollir* i *occire*, i per a ambdues llengües les velles teories de Jules Gilliéron sobre la «pathologie et thérapeutique verbale» em semblen igualment vàlides per a explicar els canvis observats. Però aquests verbs no van desaparèixer d'un dia a l'altre. Els mots que finalment els reemplaçaren els mantenien vius per generacions dintre de combinacions binominals.

No sorprendrà que *occir* es combini, en primer o segon lloc, sobretot amb *matar*; però trobem també *destruir*, *estorçre*, *negar*, *amortar* (la llàntia), *morir* i *ofegar*.

Tolre i el seu participi *tolt*, d'altra banda, es combinen amb un gran nombre de sinònims, amb una certa preferència per *llevar* i *llunyar*. Entre els mots traduïts sí que es troba el llatí *tollere* i l'italià *togliere*, però són també freqüents tota mena de sinònims. L'expressió *vedar o tolre*, traduint *prohibere*, es preserva en Regim i Troya probablement com a expressió legal.

El verb *ujar* tenia una segona vida gràcies a l'ús com adjectiu del seu participi *ujat*, formant

fórmules emfàtiques com *llas i ujat* o *ujat i cansat*. Però el mestre Aleix eliminarà dos arcaismes d'un tret de ploma substituint *llassament o ujament* de la traducció que revisava simplement per *treball*.

Quant als verbs *albirar*, *cogitar* i *cuidar*, crec que no cal buscar subtilitats semàntiques entre ells i els mots que els acompanyen. Tots tres fan parella sobretot amb *pensar*, però *cuidar* també amb *creure*, potser a causa de l'al·literació dels dos mots isosil·làbics. Els mots llatins que provoquen per paronomàsia aquests tres verbs, fins en èpoques en què ja no són comuns, són *cogitare*, *credere* i *arbitrium*, mentre que *arbitrare* provoca l'ús d'un altre verb de pensament: *arbitrar*. Com a derivats d'aquests tres verbs trobem solament *cogitació*, *cogitacions* i *lo albir*.

Són freqüentíssims els binomis que combinen mots de la família de llatí *sucidus* amb sinònims. Vegeu en el Repertori sota els mots *ensutzament*, *ensutzar*, *-cada*, *ensutziar*, *-iat*, *ensutzir*, *-it*, *sutze*, *sútzeu*, *sutzesa*, *sutzedat*, *sutzietat*, *sutzura*. La raó ací també serà l'èmfasi. *Lleig i sutze* sembla la traducció favorita per *turpis*. Crec que el problema que entreveuen els traductors és que en català abunden mots concrets per a la idea «lleig», però falten termes amb valors més interiors, per correspondre als conceptes ètics i morals expressats per *obscoenus*, *turpis*, *vilis*, *sordidus*, *pollutus*, etc.

d) Binomis diatòpics

La semàntica moderna ha introduït amb èxit els conceptes diacrònic o temporal, diastràtic o social, diafàsic o situacional, diatòpic o dialectal.[122] Tots es podrien aplicar als binomis medievals. Ja hem vist exemples de binomis diacrònics, els més freqüents. Però l'esperança de trobar també bons exemples de geosinònims agrupats ha estat fallida. A causa del caràcter dels textos traduïts, el vocabulari del Repertori no és ni abundant ni popular. Nogensmenys, heus ací alguns exemples de mots dialectals formant binomis.

— it. *liquefatta* > *regalada, endolcida i quasi fusa*, Mirall (cf. *moll i regalable*, [Medici])
— *dissolvere* > *regalar i fondre*, Alex (cf. Villena: *regalava e fonia*, segons el DCVB).
— *scopare* > *agranar o denejar*, Cateri
— *iuglans* > *bellota o glan*, ValMax
— *meditullium* > *lo muiol o blanc de l'ou*, Dragma 41/16
— *guissum* > *guix o algeps*, Furs V[123]

Els traductors valencians medievals traduïen al valencià. Per quina raó haurien barrejat mots valencians amb mots catalans? Si Ferrer Sayol tradueix *alveari* amb *bucs o arnes*, el segon mot no és tant un valencianisme sinó simplement un altre terme del vocabulari del traductor, provocat per paronomàsia per *alvearia*. I encara si els dos mots fossin clarament dialectals, restaria la qüestió de si el traductor els va combinar amb la intenció de fer el text accessible a tot el territori catalanoparlant. Hem vist abans que, per a l'alemany, la teoria dels binomis 'supraregionals' no és convincent. Crec que tampoc no és aplicable al català. La idea que a un escriptor medieval no li agradava un mot seu per ésser dialectal o massa regional seria anacrònica.

En els cinc casos del Repertori on *speculum* es tradueix amb *espill o mirall*, o *mirall o espill*, crec que estaríem equivocats en pensar que els traductors eren valencians i que van afegir *mirall*

122. Veg. Germà COLON, *Sinonímia i diatopisme*, «Randa» (1981) 45-61, reed. dins «Problemes de la llengua a València i als seus voltants» (U. de València 1987) 175-197, esp. 177.

123. Sobre els últims tres exemples veg. Germà COLON, *Sinonímia i diatopisme*, citat, reed. 186-194; el seu llibre *El léxico catalán en la Romania*, cit., 156; i la seva ed. dels *Furs de València*, Introd. 62ss.

a *espill* per fer comprendre el seu text també a catalans —i a l'inrevés pel traductor que va posar *mirall o espill*. Més aviat em sembla que tots cinc van usar *espill* per influència de ll. *speculum*, o it. *specchio*, emprat en els originals, i després hi van afegir el mot normal: *mirall*. Binomis com *espill o mirall* ajuden a difondre mots regionals, però aquesta no era la intenció del traductor.

— *speculum* > *espill o mirall*, DeModo B
— *speculum* > *espill i mirall*, Excit
— *speculum* > *espill i mirall*, Spec B
— it. *specchio* > *espill o mirall*, Mirall
— *speculum* > *mirall o espill*, Psalt

Semblantment, si Canals tradueix *tymus* per *timó i romer*, fa més aviat un llatinisme amb glossa que un parell de geosinònims. El mateix podem dir de les tres traduccions de *scintillae* amb *cintilla o purna* per Canals, o amb *cintilles o purnes de foc* pel traductor del pseudo-Eusebi, o amb *purnes i scintil·les* per Corella.

Els binomis en què un mot es fa ressò del mot traduït em semblen perillosos en discussions sobre geosinònims. Cal insistir-hi, perquè fins i tot el mot *bròfeg*, en l'expressió *bròfeg i cruel* [SeMed] pot ésser degut a l'atracció paronímica pel mot traduït, *ferox*. No es tracta de determinar si *bròfeg* és valencià; cal evitar la conclusió que el traductor n'era conscient i que volia afegir-hi un mot pancatalà, *cruel*, per fer la traducció més útil.

La situació és una mica diferent per a un lexicògraf que vol fer més útil un diccionari. Així, Joan Veny ha observat que Pere Torra, editant l'any 1640 el diccionari d'Antoni Font de 1637, va afegir sovint al mot occidental usat per Font un sinònim oriental, imprimint, per exemple, *pomer o pomera* en lloc de *pomer*, o bé *sangonera o sangonella* en lloc de *sangonella*, o bé *rael o rel* en lloc de *rael*.[124]

El mateix es pot observar en el *Thesaurus puerilis* d'Onofre Pou, del 1579, on també l'autor combina mots orientals (gironins) amb mots valencians, com per exemple *parol o caldera* o bé *arena o sorra*.[125]

8. Binomis sinonímics: consideracions estilístiques

a) Antònims negats

Una espècie d'*amplificatio* es pot fer afegint a un mot la negació del seu antònim. Heus ací dos exemples de Martí de Viciana, en el seu comentari a l'*Econòmica* d'Aristòtil:

— *diligent i no pereosa*
— *no dissipadora ans curosa*

Aquesta mena d'expressions es troben en el Repertori. Les que hi són no es deuen a una intenció retòrica, sinó que representen un mètode més d'explicar un calc. Però, com mostren els exemples del primer grup que segueix, no és estrany que cap terme català no calqui el mot

124. Joan Veny, *Influència del diccionari català-llatí de Font sobre el de Torra (s. XCVIII)*, dins «Miscel·lània Pere Bohigas» 3, «Estudis de llengua i literatura catalanes» 6 (Montserrat 1983) 11-24, cit. 21.
125. Joan Veny, *Introducció a la dialectologia catalana*, cit., 161.

de l'original. En el segon grup, el primer mot recorda fonèticament el mot que tradueix. Observeu que els dos termes es poden lligar amb *i no*, *ço és no*, *ans*, *mas*, *sens*, o asindèticament. La freqüència d'expressions amb *callar i no...*, que agrupem a l'inici, sembla indicar que es tracta d'una fórmula escolar.[126]

1. *taciti* > *callant i no dient res*
   — *loqui* > *callar i no dir*
   — *conticescere* > *callar i no dir mot*
   — *taciturnitas* > *callar i no parlar*
   — it. *tacere* > *callar i no respondre*
   — *mutus esse* > *ésser mut i no parlar*
   — *non subplantare* > *estar ferms i no allenegar*
   — it. *scherani* > *heretges i no cristians*
   — *obesse* > *inútils i no profitables*
   — *mundus* > *nèdeu i no pas tacat*
   — *non manifestus* > *ocult i no revelat*
   — *recusare* > *rebutjar i no voler prendre*
   — *clemens* > *temprat i seré, ço és no plujós*
   — *impigri* > *no peresos, mas espatxats*
2. *damnum* > *cosa damnosa i no profitosa*
   — *negare* > *denegar i no voler donar*
   — *obliti* > *exoblidats i no recordats*
   — it. *accecare* > *abcegar i no il·luminar*
   — *idiota* > *idiota i no sabent*
   — it. *occupato* > *ocupat i no vagarós*
   — *in publico* > *públicament i no en amagat*
   — *peregrini* > *peregrins, ni veïns ni ciutadans*
   — it. *semplice* > *simple i no lletrat*
   — it. *satollo* > *no pas sadoll, mas glotz*
   — *non vulgaris* > *no vulgar ni comuna, ans especial*
   — *innoxia* > *innòxia, sens culpa*
   — *irreproehensibilis* > *irreprensible, ço és sens reprensió*
   — *non decet* > *no cosa condecent, ans vituperosa*

b) Ritme

El *cursus*, la clàusula rítmica, era probablement, per als bons autors antics, l'excusa més acceptable per agrupar sinònims sense gradació de sentit. Així trobem, a la fi de frases, en Sal·lusti, els binomis següents, tots després de fórmules en les llengües vulgars medievals:

— *famam atque gloriam.*
— *maerore et luctu.*

...famam atque gloriam.
...maerore et luctu.

126. Que *callar* entra sovint en binomis es veu també en grups 'positius', com *callar i tenir silenci* que tradueix *silere* en SeThy, i *tenir callat silenci* que correspon a *tacere* en ValMax.

...varius incertusque.
...gaudium atque laetitiam.
...facie voltugue.[127]

Els escriptors de la cort catalana van redescobrir aquest refinament d'estil a la fi del segle XIV; alguns el van imitar en els seus propis escrits. Així, el secretari reial Martí Guillem Ponç, personatge estudiat per Jordi Rubió,[128] s'esforçava a posar «termes anàlegs en agrupaments homogenis pel sentit» en les seves cartes. Rubió diu que sovint s'hi sent una gradació de significat, però que tals grups de sinònims anaven degenerant fins a esdevenir una mena de rebles eufònics destinats a arrodonir el ritme de l'expressió. Treu de les cartes de Guillem Ponç la fórmula *constituimus, facimus et ordinamus,* i les expressions *vituperi i scarn / conclusió i fi / salut i sanitat / afers i negocis / punir i castigar / inhibir i vedar*, i moltes altres.

Aquest interès en el *cursus* és ben obvi en els escriptors «curialescs» de la fi del segle XIV. Igual que amb un sinònim un poeta podia completar el nombre de síl·labes necessari per a un vers, un prosista podia arrodonir la frase amb binomis i acabar-la amb un bon ritme.

Per qüestions de ritme, l'ordre dels mots en binomis que combinen llatinismes amb glosses sovint ha estat invertit. Si *injúria i tort* era potser l'ordre original, *torts i injúries* sembla oferir un ritme més elegant. Observem sobretot la tendència de posar mots llargs en segon lloc, d'acord amb la regla retòrica dels «membres creixents». Un cop establert un bon ritme, el binomi, esdevingut fórmula, podrà sobreviure per generacions a la seva «raison d'être» lingüística.

c) Monosíl·labs

Per raons de ritme, els mots o formes verbals d'una sola síl·laba van sovint seguits d'un sinònim. Aquest segon mot també serveix per a donar èmfasi a l'expressió. Els monosíl·labs, a causa de la seva alta freqüència i el seu curs fonètic reduït, no tenen gaire impacte auditiu i evocatiu.

Una fórmula que mereix una observació especial és *cas i fortuna*, perquè va provocar una crítica del «mestre d'escoles» de Barcelona, Aleix. Va afegir al cap. 1.1.5 de la seva edició del *De regimine principum* la següent *Glossa de cas e fortuna*:

«Lo Philòsoph en lo segon dels "Phísics", en lo capítol de fortuna, diu que FORTUNA és... sols en las cosas que tenen propòsit, e CAS és axí en las que no tenen propòsit com en las que'n tenen. E per ço diu lo Philòsoph... que tota fortuna és cas e no tot cas és fortuna.»

D'altres substantius monosil·làbics que freqüentment es doblaven amb un sinònim són: *ús i costum / cap i principi / fi i terme / duc i guiador / do i present / pes i càrrega / pau i concòrdia / mal i afany / art i ciència*, etc.

Són, però, sobretot els adjectius monosil·làbics els que més regularment van seguits d'un sinònim. *Ric*, sense res més, no sembla adequat per a expressar una idea d'abundància: *ric i poderós*, a més, ofereix un bon ritme, igual que la famosa combinació *rica i plena*, ja usada pel valencià Canals per traduir *locuples* (observeu la paronomàsia *-ples - ple*). Si cal donar èmfasi a un judici personal, encara avui tenim tendència a repetir-nos. Vegeu les combinacions amb *bo* i d'altres adjectius com *bé / bell / car / pur / net / clar / alt / dur / fort / ferm / mal / lleig / vil*, etc.

127. Trec aquests exemples de L.P. WILKINSON, *Golden Latin Artistry* (Cambridge 1963), 184.
128. Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *Guillem Ponç, secretari del rei Martí, contemporani de Bernat Metge*, «Estudis Romànics» 9 (1961), 79-80.

La gran quantitat d'exemples de *sa* seguit d'un altre adjectiu que comença amb *s* ens fa pensar que hom hi apreciava l'al·literació, fenomen altrament poc observable en les expressions binominals catalanes.[129]

Trobem *sa i saul / sa i segur / sana i salva* molt més freqüentment que *sa i alegre* (de bon ritme) / *sa i curat / sa i entir / sa i guarit / sa i poderós / sa i viu*. Fins a quin punt hi va haver influència de la fórmula francesa *sain et sauf* és difícil de dir, però l'existència d'expressions idèntiques en alemany —*gesund und munter*— i en anglès ens fa pensar que hi havia una fórmula en el llatí medieval paneuropeu. L'anglès havia dubtat entre diverses expressions al·literatives, ja des del segle XIII, com *safe and sure / safe and soon / safe and sicker*, i el guanyador: *safe and sound*.

Nu, d'altra banda, necessita un segon mot per distingir l'adjectiu de noms homònims, i així tenim: *boira o nuu*, o bé *nuus i llaços*. Per raons de ritme, el mot que acompanya *nu* és sobretot *despullat*.

Observem finalment que alguns monosíl·labs s'han aglutinat amb el mot que els seguia més freqüentment. Trobem així *parigual* en el Job de Jeroni Conques, com a traducció de *similis*, i *tostivàç* a la *Crònica* de Desclot (veg. DCVB).

Certs verbs són monosil·làbics precisament en les formes que s'usen més sovint, per exemple: «jo veig, ell veu, jo ví, vist». Per això crec que s'han de mirar des del mateix punt de vista verbs com *veure, saber, fer, dir, cloure*, etc.

d) Mots de poca força expressiva

Hem vist que els mots d'una sola síl·laba es consideren poc útils per transmetre una gran càrrega semàntica. Un simple *vull* no té la força ni el ritme ni el to autèntic d'una fórmula legal, però sí un *vull i desitjo*. L'èmfasi, doncs, serà la causa darrera binomis com *vil i menyspreat / trist i plorós / lleig i sutze / gran i ample / foll i orat / flac i frèvol / fet i complit / cruel i espaventable / bo i virtuós*, etc.

Però també un mot de dues síl·labes pot semblar massa fluix des del punt de vista semàntic i demanar l'afegitó d'un segon mot més precís. Vegeu les expressions que combinen formes del verb *donar* amb *aportar, associar, atorgar, comunicar, distribuir, encontrar, establir, gitar, jaquir, llarguejar, oferir, pagar, posar, presentar, recenar, recontar, retre, trametre, tribuir* i d'altres.

e) Fórmules

Certs binomis contenen nexes sòlids —com una al·literació (*fort i ferm*) o una rima (*fat i orat*)— que els garanteixen una llarga vida. Un bon ritme explicarà la popularitat d'altres expressions. Si a l'inici el binomi s'havia creat per explicar un arcaisme, eliminar l'ambigüitat d'una polisèmia, reforçar un mot de poca força expressiva, etc., si agradava a la gent pel seu ritme, o per alguna altra raó psicològica insondable, s'usava sovint ja sense pensar en el sentit dels dos mots separats, sinó amb un sentit global particular. És clar que a partir d'aquest moment l'ordre dels dos mots esdevé irreversible.[130] És per això que diem *flors i violes* i no **violes i flors*, i que sonaria tan fals dir *salvo y sano*.

129. Vegeu, però: *forts i ferms / ferm i fort / grat i gràcies / ni grat ni gràcies / flac i frèvol / frèvol i flac / frèvol i no ferma*.

130. Veg. Yakov MALKIEL, *Studies in Irreversible Binominals*, «Lingua» 8 (1959) 113-160, reimprès dins *Essays an Linguistic Themes* (Oxford 1968), 311-355.

Tots els exemples següents tradueixen *stultus*. Crec que en [Sermó] s'afegeix un tercer mot perquè en llatí hi ha un superlatiu *stultissimus*, i que Aleix va ometre *orat o...* perquè no es troba en l'ordre normal.

— *folla i orada*, Verba
— *foll i orat*, (3 ex.) / *orat i foll*, ValMax
— *follament i orada*, ValMax
— *foll i orat*, Psalt
— *folls i orats*, Excit
— *foll i orat*, Sermó
— *foll o orat*, Jeroni (també fem.)
— *folls i orats*, Isac
— *foll, orat i sens pensa*, Sermó
— *[orat o] foll*, Regim

Les expressions següents també s'han tornat fórmules irreversibles. Em sembla difícil de determinar quina n'ha estat la raó; probablement és diferent en cada cas.

— *goig i alegria / via i carrera*
— *vici i pecat / pregar i suplicar*
— *vénia i perdó / odi i rancor*
— *oir i entendre / força i rigor*
— *causa i raó / franc i lliure*
— *frau i engany / trist i despagat*
— *alegre i content / sobrar i vèncer*
— *imatge i semblança / cura i ànsia*
— *conéixer i saber / premi i lloguer*
— *sovint i menut / constància i fermetat*
— *fort i vigorós*

f) Hipertròfia verbal en el camp semàntic dels sentiments: «Plants i plors» en el Tirant

Els mots habituals que designen sentiments humans forts, com el dolor, la por, l'esperança, l'alegria, ens fan sovint la impressió que no tenen l'impacte i l'expressivitat que els voldríem donar. Els reemplacem per termes nous, o els reforcem amb adjectius o adverbis, o reiterem el nostre sentiment amb sinònims.

Estudiem a continuació la proliferació de termes per al dolor. No és ací el lloc per demostrar la influència italiana —la *Griselidis*, la *Fiammetta*— o de la novel·la sentimental castellana —la *Cárcel de amor*— en els escriptors catalans. Cal recordar que la quantitat d'expressions multinominals d'aquest camp semàntic seria encara més gran si el Repertori no ometés tot grup català que es limiti a reproduir un grup ja existent en l'original. Així, no s'hi troba la sèrie del *Corbaccio* (1195/52): *lacrime, sospiri i rammaricchii* > *llàgremes, sospirs i gemecs*. Ni s'hi troba la sèrie encara més llarga de sant Bernat: *fletus, planctus, gemitus, ululatus, moerores*, ja que fou traduïda literalment amb *plor i plant, gemegament, udulament i marriment*.

El fenomen és paneuropeu. Així, el frare que va traduir el llibre *De consolació d'ermità* de

Ramon Llull al llatí va canviar un simple *cridava e plorava* per *plangebat, suspirabat et plorabat et clamabat.*[131]

En el seu *Testament* François Villon lamenta: «Apres plains et pleurs / Et angoisseux gemissemens / Apres tristresses et douleurs / Labours et grief cheminemens / Travail mais lubres sentemens...» (89ss). I un poeta català comença un poema sobre la caiguda de Constantinoble amb «Plors, plants, senglots, e gemechs de congoxa / me rompen tot...»[132]

En una contribució als *Studia Martí de Riquer* vaig analitzar l'ús d'expressions multinominals del camp semàntic del dolor en el *Tirant lo Blanc* de Joanot Martorell, o més ben dit —vist que els capítols on més exemples de multinomis es troben són a la fi de la novel·la— de Joan de Galba.[133]

Els resultats són presentats a la pàgina següent en forma de taula, on cada número significa que el mot indicat a l'esquerra es combina tantes vegades amb el mot escrit en la columna vertical.

En aquesta taula, no hi cabien les següents expressions binominals:

— *afanys i tribulacions / agonia i pensament*
— *dolor i agonia / dolor i compassió*
— *dolor i passió / sanglots i dolorosos sospirs*
— *gemecs i llàgremes / mals i afliccions*
— *penes i turments / fàstig i dolor*
— *treballs i ànsies / treballs i fatiga*
— *treballs i turments / trist i afligit*
— *trist i desconsolat, tristor i amargor*

Podem observar, primer, la gran varietat en combinacions. *Dolor, mal, plors*, i *trist* són molt freqüents com a primer element en binomis sobretot amb *dolor, adolorit, pena* i *treball.* No és sempre fàcil determinar si cert mot descriu un sentiment de pena; però és obvi que cal separar bé els usos de *cridar* segons si aquest verb es combina amb *ahucar* o bé *plorar.*

Usant aquest mateix esquema he fet una segona taula, reproduïda al costat de la primera, on s'inscriuen les combinacions binàries dels mateixos termes que es troben en les traduccions estudiades pel Repertori. Una gran quantitat de binomis no caben en la taula. Així, caldria afegir-hi els agrupaments següents:

— *aflicció, -ons* amb *fretures, penalitat, turment*
— *afligir, -it* amb *aflaquit, calumniar, castigar, cruciar, dissipat, macerar, passionat, turmentar, turmentat* (6 ex.)
— *angoixa* o *angoixós* amb *ansiós, basca, estret, pressures, trist, vexació*
— *congoixa, -es* amb *ànsia, anxietat, calamitats, pobresa, por, tristures*
— *congoixar* amb *ansiós, contristar, turmentar*
— *dol* amb *desplaer, enuig*
— *doldre's* amb *complànyer* (2 ex.), *despler, entrenyorar-se*
— *dolència* amb *màcula, misèries, plor, vanitat*
— *dolent, -es* amb *ratiu, despagat* (4 ex.), *irat, mesquí, miserable, trist*
— *dolor -s* amb *adversitats, afecció, amargor* (2 ex.), *angoixa, -es, angústia, ànsia, compassió* (4 ex.), *martiri, passions, turment*

131. Citat per Rudolf BRUMMER, *Les tres redaccions del «Libre de consolació d'ermità*, «Zeitschrift für Katalanistik» I (1987), 174.

132. Marco PICCAT, *El «plany» per la caiguda de Constantinoble*, dins «Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit» 7, «Estudis de Llengua i literatura catalanes» 15 (Montserrat 1987), 55-84, cit. 62.

133. Curt WITTLIN, *Grupos de sinónimos y fórmulas multinominales en la antigua traducción castellana del Tirant lo Blanc*, dins «Studia in honorem prof. M. de Riquer» 2 (Barcelona 1988), 467-483.

	congoixa, -es, -ar	crits, cridar	dan(s)	dol, -ent, dolre	dolor(s), ad-it	gemecs, -gar	lamentar	mal(s)	misèria, -es, -able	pena, -es, dar p.	pensament	plant, plànyer	plors, -ar, de-ar	sospirs, -ar	treball(s)	tribulació, -ns	trist, -or, -ícia
aflicció, -git					1				1								
angústia, -es					2												
congoixa, -es, -at					3												
crits, cridar												1	2				
dan(s)	1				1												
dol, dolre		1										4	3				2
dolor(s), -os	5	1						1	4	2	3					1	2
enuig(s), -jat			2							1	1				1		1
gemecs					1									3			
lamentar													1				
mal(s)			12		2					2					8	1	
misèria, -es, -able					1					2					1	1	
passió	1				2												
pena, -es					2			1							2		
plant, plànyer					1		2						1	4			
plors, plorar	2	5		1		2	5					2		4			
sospirs, -ar						2							1				
treball(s)	4				1			1			2						
tribulació									2	1							
trist, -or, -ícia				1	15				4								

	congoixa, -es, -ar	crits, cridar	dan(s)	dol, -ent, dolre	dolor(s), ad-it	gemecs, -gar	lamentar	mal(s)	misèria, -es, -able	pena, -es, dar p.	pensament	plant, plànyer	plors, -ar, de-ar	sospirs, -ar	treball(s), -ar	tribulació, -ns, -at	trist, -or, -ícia, -ura
aflicció, -gir, -it	1				1				1	6					2	4	1
angústia, -es				1									1		2	2	
congoixa, -es, -ar, -at																	1
crits, cridar													1				
dan(s)																	
dol, dolre, dolent									1	1		2	2				5
dolor(s), -ós	2								2			1	1			1	8
enuig(s), -jar, -at				1				1	1	2			1		1		3
gemecs, -ar													1	6			
lamentar													1				
mal(s)									1	1					3		1
misèria, -es, -able																2	
passió					1												
pena, -es					3				1						1		
plant, plànyer		1		1													
plant, plànyer		1		1									8	2			
plors, plorar		1		6	1	3	1					5	1				
sospirs, -ar	2					1						1	1				
treball(s)	3				3				1	2						2	1
tribulació	2									4						1	
trist, -or, -ícia				3	5				4				10				

— *dolorejar* amb *plorar*, *turmentar*, *suspirar*, *fer plant*
— *dolorós* amb *amargós* (3 ex.), *cruel*, *fatal*, *mesquí*, *mortal*
— *enuig*, *s* amb *accídia*, *desplaer*, *s* (2 ex.), *fatigació*, *fàstig* (3 ex.), *greuge*, *injúries*, *ira*, *llassedat*, *pruixívol*, *tedi* (2 ex.), *vergonya*
— *enutjar*, *-se*, *-at* amb *agreujat*, *alterat*, *atediada*, *enfastigar*, *enyorar-se*, *llassar*, *haver peresa*, *fatigar*
— *enutjós*, *-a* amb *acerba*, *desplasent*, *fastidiós*, *feixuc*, *tediós*
— *lamentacions i ululaments*
— *lamentar i clamar-se*
— *mal* amb *afanys*, *desaire*, *enuig*, *infortuni*, *necessitat*, *plagues*, *malestruc* (2 ex.), *mesquí* (4 ex.), *pobre*
— *miserable* amb *flac*, *freturós*, *infortunat*
— *misèria* amb *dolències*, *enuig*
— *passió* amb *martiri*, *mals pensaments*
— *pena* amb *afany* (2 ex.), *aflicció*, *enuig*, *fatiga*, *misèria*, *trencament de cor*, *turment* (12 ex.)
— *penalitats i afliccions*
— *plànyer's* amb *clamar-se*, *delir*
— *plangitiu* amb *plangent*, *planyador*
— *sospirs* amb *llàgrimes*, *sanglots* (2 ex.)
— *sospirar* amb *sanglotar*, *fer plant*
— *treball*, samb *afany* (3 ex.), *angoixa*, *ànsia* (2 ex.), *desaire*, *fatiga*, *fretura*, *passió*
— *treballat* amb *llas*, *afligit*
— *trist* amb *angoixós*, *constristat*, *desconsolat* (2 ex.), *desolat* (3 ex.), *despagat* (3 ex.), *irat*, *marrit*, *plorós* (10 ex., tots traduint *maestus*), *torbats*
— *tristícia* amb *amargor*, *desconsolació*, *desplaer*
— *tristor* amb *aflicció*, *amargar*, *desolació*, *turment*

La comparació dels dos quadres permet observar que certs binomis es troben més freqüentment en el *Tirant* que en les traduccions —per exemple *mals i dans* i *mals i treballs* i *trist i adolorit*—, mentre que els traductors usen més sovint els mots *aflicció*, *angústia*, *turment*, i mots de la família de *dolor*, i de *trist* - *tristícia*, probablement per influència fonètica del mot traduït.

A les llistes de binomis 'dolorosos' en el *Tirant* i en les traduccions cal afegir el gran nombre d'expressions multinominals. És característic precisament del camp semàntic del dolor mental que hom exageri i caigui en la *exageratio a synonymis*, en l'exuberància... o en la hipertròfia. Presentem primer exemples multinominals trets del Repertori:

— *afliccions, angarits i subjugacions*
— *afliccions, dolors i penes*
— *angústia, dolor i tristícia*
— *angústia, treballs i tribulacions*
— *angústia, pena i treballs*
— *congoixa, ànsia i cura*
— *crits, gemecs i plants*
— *dolents, despagats, trists i desfets*
— *dolors, plors i llàgrimes*
— *dolors, tribulacions i penes*
— *enuig, tristícia i dolor*
— *llangors, afanys i dolors*

— *pena, angústia i treballs*
— *plant, dolor i tristícia*
— *plorar, gemecar i sospirar*
— *pressa i cuita i dolor*
— *remors, brugits i crits i clams*
— *sospirs, sanglots i llàgrimes*
— *sospirs, sanglots i plants*
— *suspirar, sanglotar i gemecar*
— *treballs, dolors i misèries*
— *tribulacions, dolors i penes*
— *tristor, ira, dolor i desplaer*
— *donar afanys, penes, dolors, treballs i turments*
— *dol, plant i plors i crits i gemegaments*
— *fletu et lacrymis > dolenta, amb plors i llàgrimes i sospirs*
— *clamarunt flebiliter > plorant... deien lamentacions i dolorós plant*
— *dolere > fer plant i suspirar i gemegar i dolorejar*

També en el *Tirant lo Blanc* les acumulacions de més de dos sinònims del camp semàntic del dolor són prou freqüents:

— *afany, dolor i pensament*
— *amaritud, dolor i compassió*
— *calamitats, misèries i treballs*
— *dol, afany i amargor i tristor*
— *dol, plant i dolor / plor, crit i dolor*
— *dolor, pena i tristícia*
— *dolors, pensaments trists i llàgremems*
— *enuig, treballs i pensaments*
— *gemecs, plants i crits*
— *gemecs, tristors i sospirs i sanglots*
— *llaços, penes i turments*
— *llàgremes, gemecs i sospirs*
— *mals i treballs, angústies i dolors*
— *plànyer i plorar i fer lamentacions*
— *plors, gemecs i dolorosos pensaments*
— *treballs, dolors i misèries*
— *treballs, congoixes i dolors*
— *treballs, enuigs i pensaments*
— *trist i desconsolat i ple de misèria*
— *tristor, treballs i afanys*

Cal no oblidar que els termes que expressen dolor s'agrupen sovint asindèticament i escapen així al nostre recull d'expressions paratàctiques. Els millors autors del segle XV acumulaven termes evocatius de dolor sense conjuncions. Aquesta possibilitat ja és utilitzada en textos anteriors, però pocs en fan ús abans del segle XV. Compareu aquesta frase de la *Història d'Alexandre*: «Ex profundo pectore alta suspiria trahens plorando dicebat...» amb la traducció catalana: «Amb gran tristor i dolor sí's gità en lo llit e amb molt estimable dolor i congoixa començà greument a plorar, dient...» (86r), i amb la descripció del nostre *Tirant* qui, al cap. 119, «llançà's

sobre lo llit... acompanyat de molts gemecs e sospirs... en trist e adolorit continent. Dix-li...».

El camp semàntic del *goig* i de l'*alegria* permetria fer observacions semblants, excepte que *goig i alegria* s'ha tornat fórmula i ha donat un menor nombre de combinacions amb d'altres sinònims. N'hi ha trenta-tres exemples en el Repertori. Corella, per exemple, l'usa, en singular i en plural, tant per traduir *alacriter* com *exultatio*, *gaudium*, *jubilus* o *lactitia*. El que sembla unir els dos noms és el fet que el verb que correspon a *goig* és *alegrar-se*. Les combinacions subordinades, com un hipotètic *«alegrar-se gaudint», són més difícils de trobar.

Si aquesta hipertròfia verbal potser agradava als novel·listes del segle XV, els intel·lectuals del naixent Humanisme veien amb ulls crítics aquest sentimentalisme en el qual, com dirà Faust, *Gefühl ist alles, Name ist Schall und Rauch*, 'el que importa és sentir, no com anomenem el sentiment'.

9. Els grups de sinònims al segle XV

Remotivació de vells binomis paratàctics: De «dolor i pena» a «dolorosa pena»

Després de dos segles en què s'havien divulgat un gran nombre de neologismes gràcies a les glosses incorporades, ja no era necessari, al segle XV, afegir explicacions a qualsevol llatinisme. En lloc de *solèrcia o cura* un escriptor podia ara posar simplement *solèrcia*. Les traduccions del XV poden dividir-se en dos grups: algunes continuen amb el costum dels binomis explicatius, d'altres passen a les glosses.

No era fàcil desfer-se del reflex d'expressar-se amb grups de sinònims. Moltes expressions s'havien tornat fórmules, de ritme agradable, sempre disponibles per omplir ratlles sense necessitat de noves idees. En un temps on els binomis ja no eren necessaris en les traduccions, augmentà el seu ús en les obres literàries, dirigides a un públic esdevingut més instruït. El gran creixement del vocabulari vulgar ha fet possible aquesta separació entre textos literaris i no literaris.

Alguns autors havien observat que el vell costum de fer binomis paratàctics amb conjunció recorda massa l'escola i les traduccions. També havien observat l'estrany efecte fonètic dels neologismes plurisil·làbics. Es van aprofitar de tot el lèxic, enriquit i divulgat pels traductors, però van donar als binomis una nova forma, més literària i elegant: la parataxi o subordinació. El canvi abrupte en la funció gramatical de cada element del binomi —verb: adjectiu / participi: forma conjugada— dóna a la vella construcció paratàctica un vigor del tot nou. Un exemple: El llatinisme *sol·licitud* havia estat glossat dotzenes de vegades amb... *i cura*; un cop popularitzat el neologisme, esdevé possible traduir *gerere* per *haver sol·lícita cura* [Benet D], amb un efecte sorprenent.

Hom podia aprendre a fer tals juxtaposicions ja en els clàssics, però també observant l'efecte dels primers dos elements en un trinomi. Canals tradueix un *infeliz* en el Valeri Màxim per *miserable, vençut i desposseït*; potser es va fixar que els primers dos mots permetin una reinterpretació gramatical com a **un miserable vençut*. Corella tradueix una vegada *hypocrita* per *hipòcrit i ficte*, però en un altre lloc ho tradueix per *hipòcrit ficte*. Més exemples de juxtaposicions:

— *superbus* > *ambiciós superbo*
— *fatigati* > *fatigats cansats*
— *rusticani* > *homes rústecs idiotes*
— *leprosus* > *llebrós mesell*

— *puella* > *donzella infanta*
— *denudatus* > *nu despullat*
— *miser* > *trist infortunat*
— *miseri* > *ha, llassos miserables nosaltres*

La juxtaposició és tan sols un mitjà per revitalitzar les velles fórmules binominals paratàctiques. Els exemples següents mostren l'efecte d'un simple *de*. En el segle XIV un binomi com *letícia i plaer* feia possible a un lector menys educat d'acontentar-se amb el segon mot si no entenia el primer. En el segle XV, un binomi així faria al lector ja familiaritzat amb els dos termes la impressió que l'autor el tractava d'ignorant. L'expressió *plaer de letícia*, però, l'obliga a veure els dos mots sota una llum nova i a descobrir matisos insospitats en cadascun gràcies a una influència mútua.

— *requievit* > *s'alegrà i ac plaer de gran letícia*[134]
— *affluentia* > *afluència de riqueses*
— *flumina* > *flums d'aigua*
— *macula* > *màcula de crim*
— *accidit* > *per cas de fortuna*
— *senectus* > *senectut de antiquitat*
— *zelus* > *zel d'amor*

És, però, sobretot gràcies a les construccions participials que els traductors-autors del segle XV poden repetir els elements dels vells binomis paratàctics sense fer la impressió de voler ensenyar llatinismes als seus lectors.

— *perseverare* > *perseverar porfidiant*
— *menysprearen viltenent*
— ll. *saltavit filia Herodiadae, idest tripudiavit* > *saltà la filla de Heròdias... ballant segons acostumen de ballar o dançar les donzelles*, Ludolf 2.27c
— *lacerare fortunam* > *afrontar la fortuna mordent, reprenent i malahint*, ValMax 1.274/193

Vaig estudiar els procediments per remplaçar binomis paratàctics amb construccions hipotàctiques o asindètiques en la traducció en les tres traduccions de Bernardí Vallmanya de textos en castellà.[135] El primer, la novel·la sentimental *Càrcel de amor* de Diego de San Pedro, ja conté moltes d'aquestes construccions, però els altres dos —la versió castellana d'un text llatí sobre les quatre coses postremes, el *Cordial de l'ànima*, i la versió castellana del text llatí de la *Revelació de Sant Pau*—, presenten un estil encara força medieval. Nogensmenys, Bernardí els va traduir segons el mateix mètode, canviant-hi estructures sintàctiques. Comencem els exemples amb traduccions binominals de mots únics i acabem amb canvis sintàctics en traduccions de construccions paratàctiques bimembres.

— *llorando* > *plorant amb doloroses llàgrimes*
— *pena* > *dolorosa pena*
— *tormentos* > *doloroses penes*

134. Exemple tret del *Mascaron* de Bartolo di SASSOFERRATO, text llatí Escorial d-II-12, f. 249-253v, trad. cat. ed. CDIACA 13, 107-116; traducció no usada en el Repertori.

135. C. WITTLIN, *La «valenciana prosa» del traductor Bernardí de Vallmanya*, «Homenatge a Joan Fuster» (Montserrat 1990).

— *desnudos* > *despullats tots nuus*
— *considera* > *considerant mira*
— *imperava* > *senyorejant regia*
— *vide* > *mirant viu* (cf. *miré y vi* > *mirant viu*)
— *atiende y mira* > *attentament mira*
— *arderá y quemará* > *ardentment cremarà ab furioses flames*
— *acquiridos y infusos* > *infusament guanyats*
— *obediente y sometido* > *sotsmés en obediència*
— *llorosos y tristes* > *tristament plorant*
— *con temor y temblor* > *ab temor tremolant*
— *tu saña y furia* > *la tua furiosa fellonia*
— *la perpetuidad y durada* > *la perpètua durada*
— *los goliardos y glotones* > *los glotons golosos*
— *afanes y penes* > *affanyoses penes*
— *bienaventurança y gloria* > *benaventurada glòria*
— *el savio y discreto* > *lo savi discret*
— *gloria y honrra* > *honrosa mundana glòria*
— *afirmarlo y jurarlo* > *afermar la jura*
— *menospreció y aborresció* > *avorrint los desestimava*
— *prediques y maniefiestes* > *manifestant les publiques*
— *levanta y ensalça* > *en alt levant exalça*
— *discurre y passa como sombra* > *passant com l'ombra discorre*
— *discierne y conoce si puedes* > *vejes si poràs dicernint conèixer*
— *perecereys y morireys* > *tots justats morint perreu*
— *lidia... y pelea* > *litigant... guerreja*
— *reclaman y se quexan* > *reclamen... reclamant-se* (conjugata verba)
— *llorerías y te dolerías* > *plorant dolorosament te dolrries*
— *parad mientes y considerad* > *advertiu considerant*
— *te corrige y emienda* > *corregint t'esmena*
— *destrúyome... y perezco* > *destrohint-me pereixch*
— *se engaña y es burlado* > *burlant s'engana*

Aquest mateix estil, el podem observar també en un altre autor i traductor valencià més famós, Joan Roís de Corella. En la seva traducció dels Psalms, editada recentment, trobem molts casos de traduccions de mots únics bíblics per dos mots, però presentats en una hipotaxi participial, no lligats paratàcticament amb una conjunció.

— *congrega nos de nationibus* > *ajusta'ns ensemps portant-nos de les nacions on stam dispargits*, 105.47
— *increpaverunt* > *increpant me affligiren*, 15.7
— *exprobrabant mihi* > *increpants me vituperaven*, 101.9
— *exprobraverunt* > *me argüiren scarnini*, 88.52
— *qui iurat* > *qui jurant promet*, 14.4
— *tueatur te* > *guardant a tu te assegure*, 19.3
— *protexit me* > *cobrint me defené*, 26.5
— *exardescet* > *cremant se encendrà*, 49.3
— *clamavi* > *cridí clamant*, 76.2
— *declinaverunt* > *declinant se acosten a la fi*, 101.12
— *ut solvat* > *desligant soltàs*, 101.21

— *fundasti* > *creant has fundat*, 101.26b
— *anxiatus est* > *stà ab tribulació solícit*, 142.4
— *erraverunt* > *sens camí ne senda errant acaminaren*, 106.4

En la seva traducció de la *Vita Christi* de Ludolf de Saxònia, Corella reelabora sovint velles fórmules binominals; usa els mots acostumats, però amb una sensibilitat estilística ben nova. Heus ací alguns exemples, sense referència al text llatí, per a subratllar els paral·lelismes amb la seva prosa original. Observeu-hi també el ritme. Amb la generació de Corella s'acaba el temps en què els traductors podien excusar llur llengua i estil amb referències a un original inimitable.

— *delitós verger ameníssim*
— *fraudulent diabòlica astúcia*
— *pes d'enujosa càrrega*
— *recels temerosos*
— *alegres de gran alegria* (coniugata verba)

b) Ampliacions en revisions

En mans d'autors menys dotats, aquesta abundància lèxica a disposició dels escriptors del segle XV invitava a la verbositat i a un estil ampul·lós. Si estaven imbuïts encara de la mentalitat dels vells traductors mestres d'escola, la mania de voler-ho explicar tot els va conduir a substituir ratlles senceres per simples expressions de l'original. És ben típic de certs traductors del XV d'afegir un adjectiu a qualsevol nom, un adverbi a qualsevol verb. Així, el traductor castellà del *Llibre de les dones* de Francesc Eiximenis tradueix *lo Salvador* per *el Señor glorioso, salvador nuestro*, o bé *madona santa María* per *la reyna de gloria, la sagrada virgen María, nuestra señora*.[136]

D'augmentacions semblants, en fa també Roís de Corella, però en el seu cas no ens queixem. Per exemple, tradueix un simple *hic* de Ludolf amb *en aquesta pobra, dejecta, miserable posada*.

Entre aquests dos extrems hi ha traductors com Guillem de Fontana, qui aigualeix en molts llocs els esforços de Francesc Eiximenis de presentar una prosa refinada i precisa en el seu *Psalterium*, però ho fa amb afegitons que incorporen el text dintre de la prosa del segle XV.[137]

— *alia* > *les coses mundanals e transitòries*
— *ab illo* > *de Déu e de la sua companyia e amistat*
— *ista* > *les dites abhominacions e espaventables dolors*

És el temps del barroquisme en les fórmules epistolàries, en el qual hom recrea amb apel·lacions falagueres a una aristocràcia cortesana la impressió que havien causat les enumeracions dels títols d'un príncep medieval a l'inici d'un edicte. L'efecte d'una premissa com «*Nos..., rex Castelle, comes Barchinone, dominus Vizcaye, dux Athenarum, comes Rossilionis, marchio Oristanni...*»,[138] etc., és imitada en «*Molt reverents, molt egregis, molt nobles e molt honorables senyors...*».[139]

136. Veg. Curt WITTLIN, *La primera traducció castellana de «Lo libre de les dones» de Francesc Eiximenis*, dins «Miscel·lània Pere Bohigas» 3, ELLC 6 (1983), 39-59.

137. Veg. Curt WITTLIN, *Un centenar de oraciones del «Psalterium (alias Laudatorium)» de Francesc Eiximenis traducidas al catalán por Guillem Fontana en 1416, con una oración original*, BRABLB 41 (1987-1988), 163-190.

138. Cit. VALLS i TABERNER, *Privilegis*, cit., 330.

139. Citat per Maria Mercè MONTAGUT i BARBARÀ, *L'aparició d'adjectius cultes a la titulació medieval catalana*,

Buscar matisos semàntics entre tals adjectius —o d'altres que s'hi poden substituir, com *respectable, excel·lent, il·lustre, magnífic, ínclit, redutable, venerable*, etc.— seria perdre el temps, encara que, fins als nostres dies, es poden comprar manuals que expliquen com hem d'adreçar una carta a un bisbe, a un general, a la dona d'un ambaixador o a la vídua d'un ministre...

Revisions d'obres de Llull i Eiximenis

En el segle XVI observem dues tendències oposades. D'una banda hi ha els lletraferits que revisen i editen textos medievals amb força embelliments estilístics, i d'altra banda es fan sentir els humanistes que exigeixen més disciplina lexical.

Els copistes de poca formació acadèmica, o massa influïts per la literatura sentimental, procedeixen amb els vells manuscrits que transcriuen com els traductors medievals tractaven textos d'una altra llengua. Hi afegeixen detalls per ajudar la comprensió —per exemple: *tots* > *tots los parents i amichs de Evast*—, i addicions emfàtiques —*aquest món* > *aquest món mesquí*. Freqüentment combinen un mot únic de l'original amb un sinònim, o en substitueixen un binomi amb elements completament nous. En contrast amb els traductors medievals, això no pot explicar-se gaire per un intent de facilitar al lector l'accés al vocabulari de l'original. Certs revisadors simplement no sabien com desfer-se de l'estil tradicional dels binomis.

Els exemples següents són trets de l'edició del *Blanquerna* de Ramon Llull feta a Barcelona el 1521 per Joan Malbec, alias Bonllavi, analitzada en una tesi recent de Beatrice Schmid.[140]

Llull *pagat* > Bonllavi *pagat i content*
— *fayçons* > *fayçons i graciositats / fayçons i belleses*
— *solaç* > *solaz i alegria*
— *richs* > *richs i abundants*
— *pobres* > *pobres i menesterosos*
— *camins* > *carreres o camins*
— *veer* > *veure i mirar / veure i conèixer*
— *entès* > *entès i oït / oït i entès*
— *suau* > *mansuet i benigne*
— *cogitar* > *pensar i contemplar / imaginar i pensar*
— *ergull* > *supèrbia i vanaglòria / supèrbia i presumpció*

La mateixa mania d'augmentar l'extensió d'un text antic la podem observar també en l'edició barcelonina del 1523 de la *Scala Dei* de Francesc Eiximenis. Ací també el revisador canvia un simple *infern* en *lo profundo y baix abisme de l'infern*, i introdueix dotzenes de binomis de tipus 'medieval' on Eiximenis estava content amb un sol mot.

— *afany* > *càrrech i treball / treball o pena*
— *alegre* > *ab jocunditat i alegria*
— *alegria* > *goig i alegria*
— *bellesa* > *pulcritut i bellea*
— *compassió* > *pietat i gran compassió*

dins «Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit» 5, ELLC 5 (Montserrat 1986), 173-181.

140. Beatrice SCHMID, *Les «traduccions valencianes» del* Blanquerna *(València 1521) i de la* Scala Dei *(Barcelona 1523). Estudi lingüístic*, «Textos i Estudis de Cultura Catalana» 16 (Barcelona - Montserrat 1988), esp. 135ss i 322ss. Sobre substitucions mot per mot, veg. més avall, cap. 10 c.

— *ergullós* > *vanagloriós i superbo*
— *guany* > *útil i profit*
— *profitoses* > *útils i molt profitoses*
— *pompa* > *pomes i gales*
— *vies* > *camins i vies / camí i senda*
— *raons* > *raons i causes*

Calen encara més estudis per determinar si la revisió de la *Scala Dei* es pot atribuir igualment a Joan Bonllavi o si es tracta d'un altre editor, addicte als cultismes. També caldrà investigar qui ha revisat els extrets d'obres d'Eiximenis que es troben en un manuscrit de Santes Creus conservat a Tarragona. Un fet resta assegurat: els vells binomis permetien a certs lletraferits de fer creure que havien revisat 'a fons' un vell text, sense exigir massa esforços creatius.

c) Els humanistes: reducció dels vells binomis

Els revisadors 'estilistes' dels segles XV i XVI —que tornaven a confondre *mitis* i *mansuetus*, substituint un simple *suau* en un vell manuscrit per la fórmula sinonímica *mansuet i benigne*— van provocar la reacció de gent amb mentalitats més rigoroses, més 'filològiques'. L'estudi dels textos del seu temps permet de distingir aquests dos grups d'escriptors i de veure que les dues sensibilitats perduren paral·lelament per diverses generacions.

Comparant detingudament els manuscrits de la vella traducció catalana, atribuïda al frare Arnau, del *De regimine principum* de Gil de Roma amb l'edició del 1480 a cura d'Aleix, mestre de les escoles de Barcelona, vaig tenir la sorpresa de constatar en el revisador una posició ideològica i metodològica que s'avança vuitanta anys al moviment que s'ha observat després entre els humanistes-*rhétoriqueurs* de París. Es tracta de l'eliminació sistemàtica dels vells grups de sinònims, amb la intenció de donar a cada mot un sentit precís i suficient.[141]

Començaré, però, les meves observacions amb alguns casos on Aleix simplement substitueix per un mot seu el mot usat pel seu predecessor. Sovint hi podem observar un intent de modernització, la qual per a Aleix, com a humanista, també pot significar llatinització.

ll. *audax* > Arnau *abrivat* > Aleix *animós*
— *adducere* > *adur* > *portar*
— *iocunditas* > *alegria* > *delectació*
— *invadere* > *esvair* > *damnejar / insultar*
— *sterilitas* > *exorquia* > *sterilitat*
— *guttur* > *garcanyel* > *gola*
— *loricae* > *gunillons* > *cotes de malla*
— *numismata* > *monedes* > *pecúnies*

Aleix deixa sense canviar molts dels binomis introduïts pel primer traductor:

— *deprimere* > *reprimir i baixar*
— *despectio* > *despit o menyspreu*
— *appetitus* > *apetiment o voluntat*
— *percutere* > *ferir o nafrar*

141. Veg. Curt WITTLIN, *La revisió lingüística de l'antiga traducció catalana del «De regimine principum» d'Egidi Romà feta en 1480 pel mestre Aleix de Barcelona*, dins «Actes del sisè col·loqui de la NACS» (Montserrat 1988), 111-134.

— *infectuosos o corromputs*
— *incitar o moure* (però també reducció a *incitar*)
— *obert o manifest* (però també substitució per *clarament*)

La majoria de binomis, però, els redueix a un sol terme, eliminant-ne o el primer o el segon element. S'imposa la hipòtesi que, en decidir quin mot eliminar, Aleix es deixa guiar per la seva opinió sobre la vitalitat dels mots. Molts neologismes del segle XIV ja no necessitaven glosses el 1480, ja que el públic de l'edició de 1480 del *Regiment de príncips* era ara prou familiaritzat amb mots com *púdic*, *voluptuós*, *metaphísica* sense necessitar traduccions internes amb *...o honest /...o desitjós /...o saviea*, etc. D'altres neologismes, però, no semblen haver estat absorbits per la llengua comuna, com *increpació*, al qual Aleix deixa la glossa *...o reprehensió*, o bé *conjugal*, omès en favor de la glossa *...o matrimonial*. Si cadascun dels dos mots d'un binomi ha perdut tota marca de neologisme o arcaisme, Aleix s'haurà deixat guiar en la seva selecció pel context. Ens deixa perplexos, però, quan és inconsistent en el tractament d'un mateix binomi:

— *numismata* > *[diners i] moneda*, però també *diners [o moneda]*
— *[fugida i] esquivada*, però *fugida [o esquivada]*; cf. *fugir [o esquivar]*, *[fugir o] escapar*, i *[fugir o] llunyar-se*; cf. *fuita o esquivament*
— *indigentia* > *[indigència o] fretura*, però també *indigència [o fretura]*
— *dirigere* > *[endreçar i/o] regir* i *[endreçar i] guiar*, però també *endreçar [o guiar]* i *endreçant [o regent]*
— *appetitus* > *[apetiment o] voluntat*, però també *apetit [o voluntat]*
— *audaciae* > *audàcies [o abrivaments]*, però també *[audàcia o] abrivament*
— *intellectuals [o de l'enteniment]*, però *intellectuals o de la ànima*
— *imprudentes* > *imprudents [o folls]*
— *pudici* > *[honest o] púdic [i vergonyós]*
— *solertia* > *solèrcia [o cura]*
— *templa* > *temples [i/o esgleyes]*
— *usurpare* > *usurpar [o tolre]*
— *utilitas* > *utilitat [i/o profit]*
— *prohibere* > *vedar [o contrastar]* i *vedar [o tolre]*; però cf. *vedar o tolre* > *llunyar*
— *vertibiles* > *vertibles [i/o girats]*
— *violentus* > *volent [i forcivol]* i *violent [o forçat]*
— *coactivus* > *constrènyer [o forçar]*, però cf. *coercere* > *[constrènyer o] forçar*
— *incitari* > *incitar [o moure]*
— *infortunium* > *infortuni [o gran mal]*
— *infusae* > *infuses [o demunt trameses]*
— *lascivus* > *lasciviós [o luxuriós]*
— *laesio* > *lesió [o naframent]*
— *creure [o cuidar]*; *creure [i/o pensar]*
— *conservare* > *conservar [o estojar]*
— *dicere* > *dir [o apellar]*, *dir [o assignar]*, *[dir o] determenar*, *[dir o] parlar*, *[dir o] respondre*

Finalment, hi ha casos on Aleix rebutja ambdós mots de la traducció antiga i els substitueix per un mot nou únic:

— *avecar o acustumar* > *apendre*, però cf. *[avear o] acostumar*
— *curialis* > *cortès o curial* > *graciós*, però cf. *curiales* > *cortesos [o curials]*, *curialitas* > *cor-*

tesia [o curialitat] i curialitas > [curialitat o] cortesia
— *emittere > vessar i gitar > donar*
— *vagabundi > vagans o badívols > discorrents*
— *impedire > torbar i empatxar > impedir*
— *removere > tolre o cessar > llevar, cf. tolre o desar > evitar*
— *extorquere > tirar i tolre > prendre*

Els tipus de canvis que el mestre Aleix ha introduït en la seva edició de la vella traducció del *De regimine principum* s'han observat també en edicions fetes a França durant la segona meitat del segle XVI pels humanistes. Guido Favati[142] observa com en les edicions de Lió de 1533, 1538 i 1544 de la novel·la *Jehan de Paris roy de France*, atribuïda a Pierre Sala, van ésser eliminats alguns binomis, però també se n'hi van afegir de nous.

1. *remercier ne regracier > remercier*
   — *joyeulx et contans > contans*
   — belle et noble > *belle*
2. *noble > noble et vaillant*
   — *pitié > pitié et compassion*
   — *supplie > prie et supplie*

Quan la mateixa novel·la, però, aparegué a París cap al 1565, un editor desconegut hi havia eliminat rigorosament els mots esdevinguts superflus en les velles fórmules binominals.

— *[prie et] supplie / prions [et requerons]*
— *[ostacles et] empeschemens*
— *pechez [et meffaictz]*
— *bruit [et effroy] / [seur et] certain*
— *saige [et vaillant] / ouyr [et escouter]*
— *[regime et] gouvernement*
— *humilité [et affection] / affection [et amour]*
— *prince [et seigneur] / capitaine [et seigneur]*
— *triumphe [et honneur] / faire [et disposer]*
— *merveilles [et richesses]*
— *beau [et merveilleux] / riche [et beau]*
— *noble [et gracieux] / puissant [et noble]*

«Glòria i fama»

Per fi arriba el moment en què un gran nombre de persones pensen, com Canals i Aleix, que l'abundància lèxica és una riquesa tan sols si representa una abundància d'idees i de conceptes precisos. Com distingir entre 'l'amor' i 'la caritat' si tothom usa l'expressió *amor i caritat*? Quin guany en el lèxic hi ha si *castigari* es tradueix amb *castigats i disciplinats*, però *disciplinari* amb *disciplinats i castigats* [Isacf. 42]? S'introdueixen més mots, però, serveixen per a refinar els arguments, per a precisar matisos?

Les discussions sobre el sentit precís dels termes entren fins i tot en contexts literaris. Així,

142. Guido FAVATI, *Nascita e morte dell'iterazione sinonimica come dittologia*, dins «Omaggio a Camillo Guerrieri Crocetti», «Studi e Testi Romanzi e Mediolatini» 2 (Genova 1971), 275-285.

Joanot Martorell —o Joan de Galba— fa explicar al rei Artús en el cap. 195 del *Tirant lo Blanc* que cal distingir bé entre *honor* i *glòria*.[143]

> «Glòria e fama han diferència, e són departides d'honor e de llaor, per tal com honor e llaor són raó de fama e de glòria, car per ço és algú en fama e en glòria, car és lloat e honrat. Mas encara honor ha diferència e departiment de llaor, a qui pertany reverència, glòria e fama, e han acostumat d'ésser preses per una mateixa cosa. Glòria és una claredat, e tal mateix és fama; aquest és l'orde, que glòria naix d'honor.»

Fou en el capítol I.9 del *De regimine principum* de Gil de Roma —obra on també el mestre Aleix havia après a fer moltes distincions semàntiques— que Martorell, o Galba, havia trobat aquesta plana:

> «Differunt autem gloria et fama ab honore et laude: quia honor et laus sunt causa famae et gloriae; ex hoc enim est aliquis in fama et gloria quia laudatur et honoratur. Honor autem differt a laude quia est universalior... Gloria quidem et fama pro eodem accipi consuevit... Si tamen vellemus aliquo modo distinguere inter gloriam et famam, diceremus quod fama oritur ex gloria; erit ergo hic ordo, quia gloria oritur ex honore..., fama autem oritur ex honore et gloria.»

Però Gil de Roma afegeix a aquestes observacions que *gloria et fama por eodem accipi consuevit*, i els autors del *Tirant lo Blanc* fan precisament això, vist que trobem una gran barreja d'aquests termes en la novel·la:

— *glòria i fama*, 1 ex.
— *glòria i honor*, 3 ex.
— *glòria i llaors*, 1 ex.
— *fama, honor i glòria*, 1 ex.
— *honor, llaor i glòria*, 2 ex.
— *honor i llaor*, 2 ex.
— *honor i glòria*, 4 ex.
— *honor i fama*, 15 ex.
— *llaors i glòria*, 3 ex.
— *honor i reverència*, 6 ex.
— *renom i fama*, 8 ex.

Els traductors representats en el Repertori permeten observar les següents combinacions dels quatre mots analitzats per Gil de Roma —i si no hi ha més exemples és que ja en els textos originals abunden aquests binomis:

GLORIA > *benuirança i glòria*, Dial; *glòria i fama*, CiOfi; *glòria i honor*, Mirall, ValMax; *honor i glòria*, Ludolf, Mirall; *honor i pompes*, Ludolf; *llaor i glòria*, SeHer.

FAMA > *fama i reputació*, Alfons; *nom i fama*, Regim.

HONOR > *cortesies i honors*, Troya; *honors i dignitats*, Miseria; *honor i festa*, Mirall; *honor i glòria*, Ludolf; *honor i profit*, Decam; *honor i reverència*, Decam, Ludolf, Mirall, Miseria, Psalt; *honor i servei*, Decam.

143. Joanot MARTORELL, Martí Joan de Galba, *Tirant lo Blanc*, ed. Martí de Riquer, «Clàssics Catalans Ariel» 1 (Barcelona 1979), 637.

LAUS > *gràcies i llaors*, Salms; *honor i preu*, Alex; *llaor i glòria*, CiOfi, Salms, Seher; *llaors i gràcies*, Ludolf, VallRev; *llaor, renom i glòria*, CiOfi; *reverència i llaor*, ValMax.

«Mansuet i benigne»

Una altra fórmula que ja no era admissible en el segle XVI era *mansuet i benigne*. Els diccionaris i comentaris havien explicat des de sempre que hi ha una diferència entre *mitis* i *mansuetus*, com per exemple Petrus Cantor en el *Verbum abbreviatum*, cap. 75: «De mansuetudine»: «Dicitur enim mansuetus quasi 'manu suetus', homo scilicet associabilis, tractabilis et benignus in adversis, et contra iniurias etiam proprias» (ed. PL 205.65), i Roís de Corella va traduir literalment de Ludolf de Saxònia: «Benaventurats són los suaus hi mansuets... Suau és aquell qui a dengú no fa offensa; mansuet qui les offenses tol·lera», afegint-hi l'observació: «Mansuet pròpiament dien en lo nostre vulgar 'manso', que no té ira ne bravea denguna» (f. 114b28).[144]

Però durant dos o tres segles hi hagué una gran confusió en aquest camp semàntic entre els termes *maner*, *manerable*, *mans*, *maset*, *mansuet*, *benigne*, *humil*, *simple*, *suau* i d'altres, i incertituds sobre si el nom corresponent és *mansesa*, *mansuetat* o *mansuetut*. Tant sols quan el públic començava a interessar-se per matisos semàntics, per conceptes ètics, fou possible combinar termes en sèries, si no amb gradació, almenys no sinonímiques. Crec que cal veure un gran avanç en la història de la prosa catalana quan l'evolució de la cultura feia possible per a Roís de Corella d'exclamar en la seva *Medea*: «O mansuetes, púdiques, onestes e castes dones...» (p. 731). La consulta del present Repertori permet entreveure l'originalitat de Corella, però també ens fa témer que els seus contemporanis, acostumats encara a interpretar globalment expressions multinominals, no sentien la plena riquesa del seu ideari.

El camí cap als temps moderns

Els autors del segle XVI havien d'aprendre a fer distincions semàntiques més subtils. Amb una mentalitat molt moderna Malherbe va criticar versos del poeta Desportes que contenien binomis. Al vers «Il se tourne, il se vire» afegeix la pregunta: «Quelle différence entre ces deux», i darrera «trie et choisi les plus beaux de ces vers» comenta: «L'un ou l'autre est superflu».[145]

Els escriptors no van tardar a descobrir en un vocabulari amb matisos semàntics més precisos possibilitats de gradacions impossibles durant segles. Frases com aquesta de Boileau: «Chanter le dépit, la colère, la rage» (Lutrin IV), o aquesta exclamació de don Diège en el *Cid* de Corneille: «J'assure, j'atteste, je certifie, je jure», prenen una força del tot nova, abans submergida en el maremàgnum lexical medieval.

Però, potser, el moviment ha arribat a l'altre extrem. Com observa Stephen Ullmann,[146] la riquesa lexical permet matisar l'expressió, refinar el raonament, ésser més objectiu, regular millor els efectes afectius i estètics dels nostres dits i escrits. Però el dubte entre sinònims pot esdevenir una obsessió, la indecisió acaba bloquejant la creació. Paral·lelament s'anava implantant l'obsessió dels estudiosos de la literatura per descobrir, a qualsevol preu, diferències entre mots que l'autor tractava de simples sinònims. Segons Ullmann, per a Victor Hugo els adjectius *ápre - austère / morne - triste*, i *funèbre - sinistre*, són perfectament intercanviables.

144. Ludolf de SAXÒNIA, *Vita Christi*, ed. vol. 1, 263: «Mitis vel mansuetus idem est secundum rem, sed differunt nomine» (enteneu: 's'usen amb objectes diferents').

145. Veg. F. BRUNOT, *La doctrina de Malherbe d'arpès son commentaire sur Desportes*, París 1891, 199.

146. Veg. Stephen ULLMANN, *Précis de sémantique française*, «Biblioteca Romanica» 9, 4a ed. (Bern 1952) 192ss: «Synonymie et stylistique. La périphrase».

Tothom, avui dia, està convençut que no hi ha sinònims perfectes, que sempre hi ha —o hi hauria d'haver— alguna diferència a nivell diastràtic o diafàsic. Aquesta mentalitat explica la gran demanda de diccionaris de sinònims. Però, com que és l'ús que determina el sentit dels mots, no cal atribuir gaire objectivitat a llistes com la següent, sobre «la família ideològica de robar»:[147]

standard: *robar, prendre*
culte: *emblar* (arcaisme), *furtar* (standard per un valencià)
científico-tècnic: de gran precisió semàntica en medis jurídics, per exemple, segons les circumstàncies, la intensitat, l'objecte...
sostreure (fraudulentament)
usurpar (un càrrec)
pillar (violentament)
extorquir (abusant del poder)
desfalcar (fraudulentament diners confiats sota la pròpia custòdia)
depredar (amb violència i devastació)
defraudar (amb engany)
plagiar (idees, obres literàries, musicals)
expoliar (els béns)
desposseir (de possessions)
saltejar (al mig del camí)

El problema és de natura circular. Donem un sentit a cert mot d'acord amb el seu context més freqüent; després limitem l'ús del terme a tals contexts. Com mostra també la llista següent de sinònims de la Bíblia per al concepte de 'destruir', amb indicació d'un objecte típic, l'abundància lèxica pot conduir tant a una riquesa d'idees com a confusions i barreges.

— *comminuere statuas / confringere titulos*
— *conterere civitates / delere urbem*
— *desolare linguam / destruere templum*
— *disperdere terram / devorare populos*
— *dissipare muros / dissolvere templum*
— *evertere regnum / expugnare fidem*
— *exterminare / immittere bestias*
— *interficere vulgus / occidere vineas*
— *percutere terram / perdere nationem*
— *solvere templum / subverter civitates*
— *succidere arbores / tollere gentem*[148]

Segons Maria Teresa Cabré i Gemma Rigau,[149] el Diccionari Fabra va per mal camí en definir de manera diferent els mots *brutor*, *brutesa*, *brutícia*, *brutedat*, bàsicament sinònims, però les autores estan d'acord que en d'altres ocasions, les unitats integrades per un mateix radical i sufixos diferents han estat diferenciades pel seu ús especialitzat.

147. Tret de Lluís LÓPEZ del CASTILLO, *Llengua standard i nivells de llenguatge*, «Quaderns de Pedagogia» 8 (Barcelona 1976), 51.

148. Exemples trets de Ralph de GOROG, *The Concepto 'to Destroy' in Old French and the Question of Synonymy*, «Linguistics» 93 (1972), 27-43.

149. Maria Teresa CABRÉ i Gemma RIGAU, *Lexicologia i semàntica*, «Biblioteca universitària» 3 (Barcelona 1986), 70.

— *altesa: qualitat d'alt en sentit figurat*
— *altura: distància vertical*
— *alçària: allò que un cos té d'alt*
— *altitud: altura d'un punt de la terra respecte del nivell del mar*

No sorprèn, doncs, que ens sentim estranyats si ens trobem avui davant un binomi amb dos mots perfectament sinònims. No parlem de noves combinacions que recorden les raons que conduïen a binomis a l'edat mitjana, com *tarquim i fangars / moment i rato / cadafal o entarimat / gas de mostassa o iperita*. Fórmules com *al cap i a la fi / al fi i al terme / flors i violes / amb penes i treballs / cap i casal / glòria i llaors* —totes usades en la revista «El Temps» l'any 1988— ens recorden textos antics, fins i tot si són de formació recent, com *sense embuts ni cotilles / sense ordre ni concert / gemec i ploricó / a bombo i platerets / mostres i exposicions / motí i revolta*.

Sovint la nostra sensibilitat moderna entreveu en binomis no familiaritzats pel costum una intenció sarcàstica, com per exemple en *no nega ni desmenteix / un estrany i misteriós ordre religiós / fer front amb fermesa i resolució / un projecte fantasiós i imaginari*. El mateix passa a tot el món. Crec que la promesa del candidat a la presidència dels Estats Units, George Bush, el 1990, que si era elegit procurarà una «*kinder, gentler*» nació americana va ser ridiculitzada perquè hom hi sentia la buidesa ideològica d'un discurs polític. No serà per casualitat que un periodista de la revista «El Temps» vol buscar de salvar la situació traduint l'expressió de Bush amb «*una nació més dolça i un món més benèvol*», amb dos referents. Tant de bo la retòrica buida del feixisme, amb les seves fórmules pomposes del tribunal de *vagos i maleantes*, però també amb els nexes pèrfids de *Dios y Patria* o bé *Blut und Boden*, s'hagi tornat, per sempre, impossible.

Però seria injust buscar la insinceritat darrera tot text ple d'expressions multinominals sinonímiques i construccions sintàctiques paral·leles. Els humanistes i *rhétoriqueurs* han combatut l'ús indiscriminat dels mots, però no l'estil de la similicadència i de l'enumeració. Però pocs són capaços de presentar un contingut perfecte en una forma perfecta. La majoria s'acontentarà d'aprendre almenys els aspectes exteriors d'un bon estil, la tècnica retòrica; els seminaristes per a fer sermons, i els juristes i polítics per a fer discursos. En aquests estaments, sobretot en els països hispànics, la retòrica no ha abandonat mai l'estil de la similicadència amb binomis. A Catalunya, en el segle passat, quan tornen a ser freqüents els textos escrits en català apareix novament aquest estil. Ací un exemple de com l'any 1877 en va fer ús J.M. Valls i Vicens, amb tota sinceritat:

> «Tots haureu notat lo carinyo i l'assiduïtat amb què a l'hoste tracten los pagesos de les nostres afraus; tots haureu admirat la generosa i franca hospitalitat que al caminant ofereixen quan las i fadigat truca a llurs portes...»[150]

És sobre el rerafons d'aquest estil sentimental i fàcil que pren tota la seva força la proclamació de Santiago Rusiñol —també a base de binomis, però on cada mot ens colpeix amb una imatge concreta:

150. Dins «Memorias de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques» de 1877, citat per Llorenç Prats, *El mite de la tradició popular*, «Llibres a l'abast» 237 (Barcelona 1988), 183. En els breus extrets de la p. 184 trobem també *lo promés o nuvi / reverència i atenció / inferiors i subordinats / conveïns i conciutadans*. A la p. 186s Prats cita algunes ratlles de Manuel Milà y Fontanals sobre el mateix tema, amb els binomis *experts i eixerits / gatzara i alegria / ciutats i villes / pobres freturosos*.

«Preferim ser simbolistes i desequilibrats, i fins bojos i decadents, a decaiguts i mansos.»[151]

10. El repertori

a) Els textos consultats

Els gairebé tretze mil exemples que es troben en el present *Repertori o Inventari o Col·lectori*, com m'hauria agradat de batejar aquest volum, provenen d'un centenar de traduccions, més dues revisions d'obres de Llull i d'Eiximenis. Si la *Bibliografia dels textos usats* (p. 647) no indica cent títols, és que, d'alguns llibres, en vaig recollir més d'una traducció medieval. Aquest és el cas dels *Secreta secretorum*, del *Speculum* del pseudo-Agustí, de la carta suposadament de Sant Bernat a la seva germana, de la carta *De cura rei familiaris*, del *Lignum vitae*, de la Regla de Sant Benet, del *llibre de Sidrac*, dels *Paradoxa* de Ciceró i d'altres.

Més de trenta traduccions havien d'ésser consultades en els manuscrits mateixos, com en el cas de les versions que es troben en el manuscrit de l'Escorial N-1-16 i en el còdex 810 de Montserrat. La llista dels manuscrits usats es troba a la p. 659.

Sovint ha estat necessari comparar la traducció catalana, editada o manuscrita, amb una edició poc satisfactòria del text original, o amb un manuscrit. Poder posar de costat l'original i la traducció era el problema pràctic més frustrant en la preparació d'aquest Repertori. El fet d'haver usat tan sovint la Patrologia Latina, o algun imprès incunable o arcaic, en lloc d'una edició crítica moderna podria provocar dubtes metodològics. Però les velles edicions presenten de vegades un text més acostat a l'antígraf usat pel traductor medieval que el «millor» manuscrit transcrit per l'editor modern. És fàcil de veure si un binomi no correspon en la traducció al vocable que es troba en l'edició de l'original. En aquest cas, o vaig ometre l'exemple, o bé el vaig transcriure sense citar l'original, o citant-lo entre claudàtors.

La més antiga de les traduccions usades és probablement la versió rossellonesa de la *Legenda aurea* de Jaume de Varazze, que data de la fi del segle XIII. La traducció més recent recollida és la versió del llibre de Job feta per Jeroni Conques cap al 1585. Aquest text anuncia ja una nova etapa lingüística del català: l'influx dels castellanismes. És colpidor observar que, com ja en el cas dels llatinismes calcats en el segle XIV, els neologismes castellans del segle XVI també apareixen en català primer en grups binominals. Heus-ne ací alguns exemples:

— *llei i mando / lloc i assento*
— *abisme i fondo / gravitat i decoro*
— *empinats i superbos*
— *solaz i regocijo*, (cf. *regocijar-se i alegrar-se*)
— *repugnar i fer desacato*
— *rondalla i cuento / coral i nàchera*
— *mala sort i desdicha / achaque i falsa occasió*
— *estruendo i sons espantosos*
— *siular i xufar*, (cf. *mamar i xupar*)

La gran majoria de les traduccions consultades són del llatí, amb preponderància de textos medievals religiosos i moralitzants. Les traduccions dels grans clàssics antics [CiOfi, CiPar, Ju-

151. Dins *Festa modernista del Cau Ferrat* (Barcelona 1895), 14.

gur, Sèneca] o dels pares d'Església [Gregori, Bernat, Benet] són més aviat rares, però abunden textos tardans com el Valeri Màxim, el Josefus, les *Vitae patrum*, Efrem, Isac, Ludolf, Joan de Gal·les, Egidi Romà, Guiu delle Colonne, el Kempis, Angela da Foligno, etc.

Del castellà vénen els tres llibres traduïts pel valencià Bernardí de Vallmanya. És en provençal l'original del *Breviari d'amor* i *La destrucció de Jerusalem*. En llengua d'oc existien diverses versions de textos llatins, fetes en uns temps en què hom adaptava més que no traduïa els originals i en què hom sentia, per tant, menys necessitat d'introduir llatinismes amb glosses. Traduir aquestes adaptacions al català fou fàcil i no conduïa a l'ús de binomis. Aquest, potser, és el cas de les obres atribuïdes a Sant Pere Pasqual.

No totes les traduccions catalanes del francès han estat recollides pel Repertori. El fet que ja l'original francès del Livi català estigui ple de binomis, i que el traductor n'afegeixi ben pocs que no es troben tampoc a tot arreu, m'ha fet desistir d'una nova lectura.[152] El mateix passa amb la *Somme le Roi* del frare Laurent.[153] Vaig utilitzar, però, el *Tresor*, el *Sidrac*, el Marco Polo, Gautier Map, Alain Chartier, i el 'fabliau' sobre *Lo fill del senescal d'Egipte*.

L'italià ha contribuït amb més de mil quatre-cents binomis gràcies a deu textos, entre els quals dos de Cavalca i quatre del Boccaccio. Fins i tot en la traducció tan literal d'Andreu Febrer dels versos de Dante van entrar una trentena de binomis.

No totes les traduccions tenen la mateixa densitat de binomis utilitzables. Aquestes diferències poden explicar-se tant pel caràcter del traductor com per certs aspectes formals del text traduït. És per això que el Repertori presenta tanta coherència en els materials, encara que provenen de textos tan diversos de tres segles distints. Pot introduir un llatinisme amb glossa tant un traductor del XIII com un del XVI; i si el mestre Aleix va eliminar binomis de la traducció que va revisar per a l'edició del 1480, d'altres que van copiar vells manuscrits hi van afegir encara més grups de sinònims. Bons escriptors com Roís de Corella feien bon ús de l'abundància lexical transmesa per les fórmules binominals, però les van revitalitzar en construccions sintàctiques amb un to modern. Tomàs de Vesac, però, traductor, el 1511, de la *Vita de santa Caterina*, va en direcció contrària: ell canvia binomis asindètics de l'original llatí per grups paratàctics: *cum singultuosis eiulatibus* > *ab grans plors e gemechs*.

A la fi de cada entrada de la *Bibliografia dels textos usats* s'indica amb quants exemples ha contribuït cada text. Hi veiem que els números van de tan sols *dos* en les dues novel·letes de Leon Battista Alberti —textos que hauria eliminat si no fos perquè alguns resultats negatius també són importants—, als 1130 exemples trets del *De regimine principum* d'Egidi Romà traduït potser pel frare Arnau i revisat amb rigor humanístic pel mestre Aleix, i als 1380 exemples amb què hi ha contribuït Antoni Canals amb el seu Valeri Màxim. Cal no oblidar que aquests rècords provenen de textos força extensos, i que és més important observar que l'anònim que va traduir l'obra de l'abat Isac introdueix 450 binomis en solament setanta folis.

Antoni Canals, doncs, és el traductor que amb més ratlles ha contribuït al Repertori. A més del Valeri Màxim va traduir també el *De providentia* de Sèneca, l'*Africa* de Petrarca, la carta del pseudo Bernat, l'*Arrha animae* d'Hugo de Sant Víctor, i tres oracions. Altres traductors dels quals coneixem més d'una traducció són Bernardí de Vallmanya i les seves tres versions del castellà, i Roís de Corella amb dues del llatí. Un altre bon estilista valencià, Miquel Peres, contribueix amb noranta binomis a l'*Imitació de Jesucrist*. Guillem de Copons, traductor del *Tresor* francès de Brunetto Latini, també fou valencià, igual que Martí de Viciana [Econ i Mores], el

152. Veg. Curt WITTLIN, *La traducció catalana anònima de les «Històries romanes» I-VII de Titus Livi*, «Estudis Romànics» 11 (1962), 277-315; sobre binomis veg. 292ss.

153. Veg. Curt WITTLIN, *Les traduccions catalanes de la «Somme le Roi» («De vicis i virtuts») de fra Llorenç*, BSCC 59 (1983), 395-433.

canonge Centelles [Alfons], Tomàs de Vesac [Cateri], i Joan Malbec, alias Bonllavi, revisador d'un llibre de Llull.

Jaume Conesa, traductor expert de les *Històries Troyanes*, era de Montblanc; Nicolau Quilis, traductor no tan ben preparat del *De officiis* de Ciceró, de Morella,[154] i Ferrer Sayol, traductor del Pal·ladí en 1380, de Barcelona. Altres traductors coneguts són el predicador Joan Romeu [pseudo Innocens], Francesc de Santcliment [Fiore], Andreu Febrer [Dante], Joan Genover [Revel], Ramon Ros [PurPa], Bernat Metge [Valter], Ferran Valentí [CiPar], Francesc Oliver [Chartier], Arnald d'Alfarràs [Benet], Narcís Franch, segon d'aquest nom [Corba], i Jeroni Conques [Job]. No sabem encara si el Frontí català pot ésser atribuït a Jaume Domènec, traductor a la cort de Pere el Cerimoniós; la seva versió del *Speculum historiale* de Vincent de Beauvais, no l'he poguda fer servir per al Repertori.

b) Traduccions no utilitzades; binomis omesos

Hi ha alguns textos que ens hauria agradat d'estudiar per treure'n grups de sinònims, però per diverses causes i raons això no ens ha estat possible. Pensem sobretot en la gran Bíblia catalana conservada a París, encara inèdita; en la traducció catalana de la *Ciutat de Déu*, text traduït i comentat en francès per Raoul de Presles; en la *Història d'Alexander* de Quintus Rufus, editada en 1481 pel valencià Lluís de Fenollet després d'haver-la corregit i «comparat amb llatí, toscà i castellà i d'altres llengües» en *L'arbre des batailles* d'Honoré Bonet, conservat en el ms. 83 de la Biblioteca universitària de Barcelona, i en les *Epístoles* de Sèneca, traduïdes tant del llatí com del francès.[155]

A aquesta llista cal afegir les traduccions del Boeci;[156] la versió de la *Primera guerra púnica* de Leonardo Bruni feta per Francesc Alegre, i les *Metamorfosis* d'Ovidi del mateix traductor publicades en 1494; els *Epitoma rei militaris* del Vegeci traduïts del francès al català per Jaume Castellà;[157] i alguns altres textos, interessants per una raó o altra. La traducció del *De homine* italià de Manfredi, però, no manté l'interès creat pel binomi usat en el títol: *Qüèsits o perquèns*; i la segona versió de les *Meditacions* atribuïdes a Sant Bernat, feta al Montserrat ofereix pocs binomis, ja que el traductor va deixar sense glosses mots com *thàlamo*, *incautuosament*, *pélago*, *propinqua*, *letícia*, *elementíssim*, *pusil·lànim*, etc.

Després d'alguns sondeigs vaig deixar de banda traduccions de textos científics —veritablement científics, no del tipus dels *Secreta secretorum*—, no solament per la dificultat d'aplegar originals i traduccions, sinó sobretot pel fet que sovint és impossible de fer la distinció entre estrangerisme citat amb traducció interna i neologisme i glossa sinonímica.

Moltes traduccions són simplement massa breus per justificar el temps necessari per detectar còpies del text original o traduït. Serveixin d'exemple les *Homilies d'Organyà*, on ll. *domus* és

154. Veg. Curt WITTLIN, *«Sens lima e correcció de pus dols estill»: fra Nicolau Quilis traduint el llibre «De officiis» de Ciceró*, BRABLB 35 (1973-1974), 125-156. Separant les frases de Quilis en elements que caben en el Repertori es perd de vista l'amplitud de la seva mania. Compareu, per exemple, *Mala bonis ponit ante* amb *Les coses letges, deshonestes e innobles met devant a les bones, dignes e rahonables, hoc e encara a les beles e honestes*. Entrades separades sota mala i sota *bona* farien desaparèixer el nexe entre les dues frases.

155. Veg. Tomàs MARTÍNEZ i ROMERO, *Una aproximació a les traduccions peninsulars de les «Epistolae ad Lucilium». La doble traducció catalana*, «Llengua i Literatura» 1 (1986) 111-149, esp. 138ss. Del mateix autor vegeu també *Sobre l'autoria de la traducció catalana de les Tragèdies de Sèneca*, dins «Miscel·lània Antoni M. Badia», ELLC 11 (1985), 135-156.

156. Veg. Jaume RIERA i SANS,. *Sobre la difusió hispànica de la «Consolació» de Boeci*, «El Crotalón» 1 (1984), 297-327.

157. Veg. Lola BADIA, *Frontí i Vegeci, mestres de cavalleria en català als segles XIV i XV*, BRABLB 39 (1983-1984), 191-215.

traduït per *casa o castel* o bé *castel i maisó*, i es fan binomis típics com *audir i entendre / dir i mostrar / penes i treballs.*

Tals traduccions 'menors' podrien afegir un bon miler d'exemples més al Repertori. Potser en trobaríem un miler més en textos catalans originals que citen mots o frases en llatí i hi afegeixen la traducció. Així, per exemple, Eiximenis cita en el *Dotzè* els mots *sapientia / adhaerebit / malos sustinere / stipula*, trets de l'Antic Testament o de Sant Gregori, i els tradueix amb *saviesa i prudència / s'estrenyen i.s componen / soferir i comportar los mals / la buscha o stípula* (ms. C; els tres altres mss. diuen *fuvilla o busca.*)

Ja he indicat per quines raons no entren en el Repertori circumlocucions extenses, no reduïbles fàcilment a binomis. Igualment no vaig 'construir' binomis a base de mots sinònims que es troben a certa distància en una construcció paral·lela. Al ms. 77, f. 155v, de la Biblioteca de Catalunya, per exemple, llegim: *la via dels pecats i la carrera de pestilència*, recordant-nos molt la fórmula *vies i carreres.*

Vaig lamentar d'haver omès casos en què un binomi en el text original —sovint ell mateix ja una traducció— havia estat traduït literalment amb dos mots en català, fossin mots congèneres o diferents. Tals exemples farien veure que el nombre d'exemples citats en el Repertori no permet conclusions sobre la densitat de binomis en cert text, i que moltes expressions formulaiques ja vénen de lluny. Interpretar binomis que no fan sinó traduir binomis en un text original exigeix determinar si els mots agrupats per l'autor són veritablement sinònims. *Nimia importunitas vel calliditas* en el ms. Escorial N-I-16, f. 225, ha estat traduït amb *massa gran puxóvol o massa gran guanyonjar.* Podem considerar sinònims *importunitas* i *calliditas*? I si aquest fos el cas, hom podria concloure que *guanyonjar* és un sinònim de *puixolar*?

Sembla que és precisament en casos en què el binomi en la llengua original *no* és veritablement sinonímic que el traductor, pel fet que li manca una fórmula feta, ens oferirà grups de mots d'interès diacrònic o diatòpic. Vegeu, per exemple, en el pseudo Bonaventura, *stellio vel lacertus* > *llungarta o lengardaix* (70v/72), o *glutinus vel cementum* > *bitum o argamassa* (62/61v). Limitant-nos a casos on a un mot de l'original en corresponen dos en la traducció —o a dos mots tres— perdem molts detalls interessants, però ens movem sobre un terreny més segur.

La llista següent presenta doncs, exemples que *no* apareixen al Repertori. Els primers quatre provenen del *Decameró*, després n'hi ha cinc de l'*Història del sant Gral.* A la fi un exemple de cinc membres, tret d'un sermó de Sant Bernat no usat en cap altre cas.

it. *diletto e sollazzo* > *delit i solaç*
— *diletto e piacere* > *delit i plaer* o *pler i consideració*
— *fante o ragazzo* > *escuder i regaçó*
— *sani e salvi* > *sans i saus*, o *soltament i quítia*
fr. *sain et haitié* > *sans i sal*
— *sain et sauf* > *sans i sal*
— *sanecs et garies* > *sanades i garides*
— *liés et joians* > *alegre i joyós*
— *triste et esmaié* > *trist i esmaiat*
— *dolent et courroucié* > *irat i dolent*
— *vain et las* > *llàs i hujat*
ll. *fletus, planctus, gemitus et ululatus, moerores* > *plor i plant, gemegament, udulament i marriment* (Escorial N-I-16, f. 220v)

En el cas, però, en què un binomi en l'original es tradueix amb tres mots —o tres per quatre—, sí que hi ha una entrada en el Repertori, encara que és sovint difícil de determinar si la

situació s'ha de descriure matemàticament com (a - b) > (a - b - c), o bé (a - b) > ((a) - [b c]), o bé (a - b) > ([a - b] - (c).

— it. *guerrae et pugnae* > *guerres, contencions i bandos*, Ludolf
— fr. *jeunes et belles* > *belles i gentils i gallardes*, Egipte
— fr. *trevalz et mesaise* > *mal i treball i afany i desaire*, Sidrac
— ll. *astuta sive sophistica machinatio* > *trafegueria o barateria o sofisteria i falsa machinatio*, Comloq 1.8.6

c) Altres fonts no usades: substitucions, glossaris

L'estudi dels binomis que contenen arcaismes permet descobrir quins mots entre tots els sinònims possibles tenien tendència a reemplaçar el mot moribund. Però els binomis són tan sols una font d'observacions sobre l'evolució de la llengua; però pot ésser igualment profitós de comparar còpies recents amb còpies més antigues, o revisions amb els originals, fixant-nos en les substitucions lèxiques que s'hi fan.

Treballs com el llibre recent de Beatrice Schmid sobre les edicions del segle XVI del *Blanquerna* de Llull i de la *Scala Dei* d'Eiximenis[158] permeten observar com mots antiquats com *acaptar*, *arrear*, *emblar*, *felló*, *flum*, *frare*, *ivaçós*, *tost*, etc., són reemplaçats per *demanar almoina*, *vestir*, *furtar*, *irat*, *riu*, *germà*, *cuitós*, i *prest*. Com que tals substitucions recorden tant binomis tradicionals com *felló i irat / flum i riu / frare i germà*, etc., m'hauria agradat completar el Repertori amb tot el que respecte a això poden aportar els aparats de les edicions crítiques, però he hagut d'abandonar aquesta idea. Nogensmenys, voldria presentar ací un bon grapat d'exemples que mostren com sovint el mot que en substitueix un altre en una còpia 'modernitzada' és un mot que apareix també lligat a aquest altre mot en una fórmula sinonímica.[159]

1. *agradós* > *plasent* / *aucís* > *matà*
   — *dia* > *jorn* / *minvar* > *disminuir*
   — *nesci* > *viciós* (o foll) / *virogés* > *semblant*
2. *alciure* > *matar* / *orb* > *cec*
   — *emblar* > *robar* / *guardar* > *mirar*
3. *antic* > *ancià* / *auciure* > *matar*
   — *entendre* > *oir* / *frare* > *germà*
   — *lassat* > *hujat* / *utilitat* > *profit*
   — querir > *cercar, o demanar, o voler*
4. *coart* > *paorós o volpell*
   — *deixendre* > *devallar* / *corrossar* > *enfellonir*
   — *aucir* > *matar* / *muntar* > *pujar*
5. *abrivat* > *animós* / *adur* > *portar*
   — *aparer* > *mostrar-se* > *brogit* > *remor*
   — *cal* > *és necessari* / *cogitar* > *pensar*
   — *cuidar* > *creure* / *tolre* > *llevar*
   — *guardó* > *premi* / *lloguer* > *premi, o retribució*
   — *ociure* > *matar* / *remembrar* > *haver memòria*

158. Beatrice SCHMID, *Les «Traduccions valencianes» del* Blanquerna *(València 1521) i de la Scala* Scala Dei *(Barcelona 1523). Estudi lingüístic.* «Textos i Estudis de Cultura Catalana» 16 (Barcelona - Montserrat), 1988.

159. El primer grup d'exemples prové de la *Consolació* de l'Albertà de Brescia, el segon del Bestiari toscà, el tercer dels *Diàlegs* de sant Gregori, el quart del llibre de Sidrac, el cinquè del *De regimine principum*.

Afegeixo alguns exemples que vaig trobar comparant el manuscrit rossellonès (A) i el de Vic (B) de la *Legenda aurea* de Jaume de Varazze:

— A *aucir* > B *matar*
— *adobar* > *aparellar* / *adur* > *aportar*, o *menar*
— *angústia* > *fretura* / *arar* > *llaurar*
— *belluga de la falla* > *espuma de floc*
— *blasmar* > *reprendre* / *boscs* > *selves*
— *brogit* > *tabustol* / *cara* > *fas*
— *cavar* > *llaurar* / *clausa* > *tancat*
— *clausiràs* > *no obriràs* / *colgar* > *gitar-se*
— *colre* > *honrar* / *enferms* > *malalts*
— *ensutzada* > *sollada* / *fadigar* > *lassar o hujar*
— *ferir* > *batre* / *flayrant* > *olent*
— *frare* > *germà* / *honte* > *infàmia*
— *nombre* > *compte* / *irat* > *turbat* o *felló*
— *mester* > *obs* / *jaquir* > *deixar* o *leixar*
— *plànyer's* > *plorar* / *querer* > *cercar*, o *demanar*
— *sanar* > *guarir* / *suau* > *mans*
— *temor* > *paor*
— *trencar* > *batre*, o *rompre*, o *travessar*, o *partir*
— *utilitat* > *profit* / *verí* > *túixec*
— *verga* > *bastó* / *via* > *carrera*

Albert Hauf, en la seva edició de la *Contemplació de la passió de nostre senyor Jesucrist*, del segle XVI,[160] demostra que hi ha una «temptativa de modernització» per part del copista que feia les següents substitucions:

— *apropincar-se* > *acostar-se*
— *ajustant* > *acostant-se* / *angústia* > *agonia*
— *dilecta* > *amada* / *enviats* > *tramesos*
— *flagells* > *açots* / *orar* > *pregar*
— *pilar* > *columna* / *sepultar* > *soterrar*
— *vulnerats* > *nafrats* / *castigar* > *corregir*

Algunes còpies de vells manuscrits són potser la font més rica d'aquesta mena de substitucions, però no l'única. Les notes marginals o interlineals en textos antics també mostren les mateixes temptatives d'explicar el text amb mots sinònims. En el ms. N-I-16 de l'Escorial un lector ha escrit damunt del mot *saquea* la variant *o cecadat*, i damunt *cares* el sinònim *o galtes*, i dues vegades corregeix sobre els marges el mot *sauica* del text amb el seu *o suauea* (f. 36, 43v, 65). Un copista d'un text amb afegitons així pot sentir-se temptat de copiar els dos mots oferts (**cares i galtes*), introduint grups de sinònims on abans no n'hi havia.

En l'exemplar de la traducció catalana del *Sacramental* del 1495 de Clemente Sánchez de Vercial que es conserva a la Biblioteca de Catalunya,[161] un lector del segle passat ha subratllat mots

160. «Biblioteca Escriny» 6 (Barcelona 1982), 12, compaprant el ms. g-IV-24 de l'Escorial amb l'edició de 1522.

161. No vaig usar aquest text per al Repertori, tot i que oferia gran nombre de binomis, encara que dels més freqüents, com per exemple: *hoy o malvolença* / *contesa e baralla* / *parentesch o cunyadesch* / *monjoyes o fites o senyals de les terres o termes* / *pesatges e pontages* / *conteses, plets i baralles*, etc.

que no entenia, afegint sovint sobre els marges sinònims o traduccions. Trobem així les següents correspondències entre text i nota marginal: *loament : alabança / ensutzen : embrutar / morisech : rat pennat / melic : lo lombrigo.*

Glossaris antics

Cal pensar també en els vells glossaris afegits a autors de generacions anteriors que els lectors ja no entenien bé. Les poesies d'Ausiàs March van necessitar explicacions ja aviat, i per explicar termes antiquats els editors van usar mots que ja des de sempre anaven plegats amb l'arcaisme:[162]

— *affeblit per dèbil* (cf. *afeblit i debilir*)
— *cavorca per cosa* (cf. *coves o ravorques*)
— *ops per menester* (cf. *es ops i mester*)
— *marfit per mustiu* (cf. *mustir i marfar*)
— *exorch per home que no engendra* (cf. *ésser eixorca i no poder concebre*)
— *pech por necio* (cf. *pec i neci*)
— *pus per més* (cf. *més i pus*)
— *truffan per burlant* (cf. *burlar i trufar*)
— *pahoruch per temerós* (cf. *paoruc o temerós*)

A tot això caldria afegir llistes de mots que es troben en obres com les *Regles de esquivar vocables o mots grossers o pagesívols* de Bernat Fenollar.[163] Hi ha sovint grups de sinònims ja en la columna de les «coreccions» (1), però és encara més interessant observar que els mots que es presenten com a criticables i recomanables són els tradicionals grups binominals (2):

1. *home gallard per dir home bell o gentil*
   — *leguiar per tardar o trigar*
   — *talent per apetit o fam*
   — *bassa per latrines o privades*
   — *cuidar per cogitar o creure*
   — *home libert per voler dir home libero o franch*
   — *jaquir per lexar o dexar*
2. *talayar per dir tembre*
   — *guardar per mirar*
   — *glay per por*
   — *guineu per rabosa*

Tot això hauria enriquit força el Repertori i hauria mostrat un panorama més ampli. Però el pla no era d'elaborar un diccionari de sinònims o d'idees afins medievals. El Repertori es limita a traduccions —i dues revisions— i a casos on a un mot de l'original en corresponen dos o més en la traducció.

162. Trec els exemples següents de Germà COLON, *Els vocabularis barcelonins d'Ausiàs March al segle XVI*, dins «Miscel·lània Pere Bohigas» 3, «Estudis de Llengua i literatura catalanes» 6 (Montserrat 1983), 261-289.

163. Sobre aquest text, editat ja per Antoni BADIA en el BRABLB i reeditat per Joan MARTÍ i CASTELL i Josep MORAN dins *Documents d'història de la llengua catalana. Dels orígens a Fabra*, «Timó» 2 (Barcelona 1986), 143-153, vegeu ara Germà COLON i Amadeu-J. SOBERANAS, *Panorama de la lexicografia catalana*, «Biblioteca universitària» 7 (Barcelona 1986), 52ss.

d) Utilitat del Repertori. Identificació de traductors anònims

En compilar aquest Repertori, una esperança era comprovar la hipòtesi que cada traductor es caracteritza pels seus binomis; així, amb un nombre suficient d'exemples, seria possible utilitzar coincidències en expressions multinominals per a atribuir traduccions anònimes a traductors coneguts. Aquest criteri em sembla ara insuficient. Tan sols es pot dir que certs autors fan molts binomis, i d'altres no tants.[164] Però dir quins mots combinen en grups de sinònims no és previsible i sembla dependre del context.

El traductor més representat en aquest Repertori és el valencià Antoni Canals, amb gairebé dos mil exemples, mil tres-cents vuitanta dels quals es troben en el Valeri Màxim. Podem ara estudiar dues coses: amb quins sinònims combina cert mot català, i amb quins binomis tradueix algun mot llatí.

Per exemple, *auxilium*, el tradueix amb *socors i ajuda* en Àfrica, però en ValMax amb *ajuda i mercè / ajuda i socors / favor i ajuda / refugi, defensió i ajuda*, o bé subsidi o ajuda.

Per traduir l'adjectiu *asper* usa en DeModo *aspra i dura* per modificar 'paraula', en l'Àfrica *aspra i contrariosa* per modificar 'fortuna', en el Valeri Màxim *aspra i torbada*, referint-se a la mar. En aquest text trobem també *aspre i fort / dura i àspera*, i l'adverbi *asprament i dura*.

Les formes del verb *aspicere* i del nom *aspectus* es troben en les Oracions, en Arra i ValMax. Canals usa els binomis *esguart o vista / guardar i mirar / mirar i veure*, i també *veure i considerar*.

En tres traduccions tradueix *colligere* amb *collir i ajustar*.

Contumelia apareix quatre vegades en ValMax i un cop en les Oracions. Canals glossa el terme de cinc maneres diferents: *contumelia o escarn / escarns i vituperis / manyspreu i contumelia / menyspreu i vergonya / opprobri i injúries*.

Una cosa semblant passa amb *dedecus*, usat en DeModo i, quatre vegades, en ValMax. Canals fa correspondre a aquest mot els binomis *deshonestat i lletgesa / dissolució i lleugeria / lletja i abhominabe / menyspreu i aprob / vergonya i confusió*.

Crec que podem concloure que Antoni Canals fou prou bon estilista per buscar en cada moment el mot adequat sense caure en fórmules. No crec que hom pugui atribuir-li alguna de les tantes traduccions catalanes medievals anònimes a base de coincidències en l'ús d'expressions multinominals. Però també és evident que l'absència de coincidències no seria cap contraindicació.

D'altra banda, les traduccions catalanes dels dos llibres de Domenico Cavalca, escrites en italià en un mateix estil, presenten prou coincidències per atribuir-les totes dues a Pere Busquets, que és anomenat al pròleg del *Mirall de la Creu*.[165] Encara que els binomis són dels més freqüents, els paral·lelismes en el [Mirall] i en [Medici] són massa sorprenents per poder atribuir-se a la casualitat. Transcric primer vuit exemples on la coincidència és completa, després d'altres en què el segon element del binomi és diferent en un dels dos llibres:

it. *procurare* > *cercar i procurar*
— *ingrato* > *ingrat o desconeixent*
— *provocar* > *provocar i escommoure*
— *riconciliare* > *reconsiliar i pacificar*

164. Nogensmenys, el contrast entre les primeres noranta-nou novel·les del *Decameró* català de 1429 i la que fa cent —còpia aquesta de la versió de Bernat Metge— és prou colpidor per desfer la hipòtesi dels dos traductors. Veg. Germà Colon, *Un aspecte estilístic de la traducció catalana del Decameron*, dins «Interlingüística: Homenatge Mario Wandruska» (Tübingen 1971) 650.

165. Vegeu, a més de l'introducció a l'edició del *Mirall*, Anna CORNAGLIOTTI, *Els sirventesos de Domenico Cavalco en la traducció de Pere Busquets*, «Miscel·lània Antoni M. Badia» 7, ELLC 15 (1987), 85-102.

— *sanare* > *sanar i guarir*
— *petitizione* > *petició i demanda*
— *tenuto* > *tengut i boligat* (pl. en Medici)
— *pianto* > *plor i llàgrima* (pl. en Medici)
— *fretta* > *cuita i pressa / cuita o soptositat*
— *adulazione* > *adulació i llegoteria / adulació i llegot*
— *acerba* > *acerba i crua* (dolor) / *acerba i cruel* (mort)
— *guastare* > *guastar i affollar / guastar i destruir*
— *stanco* > *hujat i cansat / hujats i treballats*
— *privato* > *privat i remogut / privat i foragitat*

És sorprenent que fins i tot gent de poca formació feia normalment variacions en els grups de sinònims, com per exemple en les rúbriques de les *Receptes médiques* del segle XV conservades en el ms. 1920 de la Biblioteca universitària de València. Les rúbriques més freqüents són *A sanar i curar...* i *A curar i guarir...*, però trobem també *guarir i sanar / curar i sanar / sanar i guarir / curar i subvenir / subvenir i ajudar / guarir i guardar / guarir i asanar / curar i ajudar / curar i fer passar*, etc. Cal veure darrera aquesta aversió a repetir-se dels traductors i copistes el consell dels mestres d'escola d'usar un segon mot per traduir un mateix mot llatí quan es repeteix. Consideracions semblants són avui dia causa de l'ús —o abús— de designacions com «Ciutat del Túria» o «Ciutat Comtal».

Explicar és sempre més important que deixar entreveure un aspecte estilístic de l'original. Compareu com els traductors de la *Dieta salutis* del pseudo Bonaventura i del *De modo bene vivendi* del pseudo Bernat transmeten el proverbi llatí *Cera inducit filum*, 'la cerra fa passar el nyinyol', repetit a poca distància en [Dieta] i canviat en de [DeModo B] a la «lectio facilior» «Per setam introduci linum», també repetit, però amb el verb *intrat*. En la [Dieta] catalana llegim primer, f. 75v: «Migensant lo cabell del porch lo fil entra en la sabata», i poc després: «Migensant la cerda o l'agulla la fil passa per lo forat». En [DeModo B] trobem: «Per la ceda o serra de porch és introduït o més lo li o lo fil», i en la repetició: «E si la ceda o serra no hix com se cus alcuna cosa, lo fil no pot succeir o entrar».

La verbositat del traductor Quilis fa desaparèixer el laconisme deAtó citat en *De Officiis* per Ciceró: «Bene pascere. Satis bene pascere. Male pascere», traduït per «Ben provehir a menjar e als viures. Suficientment bé pasturar i sadollar. Ben vestir» (f. 127).

Tant sols bons estilistes, com Miquel Peres, seran capaços d'acumular sinònims sense fer perdre la gràcia de l'original. El Kempis deia: «Post hyemem sequitur estas, post noctem redit dies; et post tempestatem serenitas magna», i Peres tradueix: «Aprés de l'aspre i fret hivern lo delitós e plaent estiu se presenta; i aprés de les escures tenebres de la nit lo luminós e clar dia se manifesta; e après de la tempestuosa i vàlida fortuna la tranquil·la, contenta e reposada bonança nos alegra» (l. 1977).

La història dels binomis permet veure millor l'evolució de les sensibilitats estilístiques que va des de la Bíblia del Palau, que tradueix Mateu 5.8 «*non occides... qui occiderit*» amb *no* «*ociuràs... qui matarà*» usant l'arcaisme per mera influència fonètica del llatí, afegint-hi el mot usual—, fins a la traducció de Jaume Roig del «*Si caecus caecum ducit...*» per «*Si cec orb guia...*».

Filiació de còpies: afegitons dels copistes

Pere Bohigas,[166] comparant dues còpies del tractat de Bernat Oliver *Excitatori de la pensa a Déu*, es demana quina de les dues és més a prop de la traducció original i quina conté intervencions del copista. Fixant-nos en els binomis podem observar les següents diferències entre el ms. A i el ms. B:

ll. *lucerna* > A *luint* > B *dones lum i clareges*
— *lux* > *lum vertadera* > *lum clara i vertadera*
— *visibilis* > *uberta i visible* > *obert i clar i visible*
— *absorbe me* > *me abrichs* > *m'absorbesques e comprengues*
— *abyssum* > *profunditat* > *abís i profunditat*
— *delicta* > *peccats* > *defalliments, vicis i pecats*
— *ingentes miseriae* > *grans angoxes i miseries i pestilències* > *grans i angoixoses miseries* (menys mots, però construcció asindètica)
— *vae mihi miser* > *las, mesquí i gran peccador* > *miserable i catiu pecador*
— *vae mihi miser* > *mesquí i dolent* > *dolent son fet jo i mesquí*
— *faeces peccatorum* > *leigs i sútzeus peccats* > *leigs vicis i pecats* (eliminació de l'arcaisme, però afegitó d'una fórmula)
— *inaccessibilis* > *inacostable* > *al qual no's pot acostar* (evita *-in*)
— *templum* > *temple* > *temple, ço és la mia ànima* (metàfora traduïda)
— *purus* > *pur* > *pur i nèdeu*

Ara coneixem prou la història dels estils literaris per poder afirmar que els canvis van en la direcció de l'*amplificatio*, almenys fins al segle dels humanistes que combatran els binomis no justificats per l'estil. Com en el cas de l'*Excitatori* els dos manuscrits predaten aquesta evolució, crec que podem concloure que el manuscrit A ha estat revisat en el manuscrit B.

Millors definicions de sentits

Georges Gougenheim ha donat un bon exemple de com, per a definir bé el sentit d'un mot, hom ha de fixar-se en els mots que l'acompanyen, les coocurrències, sobretot si es tracta de binomis; ha fet llistes dels mots amb els quals es combina fr. *nobles*. Després de trobar-hi els termes *rike*, *cointe*, *riqueche*, *biauté*, *goie*, *rikement*, *cointement*, conclou que el sentit de *noble* és 'magnifique'. Els exemples catalans no contradiuen aquesta conclusió:

— *nobiles* > *nobles i valerosos*
— *pretiosi* > *nobles i preciosos*
— *liberalissimus* > *noble, magnífic i liberal*
— *nobilis* > *noble i virtuós*
— *conspicuus* > *noble i provat*

També es poden interpretar millor els mots catalans si estudiem amb quins mots formen binomis. Alcover i Moll, en el DCVB, vol. 6, p. 232, sota el mot *gaubança*, indiquen que no estan

166. Pere BOHIGAS, *Repertori de manuscrits catalans de la Institució Patxot, Missió de París. Biblioteca Nacional*, EUC 11, reed. dins «Sobre manuscrits i biblioteques», «Textos i Estudis de Cultura Catalana» 10 (Barcelona - Montserrat 1985), 71ss; extrets en sinopsi, 154-158.

segurs del sentit 2 d'aquest mot, que expliquen a «elogi excessiu?, avanament?». Un cop d'ull als exemples d'aquest mot en el Repertori mostra que tant els mots llatins als quals correspon —ço és *gloriari*, *gloriatio*, *iactare* o bé *iactantia*—, com els sinònims amb els quals va acompanyat, confirmen la interpretació del DCVB:

— *gauber-se i haver glòria*
— *gloriejar i gaubar*
— *gloriar-se i gaubar*
— *gloriejar i gaubar*
— *gloriejar-se i gaubar-se*
— *haver vanaglòria i gaubansa*
— *orgullar i gaubar*
— *gaubansa i jactança i vanaglòria*
— *argull i gaubansa*
— *jactància o gaubansa i vanaglòria*

Molts altres mots d'aquest Repertori seran d'interès per als filòlegs, o perquè no es troben en els diccionaris històrics, o perquè representen primeres atestacions, o perquè permeten definicions més precises, o perquè no se'n coneixen gaires exemples més. Deixant més detalls per a una altra ocasió, mencionaré ací tan sols uns pocs exemples:

— *obstupefacere* > *fer meravellar o estaloir*, Regim (Aleix imprimeix *fer meravellar o estabornir*)
— *stupefactus* > *estalonits, ço és fora de sentiment corporal*; (Coromines DECLC 3.737 creu que es tracta d'una errada en lloc de *esbalair*).
— it. *libero* > *franc o bogal*, Medici; (Coromines DECLC 2.34, indica com a primera documentació l'any 1740).
— *citare* > *brocant i citant* (cavalls); (tan sols sentits de 'fer aparèixer' i 'adduir textos' en el DCVB i DECLC).
— *avari* > *escassos i crois i mesquins*, Secre B; (DCVB cita el mateix trinomi del *Recull de eximplis*, 290: *escàs e croy e mesquí* (repetit p. 291 com *croys e mesquins e scaços*. Sorprèn que l'exemple que cita el DECLC 2.1064 és també un trinomi: *croi e mesquí e pobre*, (Eiximenis, *Terç*).

Crítica textual

Coneixent la construcció de dos adverbis dels quals tan sols el primer porta la desinència *-ment*, Germà Colon ha pogut corregir una frase de Juan Manuel mal puntuada en les velles —i no tan velles— edicions.[167] Un millor coneixement del fenomen dels binomis tampoc no l'hauria fet puntuar com segueix: *...poniendo declaradamente, et conplida la razón...*, sinó que hauria unit el binomi *declaradamente y conplida*.

En el *Somni de Johan Johan* de Jaume Gasull[168] llegim: «*Ha-us acertat o fet coster / vostre marit?*». Encara que en una sàtira una expressió com 'acertar el marit la dona' és imaginable, sembla preferible, tenint en compte la freqüència de binomis on hi ha *acostar*, de llegir *acercat*.

L'editor d'[Escacs] imprimeix *enviar i enfastigar*. Per restablir un binomi freqüent cal llegir

167. Georges GOUGENHEIM, *Le sens de «noble» et de ses dérivés chez Robert de Clari*, «Romance Philology» 3 (1949-50), 270-272.

168. Germà COLON, *Un aragonesismo sintáctico en Don Juan Manuel*, «Cahiers de linguistique hispanique médiévale» 7 (1982) 61-72.

enujar. En l'edició de [Cel·la A] llegim *obrats i tornats*, errada òbvia per *obrats i formats*. La lectura *alegre i continent* en l'edició del Kempis és també fàcilmente esmenable.

I no és solament en textos medievals que els dos mots d'un binomi s'expliquen mútuament. En un document de l'any 1708 llegim: *reservar-se per a si los llexius o mijanes que fan o faran dins lo Riu Ebro...*[169] *Mitjà* deixa veure que es tracta de terres al·luvials que el riu deixava dintre del seu curs. Coromines, DECLC 3.47, cita un document del segle XII: «Et ipsos lexius de Ceuiz teneat Arnallus... Si hedificare se uoluerit in ipso lexiu...». Sense binomi per guiar-lo, Coromines interpreta segons el context: «*lexiu* sembla haver designat una mena d'heretat, potser rebuda com a lliure de censos, per una herència...», i fa una referència perillosa a cast. 'ejido'.

Binomis en textos literaris originals: fórmules o creacions?

El Repertori serà també útil per als estudiosos de la literatura. Quan es troba davant un binomi medieval, el lector modern, format en la mentalitat humanística de donar a cada mot un sentit individual, té tendència a buscar en cada element un valor semàntic nou. El Repertori, que no usa sinó exemples on l'original traduït no duu sinó un sol mot, representant una idea única que el traductor vol recrear, mostra que molts binomis medievals s'han de veure com un conjunt, amb un sentit global. Cal transferir aquesta observació a la interpretació de textos medievals originals.

Francesc Eiximenis, per exemple, ha elaborat el seu estil en el seu *Psalterium alias Laudatorium* llatí fins a nivells no observats en les seves obres en català. Hem vist que el seu traductor Fontana sovint va enterbolir i aigualir la seva concentració d'idees substituint binomis per dotzenes de mots de sentit ben precís. Però ja Eiximenis, per costum o imitant l'estil bíblic, hi havia posat alguns binomis llatins on no trobem ni gradacions ni refinaments semàntics, ja que no són sinó l'equivalent de fórmules binominals en les llengües vulgars medievals, o en llatí medieval. Compareu les expressions següents amb les entrades en el Repertori:

— *cogere et artare* (cf. *constrényer o forçar*)
— *languor et hebetudo* (cf. *aflicció oi tristícia*)
— *tepor et accidia* (cf. *peresós i feixuc*)
— *derisio et trufa* (cf. *escarn i trufes*)
— *dolus aut fallacia* (cf. *frau i engany*)
— *falli nec decepi* (cf. *decebre i enganyar*)
— *egenus et pauper* (cf. *pobre i freturós*)
— *obumbrare et protegere* (cf. *cobrir i abrigar*)
— *levitas aut pronitas* (cf. *fàcil i lleuger*)
— *societas et discipulatus* (cf. *congregació i companyia*)

Comparar binomis que trobem en autors de la fi de l'edat mitjana amb els exemples del Repertori permet de distingir entre fórmules sense valor estilístic i enumeracions de mots que ja no són sinònims. Prenent com a exemple el *Tirant lo Blanc*, on no manquen binomis ben tradicionals, veurem que hi ha expressions binominals que no es troben en el Repertori i que, per tant, s'han d'interpretar com a creacions estilístiques amb element de sorpresa per al lector:

— *alimares i festes / alimares i alegries*

169. Cito a través de Luis CERVERO, *La medicina en la literatura valenciana del segle XVI*, «La unitat» 121 (València 1987), 155.

— *almoines i caritat / almoines i beneficis*
— *bondat i gentilesa* (6 ex.) / *bondat i virtut* (4 ex.)
— *càrrec i culpa; culpa i càrrec* (3 ex.)
— *confús i abatut* (4 ex.)
— *fe i creença* (7 ex., un cas en Metge)
— *magnànim i virtuós* (3 ex.)
— *pau i treva* (8 ex.; un cas en el Turpí)
— *regnes i terres* (4 ex.) / *vestit i habilitat*
— *renom i fama* (8 ex.; un cas en el Decameró)

e) Presentació dels materials

En començar aquest projecte vaig pensar que trobaria entre tres i quatre mil exemples. El present Repertori en conté més de tretze mil, gairebé tots transcrits dues vegades (o tres, si es tracta d'un trinomi). Aviat aparegueren problemes de «massificació». Tenint en compte que l'interès del Repertori era fer veure binomis típics, calia agrupar sinòpticament els derivats d'un mateix mot. Verbs, noms, adjectius i adverbis d'una mateixa família de mots s'han de considerar junts, ja que si existeix el grup *amar i voler*, són ben probables altres expressions com *amor i voluntat* i *amable i volunterós* etc. Si el nombre d'exemples no fos tan gran, els derivats d'un mot no estarien massa allunyats l'un de l'altre, però amb vint-i-vuit mil ratlles és ben fàcil que hom no vegi que un mateix binomi reapareix en una altra plana en la forma femenina, o com a participi, etc.

Feia falta, doncs, *lematitzar* les entrades. Primer vaig reduir formes verbals a l'infinitiu. En alguns casos, això és poc satisfactori, com quan *atén i mira* tradueix *ecce*, i no sabem si es tracta d'una fórmula limitada a traduir *ecce*. Però això són problemes comuns a tot diccionari. Els adverbis en *-ment* es barregen amb els adjectius, i els verbs reflexius amb els verbs transitius. Els participis, usats sovint com a adjectius, segueixen els infinitius.

Indicar darrera cada infinitiu la forma conjugada que es troba en el manuscrit no fou possible per raons d'espai. Com que no sabem com hauria escrit l'infinitiu el copista medieval mateix, era inevitable regularitzar l'ortografia. Un cop trencat el tabú de la grafia medieval, fou possible veure els avantatges de normalitzar també d'altres grafies aberrants que haurien conduït a la separació de mots congèneres.

Però si això és ben defensable, en casos com les assimilacions dels prefixos *app-*, *aff-*, etc., en d'altres tenim uns certs escrúpols filològics. El català modern, per exemple, ja no té cap mot que comenci amb *s- impura*, i tots aquests mots s'han de buscar sota *esc-* o *esp-* o *est-*. Però en els textos medievals sí que trobem encara prou exemples de mots que comencen amb *sc-*, *sp-* o *st-*. Afegint-hi la *e* epentètica esborrem el que probablement fou una tendència a llatinitzar l'ortografia catalana en el segle XV. El mateix passa amb els dígrafs antics que imiten l'ortografia grecollatina en mots com *philosophia*, *sophisticació*, etc. En d'altres ocasions la regularització afecta casos de *scripta* catalans regionals. La confusió de les *a* i *e*, o bé *o* i *u* àtones havia de corregir-se per agrupar mots com *ubert* i *obert*.

És menys necessari canviar lletres cap a la fi dels mots, amb poca influència en l'ordre alfabètic. És a l'inici dels mots on les intervencions de l'editor del Repertori es fan sentir més. Si el canvi fa desaparèixer distincions medievals reals —per exemple, en llatinismes més o menys catalanitzats com *inculpar* i *enculpar*—, s'hi afegeix la lliçó del manuscrit entre claudàtors, si l'espai ho permet. En molts casos es troba la grafia original quan el mot en qüestió *no* es troba a la columna alfabetitzada.

Sovint s'indica sota quin altre mot es troben entrades que cal comparar, com en el cas de les referències mútues d'*indignar-se* a *endenyar-se*. En casos com *contar* i *comptar* s'havia de fer una repartició segons el sentit, indicat pel segon element del binomi. No s'indiquen, però, ajustaments gràfics en casos com *gorir - garir - guarir / gojós - joiós / autor - auctor - actor / subtil - soptil - sobtil / ujat - hujat*, etc. Es regularitza també l'ús de *l-* i *ll-*, *ss*, *s* i *ç*, i moltes altres grafies que ja havien donat prou feina als «homes de l'Avenç» en els anys de la normalització de l'ortografia catalana.

Per tant, no s'han d'usar les entrades d'aquest Repertori com a citacions dels manuscrits medievals; no permeten cap conclusió quant a grafies o quant al dialecte del traductor o copista. Cada mot s'ha de considerar tan sols com a «significant», un tipus lexical, una referència a un concepte, no una citació d'una forma individual.

Per augmentar encara més la facilitat d'ús del Repertori s'han fet canvis en l'ordre alfabètic també *després* de la lematització, sobretot pel que fa a la col·locació dels participis i adverbis. Llistes de binomis dels quals hi ha més d'un exemple comencen en ordre alfabètic del primer mot (a la dreta). Dintre d'un grup s'ordenen els binomis primer, segons el segon mot, després, segons el primer mot (a l'esquerra). Si en una columna alfabetitzada a la dreta els segons mots són també idèntics se segueix l'ordre dels mots traduïts, barrejant-hi les llengües, i, si hi ha coincidència també en els mots traduïts, l'ordre de les sigles.

Després dels dos grups de verbs, ço és la sèrie 'dreta' i la sèrie 'esquerra', segueixen tots els participis i adjectius, ordenant les formes declinades no segons la desinència, sinó segons el segon element del binomi. Els adjectius amb el prefix *no-* o *sobre(s)-* són citats segons l'adjectiu, no segons el prefix. L'ordenació de certes expressions pot crear problemes; sovint es posen a la fi d'una sèrie, després dels exemples on l'ordre alfabètic és obvi. Una expressió com *acaptar o demanar almoina* es col·loca sota *acaptar* i sota *almoina*. Si en una mateixa traducció trobem més d'un exemple d'un binomi, combinem les entrades, acumulant les referències; en aquest cas, les abreviacions *pl.*, *p.p.* i *fem* volen dir que el segon exemple és en plural, o és un participi, o la forma femenina.

Hi ha quatre menes de parèntesis en les entrades. La primera, que comença amb la indicació *ms.* o *ed.* si l'espai ho permet, transcriu la forma que duu el manuscrit o l'edició, forma canviada per una millor alfabetització, o perquè sembla una errada de transcripció. D'altres parèntesis ofereixen una traducció del mot *-aulanes* (*'aldanes'*)—, o indiquen el seu objecte o subjecte, detall important ja que sovint l'ús del segon mot s'explica pel context, mentre que el primer mostra la influència de la forma externa del mot per traduir. En els exemples trets del *De regimine principum* s'imprimeix entre claudàtors angulars el mot del binomi usat pel frare Arnau, que fou després omès pel mestre Aleix en la seva revisió del 1480. Si no se cita cap mot de la llengua de la qual es tradueix, o si s'indica entre claudàtors, és que no he pogut identificar el mot que ha provocat el binomi català, o que la forma que es troba en el text original consultat m'ha semblat dubtosa.

Agraïments

El projecte d'aquest Repertori ha estat subvencionat pel fons canadenc per a la investigació humanística. M'és un grat deure reconèixer també l'ajuda de molts col·legues que m'han prestat materials importants, com Lola Badia, Emili Casanova, Antoni Ferrando, Tomàs Martínez, Vincenzo Minervini, Savero Panunzio. D'altres m'han deixat consultar transcripcions o m'han enviat textos, com Josep Trenchs, Ana Giner Sánchez, Annamaria Annicchiarico, o m'han ajudat

amb bons consells, com August Bover, Germà Colon, Jaume Riera i Sans, i —en qüestions de logística electrònica— Jacques Julien.

D'una manera més anònima m'ha ajudat —i molt— el personal de les biblioteques universitàries de Barcelona, València i Basilea, de la biblioteca d'El Escorial, dels arxius de la catedral de Girona, de la Corona d'Aragó i d'Història de la ciutat de Barcelona, del Patriarca de València, de la Public Library de Dublin, de la British Library de Londres, de l'Institut d'Histoire des Textes de París, i de la Hill Monastic Manuscript Library de la universitat Saint John's. Però ha estat sobretot a la secció de manuscrits de la Biblioteca de Catalunya on més materials he pogut aplegar, en circumstàncies molt idònies gràcies als esforços i a la comprensió i paciència del personal. A tots: mercès i gràcies.

II

REPERTORI

1. Abreviatures de les obres citades

Africa	Francesco Petrarca, *Africa*
AlbCon	Albertano da Brescia, *Liber consolationis*
AlbLoq	Albertano da Brescia, *De arte loquendi*
AlDíd	Vincent de Beauvais, *Alexander i Dídim* (cap. 1,5.66-71 del *Speculum*)
Alex	(pseudo-Calístenes - Lleó), *Història d'Alexander*
Alfons	Antoni Beccadelli, *Fets i dits del rei Alfons*
Amor	Andreas Capellanus, *De amore*
Anton	Anònim, *Invenció del cors de sant Antoni abat*
Arra	Hugo de Sant Víctor, *De arrha animae*
Basili	Basili, *Admonitio ad filium*
Benet	Benet, *Regla*
Besti	Anònim, *Bestiari toscà*
BíbBa	Bíblia, *Nou Testament* (del Palau de Barcelona)
Bla1521	Ramon Llull, *Blanquerna* (ed. del 1521)
Brevil	Joan de Gal·les, *Breviloquium*
Cateri	Ramon de Càpua, *Vida de santa Caterina*
Cel·la	Pere Damià, *Opus* XI, cap. 9: *O cel·la...*
Chart	Alain Chartier, *La belle dame sans merci*
CiOfi	Ciceró, *De officiis*
CiPar	Ciceró, *Paradoxa*
Comloq	Joan de Gal·les, *Communiloquium*
Corba	Giovanni Boccaccio, *Corbaccio*
Dant	Dante Alighieri, *Divina commedia*
Decam	Giovanni Boccaccio, *Decamerone*
DeCura	Bernardus Silvestris, *De cura rei familiaris*
Deif	Leon Battista Alberti, *Deifira*
DelCel	Anònim, *Lletra caiguda del cel*
DeModo	pseudo-Bernat, *De modo bene vivendi*
Destr	Anònim, *La destrucció de Jerusalem*
Dial	Gregori, *Diàlegs*
Dieta	pseudo-Bonaventura, *Dieta salutis*
Dragma	Guillem de Conches, *Dragmaticon philosophiae*
Ecat	Leon Battista Alberti, *Ecatonfilea*
Econ	Aristòtil, *Economica*
Efrem	Efrem, *De compunctione cordis*

Egipte	Anònim, *Lo fill del senescal d'Egipte*
Eix1523	Eiximenis, *Llibre de les dones* (ed. del 1523)
Escacs	Jaume Cessulis, *De ludo scaccorum*
Excit	Bernat Oliver, *Excitatori de la pensa de Déu*
Fiamm	Giovanni Boccaccio, *Elegia de Madonna Fiammetta*
Fiore	Anònim, *Fiore di virtú*
Frontí	Frontí, *Art de cavalleria*
FursV	*Furs de València*
Gesta	*Gesta comitum barcinonensium*
GuidoCo	Johannes Gobi, *Disputa amb l'ànima de Guido Corvo*
Gral	Walter Map, *L'història del sant Grasal*
Isac	Isac, *De ordinatione animae*
Jeroni	pseudo-Eusebi, *Vida i mort de sant Jeroni*
Job	Bíblia, *Llibre de Job*
Josefus	Josefus, *Antiquitates judaicae*
Jugur	Sal·lusti, *Bellum Jugurthinum*
Kempis	Tomàs de Kempis, *De imitatione Christi*
Legenda	Jaume de Varazze, *Legenda aurea*
Lignum	Bonaventura, *Lignum vitae*
Ludolf	Ludolf de Saxònia, *Vita Christi* (vol. 1 i 2)
Matfre	Matfre Ermengaud, *Breviari d'amor*
Medi7	pseudo-Beda, *Meditatio passionis per septem horas*
Medici	Domenico Cavalca, *Medicina del cuore*
Medit	Bonaventura, *Meditationes de passione Jesuchristi*
Mirall	Domenico Cavalca, *Specchio de la croce (Mirall de la creu)*
Miseria	pseudoInnocens, *De miseria conditionis humanae*
MorAri	pseudo-Aristòtil, *De pomo (La mort d'Aristòtil)*
Mores	pseudo-Sèneca, *De moribus*
OraCa	Tres oracions amb exposicions (traduïdes per Canals)
Pal·la	Palladius, *De agricultura*
ParesA	Vitae patrum, *Vita sancti Antonii*
ParesM	Vitae patrum, *Vita Malchi monachi*
Paul	Jeroni, *Vita sancti Pauli primi eremitae*
Polo	Marco Polo, *Viatges*
Provid	Sèneca, *De providentia*
Psalt	Francesc Eiximenis, *Psalterium alias Laudatorium*
PurPa	Huc de Saltrey, *De purgatorio sancti Patricii*
REgim	Egidi Romà, *De regimine principum*
Revel	Angela da Foligno, *Revelationes*
Rufí	Rufí, *Vitae sanctorum*
Salms	Bíblia, *Els salms*
Salms7	pseudo-Innocens, *Commentarium in septem psalmos poenitentiales*
Secre	pseudo-Aristòtil, *Secreta secretorum*
SeHer	Sèneca, *Hercules furens*
SeMed	Sèneca, *Medea*
Sermó	Bernat, *Sermó de la misèria humana*
SeThe	Sèneca, *Thebaides*
SeThy	Sèneca, *Thyestes*

Sidrac	Anònim, *Llibre de Sidrac*
Spec	pseudo-Agustí, *Speculum peccatoris*
StHon	Anònim, *Vida de sant Honorat*
Tresor	Brunetto Latini, *Li livres dou Tresor*
Trict	Beda, *Visió de Trictelm*
Troya	Guiu delle Colonne, *Històries troyanes*
Turpí	Turpí, *Historia Karoli Magni et Rothlandi*
VallCàr	Diego de San Pedro, *Cárcel de amor* (trad. Vallmanya)
VallCor	Anònim - Trad. cast., *Cordial del ànima* (trad. Vallmanya)
VallREv	Anònim - Trad. cast., *Revelación de san Pablo* (trad. Vallmanya)
ValMax	Valerius Maximus, *De dictis et faetis romanorum*
Valter	Boccaccio - Trad. ll. Petrarca, *Decamerone*, S.10: Valter i Griselda
Verba	pseudo-Rufí, *Verba seniorum* (vol. 3 i 4)
Vita	pseudo-Bonaventura, *Meditatiiones vitae Christi*

A

abaixar : cf. baixar, baixament
abaixar i apagar (la flama) < ll. exstinguere, Cel.la B 247/72a
abaixar i assuavar < ll. placare, SeMed 3.2.505
abaixar i avilar < it. reprimere, Fiore 34.4
abaixar [i deprimir] < ll. deprimere, Regim 1.2.22/24v
abaixar o despullar B / deprémer A < it. deprimere, Fiamm 1014/187
abaixar i humiliar-se < ll. condescendere, Escacs 2.6/68
abaixar i inclinar ed. < ms. abaixar, Eix1523 c.330
abaixar i reprendre < ll. reprimere, DeModo A 67/510.8
amansir i abaixar < ll. flectere, ValMax 226/2.17
aterrar i abaixar < ll. subvertere, Psalt 1.56
humiliar i abaixar < ll. humiliare, Ludolf 1.100d35
remetre i abaixar < ll. laxare, SeHer 476/31v
tirar i abaixar < ll. trahere inferius, Isac 95/44
ésser abaixat o humiliat ms. / dejectar-se ed. < ll. diici, Regim 1.2.22/24v
abaixat i humiliat < ll. humiliari, Miseria 2.33/148b
abaixat i humiliat < ll. humiliatus, Efrem 1.12/96b
humiliada i abaixada < ll. humiliata, Efrem 1.11/95d
inclinat i abaixat < ll. provolutus, Verba 30/182b
prostrat i abaixat < ll. iacere, CiPar A 27/4.22
regirats i abaixats < ll. conturbati, Excit 16/30
abaiximent [o refrenament] < ll. repressio, Regim 3.1.18/92
declinació o abaiximent (dels pecats) < ll. declinatio, Josefus 3.12/68b
abandonar i jaquir < it. abbandonare, Mirall 1.81
desemparat i abandonat < ll. expositus, Comloq 1.8.6/71b14
soltament i abandonada < ll. plene, Psalt 1.37
abastament i compliment < ll. affluentia, Ruff 31.83
abastament i compliment < ll. copia, Ruff 13.10
còpia i abastament < ll. copia, Ruff 11.92
suficiència [o abastament] < ll. sufficientia, Regim 2.1.7/50v
abastants : cf. bastants
copioses i abastants < ll. copiosi, Efrem 1.11/95c
abastat i pagat < ll. contentus, Ruff 30.18
content i abastat < ll. contentus, Isac 28v/13v
rics i abastats < it. in agio, Besti B 41/57.13
repremiment o abatiment < ll. repressio, Regim 1.2.26/27
abatre i derrocar < fr. abatre, Sidrac 10v/3.18, rep.
calcigar i abatre i tallar < ll. conterere, Job 24.24
trastornar i abatre < ll. evertere, BíbBa Mt 21.12
abatut i destruït < ll. ruptus, SeHer 288/25v
abatut i lleig-manat < ll. abominari, ParesA 163/96b25
abatut i vençut (pel son) < ll. opprimi, Verba 34/185
prostrat i abatut < ll. -, Job 16.22
abcegar i engrossair < it. accecare, Medici 18/11
abcegar (ms. obcegar) i entenebrir < it. accecare, Medici 14/8v
abcegar i no il.luminar < it. accecare, Medici 18/10v
vespes i abelles i altre afaram < ll. vespae, Legenda 2.144
abelliments o ablaniments < ll. blanditiae, Salms7 1038/79v21
ficcions [o... abelliments] < ll. fictitia et sophistica, Regim 2.1.21/58v
abellir i afalagar < ll. delenire, CiOfi 2.56/110v
afalagar i abellir < ll. blandire, DeCura C 582

abeurat i instruït (de ciències) < ll. imbutus, Troya 66/93
abís i pregonesa < ll. abyssus, Excit 22/37
abís i pregonesa < ll. abyssus, Revel 41/18b, 155/53a
abissos o inferns < ll. abyssus, Jeroni E3/2b20
abisme i fondo < ll. -, Job 38.16
centre i abisme i tomba de la terra < ll. inferus, Job 26.6
abissada i abraçada (d'amor) < ll. absorpta, OraCa 1.152
abissada i enderrocada < ll. inabyssata, Revel 40/18a
abjecció i foragitament < it. abbiezione, Mirall 1.139
abjecte i humil < ll. abiectus, Salms 83.11
vil i abjecte i và < ll. -, Job 39.34
ablandiments i delits < ll. blandimenta, Isac 117v/53v
abelliments o ablaniments < ll. blanditiae, Salms7 1038/79v21
ablanir i excusar < ll. lenire, Jugur 26/13r15
ablanir i mol.lificar < it. ammollire, Medici 170/103v
ablanir i mol.lificar (la benignitat) < it. ammollire, Mirall 2.58
dissoldre o ablanir (la ira) < ll. dissolvere, DeModo A 104/556.7
placar o ablanir < ll. placare, DeModo A 38/473.27
tornar molla i ablanir-se (a compassió) < it. muoversi, Mirall 1.173
placat i ablanit < ll. placare, SeMed 4.4.846
abocar i regirar < ll. avertere, Brevil 193b/45.2
passada i abolida < it. -, Decam 177/180
abominable i detestable < ll. detestabilis, Psalt 1.12
abominables i vergonyoses < ll. pudenda, Psalt 1.32
detestable i abominable < ll. detestabilis, OraCa 2.81
hòrreu i abominable < ll. horrendus, Dieta 34v/27v
lletja i abominable < ll. dedecus, ValMax 81/1.115
malvat i abominable < it. abominevole, Decam 33/29
pecat vil i abominable < ll. stuprum, ValMax 273/2.91
abominació i viltat < ll. vilitas, Psalt 3.63
abominar [o haver en abominació] < ll. abominare, Regim 1.3.4/34v
avorrit i abominat < ll. horrere, SeHer 415/30v
abonat i encegat < ll. (circumdans), Alex 97v
abundosa i abonada < ll. affluens, Alex 112r
abraçar i besar < it. baciare, Medici 199/122
abraçar i besar < ll. complectere, Paul 14/319.28
abraçar i cernir < ll. complectere, CiOfi 2.19/91
abraçar i comprendre < ll. amplectari, ValMax 168/1.241
abraçar i defendre < ll. amplexata, StHon 346/1
abraçar i estrényer (el coll) < ll. stringere, Paul 3/314.29
besar i abraçar < fr. acoler, Egipte 765/163.3
prendre i abraçar < ll. amplexatus, Isac 46/22
sostenir i abraçar < ll. amplecti, Benet C 7/12
abissada i abraçada (d'amor) < ll. absorpta, OraCa 1.152
cremar i abrasar (el foc) < ll. consumere, Job 1.16
encendre's i abrasar-se < ll. accendere, Isac 33/16
abreujar i fer un compendi < ll. breviare, Ludolf 1.126c11
restrényer i abreujar < ll. perstringere, ValMax 429/2.313
calada i abreujada (la vida) < ll. recidari, Miseria 1.9/131c
obertes i abreujades (les venes) < ll. extrahi, Provid 14/98
cobrir i abrigar < ll. contegere, StHon 352/9
cobrir i abrigar < ll. cooperire, Vita 19/138
cobrir i abrigar < it. coprire, Medici 26/15v
cobrir i abrigar < ll. operire, DeModo A 83/529.9
abrivada i presumpció < ll. praesumptus, ParesA 166/99c19
abrivaments [o audàcies] < ll. audaciae, Regim 1.2.13/17v
oltracuidament i abrivaments i supèrbia < ll. stultitia, Alex 110r
audàcies [o abrivaments] < ll. audacia, Regim 1.2.17/21
[audàcia o] abrivament < ll. audacia, Regim 1.3.6/35
fortalea i abrivaments (de vents) < ll. vehementia, Efrem 1.9/93c

abrivadament i vigorosa (parlar) < ll. fortiter, ValMax 378/2.242
folls i abrivats ms. / atrevits ed. < ll. fatuus, Regim 1.2.13/17v
temerari o massa abrivat < ll. temerarius, Brevil 199d/85.13
abrogar i destruir < ll. abrogare, ValMax 100/1.146
abrogar i revocar (lleis) < ll. abrogare, ValMax 100/1.145; 352/2.206
absoldre i delliurar < ll. dimittere, ValMax 368/2.228
absoldre i jaquir (un presoner) < it. lasciare, Mirall 1.162
absoldre i remetre (pecats) < ll. emendatio, DeModo A 107/561.3
delliurar i absoldre < ll. liberari, FursV 4.15.29.5
absolt o delliurat < ll. absolvere, Salms7 1017/57r17
absolt i delliure < ll. solutus, ValMax 208/1.296
absolts i delliures < ll. absoluti, ValMax 369/2.230
delliurat i absolt < ll. liberari, FursV 4.123.5
delliure i absolt < it. liberato, Mirall 1.148
absolució (ms. assolució) i deslligament < ll. solutio, Isac 125v/56v
vénia i absolució < ll. venia, DeModo A 28/460.28
absolutament [o soltament] < ll. absolute, Regim 1.3.1/32v
abstenir i cessar < ll. cessare, Excit 43/61
abstenir-se i guardar-se < ll. abstinere, SeHer 745/36
abstenir-se i llunyar-se < ll. sequestrare, Ruff 1.22
cessar i abstenir < ll. cessare, Secre B 72/10
guardar-se o abstenir-se < ll. abstinere, Troya 60/86
sostraure's i abstenir-se < ll. subtracti, Isac 141/62
abstinència i dejuni < ll. abstinentia, Ludolf 1.110a10
abstinència i voluntària fretura < ll. abstinentia, Ludolf 1.113d38
continència i abstinència < ll. continentia, ValMax 182/1.260
dejunis i abstinències < ll. jejunium, Paul 12/319.17
abstinent i continent < ll. contingens, Ruff 3.14
abstinents i amesurats < ll. sobrii, Cel.la B 249/74a
casts i abstinents < ll. pudici, Isac 132/59v
absurdament i pegament < ll. absurde, Ruff 31.41
abte : veg. apte
abundació i recomplició (de viandes) < ll. (tantum), Alex 153r
abundància i compliment < ll. abundantia, Ruff 15.46
abundància i còpia < ll. nimium, CiOfi 2.45/103
abundància i abundosa còpia < ll. copia, ValMax 389/2.257
abundància i fertilitat < ll. abundantia, Salms 121.6
abundància i llarguesa < ll. abundantia, Isac 17v/8v
abundància [o multitut] < ll. pluralitas, Regim 2.1.9/51v
abundància i plenitut < ll. abundantia, Cateri 165/90
abundància i sobrepujament (d'un riu) < ll. inundatio, Ruff Ep.
afluència o abundància < ll. affluentia, Salms7 1041/83v11
compliment i abundància < ll. abundantia, Josefus Pról./3a
còpia i abundància A / còpia B < ll. copia, CiPar 2/Pròl.11
còpia i abundància < ll. -, Job 42.14
abundant i apoderant < ll. invalescens, Excit 2/15
abundantment i complida < ll. abundanter, DeCura A 244
abundant i fèrtil (vila) < ll. opulens, SeHer 323/27
sobre-abundant i massa gran < ll. -, Mirall 2.47
abundant i ric < ll. ditis, SeThe 325/84v
bona i complida i sobre-abundant (mesura) < ll. superefluens, BíbBa Ll 6.38
fart i abundant < ll. saturatur, Salms 16.14
fèrtil [i abundant] < ll. fertilissimus, Regim 2.3.12/79
fèrtil i abundant < ll. foecundior, Cateri 130/68
fèrtil i abundant < ll. foecundus, Pal.la 1.2.3.18; 6.9.10
llarg i abundant < ll. largus, Secre B 42/2v
ric o abundant < ll. dives, CiPar A 6.83/46, rep.
rics i abundants < ll. divites, Ludolf 2.10a26
rics i abundants < ll. felices, Turpí 23/66.38
rics i abundants ed. < ms. rics, Bla1521

enjoyar i abundar < ll. abundare, Dieta 60/59v
resplandir i abundar (la justícia) < ll. vigere, Brevil 191b/33.9
abundosa i abonada < ll. affluens, Alex 112r
abundós i ric < ll. opulens, ValMax 352/2.206
amplament i abundosa < it. largamente, Mirall 1.52
ample i abundós < ll. opulentissimus, OraCa 1.153
copiós o abundós < ll. copiosus, Jeroni E54/46b6
fecunda i abundosa < ll. foecunda, Cateri 118/61
fructuosa i abundosa (terra) < ll. fertilis, Isac 32v/15v
gran, ric i abundós < ll. amplissimus, ValMax 193/1.275
grans i abundoses (riqueses) < ll. magni, OraCa 1.143
gras i abundós (ramat) < ll. opulens, SeThy 226/63v
llargament i abundosa < ll. abundanter, Isac 20/9v
plé i abundós < ll. onustus, ValMax 207/1.295
ric i abundós < ll. dives, Brevil 202b/99.23
ric i abundós < ll. dives, ValMax 191/1.272
ric i abundós < ll. locuples, Brevil 197b/70.6, 202a/99.7
rica i abundosa < ll. opulentissima, Brevil 192a/37.19
rics i abundosos < ll. divites, DeModo A 110/565.4
abusar i despendre follament < ll. abuti, Psalt 3.64
abusió i escarn < ll. abusio, Excit 75/94
aces o batalles < ll. acies, ValMax 255/2.61
aç o esquera < ll. acies, Jugur 59/27r11
acabament i fi < ll. consummatio, DeModo B 59
acabament i perfecció < ll. impletio, Excit 110/132
consumació o acabament < ll. consummatio, Troya 30/43
fi i acabament < ll. finis, Lignum 48/79
fi i acabament < ll. finis, Vita 73/271v
perfecció i acabament < pr. perfeccio, Matfre 54
perfecció i acabament < ll. perfectio, Excit 172/201
terme final i acabament < ll. consummatio, Salms7 984/18v14
terminador i menador a acabament < ll. terminandus, Troya 151/201
acabant o terminant < ll. pervenientes, Salms7 1026/66v8
acabar i complir < ll. conficere, Ruff 10.18
acabar i complir B / complir A < ll. explere, CiPar 45/6.56
acabar i complir (jurisdicció) < ll. explicare, FursV 3.85.6
acabar i consumar < ll. consumere, Efrem 2.4/101a
acabar-se i fartar (les cobdícies) < ll. satiari, CiPar B 6/1.18
acabar i fer < ll. consummare, Rufí Int.74
acabar o finar < ll. implere, Excit 104/126
acabar o retre perfet ms. / fer perfet ed. < ll. perficere, Regim 1.2.10/15v
cloure's, acabar i tancar-se < ll. conclusio, Ludolf 1.129b12
complir i acabar < ll. complere, Verba 4/109c
complir i acabar < ll. implere (mandatum), Ludolf 2.103a27
complir i acabar < ll. suscipere, Vita 61/234
complir i acabar < ll. perficere, Isac 47/22v
degastar i acabar < ll. consumere, Salms7 1089/135r4
endreçar i acabar < ll. perficere, Salms 16.5
espatxar [i acabar] < ll. expedire, Regim 1.2.23/25
finar i acabar < ll. perficere, DeModo B 4
finir i acabar < ll. concludere, Alex 149r
acabat i complit < ll. peractus, Valter 2.53/24.15
acabat i consumat < ll. consumare, Efrem 2.1/98d
acabat i finit < ll. consummatus, Verba 31/184a
complida i acabada < it. compiuta, Mirall 2.131
consumat i acabat < ll. consummatus, Efrem 1.4/84d
consumats i acabats < ll. completi, Efrem 1.3/84d
esprovat i acabat (un ermità) < ll. probatissimus, Verba 37/186b
fetes i acabades < ll. peractis, Gesta 52.14/139.30
fets i acabats < ll. perficere, Efrem 1.10/93d

finida i acabada < ll. consummati, Efrem 1.2/83d
finida i acabada < ll. finita, Excit 74/93
finides i acabades < ll. finiti, Jeroni E53/46a10
finit i acabat < ll. finito, PurPa 16/718
perfet i acabat < ll. perfectus, BíbBa Ll 1.17; Mt 19.21
perfeta i acabada < ll. perfecta, Comloq 1.3.8/33d25
perfeta i acabada < ll. perfectus, DeModo A 101/551.23
perfeta i acabada < ll. perfecta, DeModo B 166
perfet i acabat < ll. perfectus, ParesA 127/67d22
perfetes i acabades < ll. perfecta, Psalt 1.31
perfet [o acabat] < ll. perfectus, Regim 2.1.6/49v
rebut i fet, pres i acabat < ll. suscipere, CiPar A 30/4.87
acabussar : veg. cabussar
acabussar i enfangar < ll. mergere, Psalt 3.83
acabussar i enfangar < ll. submergi, Excit 13/27
acabussar i negar (dins la mar) < ll. demergere, SeMed 3.2.527
acabussar i ofegar < ll. mergi, Ruff 1.230
llançar i acabussar < ll. mergi, Psalt 3.31
pres i acabussat (pel son) < ll. -, Efrem 2.2/99a
escalfar i acalentar < ll. calere, Alex 151v
acaptar i demanar almoina < ll. mendicare, Vita 61/234
cercar i acaptar < ll. persequi, Efrem 1.3/84c
impetrar o acaptar < ll. impetrare, FursV 2.99.3
acapte o adquisició < ll. acquisitio, FursV 1 p. 67
acatament i reverència < ll. -, Job 31.37
acatament i temor < ll. timor, Job 28.28
[accepció o] opinió < ll. acceptio, Regim 1.4.5/43
acceptable i convinent (el temps) < ll. acceptabilis, Dial 4.41/93.7
acceptable i graciós < ll. acceptus, ValMax 193/1.275
acceptable i plasent < ll. acceptabilis, Benet C 5/9v
acceptable i plasent < ll. acceptabilis, Isac 40v/19v
ésser agradable i acceptable < pr. plaure, Matfre 79v
graciós i acceptable < ll. benevole, ValMax 331/2.176
pus graciós i més acceptable < ll. gratior, ValMax 243/2.40
ésser plasent i acceptable < ll. placere, Arra 966/160
acceptar [o prendre] < ll. acceptare, Regim 1.1.9/7
elegir i acceptar < ll. apprehendere, ValMax 201/1.287
prendre i acceptar < ll. accipere, Salms 48.16
prendre i acceptar < ll. suscipere, Salms 118.122; 145.9
rebudes i acceptades < ll. faveri, SeMed 4.2.787
rebut i acceptat ed. < ms. rebudes, Eix1523 c.328
accessió i escalfament de febre < ll. accessio, ValMax 426/2.308
accídia o enuig < ll. accidia, Verba 107/152a
accídia i peresa < ll. accidia, Isac 108/49v
accídia o peresa < it. accidia, Medici 208/127v
accídia i peresa < ll. inertia, Ludolf 2.65c33
accions i feines < ll. actiones, DeModo B 126
aceat i ennobleït (de riqueses) < ll. opulentus, Troya 74/104
concús i acedat (?) (el forment) < ll. concussa, Troya 48/69
acerba, ço és aspra i agra (pena) < it. acerba, Mirall 1.154
acerba i crua (dolor) < it. acerba, Mirall 1.156
acerba i cruel (mort) < it. acerbamente, Medici 145/90
acerba i enutjosa (aflicció) < it. acerba, Mirall 1.146
acercolar : cf. circuir
acercolar o anar entorn < ll. circumire, Jeroni E13/9c37
achaque i falsa ocasió (acusació ?) < ll. querellae, Job 33.10
dir i esplanar o aclarir i assignar raó < ll. exponere, Ruff 7.147
transmutable i aclís < it. trasmutabile, Dant 5.5.99
festa i acolliment < it. accoglienza, Decam 195/196
festa i bon acolliment < it. carezze, Decam 86/88

acollir i rebre < ll. recipere, DeModo B 126
acollir i rebre < it. ricevere, Mirall 1.119
admetre o acollir < ll. admittere, Arra 964/154
rebre i acollir < ll. recipere, Troya 113/147
rebre i acollir (missatgers) < ll. recipere, Turpí 23/66.42
rebre i acollir < ll. suscipere, Ludolf 2.54a17
trossejar, acoltellejar i morir < ll. trucidare, ValMax 206/1.294
associables o acompanyables ms. / graciosos ed. < ll. sociales, Regim 1.4.5/43v
acompanyador o familiar < ll. socialis, Regim 1.2.28/28
col.legi i acompanyament < ll. collegium, ValMax 467/2.370
present i acompanyant < ll. comitans, Valter 2.65/25.17
acompanyar i ajustar < ll. iungi, ParesA 127/67c9
ajustar i acompanyar < ll. adhibere, PurPa 1/171
seguir i acompanyar < ll. comitare, Africa 305/52
ajustats i acompanyats < ll. coniungi, ParesM 59/64a10
custodit i acompanyat < ll. (comitatus), CiPar A 16/2.8
acomparar o ressemblar < it. assomigliare (algú a), Mirall 2.51
fer i acomplir < ll. facere, Vita 4/40
aconseguir : cf. conseguir
aconseguir o guanyar < ll. adquirere, Excit 80/99
aconseguir [o guanyar] < ll. acquirere, Regim 1.2.16/20
aconseguir o guanyar < ll. incurrere, Regim 1.4.3/42
aconseguir i haver < ll. consequi, Efrem 1.3/84b
aconseguir i muntar (un grau) < it. pervenire, Mirall 1.101
aconseguir i obtenir (misericòrdia) < it. consequi, Mirall 2.133
aconseguir i obtenir < ll. obtinere, ValMax 103/1.150
aconseguir i obtenir < ll. potiri, Jugur 8/2v29
atènyer [o aconseguir] < ll. attingere, Regim 1.2.13/18
atènyer i aconseguir (angoixes) < ll. (augere), Miseria 1.13/133a
atènyer i aconseguir < it. giungere, Mirall 1.169
atènyer i aconseguir < ll. -, Alfons 3.51/38
comprar i aconseguir (la gràcia) < ll. emere, ValMax 333/2.
guanyar i aconseguir < ll. consequi, FursV 2.190.4
haver i aconseguir (una virtut) < ll. habere, Brevil 196c/66.23
obtenir i aconseguir < ll. adipisci, Comloq 1.1.12/14d24
prendre i aconseguir < ll. adipisci, Escacs 2.4/53
ateses i aconseguides < ll. attingere, Cateri 162/87v
aconsolar : cf. consolar
recrear i aconsolar < ll. recreare, ValMax 221/2.10
harmonia i acordable veu < ll. harmonia, PurPa 16/755
harmonia o acordança < ll. harmonia, Josefus 8.3/179b
ésser semblant o acordant ms. / ésser conforme ed. < ll. conformare, Regim 1.1.13/8v
acordar-se i consonar < ll. sonare, Efrem 1.3/84b
avenir-se i acordar-se < ll. congruere, PurPa Int./116
participar [o acordar-se] < ll. communicare, Regim 1.1.4/3
acordadament i amb delliberació < fr. penseement, Tresor M 3.2.3 marg.
adobades o acordades ms. / concordes ed. < ll. adaptari, Regim 1.2.33/31
confirmat i acordat < ll. asserere, PurPa Int./119
dretament i acortada < it. dirittamente, Medici 36/21v
volenterosament i acordada < ll. sponte, Isac 34v/17
ajudat i acorregut < ll. adiuvare, Trict 308/91.27
vengut o acorregut < ll. occurrere, Benet C 43/25v
socorsos i acorriments < ll. -, Alex 25v
concòrdia i acort < it. deliberazione, Decam 288/292
tenir consell i acort < ll. consiliati sunt, Medit 187
acostament i paria < ll. concubitus, ValMax 276/2.95
aproperants i acostants < ll. (improperantes), DeCura A 245
acostar i aplicar < ll. applicare, Revel 105/37d
acostar-se i aproïsmar-se < ll. accedere, Efrem 1.9/92d
acostar-se i confiar-se < it. appoggiarsi, Mirall 2.24

acostar i conjunyir < it. congiungere, Decam 287/291
acostar-se i venir < ll. venire, ValMax 82/1.117
aproïsmar-se i acostar-se < fr. traire soi plus pres, Gral 144/150
comparar o acostar < ll. comparare, Comloq 1.7.1/65c6
[recoldar-se i] acostar-se < ll. inniti, Regim 1.3.2/33
venir i acostar < ll. appropinquare, Isac 126/57
acostades o lligades ms. / connexas ed. < ll. connexae, Regim 1.2.31/290
acostats i proïsmes < ll. propinqua, Jugur 89/b42r21
ajustats [o acostats] < ll. coniuncta, Regim 1.2.17/21
pus proïsmes i acostats < ll. constrictius, DeModo B 13
prop i acostat < ll. proximus, ValMax 58/1.84
propinc i acostat < ll. propinquus, Excit 108/130
propinque i acostat < ll. propinqui, Ludolf 2.32b35
unit i acostat < ll. unitus, Kempis 2.1/1622
veïna o acostada < ll. imminens, ValMax 244/2.43
[veïnes o] acostades < ll. vicinae, Regim 3.3.2/116
acostumar i aordonar < ll. consuescere, Ruff 1.332
acostumar i nodrir i adoctrinar < it. ammaestrare, Decam 85/87
[avear o] acostumar < ll. assuescere, Regim 3.3.6/118
avear o acostumar ms. / aprendre ed. < ll. assuescere, Regim 3.3.3/116v
soler i acostumar < ll. solere, DeModo B 133, 138
amb curós i acostumat treball < ll. (solerti), ParesA 130/70a23
habituat [o acostumat] < ll. habituatus, Regim 1.2.32/30v
ignots i no acostumats < ll. ignota, SeMed 1.1.45
inusitada i no acostumada < it. inusitato, Mirall 2.59
provat i acostumat < ll. consuetudo, Pal.la 1.6.7.9
súbdit i acostumat < it. soggetto, Mirall 1.111
al.luvió, ço és acreiximent d'aigua < ll. alluvio, FursV 4.233.3
actes i feines < ll. actus, DeModo B 128
actes o fets < ll. acta, ValMax 227/2.19; 285/2.108
acte o operació < ll. actus, Salms7 1007/46r18
comendació i acte digne de llaor < ll. commendatio, CiOfi 2.45/103
fets o actes < ll. facta, CiPar A 29/4.69
gestes o actes < ll. gesta, Troya 44/63
obres i actes < ll. actus, Benet C 4/8v
obres i actes < ll. opera, ValMax 124/1.179
ventures i actes < it. atti, Decam 42/38
actor i causa < ll. auctor, ValMax 136/1.196
actor, ço és demanador < ll. actor, FursV 3.190.3
actor i donador < ll. auctor, Ludolf 1.69d35
actor o factor < ll. auctor, Fronti 1.7.2/11v
actor i faedor < ll. actor, Psalt 3.31
senyors o actors < ll. auctores, Benet C 65/35v
actoritat, auctoritat : veg. autoritat
subtilitat [i acuïtat] (de vista) < ll. acumen, Regim 1.2.11/16
aculliment i recepció < ll. suceptio, Comloq 1.3.10/35a10
acumular o ajustar < ll. cumulare, ValMax 258/2.64
acumulades o ajustades (coses) < ll. congesta, ValMax 416/2.295
acursar B / aminvar i apoquir SM < fr. apetitier, Tresor 3.13.1
acurtar i aminvar < ll. decrescere, Alfons 3.52/40
achaque i falsa acusació (?, ed. ocasió) < ll. querellae, Job 33.10
conspiració i acusació < ll. conspiratio, ValMax 105/1.154
acusador i malmirent < ll. accusator, ValMax 176/1.253
acusar i increpar < ll. opprimere, Alfons 2.10/18
acusar i reprendre < ll. accusare, Jugur 70/31v30
acusar i reprendre < ll. incusare, Efrem 1.7/88d
acusar i reprendre < it. riprendere, Mirall 1.63
citar i acusar < ll. dicere diem, ValMax 298/2.128
confessar i acusar i descubrir lo pecat < it. confessare, Mirall 1.92
reprendre i acusar < ll. improperare, Isac 94/43v

acusat i difamat < ll. insimulatus, ValMax 379/2.244
increpat o acusat < it. accusato, Mirall 1.95
adamantina, ço és diamant < ll. adamantina, Salms7 1098/144v1
adaptar-se i convenir-se < it. adattarsi, Mirall 2.171
adduir : cf. induir, reduir
adduir (ed. aduir) i comptar < ll. ducere, Ruff 1.330
addur (ed. adur) i aportar < ll. vehi, FursV 2.224.4
addur o aportar ms. / portar ed. < ll. adducere, Regim 1.2.16.20
[addur o] posar < ll. adducere, Regim 1.2.12/16v
adelitable : cf. delitable
plasents i adelitables < ll. delectabiles, DeModo A 145/611.13
alegrar-se i adelitar-se < ll. exultare, PurPa 16/773,780
alegrar-se i adelitar-se < ll. iucundare, OraCa 2.81
alegrats i adelitats < ll. delectari, Isac 94v/43v
intèrpretes o adevins < ll. augures, ValMax 33/1.48
superstició, ço és lo adevinar i invocacions de l'infern < ll. superstitio, SeThe 678/75v
estrets i adjunyits (ed. ajunyts) < it. stretti, Dant 1.14.75
pregar i adjurar < ll. adiurare, DeModo B 128
adjutoris i patrocinis (patricinis) < ll. patrocinium, CiPar A 15/1.144
adjutori i refrigeri < ll. auxilium, Dieta 99v/101
adjutori A / presuli i favor B < ll. praesidium, CiPar 16/2.9
auxili o adjutori < ll. auxilium, Cateri 139/74v
admetre o acollir < ll. admittere, Arra 964/154
admetre i rebre < ll. admittere, Arra 965/157
administració i regiment < ll. administatio, Brevil 190d/29.5
administrar : cf. ministrar
administrar [o donar] (a menjar) < ll. ministrare, Regim 2.1.1/46
administrar i oferir < ll. adferre, CiOfi 1.155/81
administrar i posar en execució < ll. administrare, ValMax 430/2.314
administrar i procurar < ll. ministrare, Psalt Dedic.
regir i administrar < ll. administrare, ValMax 104/1.151
servir i administrar < ll. ministrare, Paul 13/319.21
servir i administrar < ll. obsequi, Verba 24/119d
admiració o meravella < ll. admiratio, Jeroni 286/58b1
estupor i admiració < it. stupore, Medici 251/150v
increpació o admiració < ll. increpatio, Alfons 2.55/28
admiratiu i meravellós < ll. admirabilis, ValMax 134/1.193
admirativa i sobirana (bellesa) < ll. eximis, Brevil 201b/94.17
monstruositats i admiratives coses < ll. monstra, SeThy 867/80
esmena i adob < ll. emendatio, Efrem 2.1/98c
[adobar o] aparellar < ll. aptari, Regim 1.2.14/18v
adobar i encendre (llànties) < ll. refovere, Dial 3.24/224.13
adobar i endreçar < ll. adaptare, Escacs 2.3/45
adobar i endreçar (la misericòrdia) < it. ordinare, Mirall 2.175
adobar i esmenar < it. racconciare, Medici 17/10v
adobar i reformar < it. racconciare, Medici 250/150v
aparellar i adobar (filats) < ll. reficere, BíbBa Mt 4.21
calçar o adobar < ll. fulcire domum, FursV 2.225.7
corregir i adobar < ll. reficere, Excit 96/118
reformar i adobar < ll. reformare, Arra 965/158
adobades o acordades ms. / concordes ed. < ll. adaptari, Regim 1.2.33/31
adobat i revigorit < it. racconcio, Mirall 2.127
docible i adoctrinable ms. / docil ed. < ll. docilis, Regim 1.1.1.3/2v
adoctrinadora i ensenyadora < ll. doctrix, Revel 2/8c
adoctrinar : cf. doctrinar
acostumar i nodrir i adoctrinar < it. ammaestrare, Decam 85/87
ensenyar i adoctrinar < ll. docere, Ruff 7.342
informar i adoctrinar < ll. doceri, Arra 957/138
informar i adoctrinar < ll. informare, Brevil 200b/87.2
informar i adoctrinar < ll. instruere, Brevil 204c/113.4

reprendre i adoctrinar < it. riprendere, Mirall 2.98
adocrinat i ensenyat < ll. -, CiPar A Ded.64
adoctrinat i instruït < ll. instrui, Isac 102v/47, rep.
ensenyat o adoctrinat < ll. erudiri, Regim 1.1.3/2v
ensenyats o adoctrinats ms. / docils ed. < ll. dociles, Regim 1.4.5/43
instruïts i adoctrinats < ll. eruditi, Josefus Pról./2b
instruït i adoctrinat < ll. instrui, Isac 38/18v
ben ordenat i adoctrinat i reglat < ll. disciplina, Comloq 1.3.16/40a39
no-sàvia ni adoctrinada < ll. indocta, Isac 105/48
assaborar i adolcir < ll. condire, Efrem 1.13/97a
adolorat i maltractat < it. maltrattato, Mirall 1.173
adolorit i trist < ll. moeror, Kempis 1.25/1457
adoptar i rebre així com fill < ll. adoptare, ValMax 359/2.215
adoraments i creences < ll. culturae, ParesA 160/93b10
cultivament i aürament o adorament (d'ídoles) < ll. cultus, Rufí 7.139
cultura i adorament < ll. cultura, Rufí 7.35
adorar i colre < ll. venerari, Paul 8/317.5
adorar i honrar ed. < ms. colre, Bla1521, rep.
adorar (ed. aorar) i pregar < ll. orare, Rufí 7.365
adorar i servar < ll. venerari, Rufí 7.142
pregar i adorar < ll. orare, Isac 27v/13
adorat i reverit < it. adorato, Mirall 1.123
colts i adorats < ll. colere, Brevil 198b/77.2
adquirir i guanyar < ll. adquaerere, Excit 120/143
adquirir i guanyar < ll. -, Psalt 1.37
guanyar i adquirir (ms. adquerir) < ll. -, Psalt 1.34
adquisida o guanyada < ll. quaesitum, CiPar A 46/6.60
acapte o adquisició < ll. acquisitio, FursV 1 p. 67
presa i adquisició < ll. captio, Troya 44/63
adscriure (ms. ascriure) o atribuir < ll. adscribere, Salms7 987/23r20
adscriure (ed. ascriure) i senyalar < ll. ascribere, Escacs 3.1/78
aduir : veg. adduir
per adulació i jactància < ll. arroganter, CiOfi 1.2/3
adulació i llegot < it. adulazione, Medici 263/158
adulació i llegoteria < ll. adulatio, AlbLoq 8b/609
adulació i llegoteria < it. adulazione, Mirall 1.123
llagots i adulacions < ll. adulatio, Comloq 1.6.3/61d17
adulador o llagoter < ll. adulator, Regim 1.2.3/11v
adúltera i concubina < it. adultera, Mirall 1.111
adúltera i deshonesta < it. adultera (adj.), Mirall 2.29
adulterina i apotica (color) < ll. adulterinus, Miseria 2.40/226v2
adulterina i sobreposada < ll. adulterinus, Miseria 2.40/226v2
estupro (ms. estrupo) o adulteri < ll. stuprum, CiPar A 23/3.80
fer fornicació o adulteri < ll. moechabi, Dieta 47v/44
adur : veg. addur
adverses o contràries < ll. adversa, Salms7 1020/60v9
adverses o contrarioses coses < ll. adversis rebus, Provid 24/105
adversa i contrariosa < ll. adversa, SeThy 204/63v
advers o contrariós < ll. adversus, ValMax 148/1.213; 320/2.162
adversa o contrària (fortuna) < ll. adversa, ValMax 78/1.111
advers o contrariós cas < ll. difficilior casus, Provid 24/105
adversa o contrariosa (batalla) < ll. infelix, ValMax 343/2.
advers o contrariós < ll. -, ValMax 295/2.123
adverses i contrarioses (fortunes) < ll. -, ValMax 105/1.154
adversar i contrastar < ll. perhibere, Ludolf 1.119d19
adversaris i enemics < ll. adversarii, Alfons 2.8/17
adversari i enemic < ll. adversarius, Isac 105/48
enemic i adversari < ll. hostis, SeThy 241/64
adversitats i afanys i tribulacions < ll. adversitates, Jeroni E6/3d12
adversitats i batalles < ll. adversa, Ludolf 2.25b27

adversitat i calamitat < ll. calamitas, Alfons 2.1/15v
adversitat i misèria < ll. compati, Job 30.26
adversitat i tribulació < ll. calamitas, Provid 26/107
adversitat i tristícia < ll. tristitia, Excit 85/104
assots i adversitats < ll. plagae, DeModo A 15/445.6
crueltat i adversitat < ll. acerbitas, ValMax 246/2.47
dolors i adversitats < ll. dolor, ValMax 134/1.193
injúries i adversitats < ll. mala, Ludolf 2.25b34
tribulacions, adversitats i angústies < ll. passiones, Ludolf 1.9a18
tribulacions i adversitats < ll. tribulationes, Excit 103/124
advertir i considerar < ll. animadvertere, ValMax 432/2.316
advocar i respondre < ll. respondere, Kempis 3.28/3633
advocats i causídics < ll. causidici, AlbLoq 7b/606
advocat i defenedor < ll. advocatus, ValMax 172/1.247
vicari i advocat < ll. vicarius, Escacs 2.6/75
aemprar : veg. emprar
usar i aemprar < ll. uti, FursV 4.120.9
aires i aers < ll. aer, Alex 158v
aesmar : cf. estimar
aesmar, jutjar i conèixer < ll. dinoscere, ValMax 450/2.344
aesmar (ed. esmar) i jutjar < ll. existimare, ValMax 241/2.39
aesmar i pensar < ll. dicere in corde, Verba 4/109b
aesmar i pensar < ll. existimare, Jeroni E28/24a3
aesmar i prear < ll. aestimare, ValMax 76/1.108
considerar i aesmar < ll. considerare, Efrem 1.9/92b
[afàbils o] graciosos en lur conversació < ll. affabiles, Regim 1.4.5/43
afable i prest < it. acconcio, Mirall 2.98
benigne i afable < ll. iocunditas, Ludolf 2.43a42
graciosament i afable < ll. alacriter, Ludolf 1.92c42
afaitaments, comportaments i cimbells < it. portamento, Medici 191/116v
pintar-se i afaitar-se (les dones) < ll. ornare, Alex 150r
afalacs, afalagar : cf. falaguers, etc.
afalacs i plasenteries < ll. blandimenta, ValMax 245/2.46
afalagades i enganoses (paraules) < ll. dulces, Kempis 3.43/4351
afalagaments i blandiments < ll. mitigationes, Excit 14/28
blandiments i afalagaments < ll. blandimenta, Troya 31/44
afalagant i plasent < ll. blandiri, Troya 46/66
afalagar i abellir < ll. blandire, DeCura C 582
afalagar i lloar < it. lusingare, Mirall 2.98
abellir i afalagar < ll. delenire, CiOfi 2.56/110v
blandir o afalagar < ll. molliri, Salms7 1042/85r15
pregar i afalagar < it. lusingare, Mirall 1.78
riure i afalagar < ll. ridere, Alfons 3.52/40v
afany i despeses < ll. labor, Pal.la 1.5.6.8
afany i dificultat < ll. labores, Verba 36/186a
afany i pena < it. briga, Mirall 2.121
donar afanys, penes, dolors, treballs i turments < ll. cruciare, Psalt 1.56
afanys i treballs < ll. labores, Jeroni E8/4d1
afanys i treballs < ll. labores, SeHer 900/41
afany i treball < ll. molestia, ParesA 149/83a12
adversitats i afanys i tribulacions < ll. adversitates, Jeroni E6/3d12
ànsia i afany < it. fatica, Mirall 1.132
càrrega i afanys < ll. onera, Dieta 87/88v
difícil i de gran afany < it. difficile, Mirall 2.111
llangors, afanys i dolors < ll. languores, Excit 134/158
mal i afany < ll. adversa, Dieta 22v/11
mal i afany < it. fatica, Decam 108/109
mals i afanys ms. / treballs ed. < ll. incommoda, Regim 3.3.9/120
mal i treball i afany i desaire < fr. trevalz et mesaise, Sidra 31v/82.29
pena i afany < it. pena, Mirall 1.59

penes i afanys < ll. poenae, SeHer 604/32
sinistre o afany < ll. difficultas, Josefus 5.3/103d
tedi i afany < ll. -, Mirall 1.159
treball i afany < ll. labor, SeHer 1316/53v
treball i afany gran < ll. labor, MorAri 90
treball i afany < ll. miseria, Isac 107/49
guanyar i afanyar < ll. acquirere, Isac 70/32v
ocupar i afanyar-se < ll. occupare se, Rufí 1.633
treballar i afanyar-se < it. affaticarsi, Medici 75/47v
treballar i afanyar-se S / llaurar i treballar V < ll. laborare, DelCel 92.45
afanyoses, cruels i aspres paraules < ll. durus sermo, Kempis 2.12/2196
difícil i afanyós < ll. difficilis, Alfons 2.39/24v
afaram i bèsties < ll. bestia, Job 5.22
vespes i abelles i altre afaram < ll. vespae, Legenda 2.144
afavorir : cf. favorir
afavorir i posar en honra < ll. elevare, Job 24.23
afeblir i debilir < it. debilitare, Medici 124/77v
afeblit i desvigorat < it. indebolito, Mirall 1.158
afeblits i flacs < ll. debiles, Benet D 36/39v
disminuït i afeblit < ll. languere, Brevil 196b/65.6
afecció i amor < ll. affectio, Ludolf 1.25a39
afecció i amor < ll. affectus, ValMax 164/1.236; 258/2.64
afecció i amor < ll. amor, CiOfi 1.47/24v
afecció o apetit < ll. affectum, Revel 45/20a
afecció i desig < ll. affectus, Isac 19/9, 77/36
afeccions i desigs < ll. affectiones, DeCura A 244
afeccions o desigs < ll. affectiones, Salms7 1067/112v2
afecció o voluntat < ll. affectus, Salms7 988/24r5
amor i afecció < ll. affectus, Alex 10r
desig i afecció < ll. affectus, DeModo B 13
desigs i afeccions < ll. affectus, Isac 55/26
desigs i afeccions < ll. affectiones, Ludolf 1.68a35
dolor i afecció < ll. affici, DeModo B 28
zel i afecció < ll. zelus (ed. scelus), DeModo A 54/493.27
afectat i enamorat < ll. affectus, CiPar B 35/5.51
afecte i amor < it. affetto, Medici 105/65v
afectuós i amigable < ll. affectuosus, Troya 139/184
afectuosament i plaent < ll. affectuose, Escacs 3.5/111
afectuosos o voluntariosos / afectats < ll. affecti, Regim 1.2.29/28v
afegir i ajustar < ll. addere, Verba 5/110a; 38/128b
afegir o ajustar < ll. adici, Miseria 2.13/141d
afegir i metre < it. giungere, Mirall 2.46
afeminats : veg. efeminats
afermar : veg. afirmar
negocis o afers < ll. negotia, FursV 4.130.4
negocis o afers < ll. negotia, Jeroni E25/21d30
constret i afficit < ll. adficere, CiPar A 31/4.91
aficar i firmar (la vista) < ll. figere, Secre B 60/7v
afigurat : cf. figurat
pintat i afigurat < pr. figurat, Matfre 4
afinar i assubtiliar / subtiliar < it. raffinare, Besti 19/44.14/9.10
fabricar i afinar i llimar < it. fabbricare, Mirall 2.97
ajustament i afinitat < ll. affinitas, Isac 70v/33
cognació o afinitat < ll. cognatio, Josefus 1.16/14b
parentesc i afinitat < ll. -, ValMax 83/1.119
semblança i afinitat < ll. similitudo, ValMax 129/1.187
fer testimoni i afirmació < ll. testari, SeThe 577/89
afirmar i confessar < ll. confiteri, Dragma 12/4
afirmar i dir < ll. asseverare, Fronti 1.1.6/2v
afirmar (ed. afermar) i dir < ll. affirmare, FursV 4.122.4

afirmar (ms. afermar) i dir < ll. asserere, Revel 1/8b
afirmar (ms. afermar), voler dir < ll. affirmare, Verba 21/118b
afirmar (ed. afermar) i lloar < it. affermare, Decam 15/11
afirmar i prometre < ll. adfirmare, ValMax 276/2.95
afirmar i prometre < ll. asserere, StHon 352/9
atorgar i afirmar (ed. afermar) < ll. confitere, ValMax 399/2.271
dir i afirmar < ll. adfirmare, ValMax 170/1.244
dir i afirmar < ll. asserere, ParesA 159/92c3
dir i afirmar < ll. asserere, Paul 1/313.35
dir i afirmar < ll. asserere, Rufí 28.68
dir i afirmar < ll. asserere, StHon 384/57
dir i afirmar < ll. dicentes, ParesA 159/92b1
dir i afirmar (judicis) < ll. proferre, Excit 55/74
dir i afirmar < it. -, Decam 138/139
rassegurar i afirmar (Ed. afermar) < it. affermare, Decam 195/196
afixar i ajustar < it. soggiungere, Mirall 2.152
afixar i posar ed. < ms. posar, Eix1523 c.357
alleujar i aflaquir < ll. lenire, DeModo B 134
amagrir i aflaquir (la carn) < ll. macerare, Jeroni 282/53d4
amollir i aflaquir < ll. mollis facere, DeModo A 25/456.17
debilitar i aflaquir ed. < ms. aflaquir, Eix1523 c.330
diminuir i aflaquir < ll. minuere, CiOfi 1.74/36v
envecir-se i aflaquir < ll. marcere, Provid 8/92
llanguir i aflaquir-se < ll. relanguescere, ValMax 425/2.307
mudar-se i aflaquir-se < ll. langescere, Troya 72/101
trencar i aflaquir < ll. confrangere, ValMax 333/2.180
aflaquit : cf. enflaquit, flac
aflaquit i aterrat < ll. languens, ValMax 184/1.262
aflaquit i debilitat < ll. enervis, ValMax 426/2.309
aflaquits i debilitats < ll. succumbere, Alex 114v
aflaquit i malalt < ll. languens, ValMax 292/2.119
afligit o aflaquit < ll. afflictus, Salms7 1012/51v3
aterrat i aflaquit < ll. conlapsus, ValMax 252/2.55
debilitat i aflaquit < ll. debilitatus, ValMax 193/1.274
debilitat o aflaquit < ll. quassatus, ValMax 384/2.251
aflicció o angarits i subjugacions < ll. angarii, Comloq 1.9.6/77d21
aflicció i dolor < ll. affligere, Regim 3.3.9/120
afliccions, dolors i penes < ll. -, Ludolf 1.138b27
afliccions i fretures < ll. afflictio, Ludolf 1.34a30
aflicció i pena < ll. afflictio, Job Pròl.; pl. 30.16
afliccions i penes < ll. afflictio, Ludolf 2.52c34
afliccions i penes < ll. damna, Ludolf 1.114c39
afliccions i penes < ll. poenae, Ludolf 1.78b26
afliccions i penes ed. < ms. penes, Eix1523 c.319
aflicció i tribulació < ll. propensio, Brevil 206d/126.15
aflicció i tristícia < ll. languores, CiOfi 3.1/127v
aflicció i turment < ll. terror, PurPa 19/871
pena i aflicció < it. pena, Mirall 1.146
penalitats i afliccions < it. pene, Mirall 1.115
tribulacions i afliccions < ll. afflictiones, Isac 91/42
tristor i aflicció < ll. consternatio, ValMax 367/2.228
turments i afliccions < ll. afflictiones, Verba 24/119d
afliccionar i domtar < fr. fouler, Egipte 723/162.10
afligir i calumniar < ll. opprimere, Ludolf 1.121c18
afligir i cruciar < ll. affligere, Ludolf 2.33a20
afligir-se i treballar-se < ll. nocere, SeHer 44/15v
afligir i turmentar < ll. affligere, Escacs 1.1/14
castigar i afligir-se ed. < ms. afligir-se, Eix1523 c.330
macerar i afligir (el cors) < it. macerare, Medici 172/104v
afligit o aflaquit < ll. afflictus, Salms7 1012/51v3

afligit i congoixat < it. malinconia, Medici 122/76v
afligits i miserables < ll. afflicti, Ludolf 1.5d41
afligit o passionat < ll. afflictus, Salms7 1028/68v23
afligit i treballat < ll. affligere, Isac 94v/43v
afligida i turmentada (d'una pena) < ll. affici, Cateri 120/62
afligit i turmentat < ll. affligi, Isac 33/16
afligits i turmentats < ll. afflicti, Escacs 2.6/67
afligit i turmentat < ll. affligere se, Verba 12/112d, rep.
afligida i turmentada < ll. affligi, Vita 78/300
afligit i turmentat < ll. cruciari, CiPar A 18/2.50
dissipat i afligit < ll. adflictus, Job 30.25
tribulat i afligit < it. afflitto, Medici 119/74
afluència o abundància < ll. affluentia, Salms7 1041/83v11
afluència de riqueses < ll. affluentia, Ludolf 2.81d11
lleixats, afluixats i decaents (pits) < ll. laxata, Arra 962/149
destroir i afogar (camps) < ll. vastare, ValMax 343/2.193
encesa [o afogada] < ll. igniri, Regim 2.2.11/66v
sens corrupció ni afollament < ll. incorrupti, ParesA 133/72d17
pitjorament i afollament < ll. (deterior fieri), FursV 4.15.14.7
afollar : cf. follar
afollar i corrompre < ll. distruere, Isac 36v/17v
afollar i destruir B / afollar P < ll. -, AlbCon 112
afollar o pitjorar < ll. deterior fieri, FursV 4.114.5; 115.4
[destroir o] afollar < ll. perdere, Regim 1.2.20/23
gastar i afollar < it. guastare, Medici 17/10v
pitjorar [i afollar-se] < ll. deteriorare, Regim 2.3.11/78
afollats i malmenats < ll. -, Alex 90v
debilitada o afollada (una bèstia) < ll. debilis, FursV 4.112.4
dissoluda i afollada < ll. dissolutus, ValMax 448/2.339
perir i afondar en la mar < ll. mergere, Escacs 3.4/100
afortunada i torbada (mar) < ll. tempestas, Alex 151v
soltar i afranquir < ll. absolvere, StHon 352/9
[afrontadament o] perseverantment < ll. pertinaciter, Regim 1.4.4/42
afrontar i agreujar < ll. premere, ValMax 233/2.27
prendre i agafar < ll. captare (ed. aptare), Medit 644
primer agent o faedor < ll. primum agens, Revel 170/57d
agilitat o lleugeria < ll. agilitas, Salms7 1028/68v10
agitar i somoure < ll. concutere, Brevil 203a/104.22
agonia i terror de mort < ll. -, Job 20.25
basca i agonia (de la mort) ed. < ms. destrenyiment, Bla1521
ésser agradable i acceptable < pr. plaure, Matfre 79v
plasent i agradable ed. < ms. agradable, Bla1521
plasent i agradable < it. bella, Decam 555/568
plasent i agradable < it. grazioso, Decam 581/593
plasent i agradable < ll. gratissimus, Kempis 1.20/974
plasent i agradable < ll. gratus, Psalt 3.185
plasent i agradable < ll. placida, Kempis 3.1/2357, rep.
fer agradosos i delitables sons < ll. resonare, Secre B 76/11
agranar o denejar (les mundícies) < ll. scopare, Cateri 125/65v
agràs o vinagre < ll. acinaticium, Pal.la 1.6.9.12
agravar i carregar < it. aggravare, Mirall 1.154
agre i amargant < ll. acerbus, Secre B 84/12v
agra i aspra < it. acerba, Mirall 1.146
agre i aspre < ll. acer, Ruff 29.53
agre i bel.licós < ll. bellicosus, Jugur 20/10v9
agrament i cruel < ll. acriter, Troya 134/178
aspra i agra < it. acerba, Mirall 1.154
aspra i agra < ll. -, Mirall 1.154
aspres i agres < ll. acres, ValMax 451/2.346
acerba, ço és aspra i agra (pena) < it. acerba, Mirall 1.154

greument i agra < ll. graviter, ValMax 278/2.97
salada i agra < ll. salsus, Secre B 84/12v
cens o agrer < ll. tributum, Pal.la 1.6.9.7
agrests o campesins < ll. agrestes, CiPar B 33/5.19
agrest i rusticà < ll. agrestis, ValMax 311/2.148
agrestament i rusticana < ll. agresti more, ValMax 239/2.36
agrests o salvatges (ed. salvatius) < ll. silvestres, Pal.la
agrestes o salvatges < ll. -, Alex 122v
rudeus i agrests < ll. agrestes, CiPar A 33/5.19
sec i agrest < ll. aridus, ValMax 192/1.273
agreujament i ofensa < ll. iactura, Isac 34/17
pesança i agreujament < ll. angustiati, Isac 40/19v
treball i agreujament < ll. fatigatio, Isac 109/50
agreujar i enfellonir < ll. acerbare, Efrem 1.2/83c
agreujar i enfellonir < fr. couroucer, Tresor B 3.86.1
agreujar-se i ésser feixuc < ll. gravari, Secre B 72/10
agreujar i recruar (ms. recuar) (problemes) < ll. laedere, Verba 13/113c
afrontar i agreujar < ll. premere, ValMax 233/2.27
cansar o agreujar (una bèstia) < ll. fatigare, FursV 4.111.4
contristar o agreujar < ll. contristare, DeModo B 32
escomoure i agreujar < ll. vexare, Troya 112/147
nafrar o agreujar ms. / damnejar ed. < ll. laedere, Regim 3.2.13/101
ofendre i agreujar < ll. offendere, Psalt 1.48
agreujat i ahontat < ll. offendisse, PurPa 1/184
agreujat i enutjat < ll. gravatus, Alex 165r
agreujats i indignats < ll. indignati, Josefus 8.4/189d
batut i agreujat < ll. reverberatus, DeModo B 127
carregats i agreujats < it. gravati, Medici 100/63
injuriat i agreujat < ll. -, Alex 91r
llassada i agreujada < ll. lassata, DeModo A 70/514.9
apremut i agreujat < ll. premi, DeModo A 16/446.7
[opremut o] agreujat < ll. opprimi, Regim 2.3.4/74v
turmentat i agreujat < ll. molestari, Isac 62/29
llauró o agricultura < ll. agricultura, Pal.la 1.1.3.4
impugnació i aguait < ll. insidium, Troya 57/82
aguaitar i cercar < ll. quaerere, Vita 14/92v
aguaitar o espiar < ll. insidiare, Regim 3.2.13/101
aguaitar i fer cerca < ll. insidiari, Verba 18/115c
talaiar-se i aguaitar-se < it. sollecito a, Medici 173/104v
insidiós o aguaitós < ll. insidiosus, Troya 60/86
aguaits o traïcions < ll. insidia, Josefus 7.7/156c
aguaits i traïcions < ll. seditiones, Jeroni E33/29a34
engans i aguaits < ll. insidiae, ParesA 167/100b13
espies i aguaits < ll. insidiatores, BíbBa Ll 20.20
salts i aguaits < ll. incursus, ParesA 145/80a19
aguar i assoptiliar < ll. acuere (sensum), Troya 119/156
aguar i enfortir (un coltell) < ll. acuere, Excit 39/57
subtiliar o aguar < ll. acuere, Excit 2/16
subtiliar i aguar < ll. acuere, Mores 116
fortalesa i agudesa < ll. acumen, Alex 38v
[aguda o] fort (ira) < ll. acuta, Regim 1.4./41
agudament i astuciosa < ll. callide, ValMax 404/2.278
molt agut, fort i gros, gran (clau de la creu) < ll. dirissimus, Vita 78/298
agut i industriós < ll. vivax, ValMax 385/2.252
agut i penetrant < ll. acutus, DeModo A 73/519.25
aguda o punyent (dolor) < ll. acutus, Revel 95/34b
agut i subtil < ll. acutus, Psalt 3.83
fort aguda i subtil < ll. subtilissima, Josefus 6.7/126b
agudament i subtil < ll. subtiliter, ValMax 34/1.50, 67/1.95
escalent (?) i agut < it. astuto, Medici 209/128v

subtil i agut < ll. acutissimus, Psalt 3.182
mal vestit i aguisat < it. -, Decam 54/51
agullons i punyiments < ll. stimulus, ValMax 435/2.321
estímul o agulló < it. stimulo, Mirall 2.32
estímols, agullons < ll. stimuli, SeMed 4.3.833
agullonaments i punyiments < ll. stimuli, Isac 24/11v
estimular i agullonar < ll. stimulare, OraCa 1.155
punyir i agullonar < ll. pungere, Psalt 3.29
agullonats i punyits < ll. pungi, Isac 131/59
punyit i agullonat < it. punto, Medici 6/4
ahontar i blastomar < ll. obiurgare, Escacs 4.1/135
ahontat : cf. honta
ahontadament i vil < ll. turpiter, Turpí 19/60.117
ahontadament i vilana < ll. cum contumelia, Dial 3.14/192.16
agreujat i ahontat < ll. offendisse, PurPa 1/184
cridar i ahucar < fr. huer, Egipte 636/160.12
flums d'aigua < ll. flumina, Benet D Pròl./6v
riu o aigua < ll. rivus, Dragma 99/39
aiguamoll i marjal < ll. -, Job 28.10
veixells i aines < ll. vasa, Benet B 31/69.13
aïrar : cf. irar, irat
[aïrar o] haver en odi < ll. odire, Regim 1.3.2/33
[aïrats o] haguts en ira < ll. odienda, Regim 1.3.11/39
aire : veg. aer, de bon aire
aires i aers < ll. aer, Alex 158v
defora a la serena o aire < ll. sub divo, Josefus 8.3/181b
irascible (irresible) o aïrible < ll. irascibilis, Miseria 1.3/130a
airosament i espaiosa < it. agiatamente, Mirall 1.78
lloc celestial i airós < ll. aetherea, SeThe 524/88
semblant i aital < it. simigliante, Mirall 1.145
aixada o lligó < ll. ligo, Regim 2.1.5/49
càvec i aixada (ms. eixada) < ll. -, Anton 19/28
càvec o aixartell (ms. axertell) < ll. sarculum, Paul 16/320.5
inflar-se i aixecar-se (el mar) < ll. tumere, Troya 82/116
llevar i aixecar (el cor) < pr. elevacio, Matfre 87v
ajuda i auxili < ll. auxilium, Alfons 3.20/32
ajuda i confort < ll. auxiliari, Isac 69v/32v
ajuda i confort < ll. auxilium, Isac 69/32
ajuda i mercè < ll. auxilium, ValMax 308/2.144
ajuda i refugi < ll. praesidium, Spec A 5/120.30
ajuda i socors < ll. auxilium, Alex 25v
ajuda i socors < ll. auxilium, Gesta 25.29/121.25
ajuda i socors < ll. auxilium, ValMax 40/1.58
ajuda i socors < ll. iuvamina, Alex 176v
ajuda i socors < pr. socors, Matfre 16
ajuda i socors < ll. subvenire, Alex 71r
ajuda i socors < fr. soutenance, Gral 144/151
ajuda i sosteniment < ll. opitulatio, Efrem 1.10/94d
ajuda o sosteniment < ll. sustentamentum, Revel 36/16c
ajuda i subsidi < ll. subsidia, ParesA 150/84bq
ajuda i sustentació < ll. subsidium, Psalt 2.66
auxili i ajuda < ll. auxilium, Alfons 2.8/17
benefici i ajuda < ll. beneficium, ValMax 148/1.213
consell i ajuda < ll. auxilium, AlbCon 69/101
favor i ajuda < ll. auxilium, ValMax 273/2.90
favor i ajuda < ll. favor, Josefus 5.1/101b
patrocini i ajuda < ll. patrocinium, Josefus 15.6/332d
poder i ajuda < ll. potentia, Troya 196/257
donar socorriment i ajuda < ll. subvenire, Psalt 4.4
socors i ajuda < ll. adiutorium, ValMax 25/1.37

socors i ajuda < ll. auxilia, Africa 398/58
socors i ajuda < ll. auxilium, Kempis 2.2/1679
socors i ajuda < it. soccorro, Decam 74/75
socors i ajuda < ll. succurrere, ValMax 191/1.272
socors i ajuda < ll. suffragia, Kempis 3.63/5675
subsidi o ajuda < ll. auxilium, ValMax 44/1.64
subsidi o ajuda < ll. necesse est, CiOfi 1.59/29
sufragis o ajuda < ll. suffragia, Josefus 4.2/77a
valença i ajuda < ll. subsidium, Troya 253/330
ajudador i defenedor < ll. fautor, Legenda 2.88
ajudar i consellar < fr. enseigner, Gral 170/177
ajudar i favorejar < ll. prodesse, ValMax 159/1.229
ajudar i socòrrer < ll. subvenire, Secre B 58/7
ajudar i subvenir < ll. adiuvare, CiOfi 2.71/118
ajudar i subvenir < ll. subvenire, DeCura C 583
ajudar i valer < ll. iuvare, GuidoCo 10.22/369
defendre i ajudar < ll. adiuvari, ValMax 126/1.181
socòrrer i ajudar < ll. (misereri), Miseria 2.15/132b
socòrrer i ajudar < ll. praestari, ValMax 215/2.2
socòrrer i ajudar < ll. subvenire, Medit 1544
socòrrer i ajudar < it. soccorrere, Mirall 1.29
socòrrer i ajudar < ll. succurrere, Africa 395/58
socòrrer i ajudar < ll. tueri, Econ 1.272
subvenir i ajudar < ll. prodesse, Econ 2.768
valer i ajudar < ll. iuvare, GuidoCo 11.16/404
valer i ajudar < ll. subvenire, Escacs 2.6/70
valer i ajudar < it. valere, Decam 326/331
valer i ajudar < pr. valer, Matfre 86
ajudat i acorregut < ll. adiuvare, Trict 308/91.27
ajudat i confortat < ll. iuvatus, Verba 62/133a
socorregut i ajudat < ll. succurrere, Excit 21/35
sostengut i ajudat < ll. refoveri, ParesA 148/82d23
ajust i consell < ll. consilium, Dieta 76/77v
ajustament i afinitat < ll. affinitas, Isac 70v/33
[ajustament o] col.ligació < ll. confoederatio, Regim 2.1.4/48
ajustament i cumulació < ll. tumultus, Troya 126/167
ajustament i unió ed. < ms. ajustament, Bla1521
cavallons i ajustament de terra < ll. aggeres, ParesM 59/64c4
cloca o ajustament de poble < ll. -, FursV 1.146.22
col.lacions o ajustaments < ll. collationes, ConLoq Rúbr.
col.ligament o ajustament ms. / confederació ed. < ll. communitas, Regim 2.1.4/48
complexions i ajustament < ll. complexiones, Isac 109/50
concurs i ajustament A / ajust B < ll. concursus, CiPar 4.26/27
congregació o ajustament < ll. congregatio, DeModo A 55/495.9
convent (ms. covet) i ajustament < ll. conventum, Efrem 1.3/84c
cópula carnal o ajustament conjugal < ll. coitus coniugalis, Salms7 1058/102v20
cópula [o ajustament] < ll. copula, Regim 2.1.16/55v
unió o ajustament < ll. communio, Dieta 66/67
unió o ajustament < ll. unio, Revel 45/20a
ajustar i acompanyar < ll. adhibere, PurPa 1/171
ajustar o aplegar < ll. congregi, Salms7 1078/124r28
ajustar i aprivadar < ll. confoederari, Ruff 1.127
ajustar o aünir < ll. convenire, Salms7 1102/147r21
ajustar i comparar < ll. coaequare, Arra 954/129
ajustar i congregar < ll. congregare, BíbBa Mt 23.37
ajustar o/i dir < ll. subiungere, Revel 88/32b; 102/36d, rep.
ajustar o lligar-se a < ll. confoederare se, Regim 2.1.4/48
ajustar i mesclar < ll. adiungere, Excit 2/16
ajustar i multiplicar < ll. superaddere, Troya 119/156
ajustar i recollir < it. congiungere, Mirall 1.101

[ajustar o] unir < ll. uniri, Regim 2.2.4/62
acompanyar i ajustar < ll. iungi, ParesA 127/67c9
acumular o ajustar < ll. cumulare, ValMax 258/2.64
afegir i ajustar < ll. addere, Verba 5/110a, 38/128b
afegir o ajustar < ll. adici, Miseria 2.13/141d
afixar i ajustar < it. soggiungere, Mirall 2.152
aportar i ajustar < ll. imitari, Isac 107/49
aünir-se i ajustar-se < ll. redire, Excit 15/29
collir i ajustar < ll. colligere, Africa 895/70
collir o ajustar < ll. colligere, DeModo A 38/474.7
collir i ajustar < ll. congregare, Ludolf 1.4b27
congregar i ajustar < ll. egere, SeMed 4.2.755
conjunyir-se i ajustar-se < ll. coniungere, DeModo B 135
conjunyir i ajustar < ll. iungere, ValMax 96/1.139
convocar i ajustar < ll. convenire, Salms 101.22
créixer i ajustar < ll. augere, ParesA 135/74a11
enllaçar i ajustar < ll. constringere, Ruff 22.24
unir i ajustar ed. < ms. ajustar, Bla1521
venir o ajustar-se < ll. accedere, CiPar A 24/3.94
ajustats i acompanyats < ll. coniungi, ParesM 59/64a10
ajustats [o acostats] < ll. coniuncta, Regim 1.2.17/21
ajustat o aünit < ll. coniungi, Benet C 18/17v
ajustats i congregats < ll. congregati, Cateri 172/94v
ajustats i estrets < ll. constricti, Ruff Int.86
ajustada i lligada amb < ll. connexa, Jeroni E26/22d16
ajustats i mesclats amb < ll. mixti, SeThe 526/88
ajustat i posat entre < ll. iunctus, Lignum 27/73
ajustat i unit < ll. contineri, DeModo A 38/474.11
acumulades o ajustades (coses) < ll. congesta, ValMax 416/2.295
compilat o ajustat < ll. adunare, Jeroni E5/3a6
junctes o ajustades < ll. coniunctae, Josefus 3.7/60b
lligat i ajustat < ll. conexus, ValMax 420/2.300
lligats i ajustats < ll. connexi, Ruff Int.49
unit i ajustat < ll. iunctus, Psalt 1.23
units i ajustats < it. uniti, Mirall 2.151
conjunctiva [o ajustativa] (facultat) < ll. coniunctiva, Regim 1.1.12/8v
companyies i ajusts i multitut < ll. turbae, DeModo B 143
ajutori : veg. adjutori
al.legar i dir < ll. allegare, FursV 2.186.4
[al.legar o] dir < ll. causare, Regim 3.3.3/116v
dir i al.legar < ll. asseverare, ValMax 273/2.90
dir i al.legar < ll. dicere, ValMax 304/2.136
al.logar i posar < ll. -, Efrem 1.9/92a
al.logat i assetjat (en cases) < ll. compositus, Troya 61/87
al.luvió, ço és acreiximent d'aigua < ll. alluvio, FursV 4.233.3
ala o sobrepelliç < it. cappuccio, Decam 392/403
alba i claror del matí < ll. aurora, Job 24.17
jorn i alba clara < it. giorno, Decam 94/95
albarà o escriptura < ll. chirographum, Mores 116
albarà o memorial < ll. brevis, Benet B 32/70.18
juglar i albardà < ll. histrio, Dieta 42/36v
juglars i albardans ed. < ms. juglars, Bla1521
clavegueres, estremeres, albellons < ll. cloacae, FursV 3.217.6; 218.3
cèquies o albelloris (ms. V albellons) < ll. catharactae, Troya 48/69
alberc i cases < pr. habitacio, Matfre 59
alberc i habitació < ll. habitaculum, Ruff 1.355
casa o alberc < ll. domus, DeCura A 245
domicili, ço és alberc < ll. domicilium, FursV 3.185.14; 192.6
edificis [o albercs] < ll. aedificia, Regim 2.3.1/72v
hostals i albergues < ll. hospitium, Vita 7/61v

lloc i alberc < it. luogo, Mirall 2.90
mas o alberc < ll. ager, Josefus 7.4/152a
tendes i albercs < ll. turmae, Turpí 15/54.12
albergar i retrer < fr. hebergier, Chart 54
albergar i romanir < ll. manere, Vita 62/235v
donar hostal i albergar < it. albergo dare, Decam 69/71
recollir i albergar < it. albergare, Mirall 2.74
albir i voluntat < ll. arbitrium, ParesA 136/75c2
inopinada i no albirada < ll. inopinabilis, Jeroni E44/38a2
albirar o jutjar < ll. putare, Jeroni 281/53a33
donar-se a pensar i albirar < ll. ad mentem se conferre, Escacs 4.8/157
pensar i albirar < ll. excogitari, PurPa 10/518
pensar i albirar < ll. metiri, Troya 36/51
no pot ésser estimat ni albirat < ll. inaestimabilis, PurPa 19/891
albitre : veg. arbitre
alçar-se i crèixer < ll. consurgere, Job 8.16
magnificar i alçar < ll. elevare, Job 30.22
suslleva o alçar < ll. sublevare, DeModo B 153
dreçada i llevada o alçada < ll. erigi, DeModo B 128
viles i aldees < ll. castella, Ludolf 2.21a24
alegrar-se i adelitar-se < ll. exultare, PurPa 16/773,780
alegrar-se i adelitar-se < ll. iucundare, OraCa 2.81
alegrar-se i delitar-se < ll. se recreare, Kempis 3.35/3884
alegrar i donar gran joy i consolació < ll. laetificare, DeModo B 163
alegrar-se i jubilar < ll. iubilare, Ludolf 1.23d16
se alegrà i li plagueren < ll. laetus fuerat, Jugur 6/2r15
alegrar-se i riure < it. godere, Medici 99/62v
conhortar-se i alegrar-se < fr. etre liés, Tresor B 1.181.2
gaudir i alegrar-se < it. godere, Mirall 2.154
jugant i alegrant < ll. ludens, CiPar A 3/Pròl.38
refrigerir-se i alegrar-se < ll. refrigerare, ParesA
regocijar-se i alegrar-se < ll. gaudere, Job 3.22
alegrats i adelitats < ll. delectari, Isac 94v/43v
goig i gran alegre (per alegria ?) < fr. joie, Sidrac 11/5.25
alegre i content (ed. continent) < ll. laetus, Kempis 4.7/6371
alegre i content < it. allegre, Mirall 2.100
alegre i content < it. contento, Decam 394/405; pl. 523/535
alegre i favorable < it. lietamente, Decam 288/292
alegre i gojós < ll. -, SeThy -/81v
alegre i gojosa < ll. laetus, Excit 204/233
alegra i joiosa < ll. laetus, Ludolf 1.66b9
alegre i joiós < ll. gaudenter, Vita 11/75
alegre i joiós < ll. laetus, Alex 20r
alegre i joiós < ll. laetus, ValMax 174/1.250; 262/2.71
alegre i pagat < fr. liéement, Egipte 437/155.12
alegre i pagat < ll. gavisus, Dial 4.59/121.13
alegres i pagats < ll. gavisi sunt gaudio, Anton 20/29
alegrament i pagada < ll. iucundus, SeThy 981/83
alegre i plasent < ll. iucundus, Salms 103.34
alegre i plasent < ll. laetus, ValMax 209/1.298
alegra, plasent i joiosa (?) < ll. iocundissima, Psalt 3.1
alegre i plasent < ll. placidus, ValMax 174/1.250
alegre i sana i sens tota nafra < ll. incolumis, CiOfi 3.23/136
ésser alegres i trufaires < it. ridere, Mirall 2.121
content i alegre < it. allegrezza, Decam 29/25
content i alegre < it. contento, Mirall 1.88
gojós i alegre < ll. delectatus, ValMax 346/2.196
gojoses i alegres < ll. laeti, PurPa Int./57
gratulosa i alegra < ll. gratulantes, Cateri 140/75v
guarit i sà i alegre < ll. surrexit, BíbBa Mc 9.26

joiós i alegre < ll. hilaris, ValMax 280/2.102
joiós i alegre < ll. laetus, ValMax 42/1.60
amb lúcida cara alegra i modesta < ll. placido vultu, Ludolf 1.21a22
plasent i alegre < it. allegre, Decam 10/4
amb cara plasent i alegre < ll. hilaris, SeThy 899/81
plasents i alegres < ll. laeta, SeThy 936/82
plasent i alegre < ll. placida, Pal.la 3.9.71.15
sans i alegres < ll. incolumes, SeMed 5.1.947
sà, fort i alegre i ben fortunat < ll. incolumis, ValMax 450/2.344
sà i alegre < ll. salvus, Josefus 2.4/35b
sà i alegre < ll. sanus, Dial 2.16/126.6
sans i alegres < ll. sani, Ludolf 2.82a6
sà i alegre < ll. sanus, Troya 272/353
sà i alegre < ll. sospitus, ValMax 458/2.357
sà i alegre < it. vivo, Decam 296/301
sans i alegres < ll. –, Anton 10/20
sans i sauls i alegres < ll. -, Anton 22/30
sans i alegres < ll. -, ValMax 71/1.101
seré, plasent i alegre < ll. laetus et serenus, ValMax 207/1.294
alegria : cf. alegre
alegria i consolació < ll. laetitia, ValMax 71/1.102
alegria i delit < ll. iocunditas, CiOfi 1.122/66
alegria o exultació < ll. exultatio, Salms7 1026/67r26
alegries i felicitats < ll. felices, Ludolf 1.130c22
alegria i festivitat < ll. iocunditas festiva, Troya 253/330
alegria i goig < ll. laetitia, DeModo A 2/428.34
alegria i jocunditat < ll. iucundus, Excit 69/88
alegria i jocunditat < ll. laetitia, Vita 79/302v
alegria i pagament < ll. laetitia, ParesA 125/66d15
haver alegria i pagament < ll. laetari, Efrem 1.9/92d
alegria i plaer < ll. laetantes, Troya 56/79
consolació i alegria < ll. solatium, Ludolf 1.75 27
delit i alegria < it. diletto, Decam 230/233
festa i alegria < it. festa, Decam 104/105
goig i alegria < ll. alacriter, Ludolf 1.91a18
goig i alegria < ll. alacritas, ValMax 346/2.196
goig i alegria ed. < ms. alegria, Eix1523 c.372
goig i alegria < ll. consolatio, Isac 61/29
goig i alegria < ll. exultatio, Ludolf 1.43a20
goig i alegria < ll. exultare, Psalt 1.10
goig i alegria < ll. exultatio, Salms7 1014/53v8
goig i alegria < ll. felix, SeThy 975/83
goig i alegria < ll. gaudere, Alex 102r
goig i alegria < ll. gaudia, Cateri 5/9
goig i alegria < ll. gaudium, Kempis 2.1/1587
goig i alegria < ll. gaudium, Ludolf 1.36d40; 44d7; 61c30; 2.45c25
goigs i alegries < ll. gaudium, Ludolf 1.23a35
goig i alegria < ll. gaudium, Psalt 2.68; 2.78; 3.159
goig i alegria < ll. gaudium, Vita 62/235v
goig i alegria < fr. joie, Gral 30/31
goig i alegria < ll. iocunda, DeModo B 164
goig i alegria < ll. jubilus, Ludolf 1.39a28
goig i alegria < ll. laetificare, Isac 83v/39
goig i alegria < ll. laetitia, DelCel S 85.44
goig i alegria < ll. laetitia, DeModo A 153/622.13
goigs i alegries < ll. laetitia, Ludolf 2.42c40
goig i alegria < ll. laetitia, Secre B 82/12v
goig i alegria < ll. laetitia, ValMax 48/1.69; 457/2.357
goig i alegria < ll. laetitia, Valter 4.2/30.18
goig i alegria < ll. laetus, SeThy 526/71v

goig i alegria < ll. laetus, ValMax 417/2.296
goig i alegria < ll. -, Anton 21/30
goig i alegria < ll. -, Medi7 567/350.21
goig i alegria i pagament < ll. -, Efrem 1.9/91d
amb goig i alegria i amicícia < ll. amicabiliter, Alex 31r
amb gran goig i alegria < ll. laetanter, Vita 4/11v
plens de goig, plaer i alegria < ll. gavisi, Alex 55r
goig de inefable alegria < ll. -, Kempis 3.61/5468
amb jocunditat i alegria ed. < ms. alegrament, Eix1523
jocunditat i alegria < it. giocondità, Medici 109/68
jocunditat i alegria < ll. iocunditas, Psalt 1.68
jocunditat i alegria < ll. -, Ludolf 1.26a24
plaer i alegria < it. allegrezza, Mirall 2.129
solaç i alegria ed. < ms. solaç, Bla1521
flat i alèn < ll. halitus, Ruffí 8.63
guix o algeps < ll. guissum, FursV 1 p. 66
alienar i foragitar < ll. deficere, Ruffí Int.41
alienar o vendre < ll. revocari, Salms7 1051/95r2
transmudar, regirar i alienar de coratge < ll. insanire, SeHer 109/18v
vendre i alienar < ll. alienare, FursV 3.239.5
alienats i despesos (béns) < ll. lapsi, DeCura A 243
alienat i estrany < ll. alienus, SeThy 787/78v
alienats i llunyats < ll. alienari, Turpí 65/119.22
espasmat i alienat < ll. stupefactus, Cateri 152/82v
aliments i viandes < ll. alimenta, Comloq 1.7.2/66a7
past i aliment < ll. alitur (alimentar), Alfons 1.51/13
nodrir i alimentar < ll. educare, Econ 1.189
nodrir i alimentar < ll. nutrire, Econ 1.329
proveir i alimentar < ll. tueri, CiPar A 45/6.52
aljups o safareigs < ll. solii, Pal.la 1.39.45.19
bassa o aljub < ll. puteus, Pal.la 1.34.33.11
vèncer i allancejar (capitans) < ll. cadere, Africa 184/46
allargar-se o allenegar-se < ll. labi, Isac 31/15
allargar i desviar < ll. declinari, Isac 57/27
allargar-se i escampar-se < ll. dispersio, Isac 100/46
allargar i diferir < ll. differre, Ludolf 1.24d18
allargar i estendre < ll. alargare, Sermó 1/12
allargar-se i tornar atràs < ll. laxare se, Isac 68v/32
dilatar i allargar ed. < ms. allongar, Bla1521
enfranquir i allargar (captius) < ll. relaxare, Dial 3.1/169.20
tremudar i allargar < ll. alterare, Isac 49v/24
allargades i terminades < ll. relaxatae, Isac 69v/32v
deshonests i allargats < ll. indisciplinati, Cel.la A 249/68
flacs i allargats (ms. alerguats) < ll. laxi, Isac 65v/30v
caducas i allenegables < it. caduche, Corba 1196/53
llis i allenegable < it. lubrico, Medici 202/124
transitori, miserable i allenegable < ll. caducus, Psalt 3.44
allenegalls i trepig < it. schizzi, Decam 353/361
allenegament i caïment < ll. casus, Verba 42/188a
vana i allenegant < ll. lubrica, AlbCon 90/122
allenegar : cf. esdellenegar
allenegar i caure < ll. lapsus, Salms 114.8
fer allenegar i caure < ll. subplantare, Salms 17.40
allenegar o consentir (l'ànima) < ll. labi, DeModo B 76
allenegar i eixir (del cor) < ll. labi, ParesA 128/69c17
allenegar i encavar-se < ll. illabi, Excit 8/22
allenegar o perdre's < ll. labi, DeModo A 62/504.15
allargar-se o allenegar-se < ll. labi, Isac 31/15
caure i allenegar < ll. ruere, Arra 958/139
fallir i allenegar < ll. dilabi, Jugur 10/4r9

estar ferms i no allenegar < ll. non subplantare, Salms 36.32
varat o allenegat (del tema) < ll. -, CiPar A Ded.76
allenegosa i perillosa (fortuna) < ll. lubrica, Africa 405/59
alleujament i confort < ll. levamen, ParesA 134/73b3
alleujament i consolació < it. alleggiamento, Decam 10/4
alleujar i aflaquir < ll. lenire, DeModo B 134
alleujar i mitigar < ll. lenire, SeMed 3.2.559
consolar i alleujar < ll. consolari, Rufí 6.28
minvar i alleujar < ll. exstinguere, Verba 15/114c
mitigar i alleujar < ll. mitigare, Salms7 1010/49v16
alleujat i descarregat < ll. expeditus, Excit 34/50
allisada : cf. llis
allisada i aplanada < ll. levigatus, Pal.la 1.26.26.9
dilatar i allongar < ll. protexere, ValMax 437/2.323
estar encesa i allumenar (ed. alumenar) i resplandir < ll. candere, Alex 147v
allunyar i separar < ll. demovere, CiPar A 15/1.147
separar i allunyar < ll. arcere, CiPar A 23/3.75
excés i sobrepujant B / allunyar-se fora A < ll. movere se extra, CiPar 26/3.118
almanguena o terra vermella < ll. pumex, Pal.la 1.13.18.23
acaptar i demanar almoina < ll. mendicare, Vita 61/234
almoiner i reguardonador < ll. elargitor, Salms7 1066/111r11
braç mesurable, ço és alna < ll. brachium mensurale, Escacs 3.4/97
pavellons i alquelles < it. capoletti, Decam 374/383
altes i clares veus < ll. magna voce, Ludolf 1.25a38
altament i clar < ll. clara voce, ValMax 125/1.180
altes i coents (paraules) < it. cocente, Corba 1211/71
[alt o difícil o] gran < ll. arduus, Regim 1.3.5/35
lloc alt o eminent < ll. arx, CiPar A 5/Pròl.66
alt i eminent (lloc) < ll. eminens, Cateri 135/71v
alt i generós (llinatge) < ll. egregius, Africa 1040/77
alts i generosos (coratges) < ll. altus, Africa 759/63
altes i magnificoses < ll. magnificae, Brevil 205b/118.25
pus altes coses i majors < ll. altius, Paul 1/313.31
alt i superbiós < ll. superbus, SeThy 613/73v
grans [o alts] < ll. ardui, Regim 1.2.23/25
[subirà o] alt < ll. superior, Regim 2.2.1/60v
virtuós, alt i generós < ll. -, SeMed 2.1.177 add.
ara o altar < ll. ara, ValMax 71/1.101
alteracions i espants < ll. -, Job 30.15
alterar i mudar (color) < it. -, Decam 101/102
alterar-se i mudar-se < ll. -, SeMed 3.1.388
alterar i tremudar < ll. alterari, Isac 101/46v
mover i alterar < ll. admovere, ValMax 130/1.188
mudar i alterar < ll. immutare, Excit 134/158
enutjat i alterat (per noves) < ll. permotus, Alfons 2.8/17
conturbat i alterat < ll. turbari, Cateri 155/84
mudades i alterades < ll. alterari, Isac 15/7
altercació o contesa < ll. altercatio, Jeroni C25/95c26
altercació o contesa < ll. altercatio, ValMax 422/2.303
contendre i altercar < it. contendere, Mirall 2.147
porfidiar i alterquejar < ll. contendere, Cateri 4/8v
alternatió, ço és departiment < ll. alternatio, FursV 4.76.9
altesa i celsitut ed. < ms. altea, Eix1523 c.354
[altesa o] dignitat < ll. culmen, Regim 1.2.8/14v
altesa i dignitat < ll. deitas, Alex 71r
altesa i sublimitat < ll. sublimitas, Excit 79/99
arrogància o altesa de cor < ll. arrogantia, Salms7 1022/62v8
celsitut o altesa < ll. celsitudo, Jeroni E47/41a4
celsitut i altesa < ll. celsitudo, Psalt 3.40
sublimitat o altesa < ll. sublimitas, Salms7 1055/99v10

subtilitat [o altesa] < ll. subtilitas, Regim 1.2.31/29v
summitat o subiranesa o altesa < ll. cacumen, Jeroni C25/95d33
summitat i altitut < it. somma, Mirall 2.120
altiu i superbiós < ll. arrogans, Excit 50/69
follament i altiva < ll. prodige, Escacs 3.8/126
amativa [o amadora] < ll. amativa, Regim 1.2.22/24
desitjosos o amadors de < ll. cupidi, Efrem 1.1/82d
amagar i celar < ll. abscondere, Excit 49/68
amagar i celar < ll. non latere, BíbBa Ll 8.47
amagar o celar < ll. occultare, Ruff 7.355
amagar i cobrir < ll. latere, Ruff 1.131
amagar-se i desar-se < it. ascondersi, Mirall 1.132
amagar i estojar < ll. abscondere, DeModo A 17/448.9
celar i amagar < it. ascondere, Medici 209/128v
celar i amagar < ll. celare, DeModo A 99/549.5
celar i amagar < ll. celare, Verba 47/190c
celar i amagar < ll. latere, Ruff 16.72
cloure, amagar i tancar < ll. claudere, ValMax 86/1.122
cobrir i amagar < ll. abscondere, Provid 44/118
estojar i amagar < it. nascondere, Medici 251/151
amagat i escur < ll. obscurus, ValMax 468/2.371
ésser amagat (a algú) i ignorar < ll. latere, DeModo A 4/431.9
amagadament i lladronilment < ll. furtivus, Paul 5/315.30
amagadament i secreta < ll. occultus, Isac 55v/26
amagadament o secreta < ll. occulte, Ruff 32.14
cecs i amagats (aguaits) < ll. caeci, Troya 80/112
celar i tenir amagat < ll. celare, Benet C 7/12v
celades i amagades < ll. celare, DeModo A 73/518.26
celat i amagat < ll. occultus, Psalt 3.46
celadament i amagada < it. in occulto, Medici 182/111
fosc i amagat ed. < ms. escur, Eix1523 c.349
ocultades o amagades < ll. ignota, Cateri 163/88v
ocultament i amagada < it. occultamente, Decam 580/592
secret i amagat < ll. clandestinus, ValMax 415/2.293
secret i amagat < ll. occulte, Psalt 3.28
secretament i amagada < ll. inopinatus, Verba 35/185c
secret i amagat < ll. secreta, SeThe 56/79
tancat i amagat < ll. clusus, SeMed 4.3.820
públicament i no en amagat < ll. in publico, Ludolf 2.90b36
caves i amagatalls < ll. latebra, ValMax 249/2.51
amagrir i aflaquir (la carn) < ll. macerare, Jeroni 282/53d4
secades i amagrides (galtes) < ll. marcidae, Arra 962/149
amansar : cf. mans
placar i amansar < ll. placare, ValMax 59/1.84
amansir i abaixar < ll. flectere, ValMax 226/2.17
amar : cf. amador, amativa
amaríssima i gran dolor < it. amarissimo, Fiore 3.50
amar [i desitjar] < ll. affectare, Regim 1.4.1/40
amar i estimar ed. < ms. prear, Eix1523
amar i haver cara < it. havere cara, Decam 553/566
amar i querer < ll. malle, Jugur 102/48r28
voler i amar ed. < ms. amar, Bla1521
voler i amar < esp. querer, VallCàr 81.16/00.20
amat i benvolgut < it. amato, Decam 530/542
amada i cara < ll. cara, ParesA 164/97c25
molt amada i molt cara < ll. dilectissima, Vita 4/11v
amat i preat (ed. presat) < it. amato, Decam 86/88
amat i preat (ed. presat) < it. domestico, Decam 77/78
car i amat < ll. carus, Brevil 202d/103.15, 204d/114.17
cara i amada < it. cara, Decam 88/90

car i amat < ll. carus, Jugur 7/2v16
car i amat < ll. carus, ParesA 129/69c20
colta i amada (la veritat) < ll. colere, AlbLoq 4b/597
estimats i amats < ll. aestimare, Brevil 211b/149.9
dur i amarg < ll. acerbus, ValMax 272/2.89
dur i amarg, fer i terrible < ll. ferus et acer, SeThy 546/72
salades i amargues < ll. amaritudo, Ludolf 2.12c17
agre i amargant < ll. acerbus, Secre B 84/12v
dolor i amargor < ll. amaritudo, Isac 94v/43v
dolor i amargor < ll. amaritudo, StHon 358/16
plors i amargor < ll. maeror, Excit 24/40
tristícia i amargor < ll. amaricatus, Psalt 3.185
tristor i amargor < ll. amaritudo, Dial 2.21/135.1
desplasent, dolorosa i d'amargor < ll. gravis maeror, Dial 3.37/253.23
amargós i dolorós < it. amaro, Mirall 2.123
amargós i dolorós < ll. amarus, Psalt 2.56
amargosa i dolorosa < ll. amarus, Vita 72/263v
amb cor amargós i plorós < ll. amaro animo, Dieta 86/87
aspre i amargosa (fortuna) < ll. aspera, SeMed 3.2.431
dura i amargosa < it. dura, Mirall 1.68
amativa [o amadora] < ll. amativa, Regim 1.2.22/24
missatgeria i ambaixada < ll. ambasiata, Vita 4/12
ambició o cobejança < ll. ambitio, Jugur 63/28v26
cobejança i ambició < ll. cupidus, ValMax 146/1.211
haver desig i ambició i cobdícia < ll. respirare ad, Excit 80/100
ambiciós superbo < ll. superbus, Ludolf 2.79a27
ambiciosos i vans < it. ambizione, Mirall 1.63
àmbit o granesa < ll. complectus, ValMax 137/1.198
reprendre i amenaçar < ll. exprobrare, BfbBa Mt 11.20
amenar i portar < ll. appellere, SeHer 909/41
tirar i amenar < ll. attrahere, Vita 62/236
treure i amenar < ll. trahere, Ruff 1.528
amenitat i delit < ll. amoenitas, Troya 19/26
amerat i amollit < it. macerato, Mirall 2.87
amesuradament i ordenada < ll. mensurate, Isac 116v/53
amesurar i igualar < pr. amesurar, Matfre 86
amesurat : cf. mesuradament
amesurat, sobriu i temprat < ll. moderatissimus, CiOfi 2.57/111
abstinents i amesurats < ll. sobrii, Cel.la B 249/74a
modest i amesurat < ll. modestus, Jugur 92/43v4
temprat i amesurat < ll. molliter, Jugur 82/36v7
amic i companyó < it. compagno, Corba 1202/60
amic i familiar < it. amico, Decam 250/252
amic i familiar < ll. amicus, Vita 73/265
amics, familiars i benvolents < ll. amici, Psalt 1.56
amics i servidors < it. amici, Mirall 2.14
familiar i amic < it. famigliare, Mirall 2.157
amicabilitat [o amistat] < ll. amicabilitas, Regim 1.2.28/28
amicabilitat [o falagaria] < ll. amicabilitas, Regim 1.2.28/27v
amicables [i falaguers] < ll. amicabiles, Regim 1.2.28/27v
amicícia i amistat < ll. amicitia, Alex 26r
amb goig i alegria i amicícia < ll. amicabiliter, Alex 31r
afectuós i amigable < ll. affectuosus, Troya 139/184
aministrar : veg. administrar
atenuació (tenuació) o aminvament < ll. attenuatio, Salms7 1046/90v3
aminvar i apoquir SM / acursar B < fr. apetitier, Tresor 3.13.1
acurtar i aminvar < ll. decrescere, Alfons 3.52/40
defallir i aminvar < ll. declinare, Miseria 1.10/172r18
disminuir i aminvar (el pes) < it. perdere, Medici 184/112v
apoquida i aminvada < ll. diminui, Secre B 167/26

diminuit i aminvat < ll. minorari, DeModo B 164
prostrada i molt aminvada < ll. prostrati, ValMax 256/2.62
consociació i amorosa amistància < ll. consociatio, CiOfi 1.149/78
amicabilitat [o amistat] < ll. amicabilitas, Regim 1.2.28/28
amicícia i amistat < ll. amicitia, Alex 26r
pau o amistat < ll. foedera, DeModo B 64
amollar : veg. amollir; cf. moll
amollar i fluixar (la corda) < ll. remittere, Brevil 210a/141.25
amollir i aflaquir < ll. mollis facere, DeModo A 25/456.17
amollir i enclinar (la rigor) < ll. inflectere, ValMax 264/2.75
atendrir i amollir < it. amollare, Medici 104/65
derrocar i amollir < ll. quatere, ValMax 186/1.265
amerat i amollit < it. macerato, Mirall 2.87
amonestacions i exhortacions < ll. exhortationes, Ludolf 2.36b28
doctrina i amonestació < it. ammaestramento, Mirall 1.122
amonestament i preïcació < ll. monitia, Ruff 1.411
consells i amonestaments < ll. admonitiones, ParesA 166/100a2, rep.
consell i amonestament < ll. persuasio, ParesA 139/26c10
edificació i amonestament < ll. aedificatio, Ruff 1.572
induccions i amonestaments < ll. praecepta, Troya 115/151
manaments i amonestaments < ll. praecepta, DeModo A Pròl./426.2
amonestar i avisar < ll. praemonere, Alfons 2.46/26
amonestar i avisar < ll. praemonere, GuidoCo 20.14/744
[amonestar o] consellar < ll. commovere, Regim 1.2.8/14v
amonestar i informar < ll. instruere, CiOfi 1.155/81
amonestar i enformar < ll. suadere, Verba Pròl./108c
amonestar i instar < ll. monitionem subdere, Ludolf 1.138a9
amonestar i instruir < ll. erudiri, Verba 31/124d
amonestar i pregar < ll. adiurare, DeModo B 128
amonestar i pregar (algú) < ll. suadere, ParesA 164/97c14
avisar i amonestar < it. ammonescere, Mirall 1.129
confortar i amonestar < ll. adhortari, Provid 30/109
confortar i amonestar < ll. cohortari, Fronti 2.10.2/40
increpar i amonestar < ll. increpare, Ludolf 1.67b13
informar i amonestar < ll. monere, Africa 309/53
inspirar i amonestar < ll. compellere, Psalt 1.62
instruir i amonestar < it. ammonire, Medici 167/101v
mostrar i amonestar < ll. suggerere, FursV 4.57.4
obsecrar i amonestar < ll. obsecrare, Jugur 58/26v17
sol.licitar i amonestar < ll. sollicitare, DeModo B 136
amonestat i request < ll. requisitus, Escacs Prol./13
instruïts i amonestats < ll. doceri, Benet C 7/11v
instruïts i amonestats < ll. moniti, ValMax 3/1.18
amor i afecció < ll. affectus, Alex 10r
amor i caritat < ll. amor, Psalt 3.3
amor i caritat < ll. charitas, Benet C2/6v
amor i caritat < ll. charitas, Cel.la B 249/74b
amor o caritat < ll. charitas, Dieta 61/60v
amor i caritat < ll. charitas, Isac 21/10, 73/34
amor i caritat < ll. charitas, Ludolf 1.134c36; 2.30b19; 46c13
amor i caritat < ll. charitas, Ruff Int.49
amor i caritat < ll. charitas, ValMax 310/2.146
amor i caritat i dilecció fraternal < ll. charitas, Vita 73/274
amor i caritat < ll. dilectio, DeModo A 168/642.19
amor i dilecció < ll. amor, Psalt 2.45
amor i dilecció < ll. dilectio, Benet C Pròl./4v
amor i dilecció < ll. dilectio, Cateri 130/68
amor i dilecció < ll. dilectio, DeModo B 30
amor i dilecció < ll. dilectio, Excit 132/156
[amor], dilecció i caritat < ll. dilectio sive charitas, Regim 1.1.12/8v

amor i voluntat < it. amore, Decam 400/412
afecció i amor < ll. affectio, Ludolf 1.25a39
afecció i amor < ll. affectus, ValMax 164/1.236; 258/2.64
afecció i amor < ll. amor, CiOfi 1.47/24v
afecte i amor < it. affetto, Medici 105/65v
benignitat i amor < it. benignità, Decam 231/234
benivolència i amor < ll. benivolentia, ValMax 174/1.249
caritat i amor < ll. charitas, Ludolf 1.20b7
caritat i amor < ll. charitas, Rufí Int.85; 1.570; 21.25
caritat i amor < ll. charitas, Verba 12/112d, 32/125
caritat i amor (de Déu) < ll. charitas, Ludolf 1.51b28
caritat i amor de Déu < ll. charitas, Turpí 13/50.69
cura i amor (de les coses d'altri) < ll. cura, CiOfi 1.30/17
desig o amor < ll. desiderium, Josefus 6.1/119b
dilecció i amor < ll. dilectio, DeModo A 37/472.15; B 37,148
dilecció i amor < ll. dilectio, Excit 105/127
dilecció i amor < ll. dilectio, Jeroni E26/22a25; 32/27c29
dilecció i amor < ll. dilectio, Ludolf 1.127a22
dilecció o amor < ll. dilectio, Revel 98/35b
voluntat i amor < it. ardire, Decam 288/292
zel i amor < ll. zelus, Isac 58v/27v
zel d'amor < ll. zelus, Isac 66v/31
zel i amor < ll. zelus, Ludolf 2.61d19
zel i amor indiscreta < ll. zelus, Ludolf 1.100a31
zel o amor < it. zelo, Mirall 1.61
delitables i plasents i amorosos < ll. deliciae, Alex 158v
dolç i amorós (espós) < ll. pulcherrimus, DeModo A 9/436.27
plasents i amorosos (arbres) < ll. amoenissimi, Alex 164r
apagar i amortar < it. annullare, Mirall 1.100
auciure's i amortar-se (la llàntia) < ll. extingui, Efrem 1.9/92b
amortada i apagada (la set) < ll. exstincta, ParesA 150/84b23
estrets i amotats < ll. artissime, Jugur 68/31r19
amplament i abundosa < it. largamente, Mirall 1.52
ample i abundós < ll. opulentissimus, OraCa 1.153
ampla i espaciosa < ll. lata, Psalt 3.26
amples i grans (regnes)< ll. ampla, Troya 78/109
ample i gran < ll. amplitudo, ValMax 103/1.150
ample i llarg (temps) < ll. amplissimus, ValMax 458/2.356
ample i llarg (riu) < ll. vastus, SeMed 3.3.694
amplament i llonga < ll. late, ValMax 469/2.373
amplament i llarga < ll. latius, ValMax 451/2.346
espaciós i ample (un lloc) < ll. grandis, BíbBa Mc 14.15
gran i ample (un patrimoni) < ll. amplissimus, ValMax 188/1.
gran i ample < ll. ingens, Provid 4/89
gran i ample < ll. magna, Brevil 192d/35.15, rep.
sobres-gran i ample (un fossat) < ll. ingens magnitudo, Fronti 2.5.4/28v
gran i amplíssima (família) < ll. amplissima, CiPar A 36/5.73
llarc i ampla < it. largo, Mirall 1.52
amplària o pati ms. / espai ed. < ll. ambitus, Regim 2.1.3/47
amplesa i vastedat < ll. vastitas, Verba 44/189a
diàmetro o amplesa < ll. diametrus, Josefus 8.3/180
gruix o amplesa (d'un mur) < ll. latitudo, Josefus 8.3/179b
ampliar i crèixer < ll. (laxare), SeMed 3.1.420
dilatar i ampliar < ll. dilatare, OraCa 3.93
multiplicar, ampliar i crèixer < ll. augeri, ValMax 4/1.20
notificar i ampliar i dir < it. bandere, Mirall 1.100
ampliada i crescuda < ll. magna, Brevil 192d/35.20
amplicar : cf. implicar (?)
comprendre i amplicar < ll. amplectere, Basili 786/76c
dilatar o amplificar A / dilatar B < ll. dilatare, CiPar 2/Pròl.19

amplitut i llarguesa < it. larghezza, Mirall 1.53
ampolla o cànter < ll. vas, Dieta 23/12
ampolla o tassa < ll. vasa, Dieta 18/4
fiola o ampolleta < ll. fiola, Troya 26/37
fiola (ms. fiala) o ampolla < ll. phylae, Josefus 3.12/66d
oques i ànades < ll. anseres, Pal.la 1.23.24.22
anagar : cf. enagar, negar
anagant i procurant (ms. purcurant) < ll. instigante, Verba 14/113d
convidar i anagar (ed. anegar) < ll. invitare, Ruff Int.20; 11.66
forçar i anagar (ed. anegar) < ll. vincere, Paul 12/319.18
somoguts i anagats < ll. concitati, Ruff 29.22
moviment i anament (ms. enament) < ll. progressus, Escacs 4.7/153
ànaps i copes i vaixells (ed. veixells) < ll. ciphy, Troya 15/22
got o ànap < ll. poculum, Alex 79v
gots, copes o ànaps < ll. vasa, Alex 79v
tasses i ànaps < ll. gemma, Paul 17/320.35
anars o entraments < ll. gressus, DeModo B 44
anar i calar < ll. incedere, Trict 304/86.33
anar i caminar < ll. ambulare, Dieta 17/3
anar i còrrer < ll. currere, Turpí 52/108.16, rep.
anar i discòrrer < ll. discursus, Psalt 2.62
anar i passar < ll. ire, SeMed 3.1.401
anar i passejar < ll. ambulare, Efrem 1.13/97c
anar i passejar < ll. deambulare, Verba 31/124c
anar-se'n i pujar-se'n < it. salire, Mirall 1.25
continuar i anar avant < ll. pergere, Arra 961/147
còrrer i anar < ll. decurrere, SeMed 1.1.30
corrent o anant ms. / discorrent ed. < ll. discurrendo, Regim 1.2.8/14
decòrrer i anar < ll. defluere, Escacs 3.7/121
discòrrer i anar ça i lla < ll. discurrere, Escacs 4.3/144
[esvair o] anar a < ll. tendere in, Regim 1.3.1/32v
passar [o anar] < ll. proficisci, Regim 3.3.11/121
tornar atràs i anar-se'n < it. andare via, Mirall 1.123
vagarós, ço és anant deçà i dellà < ll. vagus, SeThe 198/82
anar entorn i vagar / anar discorrent < ll. circumire, Regim 2.2.19/71
acercolar o anar entorn < ll. circumire, Jeroni E13/9c37
circuir o anar entorn < it. ire intorno, Mirall 1.106
circuir i anar entorn < ll. ambire, DeModo B 55
environar i anar entorn < ll. ambire, DeModo B 55
sandàlies, que són anarques, que són mitjes sabates < ll. sandaliae, Ludolf 2.23a34
antics i ancians < ll. seniores, ValMax 436/2.322
aflicció o angarits i subjugacions < ll. angarii, Comloq 1.9.6/77d21
celestials, angèliques < ll. coelestes, Ludolf 1.136d25
angle o racó (de la seu) < ll. -, OraCa Dedic.142
angles o cantons (de places) < ll. anguli, Salms7 979/14r25
angoixa i basca < it. rammaricchio, Decam 508/520
angoixa i dolor < ll. angustia, Anton 4/16
angoixa i treball < it. angoscia, Decam 259/262
[angoixa o] treball (del cor) < ll. anxietas, Regim 2.1.22/59
ànsies i angoixes < ll. sollicitudo, Comloq 1.2.2/19b22
dolors i angoixes < ll. angustiae, DeModo A 105/557.14
pressures i angoixes < ll. pressurae, Excit 148/173
treball i angoixa < ll. angustia, Excit 20/34
tribulació i angoixa < ll. angustia, Alex 91v
vexació o angoixa < ll. vexatio, Salms7 1039/81v21
angoixat i tribulat < it. angustiato, Medici 212/130
angoixós i ansiós < ll. sollicitus, Escacs 2.6/70
ansiosament i angoixosa < ll. sollicita, SeHer 162/19v
calumniós (columniós) i angoixós < ll. calamitosus, Escacs 3.3/91
trist i angoixós < ll. tristis, Psalt 3.180

estreta i angoixosa < ll. angusta, Benet C 5/9v, rep.
angost i estret < ll. angustus, Benet C Pròl./4v
angularitat o caires < ll. angularitas, Regim 3.3.20/126v
angústia, dolor i tristícia < ll. angustia, Medit 1538
ple d'angústia i treball < it. angoscioso, Decam 330/335
angústies, treballs i tribulacions < ll. angustiae, Alex 106v
angústies i treballs < ll. angustiae, DeModo B 105
dolor i angústia < ll. dolor, Ludolf 1.60d33
pena i angústia i treballs < ll. poena, Vita 78/299
plor i angústia < ll. luctum, Ludolf 1.67b38
tribulacions i angústies < ll. passiones, Ludolf 1.62b23
tribulacions i angústies < ll. tribulationes, Ludolf 1.30b4, 118a18, 141a40; 2.48c7
anhelar i desitjar < ll. anhelare, Escacs 2.6/68
anihilació i destrucció < ll. -, Job 42.14
desfer i anihilar < ll. conterere, Job 6.9
destroir i anihilar < ll. annihilare, Ludolf 2.41c3
anihilada o a no-res tornada < ll. annihilari, DeModo A 99/549.13; B 140
violat, destroït o anihilat < ll. violare, CiPar A 25/3.102
ànima i enteniment < it. animo, Decam 412/424
hàbits de l'ànima [o enteniment] < ll. habitus, Regim 1.1.12/8
ànima o espirit < ll. spiritus, GuidoCo Tít./4
ànima i voluntat < ll. spiritus, Salms 50.19
lo ànimo i ànima participa en la glòria de Dèu < ll. animus, Alfons 1.31/10
ànimo i cor B / ànima A < ll. animus, CiPar 14/1.130
intel.lectuals o de la ànima < ll. intellectualia, Regim 1.1.11/7v
animals o bèsties < ll. hostia, ValMax 65/1.93
animar i confortar < it. confortare, Mirall 2.164
animar i dar forces < ll. premere, Job 23.6
animar i encendre < it. accendere, Medici 91/57v
confortar i animar < ll. admonere, ValMax 25/1.38
cridar i animar < ll. hortari, ValMax 47/1.67
inanimat [o no animat] < ll. inanimatus, Regim 2.1.5/49
lo ànimo i ànima < ll. animus, Alfons 1.31/10
ànimo i cor B / ànima A < ll. animus, CiPar 14/1.130
de bon ànimo i de bona voluntat < ll. libenter, Cateri 120/62
amb humilitat i quiet ànimo < ll. aequanimiter, Ludolf 1.85b4
animosos [o coratjosos] < ll. animosi, Regim 1.4.1/39v
animós i esforçat < ll. vehemens, ValMax 141/1.203
animosos i feroces (elefants) < ll. -, Ludolf 1.117a20
animós i fort < ll. fortis, Econ 1.650
fort i animós < ll. ferox, Econ 1.652
forts i animosos < ll. fortes, Ludolf 2.27c1
animositat, ço és mala volentat < ll. animositas, DeModo B 32
anomenar : cf. nomenar
[anomenar o] apellar < ll. nominare, Regim 1.3.1/32v
[anomenar o] dir < ll. nominare, Regim 1.3.1/32v
anomenar i recordar < ll. proferre, CiPar A 32/4.110
dit i anomenat < ll. dici, Efrem 1.1/82d
ànsia i afany < it. fatica, Mirall 1.132
ànsies i angoixes < ll. sollicitudo, Comloq 1.2.2/19b22
ànsia i congoixa i cura < ll. cura, Psalt 1.1
ànsia i cura < ll. cura, CiOfi 1.47/25
ànsies i cures < ll. curae, DeModo A 126/585.2
ànsies o cures < ll. curae, Excit 79/98
ànsia i cura < ll. cura, ParesA 135/74d3
ànsies i cures < ll. curae, Trict 304/86.17
ànsia i cura < ll. curare, Isac 89v/41v
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Alfons 3.52/40v
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Benet C 21/18v
ànsies i cura < ll. sollicitudo, Efrem 1.11/95d; pl. 1.8/90a

ànsia i cura < ll. sollicitudo, ParesA 143/78c18
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Ruff 1.645
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Verba 19/116c
ànsia i dolor < ll. anxietas, Lignum 18/71
amb ànsia i estudi i diligència < ll. sollicite, Spec A 5/120.12
ànsies i negocis < ll. negotia, CiOfi 1.158/82
ànsies, sol.licituts i cures < ll. -, Ludolf 1.105c20
ànsia i treball < ll. sollicitudo, Brevil 198a/75.9
congoixa i ànsia < ll. cruciatus, Troya 23/31
cures i ànsies < ll. ardua, Ludolf 1.143b15
cura i ànsia < ll. cura, Africa 1118/81
cura i ànsia < ll. cura, Benet B 36/73.13
cura i ànsia < ll. cura, Benet C 27/19v, 31/21
cura i ànsia < ll. cura, Boeci f 18e
cura i ànsia < ll. cura, CiOfi 1.9/8v
cura i ànsia < ll. cura, DeModo A 40/476.17; pl. 90/537.23; B 129
cura i ànsia < ll. cura, Econ 2.5
cura i ànsia < ll. cura, Escacs 2.1/28; 4/50; 3.5/112; pl. 3.1/83
cura i ànsia < ll. cura, Excit 148/174
cura i ànsia < ll. cura, ParesA 145/80a25; 164/98b1
cura i ànsia < ll. cura, Revel 157/53c
cura i ànsia < ll. cura, Ruff 1.158; 1.504
cures i ànsies < ll. curae, SeThy 921/81v
cura i ànsia < ll. cura, Troya 90/119
cura i ànsia < ll. cura, ValMax 7/1.23; 218/2.6
cura i ànsia < ll. curare, Brevil 192d/35.12; 198a/75.23
cura i ànsia < ll. custodia, Troya 128/170
cura i ànsia < ll. diligens, Comloq 1.3.14/40c30
cura i ànsia < ll. sollicitudo, Efrem 1.3/84c, 4/85c
cures i ànsies < ll. sollicitudo, Isac 71v/15
cures i ànsies supèrflues < ll. sollicitudo, ValMax 322/2.164
cura i ànsia < ll. sollicitudo, Verba 13/113
cura i ànsia < ll. studium, Efrem 1.7/88a
Aycajes... cura i ànsia < ll. (Achates), Brevil 198a/75.23
haver cura i ànsia < ll. curare, Verba 28/181c
havent cura i ànsia < ll. diligens, Comloq 1.3.14/40c30
ésser curós i haver ànsia (ms. ànxia) < ll. sollicitus esse, BíbBa Ll 12.22
diligència i ànsia < ll. cura, Josefus 1.28/23d
estudi o ànsia < ll. studium, ValMax 461/2.361
estudiar i haver ànsia < ll. studere, Ruff 7.388
negocis i ànsies < ll. curae, Kempis 1.11/484
sol.licitut i ànsia < ll. cura, Ludolf 2.80b10
sol.licitut o ànsia < ll. procuratio, ValMax 174/1.249
sol.licitud i ànsia < ll. sollicitudo, Benet B 21/63.6
sol.licitut o ànsia < ll. sollicitudo, DeModo B 129
sol.licitut i ànsia < ll. sollicitudo, Jugur 44/20r24
sol.licituts i ànsies < ll. sollicitudines, Ludolf 2.47d2
sol.licitut i ànsia < ll. studium, Ludolf 1.70b17
sol.licitut i ànsies < ll. -, SeThe -/87
tenir sol.licitut i ànsia < ll. esse solliciti, Ludolf 2.82a7
sol.licitut, diligència i ànsia < ll. sollicitudo, Kempis 3.19/3159
amb gran sol.licitut, ànsia, cura i diligència < ll. sollicite, DeModo B 163
treball i ànsia < it. briga, Fiore 24.20
treball i ànsia < ll. sollicitudo, Miseria 2.19/143c
ansietat (ms. anxietat) i congoixa < ll. anxietas, Excit 108/130
ansiosament i angoixosa < ll. sollicita, SeHer 162/19v
(ansiosa) i astuta < ll. sollicita, DeModo A 133/593.29
ansiós o congoixós < ll. anxius, Jugur 70/31v27
ansiós i curós < ll. anxius, Jugur 6/2r25
ansiós i curós < it. sollecito, Medici 248/149

ansiós i curós < ll. sollicitus, Verba 26/121a, rep.
ansiós i sol.lícit < it. sollecito, Medici 193/118
ansiosos (ed. anxiosos) i torbats < ll. contristati, Dial 2.21/133.25
angoixós i ansiós < ll. sollicitus, Escacs 2.6/70
cuitat i ansiós (de fer) < ll. festino, Verba 40/129a
curós i ansiós < ll. insistere, PurPa 20/979
curós i ansiós < ll. intentus, Rufí Int.82
curós i ansiós < ll. sollicitus, Isac 21/10
curós i ansiós < ll. sollicitus, Verba 26/121a
sol.lícit i ansiós < ll. sollicitus, Benet C 46/27
progenitors i antecessors < ll. avi, SeHer 339/27v
antics i ancians < ll. seniores, ValMax 436/2.322
antic i fortificat < ll. roboratus, Excit 14/28
usança antigua o paternal < ll. mos patrius, Josefus 5.5/107b
[antiquades o] antigues < ll. antiquatae, Regim 1.4.5/43
vella o antiga < ll. antiqua, FursV 3.220.16
vella i antiga < ll. senectudo, ValMax 284/2.106
vells i antics < ll. seniores, Kempis 1.2/317
vell i antic < ll. senex, SeThy 861/80
vell i antic < ll. senior, SeMed 2.2.258
cavaller vell i antic < ll. veteranus, Brevil 202d/103.1
vells i antics < ll. veterani, Comloq 1.3.15/40a6
velles o antigues (històries) < fr. vielles, Tresor 3.37.3
prevenir o anticipar < ll. praecurrere, ValMax 108/1.160
antigat : cf. antic, antiquat
envellit o antigat < ll. inveteratus, Salms7 985/20v16
envellit i antigat (ms. entigat) < ll. roboratus, Excit 7/21
vells i antigats (exemples) < ll. vetustas, ValMax 257/2.63
[antiquades o] antigues < ll. antiquatae, Regim 1.4.5/43
antiquitat o vellesa < ll. -, ValMax 77/1.109
senectut de antiquitat < ll. senectus, Josefus 7.15/169d
vetustat i antiquitat < ll. vetustas, Jugur 63/28v10
llum i antorxa (ms. entorcha) < ll. lucerna, Ludolf 1.27b10
anul.lar i cessar < ll. anullare, Troya 26/37
anul.lar i destruir < ll. delere, ValMax 168/1.243
cessar i anul.lar < ll. cassare, Troya 26/36
impugnar i anul.lar (una acusació) < ll. refellere, ValMax 143/1.207
prostrar i enderrocar i anul.lar < ll. prostrare, Psalt 2.30
revocar i anul.lar < ll. rescindere, ValMax 445/2.335
destroït, mort i anul.lat < ll. obtritus, ValMax 457/2.355
irritats i anul.lats (decrets)< ll. rescindere, Jugur 11/4v11
anunciar : cf. denunciar
anunciar i manifestar < ll. annuntiare, Jeroni E5/2d28
aombrar i emprenyar < ll. impregnata, Psalt 4.4
cobrir i aombrir < ll. obumbrare, Isac 94/43v
aorar : veg. adorar
aordonar : cf. ordenar
acostumar i aordonar < ll. consuescere, Ruff 1.332
ministrar i aordonar < ll. institutio, Dial 2.22/137.16
aornar : cf. ornar
aornar i embellir < ll. circumdare, Isac 97v/45
embelleït i aornat < ll. adornatus, Efrem 1.12/96b
inclinat i apacificat < ll. placari, Escacs 2.4/55
apagar i amortar < it. annullare, Mirall 1.100
apagar i extirpar < ll. extinguere, Jugur 14/6v26
apagar i fer cessar < it. spegnere, Medici 15/9
apagar i finir < ll. extinguere, ValMax 385/2.252
apagar i mortificar < ll. extinguere, Escacs 2.4/52
abaixar i apagar (la flama) < ll. exstinguere, Cel.la B 247/72a
delir i apagar < ll. extinguere, Excit 51/70

morir, defallir i apagar (una heretat) < ll. abscindere, ValMax 379/2.243
apagat i mort < ll. extinguere, Job 18.5
amortada i apagada (la set) < ll. exstincta, ParesA 150/84b23
aparèixer : cf. aparer, parèixer
aparèixer i semblar ms. / mostrar-se ed. < ll. apparere, Regim 1.1.8/5v
aparegut o nat < ll. exortus, CiPar A 40/5.137
aparellaments i eines < ll. instrumenta, Vita 78/296
[aparellaments o] ornaments < ll. praeparationes, Regim 1.2.20/23v
ornaments i aparellaments < ll. apparatus, ValMax 421/2.302
ornament i aparellament < ll. ornatus, ParesA 163/96d17
ferraments o aparellaments < ll. instrumenta, Pal.la 1.42.47.19
preparació o aparellament < ll. praeparatio, Regim 1.2.4/12
aparellar i adobar (filats) < ll. reficere, BíbBa Mt 4.21
aparellar i arrear < ll. -, Alex 83v
aparellar-se i dispondre's de < ll. apparere, SeHer 111/18v
aparellar i fer < ll. fieri, Efrem 1.3/84c
aparellar i ordenar < ll. preparare, Isaç 47v/23
[adobar o] aparellar < ll. aptari, Regim 1.2.14/18v
arrear i aparellar < fr. -, Gral 3
dispondre i aparellar < ll. disceptare, Job 32.11
dispondre's o aparellar-se < ll. disponere se, Revel 104/37b
garnir i aparellar < ll. munire, AlbCon 72/103
ornar i aparellar < ll. ornare, BíbBa Mt 25.7
ornar i aparellar (naus) < ll. ornare, Fronti 2.13.9/42v
aparellades i arreades < ll. -, Alex 28v
aparellada i condreta ('en bon estat') < ll. condirecta, FursV 4.252.4
aparellat i dispost < it. apparecchiato, Mirall 1.67
aparellat i dispost (a morir) < ll. paratus, Kempis 1.23/1203
aparellat o iverçós < ll. promptus, Spec A 8/125.8
aparellat i volenterós < ll. paratus, Troya 68/97
àbil i aparellat < it. atto, Mirall 1.94
disposts i aparellats < it. acconci, Mirall 1.138
estojada i aparellada < ll. reposita, ParesA 127/67d17
ordenat i aparellat < ll. paratus, Josefus 2.10/48d
ornat [o aparellat] < ll. ornatus, Regim 2.1.21/58v
prest i aparellat < it. apparecchiato, Decam 24/19; 86/87
prest i aparellat < it. apparecchiato, Mirall 1.149
prests i aparellats < ll. parati, Psalt 3.83
presta i aparellada (la mà, a rebre) < ll. porrecta, DeModo A 107/563.2
prest i aparellat < fr. prest, Gral 36/37, 124/128
prests i aparellats < ll. prompti, Josefus 2.1/28a
pus prests i aparellats < ll. promptiores, CiOfi 1.84/42, rep.
prest i aparellat < ll. promptissimus, Psalt 3.31
prompte i aparellat < ll. promptus, Provid 8/92
prompta i aparellada < ll. velox, DeModo A 95/544.10
ruinoses o aparellades de caure < ll. ruinosae, FursV 2.225.6, rep.
color i aparença < ll. color, SeHer 348/28
aparent i manifest < ll. conspicuus, ValMax 441/2.330
imminent o aparent < ll. imminens, DeModo B 159
invisibles i no aparents < ll. invisibiliter, Revel 6/10b
aparer : cf. aparèixer, parèixer
aparer i demostrar < ll. apparere, Psalt 3.46
aparer i semblar < ll. apparere, Revel 240/83b
venir i aparer < ll. apparere, DeModo B 155
cara i apariència < ll. frons, ValMax 188/1.267
cession o apartament < ll. secessio, Jugur 31/15r6
apartar i constrènyer < ll. prohibere, Benet B 7/51.2
apartar i desviar < ll. privare, Kempis 3.31/3770
apartar i excloure (ed. encloure) < ll. excludere, Ludolf 2.24a36
distreure i apartar ed. < ms. delliurar, Eix1523 c.338

deposar i apartar (vanitats) < ll. deponere, Mores 61
fugir i apartar-se < ll. fugere, Ludolf 1.53b12; 2.27a29
llevar o apartar (el pecat) < esp. quitar, VallCor 89.7/89.4
llunyar i apartar ed. < ms. llunyar, Eix1523 c.354
retraure i apartar < ll. retrahere, Kempis 1.25/1475
apartadament i separada < ll. separatim, ValMax 336/2.183
apartat i separat < ll. separatus, ValMax 443/2.333
cessar o ésser apartat < ll. tollere, Mores 80
desert i apartat < ll. desertus, BíbBa Mc 6.31
distret i apartat < ll. distractus, Kempis 4.7/6367
privat i apartat < esp. privado, VallCor 57.5/58.18
privadament i apartada < ll. privatus, ValMax 375/2.238
secret i apartat (lloc) < ll. remotus, Ludolf 2.11c4
esgarrades i apedaçades (calces) < it. sdrucite, Decam 364/373
apellació o nominació < ll. appellatio, Josefus 1.11/11c
apelladores i nomenadores < ll. appellanda, CiPar A 7/1.27
apellar i cridar < ll. invocare, Efrem 1.6/87d
apellar i demanar (a cort) < ll. vocare, FursV 1.234.10
apellar o nomenar < ll. appellere, CiPar A 4/Pròl.50
apellar i nomenar < ll. vocare, OraCa 1.144
[anomenar o] apellar < ll. nominare, Regim 1.3.1/32v
convidar i apellar < ll. invitare, Josefus 7.6/154c
dir [o apellar] < ll. dicere, Regim 1.2.3/11v
invocar i apellar < ll. invocare, Verba 35/127a
nomenar o apellar < ll. appellare, CiPar A 9/1.53
reprendre i apellar < it. chiamare, Mirall 2.130
vocar o apellar < it. chiamare, Mirall 1.73
apellat o cridat < ll. (vocatus), CiPar A 36/5.68
apellat i nomenat < ll. invocato nomine, Verba 34/126c
citats i apellats < ll. vocati, Efrem 1.7/88c
sien dites i apellades < ll. appellanda, CiPar A 7/1.30
dits i apellats < ll. dicti, Revel 41/18c
dit i apellat < ll. vocare, SeMed 5.1.905
intitulat [o apellat] < ll. intitulatus, Regim 1.1.1/1v
apendre : veg. aprendre
apercebre : cf. percebre
apercebre i conèixer < ll. intelligere, Alex 80v
veure i apercebre < ll. videns, Alex 26v
fer apercebuts i cautelosos < ll. patefacere, ValMax 75/1.106
apercebut i veent < ll. intelligens, Alex 12v
subtil i apercebut < ll. sollertia, Jugur 7/2v24
[apetiment o] voluntat < ll. appetitus, Regim 1.1.3/3
apetiment o voluntat ms. / appetit ed. < ll. appetitus, Regim 2.6/13
apetir i desitjar < it. desiderare, Mirall 1.108
apetir i desitjar < ll. -, Ludolf 1.88c14
apetit i atalentament < ll. appetitus, Miseria 2.19/206v13
apetit i desig < it. appetito, Mirall 1.68
apetits i vils desigs de luxúria < ll. appetitus luxuriae, Spec B 7/27.30
apetit i desig < ll. desiderium, Excit 13/26
apetits i desigs < it. desideri, Mirall 2.150
apetit i desig < ll. inhians, SeHer 167/19v
apetits i desigs < ll. voluptates, CiOfi 1.150/78v
apetits i ganes < esp. apetitos, VallRev 573/101.21
apetit o talent < it. appetito, Mirall 1.108
apetit i talent < ll. appetitus, Miseria 2.17/142d
apetit [o voluntat] < ll. appetitus, Regim 1.2.1/9v
apetit i voluntat < it. -, Decam 58
afecció o apetit < ll. affectum, Revel 45/20a
cupiditat i apetit desordenat < ll. cupiditas, Mores 95
incontinència i apetit desordenat carnal < ll. luxuria, Dieta 29/20v

libídine o apetit < ll. libido, CiPar B 6/1.20
volentat i apetit < ll. -, Econ 2.152
apetitiva, voluntària [o volenterosa] < ll. appetitiva, Regim 1.2.1/9v
refrenar i apitjar < it. rinfrenare, Mirall 1.92
apitrar-se i recolzar-se < it. apoggiarsi, Besti A 62/133.5
allissada i aplanada < ll. levigatus, Pal.la 1.26.26.9
dolça i aplanible < ll. dulcis, Job 20.12
bassa o aplec < it. sentina, Medici 208/127v
coadunadors o aplegadors < ll. coadunatores, Escacs 3.5/106
ajustar o aplegar < ll. congregi, Salms7 1078/124r28
tesauritzar i aplegar < ll. thesaurizare, Ludolf 1.134a21
aplicar i apropar < ll. applicare, Escacs 2.4/48
acostar i aplicar < ll. applicare, Revel 105/37d
tirar i aplicar < it. trarre, Mirall 2.177
abundant i apoderant < ll. invalescens, Excit 2/15
vençre i apoderar ed. < ms. vençre, Bla1521
tolre la força i apoderar < it. isvigorire, Besti A 25/56.8
aminvar i apoquir SM, acursar B < fr. apetitier, Tresor 3.13.1
minvar i apoquir < pr. mermar, Matfre 66v
minvar-se i apoquir < ll. decrescere, DeModo A 10/438.15
apoquida i aminvada < ll. diminui, Secre B 167/26
aportar : cf. portar
aportar i ajustar < ll. imitari, Isac 107/49
adur i aportar < ll. vehi, FursV 2.224.4
adur o aportar ms. / portar ed. < ll. adducere, Regim 1.2.16.20
donar i aportar < ll. adferre, CiOfi 1.1/2v
donar [o aportar] (dolor) < ll. inferre, Regim 1.2.13/17v
reduir i aportar < ll. reducere, Escacs 4.8/158
tirar i aportar < ll. trahere, OraCa 3.93
tirats i aportats (a pobresa) < ll. trahere, Escacs 3.8/128
apòstol i evangelista < it. evangelista, Mirall 1.62
adulterina i apotica (color) < ll. adulterinus, Miseria 2.40/226v2
lloable i apreciable < fr. prisables, Tresor V 2.6.3
constrènyer i aprèmer < ll. premere, Escacs 2.6/65
apremuda o presa < ll. opprimere, Ruff 33.5
aprendre i entendre < ll. dicere, Ruff 7.146
avear o acostumar ms. / aprendre ed. < ll. assuescere, Regim 3.3.3/116v
conèixer i aprendre < it. sapere, Mirall 1.33
entendre i aprendre < ll. intelligere, Dragma 211/88
estudiar i aprendre < it. imparare, Mirall 1.86
rebre i aprendre < ll. assumere, Isac 113v/52
regonèixer i aprendre < ll. intelligere, DelCel S 87.8
aprimar : cf. prim
aprimar-se i assoptiliar-se < it. assottigliarsi, Mirall 2.133
ajustar i aprivadar < ll. confoederari, Ruff 1.127
augment i aprofitament < ll. augmentatio, Benet B 2/38.21
aprofitar : cf. profitar
aprofitar i crèixer < ll. convalescere, Arra 956/134
venir i aproïsmar < ll. appropiare, Efrem 1.13/98b
aproïsmar-se i acostar-se < fr. traire soi plus pres, Gral 144/150
acostar-se i aproïsmar-se < ll. accedere, Efrem 1.9/92d
aplicar i apropar < ll. applicare, Escacs 2.4/48
aproperants i acostants < ll. (improperantes), DeCura A 245
oferir i aproperar (ed. apreparar) a algú < ll. obferre, Ruff 9.197
girar i apropiar < ll. inducere, Ludolf 2.95c31
llevar a algú o apropincar < ll. privari, Econ 2.557
apropinquar-se i veïnar < ll. propinqua, SeHer 38/14v
aprovació i requisició < ll. permissus, ValMax 182/1.260
confermador i aprovador < ll. stipulator, ValMax 322/2.164
aprovar i donar per bona < ll. iudicare, Job 27.5

aprovar i consentir < ll. adprobare, ValMax 368/2.228
aprovar i lloar < ll. approbare, Escacs 4.7/155
confermar i aprovar < ll. confirmare, Brevil 197a/69.18
lloar i aprovar < ll. comprobare, ValMax 196/1.279
lloar i aprovar < ll. probare, Troya 33/46
lloar i aprovar < ll. probare, ValMax 176/1.253
aprovada i confirmada < ll. approbatum, Secre B 64/8v
sol.licitació i aproxulació < it. istanzia, Decam 39/35
aptes [o bons] a < ll. apti, Regim 3.3.9/120
aptes o bons a fer ms. / disposts a fer ed. < ll. apti ad, Regim 1.2.22/24
apte i convinent < ll. aptus, DeModo B 148
apte i convinent < ll. dives, Dial 4.39/90.20
aptes i convinents < ll. apti, Escacs 3.8/125, 4.1/135
apte [i convinent] < ll. aptus, Regim 1.2.2/10v
apte o convinent a ms. / dispost a ed. < ll. habilis, Regim 1.2.8/14
apte i dispost < ll. aptus, Kempis 3.6/2565
apte (ed. abte) i dispost a < ll. aptum, Excit 19/34
apte o dispost < it. atto, Medici 42/25v
apte i sabent < it. -, Decam 414/426
apte i sobtil < ll. docilis, ValMax 387/2.255
ésser apte i suficient < ll. sufficere, Excit 46/64
covinent i apte < ll. aptior, StHon 351/9
dispost i apte < ll. aptitudo, Ludolf 2.57b8
dispost i apte < ll. aptus, Ludolf 2.10d21, rep.
espert i apte < it. esperto, Decam 286/290
hàbils i aptes < ll. apti, CiOfi 1.70/34v, rep.
sau i apte a combatre < ll. sanus, Troya 147/196
aptesa i suficiència < it. valore, Decam 42/38
docilitat [aptesa o bonesa a apendre] < ll. docilitas, Regim 1.2.8/14
coure i apurar < ll. decoquere, Ludolf 1.118a42
netes i apurades < ll. purgatae, Pal.la 5.5.147.7
vent de aquiló i de tramuntana < ll. aquilo, DeModo B 158
ara o altar < ll. ara, ValMax 71/1.101
arabiencs, ço és sarraïns < ll. Arabes, Josefus 20/17d
arar i girar (la terra) < ll. vertere, Troya 7/11
arar i solcar < ll. concavare, Troya 29/41
arbitrar i estimar < ll. arbitrari, CiOfi 3.38/141v
arbitrar i jutjar < ll. arbitrari, CiOfi 1.74/36v
arbitrar o jutjar < ll. arbitrari, ValMax 65/1.93
arbitrar i pensar < ll. arbitrari, DeModo B 162
cuidar-se i arbitrar < ll. arbitrari, CiOfi 2.1/82v
jutjar i arbitrar < ll. arbitrari, ValMax 397/2.268
arbitre i juí < ll. iudicium, Benet B 24/65.1
arbitre i pensament < ll. arbitrium, Escacs 3.4/100
arbitre i voluntat < ll. arbitrium, Troya 29/41
seny i arbitre (ms. albitre) < ll. arbitrium, Isac 19/9
voler o arbitre < ll. arbitrium, Benet C 5/9v
voluntat i arbitre (ms. albitre) < ll. arbitrium, Isac 116/53
vela o arbre de la nau < ll. velum, Dragma 189/78
pedra i arbuixó < ll. grandis, Dragma 179/73
arc iris, en romans arc de sant Martí < ll. arcus, Josefus 1.7/10a
archipirata o capità dels pirates < ll. archipirata, CiOfi 2.40/99v
ardent i calent < it. caldo, Medici 181/110v
ardents i escalfats < pr. arden, Matfre 90v
ardent i escalfat < ll. fervidus, Jeroni C18/86c4
ardent i fort i dispost < it. disposto, Medici 197/120v
ardents i enflamats < pr. afflamat, Matfre 20
ardent i inflamat < ll. ardere, ValMax 261/2.70
ardent i vigorós < ll. vehemens, ValMax 277/2.96
calenta i ardent < ll. calens, Africa 1052/78

calents i ardents < ll. candentes, Escacs 3.1/80
calent i ardent < ll. -, Psalt 3.184
fervent i ardent (joventut) < ll. fervens, Africa 270/51
coses grans i ardents < ll. ardua, Psalt 1.40
inflamats, ardents i fervents < ll. -, Ludolf 1.59d9
prompte i ardent (a ben fer) < it. pronto, Medici 178/107v
tòrrida i cremant i ardent < ll. torrere, SeHer 236/23v
vermell i ardent < ll. rubicundus, Alex 101r
ardiment i audàcia < it. ardimento, Medici 180/110
ardiment i cavalleria < ll. -, Alex 113r
ardiment i gran cor < ll. animositas, Dragma 103/40
ardiment i coratge < ll. -, Alex 113r
ardiment i gosar < it. animo, Decam 521/534
ardidament... i amb ardiment < ll. (armis fulcitus), Alex 6v
atreviment, gosar, ardiment, coratge, fortitut i audàcia < ll. audacia, Alex 81v
audàcia i ardiment < ll. audacia, Escacs 4.8/158
audàcia i ardiment < ll. audacia, Josefus 4.5/84b
coratge i ardiment (ed. hardiment) < fr. hardiment, Fral 6/5
gran coratge, valor i ardiment < ll. -, Alex 28v
esforç i ardiment < ll. confortari, Alex 66r
amb esforç i ardiment < ll. viriliter, Alex 127r
ardits i de gran cor < ll. animosi, Dragma 103/40
ardidament i de gran coratge < ll. viriliter, Isac 65/30v
ardits i gosats < ll. audere, ParesA 159/92c3
ardidament i valerosa < ll. viriliter, Isac 19v/9v
ardidament i vigorosa i... amb ardiment < ll. armis fulcitus, Alex 6v
fort i ardit < ll. fortis, ValMax 85/1.122
prous i ardit (cavaller) < ll. -, Alex 134r
ardor o escalfament < ll. ardor, Excit 80/99
ardor i escalfament < ll. ardor, Miseria 2.21/144b
ardor i fervor < ll. fervor, OraCa 1.152
ardor i inflament (ms. enflament) < ll. ardor, ValMax 411/2.288
gran cremor i ardor < ll. (sol ardentissimus), Alex 122r
escalfament... fervor i ardor < ll. fervor, Miseria 1.1/166v19
ardre i flamejar < ll. ardere, ValMax 199/1.283; p.pr 278/2.98
(coses) àrdues i de perill < ll. praecipua, Benet C 3/7v
proposició i arenga < ll. contio, ValMax 397/2.267
arengador i pintor de paraules < it. ingannatore, Mirall 1.137
argent i moneda < ll. argentum, Job 27.17
ferrer o argenter < it. fabbro, Medici 107/67
argüidors i envejosos < it. invidiosi, Mirall 2.151
argüir : cf. redargüir
argüir i encrepar < ll. increpare, Ludolf 2.43c1
argüir i increpar (algú) < ll. arguere, Ludolf 1.131d40
argull, ergull : veg. orgull
argument o provació < ll. argumentum, Salms7 1079/124v11
proposició o argument A / argument B < ll. argumentum, CiPar 2/Pròl.20
aristes o palla < ll. stipula, Job 41.19
palla i arista < ll. stipula, Job 13.26
estol i armada < ll. classis, Alfons 2.18/19
armadura o cuirassa < ll. armatura, Dieta 60/59v
armadura i defeniment < ll. armatura, Isac 52v/24v
guarnir-se i armar-se < ll. armari, Isac 33v/16v
guarnits i armats < ll. armati, Vita 75/
arment o bestiar < ll. armentum, SeThe 297/84
armilles o divises en lo braç < ll. armillae, ValMax 411/2.287
arnes i tinya < ll. tinea, DeModo A 163/637.17
bucs o arnes < ll. alvearia, Pal.la 1.37.43.4
aromàtiques i fragrants < ll. aromata, Salms7 1083/118v18
sagitari o arquer < ll. sagittarius, Troya 118/154

arra o dot < ll. -, Arra Intr.
arra i senyal < it. arra, Mirall 2.154
arra o senyal o penyora < it. arra, Mirall 2.117
arra o senyal (de paradís) < it. arra, Medici 127/78v
rompre i arrabassar < ll. proscindere, Pal.la 3.2.69.10
preses o arraigades < ll. perfixa radice, DeModo B 16
arramblar i destruir < ll. -, Job 28.10
desraigador i arrancador < it. eradicatore, Medici 205/125v
arrancar i desraigar < ll. eradicare, Arra 957/137
arrancar i tolre (membres) < ll. amputare, Provid 14/98
foragitar i arrancar (mals desitjos) < ll. amputare, Benet C 7/11
llunyar o arrancar < ll. evelli, Excit 2/16
tolre i arrancar < ll. auferre, Psalt 3.63
treure i arrancar (un ull) < ll. eructare, Brevil 191a/31.1
desraigats i arrancats < ll. exstirpare, Verba 31/184c
arrapar i enganar < ll. seducere, Legenda P 3.313
arrapar i esvair < ll. rapere, OraCa 3.88
arrapar i furtar < ll. surripere, Jeroni E14/10b10
arrapar i tolre < ll. extorquere, Escacs 3.6/118
presumir i arrapar a si mateix < ll. usurpare, Dial 1.4/46.24
arrapat i elevat (en l'esperit) < it. rapito, Medici 206/126v
arrapada o elevada < ll. rapi, Cateri 126/66v
arrapat i fet en éxtasi < ll. raptus, Ludolf 1.99c40
arrapada (ed. arripida), tolta o llevada < ll. eripere, CiPar A 29/4.58
arrapat i pres < it. ratto, Mirall 2.23
pres i arrapat < ll. enectus, Escacs 3.5/110
presa i arrapada < ll. subripere, DeModo B 89
retinguts i arrapats < ll. enecti, Escacs 3.5/110
trespassat i arrapat < ll. rapere, StHon 365/23
fregar i arrapinyar < it. carapignare, Decam 480/490
vestir i arreament < ll. -, Econ 2.138
arrear i aparellar < fr. -, Gral 3
aparellar i arrear < ll. -, Alex 83v
fornir i arrear < it. fornire, Decam 546/559
ornar i arrear < ll. ornare, Excit 75/94
vestir-se i arrear-se < it. vestirsi, Mirall 1.141
arreades i ornades (vestidures) < ll. ornatus, SeThy 525/71v
aparellades i arreades < ll. -, Alex 28v
opulent i arreat (ed. acesat) < it. agiato, Decam 374/385
orlades i arreades i guarnides < ll. (facta), Alex 116r
vestit i arreat (ed. aresat) < it. ornato, Decam 286/290
vestit i arreat (ed. aresat) < it. vestito, Decam 79/80; pl. 102/103
arreduir : cf. reduir
arreduir i tornar a no-res < it. riducere a nulla, Decam 41/36
mesurar i arreglar < ll. mensurare, DeModo A 103/555.4
arreglats i ordenats < ll. disponi, Isac 89v/41v
arreglat i ordenat < it. ordinato, Mirall 1.87
ordonat i arreglat < ll. ordinati, Alex 66v
ordonat i arreglat < ll. ordinatio, Brevil 198d/79.18
arrel : cf. raell, rel
cap i arrel < ll. stirps, ParesM 56/62a19
collir i arrendar (tributs) < ll. colligere, Ludolf 1.69a12
arreus i belleses < ll. ornatus, Kempis 4.3/6184
arreus i ornaments ms. < ornaments ed., Eix1523 c.328
utensilis i arreus (ms. hereus) < ll. utensilia, Verba 37/186b
arribar i devallar (en terra) < ll. applicare, Troya 125/166
pervenir i arribar < ll. venire, Alex 61r
audàcia i arriscament < it. baldanza, Medici 175/106
arrogància o altesa de cor < ll. arrogantia, Salms7 1022/62v8
banyar o arruixar < ll. aspergere, Josefus 3.12/65d

art i astúcia < ll. ars,
art i ciència < ll. ars, CiOfi 2.6/85, rep.
art o ciència < ll. ars, Josefus 5.1/99d
art [o ciència] < ll. ars, Regim 1.3.4/34v
art i doctrina < ll. disciplina, Brevil 195c/59.14
art i doctrina (militar) < ll. disciplina, ValMax 88/1.126
art i enginy < ll. ingenium, StHon 346/2
per art i enginy < it. saviamente, Decam 500/510
art o faena < it. arte, Medici 41/25
arts i falsies (del diable) < ll. artes, Excit 142/167
art i giny < fr. art, Sidrac 11/5.24
art i maestria < ll. ars, SeHer 353/28
arts i maestries < ll. artes, Verba 35/126d
art i manera B / manera P < ll. -, AlbCon 58
arts i oficis < ll. ars, DeModo A 16/446.26
ciència i art < pr. art, Matfre 25
doctrina o art < ll. doctrina, ValMax 249/2.51
giny i art < ll. ars, SeThe 1074/99
oficis i arts < ll. artificia, Escacs 2.4/58
artífices o menestrals < ll. artifices, Benet C 57/30v
artifex o menestral < ll. artifex, Josefus 8.3/179d
enginy o altre artifici < ll. artificium, Mores 122
enginys o artificis < ll. machinationes, Josefus 8.3/179d
artificials o menestrals / artesans ed. < ll. artifices, Regim 3.1.7/87
artificiosa i meravellosa (obra) < ll. artificius, Troya 106/138
artificiosament i subtil < ll. exquisite, ValMax 181/1.259
menestral o artista < it. artefice, Medici 41/25
erudita o artitzada (oració) < ll. erudita, CiPar A 4/Pròl.47
àspera : veg. aspra
aspersió (ms. spersió) o spergiment < ll. aspersio, Salms7 1116/161v9
aspirar i entendre (victòria) < ll. anhelare, Troya 143/189
aspirar i entendre < ll. aspirare, Escacs 2.6/70
aspirar o entendre (dignitats) < ll. aspirare, Revel 173/58d
desitjar i aspirar < ll. aspicere, Ludolf 2.78b4
aspra i agra < it. acerba, Mirall 1.154
aspres i agres < ll. acres, ValMax 451/2.346
aspre i amargosa (fortuna) < ll. aspera, SeMed 3.2.431
aspra i contrariosa (fortuna) < ll. aspera, Africa 439/60
aspre i cruel (guerra) < ll. saeva, SeThe 465/87
aspra i molt cruel (batalla) < ll. -, Alex 67r
aspres i durs < ll. aspera (ed. aspersa), Alex 9v
aspra i dura (paraula) < ll. asper, DeModo A 56/496.25
aspres i fort dures coses < ll. aspera, SeThy 417/68v
asprament i dura < ll. aspere, ValMax 245/2.45
aspra i dura (batalla) < ll. durus, Troya 214/281
aspres i durs < ll. duri, Vita 59/231v
aspra i estreta < ll. angusta via, Dial 3.28/232.13
aspre i fort (vent) < ll. asper, ValMax 457/2.356
aspra i fort < it. dura, Mirall 1.25
aspre i grosser < ll. asperrimus, Psalt 2.62
aspre i grossa < ll. hispis, Valter 5.47/37.28
gonella aspre i punyent < fr. haire, Gral 92/95
aspre i rigorós < ll. astrictus, ValMax 107/1.156
aspra i torbada (mar) < ll. asper, ValMax 174/1.250
aspra i vàlida (tempesta) < ll. asperrima, Alfons 2.4/16
afanyoses, cruels i aspres paraules < ll. durus sermo, Kempis 2.12/2196
agre i aspre < ll. acer, Ruff 29.53
agra i aspra < it. acerba, Mirall 1.146
cruel, aspre i furiosa (damnació) < ll. fulminata, Medit 1550
cruel i aspre (un lloc) < ll. squalidus, Verba 3/109b

dura i àspera < ll. aspera, ValMax 202/1.288
dura i aspre (fortuna) < ll. dirus, ValMax 41/1.59
dura i aspre (venjança) < it. dura, Medici 25/15
durament i aspra < it. duramente, Mirall 1.158
dura i aspra (batalla) < ll. durus, Troya 123/162
durament i aspre < ll. durius, Benet B 2/37.25, C2/6v
dura i aspra B / duríssima (servitut) A < ll. durissima, CiPar 39/5.120
estret, aspre i rigorós < ll. severissimus, ValMax 75/1.106
fera i aspra (soletat) < ll. vastissima, Verba 48/191a
greu i aspre (el camí) < ll. -, ValMax 1.108
grossers i aspres (menjars) < ll. asperes, Isac 11v/5v
iniqua, contrariosa i aspra fortuna < ll. iniquitas, Brevil 190b/26.13
austeritat, aspredat < ll. austeritas, Ludolf 2.39b33
aspresa i feretat < ll. ferocitas, Isac 117/53
aspresa i força < ll. asperitas, Isac 73v/34v
assaborar i adolcir < ll. condire, Efrem 1.13/97a
condir, salar i assaborar < ll. condere, Jeroni E15/12b10
triat i assaborat < ll. saporatum, Psalt 2.30
assaborir o gustar < fr. savourer, Tresor S 3.57.8
gustar i assaborir < it. gustare, Mirall 2.59
gustar i assaborir < ll. sapere, Cateri 4/8v
tastar i assaborir < ll. degustare, Lignum 48/79
tastar i assaborir < ll. gustare, Excit 9/23
tastar i assaborir < ll. gustare, Jeroni E16/13b12
imatge o assaig < ll. simulacrum, ParesM 55/61c11
assajar i mirar < it. considerare, Decam 444/455
assajar i presumir a fer < ll. praesumere, Secre B 59/7v
assajar (ms. assejar) i temptar < ll. temptare, Isac 72v/33v
començar o assajar ms. / emprendre ed. < ll. aggredi, Regim 1.3.5/35
[començar o] assajar < ll. aggredi, Regim 1.2.13/17v
declarar [i assajar] < ll. persuadere, Regim 1.2.12/16v
provar i assejar < ll. probare, Verba 23/119b
provar i assajar < ll. retentare, Valter 3.4/27.4
temptar i assajar (de sodomia) < ll. appellare, ValMax 272/2.90
[temptar i] assajar < ll. attentare, Regim 1.1.7/5
temptar o assajar < ll. expetere, Isac 66/31
temptar i assajar < it. tentare, Decam 94/94
temptar i assajar (la fortuna) < ll. temptare, Jugur 7/2v1
temptar o assajar < ll. temptare, ValMax 275/2.93; 457/2.355
trocar i assajar < ll. contaminare, Isac 37/18
provat i assajat < ll. probare, Miseria 1.17/134d
assalts i invasions < esp. assautes, VallCor 42.29/43.21
donar assalt i jaquir-se anar < ll. irruere, ParesM 57/62d21
assaltar i assetjar < ll. opprimere, SeHer 77/16v
ésser madur i assaonat (fruites) < ll. maturire, Excit 45/63
madurs o assaonats (fruites) < ll. maturi, FursV 2.217.11
assats i massa < ll. sufficere, Brevil 192b/39.5
prou i assats < ll. satis, Excit 53/72
conservar i assegurar < ll. tueri, ValMax 234/2.29
fermar i assegurar < ll. firmare, DeModo A 2/429.21
refermar i assegurar < ll. roborari, ValMax 383/2.251
fermats i assegurats < ll. firmare, Africa 774/64
fermats i assegurats < ll. fixare, Cel.la B 250/75a
assegut i en repós < ll. sedens, Ludolf 2.33d35
càrregues i assembles < ll. sarcina, Escacs 2.4/54
lloc i assento < ll. locus, Job 28.12
designació o assenyaladament < ll. designatio, Salms7 1017/56v24
obsessiva o assetjadora ms. / de setge ed. < ll. obsessivus, Regim 3.3.16/12
assetjar i avironar < ll. obsedere, Rufí 13.23
assetjar i circuir < ll. obsidere, SeHer 617/32v

assetjar i combatre i saltejar (una ciutat) < ll. expugnare, Alex 69v
assaltar i assetjar < ll. opprimere, SeHer 77/16v
encircuir i assetjar < ll. obsidere, ValMax 250/2.52
esvair i assetjar (cases) < ll. obsidere, ValMax 421/2.302
prendre o assetjar < it. assediare, Medici 120/75
tençar i assetjar < ll. obsidere, Josefus 7.6/155a
allogat i assetjat (en cases) < ll. compositus, Troya 61/87
encercolats o assetjats < ll. circumdari, Jeroni E13/8a31
estret i assetjat < ll. circumventus, ValMax 87/1.124
assídua i contínua < ll. assidua, DeModo B 133
assiduïtat i continuació < ll. assiduitas, Escacs 3.3/95
assiduïtat o continuança < ll. assiduitas, DeModo B 140
continuació o assiduitat < ll. assiduitas, DeModo B 141
assignar i ordenar < ll. assignare, Arra 957/138
assignar o posar (un lloc) < ll. destinare, FursV 4.114.8
assignar i tatxar < ll. tribui, ValMax 180/1.257
constituir o assignar (temps) < ll. constituere, ValMax 208/1.296
dedicar o assignar < ll. dicare, ValMax 207/1.295
deputar i assignar < ll. deputare, Troya 128/170
dir [o assignar] < ll. dicere, Regim 2.3.4/75
dir, esplanar, aclarir i assignar raó < ll. exponere, Ruff 7.147
assignades o comanades < ll. adsignare, Benet C 32/21v
assignat i deputat (en un regiment) < ll. (tenebat), Alex 60r
assignat i posat < ll. constitutus, FursV 4.23.5; 222.10
assignat o posat (un lloc) < ll. destinatus, FursV 4.114.7
atorgat i assignat < ll. promissum, Brevil 195b/57.5
atribuïda i assignada < ll. tributa, CiOfi 1.107/52v
diputats i assignats < ll. dediti, Escacs 3.3/89
donats i assignats (llocs) < ll. collocata, Legenda 2.223
imposat i assignat < ll. impositum, Vita 8/65v
assignificar i monstrar < ll. assignare, Revel 104/37c
assistir i habitar ed. < ms. ésser present, Eix1523 c.339
associables o acompanyables / graciosos < ll. sociales, Regim 1.4.5/43v
donar i associar < ll. sociare, Troya 42/60
assolar i cremar < ll. urere, Cel.la B 247/72a
estipendiats o assoldejats < ll. stipendium, ValMax 69/1.99
assoptiliar : cf. assubtiliar, sotil, subtil
elevats i assortits < it. assorti, Mirall 1.69
assotar i ferir < ll. verberare, Africa 380/57
batre i assotar < ll. caedere, ValMax 83/1.119
batre i assotar < ll. flagellare, Medi7 565/347.11
batre i assotar < ll. flagellare, Psalt 2.62
batre i assotar < ll. flagellare, Vita 76/291v
ferir i assotar ed. < ms. ferir, Bla1521
batuts i assotats < ll. flagellum, DeModo A 107/561.7
assots i adversitats < ll. plagae, DeModo A 15/445.6
assots i flagells < ll. verberatio, Excit 126/150
assots o vergues < ll. verbera, Jeroni 283/54a33
corretjades i assots < it. scuriate, Mirall 2.102
flagells o assots < ll. flagella, Salms7 1022/62v24, rep.
plagues i assots < ll. plagae, DeModo A 50/488.30, 107/561.4
assovinyament i reiteració < ll. reiteratio, AlbLoq 3b/592
[assuaujar o] mitigar < ll. sedare, Regim 3.2.34/113v
assuaujats (ms. assueujats) i debonaire < fr. debonnaire, Tresor S 3.70.1
placar i assuajar (ms. assuejar) < ll. placare, Jugur 71/32r24
temprar [o assuajar] < ll. modificare, Regim 1.2.5/12v
abaixar i assuavar < ll. placare, SeMed 3.2.505
placar o assuavar (ms. assuevar) < ll. placare, Revel 103/37a
assuejar o consellar / persuadir ed. < ll. persuadere, Regim 3.2.18/104
[assuejar o] persuadir < ll. persuadere, Regim 1.1.1/1v

assubtiliar : cf. sotil, subtil
afinar i assubtiliar A / subtiliar B < it. raffinare, Besti 19/44.14/9.10
aguar i assubtiliar (ed. assoptiliar) < ll. acuere, Troya 119/156
aprimar-se i assubtiliar-se (ed. assoptiliar-se) < it. assottigliarsi, Mirall 2.133
astúcia i engan < ll. astutia, Excit 10/24
astúcia i falsia < ll. astutia, Excit 10/25
astúcia o falsia < ll. calliditas, Josefus 1.27/22a
astúcia (ms. stúcia), saviesa i enginy < ll. astutia, DeModo B 136
art i astúcia < ll. ars, Cateri 145/78
engan o astúcia (ms. stúcia) < ll. dolus, Josefus 2.7/43d
frau i astúcia < ll. astutia, Ludolf 2.13c21
malícia i astúcia < ll. artes, SeThe 426/86v
astuciós i ginyós < ll. astutus, Psalt 3.46
agudament i astuciosa < ll. callide, ValMax 404/2.278
pintades, subtils i astucioses (paraules) < ll. astuta, Excit 91/111
astut i cautelós < ll. sagax, ValMax 347/2.197
filòsof astut (ed. stut) i prudent < ll. stoicus, Brevil 210b/144.12
astut i superbo < ll. astutus, Ludolf 1.87b24
ansiosa i astuta < ll. sollicita, DeModo A 133/593.29
càl.lidos, astuts i plens d'engan i barateria < ll. callidi, CiPar A 51/6.153
enganador i astut < ll. callidus, Africa 794/65
atalaiar i cercar (la casa) < ll. vigilare, Job 24.5
atalentament : cf. talent
apetit i atalentament < ll. appetitus, Miseria 2.19/206v13
voler i atalantament (d'amor) < ll. affectus, Amor 146.14
venir i atansar (a la ribera) < ll. attingere, Troya 120/158
palpar i atastar (?, ed. abastar) < ll. tangere, Alex 56v
ataviar i fresar (vestits) ed. < ms. ornar, Bla1521
atediat : cf. tedi
atediada o enutjada < ll. attaediata, Cateri 135/72
atemprança : cf. temprança
continència o atemprança < ll. continentia, ValMax 350/2.203; 422/2.304
manera i atemprança < ll. tenere modum, Africa 308/53
sobrietat o atemprança < ll. sobrietas, ValMax 290/2.115
atemprats i discrets < ll. sobrii, Jeroni E13/9c32
atemprat i sense sobrefluitat < ll. moderatus, Isac 115v/52v
no ordonada ni atemprada < ll. inmoderate, Isac 108/49v
simplament i atempradament < ll. simpliciter, Trict 310/94.11
virtuós i atemprat < ll. frugalis, ValMax 423/2.305
atendre i complir < ll. attendere, Escacs 2.1/25
atendre i considerar < ll. agere, ValMax 100/1.146
atendre i considerar < ll. attendere, Ludolf 1.124a13
atendre, considerar i mirar < ll. (ecce), Ludolf 1.129c35
atèn a tu mateix, pren guarda i guarde't < ll. attende, Efrem 1.12/96b
atendre i guardar < ll. attendere, Efrem 1.11/95b
atendre i guardar < ll. attendere, Escacs 2.1/25; 2.3/42; 3.5/108; 4.2/137
[atendre i] guardar < ll. attendere, Regim 1.2.7/13v
atendre i guardar < ll. videre, Revel 72/27b
atendre i mirar < ll. attendere, Ludolf 1.97c26
atendre i mirar < ll. intendere, DeModo A 45/483.15
atendre i mirar i guardar < ll. attendere, Excit 21/36
atendre, mirar i considerar < ll. (ecce), Ludolf 1.41d26
ésser atent i remirar < it. attendere, Mirall 2.34
cercar i atendre a profit < ll. prodesse, Benet D 64/62
conquistar i atendre < fr. acquérir, Chart 343
considera i atén < ll. age, ValMax 94/1.136
guardar i atendre < ll. prospicere, Spec B 3/22.32
mirar i atendre < ll. intuere, Ludolf 1.18d11
pouar i atendre < ll. haurire, Ludolf 2.24a37
sumar i atendre < ll. attendere, Ludolf 2.96c16

venir i atendre < ll. pervenire, Efrem 1.11/95d
veure i atendre < ll. attendere, Escacs 2.1/26
atent o curós < ll. attentus, Regim 1.1.3/2v
atentament i diligent < ll. attentior, ValMax 313/2.150
sol.lícita i atenta < ll. attenta, Ludolf 1.45b6
sol.lícita i atentament < ll. studiose, Ludolf 1.49a17
atendrir i amollir < it. amollare, Medici 104/65
atenuació (tenuació) o aminvament < ll. attenuatio, Salms7 1046/90v3
atènyer [o aconseguir] < ll. attingere, Regim 1.2.13/18
atènyer i aconseguir (angoixes) < ll. (augere), Miseria 1.13/133a
atènyer i aconseguir < it. giungere, Mirall 1.169
atènyer i aconseguir < ll. -, Alfons 3.51/38
atènyer o bastar < ll. attingere, Revel 72/27b
atènyer i obtenir < ll. attingere, Jeroni E19/16d38
atènyer i tocar < ll. attingere, CiOfi 1.18/12v, rep.
ateses i aconseguides < ll. attingere, Cateri 162/87v
aterrar i abaixar < ll. subvertere, Psalt 1.56
aterrar i cobrir < ll. obruere, ValMax 85/1.121
aterrar, confondre i envergonyir < ll. frangere, Psalt 1.41
aterrar i destruir < ll. subvertere, Psalt 1.56
aterrar i foragitar < ll. iacere, ValMax 217/2.5
aterrar i sobrar < ll. invadire, Psalt 3.1
aterrar i trencar < ll. frangere, ValMax 86/1.123
caure i aterrar-se < ll. excadere, SeThy 32/60
confondre i aterrar < ll. confundere, ValMax 354/2.208
derrocar i aterrar (una ciutat) < ll. diruere, ValMax 341/2.190
desbaratar i aterrar < ll. prostrare, ValMax 435/2.320
destroir i aterrar < ll. contundere, ValMax 82/1.117
destroir i aterrar < ll. linquere, SeMed 1.1.55
dissipar i aterrar (una ciutat) < ll. contundere, ValMax 297/2.126
espantar i aterrar < ll. terrere, CiPar B 17/2.27
ferir i aterrar < ll. pellere, SeMed 5.1.926
nafrar, esvair i aterrar < ll. invadere, Psalt 2.66
perseguir i aterrar < ll. strare (prostrare), Africa 349/55
prostrar i aterrar < ll. -, ValMax 326/2.171
sobrar, desfer i aterrar < ll. opprimere, ValMax 300/2.130
aterrat i aflaquit < ll. conlapsus, ValMax 252/2.55
aterrada i subjugada < ll. abjecta, ValMax 127/1.183
aterrats i vençuts < ll. edomare, DeModo A 109/563.18
ésser aterrat i vengut a menys < ll. extingui, ValMax 256/2.61
aflaquit i aterrat < ll. languens, ValMax 184/1.262
desbaratades i fort aterrades (hosts) < ll. lacerati, ValMax 417/2.296
prostrats (prostats) i aterrats < ll. prostrare (ed. strare), DeModo A 97/547.12
ésser vençut, sobrat i aterrat < ll. succumbere, ValMax 270/2.84
aterruir o espaordir < ll. terrere, CiPar A 17/2.27
encenedor i atiador < it. incendiario, Medici 14/8v
encendre i atiar < it. accendere, Medici 23/14
atònita i espaordida < ll. attonita, SeThy 677/75
consell i atorgament i consentiment < ll. consensus, Gesta 51.10/139.25
atorgar i afermar < ll. confitere, ValMax 399/2.271
atorgar i confessar < ll. accusare, Excit 46/65
atorgar i confessar ms. / dir ed. < ll. concedere, Regim 1.2.29/28v
atorgar i confessar < ll. confidere, ValMax 238/2.35
atorgar i confessar < ll. confiteri, Cateri 123/64
atorgar i confessar < ll. confiteri, Comloq 1.3.10/35a39
atorgar i confessar < ll. confiteri, Psalt 1.69
atorgar i confessar < ll. profiteri, Alfons 3.21/32v
atorgar i dir < ll. fateri, Africa 284/51
atorgar i donar < ll. concedere, Arra 957/137
atorgar i donar llicència < ll. concedere, DeModo B 139

atorgar i donar < ll. concedere, Isac 62/29
atorgar o donar < ll. dare, DeModo B 81
atorgar (ed. otorgar) i reconèixer < fr. reconnoistre, Tresor SM 3.49.3
concedir i atorgar ed. < ms. atorgar, Eix1523 c.340
confessar i atorgar (ed. otorgar) < ll. confiteri, BíbBa Jo 9.22
confessar i atorgar < ll. confitere, DeModo B 147
confessar i atorgar < ll. confessus, ParesA 153/86b20
confessar i atorgar < ll. fateri, Arra 956/135
confessar i atorgar < ll. fateri, ValMax 397/2.267
confessar i atorgar < ll. loqui, Paul 8/317.7
consentir i atorgar a la voluntat < ll. acquiescere, Alex 52r
consentir i atorgar < ll. concedere, FursV 2.244.7
donar i atorgar ed. < ms. donar, Bla1521
donar i atorgar < ll. dare, Excit 46/64
dir i atorgar < ll. confiteri, Excit 144/167
haver per ferm i atorgar (ed. otorgar) < ll. rata habere, FursV 2.219.4
permetre o atorgar < ll. permittere, ValMax 227/2.20
reconèixer i atorgar (ms. otorgar) < fr. reconnaitre, Tresor S 3.48.1
atorgat i assignat < ll. promissum, Brevil 195b/57.5
atorgades i constituïdes < ll. concessa, Alex 183r
atorgat o donat < ll. impetratum, FursV 4.156.12
concés o atorgat < ll. concessus, Benet C 60/32v
ofert o atorgat < ll. offerri, Benet C 36/23
tirar i atreure < ll. -, Job 14.9
atreviment, gosar, ardiment... i audàcia < ll. audacia, Alex 81v
atrevit i fort < ll. robustus, Alex 27v
atrevit i sens paor < ll. -, Alex 83v
atribuir : veg. tribuir
atribuir i donar < ll. tribui, CiOfi 1.42/23
atribuir-se i usurpar < ll. attribuere se, Ludolf 1.81b15
ascriure o atribuir < ll. adscribere, Salms7 987/23r20
imputar o atribuir < ll. imputare, Salms7 1007/46r4
atribuïda i assignada < ll. tributa, CiOfi 1.107/52v
feta i atribuïda (reverència) < ll. tribui, Secre B 48/4v
atrobar : cf. trobar
atrobar i reparar < ll. invenire, Psalt 3.63
conseguir i atrobar < ll. inveni, Isac 61/29
atrobat i manifestat < ll. compertus, Paul 1/314.8
reposament o aturada < ll. hospitium, Troya 43/62
aturament i triga < ll. mora, Isac 47/23
aturar-se i estar < ll. permanere, Verba 30/124a
aturar i retenir < ll. tenere, Dial 4.30/68.2
estar i aturar < ll. commorari, Isac 106/48v
estar i aturar-se < ll. substare, Trict 308/91.4
restrényer i aturar < ll. coercere, Cel.la B 249/74b
au o aucell < ll. avis, Alex 171r; pl. 116r
au o aucell < ll. avis, Alex 171r; pl. 116r
polls i aucells < ll. pulli, DeModo B 137
auciure : veg. occir
auctoritat : veg. autoritat
[audàcia o] abrivament < ll. audacia, Regim 1.3.6/35
audàcies [o abrivamens] < ll. audacia, Regim 1.2.17/21
audàcia i ardiment < ll. audacia, Escacs 4.8/158
audàcia i ardiment < ll. audacia, Josefus 4.5/84b
audàcia i arriscament < it. baldanza, Medici 175/106
audàcia i cor doble < ll. -, ValMax 89/1.127
audàcia i coratge < ll. audacia, Troya 119/157
audàcia i coratge virtuós < ll. spiritus, ValMax 85/1.122
audàcia o gosar < ll. audacia, Jeroni 285/56c12
audàcia i gosar < ll. audacia, Valter 1.28/19.4

audàcia i gosar < it. baldanza, Medici 218/134
audàcia i presumpció < ll. audacia, Jeroni C1/61d35
abrivaments [o audàcies] < ll. audaciae, Regim 1.2.13/17v
ardiment i audàcia < it. ardimento, Medici 180/110
atreviment... fortitut i audàcia < ll. audacia, Alex 81v
autoritat i audàcia < ll. autoritas, Cateri 152/82v
cor i audàcia < ll. fiducia, ValMax 75/1.107
coratge i audàcia < ll. (acuere sensus), Alex 111v
gosar i audàcia < it. ardire, Mirall 2.148
llibertat o audàcia < ll. libertas, ValMax 284/2.106
llicència i audàcia < ll. licentia, ValMax 454/2.350
supèrbia i audàcia < ll. insolentissimus, ValMax 82/1.117
temeritat i audàcia < ll. temeritas, Ludolf 2.75a16
augment i aprofitament < ll. augmentatio, Benet B 2/38.21
augmentador (ed. aumentador) o procurador < ll. curator, Econ 2.606
augmentar i crèixer < ll. augere, Medit 1540
augmentar i crèixer < ll. augmentatio, Ludolf 1.132b19
augmentar i exalçar < ll. augeri, CiOfi 1.91/47
augmentar (aum.) i multiplicar A / multiplicar B < ll. augere, CiPar 6/1.21
crèixer i augmentar < ll. augere, CiOfi 1.123/66
crèixer i augmentar < ll. crescere, Excit 71/90
fer major i augmentar < ll. augeri, Ludolf 2.30c14
auguris o coses divinades < ll. auguria, DeModo B 161
auguris o divinalles < ll. auguria, DeModo B 161, rep.
rompudes i aulanes ('vestits aldans') < ll. corrupta, Verba 47/129d
aülea : veg. avolesa
aünir : cf. unir
aünir-se i ajustar-se < ll. redire, Excit 15/29
ajustat o aünit < ll. coniungi, Benet C 18/17v
ajustar o aünir < ll. convenire, Salms7 1102/147r21
aura i suau vent < ll. aura, ValMax 260/2.68
coltivament i aürament o adorament (d'ídoles) < ll. cultus, Rufí 7.139
aureola o corona < ll. aureola, DeModo B 162
mals senyals i aürs < ll. -, Fronti 1.12.Rúb./16v
regió de auster, ço és de migdia < ll. australis, Dragma 85/33v
austeritat, aspredat < ll. austeritas, Ludolf 2.39b33
austro, qui és de migjorn < ll. auster, Ludolf 2.98d34
autor i major < ll. auctor, Rufí 1.237
autoritat i audàcia < ll. autoritas, Cateri 152/82v
autoritats (auc.) i sentències < ll. sententiae, DeModo A 168/642.17
autoritat (ed. auctoritat) i senyoria < ll. auctoritas, ValMax 44/1.64
potestat i autoritat (ed. auctoritat) < ll. potestas, ValMax 170/1.244
sentències i autoritat (ms. auctoritats) < it. sentenze, Mirall 1.28
auxili o adjutori < ll. auxilium, Cateri 139/74v
auxili i ajuda < ll. auxilium, Alfons 2.8/17
auxili i socors < ll. -, Alfons 2.25/21v
ajuda i auxili < ll. auxilium, Alfons 3.20/32
avallar i deixendre < pr. discendre, Matfre 6v, rep.
avalot i commoció < ll. violentia, ValMax 471/2.375
divisió i avalot < ll. seditio, ValMax 156/1.225; 278/2.98
sedició o avalot < ll. seditio, ValMax 325/2.169
avalotador i tractant en mal < ll. seditiosus, ValMax 154/1.223
escomovidament o avalotament < ll. -, Excit 122/145
concitar o comoure i avalotar < ll. concitare, ValMax 387/2.254
escomoure i avalotar < ll. subvertere, Excit 122/145
provocar i avalotar < ll. provocatio, ValMax 441/2.330
commoguts i avalotats < ll. concitati, ValMax 447/2.338
orgull i vanaglòria i avançament de si mateix < pr. elacio, Matfre 79v
avançar i sobrepujar < esp. sobrar, VallCor 57.9/58.22
avançar i sobrepujar i trespassar < it. passare, Mirall 2.59

cercar i avançar < ll. quaerere, Ludolf 1.78a40
excel.lir i avançar < ll. praecellere, Kempis 1.1/73
fer-se avant i eixir a carrera < it. facersi incontro, Mirall 1.77
avars i cobejosos < ll. avaritia, Brevil 192c/39.24
avars [o escassos] < ll. avari, Regim 1.2.18/21v
cóbeu o avar < ll. cupidus, Jeroni E41/36a8
[escàs o] avar < ll. avarus, Regim 1.1.2/2
estreta i avara (mà) < ll. parca, ValMax 291/2.118
escassedat i avarícia < ll. prodigus, Secre B 43/2v
[il.liberalitat o] avarícia < ll. illiberalitas, Regim 1.4.4/42
mammona, ço és esperit d'avarícia < ll. mammona, Basili 685/76b
avear o acostumar ms. / aprendre ed. < ll. assuescere, Regim 3.3.3/116v
[avear o] acostumar < ll. assuescere, Regim 3.3.6/118
avear i nodrir ed. < ms. nodrir, Bla1521
aveniment i entreveniment < ll. adventus, Africa 370/57
dir i posar i avenir (un preu) < ll. convenire, FursV 4.242.7
avenir-se i acordar-se < ll. congruere, PurPa Int./116
dir i averar < ll. dicere, ValMax 253/2.59
avergonyit : cf. envergonyit
ésser confús i avergonyit < ll. erubescere, Dial 3.4/174.25
avertir i girar (en un lloc) < ll. divertere
avertit o avisat < ll. rati, Jugur 69/31r20
deshonrat i avilanit < ll. vituperium, Troya 20/28
avilar, vituperar, deshonrar, menysprear < ll. reprobare, BíbBa Ll 17.25
abaixar i avilar < it. reprimere, Fiore 34.4
blasmar i avilar < it. biasimare, Medici 219/134v
menysprear i avilar < ll. vilificare, Miseria 2.16/142d
avilada i menyspreada < ll. contemni, Miseria 1.17/134c
ocasió i avinentesa < ll. occasio, DeModo B 140
oportunitat i avinentesa < ll. opportunus, BíbBa Mc 6.21
oportunitat i avinentesa < ll. opportunitas, Isac 115/52v
assetjar i avironar < ll. obsedere, Rufí 13.23
cercar i avironar < ll. circumire, ParesA 149/83a6
vestit i avironat (d'humana fragilitat) < ll. circumdari, ParesA 144/79b23
plantats i avironats < ll. stipari, ParesA 145/79d16
encautant i avisant a < ll. admonere, Brevil 206b/124.12
avisar i amonestar < it. ammonescere, Mirall 1.129
amonestar i avisar < ll. praemonere, Alfons 2.46/26
amonestar i avisar < ll. praemonere, GuidoCo 20.14/744
instruir i avisar < ll. praemonere (ed. praemunire), Excit 104/125
predir i avisar < it. predire, Mirall 2.45
avisat, esguardat i figurat < fr. avisé, Egipte 755/163.1
avertit o avisat < ll. rati, Jugur 69/31r20
sabent i avisat < it. -, Decam 392/403
sol.lícit i avisat < it. sollecito, Medici 172/104
prudents i avisats < ll. prudentes, Jugur 49/22r11
guardar-se i ésser avisat < ll. cavere, ValMax 27/1.40
avist o cuitós ms. / solert ed. < ll. solers, Regim 1.2.8/14v
pus avist i sabent < ll. sapientior, Spec B 2/20.13
no-instruïts... ni avists (soldats) < ll. molles, Alex 37v
intricats i avists < ll. perspicui, Comloq 1.6.4/62b23
prudents i avists < ll. prudentes, Escacs 2.4/47
savi i avist < ll. prudens, Escacs 2.4/47
solert [o avist] < ll. solers, Regim 1.2.8/14
àvols i vils < it. pessimi, Mirall 2.142
amb cruel i àvol manera < ll. crudeliter, DeModo B 50
trist i àvol < ll. molestus, Rufí 1.220
avolesa (ed. aülea) i viltat < ll. prava, Excit 48/66
flaquesa o avolesa (ed. aülea) < ll. inertia, PurPa 5/325
detestable i avorrible < it. abominevole, Mirall 2.143

obscur i avorrible < ll. teterrimus, Benet B 1/34.10
haver en odi i avorrició < ll. invisus esse, Provid 30/109
odi i avorrició < ll. odium, ValMax 427/2.310; 440/2.328
fàstig i avorriment < ll. fastidium, Arra 958/142
odi i avorriment < ll. odium, Escacs 2.1/24
odi o avorriment < ll. odire, Jeroni E8/5a5
odi i avorriment < it. odio, Medici 133/82v
avorrir i menysprear < ll. contemnere, Econ 2.431
avorrir i menyprear < ll. despicere, Psalt 3.44
[avorrir o] menysprear < ll. odire, Regim 1.1.3/2v
avorrir i odiar < it. odiare, Mirall 1.87
avorrir i reprobar < ll. reprobare, Psalt 1.18
[avorrir o] tembre < ll. horrere, Regim 3.3.4/117v
desheretar i avorrir (un fill) < ll. abdicare, ValMax 260/2.69
fugir i avorrir < it. fuggire, Medici 90/56v
rebutjar i avorrir (venjança) < ll. abhorrere, Brevil 208b/134.5
menysprear i avorrir < ll. abominatio, Isac 106v/48v
menysprear, avorrir i desamar < ll. contemnere, Kempis 3.22/3360
menysprear i avorrir < ll. contemnere, Isac 117v/53v
avorrit i abominat < ll. horrere, SeHer 415/30v
avorrit i malvolgut < it. odiato, Mirall 1.120

B

bacins i conques < ll. aera, SeMed 4.3.796
elm o bacinet < it. elmo, Mirall 2.49
elm o bacinet < ll. galea, Alex 67v
bades o talaies < ll. speculatores, Salms7 1101/146v20
badafions o cordons lliguen la vela en l'antena < ll. sipara, SeMed 2.3.327
badar o talaiar < ll. speculatio, Salms7 1101/146v21
obrir i badar (una porta) < ll. reserere, Excit 152/178
ver i badar < ll. spectaculum, Frontí 1.5.16/9v
clausura o badissa < ll. saepis, Pal.la 1.34.34.14
vagans o badívols ms. / discorrents ed. < ll. vagabundi, Regim 2.2.10/66
bagassejar i luxuriejar < it. meretrice, Fiore 21.74
fembrerers o bagassers ms. / malas fembras ed. < ll. muliebres, 1.1.10/7
baina o foure < ll. vagina, ValMax 27/1.40
baixs i defallits < ll. inferius, Isac 133/60
baix i dejecte < ll. inferior, Kempis 3.25/3551
baixa i estreta (porta) < it. stretta, Mirall 2.172
baixes i humils < ll. humilia, DeModo B 127
coses baixes i infernals < ll. ima, SeHer 65/16
en coses baixes i mínimes < ll. in minibus rebus, CiPar A 25/3.113
baix i minve < ll. humilis, ValMax 134/1.194, 205/1.293
baixa i minva < ll. inferior, Isac 128/57v
de baixa i minva condició < ll. inferior, ValMax 230/2.23
baix i profunde ed. < ms. baix, Eix1523 c.363
baix i sotil < ll. humilis, ValMax 135/1.195
baix i vil < it. vile, Mirall 1.52
baixes i vilíssimes < it. vilissime, Mirall 1.28
humil, baix i despecte < ll. nimium et humilis, Ludolf 1.29c21
humils i baixos < ll. humiles, Ludolf 1.114b1
humils i baixes < ll. humilia, Salms 137.6
humils i baixes < ll. -, Mirall 2.67
jussans o baixs < ll. deorsum, PurPa Int./116
jussà i baix < ll. inferior, Comloq 1.10.1/79c35
baixament : cf. abaiximent, abaixar
baixament i declinació < ll. deprimi, Alex 101r
[baixament o] destrucció < ll. depressio, Regim 2.2.12/67
a minva i a baixament < ll. ad ima, Escacs 4.1/135
remissió o baixament ms. / mitigació ed. < ll. remissio, Regim 1.4.4/42
baixar i enclinar < ll. deflectere, Verba 42/188a
baixar i minvar < ll. labi, DeCura B 247
reprimir i baixar < ll. deprimere, Regim 1.1.6/4v
humiliada i baixada < ll. humiliari, Verba 66/134b
baixesa i pregonesa < it. bassezza, Mirall 1.50
balança i càrrec igual < ll. pondus aequus, Efrem 1.9/93c
balç : veg. embalç
balç i enderrocament < ll. ruina, Ruff 1.605
balç i perillós lloc < it. precipizio, Medici 6/4
baldes i cadenes amb claus < ll. serae, PurPa 1/230
enertit i baldat < ll. redacti, Job 16.8
balls i danses < ll. saltatores, CiOfi 1.150/78v
balls i solaços < it. balli, Medici 173/105
ballar i dansar < it. ballare, Decam 154/157

ballar o dansar < ll. saltare, Ludolf 2.72c13
ballar i dansar < ll. saltatio, Alfons 1.45/11v, rep.
ballar i saltar < ll. saltatio, Josefus 7.4/151d
saltar i ballar < ll. saltare, BíbBa Mt 14.6; Mc 6.22
vaguejar i ballar < ll. fluctuari, ValMax 448/2.340
cetí o ballena < fr. cete, Tresor B 1.126.1
[sagitadors o] ballesters < ll. sagittantes, Regim 1.1.5/4
llances, darts, ballestes, sagetes < ll. tela, SeMed 5.1.981
balma i espelunca (ms. spelunca) < ll. -, Vita 42/224v
coves i balmes < ll. antra, AlDíd 66/161.21
pena i major ban < it. bando, Medici 34/21
bandejament i exili < it. esilio, Medici 79/50
bandejar o exiliar B < fr. chacier en exil, Tresor 2.28.8
exellar i bandejar < ll. proscribere, ValMax 238/2.34
llançar de si i bandejar < ll. abdicatio, Ludolf 1.113d41
bandejat i foragitat < it. scacciato, Medici 54/32
bandejat i privat de terra < ll. exul, SeHer 269/25
exellats i bandejats < ll. proscripti, ValMax 339/2.187
fugitiu i bandejat < ll. profugus, SeThe 928/96v
banderes i estandarts < ll. signa, Alfons 2.5/16v
senyal i bandera < ll. signa, Africa 1028/77
senyals i banderes < ll. signa, Troya 120/158
bandos i pelees ed. < ms. bandos, Bla1521
brega o bando < ll. -, ValMax 172/1.274
guerres, contencions i bandos < ll. guerrae et pugnae, Ludolf 2.37a22
purificació i bany < ll. balneum, Cel.la B 248/73a
[corns o] banyes < ll. cornua, Regim 3.3.21/127v
banyar o arruixar < ll. aspergere, Josefus 3.12/65d
banyar i salpicar < ll. maduere, ValMax 459/2.358
humectar i banyar (amb llàgremes) < ll. madere, VaDi 403/2.277
rinxar i banyar < ll. aspergere, Pal.la 1.29.29.23
banyada i humida < ll. humidus, Isac 11v/5v
damunt banyada o humida < ll. infusa, Pal.la 2.3.51.12
salpicat i banyat amb sanc < ll. sanguineus, SeMed 4.3.797
tomba i bara < it. bara, Dant 5.7.83
baralla i discòrdia < ll. -, Econ 1.223
brega o baralla < it. briga, Medici 15/9
bregues i baralles ms. / contrasts i bregues ed. < ll. litigia, Regim 3.1.9/88
bregues i baralles < ll. lites, Alex 149v
contesa i baralla < ll. contentio, Benet D 4/14
contencions i baralles < ll. contentiones, DeModo A 46/484.16
dissensions [o baralles] < ll. dissensiones, Regim 2.2.12/67
guerra i baralla < ll. bellum, Troya 53/75
ira i baralla < pr. colera, Matfre 30
mescla o baralla S / brega B < fr. meslee, Tresor 3.62.7, 8
plets i baralles < ll. lites, CiOfi 2.64/114v
contradictors i baralladors < ll. contradictores, Efrem 1.1/82d
barallar-se o combatre < pr. batalhar-se, Matfre 30
contenció i barallívol < it. contenzione, Medici 26/15v
guerrer i barallívol < it. guerriero, Medici 49/19v
barallós o bregós / litigis ed. < ll. litigia, Regim 1.2.28/28
litigós i barallós < ll. litigare, DeModo A 38/473.30
litijós [o barallós] < ll. litigiosus, Regim 1.2.28/28
ritxosos o barallosos < ll. litigiosi, Regim 1.2.28/28
barat i utilitat < it. utilità, Mirall 1.32
plens d'engan i barateria < ll. callidi, CiPar A 51/6.153
frau, engan i barateria < ll. fraus, SeMed 2.3.330
barater o trafeguer (ed. traseguer) < it. barattiere, Decam 54/52
mercaders i baraters < it. mercatanti, Mirall 2.132
traïdors i baraters < ll. factiosi, Jugur 28/13v11

maxil.la o barba < ll. maxilla, Josefus 5.10/114a
valls o barbacanes < ll. -, Alex 81v
persones i homes barbarescs i bestials < ll. genus infas, SeThe 905/96v
barbàrica i bestial (feresa) < ll. barbara, ValMax 430/2.314
bàrbaros i indoctes < ll. barbaries, Alfons 2.61/29
barbra i no sabuda (llengua) < ll. barbara, Jugur 18/9v19
barbre, ço és fer i silvestre < ll. barbarus, ValMax 291/2.117
barbres i estranys < ll. barbari, Turpí 16/57.26
host estranya dels barbres < ll. hostis... barbaries, Cel.la B 247/72d
barca o càreu < ll. carabus, Dial 4.59/121.8
barca o vaixell (ed. veixell) < ll. cymba, Troya 31/43
esquif o barca poca < ll. sibulla, ValMax 24/1.36
nau o barca < ll. navicula, Vita 24/185
baró o cavaller < ll. vir, Secre A 44/8
baronilment i esforçada < ll. -, Troya 50
baronilment i fortment < ll. viriliter, PurPa 5/324
baronívolment i virtuosament < ll. viriliter, Jeroni E31/27b30
barons i cavallers i soldats < ll. proceres, Secre A 149/44
barons i ciutadans < ll. nobiles, Troya 78/110
cavallers, barons, companyons i amics < ll. commilitones, ValMax 126/1.182
homes i barons < fr. barons, Gral 7/6
prínceps i barons < ll. duces, ValMax 255/2.61
vaixell o barqueta < ll. alveus, Josefus 2.6/42c
barres i caixals (dels lleons) < ll. molae, Jeroni E38/34a23
gaute o barra < ll. maxilla, Efrem 1.12/96b, rep.
maxil.les o barres < ll. maxillae, Salms7 1024/65r9
pertxa o barra < ll. pertica, Cateri 135/72
pertxes i barres < ll. pertices, Pal.la 1.26.26.10
monts i barrancs < ll. colles, SeTh
coves, barraques o tendes < ll. tuguria et speluncae, Alex 137v
basca i agonia (de la mort) ed. < ms. destrenyiment, Bla1521
basques, terrors i esmortiments < ll. flagella, Psalt 2.56
angoixa i basca < it. rammaricchio, Decam 508/520
bassa o aljub < ll. puteus, Pal.la 1.34.33.11
bassa o aplec < it. sentina, Medici 208/127v
bassa o estany infernal < ll. styga, SeHer 54/15v
bassa o lacuna < ll. lacus (ed. locus), Verba 214/162d
piscines o basses < ll. piscinae, Pal.la 1.31.32.1
pou i bassa < ll. puteus, Pal.la 1.34.33.3
bassí i escudella < ll. -, Anton 19/28
bastant i suficient < ll. sufficiens, Isac 132/59v
bastant i suficient < pr. sufficiens, Matfre 71
bastant i suficient < ll. -, Job 39.32
idòneu i bastant < ll. idoneus, Revel 15/12b
suficient i bastant < ll. potens, Troya 91/120
suficient o bastant < ll. sufficiens, Jeroni E61/50d26
suficient i bastant < it. sufficiente, Medici 179/109v
suficients [o bastants] < ll. sufficientes, Regim 1.2.23/25
ésser suficients [o bastar] < ll. sufficere, Regim 2.2.8/64
ésser suficient i bastant < ll. sufficere, Psalt 1.48, 2.36
és suficient i bastant ms. / basta ed. < ll. sufficit, Regim 2.1.1/46
ésser suficient i bastant < ll. sufficere, Vita 78/300
insuficient o no bastant < ll. insufficiens, Jeroni 281/53a25
bastar i ésser suficient < ll. sufficere, Salms7 1010/49r6
atènyer o bastar < ll. attingere, Revel 72/27b
ésser suficients [o bastar] < ll. sufficere, Regim 2.2.8/64
no som suficients [ni bastam] < ll. non sufficimus, Regim 2.2.8/64
no era suficient ni bastava < ll. non sufficiens, Vita 80/307
bastats : cf. abastats
bastats (ed. basts) i rics < it. in agio, Besti A 54/114.9

contents i bastats < ll. contenti, Escacs 3.1/82
pagats i bastats < ll. contenti, Ruff 7.411
rics i bastats < ll. opulenti, Jugur 14/8v12
tenir a noves i en bastent < it. far recare, Decam 182/185
bastiment i edificis < ll. structurae, BíbBa Mc 13.1
edificis i bastiments < ll. aedificationes, BíbBa Mc 13.2
bastir o edificar < ll. aedificare, FursV 3.221.3
bastits i endreçats < ll. erigi, Cel.la B 250/75a
edificada i bastida < ll. construere, Cel.la B 249/74c
fet i bastit (el cors) < pr. bastitz, Matfre 49v
bastó i verga < ll. virga, Ludolf 2.23a36
bastó o verga reial < ll. sceptrum, Escacs 2.1/22
bastons o pertxes < ll. pertices, Turpí 42/95.67
ceptre o bastó real < it. bastone reale, Mirall 1.140
pera, ço és bastó < ll. pera, BíbBa Mt 10.10
verga o bastó < ll. virga, BíbBa Mc 6.8
verga o bastó < ll. virga, Dieta 70/71
bufets i bastonades < it. busse, Decam 518/530
batalles, divisions i guerres < ll. bella, ValMax 199/1.283
batalla i guerra < ll. bellum, CiOfi 1.21/13v
batalla o guerra < ll. bellum, Escacs 3.7/120; pl. 2.6/65
batalla i guerra < ll. bellum, Provid 18/100
batalla o guerra < ll. bellum, Regim 1.2.14/18v
batalla i guerra < ll. guerra, Dieta 17/3
batalla i lluita < ll. colluctatio, Salms7 1127/171v25
batalles i sedicions i divisions < ll. bella, BíbBa Mc 13.7
batalla o torneig < ll. certamen, ValMax 419/2.298
ésser en batalla, ço és anar en hosts < fr. avoir besogne, Polo 55.21/54
aces o batalles < ll. acies, ValMax 255/2.61
adversitats i batalles < ll. adversa, Ludolf 2.25b27
bregues i batalles < ll. bella, Isac 80/37v
brega o batalla < ll. -, Econ 1.659
cavalleria i batalla < ll. militiae, Jeroni E12/7d34
contesa o batalla < ll. (moenia), CiPar A 27/4.12
contesa o batalla < ll. pugna, Salms7 1033/74v10
dissensions i batalles < ll. dissensiones, Excit 74/93
guerres i batalles < ll. bella, SeMed 2.2.275
guerres i batalles < ll. bella, ValMax 130/1.189
guerra i batalles < ll. proelia, Troya 107/140
impugnació i batalla < ll. impugnatio, Verba 8/111a
lluita o batalla < ll. luctamen, DeModo B 105
lluitament i batalla < ll. colluctatio, ParesA 132/72a8
pugnes i batalles < ll. certamina, Cateri 163/88
pugnes i batalles < ll. proelia, Cateri 119/61v
[pugna o] batalla < ll. pugna, Regim 1.2.32/30v
batallívols o de batalles < ll. bellica, Regim 1.2.13/17v
litigoses i de batalla (paraules) < ll. litigosa, Troya 14/19
batallador i combatador < ll. aggredi, Alex 108v
batallar o cavalcar contra < ll. militare, Salms7 1030/70v27
batallar i combatre < ll. pugnare, Isac 48v/23v
batallar i combatre < ll. pugnare, Jeroni E31/27b29
batallar i impugnar < ll. adtitillare, Isac 116v/53
batallar i repúnyer < ll. elaborare, CiOfi 1.131/70
[batallar o] treballar < ll. bellare, Regim 1.2.15/19v
combatent i batallant < ll. militari, Alex 161v
impugnar i batallar < ll. impugnare, Verba 10/112
lluitar i batallar < ll. colluctare, ParesA 149/83c1
pugnar o batallar < ll. pugnare, Benet C1/5
pugnar o batallar ms. / combatre ed. < ll. bellare, Regim 1.2.29/28v
pugnar o batallar ms. / contrastar ed. < ll. expugnare, Regim 2.1.4/48

batallers i combatedors < ll. bellatores, Turpí 17/57.32
batallívols o de batalles < ll. bellica, Regim 1.2.13/17v
batiments i colps < ll. caedes, ParesA 131/71a2
batiment o feriment < ll. percussio, FursV 4.112.5
blavura o batiment < ll. livor, Salms7 1069/114v17, rep.
castigació o batiment < it. battitura, Medici 96/60
colps i batiments < ll. verbera, Rufí 1.449
plagaments o batiments < ll. plagae, Benet C 28/20
temps de tremolo i batiment de dents < ll. stridendi tempus, Revel 34/16a
batlle o jutge < ll. iusticiaris, Dieta 72/73
justícies o batlles o veguers < ll. tribuni et centuriones, Comloq 1.4.1/48c27
batre i assotar < ll. caedere, ValMax 83/1.119
batre i assotar < ll. flagellare, Medi7 565/347.11
batre i assotar < ll. flagellare, Psalt 2.62
batre i assotar < ll. flagellare, Vita 76/291v
batre i castigar < it. percuotere, Medici 103/64v
batre i colpejar (cobejar) < ll. verberare, DeModo A 160/632.10
batre i ferir < ll. percutere, DeModo B 106
batre i ferir < ll. verberare, AlbCon 2/30
batre i ferir < ll. verberari, ParesA 144/79c6; 164/98a11
batre i ferir < ll. verberare, SeThy 96/61
batre i flagellar < ll. flagellare, Excit 127/151
batre i malmenar < fr. navrer, Gral 165/171
ferir i batre < ll. caedere, Escacs 2.6/73
ferir i batre < ll. mulcari, ValMax 36/1.52
ferir o batre < ll. percussor, FursV 4.15.10.8
ferir i batre (son pit) < ll. percutere, BíbBa Ll 18.13
ferir i batre < ll. percutere, Efrem 1.6/87d; 7/89c
ferir i batre < ll. percutere, Excit 24/40
ferir i batre < ll. percutere, Verba 16/114d
ferir i batre < ll. tundere, Dial 1.2/32.20
flagel.lar i batre < ll. flagellare, DeModo B 106
nafrar o batre < ll. vulnerari, AlbCon 110/142
batut i agreujat < ll. reverberatus, DeModo B 127
batuts i assotats < ll. flagellum, DeModo A 107/561.7
batut i colpejat < it. azzuffati, Medici 33/20
batut o ferit < ll. percussus, Benet C 7/12v
ferit o batut < ll. laesus, Jeroni E30/25b25
ferit i batut < it. percosso, Mirall 2.104
qui ha ferit o batut < ll. percussor, FursV 4.112.8
ferit o batut < ll. percussus, Salms7 1082/118v10
flagel.lat o batut < ll. flagellare, Salms7 1022/62v19
flagel.lada, ferida i batuda < ll. flagellis caedi, DeModo B 53
embriaguesa o bavateria < ll. ebrietas, Spec A 7/123.10
bé i honor < it. bene, Mirall 1.67
béns i possessions < ll. -, ValMax 66/1.94
bé i profit < it. bene, Decam 119/120
béns i riqueses < fr. bien, Polo 46.23/34
béns i substància < ll. substantia, Salms 38.8
braons i béns < ll. lacerti, Job 22.9
fruits i béns < ll. fructus, ValMax 220/2.9
despulles i béns < ll. praeda, Alfons 2.5/16v
patrimoni i béns < ll. patrimonium, Brevil 204c/113.1
rendes i béns < ll. vectigalia, Alfons 4.42/47
servir bé i diligentment < it. -, Decam 314/318
bé i gint (conèixer algú) < fr. bien, Sidrac 22/42.14
bé i gint me va < ll. bene sum, Verba 61/132c
bé i virtuosament < ll. bene, ValMax 181/1.259
ribalts, belitres i gent perduda ed. < ms. ribauts, Bla1521
bel.licoses i de guerres < ll. bellicae res, CiOfi 1.74/36v

bel.licós i perillós (camí) < ll. meticulosus, Troya 29/39
agre i bel.licós < ll. bellicosus, Jugur 20/10v9
bell i clar (el temps) < fr. beaus, Sidrac 17v/28.14
bell i clar (cremar) < fr. clair, Gral 108/112
bell i clar (el dia) < ll. -, Alex 131r, rep.
bell i delitable (lloc) < it. bello, Decam 375/386
bella i especiosa (ms. speciosa) < ll. (facies), Cateri 118/61
bella i especiosa < ll. speciosa, Troya 14/21
bella i formosa < ll. formosa, DeModo B 150, rep.
bella i fresca < it. bella, Decam 358/367
belles i gentils i gallardes < fr. joenes et beles, Egipte 194/149.25
bell i gentil < it. gentile, Dant 3.8.22
bell i gentil < ll. pulcher, AlbLoq 5a/599
bella i graciosa < ll. decora, Arra 961/147
bell i graciós < ll. pulcher, Arra 964/155
belles i gracioses < ll. speciosus, Arra 964/155
bell i joliu < fr. beauté, Chart 140
bells i preciosos (vestiments) < ll. pulcher, Escacs 2.1/22
bell i resplandent < ll. speciosus, ValMax 138/1.199
clara i bella (font) < ll. lucidissima, Paul 5/315.25
especiosa i bella < ll. speciosa, Troya 15/22
francament i bell (respondre) < it. libero, Dant 3.3.64
gentil i bella < it. bellissima, Decam 85/86
[mundar o] fer bella < ll. purgare, Regim 3.2.28/110
plans i bells (passos) < it. rari, Dant 1.8.117
preclara, bella i resplandent < ll. praeclarum, Escacs 1.3/19
bellesa i especiositat < ll. decus, Troya 71/100
bellesa i especiositat < ll. speciositas, Excit 134/158
bellesa i graciositat < ll. decor, Dieta 101/104
arreus i belleses < ll. ornatus, Kempis 4.3/6184
espècia o bellesa < ll. species, Salms7 1008/46v26
noblesa i bellesa < ll. pulchritudo, Isac 127/57v
ornament i bellesa < ll. decus, ValMax 251/2.54
ornaments i belleses < ll. ornamenta, ParesA 159/92d21
ornament i bellesa < ll. ornamentum, ValMax 168/1.242
ornat i bellesa < ll. ornatum, Arra 966/160
pulcrituts i belleses ed. < ms. (bell), Bla1521
pulcritut i bellesa ed. < ms. bellesa, Eix1523
pulcrituts i belleses < ll. pulchritudo, DeModo B 150, rep.
pulcritut i bellesa < ll. pulchritudo, Psalt 1.31
bellota o glan < ll. iuglans, ValMax 466/2.368
felicitat i benanança < ll. felicitas, ValMax 320/2.161
benauirança i glòria < ll. gloria, Dial 4.26/59.6
felicitat o benauirança < ll. felix, Comloq 1.2.2/19b19
felicitat o benauirança < ll. felicitas, Salms7 1108/154r20
prosperitat i benauirança < ll. felicitas, ValMax 210/1.298
benauirat i valent < it. beato, Mirall 2.134
benaventurat o benauirat ms. / felix ed. < ll. felix, Regim 1.1.9/6v
benaventurança i felicitat < ll. felicitas, Excit 56/76
felicitat o benaventurança < ll. felicitas, ValMax 33/1.48;
felicitat [o benaventurança] < ll. felicitas, Regim 1.1.4/3v
prosperitat i benaventurança < ll. felicitas, ValMax 53/1.75
haver prosperitat o benaventurança ms. < ll. prosperare, Regim 1.3.10/38v
benaventurat o benauirat / felix < ll. felix, Regim 1.1.9/6v
fortunat i benaventurat < ll. felix, ValMax 313/2.151, 465/2.367
perfet i benaventurat < it. beato, Mirall 1.43
benefici i ajuda < ll. beneficium, ValMax 148/1.213
beneficis i dons < ll. beneficia, Excit 182/211
benefici i privilegi < ll. beneficium, ValMax 278/2.97
beneir i lloar < pr. benezir, Matfre 71v

beneir i lloar < it. benedicere, Mirall 2.81
beneir i senyar < ll. benedicere, Medit 1398
beneplàcit o plaer < ll. beneplacitum, Salms7 973/6v25
benifet i gràcia < ll. beneficium, ValMax 256/2.63
canongia o benifet < ll. prebenda, Dieta 60/59v
benigne i afable < ll. iocunditas, Ludolf 2.43a42
benignament i graciosa < ll. benigne, ValMax 45/1.65
benigne i innocent < ll. innocens, Psalt 1.56
benigne i mans < ll. mitis, ValMax 88/1.126
benigne, misericordiós < ll. benigne, Ludolf 1.130a8
benigne i misericordiós < ll. mitis, ValMax 371/2.233
benigne i misericordiós < ll. placabilis, Vita 78/298v
benignament i amb paciència ed. < ms. suaument, Bla1521
benignes i piadosos < ll. pii, Cel.la B 249/74a
benigne i piadós < ll. propitiator, Efrem 1.2/83c
benigne i suau < ll. mitis, DeModo A 100/549.30
dolç, benigne i suau < ll. mitis, ValMax 285/2.108
dolç i benigne < ll. dulcissimus, DeModo A 10/439.1
humil i benigne < ll. mitis, SeThe 573/89
egual, benigne i verdader ànimo < ll. aequo animo, Econ 2.240
mans i benigne < ll. mansuetus, DeModo A 18/448.25
mans i benigne < ll. mansuetus, ValMax 88/1.126
mans, benigne i piadós < ll. mansuetus, ValMax 219/2.8
mansuet i benigne < it. mansueto, Medici 15/9; 43/26
mansuet i benigne < ll. mitis, Ludolf 1.3c42
mansuet i benigne ed. < ms. suau, Bla1521
misericordiós i benigne < esp. misericordioso, VallRev 469/80.5
suau i benigne < ll. blandis, ValMax 101/1.148
suau i benigne < ll. obsequiosus, Vita 19/138
suau, humil, mansuet i benigne < ll. -, Ludolf 2.77d1
benignitat i amor < it. benignità, Decam 231/234
benignitat i clemència < ll. benignitas, Alfons 2.55/28
benignitat i clemència < ll. benignitas, Psalt 3.31
clemència i benignitat < ll. clementer, ValMax 165/1.238
humilitat i benignitat < ll. mansuetudo, Josefus 8.4/189c
mansea i benignitat < ll. mansuetudo, DeModo A 51/489.30
mansea i benignitat < ll. mansuetudo, ValMax 283/2.105
mansea o benignitat de coratge < ll. mansuetudo, ValMax 218/2.6
paciència i benignitat < ll. benignitas, Excit 98/120
benivolença o gentilesa < it. benivolenza, Decam 586/598
benivolència i amor < ll. benivolentia, ValMax 174/1.249
dilecció i benivolència < ll. dilectio, Econ 1.433
amics, familiars i benvolents < ll. amici, Psalt 1.56
amat i benvolgut < it. amato, Decam 530/542
[benvoluntariós o] de bona voluntat < ll. benevolus, Regim 1.1.3/2v
doblers i besants < it. doble, Decam 595/607
talents o besants < it. talenti, Mirall 1.24
besar i abraçar < fr. acoler, Egipte 765/163.3
abraçar i besar < it. baciare, Medici 199/122
abraçar i besar < ll. complectere, Paul 14/319.28
foll i bèstia < ll. stultus, AlbLoq 9a/611
bèsties i faram < ll. ferae, SeThy 751/77v
afaram i bèsties < ll. bestia, Job 5.22
animals o bèsties < ll. hostia, ValMax 65/1.93
bruts i bèsties < ll. belluae, Alfons 2.49/27
feres o bèsties salvatges < ll. ferae, Jeroni 282/53d14
juments o bèsties < ll. iumenta, Salms7 1035/77r5
homes barbarescs i bestials < ll. genus infas, SeThe 905/96v
barbàrica i bestial (feresa) < ll. barbara, ValMax 430/2.314
[brutal o] bestial < ll. ridiculus, Regim 1.1.10/7

bovina i bestial < ll. bovina, Spec B 7/28.3
brutal i bestial < ll. feralis, Psalt 3.54
incautament i bestial < it. incautamente, Medici 188/114v
follia i bestialitat < ll. petulantia, ValMax 184/1.263
arment o bestiar < ll. armentum, SeThe 297/84
bestiesa i dolentia < ll. insipientia, AlbLoq 5a/599
poció o beuratge ms. / bevenda ed. < ll. potio, Regim 3.2.12/100v
beure i englotir < ll. absorbere, Troya 244/320
tempestosa i beverrera < it. -, Medici 153/95v
bigues i fusts ms. / pals ed. < ll. stipites, Regim 3.3.7/120
bigues i posts de fusta < ll. ligna, Alex 64v
bis, ço és lli molt prim i blanc < ll. byssus, Josefus 3.7/59d
bissina, ço és blanca < ll. byssina, Josefus 11.4/243a
bisbe o pontificat < esp. pontificado, VallRev p.63/6.14
bisbe i prelat < ll. pontifex, Secre A 25/1
bisbes i prelats < ll. sacerdotes, Alex 29r, rep.
bisbes i sacerdots principals < ll. vates, ValMax 2/1.17
cap i bisbe < ll. praesul, Pal.la 1.6.11.10
prelats i bisbes < ll. qui praesunt, Ludolf 2.45a28
prelats i bisbes < ll. praelati, Ludolf 1.118a31
prelats i bisbes < esp. prelados, VallCor 34.16/34.20
sacerdot o bisbe < ll. pontifex, ValMax 267/2.80
blanament i dolça < it. mollemente, Medici 57/34
blanes i fentes (paraules) < ll. blandus, AlbCon 47/78
blanes i pus humils (paraules) < ll. mansuetae, Josefus 8.10/199c
blan i manerable < it. trattabile, Medici 123/76v
blans (ms. blanchs) i suaus (homes) < ll. blandi, StHon 347/3
blanes i suaus (faccions) < ll. blandi, StHon 349/6
blanes i suaus paraules < ll. blandicia, StHon 347/4
blanes i suaus < it. dolci, Mirall 2.98
blanament i suau < ll. langueus, SeMed 4.1.727
blan i suau < ll. -, Cel.la B 249/74b
lleugerament o blana < ll. levitas, Brevil 204a/110.13
moll i blan < ll. mollis, Dieta 27/17v
suaus i blans parlaments < ll. blandimenta, Ruff 1.373
suaument i blana < ll. leviter, DeModo A 50/489.3
suau i blana (cera) < it. soave, Besti 21/om./13.11
cabells canuts i blancs < ll. comae, SeThe 246/83
pur, blanc i nèdeu < ll. mundus, Psalt 3.3
blandícies amb llagots... i donatius < ll. blanditiae, Ludolf 2.27c4
blandiments i afalagaments < ll. blandimenta, Troya 31/44
blandiments i decepcions i vanitats < ll. blandimenta, DeModo B 163
blandiments i dolçors < ll. blandimenta, Benet B 2/37.21
afalagaments i blandiments < ll. mitigationes, Excit 14/28
blandir o afalagar < ll. molliri, Salms7 1042/85r15
suavesa i blanesa < ll. suavitas, Escacs 3.5/112
blanquit i pintat de fora < ll. dealbatus, Miseria 2.37/149b
blasfemador i despitador < it. bestemmiatore, Medici 36/21v
blasfemar i jurar de Déu < it. bestemmiare, Medici 33/20
blasfemar i maleir ed. < ms. blastomar, Bla1521
jurar i blasfemar < it. bestemmiare, Mirall 2.102
blasmar i avilar < it. biasimare, Medici 219/134v
blasmar i maleir (ed. malair) < fr. detourner, Gral 113/117
blasmar i reprendre < ll. increpare, Secre B 146/22
blasmar, reprendre < ll. increpare, Escacs 4.8/158
reprendre i blasmar < ll. increpare, BíbBa Mc 8.32
blasmat i représ < ll. reprehensio, Amor 111.15
blasmes i castigaments < ll. increpationes, Escacs 1.1/14
blasmes i repreniments < ll. increpationes, Escacs 1.1/15
blasme i vergonya < it. biasimo, Decam 30/26

blasme i vituperi B / vituperi P < ll. -, AlbCon 121
ahontar i blastomar < ll. obiurgare, Escacs 4.1/135
dir mal i blastomar < it. bestemmiare, Medici 35/21
maleit i blastomat < ll. anathematizatus, DelCel S 86.9
dir injúries i blastomies < ll. vituperare, Efrem 1.3/84c
maldicions i blastomies < pr. maldicios, Matfre 76v
blavura o batiment < ll. livor, Salms7 1069/114v17, rep.
humors i blavures < ll. livores, Vita 76/291
naframents i blavures (ms. blaures) < ll. livor, Cel.la B 249/74a
pobil o ble (de la candela) < ll. pobile, FursV 1 p. 66
de bon voler i clar < it. di buona voglia, Dant 3.9.106
mesura bona i complida i sobreabundant < ll. supereffluens, BíbBa Ll 6.38
bo, feel i lleial < ll. fides, Valter 2.41/23.24
bonament i graciosa < ll. gratanter, Arra 956/136
bona cosa i lícita < ll. licitum, Ludolf 1.120c18
bo i lleial (ed. leal) < ll. bonus, FursV 4.128.11
bons i meravellosos (vins) < it. ottimi, Decam 14/11
bons i notables (draps) < it. buoni, Decam 382/391
bo i profitós (consell) < ll. utilis, Brevil 191b/32.23
bo i profitós < ll. utilis, Josefus 1.11/50b
cosa bona i profitosa < ll. utilitas, Isac 120/54v
bones i sàvies (respostes) < ll. graves, Valter 2.96/26.18
bones i sàvies i honestes < ll. sana, SeMed 3.2.538
bo i singular (un home) < ll. bonus, Mores 118
[bons i] valents < ll. probi, Regim 3.2.13/101
bona i virtuosa cosa és < ll. bonum est, Mores 36
bo i virtuós < ll. probus, Econ 2.4
bons i virtuosos < ll. virtuosi, Ludolf 2.22b12
bo i viu < ll. vivus, StHon 371/35
aprovar i donar per bona < ll. iudicare, Job 27.5
aptes [o bons] a < ll. apti, Regim 3.3.9/120
aptes o bons a fer ms. / disposts fer ed. < ll. apti ad, Regim 1.2.22/24
convinent i bona cosa és < ll. libet, Cel.la B 246/71d
franc i bo (cor) < fr. franc, Chart 394
improbi o no bo < ll. improbus, CiPar B 27/4.4
lleguda cosa és i molt bona < ll. licet, SeThy 454/69v
profitós i molt bo < ll. utile, Josefus 5.11/115c
pròspera o bona (fortuna) < ll. prospera, ValMax 78/1.111
proterva i gran summa bondat ed. < ms. alta bonea, Eix1523 c.357
franc i bogal < it. libero, Medici 197/120v
bogia o símia < ll. simia, Escacs 3.1/82, rep.
símia o bogia B / símia A < it. simia, Besti 31/67.10
símia o bogia < it. simia, Fiore 38.39; 40.254
símies o bogies < ll. simiae, Alex 175r
boira o nuu (d'un riu) < ll. nebula, Dial 4.37/83.8
xàvega o bolig < ll. sagena, BíbBa Mt 13.47
bombolla o infladura < ll. stilla, Dieta 20/8
tranquil.litat i bonança (del mar) < ll. tranquillitas, BíbBa Mc 4.39
tranquil.litat i bonança (del mar) < ll. tranquillitas, Excit 206/235
bondat i cortesia < it. cortesia, Decam 57/54
cortesia i bondat < ll. benefacere, Alex 71v
simplea i bondat < ll. simplicitas, Job 2.9
bonesa i honestat < ll. probitas, ValMax 362/2.219
bonesa i sanitat < ll. salubritas, Pal.la 1.4.4.2
bonesa i virtuts < ll. virtus, ValMax 168/1.242
docilitat, [aptesa o bonesa a apendre] < ll. docilitas, Regim 1.2.8/14
generositat i bonesa < ll. claritas, ValMax 281/2.103
bonir (bunir) o parlotejar / parlutar < ll. susurrare, Regim 1.4.2/41
murmurar i bonir < it. mormorare, Medici 152/95v
femta o bonyiga < ll. stercus, Pal.la 4.15.140.26

borró o gema < ll. gemma, Pal.la 1.6.9.15
borses i sac i sarro < ll. zonae et bursae, Ludolf 2.23a26
sac i borsa < fr. borse, Egipte 20/145.24
borseguins i tapins < ll. sotulares, Ludolf 1.74d19
calciaments... sabates o borseguins, tapins... < ll. calceamenta, Ludolf 2.23d20
boscs o garrigues < ll. silvae, Pal.la 1.6.11.2
bosc o silva < ll. silva, Psalt 2.65
silva o bosc < ll. silva, DeModo A 47/485.21
és feta erm i bosc < ll. vacat terra, Dial 3.38/264.9
boscatges i forests < ll. nemora, SeMed 3.2.486
garrigues o boscatges < ll. pascua, Pal.la 9.4.178.5
garrigues i boscatges < ll. silvae, Pal.la 1.42.48.18
(regne de les) selves i boscatges < ll. regnum Dianae, SeThe 55/79
silves i boscatges < ll. lucus, SeMed 4.1.713
silves i boscatges ed. < ms. selves, Bla1521
selva o boscatge < ll. silva, Escacs 3.6/114
selves i boscatges < ll. silvae, SeHer 663/33v
solitut, silva i boscatge < ll. solitudo, CiOfi 1.158/82
solituts i boscatges < ll. solitudines, ParesA 145/79d15
bossa : cf. borsa
escarcella o bossa < ll. pera, Jeroni E17/13d15
glànoles o bossa < ll. vesica, Dieta 50/47v
bovina i bestial < ll. bovina, Spec B 7/28.3
boxat i calcigat < ll. colaphizatus, Isac 95/44
braç mesurable, ço és alna < ll. brachium mensurale, Escacs 3.4/97
braços o brocades < ll. materiae, Pal.la 3.15.82.4
podridura o brach < ll. sanies, Salms7 1010/49v10
tristes, ço és bragues < ll. femoralia, Benet C 55/30
cridar i braidar < fr. braier, Gral 67/69
mugit o bram < ll. mugitus, ValMax 26/1.40
bramar i cridar A / enillar (rep. esnillar) B < ll. hinnire, Secre 118/35, rep.
rugir i bramar < it. ruggire, Mirall 1.106
vibrar i brandir (espases) < ll. vibrare, Cel.la B 247/72d
brandons i torxas (ed. tortas) < fr. tortins, Gral 143/149
falla o brandó < ll. fax, AlDíd 67/163.1
branques d'arbres i de rama < ll. frondus, Fronti 1.5.11/9
branques i rams < ll. rami, Troya 106/138
rames o branques < ll. membra, Pal.la 3.13.80.23
gos o branxet < ll. canis, Alex 13r
braons i béns < ll. lacerti, Job 22.9
brau i esforçat (cor) < esp. bravo, VallCàr 38.23/587
braus i cruels (senyors) < ll. pravi, Turpí 16/56.9
fer i brau < it. fiero, Decam 287/291; 404/417
feres i males ms. / braves ed. < ll. feroces, Regim 3.1.7/87
brega o bando < ll. -, ValMax 172/1.274
brega o baralla < it. briga, Medici 15/9
bregues i baralles < ll. lites, Alex 149v
bregues i baralles / contrasts i bregues < ll. litigia, Regim 3.1.9/88
bregues i batalles < ll. bella, Isac 80/37v
brega o batalla < ll. -, Econ 1.659
brega i contenció < ll. lites, DeModo A 46/484.13
brega i contenció < ll. litis, Ludolf 1.122a22
brega i guerra < ll. cladis, SeThy 236/63v
bregues i remors < ll. lites, Josefus 5.3/103d
dar brega i tedi < it. dare briga, Decam 361/370
brogit i nosa SM / brega B < fr. noise, Tresor 3.38.12
contençons i bregues < ll. contentiones, Jeroni C13/83d33
dissensió i brega fo entre... i contenien < ll. certamen erat, Rufí 7.195
guerres i bregues < ll. proelia, SeThy 83/61
mescla o baralla SM, brega B < fr. meslee, Tresor 3.62.7

bregós i tempestuós < ll. tempestuosus, Dieta 25v/15
barallós o bregós ms. / litigis ed. < ll. litigia, Regim 1.2.28/28
pedres foradades o brescades < ll. tofus, Pal.la 2.13.56.2
breu o capbreu < ll. brevis, Benet C 32/21v
breu i curta (resposta) < ll. abscisus, ValMax
breu i espatxada (via) < ll. brevis, Provid 44/119
breument i estreta < ll. strictim, ValMax 275/2.93
breu i petit (temps) < ll. exiguus, SeMed 2.2.291
breu i petit i estret < ll. angustus, SeMed 5.1.1011
breu i poc < ll. exiguus, Arra 965/158
ésser breu i durar poc < ll. brevia, Ludolf 2.92d25
dins breu temps i tost < ll. -, Alex 186v
compendiosament i breu < ll. compendiaria, CiOfi 2.43/101
compendiosa o breu < ll. compendiosa, Salms7 977/11v28
curt i breu < it. breve, Mirall 1.84
curta i breu (vida) < ll. (longa), Kempis 1.1/104
tost i breument < ll. cito, Psalt 3.64
cridar i brevejar < it. gridare, Mirall 2.117
delicades, brocades i folrades vestidures < ll. stragulae, ValMax 183/1.261
braços o brocades < ll. materiae, Pal.la 3.15.82.4
brocant i citant (els cavalls) < ll. citare, Fronti 2.3.20/25
rebusca i broces < ll. favilla, Job 21.18
bròfeg i cruel < ll. ferox, SeMed 3.2.442
brogit i clamor < ll. clamor, Troya 75/106
brogit i nosa SM / brega B < fr. noise, Tresor 3.38.12
brogit i perill < ll. -, ValMax 79/1.113
brogit i remor < esp. bramidos, VallRev 69r12/125.17
brogit i remor < ll. strepitus, Legenda 3.922
brogit i tabustol < fr. noise, Gral 176/184
brogit i tabustol < ll. tumultus, DeModo B 126
brogit i tabustol < ll. -, Alex 128v
brogit i tabustol < ll. -, Vita 76/287v
brogit o trepitjament ms. / remor ed. < ll. strepitus, Regim 2.2.1/46
clamor i brogit < ll. clamor, Turpí 25/69.4
clangor i brogit < ll. clangor, DeModo B 166
crits i brogits < ll. fragor, Africa 928/72
crits i brogits < ll. strepitus, Comloq 1.10.5/81d35
moviment o brogit < ll. motus, Psalt 1.21
remor i brogit < ll. tumultus, StHon 352/10
remors, brogits i crits i clams < it. romori, Medici 266/159v
senig i brogit < ll. sonitus, Trict 306/88.23
so i brogit < ll. silentium, Pal.la 4.15.140.5
so i brogit < ll. sonitus, ParesA 132/71c99
so i brogits < ll. sonare, SeMed 4.2.785
tabustol i brogit i remor < ll. formido et tumultus, Jugur 53/24r9
emanar i brollar < ll. emanare, Revel 77/28b
calitja o broma < ll. caligo, Salms7 997/34r23, rep.
escuma o broma < ll. spuma, Excit 76/95
escuma o broma (al nas de cavall) < ll. spuma, ValMax 403/2.277
broques i testes < ll. testae, Legenda 2.181
brots o creiximents < ll. germina, DeModo B 94
brotar i crèixer < ll. pullulare, DeModo B 150
brotar i crèixer < ll. pullulare, Escacs 2.3/42
brotar i crèixer < ll. succrescere, Verba 31/184c
brotar i nèixer < ll. oriri, Isac 23/11
escomoure i fer brotar < ll. excitare, Isac 86/40
brotada o morgonada (l'ira) < ll. propagi, Miseria 1.4/168v23
brotims i generació < ll. rami, Job 14.7
brúfols i vaques < ll. bubulae, Legenda 470
brugit : veg. brogit

mugir o brullar (la vaca) < ll. mugire, DeModo B 20, rep.
polits i brunits (metalls) < ll. polita, Dieta 101/104
brut i sens enteniment < ll. brutus, Psalt 3.44
sútzeu i bruta (creatura) < ll. indignissimus, OraCa 2.81
brutal i bestial < ll. feralis, Psalt 3.54
[brutal o] bestial < ll. ridiculus, Regim 1.1.10/7
bruts i bèsties < ll. belluae, Alfons 2.49/27
sutzedat i brutura < ll. foetor, SeHer 627/32v
buanyes i floroncs < ll. ulcera, BíbBa Ll 16.21
buanys i ronya < ll. ulcera, BíbBa Ll 16.20
bubó o cugul < ll. bubo, SeMed 4.1.733
moltons i buçó < ll. arietes, Jugur 76/34r29
bucs o arnes < ll. alvearia, Pal.la 1.37.43.4
bucs o cases de les abelles < ll. alvearia, Pal.la 1.37.43.14
bucs o cases de abelles < ll. arurae, ParesA 127/68a5
cases o bucs o arnes de abelles < ll. alvei, Pal.la 4.15.140.21
entramenes i budelles < ll. viscera, Legenda 2.149
flats i bufaments (de vents) < ll. aures, SeMed 2.3.304
flat i bufament (del vent) < ll. flatus, SeMed 2.3.327
insuflar o bufar < it. soffiare, Mirall 2.58
bufets i bastonades < it. busse, Decam 518/530
donar bufets i collades < ll. colaphizari, Brevil 198a/74.11
bufets i colps < it. busse, Decam 486/494
bufet i colps < ll. colaphum, Excit 118/141
bufets i galtades < ll. alapi, Excit 127/150
bufetegar i ferir < it. mettere addosso le mani, Medici 152/95v
buidar i escampar < ll. effundere, Salms 41.5
buidar i esgotar < it. vòta, Dant 5.7.83
buidar i votar < it. votare, Mirall 1.139
escorxar i buidar (borses) < ll. exspoliare, Jeroni E28/24a15
buidesa i vacuitat < ll. vacuitas, Excit 31/47
cegues, embotides o buides < ll. fusiles, Alex 139r
estar franc i buit (un lloc) < ll. vacare, SeThe 601/89v
toves i buides (galtes) < ll. concavae, SeHer 767/37v
vans i buits < ll. inanes, BíbBa Ll 1.53
và i buit (un lloc) < ll. vacuus, PurPa 9/492
vagant i buit < ll. vacuus, SeThe 472/87
bullent i foguejant < ll. candens, ValMax 466/2.368
escalfat i bullent < ll. fervere, Cel.la A 248/41
pus escalfats i bullents < ll. ferventiores, CiOfi 1.46/24v
bullir i esprémer < fr. boillir, Sidrac 85v/246.15
cremar i bullir i crèixer (la força) < ll. effervere, ValMax 432/2.316
escalfar i bullir < ll. fervere, Rufí 21.33
burla i escarn < it. beffe, Fiore 26.54; 40.243
burla o joc < ll. ludus, Cateri 133/70
joc i burla < ll. iocus, ValMax 469/2.372
trufes o burles < ll. ridenda, Excit 90/109
burlador i escarnidor < ll. irrisor, AlbLoq 6d/605, rep.
escarnidors i burladors < it. beffatori, Fiore 40.254
burlar i trufar < ll. ludere, Psalt 3.18
mofar i burlar < ll. ridere, Job 21.3
riure i burlar < ll. sub derisu, StHon 390/76
burlar-se'n i riure-se'n < ll. risus, ValMax 362/2.219
encorreguts i burlats < ll. cooperti ('confusos'), Job 6.20
burloses i de jocs (paraules) < ll. iocosus, CiOfi 1.134/71v
busca : cf. rebusca
busca o palla < ll. stipula, Jeroni E3/2a15
festuca o busca < it. festuca, Medici 7/4v
trompetes o butzines < ll. tubae, Josefus 5.7/109b

C

fonament i cabal < ll. radices, Job 18.16
sort o cabal < ll. sors, FursV 4.94.8
folc o cabanya < ll. grex, FursV 4.112.4
esportes o cabasses < ll. sportellae, Verba 213/162c
cabeç o collar < ll. capitium, Job 30.18
cabells o pels < ll. comes, Josefus 5.10/114d
cabells i pels del cap < ll. pili, Dial 2.26/143.10
pels o cabells < ll. comes, Josefus 5.10/112c
caber i comprendre < ll. capere, Mores 114
cabussar : veg. acabussar
cabussar i somorgollar < ll. immergi, Trict 310/93.33
entrar i cabussar < ll. inmergere, Trict 310/94.6
esvair i cabussar < ll. invadere, CiOfi 2.75/120v
metre i cabussar (en infern) < ll. demergere, PurPa 15/644
presa o caça < ll. praeda, Dieta 61/60v
venacions i caces < ll. venationes, CiOfi 2.55/110
venativa o de caça ms. / caçativa ed. < ll. venativa, Regim 2.3.7/76
[caçar o] cercar < ll. venari, Regim 1.1.5/3v
perseguir i caçar < ll. profugere, StHon 395/86
cadaf, saló < ll. gellus, Verba 14/113d-114a, rep.
cadafalls o castells de fusta < it. castella del legname, Medici 91/57v
cadenes i grillons < ll. cadenae, BíbBa Ll 8.29
cadenes i lligams < ll. vincula, Dial 3.31/239.3
baldes i cadenes amb claus < ll. serae, PurPa 1/230
grillons i cadenes grans < ll. conpedes, ValMax 126/1.181
víncules i cadenes / vincles < ll. vincla, CiPar B/A 28/4.40
cadira o silla < ll. sedes, Comloq 1.2.1/16b3
cadires o silles (ms. seylles) < ll. sedes, Jeroni 283/55a11
cadires o sitis < ll. sedilia, Alex 100r
cadira o tribunal < it. sedia, Mirall 1.90
cadira i tro < ll. thronus, BíbBa Mt 5.34
silla (ms. ceylla) o cadira < ll. sedes, Jeroni E4/2c35
tro o cadira < ll. thronus, BíbBa Mt 23.22
selles o cadires < ll. sedes, Psalt 2.42
caduques (ms. caducas) i allenegables < it. caduche, Corba 1196/53
caïble i esllenagosa < ll. caduca, Jeroni E36/32a11
caïbles i transitòries (riqueses) < ll. caduces, Jeroni E19/16d22
caïbles i transitòries < ll. transitoria, Cel.la B 247/72b
defectuós i caïble < it. difettuoso, Medici 167/101v
no durable i caïble < ll. caducus, Basili 786/76c
caiguda i mort < it. interito, Mirall 2.99
caigut : cf. decaigut, caure
caigut i dissolt < ll. dissolutus, ParesA 132/72a17
caiguts i esllenegats < ll. dilabi, Escacs 2.3/44
caïment i destrucció < ll. casus, Troya 128/170
caïment i perdició < ll. casus, Troya 126/166
allenegament i caïment < ll. casus, Verba 42/188a
angularitat o caires < ll. angularitas, Regim 3.3.20/126v
erari o caixa comuna < ll. aerarium, ValMax 144/1.208
erari o caixa pública < ll. aerarium, ValMax 355/2.209
barres i caixals (dels lleons) < ll. molae, Jeroni E38/34a23

ha ops i cal < it. é bisogno, Medici 13/8
havem ops i ens cal < ll. necessitas imminet, ParesA 136/75c12
cal.liditats i fraus < ll. calliditates, ParesA 132/72c
cal.liditat, ingeniosa malícia < ll. calliditas, CiOfi 1.63/31v
càl.lidos, astuts i... engan i barateria < ll. callidi, CiPar A 51/6.153
calabruixó o pedrusca < ll. grando, Salms7 996/32r20; 1048/92v8
calamarça i pedruscolada < it. gragnuola, Medici 6/4
calaminós o plorós B / plorós A < ll. calamitosus, CiPar 29/4.62
calamitats i congoixes < ll. calamitates, Josefus 15.5/331d
calamitat i tribulació < ll. calamitas, Spec B 6/26.30
adversitat i calamitat < ll. calamitas, Alfons 2.1/15v
anar i calar < ll. incedere, Trict 304/86.33
calada i abreujada (la vida) < ll. recidari, Miseria 1.9/131c
calces i sabates < ll. calcei, Valter 2.24/22.23
calçar o adobar < ll. fulcire domum, FursV 2.225.7
calciaments... borseguins, tapins < ll. calceamenta, Ludolf 2.23d20
calcigar i abatre i tallar < ll. conterere, Job 24.24
calcigar i afligir < ll. conculcare, Ludolf 1.118b33
calcigar i còrrer (un país) < ll. calcare, Africa 816/66
calcigar i malmenar < ll. cadere, BíbBa Mc 12.3
encalçar i calcigar < ll. calcare, Ruff 8.15
prémer i calcigar < ll. premere, SeMed 3.2.462
calcigat i trepitjat < ll. calcata, Efrem 1.2/84a
boxat i calcigat < ll. colaphizatus, Isac 95/44
conculcat i calcigat < ll. oppressus, SeHer 318/26v
premuda i calcigada < ll. obrui, Comloq 1.6.3/62a9
calcitrar o requitnar < it. ricalcitrare, Mirall 2.154
peroles o calderes < ll. lebetes, Salms7 1088/134v3
calefactiva [o escalfativa] < ll. calefactiva, Regim 1.2.2/10v
calenta i ardent < ll. calens, Africa 1052/78
calents i ardents < ll. candentes, Escacs 3.1/80
calent i ardent < ll. -, Psalt 3.184
ardent i calent < it. caldo, Medici 181/110v
flamejants i enfogades i calentes < ll. fervor, Alex 114r
calentar : veg. acalentar
calitja (ms. calige) o escuredat < ll. caligo, Jeroni E46/40d11
calitja o broma < ll. caligo, Salms7 997/34r23, rep.
calitja i escuredat, tenebres < ll. tenebrae, Trict 305/87.30
calitja i foscura < ll. caligo, DeModo B 143
calitja i tenebres < ll. caligo, Isac 34/17
amb callament i secret < ll. silentio, Ruff 30.17
callament i silenci < ll. silentium, Ruff 4.7
silenci o callament < ll. silentium, DeModo B 90, rep.
silenci i callament < ll. silentium, Escacs 2.3/41
silenci o callament < ll. silentium, Jeroni E33/29b26
silenci o callament < ll. silentium, ValMax 427/2.310
supressió o callament < ll. suppressio, Salms7 1046/90v2
taciturnitat o callament < ll. taciturnitas, DeModo A 46/484.20, rep.
silenci [o callar] < ll. silentium, Regim 2.2.21/71
taciturnitat o callar < ll. taciturnitas, Josefus 6.7/127b
taciturnitat o callar < ll. taciturnitas, Salms7 1011/50v17
callar i no dir mot < ll. conticescere, DeModo A 104/555.28
callar i no dir < ll. non loqui, Cateri 6/9v
callar i ésser mut < ll. obmutare, Ludolf 1.15c15
callar i no parlar < ll. taciturnitas, Josefus 1.3/6b
callar i no respondre < it. tacere, Mirall 1.139
callar i tenir silenci < ll. silentium habere, Brevil 208c/135.12
callar i tenir silenci < ll. silere, SeThy 573/72
callar i tenir silenci < ll. tacere, ValMax 166/1.240
callant i en silenci < ll. silentium, Comloq 1.3.8/33d25

callant i no dient res < it. taciti, Decam 353/361
tenir callat silenci < ll. tacere, Kempis 1.10/458
secret i callat < ll. taciturnus, Alfons 1.51/12v
calors i escalfament < ll. calor, Escacs 3.1/82
calt i congoixós (el temps) < it. caldo, Decam 88/89
calt i cremant < ll. urens, PurPa 7/424
calts i fervents < ll. ferventes, Cel.la B 249/74b
escalfada i calda < ll. ignis, Cel.la B 246/71d
calúmnia o falsies < ll. calumnia, Verba 76/136a
calúmnia o injustícia < ll. calumnia, ValMax 471/2.375
calúmnia i paraula no ben dita < it. parola mal detta, Mirall 1.127
calúmnia o reprehensió < ll. calumnia, GuidoCo 23.4/855
calumniar i redargüir < it. calunniare, Mirall 1.131
calumniar i vilificar < it. calunniare, Mirall 1.132
afligir i calumniar < ll. opprimere, Ludolf 1.121c18
calumniós (columniós) i angoixós < ll. calamitosus, Escacs 3.3/91
càlzers i vaixells < ll. vasae, ParesA 163/96c5
preparador, majordom i camarlenc < ll. praeparator, Ludolf 2.41d34
cambi, cambiar : veg. canvi, canviar
cambra o cel.la < ll. cella, Benet C 36/23
cambres i sales dels reis < ll. aula, DeModo B 155
cel.la o cambra (per malalts) < ll. cella, Benet D 36/39v
cel.la o cambra petita < ll. cella, ValMax 353/2.208
retret o cambra ed. < ms. cambra, Eix1523 c.353
triclini o cambra < ll. triclinium, Arra 965/159
sirventa o cambrera S / serventa B < fr. chamberiere, Tresor 3.65.5
camí o jornada < ll. dieta, Dieta, Títol
camins i jornades < ll. itinera, Jugur 37/17v7
camí i senda ed. < ms. via, Eix1523 c.332
camins i sendes < ll. -, Ludolf 1.52d25
camí o via < ll. iter, Benet C 50/28v
camí i via < ll. iter, Isac 140/62v
camins i vies < ll. semitae, Ludolf 1.73d2
camins i vies < ll. stadia, SeThy 410/68v
camí i via < ll. via, Alfons 1.19/8v
camins i vies ed. < ms. vies, Eix1523
camí i via < ll. via, SeThy 1044/84v
vies, ço és camins i vies (errada) < fr. (vignes), Polo 103.12/95
carreres o camins ed. < ms. camins, Bla1521
passos i camins < pr. passes, Matfre 66v
senda, camí i carrera < ll. via, Kempis 3.20/3235
via i camí < ll. via, DeModo A 30/462.26
vies o camins < ll. via, Salms7 1023/63r15
passatgers i caminants < ll. viatores, Job 21.29
caminar i treballar per la terra < ll. -, Ludolf 2.69d41
anar i caminar < ll. ambulare, Dieta 17/3
peregrinar o caminar < ll. peregrinari, Salms7 1001/38r17
camp i host (militar) < it. campo, Mirall 1.79
camps i possessions < ll. fundi, Brevil 190d/29.12
camp i tendes o pavellons < ll. castramentati, Alex 168v
terra i camp < ll. terra, Job 22.24
esquelles i campanes < ll. campanae, Legenda 2.258
campas i pulgó < ll. campas, Pal.la 1.35.37.9
campas o vèrmens < ll. campas, Pal.la 1.35.37.9
agrests o campesins < ll. agrestes, CiPar B 33/5.19
céquia i canal < ll. fistula, Efrem 1.7/89a
còvens o canastes < ll. canistri, Pal.la 12.17.232.25
còvens i canastes < ll. corbes, Pal.la 13.2.238.11
cançó i cobla < ll. canticum, Job 30.9
dictats i cançons < ll. carmina, ValMax 69/1.98

sons o cançons < it. suoni, Decam 15/11
candela o llàntia < ll. candela, Benet B 22/63.34
candela, ço és llàntia < ll. candela, Benet C 22/19
llum i candela (ed. canela) < ll. lucerna, Psalt 1.45
emblanquir o canejar < ll. dealbare, Salms7 1063/107v16
canongia o benifet < ll. prebenda, Dieta 60/59v
cànons i tocament < ll. canones, Secre A 85/21v
treball, fatiga i cansament < ll. -, Ludolf 1.53c4
cansar o agreujar (una bèstia) < ll. fatigare, FursV 4.111.4
fatigar i cansar < ll. vexari, Ludolf 2.2c21
cansat i fatigat < ll. fatigatio, Ludolf 2.58a25
llas i treballat, cansat i ujat < ll. -, ValMax 327/2.172
fatigat i cansat < it. affaticato, Mirall 1.118
fatigats, cansats < ll. fatigati, Ludolf 2.75b16
ujat i cansat < fr. las, Egipte 446/155.19
ujat i cansat < it. stanco, Mirall 2.130
cant, vers, cobla o lay < ll. versus, CiPar A 26/3.120
cants i himnes < ll. hymni, Ruff 10.60
músic, sonador o cantador < ll. histrio, CiPar A 26/3.118
cantar i cridar < ll. clamor, Africa 836/66
ampolla o cànter < ll. vas, Dieta 23/12
gerretes i cànters o gerres < ll. pharetrae, Josefus 5.7/109a, rep.
olla o cànter o altre vaixell < ll. vasculum, Pal.la 1.35.37.21
olles, cànters i sellons (ms. celons) < ll. vasa, Verba 99/140b
dictats i himnes i cantilenes < ll. cantilenes, Jeroni E5/3a23
pedra angular o cantonera < ll. angularis lapis, Salms7 1094/140r14
àngles o cantons (de places) < ll. anguli, Salms7 979/14r25
cabells canuts i blancs < ll. comae, SeThe 246/83
canvi (ms. cambi) o mudament < ll. commutatio, Revel 44/19b
canvi (ms. cambi) o permutació < ll. commutatio, Salms7 1046/90v9
[canvi i] transmutació < ll. commutatio, Regim 1.1.7/5
commutació i canvi (ms. cambi) < ll. commutatio, Escacs 2.5/63
canviar o reguardonar < fr. changier, Tresor V 2.44.15
canviar i trametre < ll. collocare, Ludolf 1.130c14
girat o canviat < ll. mobilis, AlbCon 61/93
mudar o canviar < ll. mutari, AlbCon 62/93
mudar i canviar < ll. mutare, Jugur 49/22r9, 83/36v23
canviades [o transmutades] < ll. commutare, Regim 1.1.7/5
convertida o canviada (ms. cambida) < ll. conversa, Fronti 1.5.24/10v
commutativa [o canviativa] (ed. cambiativa) < ll. commutativa, Regim 1.2.11/16
caos (ms. chaos) o distància < ll. chaos, Salms7 974/9r6
cap i arrel < ll. stirps, ParesM 56/62a19
cap i bisbe < ll. praesul, Pal.la 1.6.11.10
cap i començament < ll. caput, ParesA 145/79d25
cap i començament < ll. dux, SeThe 560/89
cap i domini < ll. caput, Job 20.6
cap i govern < it. capo, Decam 23/18
cap i patró < ll. caput, Psalt 2.7
cap i principi < ll. caput, Psalt 2.86
cap i principi < ll. caput, SeThe 677/91v
cap, regidor i pare < ll. caput, Psalt 2.42
cerviç o cap < ll. cervix, Salms7 1040/82r11
corn o cap de la rengua < ll. cornus, Regim 3.3.12/122
ésser lo major i cap < ll. -, Job 40.14
principals o caps < ll. principes, Josefus 3.12/66d
principi i cap < ll. caput, CiOfi 2.75/120
regidor i cap < ll. caput, Psalt 3.27
summitat o cap < ll. culmen, Benet C 7/10v
breu o capbreu < ll. brevis, Benet C 32/21v
capces o pots < fr. pot, Tresor 1.179.4

gran capdal i gran senyor < ll. tyrannis, Rufí 7.39
tenir i capdalar (humilitat) < ll. tenere, Verba 30/182a
capellans i diaques < ll. sacerdotes, Josefus 8.7/190c
capellans i frares < esp. sacerdotes, VallRev 64r34/115.25
príncep i capellà < ll. pontifex, Josefus Pròl./2d
capellania o sacerdoci < ll. sacerdotium, Josefus 3.12/64c
capitans i prínceps < ll. principes, Ludolf 1.112b35
fer capità i principal < ll. praeficere, ValMax 83/1.119
archipirata o capità dels pirates de la mar < ll. archipirata, CiOfi 2.40/99v
cònsol i capità < ll. consul, Brevil 195b/57.12
duc, capità i emperador < ll. dux, CiPar A 31/4.90
duc, capità i príncep < ll. princeps, Ludolf 1.56c33
duc i capità < ll. dux, ValMax 89/1.128; 92/1.131; 142/1.206
ducs i capitans < ll. duces, SeMed 2.2.239
duc, príncep i capità < ll. ducatus, Ludolf 2.79c5
príncep o capità (de lladres) < ll. princeps, Jeroni C6/75c10
regidor i capità (de naus) < ll. rector, ValMax 319/2.158
tribú o capità < ll. tribunus, ValMax 84/1.120, 120/1.175
principat i capitania < ll. dux, ValMax 337/2.185
captar : veg. acaptar
captar i prendre (el vent la vela) < ll. captare, SeMed 2.3.322
servitut o captivatge (ed. cativatge) < ll. servitudo, ValMax 281/2.103
prendre i captivar (ed. cativar) < ll. capere, ValMax 426/2.308
pres i captivat (ed. cativat) < ll. captivus, Troya 136/180
pres i captivat < ll. interceptus, ValMax 229/2.22
presa i captivada < ll. transducta, Troya 80/112
presos i captivats < ll. -, CiPar A Ded.141
presos i captivats < ll. -, Psalt 4.4
sotmeses i captives (ed. catives) < ll. subicere, Brevil 211d/152.23
servitut o captivitat < ll. servitus, Excit 25/41
capversos i lletres grosses < it. capoversi, Mirall 2.71
car i amat < ll. carus, Brevil 202d/103.15; 204d/114.17
cara i amada < it. cara, Decam 88/90
car i amat < ll. carus, Jugur 7/2v16
car i amat < ll. carus, ParesA 129/69c20
car i estimat < ll. (iucundissimus), Alfons 20/19v
car i a grat < it. a grado, BoFi 976/290
car i noble < it. caro, Mirall 1.170
cara i preciosa < it. preziosa, Mirall 2.173
amada i cara < ll. cara, ParesA 164/97c25
molt amada i molt cara < ll. dilectissima, Vita 4/11v
amar i haver cara < it. havere cara, Decam 553/566
cara i apariència < ll. frons, ValMax 188/1.267
cares o galtes (o galtes, afegit) < ll. genae, Isac 94v/43v
bona cara i bell semblant < it. -, Decam 584/598
girar la esquena o la cara ms. / fugir ed. < ll. terga vertere, Regim 3.3.5/118
faç o cara < ll. facies, Jeroni E31/27b21
faç o cara < ll. facies, Jugur 78/35r6
faç o cares < ll. facies, DeModo B 141
front i cara < it. fronte, Ecat 1489
carçre i presó < ll. -, CiPar A Ded.153
càrcers i presons < ll. carceres, Jeroni E33/29a33
carçres i presons < ll. carceres, Secre B 49/4v
carçres i presons < ll. carceres, StHon 393/84
presó i carçre < ll. carcer, Psalt 2.78
presons i càrcers < ll. carceres, Miseria 1.19/183r19
cardador o escardassador < it. scardassiere, Decam 265/268
cardons i espines < ll. spinae, Isac 131/59
carestia i destret (de la fam) < pr. destrecha, DeJer 34/37
fretura i carestia < ll. -, SeMed 1.2.66

barca o càreu < ll. carabus, Dial 4.59/121.8
caritat i amor < ll. charitas, Ludolf 1.20b7
caritat i amor de Déu < ll. charitas, Ludolf 1.51b28
caritat i amor < ll. charitas, Ruff Int.85; 1.570; 21.25
caritat i amor de Déu < ll. caritas, Turpí 13/50.69
caritat i amor < ll. charitas, Verba 12/112d; 32/125
amor i caritat i dilecció fraternal < ll. charitas, Vita 73/274
amor i caritat < ll. amor, Psalt 3.3
amor i caritat < ll. charitas, Benet C2/6v
amor i caritat < ll. charitas, Cel.la B 249/74b
amor o caritat < ll. charitas, Dieta 61/60v
amor i caritat < ll. charitas, Isac 21/10, 73/34
amor i caritat < ll. charitas, Ludolf 1.134c36; 2.30b19; 46c13
amor i caritat < ll. charitas, Ruff Int.49
amor i caritat < ll. charitas, ValMax 310/2.146
amor i caritat < ll. dilectio, DeModo A 168/642.19
[amor], dilecció i caritat < ll. dilectio sive charitas, Regim 1.1.12.8v
gràcia i caritat < ll. dilectio, Ruff 8.32
dissipat i carmenat < ll. turmentare, Isac 19v/9v
carn i viandes < fr. viande, Polo 45.41/29
carnal i libidinosa (amor) < ll. -, SeMed 4.3.828, add.
carnal, superflu i no llegut < ll. libidinosus, ValMax 402/2.275
desitjosa o carnal ms. / voluptuosa ed. < ll. voluptuosus, Regim 1.1.4/3v
carnalitats i cobejances carnals < ll. passiones, Brevil 210b/144.6
deshonestat i carnalitat < ll. lascivia, DeModo A 26/458.1
libídine o voluptat/ l o carnalitat < ll. libido, CiPar A/B 21/3.46
gran càrrec o mal part < ll. mala, Josefus 5.13/117c
càrrec i feixuc pes < ll. pondus, DeModo A 126/585.5
càrrecs i somades < ll. onera, Verba 84/136c
càrrec i somada < ll. pondus, Comloq 1.3.1/21c36
càrrec i treball ed. < ms. afany, Eix1523 c.327
càrrec i treball < it. fatica, Mirall 1.173
càrrecs i treballs < ll. -, Econ 1.322
balança i càrrec igual < ll. pondus aequus, Efrem 1.9/93c
cura i càrrec < it. cura, Mirall 2.101
feix o càrrec < it. carico, Medici 100/63
gravetat o càrrec < ll. gravedo, Salms7 1095/141r4
gravosa i de tant càrrec < it. grave, Mirall 2.23
onerosa... de grans càrrecs < ll. onusta, Jeroni E36/32a3
pes o càrrec < it. peso, Medici 184/112v; 185/113
pes i càrrec < ll. pondus, ValMax 85/1.121
treball i càrrec < ll. -, CiPar A Ded.12
vergonya i càrrec < ll. sugillatio, Troya 6/10
càrrega i afanys < ll. onera, Dieta 87/88v
càrregues i assembles < ll. sarcina, Escacs 2.4/54
feix i càrrega < ll. onus, Isac 106v/49
pes i càrrega < ll. onera, Ludolf 2.78c37
pes [o càrrega] < ll. pondus, Regim 1.3.8/37v
somada o càrrega < it. giogo, Medici 185/112v
treballs i càrregues < ll. -, Ludolf 1.111b9
carregar i replicar < ll. replicare, ParesA 155/88c22
agravar i carregar < it. aggravare, Mirall 1.154
posar i carregar < ll. onerari, ValMax 379/2.243
carregats i agreujats < it. gravati, Medici 100/63
carregat i replet (el ventre) < ll. onustus, Basili 694/81b
carregosa i feixuga (vida) < ll. gravis, CiOfi 1.70/34v
difícil i carregós < ll. difficilis, OraCa 1.147
carreres o camins ed. < ms. camins, Bla1521
carrera i entrament < ll. aditus, ParesA 130/70a19
carreres i senders < ll. semitas, ParesA 137/75d2

carreres i vies < esp. callejones, VallCor 10.20/8.28
carrera i via < ll. via, DeModo B 133
carreres i vies < ll. viae, Isac 90v/42
donar i mostrar obra i carrera < ll. operam dare, Ruff 1.304
un pas o carrera < ll. -, Alex 25r
passament i carrera < ll. meatus, Ruff 20.13
places i carreres < ll. forum, Miseria 2.36/148d
senda i carrera < ll. via, Jeroni E39/34c5
senda, camí i carrera < ll. via, Kempis 3.20/3235
via i carrera < ll. iter, Troya 41/58
via i carrera < ll. via, AlbLoq 6c/604
via i carrera < ll. via, DeModo B 126; A 3/430.21, rep.
via i carrera < ll. via, Excit 24/40
via i carrera < ll. via, Psalt 1.40, 3.5, 3.61
via i carrera < ll. via, Revel 1/8a
via o/i carrera < ll. via, Salms7 1022/62r26; pl. 1071/116v25
via i carrera < ll. via, SeMed 3.3.603; pl. 3.2.458
via i carrera < ll. via, SeThy 810/79v
via i carrera < ll. -, Anton 8/19
carro o carreta < ll. plaustrum, ValMax 6/1.22
carro o carreta < ll. plaustrum, ValMax 6/1.22
cartrons o còvens < ll. sportae, Salms7 (Marc 8) 969/3r19
casos i decaïments < ll. casus, CiOfi 2.19/91
cas i estament < it. stato, Mirall 2.36
cas i fortuna < ll. casus, CiPar A 52/6.168
cas (ed. cars) i fortuna < ll. casus, Ludolf 1.93a32
cas o fortuna < ll. casus, Psalt 1.34
casos i fortunes < ll. casus, SeThy 605/73v
cas i fortuna < it. fortuna, Medici 10/6
cas i fortuna < ll. fortuna, Regim 1.1.5/4
a cas i fortuna < ll. fortuitum, Provid 2/89
a cas (ed. cars) i a fortuna < ll. inopinatus, Ludolf 1.49a10
per cas de fortuna < ll. accidit, Alex 65v
per cas (ed. cars) i fortuna < ll. casu, Ludolf 1.92b38
per cas i fortuna < ll. eventu, Ludolf 2.31a8
(per cas de fortuna < ll. casu fortuito StHon 383/56)
(per cas i fortuna < ll. motu fortuito, ValMax 21/1.32)
per cas o per fortuna < ll. fortuito, Josefus 4.2/77a
per fat i per cas i fortuna < ll. ex debito, Ludolf 1.133a27
fets i casos < ll. casus, Verba 46/190a
fatal ventura i cas < ll. fata, SeThe 698/92
casa o alberc < ll. domus, DeCura A 245
cases o bucs o arnes de abelles < ll. alvei, Pal.la 4.15.140.21
cases i habitacions < ll. domicilia, Provid 32/110
cases i habitacions B / cases A < ll. domus, CiPar 30/4.72
casa o habitació < ll. domus, Vita 73/269v
casa i habitació < ll. habitaculum, Isac 96/44v
casa i habitació < ll. habitatio, Isac 89/41v
[casa o] habitació < ll. habitatio, Regim 2.3.1/73
casa i habitació < ll. praetorium, Brevil 203b/106.20
casa i hostal < ll. hospitium, Secre B 61/8
casa i hostal < ll. hospitium, Vita 7/61v
casa i hostal < ll. lar, SeMed 1.1.21
cases i masades < ll. -, Econ 1.196
cases i masos < ll. tecta rustica, ValMax 214/1.305
casa i palau < ll. atrium, CiPar A 37/5.84
casa i teginat < it. casa, Mirall 1.116
cases o temples < ll. aedes, Comloq 1.2.2/17c39
alberc i cases < pr. habitacio, Matfre 59
bucs o cases de abelles < ll. arurae, ParesA 127/68a5

bucs o cases de les abelles < ll. alvearia, Pal.la 1.37.43.14
cova o casa (en lloc de cau, com r. 38 ?) < it. tana, Fiore 40.39
domicili i casa < ll. domicilium, Efrem 1.10/94c
habitacions [o cases] < ll. habitationes, Regim 1.2.20/23v
habitacions o cases < fr. maisons, Tresor M 3.1.8
habitació o casa < ll. mansio, Pal.la 1.9.15.1
hostal i casa < ll. -, Isac 47/22v
mas o casa de fora vila < ll. praetorium, Pal.la 1.24.25.3
senat i casa pública < ll. senatus, CiPar A 31/4.98
moniments o casetes (d'abelles) < ll. monumenta, Efrem 1.8/90b
companyes i casada < ll. familia, DeCura A 243
cascar i destruir < pr. -, Matfre 48
cascar i esmenuçar < ll. contere, Salms7 1034/75v20
cascar i turmentar < ll. macerari, Efrem 1.7/88d
cascar i turmentar < ll. macerare, Verba 15/114c
cascar-se i turmentar-se < ll. macerare se, Verba 53/130d
matxar i cascar < ll. lacerare, ParesA 131/71a3
picar o cascar < ll. contusa, Pal.la 1.12.13.20
cascades i somogudes (torres) < ll. quassae, SeThy 568/72
trencada i cascada < ll. fracta, DeModo B 64
trencats o cascats (per vellesa) < ll. confecti, Escacs 2.5/63
trencat i cascat < ll. contractus, StHon 358/16
ujat i cascat < ll. defessus, Africa 1052/78
esqueletes o cascavells < ll. centunculae, Fronti 2.4.6/27
quaix destruents i cassants < ll. grassantes, DeModo B 160
cassar i dissoldre en cendra (una ciutat) < ll. cassare, Troya 107/139
casts i abstinents < ll. pudici, Isac 132/59v
cast i pur < ll. castus, DeModo A 170/645.8
casts [i púdics i guardadors de vergonya] < ll. casti, Regim 1.2.15/19v
casts i purs < it. puri, Mirall 1.70
cast i vergonyós < ll. verecundus, Dieta 74v/76v
virtuosos i casts < ll. casti, Isac 104/47v
castedat i continència < ll. continentia, Ludolf 1.66d20
castedat i mundícia < ll. castitas, Ludolf 1.125d27
continència i castedat < ll. abstinentia, ValMax 178/1.255
continència i castedat < ll. continentia, Escacs 2.2/37
continència i castedat < ll. continentia, Rufí 1.495
continència i castedat < ll. continere, Miseria 1.18/182r20
pudicícia i castedat < ll. pudicitia, Escacs 3.4/99, rep.
pudicícia (pudícia) o castedat < ll. pudicitia, ValMax 270/2.85
castells, ciutats i regnes < ll. civilitates, Secre A 46/9
castells i forces < ll. castra, ValMax 47/1.68
castells i fortalicis < ll. moenia, ValMax 242/2.40
castell o posada < ll. oppidum, Ludolf 1.24c4
castells i viles < ll. castella, BíbBa Mt 14.15
cadafalls o castells de fusta < it. castella del legname, Medici 91/57v
ciutats, castells i viles < ll. -, Ludolf 1.108a7
forces [i castells] < ll. castra, Regim 3.3.16/124
torre o castell < ll. arx, Jeroni E5/3a17
viles, castells i ciutats < ll. urbes, ValMax 213/1.303
càstic o correcció < ll. castigatio, Econ 1.617
càstics i correccions < ll. obiurgationes, CiOfi 1.58/29
càstic o paga < esp. castigo, VallCàr 552/746
càstic i pena < ll. -, Job 19.29
càstic i venjança < ll. vindicta, Ludolf 1.69b18
disciplina i càstic < it. disciplina, Mirall 2.100
disciplina o càstic < ll. disciplina, Salms7 1058/102r16
eximpli i càstic < ll. -, Econ 2.889
castigació o batiment < it. battitura, Medici 96/60
castigació i refrenament < ll. castigatio, Excit 75/94

castigament i correcció < ll. castigatio, Isac 136v/61v
blasmes i castigaments < ll. increpationes, Escacs 1.1/14
disciplina i castigament < ll. disciplinari, Isac 90v/42
castigant i refrenant ed. < ms. macerant, Eix1523 c.319
castigar i corregir < ll. corrigere, DeModo A 15/445.27; p.p. 47/485.26
castigar i corregir < it. correggere, Medici 18/10v
castigar [o forçar] < ll. cohibere, Regim 2.2.19/71
castigar i millorar < ll. corrigere, Comloq Pról./1d11
castigar [o refrenar] < ll. cohibere, Regim 2.2.19/71
castigar i reprendre < ll. corripere, BíbBa Ll 3.19
batre i castigar < it. percuotere, Medici 103/64v
corregir i castigar < ll. corripere, DeModo B 106
corregir i castigar < ll. corripere, Ruff 1.95
corregir i castigar < ll. (exigere), Isac 81/37v
ensenyar i castigar < ll. erudiri, Escacs 2.2/37
jutjar i castigar < ll. iudicare, Job 21.22.
macerar, castigar i afligir-se ed. < ms. afligir-se, Eix1523 c.330
rependre i/o castigar < ll. reprehendere, DeModo B 130, rep.
reprendre i castigar < ll. reprimere, DeModo B 55
castigats i disciplinats < ll. castigari, Isac 90v/42
castigat i flagellat < it. castigato, Mirall 2.103
castigat i punit < ll. puniri, Cateri 120/62
castigat i reprès < ll. derogatus, Alex 35v
disciplinat i castigat < ll. disciplina, Isac 90v/42
reprès i castigat < ll. argui, Verba 29/122c
castrar : veg. crastar
castres o tendes < ll. castra, Jugur 51/23r17
catifes o draps < ll. stramenta, Secre A 73/17
tepits i catifes < it. tapetti, Decam 374/384
catius o empresonats < it. prigionieri, Mirall 2.84
catius i opressos < ll. oppressi, Ludolf 1.25c15
catius o presoners < ll. captivi, ValMax 224/2.15
foll i mesquí i catiu < ll. stultus, BíbBa Ll 12.20
llibert i catiu < ll. liber, Ludolf 2.4a27
mesquí, dolent i catiu < ll. miser, Legenda 2.90
pres i catiu < ll. captivus, Troya 136/180
servent i catiu < ll. servus, Ludolf 2.4a27
servents i catius < ll. servitudo, ValMax 100/1.146
servidors o catius < ll. servi, DeModo B 64
servu o catiu < ll. homo, FursV 3.207.15, 4.45.3
lonat en servitut i en catius < ll. in servitudinem venire, ParesM 57/63a8
cativar, cativat : veg. captivar, captiu
cova o cau < it. tana, Fiore 40.38/39
caure i allenegar < ll. ruere, Arra 958/139
caure i aterrar-se < ll. excadere, SeThy 32/60
caure i defallir < ll. caducus, Isac 79/36v
caure i defallir < ll. conlabi, ValMax 187/1.267
caure i devallar < ll. ruere, OraCa 3.92
caure [i ésser enderrocat] < ll. ruere, Regim 1.2.32/30v
caure i entrebucar < ll. ruere, Escacs 3.1/81
caure i esdellenegar < ll. prolabi, Escacs 3.1/82
caure i esdevenir < ll. accidere, Secre B 68/9v
caure i esminvar-se < ll. corruere, Troya 94/123
caure i morir < ll. expirare, Ruff 11.73
caure i ésser trabucat < ll. cadere, Psalt 1.34
allenegar i caure < ll. lapsus, Salms 114.8
fer allenegar i caure < ll. subplantare, Salms 17.40
esllanegar i caure < ll. labi, Jeroni E20/18a13
defallir i caure < ll. dilabi, ValMax 461/2.361
jaure i caure < ll. cadere, Psalt 3.29

trebucar i caure en terra (d'una escala) < ll. sternere, Troya 103/133
causa i ocasió < it. cagione, Mirall 2.11
causa i ocasió < ll. causa, Troya 66/94; 67/95
causa o procès < ll. quaestio, ValMax 372/2.234
causa o raó < ll. causa, Benet C 34/22
causa i raó < ll. causa, Brevil 190b/26.6; 202b/100.18
causes i raons < ll. causae, DeModo A 30/462.4, rep.
causa i raó < ll. causa, Escacs Prol./13; 1.3/17; 3.4/103
causa i raó < ll. causa, Jeroni E27/23d30
causa i raó < ll. causa, Psalt 2.57
causes i raons < ll. causae, Revel 5/9d
causa o raó < ll. causa, Salms7 985/21v5
causa i raó < ll. causa, SeThy 965/82v
causa i raó < ll. causa, Troya 36/50
causa i raó < ll. causa, ValMax 74/1.105
causa i raó < ll. ratio, Psalt 1.45; 3.177
causa i raó < ll. ratio, ValMax 37/1.53
causa i raó < ll. -, Alex 93v
actor i causa < ll. auctor, ValMax 136/1.196
matèria i causa < ll. materia, Brevil 190d/29.3
raó i causa < ll. causa, Excit 132/154
raons i causes ed. < ms. raons, Eix1523 c.346
de grat i sens causa < ll. gratis, Salms 34.19
és causada i nodrida (la amargura) < ll. causari, Escacs 1.3/20
advocats i causídics < ll. causidici, AlbLoq 7b/606
embalçat i caüt < ll. praecipitatus, Jugur 14/8r1
cautela i corrompiment / corruptela < ll. corruptela, CiPar A/B 46/6.67
cautela i guarda < ll. cautela, Spec B 2/20.21
cautela i guardament < ll. cautela, Secre A 55/11v
cautela [o saviesa] < ll. cautela, Regim 3.3.9/120
falsia i maestria ms. / cautela ed. < ll. versutia, Regim 3.3.5/118
fraudulament i amb cauteles < ll. insidiantes, Ludolf 2.46a8
cautelós i prudent < ll. astutus, DeModo B 136
cautelosament i sàvia < it. cautamente, Medici 195/119v
cauteloses i sofisticades (paraules) < it. isconci, Decam 20/15
fer apercebuts i cautelosos < ll. patefacere, ValMax 75/1.106
astut i cautelós < ll. sagax, ValMax 347/2.197
cauterizada, ço és nafrada o corrompuda < ll. cauteriata, Salms7 1033/74v21
caves i amagatalls < ll. latebra, ValMax 249/2.51
caves o cavarotes < ll. cavernae, Dragma 161/63v
caves i forats (per llops) < it. tane, Mirall 2.92
cava o sobalma < ll. fovea, Troya 363/342
gruta o cava < ll. antrum, SeHer 792/38
mines o caves < ll. cuniculi, Josefus 7.7/155d
batallar o cavalcar contra < ll. militare, Salms7 1030/70v27
rossí o cavall < ll. iumentum, Frontí 3.13.4/54
cavallers, barons, companyons i amics < ll. commilitones, ValMax 126/1.182
cavallers i nobles < ll. milites, Ludolf 1.52a8
cavallers, soldaders < ll. milites, Vita 78/299v
cavaller o soldat < ll. miles, Alfons 2.15/19
baró o cavaller < ll. vir, Secre A 44/8
barons i cavallers i soldats < ll. proceres, Secre A 149/44
cavallerívol o de cavaller ms. / militar ed. < ll. militaris, Regim 1.2.14/18
cavalleria i batalla < ll. militiae, Jeroni E12/7d34
ardiment i cavalleria < ll. -, Alex 113r
exèrcit o cavalleria B / exèrcit A < ll. exercitus, CiPar 45/6.48
hosts i cavalleries < ll. exercitus, ValMax 29/1.43
cavallerívol o de cavaller ms. / militar ed. < ll. militaris, Regim 1.2.14/18
cavallons i ajustament de terra < ll. aggeres, ParesM 59/64c4
cavar o entrecavar < ll. fodere, Pal.la 3.21.90.6

fer i cavar (un pou) < ll. fodere, Ruff 23.26
foradar i cavar < ll. excavare, Job 14.19
llaurar i cavar < ll. fodere, Provid 18/100
tou i cavat < ll. cavatus, ValMax 334/2.182
tou o cavat dins < ll. concavus, Dieta 39/33v
cavarota i sitge < ll. fovea, Isac 67/31v
caves o cavarotes < ll. cavernae, Dragma 161/63v
càvec i aixada (ms. eixada) < ll. -, Anton 19/28
càvec o axertell < ll. sarculum, Paul 16/320.5
caverna o pou < ll. fossa, Vita 80/305v
cavernes i coves < ll. lapides, Job 24.8
sitja o caverna < ll. fovea, ParesM 59/64c3
cavil.lacions i escarns < ll. cavillare, ValMax 53/1.75
coves o cavorques < ll. speluncae, Alex 136v
flaguera o cayota (?) < ll. filex, Pal.la 6.3.152.14
cecs i amagats (aguaits) < ll. caeci, Troya 80/112
cegues, embotides o buides < ll. fusiles, Alex 139r
cec i tapat < it. ceco, Mirall 1.98
ésser cec i perdre la vista < ll. caecitas, Provid 34/111
orb i cec (el cor) < ll. caecus, Africa 984/75
orbs i cecs < ll. caecitas, Kempis 3.13/2930
orbetat... com fos cec < ll. caecitas, DeModo B 28
cecitat (ms. seccidat) o ceguedat (ms. seguedat) < ll. -, Vita 22/184
cecitat (ms. cech-/secc-) i orbetat < ll. caecitas, Vita 71/257v; 76/293
cecitat (ms. seccidat) o ceguedat (ms. seguedat) < ll. -, Vita 22/184
escuretat i ceguetat < ll. caecitas, Dial 1.10/81.1
toceria ('tossuderia'), ceguedat < ll. stultitia, Job 36.12
cel i paradís < ll. caelum, OraCa 1.143
coberta i celament < ll. velamen, ParesA 160/93b15
celar i amagar < it. ascondere, Medici 209/128v
celar i amagar < ll. celare, DeModo A 99/549.5
celar i amagar < ll. celare, Verba 47/190c
celar i tenir amagat < ll. celare, Benet C 7/12v
celar i amagar < ll. latere, Ruff 16.72
celar i cobrir (ms. cobrar) < ll. dissimulare, ParesM 60/64d7
celar i cobrir < ll. celare, AlbLoq 7a/606
celar i cobrir < ll. celare, Escacs 2.2/31
celar i dissimular < ll. -, Ludolf 1.139c36
amagar i celar < ll. abscondere, Excit 49/68
amagar i celar < ll. non latere, BíbBa Ll 8.47
amagar o celar < ll. occultare, Ruff 7.355
celades i amagades < ll. celare, DeModo A 73/518.26
celadament i amagada < it. in occulto, Medici 182/111
celat i amagat < ll. occultus, Psalt 3.46
celebrar i fer (vigflies) < ll. celebrare, Ruff 29.68
colt i celebrat < ll. consulere, Alex 22v
celebritat i guisa de honor < ll. celebrationes, CiOfi 1.12/9v
mals i celerats < ll. scelarati, Ludolf 1.25b40
celeritat i festinància < ll. celeritas, AlbLoq 8c/610
lloc celestial i airós < ll. aetherea, SeThe 524/88
celestials, angèliques < ll. coelestes, Ludolf 1.136d25
cel.la o cambra (per malalts) < ll. cella, Benet D 36/39v
cel.la o cambra petita < ll. cella, ValMax 353/2.208
[cel.la o] casa de vi [o cel.ler] < ll. cella vinaria, Regim 2.3.4/75
[cel.la o] o cel.ler < ll. cella vinaria, Regim 2.3.4/75
cel.la vinària o cel.ler < ll. cella vinaria, DeModo A 12/440.14
cel.la, ço és dormitorium < ll. cella, Benet C 22/19
cel.les i habitacions < ll. habitaculi, Ruff Int.50
cambra o cel.la < ll. cella, Benet C 36/23
mansió i cel.la < ll. mansio, Ruff 21.10

tabernacles o cel.les < ll. tabernacula, ParesA 146/80d15
[cel.la o] o cel.ler < ll. cella vinaria, Regim 2.3.4/75
[cel.la o] casa de vi [o cel.ler] < ll. cella vinaria, Regim 2.3.4/75
cel.la vinària o cel.ler < ll. cella vinaria, DeModo A 12/440.14
graners i cel.lers < ll. promptuaria, Salms 143.13
orons i amples cel.lers i sitges < ll. horrea, Ludolf 1.128b5
celles o pels < fr. sorcis, Tresor B 1.11.3
celsitut o altesa < ll. celsitudo, Jeroni E47/41a4
celsitut i altesa < ll. celsitudo, Psalt 3.40
altesa i celsitut ed. < ms. altea, Eix1523 c.354
cena o sopar < ll. cena, ValMax 416/2.294
cenacle o palau < ll. coenaculum, Salms7 981/16v11
cendre i pols < ll. cinis, Jeroni E55/47b32
volva i cendre < ll. cinis, Miseria 1.2/129d
cenill ('cinyell') o cinta < ll. cingulum, Escacs 3.4/97
cens o agrer < ll. tributum, Pal.la 1.6.9.7
cens o lloguer < ll. pensio, FursV 1 p. 67
donar a cens o a part < ll. -, FursV 4.23.1.n1
tribut o cens < ll. tributum, Dieta 37/31
rendes o censals < ll. censualia, FursV 1.205.1
censor o jutge de les costumes < ll. censor, ValMax 281/2.102; 292/2.119; 380/2.34
segles o centenars d'anys < ll. saecula, Africa 200/47
ségol o centeno < ll. siligo, Pal.la 1.6.8.18
centilla : veg. cintilla
centina baixa i pregonesa < ll. gurges, ValMax 140/1.202
centre i abisme i tomba de la terra < ll. inferus, Job 26.6
cenyir : cf. recenyir, cernir
cenyir i cloure < ll. circumclaudere, Alfons 4.24/45
cenyir i environar < ll. cingere, Psalt 1.46
cenyir i environar < ll. circumgerere, PurPa 8/469
estrènyer i cenyir (ms. siny) < ll. cingere, Ludolf 1.66c20
cenyit i lligat < ll. cingere, Job 19.6
constrets i cenyits < ll. succincti, Benet C Pròl./3v
ceps o triller < ll. vineae, Pal.la 4.1.111.23
sarments o ceps < ll. piri, Pal.la 1.5.5.18
sarments i ceps < ll. sarmenta, Pal.la 1.6.7.18
ceptre o bastó real < it. bastone reale, Mirall 1.140
cèquies o albelloris < ll. catharactae, Troya 48/69
cèquia i canal < ll. fistula, Efrem 1.7/89a
cèquies o grans recs < ll. ductus fossarum, Pal.la 6.3.152.14
cèquies i rieres < ll. ductus aquarum, CiOfi 2.60/112v
aguaitar i fer cerca < ll. insidiari, Verba 18/115c
cercar : veg. encercar
cercar i acaptar < ll. persequi, Efrem 1.3/84c
cercar i atendre a profit < ll. prodesse, Benet D 64/62
cercar i avançar < ll. quaerere, Ludolf 1.78a40
cercar i avironar < ll. circumire, ParesA 149/83a6
cercar i collir (herbes) < it. cogliere, Decam 44/41
cercar i colre < ll. petere loca, Ludolf 1.85b14
cercar i demanar < it. cercare, Mirall 1.64
cercar i demanar < ll. quaerere, DeModo A 57/497.26; 114/570.11; 15/445.17
cercar i demanar < ll. quaerere, ValMax 461/2.360
cercar i demanar < ll. requirere, BíbBa Ll 2.45
cercar i demanar < ll. sequi, Excit 173/202
cercar i desitjar < ll. quaerere, Ludolf 1.126b12
cercar i enrevironar < pr. revironar, Matfre 26
cercar [o escrutinyar] < ll. scrutare, Regim 1.1.2/2
cercar o inquirir < ll. perquirere, Econ 2.210
cercar i procurar < it. procurare, Mirall 2.95
cercar i regonèixer (els cors) < esp. escodriñar, VallCor 55.2/56.13

cercar i requerir < ll. requirere, OraCa 1.148
cercar [o seguir] < ll. prosequi, Regim 1.2.25/26
cercar i seguir < ll. quaerere, SeMed 3.2.477
cercar i tornar (a algú) < it. tornare, Decam 85/87
cercar i triar < ll. eligere, Ludolf 1.82d27
cercar i visitar (corts) < it. cercare, Mirall 1.139
cercar i voler < ll. desiderare, DeModo A 27/459.12
aguaitar i cercar < ll. quaerere, Vita 14/92v
atalaiar i cercar (la casa) < ll. vigilare, Job 24.5
[caçar o] cercar < ll. venari, Regim 1.1.5/3v
[cogitar o] cercar < ll. investigare, Regim 1.4.5/43v
demanar i cercar < ll. quaerere, DeModo A 46/484.1
desitjar i cercar < ll. quaerere, Cel.la B 248/73c
elegir i cercar < ll. legere, ValMax 330/2.175
enquerir i cercar < ll. exquaerere, CiOfi 1.132/70v
enquerir i cercar < ll. inquirere, CiOfi 2.44/102v
enseguir i cercar < ll. insequi, Escacs 2.1/27
escodrinyar i cercar < ll. scrutari, Salms 108.11
espiar i cercar < ll. explorare, Escacs 2.4/54
guardar i cercar < ll. observare, Ruff 5.19
[querer o] cercar < ll. quaerere, Regim 1.2.14/18v
querir i cercar < ll. quaerere, CiOfi 1.117/63v
requerir i cercar < ll. petere, Cel.la B 250/74d
cercades i requestes < ll. perquirere, Escacs 3.7/123
munit o cercat < ll. (comitatus), CiPar B 16/2.8
request i cercat < ll. quaesitus, Lignum 8/68
usances i cerimònies < it. usanza, Mirall 1.131
abraçar i cernir (cèrner ?) < ll. complectere, CiOfi 2.19/91
fer cert i certificar < fr. certifier, Chart 638
tot cert i sens dubte < ll. -, Alex 63r
certa i duradora A / permanent B < ll. permansura, CiPar 17/2.24
certament i manifesta < ll. certa, ValMax 62/2.219
certament i segura (saber) < ll. pro certo, Cel.la B 251/75b
certa i provada < ll. certissima, ValMax 74/1.105
determenat i cert < ll. terminatus, Econ 1.665
manifest i cert < ll. manifestum, FursV 2.221.7
segura, certa i ferma (cosa) < it. salda, Medici 178/109
en dupte i no certament < ll. incerti, Verba 123/144b
fer cert i certificar < fr. certifier, Chart 638
seguretat o certitud < ll. securitas, Revel 52/21d
cerviç o cap < ll. cervix, Salms7 1040/82r11
césars o emperadors < ll. caesares, ValMax 2/1.16
cessar i abstenir < ll. cessare, Secre B 72/10
cessar o ésser apartat < ll. tollere, Mores 80
cessar i anul.lar < ll. cessare, Troya 26/36
cessar i deixar estar < ll. desistere, Cateri 126/66
cessar i estar-se (la cort) < ll. cessare, FursV 3.31.2
cessar i estar-se (de pecar) < ll. cessare, Jeroni E22/19b11
cessar i mitigar (la sedició) < ll. finire, ValMax 66/1.94
abstenir i cessar < ll. cessare, Excit 43/61
anul.lar i cessar < ll. anullare, Troya 26/37
apagar i fer cessar < it. spegnere, Medici 15/9
estar-se i cessar < it. ritenersi, Mirall 2.126
prendre fi i cessar < esp. cesar, VallRev 35v29/64.21
finar i cessar < fr. finer, Sidrac 41v/113.16
lleixar i cessar < ll. desistere, Troya 78/110
tolre o cessar ms. / llevar ed. < ll. removere, Regim 3.1.16/91v
cessió o apartament < ll. secessio, Jugur 31/15r6
fi i cessió (ms. cescio) < ll. finis, Jeroni C2/62d28
cetí o ballena < fr. cete, Tresor B 1.126.1

peix mullar o cetí < fr. cete, Tresor B 1.126.1
cicuta o herba de Tuniç < ll. herba coniza sicca, Pal.la 1.19.23.7
ciència i art < pr. art, Matfre 25
ciència i doctrina (militar) < ll. disciplina, ValMax 93/1.133
ciència i doctrina < ll. scientia, ValMax 405/2.278
ciència i enteniment < ll. intellectus, Benet D 42/43v
ciències i saber ed. < ms. lletres, Bla1521
ciència i sapiència < ll. sapientia, Alex 153v
art i ciència < ll. ars, CiOfi 2.6/85, rep.
art o ciència < ll. ars, Josefus 5.1/99d
art [o ciència] < ll. ars, Regim 1.3.4/34v
saber i ciència < ll. sapientia, Ludolf 2.27d3
saber lletres i ciència < ll. litteratus esse, Alfons 1.6/6
lletrat i de gran ciència < ll. eruditus, ValMax 51/1.73
cient : veg. escient
científic [o escient] < ll. scientificus, Regim 2.2.16/69v
afaitaments... i cimbells < it. portamento, Medici 191/116v
menaces i cimbells < ll. conminatio, ValMax 154/1.223
cimbres o flamencs < ll. Cimbri, ValMax 416/2.294
quinari i nombre cinqué < ll. quinarii, Salms7 1081/126r21
cenill ('cinyell') o cinta < ll. cingulum, Escacs 3.4/97
cintilles o purnes de foc < ll. scintillae, Jeroni E52/44c34
cintilles o purnes de foc < ll. scintillae, Ludolf 2.37b1
cintilla o purna < ll. scintilla, OraCa 1.152
cintilla o volva de foc < it. favilla, Medici 15/9
purnes i cintil.les < ll. scintillae, Ludolf 2.37b1
cintura (ed. centura) o corretja < ll. cingulum, Escacs 3.6/114
circuir : cf. encircuir
circuir i anar entorn < ll. ambire, DeModo B 55
circuir o anar entorn < it. ire intorno, Mirall 1.106
circuir o enrevironar ms. / cloure ed. < ll. circumstare, Regim 3.3.15/123v
circuir i enrevironar < ll. circumdare, DeModo A 2/429.22, 38/473.17
circuir i enrevironar < ll. circumdare, Provid 42/117
circuir o donar entorn < ll. circuitu, Regim 2.2.19/71
circuir i environar < ll. circumdare, ValMax 432/2.317
circuir i treballar < ll. circuire, Ludolf 2.21a25
assetjar i circuir < ll. obsidere, SeHer 617/32v
estar entorn o circuir < ll. circumdare, Salms7 1014/53v9
circuit o ordre < ll. circuitus, Econ 1.291
circuit i vallejat < ll. saeptus, CiPar A 27/4.8
circular [o rodona] < ll. circularis, Regim 3.3.7/119v
circumscript i senyalat < ll. circumscriptus, CiPar B 18/2.44
falla i ciri < ll. fax, SeMed 4.3.798; pl. 1.1.27
falla i ciri < ll. pronuba, SeMed 1.1.36
cismàtics i heretges < ll. cismatici, StHon 368/26
paners i cistelles < pr. panier, Matfre 44v
brocant i citant (els cavalls) < ll. citare, Fronti 2.3.20/25
citar i acusar < ll. dicere diem, ValMax 298/2.128
citar o demanar (a cort) < ll. citare, FursV 2.77.1
citara o guitarra < it. citara, Medici 222/136v
citats i apellats < ll. vocati, Efrem 1.7/88c
ciutadanatge o gentilesa < it. cittadinesco piacere, Decam 285/289
barons i ciutadans < ll. nobiles, Troya 78/110
companyons i ciutadans < ll. concives, Lignum 37/76
peregrins, no veíns i no ciutadans < ll. peregrini, CiOfi 3.47/145
ciutats, castells i viles < ll. civitates, Ludolf 1.108a7; 2.37a9
ciutats i viles < it. città, Decam 549/562
ciutats i viles < ll. civitates, Secre B 46/3v
ciutats i viles < ll. munitiones, Econ 1.197
ciutats i viles < fr. viles, Polo 45.53/33, rep.

llocs i ciutats < ll. urbes, ValMax 97/1.140
viles i ciutats < ll. civitates, Alex 136v
civil cosa i cortesia < ll. civile est, Comloq Pról./1b18
políticament [o civilment] < ll. politice, Regim 2.2.3/61
clams i querella < fr. clamer, Chart 333
clam i querella < ll. querela, BíbBa Ll 1.6
remors, brugits, crits i clams < it. romori, Medici 266/159v
clamant i cridant < ll. clamans, BíbBa Mt 3.13
clamant o cridant < ll. clamans, Jeroni E45/39d6
clamar i cridar < ll. clamare, Miseria 2.5/196r20
clamar-se i fer paraula < ll. quaerere, ValMax 64/1.91
clamar-se [o plànyer's] < ll. plangitivus, Regim 1.2.23/25
clamar i rencallar < ll. conquaestus, ParesA 154/87d25
conquerir i clamar < ll. conquaerere, Cateri 55/25
cridar i clamar < ll. clamare, Excit 65/84
lamentar i clamar-se < it. lamentare, Fiore 20.76
plànyer's i clamar-se < ll. dare querelam, DeModo A 32/465.15
clamor i brogit < ll. clamor, Turpí 25/69.4
clamor o crit < ll. clamor, DeModo B 63
clamor o crit < ll. clamor, Medit 1053
clamors o crits < ll. clamores, Salms7 1011/50v2
clamors i querelles < ll. quaerimonia, Kempis 2.11/2159
brogit i clamor < ll. clamor, Troya 75/106
crits i clamors < ll. clamor, Cateri 159/86
cridar i exclamar i amb clamors condolre's < ll. exclamationem non modicam facere, Ludolf 2.35b34
clangor i brogit < ll. clangor, DeModo B 166
clapada i purpurada i escatada < ll. purpurea, Alex 171r
clara i bella (una font) < ll. lucidissima, Paul 5/315.25
clar i evident < ll. clarus, ValMax 119/1.174
clara i famosa virtut < ll. clara, SeHer 340/27v
amb clar cor i il.luminat < ll. illuminato corde, ParesA 156/89b22
més clar i lluent i resplandent < ll. fulgentius, Lignum 35/76
ésser clar i lluent < ll. nitere, Escacs 2.1/28
clar o lluent < ll. praeclarus, Escacs 2.4/56
clares, lúcides i manifestes (obres) < ll. lucere, Ludolf 1.118c41
clarament i lluminosa < ll. luculenter, Brevil 194d/54.7
ésser clares i manifestes < ll. clarere, Spec A 7/123.34
clar i manifest < ll. clarus, Josefus 2.4/34b
clara i manifesta < ll. manifestus, Isac 49v/24
ésser clar i manifest < ll. patere, Excit 6/20
clara i neta (consciència) < ll. munda, Escacs 2.3/45
clar i notori < it. chiaro, Decam 155/158
clara, oberta i manifesta (consciència) < ll. aperta, Arra 951/125
clarament i obertament < it. apertamente, Mirall 1.86
clara i oberta (llum) < ll. aperta, Trict 307/89.35
clars i patents (a la vista) < ll. patere, CiOfi 1.4/4, rep.
clar i preciós < ll. praeclarus, Salms 22.5
clar i prompt (ed. pront) (el raig del sol) < it. conte, Dant 3.2.56
clara i pura (veritas) < ll. pura, AlbLoq 4b/597
clara i resplandent < ll. clarus, Escacs 2.6/70
clara i resplandent (lluna) < fr. claire, Gral 66/67
clara i resplandent (cara) < pr. clara, Matfre 82
clara i resplendent < ll. lucida, Efrem 2.2/99c
clar i seré < ll. serenitas, Pal.la 10.2.187.9
clara i serena (nit) < ll. serena, ValMax 400/2.273
altament i clar < ll. clara voce, ValMax 125/1.180
altes i clares veus < ll. magna voce, Ludolf 1.25a38
bell i clar (el temps) < fr. beaus, Sidrac 17v/28.14
bell i clar (cremar) < fr. clair, Gral 108/112
bell i clar (el dia) < ll. -, Alex 131r, rep.

de bon voler i clar < it. di buona voglia, Dant 3.9.106
lluent i clar (el cel) < ll. empyreus, Miseria 2.31/216v20
lluminós i clar < ll. clarere, Ludolf 2.38d38
lluminosa i clara (casa) < esp. clara, VallRev p.61/2.14
lúcida, clara i lluminosa (doctrina) < ll. lucida, Ludolf 1.118c38
manifestes i clares (pecats) < ll. clarescentes, Benet C 62/33v
manifestament i clara ed. < ms. manifestament, Bla1521
neta, clara i lúcida < ll. lucidus, Ludolf 1.131a30
sobres-noble i clar < ll. clarissimus, Fronti 2.2.6/21
obertament i clara < it. apertamente, Mirall 2.72
obert i clar i visible < ll. visibilis, Excit 22/37
pus pur i clar < ll. purior, Spec A 4/120.9
resplandent i clar < ll. resplendere, Anton 6/17
seré i clar (el dia) < ll. serenus, Troya 156/208
piment o clarea < ll. vinum conditum, Dieta 60v/60
claredat i resplandor < ll. fulgor, Ludolf 1.17b22
llum i claredat < ll. lumen, Excit 120/143
llum i claredat < ll. lux, Salms7 1107/151v19, rep.
llum i claredat < ll. -, CiPar A Ded.22
clarejant i il.luminosa < ll. -, Psalt 1.40
clarejar : cf. esclarir
lúcid, clarejant i lluminós < ll. lumen et splendor, Ludolf 1.18c18
clarejar i resplandir < ll. lucere, Ludolf 1.8d41; 9a12
lluir i clarejar < ll. lucere, Ludolf 1.8d20
lluir o clarejar < ll. lucere, Salms7 1107/151v13
donar llum i clarejar < ll. lucere, Excit 22/37
resplandir i clarejar < ll. refulgere, Kempis 1.18/792
resplandir i clarejar (la lluna) < pr. resplandir, Matfre 31v
clarificat i denejat < ll. depurgatus, Alex 146r
alba i claror del matí < ll. aurora, Job 24.17
llum i claror < esp. lumbre, VallCor 56.23/58.6
lluminària i claror < pr. llumineira, Matfre 36
claudicar i anar coixos < ll. claudicare, Ludolf 2.38c19
claure : veg. cloure
claustres i clausura < ll. claustra, Benet D 4/14v
habitacions i claustres < ll. habitationes, Ludolf 1.1.56d42
parets i claustres < ll. parietes, DeModo B 155
clausuladament i ornadament (parlar) < ll. ornate, Jeroni E15/11c18
clausura o badissa < ll. saepis, Pal.la 1.34.34.14
clausura o tanca < ll. clausus, Pal.la 1.34.34.5
clausura i tencadura < ll. clausura, Revel 3/9a
claustres i clausura < ll. claustra, Benet D 4/14v
qüestor o clavari < ll. quaestor, ValMax 216/2.4
clavegueres, estremeres, albellons < ll. cloacae, FursV 3.217.6; 218.3
porter o claver < ll. claviger, Jeroni E13/9c31
claveres o clots < ll. (fossores), Pal.la 2.10.53.22
clemència i benignitat < ll. clementer, ValMax 165/1.238
clemència i mansuetut < ll. mansuetudo, Alfons 3.51/39
clemència i misericòrdia < ll. clementia, Jeroni E34/30b29
clemència o pietat < ll. clementia, Josefus 7.6/154b
clemència i pietat < ll. clementia, Psalt 3.64
benignitat i clemència < ll. benignitas, Alfons 2.55/28
benignitat i clemència < ll. benignitas, Psalt 3.31
humanitat i clemència < ll. humanitas, ValMax 217/2.5; 223/2.14
misericòrdia i clemència < ll. clementia, Josefus 11.5/247d
pietat i clemència < ll. clementia, Psalt 1.69; 3.4; 3.17
clergues i persones eclesiàstiques o religioses < ll. clerici, FursV 1.159.9
cloca o ajustament de poble < ll. -, FursV 1.146.22
escomoure lo poble o fer cloca < ll. -, FursV 2.145.2
escomoviment del poble o cloca < ll. -, FursV 2.146.4, rep.

clos : cf. cloure, enclós, reclús
clos i sagellat < it. serrato, Mirall 2.31
closa i tancada < ll. claudere, CiOfi 2.55/109v
clos i tancat < it. chiuso, Decam 99/100
clos, tancat i tapat (l'ull) < ll. claudere, DeModo B 146
clos i tancat < ll. claudi, DeModo B 66
closa o tancada < ll. clausa, Revel 45/20a
closa i tancada < ll. clausus, SeThy 1041/84v
clos i tancat < ll. conclusus, DeModo A 155/626.13
clos i tancat < ll. contegere, ValMax 261/2.70
clos i tancat < ll. includere, ValMax 307/2.141
closa i tancada (ànima) < ll. inclusa, ValMax 461/2.361
clos i tancat < ll. latens, Ludolf 1.25a32
clos i tancat < ll. praeclusus, Alfons 2.9/17v
clos i tancat < it. serrato, Mirall 2.65
closa i tancada ed. < ms. tancada, Eix1523 c.349
tancats i closos < ll. clausa, Ludolf 2.76d5
tancat i clos < ll. clausus, Pal.la 3.18.87.8
tancat i clos < ll. inclusus, ValMax 328/2.174
escorça i closca ed. < ms. clovell, Bla1521
clot o cova < ll. fovea, DeModo A 40/476.9
fossa o clot < ll. scrobis, Pal.la 4.10.128.9
claveres o clots < ll. fossores, Pal.la 2.10.53.22
cloure : cf. encluir, rescloure
cloure's, acabar i tancar-se < ll. conclusio, Ludolf 1.129b12
cloure, amagar i tancar < ll. claudere, ValMax 86/1.122
cloure, cobrir i tancar < ll. claudere, DeModo B 136
cloure i environar < ll. circumdare, BíbBa Mc 12.1
cloure i finir (una narració) < ll. claudi, ValMax 32/1.47
cloure o finir-se (el dia) < ll. claudere, Jeroni C3/67d21
cloure i tancar < ll. circumsaepire, Job 19.8
cloure i tancar < ll. claudere, Alex 139v
cloure i tancar < ll. claudere, DeModo B 109
cenyir i cloure < ll. circumclaudere, Alfons 4.24/45
segellar (sagellar) i cloure < ll. sigillum, Ludolf 1.129b37
tancar i cloure < ll. claudere, Pal.la 1.25.25.21
cluar ('clucar') i tancar (l'ull) < ll. claudere, Verba 31/124d
coadunadors o aplegadors < ll. coadunatores, Escacs 3.5/106
pusil.lanimitat o coardia < ll. pusillanimitas, Salms7 1021/60v16
vil i coart < ll. spernendus, ValMax 265/2.75
cobdícies i desigs < ll. concupiscentia, Miseria 2.24/211v2
cobdícia (ms. cubdícia) i inflamació < ll. libido, Jugur 81/36r18
desig i ambició i cobdícia < ll. respirare ad, Excit 80/100
haver enveja o cobdícia (ed. cupdícia) ed. < ms. envejar, Bla1521
rapacitat i cobdícia < ll. rapaces, Ludolf 2.21d13
cobdiciar o desitjar < ll. appetere, Salms7 992/28r14
cobesa i desig < ll. cupiditas, Efrem 1.4/86a
cobesa i desig < ll. voluptas, Isac 48v/23
desig i cobesa < ll. cupiditas, Paul 5/315.21
desig i cobesa < ll. cupiditas, Ruff 1.328
desig i cobesa < ll. cupido, ParesA 146/80d3
desig i cobesa de vanaglòria < ll. ambitio, ParesA 135/74b11
cobejança i ambició < ll. cupidus, ValMax 146/1.211
cobejança i desig < ll. cupiditas, ValMax 58/1.84
ambicion o cobejança < ll. ambitio, Jugur 63/28v26
carnalitats i cobejances carnals < ll. passiones, Brevil 210b/144.6
delectació i cobejança carnal < ll. libido, ValMax 460/2.360
desig i cobejança < ll. cupiditas, ValMax 132/1.190
desig i cobejança < ll. desiderium, Kempis 3.22/3362
desordenació i cobejança < it. lussuria, Mirall 1.116

cobejant o cobejosa / concupiscible < ll. concupiscibilis, Regim 1.2.16/20v
cobejant i desitjant < ll. cupiens, Jugur 64/30v8
cobejar o demanar < ll. appetere, Revel 240/83b
[cobejar i/o] demanar < ll. cupire, Regim 1.2.27/27, 2.1.21/58v
cobejar o desitjar < ll. concupiscere, DeModo A 109/563.20
cobejar i desitjar < ll. cupiditas, Ludolf 2.62c6
cobejar i entendre < ll. intendere, Troya 154/205
desitjar i cobejar < ll. cupire, SeMed 1.2.73
voler i cobejar < ll. concupiri, ValMax 199/1.285
avars i cobejosos < ll. avaritia, Brevil 192c/39.24
cobeejant o cobejosa / concupiscible < ll. concupiscibilis, Regim 1.2.16/20v
concupiscible o cobejosa < ll. concupiscibilis, Salms7 1059/103r25
cobert i escur, entenebrat i núvol (l'aer) < ll. spissari, Alex 84v
coberta (ms. cuberta) i vestida < ll. indui, Efrem 1.13/97c
constret i cobert (amb draps) < ll. constringere, Ruff 28.92
enfosquit i cobert (ms. cubert) < ll. adopertus, ValMax 138/1.199
inic i cobert (ms. cubert) < ll. perfidus, ValMax 29/1.42
subtil i cobert (ms. cubert) < it. sottile, Mirall 1.107
[vestit o] cobert (ms. cubert) < ll. vestiri, Regim 3.3.19/125v
coberta i celament < ll. velamen, ParesA 160/93b15
coberta i escusa < ll. provisum, Alfons 2.55/28
sots coberta i sots raó < ll. sub occasione, ParesM 57/62c5
cobertes i taulades dels porxos < ll. vestibula, Brevil 203b/106.7
coberta [o volta] < ll. testudo, Regim 3.3.19/125v
sots espècia i coberta < ll. praetextu, Ludolf 2.78a5
cobertiços i porxes (ed. porgens) < ll. tectum, Pal.la 1.36.41.11
teginat o cobertura de la casa < ll. tectoria, Pal.la 1.10.17.8
còbeu o avar < ll. cupidus, Jeroni E41/36a8
insost i massa còbeu < ll. cupidus, Comloq 1.8.6/70d35
concupiscible o cobitjable < ll. concupiscibilis, Miseria 1.4/168v6
cançó i cobla < ll. canticum, Job 30.9
cant, vers, cobla o lay < ll. versus, CiPar A 26/3.120
defendre i cobrar (la bandera) < ll. petere, ValMax 120/1.175
rebre i cobrar (un llibre) < ll. resuscipere, Verba 30/123d
rebre i cobrar < it. ricevere, Mirall 2.127
recenyir i cobrar < pr. ressenyir, Matfre 37
resumir i cobrar (animositat) < ll. resumere, Troya 135/179
cobrir i abrigar < ll. contegere, StHon 352/9
cobrir i abrigar < ll. cooperire, Vita 19/138
cobrir i abrigar < it. coprire, Medici 26/15v
cobrir i abrigar < ll. operire, DeModo A 83/529.9
cobrir (ms. cubrir) i amagar < ll. abscondere, Provid 44/118
cobrir i aombrir < ll. obumbrare, Isac 94/43v
cobrir (ms. cubrir) o vestir < ll. tegere, Troya 49/70
amagar i cobrir < ll. latere, Ruff 1.131
aterrar i cobrir < ll. obruere, ValMax 85/1.121
celar i cobrir < ll. celare, AlbLoq 7a/606
celar i cobrir < ll. celare, Escacs 2.2/31
celar i cobrir (ms. cobrar) < ll. dissimulare, ParesM 60/64d7
cloure, cobrir i tancar < ll. claudere, DeModo B 136
defendre o cobrir (un delicte) < ll. prodere, Benet C 46/26v
envolupar i cobrir < ll. obvolvere, ParesA 161/94d3
faixar i cobrir (els ulls al cavall) < it. fasciare, Medici 14/8v
velar i cobrir < ll. velare, Excit 118/141
velar i cobrir (ms. cubrir) < ll. velare, Revel 106/38a; 176/60a
vestir i cobrir (ms. cubrir) < ll. praetexere, ValMax 103/1.150
còdols o pedres codices (sic) < ll. (cocodrillus), Alex 140v
codi o llibre < ll. codex, Josefus 11.4/246c, rep.
còdols o pedres codices àà < ll. cocodrillus, Alex 140v?
altes i coents (paraules) < it. cocente, Corba 1211/71

cogitacions i pensaments < ll. cogitationes, Excit 68/87
cogitacions i pensaments < ll. cogitans, Isac 47/22v
cogitació o pensament < ll. cogitatio, Jeroni E28/24a15; pl. E10/6d37
cogitacions i pensaments < ll. cogitationes, Verba 13/113b
cogitacions i penses < ll. cogitationes, Ruff 27.4
cogitació i previsió precedent < ll. praecogitatio, DeModo A 134/596.26
consideració [o cogitació] < ll. consideratio, Regim 1.3.8/37v
intenció i cogitació < ll. intentus esse, OraCa 1.144
pensa i cogitació < ll. -, Alex 93r
pensament i cogitació < ll. cogitare, Econ 2.492
pensaments o cogitacions < ll. cogitationes, Benet C 7/11
pensaments i cogitacions < ll. cogitationes, Verba 67/134c
pensaments i cogitacions < ll. recordationes, Isac 100/46
repensaments i cogitacions < ll. recordationes, Isac 39/19
vanitats i variables cogitacions < ll. cogitationes variae, GuidoCo 11.8/391
cogitar : cf. recogitar
[cogitar o] cercar < ll. investigare, Regim 1.4.5/43v
cogitar i imaginar (en les virtuts) < it. pensare, Medici 230/138
cogitar i pensar < pr. cogitacions, Matfre 6
cogitar i pensar < ll. cogitare, Psalt 1.21; 3.64
cogitar o pensar < ll. cogitare, Revel 34b; 35b; 95; 97
cogitar i pensar < ll. cogitare, Spec B 4/23.40
cogitar i pensar < ll. considerare, StHon 391/76
cogitar i pensar < ll. pensare, DeModo B 162
cogitar i pensar < it. pensare, Medici 48/29v
cogitar i pensar < ll. tractare apud se, Verba 34/126a
cogitar i remembrar < ll. recogitare, Vita 5/42
imaginar i cogitar < it. ripensare, Mirall 1.115
pensar i cogitar < ll. cogitare, DeCura A 244
pensar i cogitar < ll. cogitare, Miseria 3.1/228v1
pensar i cogitar < ll. cogitare, Psalt 1.41, 3.16, 3.59
pensar i cogitar < ll. cogitatio, DeModo B 129
pensar i cogitar < ll. excogitare, Isac 45/21v
pensar i cogitar < ll. extimare, Miseria 3.7/152c
pensar i cogitar < ll. meditare, OraCa 3.88
pensar i cogitar < ll. meditari, SeMed 3.2.537
pensar i cogitar < ll. praecogitare, BíbBa Mc 13.11
pensar, cogitar i estimar < ll. putare, CiPar A 14/1.135
pensar i cogitar < ll. putare, Isac 70/32v
pensar i cogitar < ll. recordare, Vita 4/11v
sospitar [o cogitar] < ll. suspicari, Regim 2.1.22/59
perpensats i cogitats < ll. cogitare, DeModo B 169
cognació o afinitat < ll. cognatio, Josefus 1.16/14b
una cogulla qui's deya melocha < ll. melota, StHon 363/20
cohabitació o conviure < ll. cohabitatio, Salms7 1002/39v28
cohorts o companyes < ll. cohortes, Jugur 51/23r12
claudicar i anar coixos < ll. claudicare, Ludolf 2.38c19
coixins i recoldadors < ll. stratus, DeModo B 24
col.locacions o ajustaments < ll. collationes, Comloq, Rúbr.
col.lació i inquisició < ll. collatio, Verba 42/187c
col.lació o parlament < ll. collatio, Comloq Pról./1b1
col.lectors i exegidors (d'impostos) < ll. collectores, Ludolf 1.69a21
col.legi i acompanyament < ll. collegium, ValMax 467/2.370
senat i col.legi < ll. coetus, Ludolf 1.140c27
[ajustament o] col.ligació < ll. confoederatio, Regim 2.1.4/48
col.ligament o ajustament / confederació < ll. communitas, Regim 2.1.4/48
col.locar [o posar] < ll. collocare, Regim 1.3.2/33; 4.3/41v
congregar i col.locar < ll. collocare, Ludolf 1.130c25
col.locat i posat (en cadira) < ll. collocare, CiPar A 25/3.104
posada i col.locada < it. collocata, Mirall 2. 8

[col.loquis o] parlaments < ll. collocutiones, Regim 1.2.16/20v
col.loqui i parlament < ll. colloquium, DeModo A 138/602.15, rep.
fer colga i niu < ll. nidificare, Isac 101v/46v
posar-se i colgar-se < ll. cubare, DeModo B 24
coll i muscles < ll. humera, Verba 29/182a
coll o muntanya < ll. collis, Pal.la 2.3.51.15
monts i colls < ll. colles, Salms 77.58
donar bufets i collades < ll. colaphizari, Brevil 198a/74.11
collars i esquerpes < ll. (murenae ?), CiPar A 38/5.114
cabeç o collar < ll. capitium, Job 30.18
collir i ajustar < ll. colligere, Africa 895/70
collir o ajustar < ll. colligere, DeModo A 38/474.7
collir i ajustar < ll. congregare, Ludolf 1.4b27
collir i arrendar (tributs) < ll. colligere, Ludolf 1.69a12
collir i congregar < ll. congregare, Ludolf 2.94c25
collir i constrènyer < ll. coagere, Africa 1027/77
collir i haver del fruit < pr. aver lo frug, Matfre 3
collir i plegar < ll. -, SeThe -/102v
collir i veremar < ll. vindemiare, Secre A 92/25
cercar i collir (herbes) < it. cogliere, Decam 44/41
esquexar i collir < ll. excerpere, CiOfi 3.3/128
exegir i collir (tributs) < ll. exigere, Ludolf 1.109c31
victigal o collita < ll. vectigal, CiPar A 49/6.126
collits i remunerats < it. ricevuti, Mirall 2.161
colomes i tortres < ll. columbae, Ludolf 1.97b20
colona : veg. columna
color i aparença < ll. color, SeHer 348/28
espècia i color < it. specie, Mirall 1.150
sots espècie i color < it. specie, Medici 17/10v
colorada i ombrosa (ficció) < ll. adumbrata, Arra 954/130
pintat, emblanquit i colorat < ll. dealbatus, Psalt 2.51
colps i batiments < ll. verbera, Ruff 1.449
colps i nafres < it. ferite, Mirall 2.63
colp o percussió < ll. percussio, Salms7 1028/70r12, rep.
batiments i colps < ll. caedes, ParesA 131/71a2
bufets i colps < it. busse, Decam 486/494
bufets i colps < ll. colaphum, Excit 118/141
colpa : veg. culpa
batre i colpejar (ed. cobejar) < ll. verberare, DeModo A 160/632.10
fabricar i colpejar < it. fabbricare, Mirall 2.97
ferir i colpejar < ll. concutere, ValMax 448/2.340
batut i colpejat < it. azzuffati, Medici 33/20
colres i malvades humors < fr. colés, Sidrac 53/146.6
colre i honrar (ms. ornar) < ll. colere, Comloq 1.3.2/23a1
colre i honrar (Déu) < ll. colere, DeModo B 17
colre i honrar (Déu) < ll. adorare, GuidoCo 11.8/391
colre i honrar < ll. colere, ParesA 162/95c21
colre i honrar < ll. colere, Paul 8/316.33
colre i honrar < ll. colere, Ruff 7.156
colre i honrar < ll. colere, StHon 347/3
colre i honrar < ll. cultum incidere, Isac 24v/12
colre i honrar / colre i guardar < ll. custodire, DelCel U/V 81.42
colre i honrar i guardar (el diumenge) < ll. custodire, DelCel S 88
colre i honrar < ll. venerandus, ParesA 159/92a22
colre i honrar < ll. venerari, Ruff 7.144
colre i honrar < ll. venerare, ValMax 45/1.65
colre, llaurar i conrear (la terra) < ll. colere, DeModo B 125
colre i molre (la eixàrcia) < ll. cursitare, Comloq 1.1.7/8c23
colre i obeir (la religió) < fr. cultiver, Tresor B 1.116.27
colre i servir les ídoles < ll. sacerdos idolorum, Verba 18/115d

adorar i colre < ll. venerari, Paul 8/317.5
cercar i colre < ll. petere loca, Ludolf 1.85b14
guardar i honrar S / colre i honrar U (el diumenge) < ll. custodire, DelCel 81.2
honrar i colre < ll. venerari, ValMax 59/1.84
colts i adorats < ll. colere, Brevil 198b/77.2
colta i amada < ll. colere (veritatem), AlbLoq 4b/597
colt i celebrat < ll. consulere, Alex 22v
colt i honrat < ll. colere, SeThy 463/70
coltivament : veg. cultivament
coltell : veg. acoltellejar
daga o coltell < ll. sica, CiPar A 31/4.98
espasa i coltell < ll. ferrum, SeMed 2.2.265
coltivament i aurament o adorament (de ídoles) < ll. cultus, Ruff 7.139
columnes o colones (ed. corones) < ll. statuae, Alex 139r
columna (ms. colona) o llindar < ll. columna, Vita 7/62v
columnes (ed. colones) i pilars < ll. columnae, Alex 95r
columnes o columnes (ed. corones) < ll. statuae, Alex 139r
piramida, ço és columnes o pilars < ll. piramidae, Josefus 2.6/40d
comanar i retre < ll. commendare, Medi7 567/350.35
cometre [o comanar] < ll. committere, Regim 1.2.23/25
denunciar o comanar < ll. nuntiare, Benet C 46/27
manar i comanar < ll. imperare, Provid 30/108
manar i comandar < it. -, Decam 157/154
comanat i manat < ll. iniungere, Jeroni E16/12c36
assignades o comanades < ll. adsignare, Benet C 32/21v
tenir en guarda i comanda < it. guardia, Decam 116/117
comandament i pler < it. piacere, Decam 213/213
combatador i jugador < ll. certator, Alex 49r
batallador i combatador < ll. aggredi, Alex 108v
batallers i combatedors < ll. bellatores, Turpí 17/57.32
lluitador i combatador < ll. conculcator, Efrem 2.2/99a
combatent i batallant < ll. militari, Alex 161v
combatents i contrastants < ll. certantes, ParesA 129/69c13
combatiment i contrast < ll. certamen, Jugur 40/19r15
impugnació o combatiment < ll. impugnatio, Regim 3.3.19/125v
impugnació i combatiment < ll. impugnatio, Verba 57/131d
combatre i contrastar < ll. decertare, Verba 14/193b
combatre i contrastar < ll. pugnare, Miseria 1.17/134a, rep.
combatre i esgrimir (la victòria) < ll. dimicare, Efrem 1.10/94a
assetjar i combatre i saltejar (una ciutat) < ll. expugnare, Alex 69v
barallar-se o combatre < pr. batalhar-se, Matfre 30
batallar i combatre < ll. pugnare, Isac 48v/23v
batallar i combatre < ll. pugnare, Jeroni E31/27b29
impugnar i combatre < ll. impugnare, DeModo A 69/512.30
pugnar i combatre < it. pugnare, Medici 23/14
contendre's i combatre's < ll. contendere, Efrem 1.5/87a
esgrimir-se i combatre's < ll. dimicare, Efrem 2.1/98d
impugnat i combatut < ll. impugnari, Verba 8/110d
combrar o netejar < ll. tergere, CiPar A 37/5.88
comunió o combregació < ll. communio, Jeroni C3/64c31
principi i començ ed. < ms. començament, Bla1521
començament o escometiment < ll. aggressio, Regim 1.2.16/20
començament o rel ms. / principi o rel ed. < ll. radix, Regim 3.1.18/92
cap i començament < ll. caput, ParesA 145/79d25
cap i començament < ll. dux, SeThe 560/89
exordis i començaments < ll. orsi sunt, ValMax 1/1.16
principi o començament < ll. initium, Salms7 1096/142r4
principi o començament < ll. initium, ValMax 95/1.138
haver principi i començament < ll. nasci, Psalt 1.34
principi i començament < ll. origo, Secre A 90/24

principi o començament < ll. origo, ValMax 69/1.99
principi o començament < ll. principium, Jeroni E13/9c10
principi [o començament] < ll. principium, Regim 1.1.2/2; 4/3; 2.1.6/49v; pl. 3.1.9/87v
principis i començaments < ll. principia, Secre A 27/2v
principi i començament < ll. principium, Spec B 3/22.33
raell i començament < ll. origo, Arra 967/163
[començar o] assajar < ll. aggredi, Regim 1.2.13/17v
començar o assajar ms. / emprendre ed. < ll. aggredi, Regim 1.3.5/35
començar o escometre < ll. aggredi, Regim 1.2.13/18
començar i tenir principi < ll. incipere, Ludolf 1.7b18
emprendre i començar (la guerra) < ll. capere, Alfons 1.22/9
moure i començar (un plet) < ll. movere, FursV 3.197.8,10
[néixer o] començar < ll. oriri, Regim 2.1.11/53
lloable i comendable < ll. laudandum, ValMax 175/1.251
comendació i llaor < it. commendazione, Medici 61/32v, 236/141v
comendació i acte digne de llaor < ll. commendatio, CiOfi 2.45/103
iterant i cometent < ll. recidivus, Psalt 3.18
cometre [o comanar] < ll. committere, Regim 1.2.23/25
cometre o fer (un pecat) < ll. committere, Salms7 1014/54r12
cometre i fer (pecats) < ll. committere, Spec A 8/125.3
cometre i obrar (pecats) < it. committere, Mirall 1.114
cometre i perpetrar (pecats) < ll. committere, Excit 55/74
cometre i perpetrar < ll. committere, Psalt 1.32; 3.3; 3.4
encòrrer o cometre (pecats) < ll. incurrere, Revel 105/37d
fer i cometre (crims) < ll. (audere), SeMed 5.1.909
fer i cometre morts < ll. facere caedem, CiPar A 30/4.70
comés i perpetrat < ll. committere, StHon 386/60
fets o comesos < ll. commissa, Benet C 7/12v
repudis i comiats < ll. repudia, Provid 20/102
comú i cominal < pr. cominals, Matfre 57
comminació o menaces < ll. comminatio, Salms7 1030/70v20, rep.
commoció i insult < ll. insultatio, ValMax 308/2.143
avalot i commoció < ll. violentia, ValMax 471/2.375
inflamacions i commocions (d'ira) < ll. impetus, SeMed 5.1.903
commoure : cf. escommoure, somoure, moure
commoure i despertar < ll. commovere, DeModo A 67/510.26
commoure i incitar < ll. movere, Cateri 168/92v
commoure i inflamar < ll. inflammare, ValMax 132/1.190
commoure i provocar ms. / moure ed. < ll. incitare, Regim 1.4.2/40v
commoure i sobrar (per ira) < ll. quatere, ValMax 218/2.6
commoure i somoure < ll. quatere, SeMed 3.2.533
commoure i traure de son lloc < ll. commovere, Job 9.6
concitar o commoure i avalotar < ll. concitare, ValMax 387/2.254
despertar o commoure ms. / desempatxar ed. < ll. solicitare, Regim 3.3.7/119v
encendre i commoure < ll. accendere, ValMax 223/2.14
meravellar-se i commoure's < ll. commovere, Troya 107/139
mudar i commoure < ll. versare, SeHer 111/18v
commoguts i avalotats < ll. concitati, ValMax 447/2.338
commoguts i torbats < ll. impelli, Cel.la B 246/71d
moguts i commoguts < ll. commoti, SeMed 4.2.786
ésser mogut i commogut < ll. rapiri, ValMax 456/2.354
commutable i variable / conmutable < ll. commutabilis, CiPar B/A 7/1.27
commutació i cambi < ll. commutatio, Escacs 2.5/63
commutació o mudament < ll. commutatio, Salms7 1046/90v7
commutar (ms. conmutar) i transferir < ll. transferre, CiPar A 14/1.124
commutativa [o cambiativa] < ll. commutativa, Regim 1.2.11/16
compacient i misericorde < ll. compatiens, Ludolf 1.5d9
companya : cf. companyia
companyes i casada < ll. familia, DeCura A 243
companya i multitut < ll. multitudo, Ruff 29.18

companya i societat < ll. societas, Econ 1.213
cohorts o companyes < ll. cohortes, Jugur 51/23r12
comunió o companya < ll. communio, Ruff 7.217
conjuncció i companya < ll. societas, Arra 954/130
consorci o companya < ll. consortium, Econ 2.238
chors i companyes < ll. chori, DeModo A 34/469.10
famílies o companyes de casa < it. famiglie, Medici 35/21
família [o companya] < ll. familia, Regim 1.1.2/2
hosts i companyes < ll. castra, Efrem 2.2/99b
host o companya ms. / gent d'armes ed. < ll. exercitus, Regim 3.1.8/87v
setges i companyes armades < ll. castra, CiPar A 31/4.106
turba o companya < it. turba, Mirall 1.48
companyies i ajusts i multitut < ll. turbae, DeModo B 143
[companyia o] família < ll. familia, Regim 2.1.1/45v
congregació i companyia < it. compagnia, Decam 38/33
congregació i companyia < ll. congregatio, DeModo A 49/487.25
congregació o companyia < ll. societas, Jeroni E41/35d18
consòrcia i companyia < ll. consortium, AlbLoq 6d/605
consòrcia o companyia < ll. consortium, DeModo B 143
consòrcia i companyia < ll. societas, DeModo B 140, rep.
consorci o companyia < ll. consortium, Brevil 195d/60.23
consorci o companyia < ll. consortium, Cateri 165/90v
conversació o companyia < ll. conversatio, Jeroni E33/29c11
conversació i companyia dels homes < ll. turba, Kempis 1.20/934
cors i companyies (d'àngels) < ll. -, Efrem 1.12/97a
folc i companyia < ll. grex, Efrem 1.11/95b, 2.1/98b
hosts i companyies < ll. hostes, Comloq 1.3.2/23a27
participació o companyia < ll. participatio, Benet C 24/19v
societat i companyia < ll. consortium, Psalt 3.17
societat i companyia < ll. societas, CiOfi 1.15/11, rep.
societat o companyia < ll. societas, DeModo B 141
societat i companyia < ll. societas, Medit 1378
turma o companyia < ll. turma, Jugur 65/30v20
en comú i en companyia < ll. communio, ParesA 166/99c4
companyons i ciutadans < ll. concives, Lignum 37/76
amic i companyó < it. compagno, Corba 1202/60
cavallers, barons, companyons i amics < ll. commilitones, ValMax 126/1.182
satèl.lites i companyones < ll. -, CiPar A Ded.69
en esguardament o en comparació < ll. -, SeHer -/16
comparar o acostar < ll. comparare, Comloq 1.7.1/65c6
ajustar i comparar < ll. coaequare, Arra 954/129
ressemblar o comparar ms. / acomparar ed. < ll. assimilare, Regim 2.2.9/65
ésser ressemblant o comparat a ms. / ésser semblant ed. < ll. assimilari, Regim 1.3.7/36v
comparer o venir davant àrbitre < ll. comparere, FursV 2.232.7
reposar i compartir (deures) < ll. partiri, Benet C 21/18v
compassió i dolor < it. passione, Decam 457/462
compassió i mercè < ll. miseratus, Ruff 7.165
compassió i misericòrdia < ll. compassio, Ludolf 2.53a8
compassió i pietat < ll. compassio, Excit 133/157
haver compassió i pietat < ll. misereri, BíbBa Mt 15.32; Mc 8.2
dolor i compassió < ll. compassio, Ludolf 1.115c9
dolor i compassió < ll. compassio, Vita 79/302v
haver dolor i compassió < ll. compati, Excit 138/162
haver dolor i compassió < ll. condolere, DeModo B 40
pietat i compassió < it. bontà, Mirall 1.121
pietat i compassió ed. < ms. compassió, Eix1523
pietat i compassió < it. compassione, Medici 58/34v
haver pietat i compassió < ll. compati, Psalt 4.4
haver pietat i compassió < ll. condolere, ParesA 154/88b5
haver pietat i compassió < ll. misereri, Jugur 83/37r4

pietat i compassió < ll. misericordia, BíbBa Ll 15.20, rep.
pietat i compassió < ll. misertus, BíbBa Mc 6.34
pietat i compassió < ll. -, Vita 27/187
compassionable i delicat (una persona) < it. tenero, Mirall 1.93
compendi o summa < ll. compendium, Salms7 1105/150v13
abreujar i fer un compendi < ll. breviare, Ludolf 1.126c11
compendiosa o breu < ll. compendiosa, Salms7 977/11v28
compendiosament i breu < ll. compendiaria, CiOfi 2.43/101
metre i compènyer < ll. impellere, ParesA 143/78b23
compilar i escrivir < ll. compilare, Legenda 2.313
compilat o ajustat < ll. adunare, Jeroni E5/3a6
fet i compilat < ll. compilare, Vita 21/180
complanta o querella < ll. querula, Josefus 4.2/75c
complànyer : cf. plànyer
complànyer i doldre < ll. miserendus, Ludolf 2.33d7
complànyer's i rancurar-se < ll. conquaerere, Troya 156/208
doldre's i complànyer's < ll. dolere, Troya 137/181
complaure i concordar < ll. consentire, Econ 2.781
seran plasents i complauran < ll. lactaverint (Prov. 1:10), DeModo B 143
plaure o complaure < ll. placere, Alex 150r
complexions i ajustament < ll. complexiones, Isac 109/50
complexions i qualitats < it. complessioni, Mirall 2.69
[mollura o] complexió molla < ll. mollicies, Regim 1.2.32/30v
feble i de poca complexió < it. debole, Medici 185/113
compliment i abundància < ll. abundantia, Josefus Pról./3a
abastament i compliment < ll. affluentia, Ruff 31.83
abastament i compliment < ll. copia, Ruff 13.10
abundància i compliment < ll. abundantia, Ruff 15.46
fi o compliment < ll. terminus, Josefus 3.12/64c
complir : cf. recomplir
complir i acabar < ll. complere, Verba 4/109c
complir i acabar (un ordre) < ll. implere, Ludolf 2.103a27
complir i acabar < ll. perficere, Isac 47/22v
complir i acabar < ll. suscipere, Vita 61/234
complir i fer < ll. facere, Troya 21/29
complir i quitar (oracions) < ll. peragere, Cel.la B 248/73b
complir o saciar < ll. satiari, CiPar A 6/1.18
complir i sadollar < ll. saturare, Basili 687/77b
complir i servar (la regla) < ll. observare, Isac 43v/21
acabar i complir < ll. conficere, Ruff 10.18
acabar i complir B / complir A < ll. explere, CiPar 45/6.56
acabar i complir (la jurisdicció) < ll. explicare, FursV 3.85.6
atendre i complir < ll. attendere, Escacs 2.1/25
fer i complir < ll. compleri, ParesA 127/67a18
fer i complir < ll. facere, DeModo A Pròl./425.18
fer i complir < ll. facere, Isac 101/46v
fer i complir (obres) < ll. impendere, DeModo B 126
fer i complir < ll. implere, Benet B Pròl./32.39
tenir i complir < ll. attendere, Troya 223/293
que tolerar i complir se pot < ll. tolerabilis, Ludolf 1.111b15
complida i acabada < it. compiuta, Mirall 2.131
complit i no diminuït < ll. (constat numerus), SeThe 1154/100
complides i fetes < ll. expleri, Benet C 5/9v
ésser complit i haver fi < ll. compleri, Vita 76/287v
complit i finat < ll. completum, Benet C 12/15v, rep.
complides o satisfetes < ll. impleri, Benet C 18/17v
complida i sobirana (bonitat) < ll. summa, AlbCon 15/46
abundantment i complida < ll. abundanter, DeCura A 244
acabat i complit < ll. peractus, Valter 2.53/24.15
mesura bona i complida i sobreabundant < ll. superefluens, BíbBa Ll 6.38

entregament i complida < ll. integraliter, Cateri 135/72
fet i complit < ll. complere, StHon 381/51
fet i complit és < ll. consummatum est, Medi7 567/350.11
fet i complit < ll. factum, Alex 22v
fetes i complides < ll. impleri, Benet C 9/14v
gran i complida (una festa) < fr. grand, Gral 8/7
satisfet o complit < ll. impleri, Benet C 16/16
compolacions, escomoviments i contrarietats < ll. -, Alex 138v
compondre i confegir < ll. conficere, CiOfi 2.38/99
compondre i fer < ll. componere, Escacs 2.3/45
compondre, pintar o embellir la cara < ll. componere vultum, DeModo B 150
compondre : cf. compost
tolerància o comport B / tolerància A < ll. tolerantia, CiPar 27/4.9
afaitaments, comportaments i cimbells < it. portamento, Medici 191/116v
gests i comportaments < ll. gestus, Isac 82v/38v
comportar i soferir amb bon esforç < ll. ferre, Mores 6
deixar, permetre i comportar < ll. sinere, permittere, Ludolf 1.81b1
sofrir i comportar < ll. pati, Kempis 3.21/3271, rep.
sofrir i comportar (una ofensa) < it. portare, Medici 24/14v
sofrir i comportar < ll. sustinere, DeCura A 246
sofrir i comportar < ll. sustinere, Salms 26.14
sostenir i comportar ed. < ms. sostenir, Bla1521
sostenir i comportar < it. sostenere, Medici 30/18v
sostenir i comportar < ll. supportare, StHon 374/41
vençre, sobrar i comportar < ll. supportare, Psalt 3.17
composició o pintura < ll. compositio, DeModo B 151
disposició i composició < ll. compositio, Troya 73/103
compost i lligat < ll. coniungere, CiOfi 1.58/29
feta i composta < ll. componi, Efrem 1.12/96c
notat, escrit i compost < ll. scribere, CiOfi 3.4/128v
comprar i aconseguir (la gràcia) < ll. emere, ValMax 333/2.180
comprar i mercadear < ll. (mereri), AlbLoq 7d/608
comprar i rembre < ll. comparare, Troya 148/197
recaptar o comprar < it. accattare, Medici 77/48v
remut i comprat < it. ricomperato, Mirall 1.52
comprèmer's i estrényer's < ll. comprimere, SeMed 4.2.756
comprendre i amplicar < ll. amplectere, Basili 786/76c
comprendre o contenir < ll. apprehendere, Regim 2.2.4/62
abraçar i comprendre < ll. amplectari, ValMax 168/1.241
caber i comprendre < ll. capere, Mores 114
enflamar-se i comprendre foc < pr. escomprendre, Matfre 36
comprès i ocupat < ll. occupari, Isac 93v/43
compresos i turmentats (per ira) < ll. occupari, Isac 27v/13
comprimir i refrenar (desigs) < ll. refrenare, CiPar A 33/5.9
comptar : cf. contar
comptar i prendre en paga < ll. computare, FursV 4.84.8
aduir i comptar < ll. ducere, Ruff 1.330
nombrar o comptar < ll. numerare, FursV 4.120.8
comptat o numerat < ll. numerari, CiPar A 8/1.45
concurrent o ensemps comptat < ll. concurrens, Salms7 981/18r13
compte o nombre < ll. numerus, Amor 176.25
compte i nombre < ll. numerus, Efrem 2.4/101a
compte o nombre < it. numero, Mirall 2.105
compte o raó < fr. conte, Tresor B 3.16.1; 17.2
retre compte i raó < ll. rationem reddere, Excit 46/64
retre compte i raó < ll. respondere, Spec B 6/25.32
[nombre o] compta < ll. enumeratio, Regim 1.2.3/11
raó i compte < fr. conte, Tresor MS 3.4.1
raó i compte < it. ragione, Mirall 1.24
raó i compte < ll. ratio, Benet B 2/38.30

compuncció o puniment < ll. compunctio, DeModo A 28/460.2, rep.
punyits, tocats i havent compuncció < ll. compuncti, Efrem 1.3/84d
compunt i ferit en son cor < ll. compunctus, Ruff 29.135
compunt i tocat (en son cor) < ll. compunctus, Verba 13/113d, rep.
comú i cominal < pr. cominals, Matfre 57
comuna i divulgada (sentència) < ll. nimirum, ValMax 186/1.266
comunament i general < ll. comuniter, Arra 957/137
en comú i en companyia < ll. communio, ParesA 166/99c4
mitjancera i comuna < ll. media paries, FursV 2.225.4
[proverbialment o] comunament < ll. proverbialiter, Regim 1.1.8/6
vulgar i comú < ll. vulgaris, ValMax 458/2.357
no vulgar ni comuna ans especial < ll. non vulgaris, ValMax 419/2.298
comunicabilitat [o participació] < ll. communicabilitas, Regim 1.2.18/22
participació i comunicació < ll. participatio, Salms 121.3
comunicar o participar < ll. communicare, Arra 958/139
comunicar o participar < it. communicare, Medici 77/49
conversar i comunicar < ll. conversari, Cateri 121/62v
donar i comunicar < ll. dare, Vita 73/271v
parlar i comunicar < ll. colloqui, Ludolf 1.36c20
comunió o combregació < ll. communio, Jeroni C3/64c31
comunió o companya < ll. communio, Ruff 7.217
comunió o conversació < ll. communio, Salms7 1002/39v26
comunitat o respública < ll. respublica, Comloq 1.1.1/4a12
bacins i conques < ll. aera, SeMed 4.3.796
habit [o concebiment] < ll. habitus, Regim 2.2.6/63
habits [o concebiments] de l'ànima [o enteniment] < ll. habitus, Regim 1.1.12/8
concebir-se i engendrar-se < it. concipersi, Mirall 1.62
eixorca, no podent concebre < ll. sterilitas, ValMax 58/1.83
concedir i atorgar ed. < ms. atorgar, Eix1523 c.340
concés o atorgat < ll. concessus, Benet C 60/32v
contenint o concloint < ll. continens, Salms7 1093/139v21
concluir : cf. incluir
concloure, signar i segellar < ll. signare, Ludolf 1.129c5
concluir i dir ms. / cloure dient ed. < ll. dicere, Regim 1.1.4/3v
concluir o tancar / cloure < ll. concludere, Regim 3.3.12/122
sentències i conclusions < ll. sententiae, DeModo B 137
[covinença o] concordança < ll. analogia, Regim 1.1.2/2
concordants o ressemblants < ll. conformes, Regim 1.1.13/8v
convinent i concordant < ll. consentaneus, AlbCon 77/108
complaure i concordar < ll. consentire, Econ 2.781
concordar-se o conformar-se < ll. aptari, SeMed 2.1.175
adobades o acordades / concordes ed. < ll. adaptari, Regim 1.2.33/31
concòrdia i acort < it. deliberazione, Decam 288/292
concòrdia i pau B / concòrdia P < ll. -, AlbCon 137
concòrdia i pau < ll. -, Econ 2.250
concòrdia i unanimitat < ll. unanimitas, Econ 2.747
pau i concòrdia < ll. concordia, Ludolf 1.119c7
pau i concòrdia < ll. concordia, ValMax 79/1.112
pau i concòrdia < ll. foedera, SeMed 1.2.64
pau i concòrdia < ll. foedus, Ruff 1.387
pau i concòrdia < it. grazia, Decam 80/80
pau i concòrdia < it. pace, Decam 303/306
pau i concòrdia < ll. pax, DelCel S 86.31
pau i concòrdia < ll. pax, Ludolf 2.34a40
pau i concòrdia B / pau P < ll. -, AlbCon 140
en pau, repós i concòrdia < ll. pacificus, Kempis 1.17/781
unitat i concòrdia < ll. unitas, Ludolf 1.78b22
adúltera i concubina < it. adultera, Mirall 1.111
conculcat i calcigat < ll. oppressus, SeHer 318/26v
concupiscències i desigs < ll. concupiscentia, Efrem 1.2/84a

concupiscència i desig < ll. concupiscentia, Verba 47/191a
concupiscència i temptació i desig < ll. concupiscentia, Ruff 11.15
concupiscència i voluptat < ll. concupiscens, CiPar A 49/6.123
voluptats i concupiscències < ll. voluptates, Ludolf 2.2b24
concupiscible o cobejosa < ll. concupiscibilis, Salms7 1059/103r25
concupiscible o cobitjable < ll. concupiscibilis, Miseria 1.4/168v6
concurrent o ensemps comptat < ll. concurrens, Salms7 981/18r13
concurs i ajustament A / ajust B < ll. concursus, CiPar 4.26/27
concús i acedat (?) (el forment) < ll. concussa, Troya 48/69
cové i és cosa condecent < ll. decet, Econ 1.258
desconvenint o no condecent < it. decevole, Corba 1208/68
condemnació i repreniment (ed. repriment) < ll. condemnatio, Ruff 1.267
sentenciador i condemnador < ll. vindex, ValMax 289/2.115
condemnar i reprendre < ll. reprehendere, DeModo A 93/541.17
condemnar i reprovar < ll. damnare, ValMax 208/1.296
reprendre i condemnar < ll. deplorare, ValMax 238/2.35
condemnat i sentenciat < ll. damnatus, ValMax 369/2.230
convençut i condemnat < ll. convictus, ValMax 147/1.212
oprès i condemnat < ll. opprimere, ValMax 373/2.235
condició i forma < ll. conditio, FursV 4.150.7
de alta condició i llinatge < ll. majores, Ludolf 2.100a30
condicions i maneres < ll. genera, CiOfi 2.49/107
condició i natura < ll. conditio, ValMax 247/2.49
condició i pacte < ll. regula, Ludolf 1.128c31
estament i condició < ll. -, Job 34.8
estat i condició < it. qualità, Decam 542/556
estat i condició < it. stato, Corba 1221/82
de poc estat i baixa condició < ll. infimi, CiOfi 1.41/22v
llinatge o condició femenina < ll. sexus, Cateri 165/90v
patis i condicions < ll. conditiones, Frontí 1.5.19/10
qualitat i condició (d'algú) < it. qualità, Decam 17/13; 48/45
qualitats [o condicions] < ll. qualitates, Regim 3.3.11/121
per ypothesim, condicionalment < ll. per hypothesin, Salms7 974/9r2
condigne i igualador < it. condigno, Medici 249/149v
condignes i correspondents (penes) < it. condegne, Medici 176/108
condir i donar sabor < ll. condire, Ludolf 1.118a25
condir, salar i assaborar < ll. condere, Jeroni E15/12b10
condolre : cf. dolre
cridar i exclamar i... condolre's < ll. exclamationem non modicam facere, Ludolf 2.35b34
aparellada i condreta ('en bon estat') < ll. condirecta, FursV 4.252.4
conductor i guiador < ll. ductor, SeHer 299/26
portar i conduir (a fer alguna cosa) < ll. ducere, Cateri 119/62
no conegut i estranger < ll. peregrinus, Ludolf 2.98b16
conegut i sabut < ll. agnitus, ParesA 161/94b4
ignotes i no conegudes < ll. incognita, CiOfi 1.18/12v
manifest i conegut < ll. notorius, Legenda 2.21
sabudes i conegudes < ll. agnitio, Trict 309/93..17
vist [i conegut] < ll. videtur, Regim 3.2.20/105
vist i conegut < esp. viste (fig.), VallRev 56v32/101.14
vist i conegut < ll. recognoscens, Gesta 24.12/121.3
ignots, no coneguts < ll. ignoti, AlbLoq 6c/604
coneixedor o coneixent / cognitiu < ll. cognitivus, Regim 1.2.2/10v
[coneixença o] notícia < ll. notitia, Regim 2.1.16/55v
coneixença i raó < ll. cor, Job 12.3
esguardament i coneixença < ll. speculatio, AlbCon 21/52
experiència i coneixença < ll. experientia, Isac 104/47v
notícia o coneixença < ll. notitia, ValMax 70/1.99
grat i coneixent < ll. gratus, GuidoCo 6.2/176
sentint i coneixent < ll. noscens, StHon 390/67
coneixedor o coneixent ms. / cognitiu ed. < ll. cognitivus, Regim 1.2.2/10v

conèixer i aprendre < it. sapere. Mirall 1.33
conèixer i entendre < ll. intelligere, ParesA 151/85b1
conèixer o saber < ll. agnoscere, Dial 1.4/45.14
conèixer i saber < ll. agnoscere, Troya 105/135
conèixer i saber < it. conoscere, Decam 380/391
conèixer i saber < ll. cognoscere, Troya 8/12; 12/17
conèixer i saber < ll. nosci, Efrem 1.13/97a
conèixer i saber < ll. scire, Dragma 20/8
conèixer i saber < ll. scire, Troya 21.29
no conèixer ni saber < ll. incertus, PurPa Int./97
conèixer i sentir < ll. sentire, Cel.la B 246/71d
conèixer i veure < esp. ver, VallRev 56v20/101.4
apercebre i conèixer < ll. intelligere, Alex 80v
entendre i conèixer < ll. agnoscere, Cel.la B 251/75b
entendre i conèixer < ll. intelligere, ParesA 158/91b12
entendre i conèixer < ll. intelligere, Rufí 1.129
esmar, jutjar i conèixer < ll. dinoscere, ValMax 450/2.344
guardar i conèixer < ll. videre, AlbCon 53/85
percebre i conèixer < ll. videntes, Alex 67r
recelar i conèixer < ll. -, Ludolf 1.76a5, rep.
saber i conèixer < ll. agnoscere, Cel.la B 250/74c
saber i conèixer < it. conoscere, Decam 30/26
saber i conèixer < esp. conocer, VallCor 41.29/42.17
sabé i conegué (que erraven) < esp. los conosció, VallCor 41.29/42.17
saber i conèixer < ll. nosci, Escacs 2.2/35; 4.1/134
saber i conèixer < ll. nosci, Excit 18/33
saber i conèixer < esp. saber, VallCor, 6.9/6.16
saber i conèixer < ll. scire, Arra 966/160
saber i conèixer < ll. scire, Isac 21/10
saber i conèixer < ll. scire, Miseria 2.32/147d
saber i conèixer < ll. scire, ParesA 154/88a24
saber i conèixer (Déu) B / saber A < it. sapere, Besti 18/42.27/7.15
veure i conèixer < ll. agnoscere, Dial 3.1/168.16
veure i conèixer < ll. comprehendere, Dial 2.35/158.15
veure i conèixer < it. vedere, Decam 477/487
veure i conèixer < it. vedere, Mirall 2.94
conèixer : cf. conegut
confabulacions i raons < ll. sermocinatio, Troya 19/26
compondre i confegir < ll. conficere, CiOfi 2.38/99
confermar : veg. confirmar, afirmar
confermar i confortar < ll. roborare, StHon 358/15
confermar i fortificar < ll. fulcire, ValMax 93/1.135
confessar i acusar i descobrir lo pecat < it. confessare, Mirall 1.92
confessar i atorgar < ll. confessus, ParesA 153/86b20
confessar i otorgar < ll. confiteri, BíbBa Jo 9.22
confessar i atorgar < ll. confiteri, DeModo B 147
confessar i atorgar < ll. fateri, Arra 956/135
confessar i atorgar < ll. fateri, ValMax 397/2.267
confessar i atorgar < ll. loqui, Paul 8/317.7
confessar i dir < it. confessarsi, Mirall 1.133
confessar i favorir (Jesucrist) < it. confessare, Mirall 1.133
confessar i manifestar < ll. confiteri, ValMax 309/2.145
confessar i mantenir (Jesucrist) < it. confessar, Mirall 2.152
afermar i confessar < ll. confiteri, Dragma 12/4
atorgar i confessar < ll. accusare, Excit 46/65
atorgar i confessar ms. / dir ed. < ll. concedere, Regim 1.2.29/28v
atorgar i confessar < ll. confidere, ValMax 238/2.35
atorgar i confessar < ll. confiteri, Cateri 123/64
atorgar i confessar < ll. confiteri, Comloq 1.3.10/35a39
atorgar i confessar < ll. confiteri, Psalt 1.69

atorgar i confessar < ll. profiteri, Alfons 3.21/32v
dir i confessar < ll. ait, Legenda 2.218
dir i confessar < it. confessare, Mirall 1.93
dir i confessar < ll. fateri, Provid 22/104
manifestar i confessar < ll. patefacere, Benet C 4/8v
declarar-se i confessar-se < ll. declarare, Verba 57/131c
fer confessió i llaor < ll. confiteri, BfbBa Mt 11.25
confessió i reconeixença d'una errada < ll. confessio, AlbCon 116/147
preïcadors i confessors < it. predicatori, Mirall 1.66
amb seguretat i confiança < it. sicuramente, Mirall 2.8
acostar-se i confiar-se (en Jesús) < it. appoggiarsi, Mirall 2.24
presumir o confiar < ll. praesumere, Salms7 1103/148v24
confins i tèrmens < ll. confinium, Ludolf 1.75c16
confirmador i aprovador < ll. stipulator, ValMax 322/2.164
confirmar (confermar) i aprovar < ll. confirmare, Brevil 197a/69.18
confirmar i corroborar < ll. confirmari, Benet C 27/20
confirmar (confermar) i declarar < ll. confirmare, Ludolf 1.120d1
confirmar (ed. confermar) i dir < ll. confirmare, Ruff 1.51
confirmar (confermar) i manifestar < ll. manifestare, Verba 53/130d
dir i confirmar (ms. confermar) < ll. asserere, Amor 43.2
dir i confirmar (ed. confermar) < ll. confirmare, Ruff 12.19
confirmat i acordat < ll. asserere, PurPa Int./119
aprovada i confirmada < ll. approbatum, Secre B 64/8v
confondre i aterrar < ll. confundere, ValMax 354/2.208
confondre i desbaratar < ll. expugnare, Alex 26v
confondre i torbar < ll. confundere, Fronti 1.12.3/17
confondre i torbar < ll. confundere, ValMax 360/2.216
aterrar, confondre i envergonyir < ll. frangere, Psalt 1.41
esvair i confondre < ll. impetere, Troya 158/210
menysprear i confondre < ll. confundere, Isac 90/42
pervertir o confondre < ll. confundere, ValMax 266/2.78
confondre : cf. confús
conformar [o ressemblar] < ll. conformare, Regim 1.2.9/14v
corroborar i conformar < ll. corroborare, Excit 140/164
concordar-se o conformar-se < ll. aptari, SeMed 2.1.175
semblants i conformes < ll. conformes, Ludolf 1.134b22
semblant o acordant / conforme ed. < ll. conformare, Regim 1.1.13/v8
identitat (ydemptitat) o conformitat < ll. identitas, Cateri 129/68
[semblança o] conformitat < ll. conformitas, Regim 1.1.11/8
confort i solaç < ll. solatium, DeCura A 244
ajuda i confort < ll. auxiliari, Isac 69v/32v
alleujament i confort < ll. levamen, ParesA 134/73b3
salut i confort < ll. -, Alex 63r
solaç i confort < ll. solatium, DeModo B 170
solaç o confort < ll. solatium, Dial 1.7/59.11
confortació i repós < ll. confortatio, Troya 77/108
confortar i amonestar < ll. adhortari, Provid 30/109
confortar i amonestar < ll. cohortari, Fronti 2.10.2/40
confortar i animar < ll. admonere, ValMax 25/1.38
confortar-se i haver goig < ll. confortare se, Isac 40/19v
animar i confortar < it. confortare, Mirall 2.164
confermar i confortar < ll. roborare, StHon 358/15
consolar i confortar < ll. consolare, Efrem 2.2/99c
consolar i confortar < ll. consolare, Trict 304/86.4
refer i confortar (l'ànima) < ll. reficere, GuidoCo 16.8/602
confortat i fort (el monjo) < ll. vegetatus, ParesA 165/98d5
ajudat i confortat < ll. iuvatus, Verba 62/133a
guarit i confortat < it. riconfortato, Decam 415/427
confugir i recòrrer < ll. confugere, Spec B 7/29.6
ésser confús i avergonyit < ll. erubescere, Dial 3.4/174.25

confusos i envergonyits < ll. confusi, Vita 66/243, rep.
confusos i envergonyits < ll. erubescere, StHon 367/25
desbaratats i confusos < ll. deprimere, Alex 66r
envergonyits i confusos < ll. confusi, GuidoCo 11.14/400
envergonyida i confusa < ll. confusa, StHon 386/60
restar envergonyit i confús < ll. erubescere, StHon 385/58
reprovat i confús < ll. reprobus, Benet B 2/36.22
confusió i defalliment < ll. confusio, Isac 133v/60
confusió i mixtió (ms. micció) < ll. confusa, CiOfi 2.10/87
confusió i vergonya < ll. confusio, Cateri 122/63v
confusió i vergonya < ll. confusio, Ludolf 2.17b42
confusió i vergonya < it. confusione, Mirall 1.155
confusió i vergonya < ll. confusio, Secre A 140/39
haver gran confusió i vergonya < ll. erubescere, Arra 968/166
confusió i vergonya < ll. erubescere, DeModo A 25/457.17
confusió o vergonya < ll. ignominiosus, OraCa 1.143
confusió i vergonya < ll. ignominia, ValMax 101/1.149
confusió i soberga vergonya < ll. pudor, Africa 313/53
oprobri o confusió < ll. obprobrium, Benet B Pròl./31.16
por i confusió < ll. confusio, ValMax 110/1.163
tabustol i confusió < ll. turbatio, Alex 18v
vergonya i confusió < ll. confusio, Verba 36/127a
vergonya i confusió < ll. dedecus, ValMax 87/1.125; 117/1.170
haver vergonya i confusió < ll. erubescere, Psalt 3.59
vergonyes, improperis i confusions < ll. opprobria, Brevil 198a/74.17
vergonya i confusió < ll. rubor, ValMax 145/1.209; 459/2.358
vergonya i confusió < ll. verecundia, ValMax 58/1.84
vergonya i confusió < ll. -, ValMax 83/1.119
contradir i confutar (raons) < ll. -, Job 24.25
congoixa i ànsia < ll. cruciatus, Troya 23/31
donar congoixes i tristures < ll. vexare, Medit 1124
ànsia i congoixa i cura < ll. cura, Psalt 1.1
anxietat i congoixa < ll. anxietas, Excit 108/130
calamitats i congoixes < ll. calamitates, Josefus 15.5/331d
dolor i congoixa < ll. suspiria, Alex 86v
pobresa i congoixa < ll. angustia, Brevil 190b/26.14
por i congoixa < ll. anxius, SeThy 604/73v
treball i congoixa < ll. cura, Troya 187/247
tribulacions i congoixes < ll. tribulationes, Kempis 2.12/2289, rep.
tribulació i congoixa < ll. -, Job 15.30
contristar i congoixar < ll. anguere, Econ 2.757
sospirar i congoixar < it. soffiare, Decam 393/404
turmentar i congoixar < it. tormentare, Corba 1211/71
afligit i congoixat < it. malinconia, Medici 122/76v
treballat o congoixat < ll. turbari, Miseria 1.22/186v21
ansiós o congoixós < ll. anxius, Jugur 70/31v27
calt i congoixós (el temps) < it. caldo, Decam 88/89
congregació o ajustament < ll. congregatio, DeModo A 55/495.9
congregació i companyia < it. compagnia, Decam 38/33
congregació i companyia < ll. congregatio, DeModo A 49/487.25
congregació o companyia < ll. societas, Jeroni E41/35d18
congregació i societat humana < ll. congregari, CiOfi 2.18/90v
convinença, empresa i congregació < ll. (coniuratio), Alex 92v
congregar i ajustar < ll. egere, SeMed 4.2.755
congregar i col.locar < ll. collocare, Ludolf 1.130c25
ajustar i congregar < ll. congregare, BíbBa Mt 23.37
collir i congregar < ll. congregare, Ludolf 2.94c25
ajustats i congregats < ll. congregati, Cateri 172/94v
còngrua i digna (esmena) < ll. congrua, Benet C 43/26
conhortar-se i alegrar-se < fr. etre liés, Tresor B 1.181.2

[conjugal o] matrimonial < ll. coniugale, Regim 2.1.6/50
conjugui o matrimoni < ll. coniugium, Salms7 1058/102v21
conjuncció i companya < ll. societas, Arra 954/130
unió o conjuncció < ll. coniuncta, Cateri 146/79
unió i conjuncció < ll. coniunctio, CiOfi 1.50/26
unió i conjuncció < it. unione, Mirall 1.43
conjunct : cf. junt
conjunctes i lligades < ll. collocata, CiOfi 3.11/130v
conjunt i unit < it. congiunto, Mirall 1.50
conjunt i unit < ll. iungere, OraCa 2.83
conjunt i unit < ll. iunctum, ValMax 100/1.146
conjuncta i vinclada < ll. adiuncta, CiOfi 3.35/140
costats i conjuncts (a algú) < it. congiunti, Mirall 2.165
lligats i conjunts < ll. conisi, ValMax 175/1.251
conjunctiva [o ajustativa] (força) < ll. coniunctiva, Regim 1.1.12/8v
conjúnyer i lligar < ll. conciliare, CiOfi 1.12/9v
conjúnyer's i unir-se < ll. inhaerere, OraCa 2.81
conjunyir-se i ajustar-se < ll. coniungere, DeModo B 135
conjunyir i ajustar < ll. iungere, ValMax 96/1.139
acostar i conjunyir < it. congiungere, Decam 287/291
conjunyides o lligades < ll. connectere, Salms7 1077/123r15
conjuració o conspiració < ll. coniuratio, Salms7 1089/135v17
encantadors o conjuradors < ll. malefici, Dial 1.10/78.1
guanyador i conqueridor < ll. quaesiturus, Troya 7/11
conquerir i clamar < ll. conquaerere, Cateri 55/25
conquerir i guanyar (ciutats) < ll. acquirere, Turpí 5/39.3, 45.6, 10
guanyar i conquerir < ll. acquirere, Efrem 1.5/87a
guanyar i conquerir < ll. adquirere, Secre B 37/1
guanyar i conquerir < ll. acquirere, Verba 31/184d
conquesta i guanyada < ll. acquisita, Efrem 1.12/96a
conques : veg. conca
conquist i usura i altre lloguer < ll. usura, DelCel S 94.10
usura i conquist < ll. usura, DelCel V 88.28
usura i pujament i conquist i renou < ll. usura, DelCel S 88.28
conquistar i atendre < fr. acquérir, Chart 343
conquistar i guanyar i subjunguir (imperis) < ll. excapere, SeHer 42/15
presa i conquistada (Asia) < ll. capta, ValMax 212/1.302
conreador i jornaler < ll. -, Job 31.39
llaurador i conreador < ll. cultor, ValMax 191/1.271
conrear, llaurar i sembrar (el camp) < ll. colere, ValMax 190/1.270
conrear [o pensar] < ll. excolere, Regim 3.1.3/85
colre, llaurar i conrear (la terra) < ll. colere, DeModo B 125
llaurar i conrear < ll. arare, CiOfi 2.89/127
llaurar i conrear < ll. excolere, Escacs 4.1/135
llaurar i conrear (la terra) < ll. excolere, Ruff 7.150
dedicar o consagrar < ll. dedicare, Josefus 3.12/64d
dedicar o consagrar (un temple) < ll. dedicare, ValMax 267/2.
oferir i consagrar (ed. consegrar) < ll. consecrare, ValMax 263/2.74
dedicats i consagrats (ed. consegrats) < ll. consecrata, Ludolf 1.46a7
parentesc i consangüinitat < ll. -, ValMax 252/2.58
[llinatge o] consangüinitat (o parentiu) < ll. consanguinitas, Regim 2.1.11/53
consangüinitat o sanc < ll. sanguis, ValMax 201/1.287
conseguir : cf. aconseguir
conseguir i atrobar < ll. inveni, Isac 61/29
tenir consell i acort < ll. consiliari, Medit 187
consell i ajuda < ll. auxilium, AlbCon 69/101
consells i amonestaments < ll. admonitiones, ParesA 139/76c10
consell i amonestament < ll. persuasio, ParesA 166/100a2, rep.
consell atorgament consentiment < ll. consensus, Gesta 51.10/139.25
consell i parlament < ll. colloquia, Cel.la B 248/73b

consell i propòsit < it. consiglio, Decam 211/211
ajust i consell < ll. consilium, Dieta 76/77v
per instigació i consell < ll. hortatu, ValMax 66/1.94
persuasions o consells < ll. persuasiones, Salms7 1038/79v12
suggestió o consell < ll. suggestio, Salms7 1034/75v18
consellar i encercar < ll. scrutari, Troya 119/156
ajudar i consellar < fr. enseigner, Gral 170/177
[amonestar o] consellar < ll. commovere, Regim 1.2.8/14v
assuajar o consellar ms. / persuadir ed. < ll. persuadere, Regim 3.2.18/104
persuadir i consellar < ll. suggerere, Cateri 167/91v
consentiment i voluntat deliberada < ll. consensus, Ludolf 2.9a7
consell i atorgament i consentiment < ll. consensus, Gesta 51.10/139.25
amb voluntat i consentiment del poble < ll. scita plebis, ValMax 368/2.228
veent i consentint (ms. consintent) < ll. perpendens, Vita 6/52v
consentir i atorgar a la voluntat < ll. acquiescere, Alex 52r
consentir i atorgar < ll. concedere, FursV 2.244.7
allenegar o consentir (l'ànima) < ll. labi, DeModo B 76
aprovar i consentir < ll. adprobare, ValMax 368/2.228
plaure (a algú) i consentir < fr. bel est, Sidrac 15v/20.12
establiment i conservació i ferm fonament < ll. stabilimentum, Brevil 196c/66.4
guarda i conservació < ll. custos, Cel.la A 249/66
conservador i guàrdia < ll. custos, ValMax 272/2.89
conservar : cf. servar
conservar i assegurar < ll. tueri, ValMax 234/2.29
conservar [o estojar] < ll. conservare, Regim 1.2.31/30
conservar i guardar < ll. conservare, BíbBa Ll 2.19
conservar i guardar < ll. conservare, Ludolf 1.36d7
conservar i guardar < ll. tueri, ValMax 465/2.367
defendre i conservar < ll. tueri, ValMax 181/1.259
estojar i conservar < ll. reservari, Benet C 58/32
guardar i conservar < ll. conservare, Escacs 3.2/85
guardar i conservar < ll. custodire, Arra 962/149
guardar i conservar < ll. custodire, Benet D 31/36
guardar i conservar < ll. custodire, DeModo A 1/427.12
guardar i conservar < it. guardare, Medici 74/47
mantenir i conservar < ll. servare, ValMax 167/1.240
recobrar i conservar (la salut) < ll. recuperare, ValMax 454/2.351
retenir i conservar < ll. ferre, ValMax 236/2.32
servir i conservar (costums) < ll. servire, Benet C2/7
tenir i conservar < ll. tenere DeModo A 50/488.17
consideració [o cogitació] < ll. consideratio, Regim 1.3.8/37v
consideració [o imaginació] < ll. consideratio, Regim 1.3.6/35v
esguardament o consideració < ll. acceptio, Benet C 34/22
memòria i consideració < ll. consideratio, Spec B 5/24.17
pensaments i consideracions < ll. cogitationes, Job 20.2
considerar i aesmar < ll. considerare, Efrem 1.9/92b
considerar i atendre < ll. agere, ValMax 94/1.136
considerar i contemplar < ll. meditari, Ludolf 1.38a25
considerar i contemplar < it. ripensare, Mirall 2.45
considerar (ms. consirar) i creure < ll. respicere, AlbCon 65/97
considerar i esmaginar < ll. putare, Provid 42/116
considerar i prendre's esment < ll. agere, ValMax 85/1.122
considerar i imaginar ed. < ms. pensar, Eix1523 c.358
considerar i imaginar < ll. praemeditare, Brevil 211c/151.14
considerar i mirar < ll. aspicere, SeMed 1.2.82
considerar i mirar < ll. considerare, Arra 954/129
considerar i mirar < it. guardare, Mirall 1.97
considerar i notar < ll. considerare, Job 12.11
considerar i pensar < ll. animadvertere, Kempis 3.1/2346
considerar i pensar < ll. considerare, Excit 37/54

considerar i pensar < ll. considerare, Spec A 7/123.21
considerar i pensar < esp. parar mientes, VallCor 84.2/84.9
considerar i pensar < ll. volvere secum, ParesA 127/67d18
considerar i pensar-se en < ll. considerare, BfbBa Mt 6.28
considerar i perpensar < ll. considerare, DeModo B 59
considerar o perpensar < ll. praevidere, Spec B 7/28.5
considerar i remirar < ll. considerare, Spec B 2/20.14
considerar i vetllar < ll. vigilare, Vita 68/244v
considerar (ed. consirar) i veure < ll. considerare, Escacs 2.2/31
considerar i veure < ll. considerare, Miseria 2.40/150c
advertir i considerar < ll. animadvertere, ValMax 432/2.316
atendre i considerar < ll. agere, ValMax 100/1.146
atendre i considerar < ll. attendere, Ludolf 1.124a13
atendre, considerar i mirar < ll. (ecce), Ludolf 1.129c35
atendre, mirar i considerar < ll. (ecce), Ludolf 1.41d26
contemplar i considerar < ll. contemplari, Arra 954/129
encercar i considerar ed. < ms. cogitar, Bla1521
entendre i considerar < ll. advertere, Troya 43/61
guardar i considerar (ms. consirar) < ll. conspicere, Vita 65/236v
guardar i considerar < ll. respicere, Africa 296/52
mirar i considerar < ll. attendere, Ludolf 1.119c5
pensar i considerar < ll. cogitare, Psalt 3.44
pensar i considerar < ll. considerare, DeModo B 130
pensar i considerar < ll. considerare, Psalt 2.50
pensar i considerar < ll. meditare, SeHer 75/16v
recordar, considerar i pensar < ll. considerare, DeModo B 163
veure i considerar < ll. aspicere, Arra 960/146
veure i considerar < ll. videre, ValMax 111/1.164
considerós (ms. consirós) i sol.lícit < ll. sollicitus, Benet C 7/11
pensiu i considerós < it. malinconoso, Decam 52/50
sol.lícit i considerós < ll. sollicitus, Benet C 2/7v
consignar o dar < ll. consignare, Escacs 3.8/128
consistori i parlador < ll. conciliabulum, Cel.la B 248/73b
cort i consistori < ll. curia, Cel.la B 250/75a
consociació i amorosa amistància < ll. consociatio, CiOfi 1.149/78
cònsol i capità < ll. consul, Brevil 195b/57.12
senat o cònsol < ll. senatus, Escacs 2.4/59
consolació i alegria < ll. solatium, Ludolf 1.75 27
consolació i dolçor < it. consolazione, Mirall 2.97
consolació i plaer < ll. solamen, Arra 958/141
alegria i consolació < ll. laetitia, ValMax 71/1.102
alleujament i consolació < it. alleggiamento, Decam 10/4
delit i consolació < it. consolazione, Mirall 1.70
goig i consolació < ll. congratulatio, Arra 958/141
goig i consolació < ll. gaudium, ValMax 416/2.294; 435/2.
goig i consolació < ll. hilaritas, ValMax 60/1.85; 80/1.114
amb goig i consolació < ll. laeti, ValMax 46/1.66
goig i consolació < ll. plausus, ValMax 107/1.156
goig i consolació < ll. -, ValMax 93/1.134
alegra i dóna gran joy i consolació < ll. laetificat, DeModo B 163
pau i consolació < it. pace, Mirall 2.42
pau i consolació < it. -, Decam 201/202
rebre plaer i consolació < ll. gratulari, ValMax 216/2.4
plaer i consolació < ll. iucundus, ValMax 223/2.13
plaer i consolació < it. piacere, Decam 574/587
port i consolació < ll. portus, AlbCon 94/126
solaç i consolació < ll. solamen, Arra 958/141
solaç o consolació < ll. solatium, Jeroni E32/28a34
consolar : cfs. aconsolar
consolar i alleujar < ll. consolari, Rufí 6.28

consolar i confortar < ll. consolare, Efrem 2.2/99c
consolar i confortar < ll. consolare, Trict 304/86.4
consolada i recreada < ll. recreata, Verba 65/134b
acordar-se i consonar < ll. sonare, Efrem 1.3/84b
consorci o companya < ll. consortium, Econ 2.238
consorci o companyia < ll. consortium, Brevil 195d/60.23
consorci o companyia < ll. consortium, Cateri 165/90v
consòrcia i companyia < ll. consortium, AlbLoq 6d/605
consòrcia o companyia < ll. consortium, DeModo B 143
consòrcia i companyia < ll. societas, DeModo B 140, rep.
consòrcia i familiaritat < ll. -, Vita 15/96
consòrcia o parlament < ll. societas, DeModo B 140
consort i participant < it. consorto (ed. conforto), Medici 215/132
en esguard i conspecte < ll. (apud Dominum), Salms 36.26
conspersió o escampament < ll. conspersio, DeModo B 157
conspiració i acusació < ll. conspiratio, ValMax 105/1.154
conjuració o conspiració < ll. coniuratio, Salms7 1089/135v17
gabella o conspiració o manipoli < fr. conjuraison, Tresor B 3.35.2
constància i fermetat < ll. constantia, CiOfi 1.131/70
constància i fermetat < ll. constantia, Comloq 1.4.3/50a26
constància i fermetat < ll. constantia, Escacs 2.4/52
constància i fermetat < ll. constantia, Ruff 7.64
constància i fermetat < ll. constantia, Valter 4.27/32.3
constància o fermetat de coratge < ll. -, ValMax 116/1.169
constància i fortalesa < ll. constantia, CiOfi 1.112/61
fermetat i constància < ll. perseverantia, Ruff 8.44
fermetat i constància < ll. stabilitas, Ludolf 2.90b30
força i constància (de Sansó) < esp. fuerça, VallCor 13.7/13.14
constantment i continuada < ll. constans, ValMax 379/2.244
constant i ferm < ll. constans, ValMax 162/1.232
fermetat i constant o ferma paciència < ll. constantia, ValMax 64/1.90
constant i lleial (amor) < ll. constantissimus, ValMax 239/2.36
constant i no vençuda < ll. invictus, CiPar A 27/4.6
constant i virtuós < ll. constans, ValMax 144/1.208
ferm i constant < ll. constans, ValMax 117/1.171; 291/2.118; fem. 109/1.161
fermament i constant < ll. constanter, Brevil 205d/121.4
ferm i constant ed. < ms. fort, Eix1523 c.359
ferm, constant i immoble < ll. stabilitas, Ludolf 1.78b25
immoble, ferm i constant < ll. immotus, Africa 208/48
[constipar i] constrènyer < ll. constipare, Regim 1.4.3/41v
constitució i ordinació / construcció < ll. constructio, Regim 2.1.3/47
constitucions i regles < ll. -, Ludolf 1.109a11
llei i constitució < ll. constitutio, ValMax 98/1.143
constituir o assignar (temps) < ll. constituere, ValMax 208/1.296
constituir [o ordenar] < ll. constituere, Regim 2.2.7/63v
constituir i ordenar < ll. constituere, Ruff 31.31
ordenar i constituir < ll. constituere, Benet C 21/18v
ordenar i constituir < ll. statuere, Jugur 14/8v15
constituir-se i fer-se (metge) < ll. conferre, Excit 161/188
constituït o posat ms. / mes ed. < ll. constituere, Regim 1.2.12/17
constituït i posat < ll. constituere, Salms7 971/5r23
constituïts i ordenats < ll. constitui, Benet C 21/18v
constituït i posat (en perill) < ll. constitutus, Troya 135/179
atorgades i constituïdes < ll. concessa, Alex 183r
ordenades (ornades) i constituïdes < ll. constituti, Alex 4r
constrènyer : cf. restrènyer
constrènyer i aprèmer (la batalla) < ll. premere, Escacs 2.6/65
constrènyer o costrenir < ll. coagere, Escacs 2.6/69
constrènyer [o forçar] < ll. coactivus, Regim 3.2.27/109
[constrènyer o] forçar < ll. coercere, Regim 1.3.4/34v

constrènyer, lligar i encadenar < ll. constringere, Excit 7/21
constrènyer i refrenar < ll. constringere, Salms 31.9
apartar i constrènyer < ll. prohibere, Benet B 7/51.2
[constipar i] constrènyer < ll. constipare, Regim 1.4.3/41v
cullir i constrènyer < ll. coagere, Africa 1027/77
empremsar o constrènyer < ll. configere, Salms7 1030/70v23
guardar i constrènyer < ll. custodire, Miseria 1.6/131a
guardar i constrènyer < ll. prohibere, Benet C 7/13
prèmer i constrènyer < ll. deprimere, Salms7 1035/76r21
recullir i constrènyer (el cor) < ll. colligere, Isac 75v/35
constret i afficit < ll. adficere, CiPar A 31/4.91
constrets i cenyits < ll. succincti, Benet C Pròl./3v
constret i cobert (amb draps) < ll. constringere, Ruff 28.92
constret i per força < ll. coactus, Legenda 3.226
constret i forçat < ll. cogi, Miseria 1.17/134d
constret i forçat < ll. iussus, Excit 129/152
constrets o lligats B / estrets A < ll. astricti, CiPar 6/1.12
constrets i lligats < ll. compacta, Troya 26/37
ésser constret i obligat < ll. constringi, Dial 1.1/30.8
lligats i constrets < ll. ligari, Escacs 2.3/44
[opremuda o] constreta < ll. oppressa, Regim 3.2.14/101v
construir o edificar < ll. constituere, Pal.la 1.39.45.4
[construir o] edificar < ll. construere, Regim 1.2.21/23v; 2.3.3/74
construir o edificar < ll. struere, ValMax 40/1.57
construir (ed. costruir) i fer < ll. construere, Escacs 3.7/121
construir i fer < ll. construere, Verba 92/138d
edificar i construir < ll. aedificare, Troya 46/66
edificar i construir < ll. construere, PurPa 1/226
edificar i construir < ll. construere, Secre A 39/6
consuetut o costuma < ll. consuetudo, Benet C 7/13v, rep.
consuetut o costuma < ll. consuetudo, ValMax 142/1.205
consuetud i pràtica < ll. -, Ludolf 1.111b8
consuetut i usança < it. consuetudine, Mirall 2.17
costumes i consuetuts i guisa de viure < ll. consuetudines, CiOfi 1.118/64
ordonació, regla estil i consuetut < ll. consuetudo, Alex 80r
consumació o acabament < ll. consummatio, Troya 30/43
fi i consumació < ll. consummatio, BíbBa Mt 13.39
destruidors [o consumadors] < ll. consumptores, Regim 1.2.19/22v
consumar : cf. consumir
consumar i crémer < it. incendere, Mirall 1.77
consumar i despendre < it. consumare, Mirall 1.171
consumar i destruir < ll. consumere, BíbBa Ll 9.54
consumar i destruir < ll. extinguere, Dial 3.14/196.19
consumar i matar < ll. consumere, DeModo B 80
consumar-se i envellir < ll. veterari, Ruff 7.45
acabar i consumar < ll. consumere, Efrem 2.4/101a
degastar i consumar (l'herència) < ll. consumare, BíbBa Ll 15.14
despendre [o consumar] < ll. consumere, Regim 1.2.21/23v
despendre's i consumar < ll. consumere, DeModo B 162
destroir i consumar < ll. depravare, Isac 81v/38
destroir i consumar < ll. destruere, BíbBa Mc 13.2
cremar i consumar per lo foc < fr. ardre au feu, Sidrac 21v/40.30
consumats i acabats < ll. completi, Efrem 1.3/84d
consumat i acabat < ll. consummatus, Efrem 1.4/84d
consumades i destruïdes < ll. consumere, Brevil 209b/138.9
consumat i destruït < ll. consumptus, Verba 24/119d
consumat i destruït i vengut a no-res < ll. -, Alex 47r
acabat i consumat < ll. consumare, Efrem 2.1/98d
destroit i consumat < ll. destruere, DeCura B 247
coses fetes i consumades < ll. res gestae, CiPar A 30/4.88

gastat i consumat < ll. consumari, Cel.la A 247/4
ras i consumats < ll. erasa, Cel.la B 247/72b
consumar : cf. consumir
consumir i destruir < ll. consumere, Excit 14/29
consumir i perir (a mort) < ll. consumere, Troya 44/62
cremar i consumir < ll. consumere, Ludolf 1.2d17
degastar i consumir < ll. consumere, Isac 140v/62v
contaminar o ensutzar < ll. contaminari, Excit 124/147
contaminar i ensutzir < ll. contaminare, SeMed 2.2.264
contaminar i ensutzir < ll. contaminare, DeModo B 169
contaminat i infecte < ll. infectum, Ludolf 1.142c26
contaminats i immundes < ll. immunda, Ludolf 1.141d15
contar : veg. comptar, recontar
contar i dir < ll. enarrare, Efrem 2.3/100b
contar i narrar < ll. enarrare, Efrem 1.1/82a
contar o parlar < fr. conter, Tresor S 3.33.2
contar i pensar < ll. excogitare, AlbCon 8/38
dir i contar < it. dire, Decam 297/301
dir i contar < pr. dir, Matfre 71
dir o contar (ed. comptar) < ll. enarrare, Ruff 1.297
dir i contar (ed. comptar) < ll. loqui, Trict 304/86.25
dir i contar < ll. narrare, Anton 15/23
dir i contar < ll. narrare, ParesA 160/93b6
dir i contar (ed. comptar) < ll. narrare, Trict 303/85.22
dir i contar (ed. comptar) < ll. referre, Amor 95.37
dir i contar < ll. referre, Trict 309/93.3
no.s pot estimar ni contar (ed. comptar) < ll. inenarrabilis, Vita 4/41v
referir i contar (ed. comptar) < ll. perferre, SeThe 733/93
contemplació o estudi < ll. contemplatio, Regim 1.1.1/1v
contemplació i vista < ll. contemplatio, Ludolf 1.19d36
mirador o contemplador < ll. inspector, Arra 968/166
contemplar i considerar < ll. contemplari, Arra 954/129
contemplar i guardar < ll. defigere oculos, Valter 4.47/33.11
contemplar [o imaginar] < ll. contemplari, Regim 1.2.11/16
contemplar i mirar (la fi) < ll. respicere, Kempis 1.24/1306
contemplar i pensar < ll. contemplari, Troya 30/43
contemplar i pensar < ll. meditare, Medi7 561/341.5
contemplar o remirar < ll. contemplari, Jeroni E20/18a36
considerar i contemplar < ll. meditari, Ludolf 1.38a25
considerar i contemplar < it. ripensare, Mirall 2.45
[estudiar o] contemplar < ll. speculari, Regim 1.1.12/8v
mirar i contemplar < ll. aspicere, Ludolf 2.6b3
mirar i contemplar < ll. conspicere, Ludolf 1.24c13; 81c36
mirar i contemplar < ll. intueri, Excit 10/24
mirar i contemplar < ll. mirari, Troya 72/102
mirar i contemplar < it. sguardare, Mirall 2.64
mirar i contemplar < ll. videre, Ludolf 1.32c38; 2.10b29
pensar i contemplar ed. < ms. cogitar, Bla1521
tenir en la pensa i contemplar < it. tenere in mente, Medici 91/57
contenció : cf. contençó, contesa, contendre
contencions i baralles < ll. contentiones, DeModo A 46/484.16
contenció i barallívol < it. contenzione, Medici 26/15v
contenció i debat < ll. contentio, CiOfi 2.71/117v
contenció i discòrdia < ll. contemptio, Salms 106.40
contenció i guerra < ll. contentio, CiOfi 1.26/15v
brega i contenció < ll. lites, DeModo A 46/484.13
brega i contenció < ll. lis, Ludolf 1.122a22
guerra i contenció < ll. altercatio, ValMax 168/1.243
litigiosament i contenciosa < ll. contentiones, CiOfi 1.137/72v
contençons i bregues < ll. contentiones, Jeroni C13/83d33

guerra i contençó < ll. divisio, Gesta 44.15/134.13
contendents (ed. contenents), repugnants < ll. contendentes, Troya 29/41
contendre i altercar < it. contendere, Mirall 2.147
contendre's i combatre's < ll. contendere, Efrem 1.5/87a
contendre o contrastar < ll. resistere, AlbCon 93/125
contendre i esforçar-se < ll. contendere, Miseria 1.18/181v
contendre o fortejar < ll. contendere, AlbCon 93/125
contendre o pledejar < ll. -, FursV 4.134.3
contendre i porfidiar < ll. contendere, Alfons 3.51/38v
disputar i contendre < ll. diiudicare, ValMax 455/2.352
pledegar i contendre < it. contendere, Medici 159/98v
contenint o concloint < ll. continens, Salms7 1093/139v21
contenir [o incluir] < ll. includere, Regim 1.1.3/2v
contenir i posseir dins si < ll. habere in se, DeModo A 30/463.5
comprendre o contenir < ll. apprehendere, Regim 2.2.4/62
content i abastat < ll. contentus, Isac 28v/13v
content i alegre < it. allegrezza, Decam 29/25
content i alegre < it. contento, Mirall 1.88
contents i bastats < ll. contenti, Escacs 3.1/82
alegre i content < it. allegre, Mirall 2.100
alegre i content < it. contento, Decam 394/405; pl. 523/535
alegre i content (ed. continent) < ll. laetus, Kempis 4.7/6371
ésser fart i content < ll. satiari, Salms 16.14
pagat i content ed. < ms. pagat, Bla1521
li plau i n'és content < it. piace, Decam 119/120
suavitat i contentació < ll. suavitas, Alfons 3.27/34
saciar i contentar (l'apetit) < ll. satiare, Ludolf 1.128c9
contesa : cf. contendre, contenció
contesa i baralla < ll. contentio, Benet D 4/14
contesa o batalla < ll. (moenia), CiPar A 27/4.12
contesa o batalla < ll. pugna, Salms7 1033/74v10
contesa i constrast < ll. contentio, Jugur 5/1v1
conteses i discòrdies < ll. contentiones, AlbCon 93/125
contesa i lluita < ll. luctari, ValMax 464/2.366
altercació o contesa < ll. altercatio, Jeroni C25/95c26
altercació o contesa < ll. altercatio, ValMax 422/2.303
esquira o contesa < ll. lis, Verba 92/138d
plet i contesa < ll. lis, Ruff 16.89
raons o conteses B < fr. contens, Tresor 3.6.1
contexta o encrustada (de pedres) < ll. contexta, Troya 129/172
gests i continences corporals < ll. signa, Ludolf 1.125a28
continència i abstinència < ll. continentia, ValMax 182/1.260
continència o atemprança < ll. continentia, ValMax 350/2.203; 422/2.304
continència i castedat < ll. abstinentia, ValMax 178/1.255
continència i castedat < ll. continentia, Escacs 2.2/37
continència i castedat < ll. continere, Miseria 1.18/182r20
continència i castedat < ll. continentia, Ruff 1.495
continència i ordinació < ll. continentia, ValMax 83/1.118
continència i temprament < ll. frugalitas, ValMax 74/1.105
continència i temprança virtuosa < ll. verecundia, ValMax 98/1.142
continència i tenor (d'una carta) < ll. modus, Alex 36v, 101v
castedat i continència < ll. continentia, Ludolf 1.66d20
no continent o no temprat / intemperat ed. <ll. intemperatus, Regim 1.2.2/2v
abstinent i continent < ll. contingens, Ruff 3.14
temprat i continent < ll. temperans, CiOfi 1.5/6v
(incluïts i) continguts < ll. includere, Regim 1.1.3/2v
assídua i contínua < ll. assidua, DeModo B 133
entegre i contínua < ll. integer, PurPa 11/516
llarga i contínua (fuga) < ll. longa, Ludolf 2.27d36
continuació o assiduitat < ll. assiduitas, DeModo B 141

assiduitat i continuació < ll. assiduitas, Escacs 3.3/95
constantment i continuada < ll. constans, ValMax 379/2.244
contínuament i incessant < ll. incessans, Troya 115/151
contínuament o tostemps < ll. semper, CiPar A 27/4.5
incessantment i contínuament < ll. incessanter, Psalt 3.5
sens entrevall i contínuament < ll. sine intermissione, Revel 240/82d
assiduitat o continuança < ll. assiduitas, DeModo B 140
continuar i anar avant < ll. pergere, Arra 961/147
continuar i sovintejar < ll. frequentari, Excit 105/126
perseverar i continuar < ll. perseverare, Cel.la B 251/75b
iuguitat o continuïtat de viure < ll. iugitas vivendi, DeModo B 140, rep.
continuu i perdurable (odi) < ll. continuus, Troya 53/75
perpetuals i continus < ll. perpetuus, CiOfi 2.42/101
amb seguretat i contracte < ll. sub cautione, Ludolf 1.97b35
reteniment i contradicció < it. contradizione, Decam 109/111
contradictors i baralladors < ll. contradictores, Efrem 1.1/82d
contradir i confutar (raons) < ll. -, Job 24.25
contrastar i contradir < ll. refragari, Secre A 25/1
vedar i contradir < ll. prohibere, Excit 114/137
contrari : cf. contrariós
contraris i damnosos < ll. damnare, Africa 220/48
contràries i nocives < ll. nociturus, CiOfi 1.11/9
contrari i opósit ed. < ms. enemic, Eix1523 c.339
adverses o contràries < ll. adversa, Salms7 1020/60v9
adversa o contrària (fortuna) < ll. adversa, ValMax 78/1.111
damnós i contrari (a la cosa pública) < ll. funestus, ValMax 155/1.224
diferents i contraris < ll. differenter, Brevil 210b/143.22
enemic i contrari < ll. contrarium, MorAri 140
enemics i contraris < ll. inimica, SeThe 1270/103
noïbles i contràries < ll. contraria, Isac 49v/24
noïle i contrari < ll. inops, Pal.la 9.11.183.16
molesta i contrària < ll. molesta, Troya 11/15
perverses i contraris < ll. perversae, Verba 35/126d
rebelles i contraris < ll. -, Alex 104v
soptós i contrari < it. subito, Mirall 1.154
contrariejar i còrrer (la mar) < ll. infestare, Escacs 2.1/27
compolacions... i contrarietats < ll. -, Alex 138v
objeccions o contrarietats ms. / contraris ed. < ll. obiectiones, Regim 3.3.16/124
ésser contrariosos i empatxar la via < ll. contrarii esse, DeModo A 21/452.2
contrariós : cf. contrari
[contrariós i] noïble < ll. nocivus, Regim 1.2.2/10v
adverses o contrarioses < ll. adversae, Provid 24/105
adversa i contrariosa < ll. adversa, SeThy 204/63v
advers o contrariós < ll. adversus, ValMax 148/1.213; 295/2.123; 320/2.162
advers o contrariós cas < ll. difficilior casus, Provid 24/105
adversa o contrariosa (batalla) < ll. infelix, ValMax 343/2.
adverses i contrarioses (fortunes) < ll. -, ValMax 105/1.154
aspres i contrarioses < ll. adversa, DeModo A 18/449.8
aspra i contrariosa (fortuna) < ll. aspera, Africa 439/60
iniqua, contrariosa i aspra (fortuna) < ll. iniquitas, Brevil 190b/26.13
noïble o contrariós ms. / lo dan ed. < ll. nocivus, Regim 3.3.13/122v
repugnants i contrarioses (ones) < ll. discordes, SeMed 5.1.941
sinistre i contrariós < ll. sinister, ValMax 204/1.291
contrast i embarc < ll. -, Alex 138r
contrast i empatxament < ll. repagula, Troya 37/52
contrast [o resistència] < ll. resistentia, Regim 1.2.13/17v
combatiment i contrast < ll. certamen, Jugur 40/19r15
contesa i contrast < ll. contentio, Jugur 5/1v1
metre divisió o contrast < ll. intercedere, ValMax 59/1.84
guarniment i contrast < ll. armatura, Isac 115v/52v

haver guerra i contrast < ll. repugnare, CiOfi 3.50/146
mescla i contrast < it. mischia, Decam 560/574
qui han plets, contrasts i discòrdies < ll. (discordantes), DeModo B126
plet o contrast < ll. litis, DeModo B 105
repulsa i contrast < ll. repulsa, Regim 1.4.1/39v
resistència o contrast < ll. contio, ValMax 25/1.38
[resistència o] contrast < ll. resistentia, Regim 3.3.13/122v
resistència [o contrast] < ll. resistentia, Regim 1.2.14/18v; 3.3.17/124
tracció, baralles i contrasts < ll. detractio et iurgia, DeModo B 46
violència o contrast < ll. vis, Josefus 3.1/52b
gitament i contrastament < ll. expulsio, ParesA 143/78d12
relluitament i contrastament < ll. colluctatio, ParesA 130/70b1
combatents i contrastants < ll. certantes, ParesA 129/69c13
contrastar i contradir < ll. refragari, Secre A 25/1
contrastar i empatxar < it. essere contro, Mirall 1.90
contrastar i esvair < ll. resistere, ValMax 67/1.95
contrastar i obviar < ll. obviam ire, Jugur 5/1r28
contrastar (ed. contrestar) i obviar < ll. obviare, Troya 21/29
contrastar i fer resistència < ll. retinere, Provid 36/113
adversar i contrastar < ll. perhibere, Ludolf 1.119d19
combatre i contrastar < ll. decertare, Verba 14/193b
combatre i contrastar < ll. pugnare, Miseria 1.17/134a, rep.
contendre o contrastar < ll. resistere, AlbCon 93/125
empatxar i contrastar < pr. empachar, Matfre 16
metre's i entendre i contrastar a la batalla < ll. insistere bello, Escacs 2.4/58
rebutjar i contrastar (ms. contrestar) < ll. refutare, ParesM 58/63c4
repugnar i contrastar < ll. repugnare, CiOfi 3.22/136
[repugnar o] contrastar < ll. repugnare, Regim 1.2.13/17v; 3.3.14/123
repugnar i contrastar < ll. repugnare, Ruff 1.338
resistir i contrastar < ll. resistere, DeModo B 156
resistir i contrastar (ms. contrestar) < ll. resistere, Excit 8/22
resistir o contrastar (ms. contrestar) < ll. resistere, Revel 38/17b
resistir o contrastar < ll. resistere, Salms7 1025/66r15
vedar i contrastar (ms. contrestar) < ll. prohibere, OraCa 3.88
vedar i contrastar < ll. prohibere, ParesA 156/89b24
vedar [o contrastar] < ll. prohibere, Regim 1.2.2/10v
vedat (o contrastat) [ms. contrestat] < ll. prohibitum, Regim 2.1.24/59v
contraure i manllevar < ll. contrahere, Escacs 3.4/101
instar o contravenir < ll. instare, Salms7 1020/60r13
contrestar : veg. contrastar
contrició o remordiment de conciència < ll. contritio, Isac 41/19v
contristar o agreujar < ll. contristare, DeModo B 32
contristar i congoixar < ll. anguere, Econ 2.757
contristar (ms. contastar), entristar < ll. contristari, Benet C Pròl./3
torbar-se i contristar-se < ll. contristatus, BíbBa Mc 10.22
contristat i tribulat < ll. contristari, Benet C 34/22
trist i contristat < ll. contristatus, Salms7 997/33v8
controvèrsia i disputa < ll. controversia, Ludolf 1.100a17
contumàcia i deshonor < ll. contumelia, CiOfi 1.88/44v
contumàcia o inobediència < ll. contumax, ValMax 283/2.105
contumèlia o escarn < ll. contumelia, ValMax 64/1.91
contumèlia o menyspreu < ll. contumelia, ValMax 286/2.111
contumèlia o paraules injurioses < ll. contumelia, Salms7 1021/61r3
contumèlia o pecat < ll. contumelia, Josefus 4.7/87c
injúries i contumélies < ll. contumelia, Josefus 1.19/16b
contumeliosa i injuriosa (resposta) < ll. contumeliosus, Jugur 20/10v18
conturbat : cf. turbat
conturbat i alterat < ll. turbari, Cateri 155/84
enfellonit i conturbat < it. turbato, Medici 57/34
furiosa i conturbada < ll. furibunda, GuidoCo 19.16/715

convalescència o millorament < ll. convalescentia, Salms7 1050/94r12
guarir i convalescer < ll. convalescere, ParesA 131/70d3
convé : cf. convinent
convé (ed. cové) i és cosa condecent < ll. decet, Econ 1.258
convenir i ésser necessari < it. essere bisogno, Mirall 2.65
convé i és necessari < ll. oportet, CiPar A 43/6.12
convé i és necessària cosa < ll. oportet, Verba 40/129a
coses que convenen i són necessàries < ll. necessaria, DeModo B 126
convé i pertany ésser ms. / deu ésser ed. < ll. oportet esse, Regim 1.2.8/14
convenir i prometre < ll. promittere, Troya 115/151
adaptar-se i convenir-se < it. adattarsi, Mirall 2.171
ésser ops i convenir < it. fare bisogno, Medici 7/4v
pertany-se i convé (ms. cové) / és necessari ed. < ll. oportet, Regim 1.2.5/12
pertany (ms. tany) i convé (ms. cové) < ll. convenit, Secre B 56/7
millor i més convenient < ll. aptior, ValMax 215/2.2
convençut i condemnat < ll. convictus, ValMax 147/1.212
convent (ms. covet) i ajustament < ll. conventum, Efrem 1.3/84c
mansions i convents < ll. mansiones, Trict 308/91.9
multitud i convent (ms. covent) < ll. conventus, Josefus 4.5/84a, rep.
conversació o companyia < ll. conversatio, Jeroni E33/29c11
conversació i companyia dels homes < ll. turba, Kempis 1.20/934
conversació i estament < ll. conversatio, Isac 128v/58
conversació i pràtica < ll. conversatio, Kempis 4.5/6283
conversació i vida < ll. conversatio, Efrem 1.10/93d
conversació i vida < ll. conversatio, ParesA 125/66d4
vida i conversació < ll. conversatio, Efrem 1.1/82b
vida i conversació < ll. conversatio, Isac 36v/17v
vida i conversació < ll. conversatio, Ludolf 1.134d11
comunió o conversació < ll. communio, Salms7 1002/39v26
conversar i comunicar < ll. conversari, Cateri 121/62v
conversar i estar < ll. conversare, ParesA 148/82d18
[conversar o] estar < ll. conversare, Regim 2.2.19/71
conversar o habitar < ll. conversari, DeModo A 133/594.23
conversar i habitar < it. conversare, Medici 16/9v
conversar [o habitar] entre < ll. conversari, Regim 2.2.8/64
conversar i habitar < ll. habitare, Ludolf 1.71a22
conversar i habitar < ll. versari, Excit 181/209
estar i conversar < ll. conversare, Isac 29v/14v
estar i conversar < ll. conversari, Verba 5/110a
estar i conversar < ll. habitare, Alex 118v
participar o conversar < ll. conversatione uti, Jeroni E33/29d1
praticar i familiarment conversar < ll. esse cum, Ludolf 1.111a8
seure (ms. ciure) i conversar (ms. conservar) < ll. conversari, Verba 17/115c
viure i conversar < ll. conversari, Isac 60v/28v
mutació i conversió < ll. conversio, Josefus 2.8/47c
estaments i conversions < it. congregazione, Mirall 1.142
subversió i convertiment < ll. subversio, Ruff 28.73
convertir i girar < ll. convertere, DeModo A 99/549.15
convertir i girar < ll. convertere, Excit 35/52
convertir o girar < ll. convertere, Fronti 2.5.2/28
convertir i girar < ll. converti, ParesA 162/95d19
convertir o girar (l'esguard) < ll. convertere, Provid 10/94
convertir [o girar] < ll. convertere, Regim 1.2.7/13v; refl. 3.2.7/97v
convertir o mudar < ll. convertere, Josefus 1.19/17a
convertir o mudar < ll. convertere, ValMax 224/2.15
girar i convertir < ll. converti, Arra 965/158
girar i convertir < ll. verti, Brevil 208d/136.9
girar i convertir < ll. convertere, OraCa 3.93
resoldre i convertir < ll. resolvere, Psalt 2.50
tornar-se i convertir-se < it. tornare, Mirall 1.99

convertida o cambiada (ms. cambida) < ll. conversa, Fronti 1.5.24/10v
convertida i girada < ll. conversa, Secre B 60/7v
convertit i tornat < ll. reversurus, Alex 101v
mutat i convertit < ll. mutatus, Jeroni E55/47b26
convicis i deshonries < ll. convicia, Escacs 3.7/124
convida i festa < it. convito, Medici 142/88
convidar i anegar < ll. invitare, Ruff Int.20; 11.66
convidar i apellar < ll. invitare, Josefus 7.6/154c
convidar i emprar < ll. invitare, ParesA 127/67a21
invocar i convidar < ll. invitare, ValMax 277/2.96
[convinença o] concordança < ll. analogia, Regim 1.1.2/2
convinença, empresa i congregació < ll. coniuratio, Alex 92v
llei, pacte i convinença < ll. lex, ValMax 270/2.84
pactes i convinences < ll. foedera, Africa 428/60
pactes, convinences i juraments < ll. foedera, Africa 408/59
pacte i convinença < ll. pactus, DeModo A 69/512.25
pacte i convinença < ll. pactio, ValMax 210/1.300
pati o convinença < ll. pactio, Jugur 67/30v27
convinent : cf. convenir, convé
convinent i apte < ll. aptior, StHon 351/9
convinent i bona cosa és < ll. libet, Cel.la B 246/71d
convinent i concordant < ll. consentaneus, AlbCon 77/108
convinent i degut ms. / natural ed. < ll. conveniens, Regim 1.2.2/10v
és cosa convinent i justa < ll. congruum est, DeModo A 16/447.11
és convinent i necessari < ll. facienda, Vita 4/40
convinentment o profitosa < ll. commode, AlbCon 78/110
convinent i raonable < ll. convenienter, Isac 31/15
ésser convinent i raonable < it. convenire, Mirall 2.165
acceptable i convinent (el temps) < ll. acceptabilis, Dial 4.41/93.7
apte i convinent < ll. aptus, DeModo B 148
aptes i convinents < ll. apti, Escacs 3.8/125, 4.1/135
apte [i convinent] < ll. aptus, Regim 1.2.2/10v
apte i convinent < ll. dives, Dial 4.39/90.20
apte o convinent a ms. / dispost a ed. < ll. habilis, Regim 1.2.8/14
deguda cosa o convinent < ll. decens, Regim 1.2.18/22
lleguda cosa i convinent < ll. fas, ParesA 160/93c1
lleguda i convinent cosa és < ll. licet, Verba 65/133d
ésser cosa lleguda i convinent < ll. oportere, ValMax 175/1.250
no és llerívol ni convinent cosa a fer < ll. non licet, BíbBa Mc 2.24
cosa lícita i convinent < ll. fas, SeHer 658/33
oportunament... i convinent < ll. opportune, Jeroni E41/36a12
oportú i convinent (fou el temps) < ll. (tempus fuit), Jugur 66/30v3
és ops i convinent cosa < ll. oportet, Verba 38/128c
pertany i és convinent < ll. decet, DeModo A 25/457.18
convits i noces < it. conviti, Mirall 1.172
cohabitació o conviure < ll. cohabitatio, Salms7 1002/39v28
convocar i ajustar < ll. convenire, Salms 101.22
cooperador o faedor < ll. cooperator, Arra 968/166
copdícia : veg. cobdícia
copes, tasses i gots < ll. pincernae et vasa, Alex 79r
gots, copes o ànaps < ll. vasa, Alex 79v
ànaps i copes i vaixells < ll. ciphy, Troya 15/22
còpia i abastament < ll. copia, Ruff 11.92
còpia i abundància A / còpia B < ll. copia, CiPar 2/Pròl.11
còpia i abundància < ll. -, Job 42.14
còpia i plenitut < ll. plenitudo, Troya 74/104
còpia o translat < ll. copia, FursV 1.230.14
abundància i abundosa còpia < ll. copia, ValMax 389/2.257
abundància i còpia < ll. nimium, CiOfi 2.45/103
copioses i abastants < ll. copiosi, Efrem 1.11/95c

copiós o abundós < ll. copiosus, Jeroni E54/46b6
copiosament i perfecta < ll. copiosius, Vita 21/179v
gran i copiosa < ll. magna, Africa 310/53
liberal i copiós < ll. copiosus, Psalt 1.31
opulentment i copiosa < ll. -, Psalt 1.50
cópula [o ajustament] < ll. copula, Regim 2.1.16/55v
cópula carnal o ajustament conjugal < ll. coitus, Salms7 1058/102v20
cor i audàcia < ll. fiducia, ValMax 75/1.107
cor i estudi < ll. studium, Brevil 190c/27.16
cor fort i fiança < ll. fiducia, Rufí 8.11
cor i pensa < ll. cor, Salms 142.4
cor i voler < ll. cor, Salms 50.12
de bon cor i de bon voler < ll. de cordibus, BíbBa Mt 18.35
amb bon cor i suaument < ll. aequanimiter, Rufí 1.145
ànimo i cor B / ànima A < ll. animus, CiPar 14/1.130
ardiment i gran cor < ll. animositas, Dragma 103/40
ardits i de gran cor < ll. animosi, Dragma 103/40
audàcia i cor doble < ll. -, ValMax 89/1.127
cors (ms. chors) i companyes < ll. chori, DeModo A 34/469.10
coral i nàchera ('nacre') < ll. -, Job 28.18
coratge i audàcia < ll. (acuere sensus), Alex 111v
coratge i hardiment < fr. hardiment, Gral 6/5
gran coratge, valor i ardiment < ll. -, Alex 28v
ardiment i coratge < ll. -, Alex 113r
atreviment... coratge, fortitut i audàcia < ll. audacia, Alex 81v
audàcia i coratge < ll. audacia, Troya 119/157
audàcia i coratge virtuós < ll. spiritus, ValMax 85/1.122
esforç i bon coratge < ll. -, Alex 71r
intenció i coratge < ll. mens, Alex 98r
magnanimitat [o gran coratge] < ll. magnanimitas, Regim 1.2.3/11, 3.5/35
de gran coratge o coratjosos / magnànims ed. < ll. magnanimi, Regim 1.2.8/14v
amb gran coratge i esforç < ll. confortati, Alex 127r
ardidament... i amb gran coratge i ardiment < ll. armis fulcitus, Alex 6v
ardidament i de gran coratge < ll. viriliter, Isac 65/30v
pusil.lanimitat [o petit coratge] < ll. pusillanimitas, REgim 1.2.22/24
coratjós o qui ha gran coratge / magnànim < ll. magnanimus, Regim 1.2.8/14v
coratjós i forçagut < ll. virilis, Regim 3.1.12/89v
animosos [o coratjosos] < ll. animosi, Regim 1.4.1/39v
de gran coratge o coratjosos ms. / magnànims ed. < ll. magnanimi, Regim 1.2.8/14v
coratjós o qui ha gran coratge ms. / magnànim ed. < ll. magnanimus, Regim 1.2.8/14v
noblement i coratjosa < ll. nobiliter, ValMax 152/1.219
milans o corbs (ms. corps) < ll. alites, Josefus 2.4/32a
corb o inclinat < ll. curvatus, Salms7 980/15v10
cordes i lligams < ll. corda, Arra 962/152
eixàrcia (ms. exercia) o cordes < ll. funes, Frontí 1.7.3/11v
lligam o corda < ll. funis, Dieta 61/61
sogues o cordes < it. funi, Mirall 1.109
cordellar o tòrcer (una soga) < ll. torquere, Verba 105/141c
badafions o cordons amb què lliguen la vela en l'antena < ll. sipara, SeMed 2.
[corns o] banyes < ll. cornua, Regim 3.3.21/127v
corn o cap de la rengua < ll. cornus, Regim 3.3.12/122
corn i potència < ll. cornus, Salms 17.3
corona o garlanda < ll. corona, ValMax 142/1.205
corona o mitra < ll. corona, Brevil 211b/148.13
corona o xepellet < ll. sertus, Dieta 57v/56v
aureola o corona < ll. aureola, DeModo B 162
diadema o corona reial < ll. diadema, Excit 121/145
diadema i corona < ll. diadema, GuidoCo 15.3/551
diadema o corona o xipellet de drap d'aur < ll. diadema, Brevil 198a/75.12
diadema o corona < ll. diadema, ValMax 280/2.102; 329/2.174

coronats i mitrats < it. coronati, Mirall 1.140
corosos i membrants < ll. memores, ParesM 59/64c6
cort o corral < ll. cohors, Pal.la 1.22.24.13
cort o corral < it. corte, Decam 301/304
correcció i disciplina < ll. disciplina, Kempis 3.59/5276
correcció i esmena < ll. correctio, Ludolf 1.121c4
correcció o reprendre < ll. obiurgatio, Mores 106
càstic o correcció < ll. castigatio, Econ 1.617
càstics i correccions < ll. obiurgationes, CiOfi 1.58/29
castigament i correcció < ll. castigatio, Isac 136v/61v
disciplina i correcció < ll. disciplina, Brevil 195d/60.25
disciplina o correcció < ll. disciplina, DeModo A 50/488.14, rep.
disciplina o correcció < ll. disciplina, Fronti 4.1.1/56
disciplina o correcciò < ll. disciplina, Spec A 6/122.1, 18
esmena o correcció < ll. emendatrix, DeModo B 52
corrector i esmenador < ll. -, CiPar A Ded.41
crida o davant-corredor < ll. praecursor, Jeroni C25/95b2
molt lleuger i gran corredor < ll. praerapidus, Africa 840/67
jutges icorregidors < ll. censores, ValMax 68/1.97
esmena i corregiment < ll. emendatio, Benet C 2/7v
corregir i adobar < ll. reficere, Excit 96/118
corregir i castigar < ll. corripere, DeModo B 106
corregir i castigar < ll. corripere, Rufí 1.95
corregir i castigar < ll. (exigere), Isac 81/37v
corregir i esmenar < it. correggere, Mirall 2.141
corregir i esmenar < ll. emendare, Ludolf 1.135d17
corregir i esmenar < ll. emendare, Vita 28/189v
corregir i manar < ll. imperare, Econ 1.653
corregir i mudar < ll. mutare, Africa 262/50
corregir i reprendre < ll. arguere, Brevil 190b/26.21
corregir i reprendre < it. correggere, Mirall 2.99
corregir i reprendre < ll. corripere, ValMax 279/2.99
corregir i reprendre < ll. reprehendere, DeModo B 130
castigar i corregir < ll. corrigere, DeModo A 15/445.27; p.p. 47/485.26
castigar i corregir < ll. corrigere, DeModo B 15
castigar i corregir < it. correggere, Medici 18/10v
esmenar i corregir < ll. emendare, DeModo B 46
qui esmena i corregeix < ll. emendatrix, DeModo A 52/490.26
punir i corregir < ll. -, Alex 104v
corregit i esmenat < ll. emendari, DeModo A 106/558.29
esmenats i corregits < ll. emendari, AlbLoq 8a/608
llavicis i corrents < ll. colluvium, Comloq 1.1.12/14d11
corrent o anant ms. / discorrent ed. < ll. discurrendo, Regim 1.2.8/14
corrents i cuitants < ll. maturare, Fronti 1.6.3/11
corrent i raxosa < pr. cochosa, Matfre 71
corrent i repentí < it. corrente, Fiore 19.16
lleuger, tempestuós, corrent i retornant (una ona) < ll. fugax, SeHer 378/29
trotant i corrent < fr. au grant gallop, Polo 96.37/92
córrer i anar < ll. decurrere, SeMed 1.1.30
córrerói cuitar-se < ll. currere, DeModo B 134
córrer i descòrrer < ll. discurrere, Sermó 3/104
córrer i entrebancar < ll. prosilire, Escacs 4.5/150
córrer, discòrrer i regar (el riu) < ll. rigare, Africa 998/75
córrer i donar salt < ll. incursare, Rufí 1.33
anar i córrer < ll. currere, Turpí 52/108.16, rep.
calcigar i córrer (un país) < ll. calcare, Africa 816/66
contrariejar i córrer (la mar) < ll. infestare, Escacs 2.1/27
moure's i córrer (l'aire) < ll. fluere, Dragma 177/72
condignes i correspondents (penes) < it. condegne, Medici 176/108
centura o corretja < ll. cingulum, Escacs 3.6/114

corretjades i assots < it. scuriate, Mirall 2.102
correu i nuncio < ll. nuntius, Ludolf 1.136d34
discurs o corriment (de la vida) < ll. cursus, ValMax 457/2.
cursos (ms. cossos) o corriments (de planetes) < ll. cursus, Josefus 1.1/5b
corroborar i conformar < ll. corroborare, Excit 140/164
confirmar i corroborar < ll. confirmari, Benet C 27/20
enfortar i corroborar < ll. roborare, ParesA 131/70c7
cautela i corrompiment B / corruptela A < ll. corruptela, CiPar 46/6.67
corrompre [i destruir] < ll. corrumpere, Regim 1.2.2/10v
[corrompre o] destruir < ll. corrumpere, Regim 3.2.14/101v
corrompre i ensutzir < ll. foedare, Arra 961/149
corrompre i gastar < ll. corrumpere, Pal.la 4.15.140.24
corrompre i perdre < ll. corrumpere, Ludolf 1.19d30
corrompre i sobrar < ll. capere, ValMax 276/2.94
corrompre i tacar < ll. inficere, StHon 376/43
afollar i corrompre < ll. distruere, Isac 36v/17v
prostituir o corrompre < ll. prostituere, Arra 961/149
viciar i corrompre < ll. vitiare, Escacs 3.3/89
corromput [o desordonat] < ll. infectus, Regim 1.2.27/27v
corrompuda i tacada < ll. infici, StHon 368/26
cauterizada, nafrada o corrompuda < ll. cauteriata, Salms7 1033/74v21
depravada i corrompuda < ll. depravati, Jugur 15/8v3
deshonest i corromput < ll. stuprosus, ValMax 274/2.91
esflorada i corrompuda < ll. violata, StHon 372/37
infectuosos o corromputs < ll. infecta, Regim 2.3.4/74v
prostituida o corrompuda < ll. prostitutus, Arra 954/130
[viciades o] corrompudes < ll. vitiari, Regim 2.3.4/74v
sens corrupció ni afollament < ll. incorrupti, ParesA 133/72d17
corrupció i pudor < ll. foetor, Arra 966/160
no-corrupció i virginitat < ll. incorruptio, Rufí 30.18
fem o corrupció < ll. foetor, Arra 954/130
fetor i corrupció < ll. foetor, Cateri 155/84
incontaminada o sens corrupció < ll. incontaminatus, Arra 968/163
podriment i corrupció < ll. putredo, Josefus 3.6/59b
vil i de corrupció < ll. impudicus, Isac 72/33v
podrit i corrupte < ll. corruptus, Ludolf 2.104b6
corrupteles i malvestats < ll. pravitates, CiPar A 22/3.57
cautela i corrompiment / corruptela B < ll. corruptela, CiPar 46/6.67
mortals i corruptibles < ll. corruptibiles, Alex 137r
[corruptiva o] destruïdora < ll. corruptiva, Regim 1.2.9/15
corruscacions o llamps < ll. choruscatio, Josefus 3.11/64b
corruscació, que vol dir resplandor de foc < ll. corruscatio, Dragma 181/74
cors i companyies (d'àngels) < ll. -, Efrem 1.12/97a
cors o processions < ll. chori, Josefus 7.4/152
corsaris i robadors < fr. laron de la mer, Polo 199.7/185
cort i consistori < ll. curia, Cel.la B 250/75a
cort o corral < ll. cohors, Pal.la 1.22.24.13
cort o corral < it. corte, Decam 301/304
cort i for < ll. forum, CiOfi 3.2/128
cort i palàcio < esp. corte, VallCàr 26.30/46.26
cort o sala < ll. curia, ValMax 95/1.138
juís i corts < ll. iudicia, AlDíd 68/163.21
cortès o curial ms. / graciós ed. < ll. curialis, Regim 1.2.3/11
cortesos [o curials] < ll. curiales, Regim 2.3.18/81v
cortès i graciós < ll. facetus, ValMax 284/2.107
cortesament i graciosa < ll. urbanus, ValMax 284/2.106
cortès i trufàtic < ll. urbanus, ValMax 224/2.15
gentil i cortès < it. gentile, Medici 7/4v
gint i cortesament (menjar) < ll. parce, Rufí 3.9
plasentment i cortesa < ll. placide, Jugur 72/32r30

cortesia i bondat < ll. benefacere, Alex 71v
cortesia [o curialitat] < ll. curialitas, Regim 1.1.8/6
cortesies i honors < ll. honores, Troya 112/147
bondat i cortesia < it. cortesia, Decam 57/54
civil cosa i cortesia < ll. civile est, Comloq Pról./1b18
[curialitat o] cortesia < ll. curialitas, Regim 2.3.18/81v
urbanitats o cortesia < ll. mundanae munditiae, Jugur 63/28v16
cortina i enteiximent < ll. cortina, Josefus 3.7/60d
cortina o vel < ll. velum, Josefus 3.7/61a
veles o cortines < ll. vela, Josefus 8.3/179c
coses i faenes < ll. acta, Regim 1.2.8/14
coses i raons < ll. causae, Isac 96v/44v
junt i cosit ('al costat') < ll. coniunctus, Alfons 1.19/8
de gran cost i despesa < ll. sumptuosus, DeCura A 245
cost i messió ed. < ms. messió, Bla1521
ribes i costes de la mar < ll. litora, ValMax 259/2.66
costats i conjuncts (a algú) < it. congiunti, Mirall 2.165
costret, costrènyer : veg. constret, constrènyer
costruir : veg. construir
costums i intencions < ll. mores, Benet C 2/7
costums [o nudriments] < ll. mores, Regim 1.4.1/39v
costums, pràtica (ed. pratiga), estil i manera < ll. mos, Alex 105v
costum (ed. custum) i ús < ll. usus, Ruff 1.547
doctrina i costums < ll. eruditio, Econ 1.331
maneres i costums < it. modi, Decam 432/445
maneres i costumes < ll. mores, Valter 6.10/39.1
mores o costums < fr. meurs, Tresor V 2.31.7
pràtiques i costums < ll. -, Job 29.25
pràtiques i costums < ll. mores, Cateri 152/82v, rep.
ús i costum < ll. actus, Secre B 51/5
ús i costum < it. usanza, Medici 182/111
ús i costum < it. uso, Medici 34/20v
usos i costums < fr. us, Tresor B 3.771
costumes i consuetuts i guisa de viure < ll. consuetudines, CiOfi 1.118/64
[costumes o] obres < ll. mores, Regim 1.3.11/38v
costuma i pràtica < ll. consuetudo, CiOfi 2.52/109
costuma o pràtica < ll. -, Benet D -/60v
costuma i ús < ll. consuetudo, Verba 91/137a
costuma (ms. custuma) i ús < ll. exercitium, AlbCon 24/55
costuma i usança < it. usanza, Mirall 2.18
consuetut o costuma < ll. consuetudo, Benet C 7/13v, rep.
consuetut o costuma < ll. consuetudo, ValMax 142/1.205
llei i costuma < ll. foedus, SeThe 910/96v
manera o costuma dels hòmens ms. < ll. modus, Regim 1.2.32/31
ús i costuma < ll. usus, DeModo A 73/519.17
tòrrida, que és fort cremant (una regió) < ll. torrida, Dragma 167/67v
cridar i fer garrulacions (la gallina) < ll. cantare, Dieta 20v/8
crims, pecats < ll. scelera, Medea 3.2.449
cotidià o de tots dies (el pa) < ll. cotidianus, OraCa 1.149
coure i apurar < ll. decoquere, Ludolf 1.118a42
coure i cremar < ll. assari, Secre B 89/13v
coure i digerir < ll. -, Job 20.21
pastar-se i coure's < ll. praeparare, Anton 12/21
coves i balmes < ll. antra, AlDíd 66/161.21
coves, barraques o tendes < ll. tuguria et speluncae, Alex 137v
cova o casa (rep. cau) < it. tana, Fiore 40.38; rep. 39
coves o cavorques < ll. speluncae, Alex 136v
cavernes i coves < ll. lapides, Job 24.8
clot o cova < ll. fovea, DeModo A 40/476.9
espluga o cova < ll. concava, Jeroni E7/4c24

espluga o cova < ll. spelunca, Jeroni C13/83d35
gruta o cova < ll. concava, Ludolf 1.33a5
forats i coves < ll. foveae, BíbBa Mt 8.20
forats i coves (de guineus) < it. tane, Medici 137/85
cové, covinença, etc. : veg. convé, convinença
còvens o canastes < ll. canistri, Pal.la 12.17.232.25
còvens i canastes < ll. corbes, Pal.la 13.2.238.11
cartrons o còvens < ll. sportae, Salms7 (Marc 8) 969/3r19
cràpula i gola < ll. crapula, Ludolf 1.85a36
crastar o sanar < ll. castrare, Pal.la 4.13.138.15
crastar i tallar i reconèixer les cases de les abelles < ll. -, Pal.la 4.13.138.15
[creació o] generació < ll. creatio, Regim 1.4.5/43
recreació o segona creació < ll. recreatio, Salms7 1098/144r14
creador i factor < ll. factor, DeModo B 148
factor i creador < ll. factor, Benet C 7/11v
factor i creador < ll. factor, Excit 100/121
fer i crear < esp. crear, VallRev 55r18/98.4
fer i crear < ll. fabricare, Alex 96v
elegir i crear < ll. subligere, ValMax 292/2.118
creat i fet < ll. facta, Arra 957/137
creada i feta i formada < ll. conditor, Efrem 1.6/87d
derrocament i crebant < ll. lapsus, Verba 43/188c
crebantar i metre en oblit < ll. obruere, Troya 3/5
fenelles o crebasses < ll. rimae, Pal.la 1.29.22.9
crédula, lleugerament creu < ll. credula (spes), SeThy 295/65v
adoraments i creences < ll. culturae, ParesA 160/93b10
fe i creença < ll. fides, Africa 337/54
entenció i creença < ll. intentus, Troya 219/288
[creixença o] multiplicació < ll. excrescentia, Regim 3.1.6/86
crèixer i ajustar < ll. augere, ParesA 135/74a11
crèixer i augmentar < ll. augere, CiOfi 1.123/66
crèixer i augmentar < ll. crescere, Excit 71/90
crèixer i eixamplar < ll. dilatare, Comloq 1.3.2/23a16
crèixer i enfortunar-se (el vent) < ll. saevire, Ruff ep.58
crèixer i multiplicar < ll. augeri, Excit 80/99
crèixer i multiplicar < ll. augere, ValMax 95/1.138
crèixer i multiplicar < ll. augmentari, GuidoCo 14.3/509
crèixer i multiplicar < ll. convalescere, DeModo B 157
crèixer i multiplicar (ms. montiplicar) < ll. maturari, Secre B 54/6
crèixer i multiplicar < ll. vivificare, Isac 93/42
crèixer i multiplicar i fructificar < pr. fructificar, Matfre 26
crèixer prosperant < ll. frui, SeHer 34/14
alçar-se i crèixer < ll. consurgere, Job 8.16
ampliar i crèixer < ll. (laxare), SeMed 3.1.420
aprofitar i crèixer < ll. convalescere, Arra 956/134
augmentar i crèixer < ll. augere, Medit 1540
augmentar i crèixer < ll. augmentatio, Ludolf 1.132b19
brotar i crèixer < ll. pullulare, DeModo B 150
brotar i crèixer < ll. pullulare, Escacs 2.3/42
brotar i crèixer < ll. succrescere, Verba 31/184c
cremar i bullir i crèixer (la força) < ll. effervere, ValMax 432/2.316
eixamplar i crèixer < ll. augmentare, Miseria 2.15/142c
eixamplar i crèixer < ll. dilatare, ValMax 325/2.170
eixamplar i crèixer < ll. propagari, ParesA 161/94a16
eixamplar i crèixer < ll. -, ValMax 321/2.163
multiplicar i crèixer < ll. crescere, ParesM 58/63b23
multiplicar i crèixer < ll. multiplicati, Verba 34/126b
multiplicar i crèixer (la cosa pública) < ll. -, ValMax 62/1.88
multiplicar, ampliar i crèixer < ll. augeri, ValMax 4/1.20
redoblar i fer crèixer < it. radoppiare, Mirall 1.143

crèixer : cf. crescut
creiximent : cf. acreiximent
creiximent o exalçament < ll. augmentum, Josefus 2.7/43c
brots o creiximents < ll. germina, DeModo B 94
calt i cremant < ll. urens, PurPa 7/424
tòrrida i cremant i ardent < ll. torrere, SeHer 236/23v
tòrrida que és fort cremant < ll. torrida zona, Dragma 167/67v
cremar i abrasar < ll. consumere, Job 1.16
cremar i bullir i crèixer (la força) < ll. effervere, ValMax 432/2.316
cremar i consumar per lo foc < fr. ardre au feu, Sidrac 21v/40.30
cremar i consumir < ll. consumere, Ludolf 1.2d17
cremar i flamejar (de ardor) < ll. -, ValMax 465/2.367
cremar i inflamar < ll. urere, DeModo A 121/578.27
assolar i cremar < ll. urere, Cel.la B 247/72a (nota marg. solven)
coure i cremar < ll. assari, Secre B 89/13v
encendre i cremar < ll. incendere, DeModo B 47
rustir i cremar < ll. urere, Psalt 2.57
torrar i cremar < ll. torrere, PurPa 6/403
socarrades o cremades < ll. focalis, Pal.la 3.12.78.16
torrada o cremada < ll. exusta, Jeroni E7/4a27
consumar i crémer < it. incendere, Mirall 1.77
gran cremor i ardor < ll. sol ardentissimus, Alex 122r
cremors i escalfament < ll. ardores, ParesA 165/98d7
fervor i cremor < ll. fervor, Trict 305/87.7
crescuts (ms. creeguts) multiplicats < ll. -, Efrem 1.9/91c
ampliada i crescuda < ll. magna, Brevil 192d/35.20
multiplicada i crescuda < ll. multiplicari, Isac 40/19v
cresps i escampats (els cabells) < ll. convelluti, Escacs 3.8/125
creure [o cuidar] < ll. credere, Regim 1.2.15/19v; 3.10/38v
creure i estimar < ll. credere, Ludolf 1.121b42, 2.34a30
creure o dar fe < ll. credere, DeModo B 161
creure [i pensar] < ll. credere, Regim 1.2.30/29
creure i pensar < it. pensare, Mirall 1.141
creure o prestar (diners) < ll. credere, FursV 2.221.3
creets i creagats < ll. credite, Efrem 2.4/101b
crédula, lleugerament creu < ll. credula (spes), SeThy 295/65v
consirar i creure < ll. respicere, AlbCon 65/97
cuidar o creure < ll. credere, FursV 4.10.3
cuidar i creure ed. < ms. cuidar, Bla1521
pensar o creure < ll. putare, CiPar A 3/Pròl.29
reputar o creure < ll. respicere, Josefus 2.3/30b
criat i instruit ed. < ms. nodrits, Eix1523
criat i nodrit ed. < ms. nodrit, Bla1521
crida o devant-corredor < ll. praecursor, Jeroni C25/95b2
manaments o crides < ll. edicta, Josefus 4.7/88c
clamant i cridant < ll. clamans, BíbBa Mt 3.13
clamant o cridant < ll. clamans, Jeroni E45/39d6
plorant i cridant dir lamentacions i dolorós plant < ll. clamare flebiliter, StHon 380/49
cridar i ahucar < fr. huer, Egipte 636/160.12
cridar i animar < ll. hortari, ValMax 47/1.67
cridar i braidar < fr. braier, Gral 67/69
cridar i brevejar < it. gridare, Mirall 2.117
cridar i clamar < ll. clamare, Excit 65/84
cridar i demanar < it. chiamare, Fiore 12.51
cridar i demanar < ll. clamare, Efrem 1.12/96a
cridar i demanar < it. chiedere, Mirall 2.41
cridar i dir < ll. clamare, Ludolf 2.13a41
cridar i dir < ll. clamare, Revel 89/32c
cridar (ed. gridar) i dir < it. gridare, Mirall 2.39
cridar i exclamar < ll. exclamare, Ludolf 1.90b29

cridar i exclamar i amb clamors... < ll. exclamationem facere, Ludolf 2.35b34
cridar i fer garrulacions (la gallina) < ll. cantare, Dieta 20v/8
cridar i mugir < ll. immugire, SeThy 682/75v
cridar i plorar < fr. gementer, Chart 269
cridar i reclamar < ll. clamare, Ludolf 1.76a27
cridar i rugir < ll. rugire, Dial 3.26/227.25
cridar i metre veus < ll. emittere vocem, Escacs 2.2/35
apellar i cridar < ll. invocare, Efrem 1.6/87d
bramar i cridar A / enillar (rep. esnillar) B < ll. hinnire, Secre 118/35, rep.
cantar i cridar < ll. clamor, Africa 836/66
clamar i cridar < ll. clamare, Miseria 2.5/196r20
lladrar i cridar < ll. latrare, SeMed 4.3.840
plorar i cridar < ll. clamare, StHon 373/38
plànyer i cridar < ll. eiulatus, Excit 164/192
reclamar i cridar < ll. invocare, Excit 160/188
redargüir i cridar ed. < ms. cridar contra, Eix1523 c.363
ulular i cridar < ll. tumultuantes, Ludolf 2.19b15
fer veu i cridar < ll. vocem facere, Verba 83/136b
apellat o cridat < ll. vocatus, CiPar A 36/5.68
crim o culpa < ll. excessus, Medit 690
crims i defectes ed. < ms. pecats, Eix1523 c.356
crims i delictes < ll. facinora, CiOfi 3.38/141v
crims i excessos i delictes ed. < ms. pecats, Eix1523 c.321
crims o maleficis < ll. crimina, FursV 3.185.7
crim i malvestat < ll. crimen, Brevil 202c/102.3
crims i pecats < ll. crimina, DeModo A 80/524.29
crims i pecats < ll. crimina, Escacs 2.3/42
crims o pecats < ll. crimina, Salms7 1017/57r2
crims, pecats < ll. scelera, Medea 3.2.449
crims, pecats < ll. scelera, SeMed 3.2.449
màcula de crim < ll. macula, Benet D Pròl./5v
malvestats i crims < ll. facina, SeMed 3.2.561
vicis i crims < ll. crimina, AlbLoq 5d/601
vici o crim ed. < ms. pecat, Eix1523 c.330
criminar i macular < ll. contaminari, ValMax 271/2.88
criminosament i iniga < ll. sceleratus, ValMax 453/2.349
delats i criminosos < ll. -, Ludolf 1.116c33
mal i criminós < ll. malus, Psalt 3.67
malvats i criminosos < ll. reus, Alex 161r
scelerat o criminós i malmirent < ll. sceleratus, ValMax 203/1.289
heretges i no cristians < it. scherani, Decam 33/29
crits i brogits < ll. fragor, Africa 928/72
crits i brogits < ll. strepitus, Comloq 1.10.5/81d35
crits i clamors < ll. clamor, Cateri 159/86
crits, gemecs i plants < ll. planctus, Excit 89/109
crits i querelles < ll. querela, ValMax 192/1.273
crits i gran remor < ll. clamor, Alex 26v
crits i tabustol < ll. clamor, Jugur 57/26v11
crits i udulaments < ll. ululare, SeThy 956/82v
crit o viafora < ll. clamor, Dieta 32/23v
crits i viafora < ll. clamor, Ludolf 1.136d29
clamor o crit < ll. clamor, DeModo B 63
clamor o crit < ll. clamor, Medit 1053
clamors o crits < ll. clamores, Salms7 1011/50v2
dol, plant i plors i crits i gemegaments < ll. amarissime flere, Alex 99v
plors i crits < ll. -, Alex 20r
remors, brugits i crits i clams < it. romori, Medici 266/159v
siule i crit (de la serpent) < ll. sibila, DeModo B 139
sons i crits < ll. sonus, Africa 997/75
veu i crit < ll. vox, Turpí 34/82.265

vituperacions i crits < ll. vociferationes, Troya 126/166
foradat o crivat < ll. terebratus, Econ 1.706
escassos i crois i mesquins < ll. avari, Secre B 42/2v
croques o crossines ('canxos') < ll. uncini, Josefus 3.7/61a
croques o crossines ('canxos') < ll. uncini, Josefus 3.7/61a
acerba i crua (dolor) < it. acerba, Mirall 1.156
cruciar i afligir < ll. cruciari, CiPar A 6/1.20
cruciar o turmentar A / turmentar B < ll. cruciari, CiPar 16/2.6
cruciar i vexar < ll. nocere, Ludolf 2.5d13
afligir i cruciar < ll. affligere, Ludolf 2.33a20
cruciat o turmentat < ll. cruciatus, Salms7 996/32v18, 1028/68v23
cruciat i turmentat ed. < ms. turmentat, Eix1523 c.330
cruel i aspre (un lloc) < ll. squalidus, Verba 3/109b
cruel, aspre i furiosa (damnació) < ll. fulminata, Medit 1550
amb cruel i àvol manera < ll. crudeliter, DeModo B 50
cruel i desaventurada (la mort) < ll. infelix, Troya 107/139
cruel i desaventurós (la mort) < ll. crudelis, Troya 108/140
cruel i desconeixent < ll. nequam, BíbBa Mt 18.32
cruels, doloroses i tristes (paraules) < ll. durus, Kempis 2.12/2199
cruel i dur < ll. dirus, SeMed 3.3.614
cruel i espaventable < ll. monstrificus, Africa 845/67
cruels i feroces (diables) < ll. saevi, Ludolf 2.13a3
cruels i immisericordes < ll. immisericordes, Ludolf 2.5c6
cruel i malvat < ll. -, Alex 39r
cruels i rabiosos (diables) < ll. saevi, Ludolf 2.13a15
cruel i rebel.le < ll. violens, Job 27.13
cruels i terribles (flames) < ll. horridae, SeMed 1.1.15
cruel i terrible (mort) < ll. ultio, Alex 96v
cruel i tiran < ll. tyrannus, Comloq 1.4.1/48b34
cruel i tirànica senyoria < ll. saeva sceptra, SeHer 272/25
acerba i cruel mort < it. acerbamente, Medici 145/90
afanyoses, cruels i aspres paraules < ll. durus sermo, Kempis 2.12/2196
agrament i cruel < ll. acriter, Troya 134/178
aspre i cruel (guerra) < ll. saeva, SeThe 465/87
aspra i molt cruel (batalla) < ll. -, Alex 67r
braus i cruels (senyors) < ll. pravi, Turpí 16/56.9
bròfeg i cruel < ll. ferox, SeMed 3.2.442
dura i cruel (batalla) < ll. durus, Troya 190/249
fals, cruel i traidor < ll. fallax, ValMax 427/2.310
feres i cruels (morts) < ll. atra, Africa 978/74
fera i cruel (terra) < ll. fera, Africa 254/50
molt fer i cruel < ll. ferocissimus, Excit 116/139
fera i cruel (gent) < ll. indomita, Africa 1031/77
ferèstec i cruel < ll. ferox, Jugur 84/37r18
forts i cruels (turments) < ll. dira, SeMed 3.2.461
inhumanament i cruel < ll. -, Econ 1.184
inics, cruels i malvats < ll. mali, Psalt 1.37
inic, malvat i cruel < ll. truculentus, ValMax 396/2.266
irosa i cruel (cara) < ll. trucis, ValMax 367/2.228
lleig i cruel < ll. atrox, ValMax 435/2.349
mortal i cruel (guerra) < ll. letale, Troya 173/229
rude i cruel (segle) < ll. rudis, ValMax 234/2.29
terrible i cruel < ll. ferox, ValMax 88/1.126
tiran o cruel < ll. tyrannus, Regim 1.1.7/5v
crueltat i adversitat < ll. acerbitas, ValMax 246/2.47
crueltat o fortalesa < ll. severitas, ValMax 154/1.222
crueltat i furor < ll. furor, Legenda 2.224
crueltat i inhumanitat < ll. feritas, ValMax 249/2.51
crueltat i turment < ll. saevitia, ValMax 54/1.77
feritat o estranyedat i crueltat < ll. feritas, ValMax 326/2.127; 170

feretat i crueltat < ll. ferocitas, Verba 44/189b
ferocitat o crueltat de coratge < ll. feritas, ValMax 132/1.190
malesa i crueltat < ll. perfidia, ValMax 281/2.103
rigorositat i crueltat < ll. severitas, ValMax 88/1.126
amb sobreria i crueltat < ll. hostilis, Troya 236/310
tirania i crueltat < ll. tyrannis, Benet B 27/66.34
sanguinolents i cruentats < ll. cruenta, SeHer 1144/47v
cruïlla o regla < ll. trulla, Escacs 3.2/83
cruiximent i reganyament de dents < ll. -, Efrem 1.9/91d
reganyament i cruiximent (de dents) < ll. stridor, Efrem 1.4/85d
garangal, cubeles < ll. galanga, Secre A 100/29
cubrir, cubert : veg. cobrir, cobert, descobrir
cubs o trulls < ll. vasa, Cateri 140/75v
rondalla i cuento < ll. proverbium, Job 30.9
bubó o cugul < ll. bubo, SeMed 4.1.733
cuidar-se i arbitrar < ll. arbitrari, CiOfi 2.1/82v
cuidar o creure < ll. credere, FursV 4.10.3
cuidar i creure ed. < ms. cuidar, Bla1521
cuidar i pensar < ll. credere, Isac 18v/9
cuidar o pensar < ll. credere, Salms7 994/30v2
cuidar i pensar < ll. putare, ParesA 162/95c23
cuidar i pensar < fr. quidier, Tresor B 3.68.3
creure [o cuidar] < ll. credere, Regim 1.2.15/19v; 3.10/38v
pensar i cuidar < ll. vereri, CiOfi 2.1/82v
pensar i cuidar < it. -, Decam 185/187
armadura o cuirassa < ll. armatura, Dieta 60/59v
pells o cuires < ll. pelles, Alex 73r
cuita i pressa < it. fretta, Mirall 1.157
cuita o soptositat < it. fretta, Medici 17/10v
pressa i cuita i dolor < ll. -, Alex 36v
desoptament o cuitament < ll. festinantia, AlbCon 54/85
corrents i cuitants < ll. maturare, Frontí 1.6.3/11
cuitar-se i desitjar < ll. festinare, DeModo B 14
esforçar-se i cuitar < ll. festinare, Troya 136/180
còrrer i cuitar-se < ll. currere, DeModo B 134
cuitat i ansiós (de fer) < ll. festino, Verba 40/129a
cuitadament i espatxada < ll. celere, ValMax 110/1.162
qui ve cuitat i soptós... que hom no'n sap res < ll. improvisus, DeModo B 134
cuitats i soptosos < ll. repentina, DeModo B 134
cuitadament o soptosament / prestament < ll. repente, Regim 3.2.15/102
cuitadament i com abans puixes < ll. instanter, DeModo B 162
ivaçosament i cuitada < ll. celeritas, CiOfi 1.131/69v
ivaçosament i cuitada < ll. citius, Excit 34/51
ivaçosament i cuitants < ll. festinantes, BíbBa Ll 2.16
cuitós i ivaçós < ll. repentinus, Verba 42/188a
avist o cuitós ms. / solert ed. < ll. solers, Regim 1.2.8/14v
ivaçosa o cuitosa < ll. repentina, Amor 17.37
desoptadament o cuitosa < ll. subitum, AlbCon 39/70
cullir : veg. collir
culpa i errada < ll. culpa, Escacs 2.1/24
culpa i error < ll. error, Cateri 159/86
culpes i maleficis < ll. culpa, FursV 4.34.3
culpa i malvestat < ll. iniquitas, Excit 37/54
culpa i pecat < it. colpa, Mirall 1.141
culpa i pecat < ll. culpa, ValMax 450/2.343
culpes i penes < ll. poena, Psalt 1.43
sens culpa o innocent (ed. ignoscent) < ll. innocentia, Mores 16
crim o culpa < ll. excessus, Medit 690
defalts i culpes < ll. peccata, Ludolf 1.129c32
defalts i culpes < ll. vilitas, Ludolf 1.81b17

innocent i sens culpa < ll. innocens, Escacs 1.2/16, rep.
innocent i sens culpa < it. innocente, Mirall 1.147
innòxia, sens culpa < ll. innoxia, Josefus 15.6/332b
pecat i culpa < ll. malus, Ludolf 2.30b12
pecats i culpes < ll. peccata, Kempis 3.27/3616
a tort o per culpa < ll. per culpam, FursV 3.249.3
culpable : veg. inculpable
culpable i malmirent < ll. reus, DeModo A 76/521.12
malmirent i culpable < ll. reus, ValMax 279/2.100
pecador i culpable < it. peccatore, Mirall 1.148
cultivadors o llauradors de camps < ll. agri cultores, Jugur 54/24r30
cultivament i aürament o adorament (d'ídoles) < ll. cultus, Rufí 7.139
regar i cultivar < ll. nutrire, Ludolf 2.23d27
cultura i adorament < ll. cultura, Rufí 7.25
obrar o culturar < ll. -, Econ 1.553
ajustament i cumulació < ll. tumultus, Troya 126/167
parentes i cunyades < ll. cognati, ValMax 289/2.114
cupiditat i apetit desordenat < ll. cupiditas, Mores 95
cupiditats i desigs < ll. cupiditas, CiOfi 3.36/140v
voluptats i cupiditats < ll. -, CiPar A 41/5.165
cura i amor (de les coses d'altri) < ll. cura, CiOfi 1.30/17
cures i ànsies < ll. ardua, Ludolf 1.143b15
Aycajes, que vol dir cura i ànsia < ll. Achates, Brevil 198a/75.23
cura i ànsia < ll. cura, Africa 1118/81
cura i ànsia < ll. cura, Benet B 36/73.13
cura i ànsia < ll. cura, Benet C 27/19v, 31/21
cura i ànsia < ll. cura, CiOfi 1.9/8v
cura i ànsia < ll. cura, DeModo A 40/476.17; pl. 90/537.23
cures i ànsies < ll. curae, DeModo B 129
cura i ànsia < ll. cura, Econ 2.5
cura i ànsia < ll. cura, Escacs 2.1/28, 4/50; 3.5/112; pl. 3.1/83
cura i ànsia < ll. cura, Excit 148/174
cura i ànsia < ll. cura, ParesA 145/80a25, 164/98b1
cura i ànsia < ll. cura, Revel 157/53c
cura i ànsia < ll. cura, Rufí 1.158; 1.504
cures i ànsies < ll. curae, SeThy 921/81v
cura i ànsia < ll. cura, Troya 90/119
cura i ànsia < ll. cura, ValMax 7/1.23; 218/2.6
cura i ànsia < ll. curare, Brevil 192d/35.12; 198a/75.23
cura i ànsia < ll. curare, Verba 28/181c
cura i ànsia < ll. custodia, Troya 128/170
cura i ànsia < ll. diligens, Comloq 1.3.14/40c30
cura i ànsia < ll. sollicitudo, Efrem 1.3/84c; 4/85c
cures i ànsies < ll. sollicitudo, Isac 71v/15
cures i ànsies supèrflues < ll. sollicitudo, ValMax 322/2.164
cura i ànsia < ll. sollicitudo, Verba 13/113
cura i ànsia < ll. studium, Efrem 1.7/88a
cura i càrrec < it. cura, Mirall 2.101
cura i diligència < ll. cura, ValMax 44/1.64; 217/2.5; 350/2.203
cura i diligència < ll. curare, Jeroni E14/9d17
cura i diligència < ll. diligentia, Jeroni E21/19a19
cura i diligència < ll. opera, CiOfi 2.12/88
cura i disciplina < ll. cura, Rufí 18.3
cura i esforç < ll. sollicitus, Isac 99/45v
cura i estudi < ll. studium, Rufí 7.155; 29.41
cura i estudi < ll. studium, Verba 42/187d
amb gran cura i estudi < ll. studiose, Isac 6v/8
cura i exercitació < ll. exercitatio, Isac 110/50v
en cura i guarda < ll. sub cura habere, Benet D 31/36v
cures i ocupacions < ll. occupationes, Salms7 967/2r7

cura i recapte < ll. -, DeModo B 16
amb gran cura i sol.licitut < ll. attente, Vita 4/12
cura i sol.licitud < ll. cura, Ludolf 1.63a5; 53d19; pl. 2.9c20
cura i sol.licitud < ll. sollicitudo, Ludolf 1.43c25
cura i vigilància < ll. vigilantia, DeModo B 59
[donar cura i] entendre en < ll. operam dare, Regim 1.2.31/29v
ànsies i cures < ll. curae, DeModo A 126/585.2
ànsia i cura < ll. cura, CiOfi 1.47/25
ànsies o cures < ll. curae, Excit 79/98
ànsia i cura < ll. cura, ParesA 135/74d3
ànsia i cura < ll. curare, Isac 89v/41v
ànsies i cures < ll. curae, Trict 304/86.17
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Alfons 3.52/40v
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Benet C 21/18v
ànsies i cura < ll. sollicitudo, Efrem 1.8/90a; 11/95d
ànsia i cura < ll. sollicitudo, ParesA 143/78c18
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Ruff 1.645
ànsia i cura < ll. sollicitudo, Verba 19/116c
ànsia i congoixa i cura < ll. cura, Psalt 1.1
ànsies, sol.licituts i cures < ll. -, Ludolf 1.105c20
diligència i cura < ll. cura, Alfons 2.23/20v
diligència i cura < ll. curare, StHon 347/4
diligència o cura < ll. diligentia, FursV 4.125.3
diligència [i cura] < ll. diligentia, Regim 1.4.5/43
diligència i cura < ll. sedulitas, Valter 3.52/30.8
estudi [o cura] < ll. opera, Regim 1.1.10/7
estudi i cura < ll. studium, Efrem 1.5/86d
estudi i cura < ll. studium, Ruff 7.370; 15.80
amb gran estudi i cura < ll. studiosissime, Ruff 16.12
donar guarda o cura ms. < ll. adhibere custodiam, Regim 3.2.19/104v
haver pensament i cura < fr. penser, Gral 128/133
pensar i haver cura de < ll. ministrare (alicui), Verba 24/119d
por i cura < it. paura, Dant 2.31.39
salut i cura < ll. salus, ValMax 208/1.297
solèrcia [o cura] < ll. solertia, Regim 1.2.8/14
sol.lícita cura < ll. cura, Benet D 29/35v
sol.lícita cura < ll. sollicitudo, Benet D 21/31
sol.licitud i cura < ll. cura, Cateri 118/61v
sol.licitud i cura < ll. cura, Ludolf 1.59b7; 126d31
sol.licitud i cura < ll. sollicitudo, Ludolf 2.28b31
amb sol.licitud i cura < ll. sollicite, Benet C 54/29
amb sol.licitud, ànsia, cura i diligència < ll. sollicite, DeModo B 163
sol.licitud i cura < ll. studium, Ludolf 1.42a20
treball i cura < ll. cura, Econ 2.461
treball i cura < ll. sollicitudo, Miseria 2.13/141d
menysprear o gitar en no cura < ll. contemnere, Salms7 1116/161r14
recreació i curació < ll. recreatus, ValMax 454/2.350
curar i guardar (nafres) < ll. procurare, AlbCon 7/36
curar i guarir < ll. curare, BíbBa Mc 3.15; Mt 14.14, rep.
curar i guarir < ll. curari, DeCura A 244
curar i guarir < ll. curare, Excit 47/65
curar i guarir < ll. curare, Isac 36v/17v
curar i pensar < ll. cogitare, Ludolf 2.85d5
curar i sanar < ll. sanare, Ludolf 2.104b42
guarir i curar < ll. alligare vulnera, Excit 27/43
guarir (ed. guarnir) i curar < ll. curare, Brevil 210a/142.3
lligar i curar (les nafres) < ll. curare, Ludolf 2.51b26
ornar i curar (altars) < ll. ornare, SeThy 684/75v
regir i curar-se de < ll. providere, Isac 21/10
fer sobres i no curar-se < ll. non curare, Job Pròl.

curat i guarit < ll. -, ValMax 1.456
sà i curat < ll. sanus, Verba 121/144a
curial i graciosa < ll. curialiter, Vita 13/84v
curialment i humil < ll. -, Vita 22/184
cortès o curial ms. / graciós ed. < ll. curialis, Regim 1.2.3/11
cortesos [o curials] < ll. curiales, Regim 2.3.18/81v
[curialitat o] cortesia < ll. curialitas, Regim 2.3.18/81v
cortesia [o curialitat] < ll. curialitas, Regim 1.1.8/6
curioses i vanes (salutacions) < ll. curiositas, Ludolf 2.24a8
curiosament i vana < ll. curiose, DeModo A 130/590.24
amb curós i acostumat treball < ll. (solerti), ParesA 130/70a23
curós i ansiós < ll. insistere, PurPa 20/979
curós i ansiós < ll. intentus, Ruff Int.82
curós i ansiós < ll. sollicitus, Isac 21/10
curós i ansiós < ll. sollicitus, Verba 26/121a
ésser curós i haver ànxia < ll. sollicitus esse, BfbBa Ll 12.22
curosa i devota < ll. sollicita, DeModo B 74
ésser curós i diligent < ll. curari, DeModo B 130
curós, diligent i solacer (?) < ll. sollicitus et diligens, DeCura A 244
curosament i lleial < ll. studiose, Isac 89/41v
curós i sol.lícit < ll. sollicitus, DeModo B 163
ansiós i curós < ll. anxius, Jugur 6/2r25
ansiós i curós < it. sollecito, Medici 248/149
ansiós i curós < ll. sollicitus, Verba 26/121a, rep.
atent o curós < ll. attentus, Regim 1.1.3/2v
diligent i curós < ll. diligentia, Comloq 1.10.6/82d9
diligents i curosos < ll. intendere, Escacs 4.1/135
diligents i curosos (a fer) < ll. solliciti, Jeroni E40/35a31
diligentment i curosament < ll. diligenter, FursV 4.131.3
diligent i curós < ll. sollicitus, StHon 363/20
movible i curós < ll. sollicitus, Sermó 2/78
pregons i curoses (oracions) < ll. intentissimae, Verba 35/126c
sàviament i curosa < ll. sedule, ParesA 155/89a23
savi, diligent i curós < ll. studiosus, Econ 1.547
sol.lícita, ço éscurosa < ll. sollicita, DeModo B 133
sol.lícits i curosos < ll. solliciti, DeModo B 132
sol.lícits (solitut) i curoses < ll. solliciti, Vita 1/10
sol.lícit i curós < ll. -, Vita 19/138
suaument i molt curosa < ll. sedule, Ruff 1.495
vetllar i ésser curós < ll. vigilare, DeCura C 583
curositat i franquesa / rep. curolitat < ll. curialitas, Vita 62/235v, rep.
curs (ms. chos) i via < ll. cursus, Cel.la B 251/75c
curs (ms. chos) i via < ll. stadium, Cel.la B 248/73a
cursos (ms. cossos) o corriments (planetaris) < ll. cursus, Josefus 1.1/5b
curt i breu < it. breve, Mirall 1.84
curta i breu (vida) < ll. (longa), Kempis 1.1/104
curt i subtil / prim (nas) < ll. subtilis, Secre A/B 168/53v
breu i curta (resposta) < ll. abscisus, ValMax 155/1.224
estret i curt (temps) < ll. brevis, SeThe 762/93v
guàrdia i custodi (àngel) < ll. custos, Psalt 3.59
custòdia o guarda < ll. custodia, DeModo B 90
custòdia [o guarda] < ll. custodia, Regim 3.2.19/104v
custòdia o guarda < ll. custodia, Salms7 1010/50r6
custòdia o guarda < ll. custodia, ValMax 465/2.367
custòdia i guàrdia < ll. custodia, Spec A 3/119.35
custòdia i guàrdia < ll. custodia, Troya 27/38
custòdia i restrenyiment < ll. custodia, Isac 82v/38v
guarda [o custòdia] < ll. custodia, Regim 3.2.12/100v
guarda o custòdia < ll. custodia, Troya 20/27
guarda i custòdia < ll. custodia, Vita 10/73

guarda i custòdia < ll. custos, Cel.la B 249/74b
guarda i custòdia < it. guardia, Decam 116/117
tutela o custòdia < ll. tutela, Troya 153/203
guarda o custòdia < ll. -, Econ 1.22
guardar i custodiar < ll. custodia, Vita 25/185
custodit i acompanyat < ll. (comitatus), CiPar A 16/2.8

D

daga o coltell < ll. sica, CiPar A 31/4.98
punyal o daga < ll. pugio, ValMax 139/1.201
ruïna i damnació i perdició < ll. ruina, Vita 1/10
damnar i menysprear < ll. suggilare, ValMax 125/1.181
delir i damnar < ll. delere, Excit 158/185
damnatge i destrucció < ll. ruina, Secre B 47/3v
damnatge i ruïna < ll. iactura, Troya 57/81
desastres o damnatges < ll. incommodia, Salms7 1045/88v7
infelicitat i damnatge < ll. infelicitas, Josefus 7.1/146a
injúries i damnatge < ll. -, Alex 135r
jactures o damnatges < ll. iacturae, ValMax 30/1.44
mals i damnatges < ll. damna, Dieta 22/10
sens mal ni dampnatge < ll. incolumes, Alfons 27/2.47
no és mal o dampnatge ans és profitosa cosa < ll. non inutile est, Regim 3.3.7/119
mal i damnatge < ll. mala, ValMax 22/1.33
naframent o damnatge < ll. laesio, Josefus 4.2/77a
noïment i damnatge i greuge < ll. obest, DeModo B 165
pena i damnatge < ll. clades, ValMax 89/1.128
sens perill i damnatge < ll. incolumitas, ValMax 157/1.227
perill i damnatge < ll. periculum, ValMax 70/1.100
prejudici o damnatge / dan < ll. praeiudicium, Regim 2.1.4/48
prejudici (perjudici) i damnatge < it. pregiudizio, Mirall 2.141
treballs i damnatges < ll. damna, Troya 194/255
donar damnatge i noure ed. / noure i fer dan ed. < ll. nocere, Regim 1.3.7/36
nou i dóna damnatge ms. / és damnosa ed. < ll. nocumentum infert, Regim 1.1.10/17
afrar o agreujar ms. / damnejar ed. < ll. laedere, Regim 3.2.13/101
noure i damnificar < ll. obesse, CiOfi 2.12/88
nafrats i damnificats ms. / debilitats ed. < ll. laedi, Regim 2.1.16/56
damnós i contrari (a la cosa pública) < ll. funestus, ValMax 155/1.224
cosa damnosa i no profitosa < ll. damnum, Isac 120/54v
contraris i damnosos < ll. damnare, Africa 220/48
noïble i damnós < ll. nocere, CiOfi 2.12/88
[noïble i] damnós < ll. nocivus, Regim 2.1.16/56
noïbles o damnoses ms. / noure ed. < ll. nociva, Regim 1.2.9/14v
nociva o damnosa < it. ria, Mirall 1.113
dan : veg. dany
balls i danses < ll. saltatores, CiOfi 1.150/78v
ballar i dansar < it. ballare, Decam 154/157
ballar o dansar < ll. saltare, Ludolf 2.72c13
ballar i dansar < ll. saltatio, Alfons 1.45/11v, rep.
danys i injúries < ll. damna, Ludolf 1.121c34
dany i perdició < ll. detrimentum, BíbBa Mc 8.36
danys i pèrdues < it. sciagure, Decam 76/77
dany i pèrdua < it. -, Decam 81/83
dany i pèrdua < ll. -, Job 30.25
dany i pitjorament < ll. pernicies, FursV 4.189.7
detriment o dany < ll. laesura, GuidoCo 24.15/915
injúries, greuges i danys < ll. iniuria, Alex 74v
minva, greuge i dany < ll. -, Alex 93r
pèrdues i danys < ll. detrimentum, Ludolf 2.64b16
perjudici i dany < it. pregiudizio, Mirall 2.141

noure i donar dany < ll. nocere, Verba 47/130a
noure i fer dany < ll. nocere, Ludolf 1.119a36
sofrir i haver dany < ll. damnum pati, FursV 2.231.4
dar o fer (dany) < ll. dare, FursV 3.249.5
dar-se i lliurar-se < ll. tradere se, DeModo B 59
consignar o dar < ll. consignare, Escacs 3.8/128
fer o dar (juí) < ll. facere, Revel 240/83b
partir i dar < ll. parire, ParesA 127/67d15
darrera o última < esp. postrimera, VallCor 51.24/52.28
darrera i última < ll. -, Alex 72v
extrema i darrera (hora) < ll. extrema, Jeroni C3/65a22
extrema o darrera (Africa) < ll. extrema, Jugur 78/34v30
extrema i darrera (hora) < ll. extrema, Spec B 4/23.36, rep.
final i darrera < ll. ultima, PurPa Int./127
novellament i darrera < ll. novissume, Jugur 10/3v21
últimes i darreres (paraules) < it. ultime, Decam 581/593
última, darrera < ll. ultima, SeThy 878/80v
últimes i més darreres < esp. postrimeras, VallCor 3.2/3.1
darts i llances < ll. sagittae, SeMed 4.1.711
dart o llança < ll. telum, Excit 115/137
darts i llances < ll. tela, Frontí 2.5.4/28v; 7.9/37v
darts i sagetes (del diable) < ll. retiacula, DeModo B 150
darts o/i sagetes < ll. tela, DeModo B 66, 159
darts i sagetes < ll. tela, Frontí 2.3.16/24v
darts i sagetes < ll. tela, Rufí 1.558
darts i sagetes < ll. tela, ValMax 123/1.178
glavis, llances i darts < ll. tela, ValMax 91/1.130
jactures i darts < ll. tela, CiPar B 28/4.42
llances i darts < ll. tela, DeModo A 159/631.13
llances, darts, ballestes, sagetes < ll. tela, SeMed 5.1.981
llança i dart < ll. telum, ValMax 288/2.112
sagetes, darts i llances < ll. tela, ValMax 203/1.290
daurar o cobrir d'or < ll. deaurare, Josefus 8.3/179b
daurat o d'or < ll. aureus, Brevil 196b/64.21
proveure i davant haver < ll. providere, Escacs 2.4/53
davant i oposat (casa) < ll. adversa, SeHer 717/35
davant-visió i provisió < ll. praevisio, DeModo B 134
preposat o davant posat (ms. denant posat) < ll. praeponi, Benet C2/6
davantera, vençó i victòria < ll. victoria, Gesta 52.3/140.46
per no res, ço és debades SM / debades B < fr. por noient, Tresor 3.38.1
en và o debades < ll. in vacuum, Jeroni E33/28d2
contenció i debat < ll. contentio, CiOfi 2.71/117v
dèbil i feble < ll. debilis, DeModo B 36
dèbil i flac < ll. debilis, Benet B 27/66.39
dèbil i flaca < ll. debilis, Cateri 133/70v
dèbil i flac < it. debile, Mirall 1.108
dèbils i flacs < ll. debiles, ParesA 139/77b1
dèbil i flaca < ll. debilis, Revel 35/16b
dèbil i follat < ll. debilis, BíbBa Mc 9.42
dèbil i jueu de cor < ll. timidus, Econ 1.649
dèbil i sotil < ll. tenuis, SeThe 329/84v
dolçament i dèbil < fr. debonairetes, Tresor S 3.36.4
flac i dèbil < ll. debilis, Kempis 3.6/2556
flacs i débils < ll. debiles, StHon 363/20
flaca i dèbil < ll. fessa, SeThe 267/83v
flaca i dèbil (la llum) < ll. tenuis, SeHer 669/33v
imbecil.les o dèbils < ll. imbecilli, Salms7 990/26v22
temerós i dèbil < ll. timidus, Econ 1.651
vil i dèbil < ll. vilis, Econ 1.191
afeblir i debilir < it. debilitare, Medici 124/77v

debilitar i aflaquir ed. < ms. aflaquir, Eix1523 c.330
debilitat i aflaquit < ll. debilitatus, ValMax 193/1.274
debilitat o aflaquit < ll. quassatus, ValMax 384/2.251
debilitada o afollada (una bèstia) < ll. debilis, FursV 4.112.4
debilitat i enflaquit < it. indebolito, Mirall 1.41
aflaquits i debilitats < ll. succumbere, Alex 114v
aflaquit i debilitat < ll. enervis, ValMax 426/2.309
flac i debilitat < ll. dilapsus, ValMax 119/1.173
debilitat i flaquesa < it. debolezza, Medici 18/11; 218/134
fragilitat i debilitat < ll. imbecillitas, Benet D 37/40
assueujats i debonaire < fr. debonnaire, Tresor S 3.70.1
deboscar i rompre < it. diboscare, Medici 246/148
lleixats, afluixats i decaents (mamelles) < ll. laxata, Arra 962/149
decaigut : cf. decaure, caigut, caïment
rota, decaiguda < ll. fracti, SeHer 308/26v
trists i decaiguts < ll. maerentes, Job 5.11
decaïment i destrucció < ll. casus, DeModo A 40/477.9
decaïments i errades < ll. casus, DeModo B 42
casos i decaïments < ll. casus, CiOfi 2.19/91
decantar i reposar < it. appoggiare, Mirall 1.116
declinar o decantar < ll. declinare, Josefus 7.4/151d
inclinat o decantat (el capell) < it. chinato, Medici 190/116
decaure i jaquir < fr. dechier, Tresor V 2.23.4
vençre i decaure < ll. succumbere, ValMax 115/1.168
decebiment i engan < pr. decebemen, Matfre 68v
decebre i enganar < ll. decipere, Isac 72/33v
decebre i enganar < pr. decebre, Matfre 23v
decebre i enganar < ll. machinari, Isac 70v/32v
decebre i enganar < ll. seducere, Excit 46/65
decebre i escarnir < ll. fellere, Legenda 2.72
enganar i decebre < ll. fallere, Cateri 155/83v
enganar i decebre < it. ingannare, Decam 306/310
enganar i decebre < ll. (interclaudere), CiPar A 12/1.104
enganar i decebre < ll. decipere, DeModo B 131, rep.
fer errar i decebre < ll. decipere, Legenda 3.544
decebuda o enganada (virtut) < ll. circumventa, ValMax 350/2.201
decebut i enganat < ll. deceptus, Escacs 3.2/85
decebuda i enganada < ll. seducta, Cateri 167/91v
enganada i decebuda < ll. decepta, Alex 6r
decepció o engan < ll. deceptio, Revel 142, rep./48a
blandiments i decepcions i vanitats < ll. blandimenta, DeModo B 163
engan o decepció < ll. deceptio, Comloq 1.10.7/83a32
engans i decepcions < esp. engaños, VallRev 73v12/134.2
engan i decepció < ll. suggestio, Jeroni E25/21c13, rep.
falsies o decepcions o engans < ll. fallacia, Jeroni E36/32a14
fraus i decepcions < ll. deceptiones, DeModo B 133
imaginació i decepció < ll. phantasticus, Dial 2.10/119.15
deceptòries i enganables (paraules) < ll. deceptoriae, DeModo B 138
deceptòriament i injustament < it. ingiustamente, Mirall 2.33
enganador i deceptori (un somni) < ll. deceptoria, DeModo B 161
maliciosa i deceptòria < ll. decipere, CiOfi 1.33/19
dècimes i primícies < ll. decimae, BíbBa Ll 18.12
[manifestació o] declaració < ll. manifestatio, Regim 1.1.1/1v
[notificació o] declaració < ll. notificatio, Regim 1.2.6/12v
sentència o declaració < ll. sententia, Josefus 2.4/32a
declarar [i assajar] < ll. persuadere, Regim 1.2.12/16v
declarar-se i confessar-se < ll. declarare, Verba 57/131c
declarar i demostrar < ll. indicare, Brevil 203c/107.17
declarar i demostrar < ll. ostendere, Isac 79v/37
declarar [o expondre] < ll. declarare, Regim 1.2.31/29v

declarar i interpretar (somnis) < ll. solvere, Alex 3v
declarar i manifestar < ll. prodere, Dial 4.39/92.11
difinir [o declarar] < ll. diffiniri, Regim 1.2.6/13; 3.10/38
confermar i declarar < ll. confirmare, Ludolf 1.120d1
demostrar o declarar ms. / dir ed. < ll. ostendere, Regim 1.2.13/101
demostrar, dir i declarar < ll. demonstrare, ValMax 186/1.265
departir i declarar < ll. distinguere, Isac 136/61
determinar i declarar < ll. determinare, Secre A 76/18
determinar i declarar < ll. disserere, ValMax 401/2.274
determenar i declarar < ll. explicare, ValMax 137/1.198
determenar, expondre i declarar (drets) < ll. exponere, ValMax 73.1.103
dir i declarar < ll. declarare, Secre B 114/16
especificar i declarar < ll. -, Alex 127v
expondre i declarar ed. < ms. espondre, Bla1521
expondre i declarar < it. esponere, Mirall 2.46
expondre o declarar < ll. exponere, Salms7 969/2v18
expondre o declarar < ll. disserere, Salms7 1049/92v25
expressar i declarar < ll. exprimere, FursV 4.255.14
exprimir i declarar < ll. exprimere, Excit 112/134
[exprimir o] declarar < ll. exprimere, Regim 2.2.7/63v
il.lustrar i declarar < ll. illustrati, Verba 123/144b
jutjar i declarar < ll. iudicare, Alex 161r
manifestar i declarar < ll. pandere, SeHer 647/33
mostrar-se i declarar-se < ll. declarare, Verba 46/190a
preposar i declarar < ll. praeponere, Benet C2/6
provar i declarar < ll. complecti, ValMax 253/2.58
provar i declarar < ll. probare, Ludolf 1.132b13
representar i declarar < ll. repraesentare, ValMax
sentenciar i declarar i voler < ll. iudicare, Alex 68v
sentenciar i declarar < ll. iudicare, Job Pròl.
declarat o expost < ll. exponere, Salms7 1045/88r23
dit i declarat < ll. declarare, CiOfi 2.6/85v
expostes i declarades < ll. exponere, DeModo B 163
tocat i declarat i expost < pr. tocat, Matfre 76v
declinació o abaiximent < ll. declinatio, Josefus 3.12/68b
baixament i declinació < ll. deprimi, Alex 101r
declinar o decantar < ll. declinare, Josefus 7.4/151d
declinar o defallir < ll. declinare, Regim 1.2.29/28
declinar i esquivar < ll. declinare, CiOfi 1.11.9
declinar o lleixar (de pecats) < ll. declinatio, Josefus 3.12/67d
declinar-se o llunyar-se (del mal) < ll. declinare, Salms7 1022/62r22
decorat i ennoblеït < ll. circumfultus, Troya 106/138
gravitat i decoro < ll. -, Job 29
decòrrer i anar < ll. defluere, Escacs 3.7/121
decorriment o degotament (cf. 3.229.5) < ll. stillicidium, FursV 3.229.3
vestigis i decorriments < it. segni, Mirall 1.174
decret o determinació < ll. decretum, ValMax 361/2.217
decret i ordinació < ll. decretum, ValMax 417/2.295
decret i paraula < ll. verbum, Salms 40.9
decret o sentència < ll. decretum, ValMax 166/1.239
decretar i fermar < ll. confirmare, Ludolf 1.127c11
dedicar o assignar < ll. dicare, ValMax 207/1.295
dedicar o consagrar < ll. dedicare, Josefus 3.12/64d
dedicar o consagrar (un temple) < ll. dedicare, ValMax 267/2.81
dedicar o prometre a Déu < ll. dicare, Josefus 11.5/248a
dedicats i consegrats < ll. consecrata, Ludolf 1.46a7
donada i dedicada ed. < ms. dada, Eix1523 c.345
donada i dedicada (l'ànima) < ll. dedita, DeModo B 127
pau i dedicion o retiment < ll. deditio, Jugur 31/15v18
retiment o dedicion < ll. reditio, Jugur 36/17r16

defallent i mortal < ll. mortalis, ValMax 214/1.305
llangüents i defallents (en peresa) < ll. torpentes, Efrem 1.1/82d
no minvant ni defallent < ll. indeficiens, Isac 14v/7
defalliment i flaquesa ed. < ms. frevoltat, Bla1521
defalliments i pecats < ll. peccata, Excit 10/24
defalliments i rudelitats < it. difetti, Mirall 2.105
defalliments, vicis i pecats < ll. delicta, Excit 23/38
confusió i defalliment < ll. confusio, Isac 133v/60
demèrits i defalliments < ll. demerita, Revel 247/86a
[errades i] defalliments < ll. transgressiones, Regim 1.1.13.9
frevoltat i defalliment < ll. fragilitas, Isac 31/15
infermetat o defalliment < ll. imbecillitas, Benet C 37/23v
mals i defalliments < pr. falhimens, Matfre 57
negligència i defalliment < ll. negligenter, Vita 14/93
pecat o defalliment < ll. defectus, Psalt 3.181
penúria [o defalliment] < ll. penuria, Regim 1.3.1/32v
pusil.lanimitat, ço és defalliment de cor < ll. pusillanimitas, Isac 125/56v
transgressions i defalliments < ll. transgressiones, DeModo A 52/492.4; 19
defallir i aminvar < ll. declinare, Miseria 1.10/172r18
defallir i caure < ll. dilabi, ValMax 461/2.361
caure i defallir < ll. caducus, Isac 79/36v
caure i defallir < ll. conlabi, ValMax 187/1.267
declinar o defallir < ll. declinare, Regim 1.2.29/28
desviar i defallir < ll. extrafieri, Isac 116/53
esvaneir, defallir o enganar < ll. evanere, Jeroni E10/6d37
morir, defallir i apagar (una heretat) < ll. abscindere, ValMax 379/2.243
pecar i defallir < ll. falli, Benet B 45/82.1
pecar i defallir < ll. peccare, Salms7 1001/39r13
perir i defallir < ll. perire, BfbBa Jo 6.27
preterir i defallir < ll. praeterire, Psalt 1.41
venir a menys i defallir < it. venire meno, Medici 106/66v; 208/128
baixs i defallits < ll. inferius, Isac 133/60
defalts i culpes < ll. peccata, Ludolf 1.129c32
defalts i culpes < ll. vilitas, Ludolf 1.81b17
infirmitat i defalt < ll. infirmitas, Ludolf 1.135d36
mancament i defecte < ll. -, CiPar A Ded.42
crims i defectes ed. < ms. pecats, Eix1523 c.356
miserables i defectius < ll. -, Mirall 1.94
defectuós i caïble < it. difettuoso, Medici 167/101v
fallents o defectuoses ms. / defectives ed. < ll. defectiva, Regim 1.2.20/23
imperfets o defectuosos < ll. imperfecti, Salms7 1102/147v23
defendre i ajudar < ll. adiuvari, ValMax 126/1.181
defendre o cobrir (un delicte) < ll. prodere, Benet C 46/26v
defendre i cobrar (la bandera) < ll. petere, ValMax 120/1.175
defendre i conservar < ll. tueri, ValMax 181/1.259
defendre i escusar < ll. defendere, AlbCon 40/70
defendre i excusar < it. difendere, Medici 182/111
defendre, escusar < ll. defendere, Vita 44/228v
defendre i guardar (de mort) < pr. assegurar, Matfre 86
defendre i guardar < ll. tueri, Troya 138/182
abraçar i defendre < ll. amplexata, StHon 346/1
guardar i defendre < ll. custodiare, OraCa 1.154
guardar i defendre < ll. custodire, DeModo B 56
guardar i defendre < ll. custodire, Gesta 44.10/134.10
guardar (ms. gordar) i defendre < ll. -, Dial 3.16/208.16
defesos i guardats < ll. protegere, Escacs 3.2/84
gardat i defès < ll. protectus, DeModo A 24/455.16
vedat i defès < pr. deffendut, Matfre 69
ajudador i defenedor < ll. fautor, Legenda 2.88
advocat i defenedor < ll. advocatus, ValMax 172/1.247

ésser patró i defenedor < ll. in clientela habere, ValMax 180/1.258
defeniment i guarda < ll. protectio, Isac 51v/24v
defeniments o guarniments / defensions ed. < ll. munitiones, Regim 3.3.7/120
armadura i defeniment < ll. armatura, Isac 52v/24v
raó o defensa < it. defesa, Fiore 20.30
protector i defensador < ll. fautor, ValMax 252/2.55
tribú o defensador i promovedor del poble < ll. tribunus, ValMax 286/2.110
tribuns o defensadors i promovedors del poble < ll. tribuni, ValMax 299/2.129
defensar i guardar ed. < ms. mantenir, Eix1523 c.326
tuhir o defensar < ll. tueri, CiPar B 45/6.52
guarda i defensió < ll. custos, ValMax 271/2.86
guarda i defensió < ll. protegere, ValMax 238/2.35
gàrdia i defensió <fr. destraint, Polo 216.24/204
presidi o defensió < ll. praesidium, Jugur 54/24v16
salut i defensió (parlar per) < ll. salus, ValMax 140/1.201
tutela i defensó < ll. tutela, CiOfi 1.85/43
deferir : cf. ferir
percutir o deferir < ll. percutere, Salms7 1013/52v9
definicions o determinacions < ll. descriptio, DeModo A 133/595.5
donar [descripci o] difinició < ll. describere, Regim 1.1.6/4v
sentències i definicions < ll. sententiae, Pal.la 1.6.6.17
difinir [o declarar] < ll. diffiniri, Regim 1.2.6/13; 3.10/38
definir i determinar < ll. definire, Isac 79v/37
definir i ordenar < ll. definire, Verba 20/117b
jutjar i defenir (el plet) < ll. diffinire causam, FursV 3.21.11
discutir i difinir < it. diffinire, Mirall 2.137
definit i determinat < ll. definitum, Verba 42/188b
de defora i llunyat ms. / exteriors ed. < ll. extrinsecus, Regim 1.1.8/5v
defora a la serena o aire < ll. sub divo, Josefus 8.3/181b
deformes o lletges < ll. deformes, Salms7 1008/46v15
deformitat i desfaitura < ll. deformitas, Escacs 3.3/95
defuncta i morta < ll. mortua, DeModo B 129
degastedor i despesec < it. prodigo, Mirall 1.94
[degastador o] destruïdor < ll. depraedator, Regim 1.2.7/13v
despesec i degastador < ll. prodigus, Escacs 3.8/128
despesec i degastador < ll. prodigus, Salms7 975/10r8
prodigalitat [o degastament] < ll. prodigalitas, Regim 1.2.17/20v
degastar : cf. gastar
degastar i acabar < ll. consumere, Salms7 1089/135r4
degastar i consumar (l'herència) < ll. consumare, BíbBa Ll 15.14
degastar i consumir < ll. consumere, Isac 140v/62v
degastar i destruir < ll. dirumpere, BíbBa Mt 7.6
degastar i destruir (l'herència) < ll. dissipare, BíbBa Ll 15.13
degastar i destruir < ll. strangulare, ParesA 125/66b23
degastar i destruir < ll. vestare, Rufí 8.57
destruir i degastar < ll. minitari, ParesA 149/83d5
devorar i degastar < ll. devorare, Efrem 1.13/97b
deglotir o enviar < it. inghiottire, Mirall 1.139
decorriment o degotament (cf. 3.229.5) < ll. stillicidium, FursV 3.229.3
destil.lar o degotar < ll. distillans, Jeroni E37/32d29
deguda cosa o convinent < ll. decens, Regim 1.2.18/22
no degudament i forçada < ll. violenter, AlbCon 118/149
convinent i degut ms. / natural ed. < ll. conveniens, Regim 1.2.2/10v
lícitament i deguda < ll. licere, Jeroni 282/53c27
lícita i deguda < it. lecito, Mirall 1.126
deixar : cf. lleixar
deixar i deposar < ll. deponere, Econ 2.879
deixar i desamparar < ll. non retinere, Ludolf 1.122a23
deixar i llicenciar < ll. dimittere, Ludolf 2.69c35
deixar, permetre i comportar < ll. sinere, permittere, Ludolf 1.81b1

cessar i deixar estar < ll. desistere, Cateri 126/66
deixelar i descobrir < ll. detegere, Excit 99/121
avallar i deixendre < pr. discendre, Matfre 6v, rep.
[dejecció o] menyspreu < ll. deiectio, Regim 1.2.26/26v
baix i dejecte < ll. inferior, Kempis 3.25/3551
humiliat i dejecte < ll. humiliatus, Salms 43.25
vils i dejectes < ll. despecti, Kempis 1.18/832
vil i dejecte ed. < ms. pitjor, Eix1523 c.353
vils i dejectes < ll. sordes, Ludolf 2.39c32
vils i dejectes (paraules) ed. < ms. vils, Eix1523
vilment i dejecta ed. < ms. vilment, Eix1523 c.326
dejunis i abstinències < ll. jejunium, Paul 12/319.17
abstinència i dejuni < ll. abstinentia, Ludolf 1.110a10
delats i criminosos < ll. -, Ludolf 1.116c33
dolç (ed. doç) i delectable < ll. dulcis, Econ 2.721
delectació i cobejança carnal < ll. libido, ValMax 460/2.360
delectació o desig < ll. delectatio, Benet C 7/11v
delectacions i plaers < ll. delectationes, Excit 207/236
delectació [o plaer] < ll. delectatio, Regim 3.2.12/100v
dolçor, ço és gran delectació < ll. dulcedo, DeModo A 73/518.17
fruïció o delectació < ll. oblectamenta, Arra 957/136
goig i delectació < ll. delectatio, Salms 15.10
goig i plaer / delectació < ll. delectatio, OraCa 1.148
plaer o delectació < ll. delectatio, Revel 35/16b
plaer i delectació < ll. voluptas, ValMax 266/2.78; 392/2.261
plaer i delectació carnal < ll. voluptas, ValMax 82/1.117
voluptats i delectacions < ll. voluptates, Ludolf 2.32d27
prim i delgat < it. sottile, Mirall 2.72
deliberació i restauració < ll. liberatio, Troya 55/79
acordadament i amb deliberaci < fr.penseement, Tresor M 3.2.3 (marg.)
presumpció i mala deliberació < ll. -, Alex 58r
delicat : cf. delgat
delicades, brodades i folrades vestidures < ll. stragulae, ValMax 183/1.261
delicats i tendres < ll. teneri, Ludolf 2.41b12
compassionable i delicat (persona) < it. tenero, Mirall 1.93
moll i delicat (llit) < ll. delicate, Jeroni E24/20d35
molles i delicades (vestidures) < ll. molles, DeModo A 25/456.15
molls i delicats (vestits) < ll. molles, Ludolf 2.39d10
bé nodrit i delicat < ll. delicatus, StHon 358/16
suaument i delicada < it. soavemente, Mirall 1.111
tendra i delicada < ll. tener, Cateri 158/85
tènue i delicada < ll. lenis, Job 4.16
delicis i delitaments < ll. deliciae, ValMax 426/2.309
delicaments i delicis corporals < ll. deliciae, ValMax 273/2.91
luxúria i delici carnal < ll. voluptas, ValMax 426/2.308
[delícia o] delitament < ll. delicia, Regim 1.2.32/30v
delícies i festes < ll. deliciae, CiPar A 10/1.69
deliciós i plasent (lloc) < ll. amoenus, Dial 4.37/83.27
delicte i errada < ll. delictum, Escacs 2.6/73
delictes i iniquitats < ll. delicta, Excit 64/83
delictes i mals < ll. peccata, DeModo B 166
delicte o pecat < ll. delictum, Benet C 7/12v
delictes o pecats < ll. delicta, Salms7 993/30r5
delicte o pecat < ll. delictum, ValMax 290/2.116
crims i delictes < ll. facinora, CiOfi 3.38/141v
crims i excessos i delictes ed. < ms. pecats, Eix1523 c.321
deliment o delir < ll. deletio, Salms7 1009/47r1
delinqüents o fallints < ll. delinquentes, Benet C 27/19v
delinquir (ed. delenquir) i desemparar < ll. deserere, ParesA 166/99b15
delinquir o errar < ll. delinquere, Benet B 30/68.23

delinquir i errar < ll. delinquere, Econ 2.663
delinquir i errar < ll. delinquere, Jugur 28/13v13
delinquir (ed. delenquir) i pecar < ll. peccare, Excit 18/32
fallir i delinquir (ed. delenquir) (un regiment) < ll. abicere, Alex 55r
delir i apagar < ll. extinguere, Excit 51/70
delir i damnar < ll. delere, Excit 158/185
delir i perir < ll. perdere, DelCel S 85.25
delir i tolre < ll. ejicere, Jugur 14/7r4
plànyer i delir < ll. paenitentia, Psalt 1.32
deliment o delir < ll. deletio, Salms7 1009/47r1
delides i destruïdes < ll. deletae, Salms7 1008/46v15
delida i rasa i posada en oblit < ll. deletus, CiOfi 2.65/115v
delit i alegria < it. diletto, Decam 230/233
delit i consolació < it. consolazione, Mirall 1.70
delits o desigs ms. / delectacions ed. < ll. voluptates, Regim 1.1.6/4v
delit i plaer < fr. deliz, Egipte 655/160.25
delits i plaers < ll. delicia, Jeroni E7/4a35
delits i plaers < it. diletti, Mirall 1.111
delits [o plaers] < ll. deliciae, Regim 1.4.6/44
delits [i plaers] < ll. delectamenta, Regim 3.2.12/100v
delit o plaer < ll. delectatio, Revel 81/30a
delit i plaers (ms. plers) < ll. gaudentes, Josefus 5.1/101a
delits i plaers ms. ¿ ports ed., Eix1523 c.319
delit i plaer < ll. (utilitas), Isac 89v/41v
delit i plaer < ll. voluntas (per voluptas ?), Isac 116/53
delit i plaer < ll. voluptas, Alfons 2.60/28v
delits, plaers < ll. voluptates, CiOfi 3.25/136v
delits i plaers (ms. plers) < ll. voluptates, DeModo A 18/448.23
delit i plaer < ll. voluptas, Pal.la 1.16.19.23
delit i plaer < ll. voluptas, SeThy 969/83
delits i plaers carnals < ll. voluptas, ValMax 181/1.258
delits i viciadures i delitaments < ll. delicia, Ruff 20.27
delit i voluntat de luxúria < ll. libido, Paul 3/314.34
delits i voluptats humanals < esp. vicios mundanales, VallRev 48v30/85.28
ablandiments i delits < ll. blandimenta, Isac 117v/53v
alegria i delit < ll. iocunditas, CiOfi 1.122/66
amenitat i delit < ll. amoenitas, Troya 19/26
deports, delits i solaços < ll. solatia, Kempis 3.18/3113
[desigs o] delits < ll. voluptas, Regim 1.1.11/8
desigs o delits ms. / voluptats ed. < ll. voluptates, Regim 1.1.6/4v
goigs i delits < ll. delitiae, Psalt 1.48
goigs i delits < ll. gaudia, PurPa 1/225, rep.
plaer i delit < ll. amabilis, CiOfi 1.56/28
trobar plaer i delit < ll. delectari, Dial 3.1/167.24
plaer i delit < ll. delectationes, Josefus 2.4/31d
plaers i delits ed. < ms. delitaments, Bla1521
plaers i delits < ll. dilectio, Isac 47/23
plaers i delits < it. dolcezza, Decam 158/160
plaers i delits < fr. joy, Chart 344
plaers i delits < ll. voluptas, CiOfi 1.105/52
plaer i delit del cors < ll. voluptas, ValMax 181/1.258
plaers i delits < ll. -, DeModo B 163
voluptat o delit < ll. voluptas, Salms7 1000/36v25
voluptats o delits carnals < ll. voluptas, Salms7 1019/58v20
voluptat o delit desordenat < ll. voluptas, Salms7 1033/74v1
delitable : cf. adelitable
delitable i graciós < ll. speciosus, ValMax 145/1.209
delitables i plasents < ll. amoenissimi, Alex 163v
delitable i plasent < ll. deliciosus, Ruff 29.27
delitables i plasents i amorosos < ll. deliciae, Alex 158v

fer agradosos i delitables sons (el russinyol) < ll. resonare, Secre B 76/11
bell i delitable (lloc) < it. bello, Decam 375/386
deportosos i delitables (llocs) < ll. amoena, Pal.la 4.11.134.8
dolça i delitable < ll. dulce, SeHer 657/33
florit i delitable < ll. florida, Isac 14v/7
dictat plaent i delitable, apellat comédia < ll. comoedia, ValMax 328/2.175
plaent i delitable < ll. iocundior, ValMax 261/2.70
plaent i delitable < ll. laetus, ValMax 327/2.172
plaent i delitable < ll. placet, CiOfi 2.32/97v
plaent i delitable < ll. placidus, ValMax 226/2.17
plaent o delitable < ll. -, ValMax 69/1.99
delitaments i delicis corporals < ll. deliciae, ValMax 273/2.91
delitament i tendresa (ms. tenrea) < ll. -, Vita 28/190
delicis i delitaments < ll. deliciae, ValMax 426/2.309
[delícia o] delitament < ll. delicia, Regim 1.2.32/30v
alegrar-se i delitar-se < ll. recreare se, Kempis 3.35/3884
delitós i plaent < ll. amoenus, Ruff 29.14
delitós i plaent < fr. joyeux, Chart 18
plaent i delitós < it. delectevole, Fiore 17.52
plaent i delitós < it. piacevole, Decam 288/292
sans i delitós < fr. allegié des maux, Gral 43/45
suau i delitós < ll. suavissimus, Verba 39/129a
delleixar i raure < it. cancellare, Mirall 1.58
delleixada (selleixada) o destrenyada (pecúnia) < ll. devicta, AlDíd 68/165.26
delliurament o lliberació < ll. liberatio, Salms7 1021/61r13
exalçament i delliurament < ll. assumptio, Salms 88.10
delliurar i retre quiti < ll. liberare, Troya 21/29
absolre i delliurar < ll. dimittere, ValMax 368/2.228
escapar i delliurar < it. scampare, Mirall 1.158
restaurar i delliurar < ll. (illaesus), Isac 92/42v
salvar i delliurar < ll. liberare, Job 33.24
salvar i delliurar (ed. deslliurar) < it. salvo fare, Mirall 2.25
solre i delliurar (ed. deslliurar) < ll. solvere, Excit 106/128
delliurat i absolt < ll. liberari, FursV 4.123.5
delliurats i enfranquits < it. liberati, Mirall 2.5
delliurat i solt < ll. solutus, Dial 2.31/149.6
absolt o delliurat < ll. absolvere, Salms7 1017/57r17
desempatxada i delliurada < ll. expedita, Turpí 38/89.75
guarit i delliurat < it. sanato, Mirall 2.42
delliure i absolt < it. liberato, Mirall 1.148
delliures i francs < it. liberi, Mirall 2.114
absolts i delliures < ll. absoluti, ValMax 369/2.230
absolt i delliure < ll. solutus, ValMax 208/1.296
desenvoltament i delliure < ll. viriliter, Kempis 2.5/1773
escàpol i delliure < it. liberato, Mirall 1.40
expedits i delliures < ll. expediti, Ludolf 2.22b13
franca i delliure < ll. libera, DeModo B 146
franc i delliure < ll. liber, Isac 24v/12
franca i delliure < ll. libera, Revel 22/13b
quiti i delliure (ms. deslliure) < it. libero, Medici 206/126
quitis i delliures < ll. vacui, CiOfi 1.13/10
solt i delliure < it. libero, Decam 499/510
delmes i primícies (ed. promícies) < ll. decimae, DelCel P(S) 92.35
actor, ço és demanador < ll. actor, FursV 3.190.3
demanar i cercar < ll. quaerere, DeModo A 46/484.1
demanar i desitjar < ll. appetere, Troya 27/38
demanar i encercar < ll. inquirere, FursV 4.57.3
demanar i encercar < ll. quaerere, ParesA 128/68b17
demanar i encercar < ll. quaerere, Troya 75/105
demanar o exigir < ll. quaerere, CiPar A 44/6.37

demanar i inquirir < ll. quaerere, Ludolf 1.138c7
demanar i investigar < ll. quaerere, CiPar A 23/3.70
demanar i querir < ll. quaerere, AlbLoq 3b/592
demanar i querir < ll. quaerere, Escacs 3.4/100
demanar i reclamar < ll. petere, Ludolf 2.19d24
demanar i requerir ed. < ms. demanar, Bla1521
demanar i requerir < ll. desiderare, ValMax 93/1.134
demanar i requerir < it. domandare, Mirall 1.25
demanar i requerir < ll. expetere, Isac 73/34
demanar i requerir < ll. expetere, Ruff 20.30
demanar i requerir < ll. perquirere, Verba 67/134c, rep.
demanar i requerir < ll. petere, AlbCon 107/138
demanar i requerir < fr. requerir, Gral 111/115
apellar i demanar (a cort) < ll. vocare, FursV 1.234.10
cercar i demanar < it. cercare, Mirall 1.64
cercar i demanar < ll. quaerere, DeModo A 57/497.26; 114/570.11; 15/445.17
cercar i demanar < ll. quaerere, ValMax 461/2.360
cercar i demanar < ll. requirere, BíbBa Ll 2.45
cercar i demanar < ll. sequi, Excit 173/202
citar o demanar (a cort) < ll. citare, FursV 2.77.1
cobejar o demanar < ll. appetere, Revel 240/83b
[cobejar i/o] demanar < ll. cupire, Regim 1.2.27/27; 2.1.21/58v
cridar i demanar < it. chiamare, Fiore 12.51
cridar i demanar < it. chiedere, Mirall 2.41
cridar i demanar < ll. clamare, Efrem 1.12/96a
dir i demanar < ll. mandare, Verba 26/120d
encercar o demanar < ll. quarere, GuidoCo 12.12/436
exegir i demanar < ll. exigere, Cateri 144/77v
inquirir i demanar < ll. inquirere, Cateri 153/82v
inquirir i demanar < ll. inquirere, Ludolf 1.41d24
interrogar i demanar < ll. interrogare, GuidoCo 3.24/114
pregar o demanar < ll. postulare, DeModo B 90
pregar i suplicar i demanar < ll. petere, Verba 32/125a
pregar i demanar < ll. rogare, Dial 1.12.91.6
querer i demanar < ll. persequi, CiOfi 2.1/82v
querer i demanar < ll. quaerere, ParesA 136/75c9
recercar i demanar < it. richiedere, Mirall 1.25; 2.50; 2.140
repetir i demanar < ll. repetere, Ludolf 1.122b7
requerir i demanar < ll. petere, ValMax 383/2.250
requerir i demanar < ll. postulare, Medi7 561/341.10
requerir [o demanar] < ll. postulare, Regim 1.2.28/27v
requerir i demanar < ll. quaerere, Psalt 2.45
requerir [i demanar] < ll. requirere, Regim Pròl./1; 3.1.8/87v
requerir i demanar < ll. requisitio, Troya 68/97
requerir i demanar < it. richiedere, Mirall 2.50
requerir i demanar < it. sollicitudine, Decam 452/462
suplicar i demanar < ll. petere, Psalt 3.1
voler i demanar < fr. demander, Sidrac 10v/4.29
voler i demanar < ll. postulare, Ludolf 1.122d4
voler i demanar < ll. quaerere, Benet C Pròl./3v
demanat i request < ll. quaerere, ParesA 125/66c11
encercats i demanats < ll. exquisiti, Escacs 2.1/26
interrogat i demanat < ll. requisitus, Comloq 1.1.7/8d28
requerit o demanat < ll. requirere, Salms7 1036/77v16
request i demanat < ll. quaerere, Escacs 2.2/38
requestes i demanades < ll. requirere, Isac 30/14v
seguida o demanada ms. / proseguida ed. < ll. prosequendus, Regim 1.2.2/10v
demanda i petició < ll. petitio, Secre A 26/1v
exaccions i demandes < ll. exactiones, Escacs 2.6/71
inquisicions i demandes < it. dimande, Mirall 1.139

interrogació o demanda < ll. -, DeModo B 156
petició o demanda < ll. petitio, Benet C 58/31
peticions i demandes < ll. petitio, BíbBa Ll 23.24
petició o demanda < ll. petitio, Excit 112/134; 123/146
petició i demanda < it. petizione, Mirall 2.96
peticions o demandes < ll. petitiones, Salms7 1081/126r19
postulació o demanda < ll. postulatio, Salms7 1117/163r20
precs, demandes, subjeccions i suplicacions < ll. praecaria, SeThy 215/63v
pregàries i demandes < ll. petitiones, Secre B 58/7
qüestió o demanda < ll. quaestio, FursV 3.120.3, rep.
qüestions i demandes < it. questioni, Mirall 1.126
[qüestió o] demanda < ll. quaerere, Regim 1.4.4/42v
dementes i pesades < ll. stultae, Job 2.10
demèrits i defalliments < ll. demerita, Revel 247/86a
demorança o triga B / triga P < ll. -, AlbCon 70
tardança o demorança < ll. dilatio, Alex 26r
jactància o vana demostració < ll. iactantia, Spec A 7/123.4
demostrar o declarar ms. / dir ed. < ll. ostendere, Regim 1.2.13/101
demostrar, dir i declarar < ll. demonstrare, ValMax 186/1.265
demostrar i ensenyar < ll. ostendere, Isac 25/12
demostrar i fer saber < ll. (scire), SeMed 5.1.906
demostrar o gloriejar-se per vanaglòria < ll. ostendere seipsum, Regim 1.2.21/23v
demostrar i manifestar < it. mostrare, Mirall 1.35
demostrar i presentar < ll. ostendere, Isac 70/32v
demostrar i significar < ll. (contemplari), Alex 35r
aparer i demostrar < ll. apparere, Psalt 3.46
ensenyar i demostrar < ll. ostendere, Anton 5/16
declarar i demostrar < ll. indicare, Brevil 203c/107.17
declarar i demostrar < ll. ostendere, Isac 79v/37
parèixer o demostrar < ll. parere, CiPar A 2/Pròl.11
provar i demostrar < ll. demonstratio, Ludolf 1.118d41
provar o demostrar < ll. probare, Dial 1.5/56.7
revelar o demostrar < ll. revelare, Anton 5/16
revelar i demostrar < ll. revelare, Isac 86/40
significar [o demostrar] < ll. designare, Regim 1.2.32/30v
demostrat i prefigurat < ll. praefiguratus, Lignum 2/67
ha instruït o demostrat < ll. instruxit, Mores 2
denegar i no voler donar < ll. negare, Excit 112/135
purgadora i denejadora < ll. purgatoria, PurPa Int./101
purgació i denejament < ll. purgatio, Psalt 2.86
purgament o denejament < ll. purgatio, Pal.la 4.15.140.26
purificació o denejament < ll. purificatio, Salms7 1060/105r13
denejar : cf. nedejar, netejar
denejar, llavar i purificar < ll. lavare, DeModo B 153
denejar i mundar < ll. mundare, Efrem 1.3/84b; 9/91b
denejar i mundar < ll. mundari, Excit 130/154
denejar i mondificar < ll. mundificar, Secre B 69/9v
denejar i purgar < ll. permundare, Ludolf 1.75a36
denejar i purgar < ll. purgar, Troya 46/66
denejar i purificar < ll. emendari, Jeroni E21/18d31
agranar o denejar (les mundícies) < ll. scopare, Cateri 125/65v
escobrar i denejar (la casa) < it. spazzare, Decam 34/30
llavar i denejar < ll. lavare, Dieta 86/86v
llavar i denejar < ll. mundare, Cateri 146/79
mundar i denejar < ll. emendare, Efrem 1.10/94c
mundar i denejar < ll. mundare, BíbBa Ll 5.12
mundar i denejar < ll. mundare, DeModo B 94
mundar i denejar < ll. mundare, Psalt 2.66
mundar i denejar < ll. mundare, Revel 28/14c
mundar i denejar < ll. purgare, Josefus 5.1/97c

purgar i denejar < ll. emendare, Psalt 2.51
purgar i denejar < ll. permutare, BíbBa Mt 3.12
purgar i denejar < ll. purgare, BíbBa Ll 3.17
purgar i denejar < ll. purgare, GuidoCo 10.19/364
purgar i denejar < ll. purgare, Pal.la 2.2.50.17
purgar i denejar < ll. purgare, Psalt 2.51
purgar i denejar < ll. purgare, Secre B 66/9
purgar i denejar < ll. purgare, Troya 48/69
purificar i denejar < it. purgare, Medici 149/92
clarificat i denejat < ll. depurgatus, Alex 146r
mundats i denejats < ll. detergi, DeModo B 15
purgats i denejats < ll. purgati, DeModo A 105/557.26
purgat i denejat < it. purgato, Medici 266/159v
dents i queixals < ll. dentes, Alex 183v
denudar i manifestar (un crim) < ll. denudari, AlbLoq 6b/603
denudat i despullat < ll. denudari, Efrem 1.4/86a
denunciar : cf. anunciar
denunciar o comanar < ll. nuntiare, Benet C 46/27
denunciar i manifestar < ll. nuntiare, Jeroni 288/60b19
departiment o divisió < ll. divisio, DeModo B 3
alternatió, ço és departiment < ll. alternatio, FursV 4.76.9
haver diferència o departiment ms. / diferir ed. < ll. differe, Regim 1.1.9/6; 4.7/44v
disjunctió o departiment < ll. disiunctio, Revel 116/41a
distincció [o departiment] < ll. distinguendum, Regim 1.2.3/11v
distincció i/o departiment < ll. distinguere, Salms7 1000/36v23; 1014/55r10
distribucions [o departiments] < ll. distributiones, Regim 1.2.10/15v
lineament o departiment < ll. liniamentum, ValMax 247/2.49
repudi o departiment < ll. repudium, Excit 41/59
departir : cf. partir
departir i declarar < ll. distinguere, Isac 136/61
departir i distribuir < ll. dividere, SeMed 1.1.4
departir i trencar < fr. dépecer, Egipte 141/148.17
destriar i departir < ll. discernere, Isac 133v/60
discernir [o departir] < ll. discernere, Regim 2.2.4/61v
discernir o departir < ll. discernere, Salms7 985/20v15; 992/28r12; 1059/103r23
discernir o departir < ll. discernere, Troya 12/17
distingir i departir < ll. distinguere, CiOfi 2.10/87
distribuir [o departir] < ll. distribuere, Regim 1.2.11/16v
divisir i departir < it. distinguere, Mirall 1.115
divisir i departir < ll. dividere, Salms7 967/2r17
divisir i departir < ll. dividere, ValMax 435/2.320
divisir i departir < ll. trucidare, ValMax 96/1.140
escampar i departir < ll. effundare, Comloq 1.7.2/66a12
esquinçar i departir < ll. secare, SeMed 2.3.305
llunyar i departir < ll. dirimere, Rufí Int.50
llunyar i departir < ll. recedere, Isac 69v/32v
llunyar i departir < ll. recedere, Psalt 1.58
tolre i departir < ll. tollere, Secre B 53/5v
trossejar i departir < ll. dividere, SeMed 2.1.132
departit i divisit < ll. divisio, Isac 35/18
departits i llunyats < ll. privati, Cel.la B 250/74c
deputats i departits < ll. distincta, PurPa Int./109
diversos i departits < ll. diversa, DeModo A 3/431.1
devís i departit (Satan) < ll. divisus, BíbBa Ll 11.18
divisos i departits < ll. divisi, Isac 46v/22v
indivisit o no departit ms. / indivís ed. < ll. indivisus, Regim 1.2.2/10v
llunyat i departit < ll. dividere, Isac 23/11
llunyat i departit < ll. elongatus, Isac 55/26v
llunyat i departit < ll. segregare se, Isac 15v/7
separat i departit < ll. separatus, Verba 37/127d

[haver dependència i] devallar < ll. dependere, Regim 1.1.9/6v
depilada i pessigada (la tresoreria) < ll. expilare, Jugur 31/15r13
depint : cf. pintat
depint i figurat < pr. figurat, Matfre 4
deports : cf. ports
deports, delits i solaços < ll. solatia, Kempis 3.18/3113
deport i descans ed. < ms. delit, Eix1523 c.367
deports i festa < fr. plaisant, Chart 71
deports, goigs i solaços < ll. gaudia, Kempis 3.35/3957
deport i ociositat < ll. otium, Escacs 11.3/20
deports, plaers i solaços < ll. consolatio, Kempis 2.10/2074
deports i plaers < ll. oblectamenta, Alfons 1.43/11
deports i solaços < ll. delectationes, Secre A 142/40
deports i solaços < ll. solatium, Kempis 2.9/1986
joya i solaç i deport < fr. joie, Gral 4/2
oci i deport < ll. otium, Escacs 1.3/20
ociositat i deport < ll. otiositas, Escacs 4.8/158
solaç i deport < ll. solatium, Secre B 51/5
deportar i plaure ed. < ms. adelitar-se, Eix1523 c.330
deportosos i delitables (llocs) < ll. amoena, Pal.la 4.11.134.8
deposar i apartar (vanitats) < ll. deponere, Mores 61
deposar i jaquir < ll. deponere, ValMax 339/2.188
deposar o jaquir i foragitar < ll. deponere, Jeroni E29/25b1
deposar o relaxar (ofenses) < ll. deponere, ValMax 174/1.250
deposar i remoure < ll. deripere, ValMax 132/1.190
deixar i deposar < ll. deponere, Econ 2.879
depravada i corrompuda < ll. depravati, Jugur 15/8v3
deprecació o pregària < ll. depraecatio, Salms7 985/21r4, rep.
deprèmer A / abaixar o despullar B < it. deprimere, Fiamm 1014/187
abaixar [i deprimir] < ll. deprimere, Regim 1.2.22/24v
deputar i assignar < ll. deputare, Troya 128/170
deputats i departits < ll. distincta, PurPa Int./109
deputat i elegit ed. < ms. deputat, Eix1523 c.363
deputat i elet o ordonat < ll. deputari, Jeroni 283/54b27
assignat i deputat (en un regiment) < ll. (tenebat), Alex 60r
destinat o deputat < ll. addictus, Salms7 1083/120r14
horrible i dereglat (pecat) < ll. enormis, GuidoCo 20.10/736
derisió : veg. irrisió
derisió i menyspreu < ll. contemptus, DeModo B 135
derisió (ms. dirisió) i menyspreu < ll. derisio, Vita 76/289v
derisió (ms. dirisió) i motejar < it. derisione, Mirall 1.151
escarn i derisió < ll. derisio, DeCura C 582
[ironia i] derisió < ll. derisio, Regim 1.2.29/28v
deriure : cf. riure
deriure o escarnir < ll. inrideat subj., CiPar B 8/1.39
derrelinquida i desemparada < ll. derelinquere, Revel 38/17a
lleixar i derrenclir < ll. relinquere, DeModo A 58/500.16
lleixar i derrenclir (ms. desrenclir) < ll. relinquere, Psalt 3.183
desert i derrenclit < ll. desertus, ValMax 145/1.209
derrocament i crebant < ll. lapsus, Verba 43/188c
embalsaments i derrocaments < ll. praecipitia, Ruff 1.523
ruïna o derrocament < ll. ruina, Regim 3.3.17/125
trabucances, ço és derrocaments de cases < ll. ruinae, FursV 3.217.9
derrocar : cf. enderrocar
derrocar i amollir < ll. quatere, ValMax 186/1.265
derrocar i aterrar (una ciutat) < ll. diruere, ValMax 341/2.190
derrocar i destruir < ll. proicere, Job 32.13
derrocar i foradar < ll. perfodere, Job 24.16
abatre i derrocar < fr. abatre, Sidrac 10v/3.18, rep.
destruir i derrocar < ll. averti, Excit 16/31

destruir i derrocar < ll. destruere, StHon 383/55
destruir o derrocar < ll. disturbare, CiPar A 28/4.46
trencar i destruir i derrocar < ll. diripere, BíbBa Mc 3.27
portar i derrocar (als inferns) < ll. deprimere, Ludolf 1.114b5
desfetes i derrocades ed. < ms. destruir, Bla1521
gitat i derrocat < ll. deiectus, Cel.la A 251/122
repugnar i fer desacato < ll. contradicere, Job 6.10
desplasents i desagradables < ll. odibiles, Verba 36/126d
mal i desaire < it. -, Decam 131/132
mal i treball i afany i desaire < fr. trevalz et mesaise, Sidra 31v/82.29
metre... a treball i desaire < fr. mettre en essil, Egipte 741/22 (cf. passar son cors)
menysprear, avorrir i desamar < ll. contemnere, Kempis 3.22/3360
desamistat i discòrdia < it. inimicizia, Mirall 1.35
desamistat i guerra < it. nimistà, Decam 122/124
desamparar : veg. desemparar
esvaneir-se i desaparèixer < ll. evanescere, Troya 61/88
amagar-se i desar-se < it. ascondersi, Mirall 1.132
tolre o desar ms. / evitar ed. < ll. removere, Regim 2.1.4/48
desastres o damnatges < ll. incommodia, Salms7 1045/88v7
desastruga i desaventurada < ll. infelix, ParesA 160/93b7
miserables i desastrucs < ll. miseri, Psalt 1.18
dissolt o desatat < ll. indissolubilis, Psalt 1.45
desaventures i infortúnies < ll. fata, SeHer 396/30v
desaventurats o mal fortunats < ll. infortunari, Regim 1.2.22/24v
cruel i desaventurada (la mort) < ll. infelix, Troya 107/139
desastruga i desaventurada < ll. infelix, ParesA 160/93b7
malastruc i desaventurat < ll. infelix, Jugur 14/8r1
cruel i desaventurós (la mort) < ll. crudelis, Troya 108/140
discòrdia i desbarat < ll. odium, StHon 394/86
desbaratar i aterrar < ll. prostrare, ValMax 435/2.320
desbaratar i desconfir < ll. superare, Alex 69r
desbaratar i gitar en fuita < ll. fundere, Africa 221/48
confondre i desbaratar < ll. expugnare, Alex 26v
vençre i desbaratar < ll. frangere, Africa 230/49
desbaratades i fort aterrades (hosts) < ll. lacerati, ValMax 417/2.296
desbaratats i confusos < ll. deprimere, Alex 66r
vençut i desbaratat < ll. victus, Turpí 36/85.72
descalça, a peu nuu < ll. nudo pede, SeMed 4.2.752
descans o llassament < ll. laxamentum, Alfons 2.55/28
descans i repós < ll. requies, Ludolf 2.45a30
deport i descans ed. < ms. delit, Eix1523 c.367
plaer i descans ed. < ms. plaer, Eix1523 c.321
repós o descans < esp. descanso, VallCàr 23.21/43.20
repós, descans < ll. solatium, Kempis 2.5/1811
repós i descans < ll. -, Job 7.13
per descansar i reposar < ll. otio (adv.), Alfons 2.32/23
descansar i reposar < ll. percipere quietem, Ludolf 2.9d26
recrear i descansar l'ànimo < ll. laxare, Alfons 4.29/45v
reposar i descansar < ll. requiescere, Kempis 3.17/3105
llançar i descarregar < ll. abicere, Excit 68/87
llançar o descarregar < ll. retorquere, OraCa 3.91
alleujat i descarregat < ll. expeditus, Excit 34/50
descendència i llinatge < ll. congregatio, Job 15.34
descobrir i dir < it. dicere, Mirall 1.98
descobrir i manifestar < ll. cognitum facere, Benet B 7/50.4
confessar i acusar i descobrir lo pecat < it. confessare, Mirall 1.92
deixelar i descobrir < ll. detegere, Excit 99/121
explorar o descobrir B / encercar A < ll. explorare, CiPar 1/2.24
manifestar i descobrir < it. manifestare, Medici 209/128v
revelar o descobrir ms. / dir (consells) ed. < ll. aperire, Regim 2.1.24/59v

revelar i descobrir < ll. revelare, Benet B 7/49.37
veure o descobrir < it. scorgere, Corba 985/130
descombregar i maldir < ll. detestare, Escacs 2.1/25
maleït i descombregat i blastomat < ll. anathema, DelCel S 88.30
descominal i horrible < it. orribile, Mirall 2. 8
exterminar i descompondre (la cara) < it. esterminare, Medici 160/99
ingratitut i desconeixença extrema < it. ingratitudine, Decam 86/88
ingratitut i desconeixença < it. ingratitudine, Mirall 1.47
ingratitut i desconeixença < ll. ingratitudo, Psalt 1.58; 62; 3.18
desconeixents o ingrats < ll. ingrati, Salms7 1025/65r15
desconeixent o sens vergonya < ll. impudens, Josefus 4.7/91d
cruel i desconeixent < ll. nequam, BíbBa Mt 18.32
ingrat i desconeixent < ll. ingratus, GuidoCo 9.21/325
ingrat i desconeixent < ll. ingratus, Jeroni E44/38c2
ingrat i desconeixent < it. ingrato, Medici 72/45v; 215/132
ingrat o desconeixent < it. ingrato, Mirall 1.67
ingrat i desconeixent < ll. ingratus, Psalt 3.61
ingrats i desconeixents < ll. ingrati, Revel 95/34b
iniga, vil i desconeixent (fortuna) < ll. iniqua, ValMax 304/2.137
rebel.le i desconeixent < ll. rebellis, Psalt 1.43, 3.180
desbaratar i desconfir < ll. superare, Alex 69r
vèncer i desconfir < it. sconfiggere, Medici 48/29v
desconfits (ed. descumfits) i entristats < fr. desconfis, Sidrac 30/78.11
desconfits i vençuts < it. sconfitti, Mirall 2. 5
plorar i fer desconhort < pr. esgaymentar, DeJer 37/39
desconhortats i marrits (ms. merits) < ll. plorantes, Medi7 563/342.30
plorosa, desconhortada, desconsolada... < ll. destituta, moesta, Medi7 566/349.5
tristícia i desconsolació < ll. tristitia, Vita 73/275v
desconsolar i donar tristor < ll. tristis, Valter 4.66/34.15
ésser desconsolats i trists < ll. contristari, Dial 2.21/134.3
plorosa, desconhortada i desconsolada i desemparada < ll. destituta, moesta, Medi7 566/349.5
trists i desconsolats < ll. moesti, Vita 73/275v, rep.
trist i despagat i desconsolat < ll. -, Alex 172v
trists i desconsolats < ll. -, Psalt 2.68
desconvenient o no condecent < it. decevole, Corba 1208/68
donar [descripci o] definició < ll. describere, Regim 1.1.6/4v
descriure i senyalar < ll. describere, Escacs 4.8/157
descura o menyscura ms. / negligència ed. < ll. incuria, Regim 2.1.4/48v
neci o descurat < ll. incautus, AlbCon 90/122
desdeny o menyspreu < fr. desdaing, Tresor B 3.69.1
desdenyar i enutjar-se < it. desdegnarsi, Fiore 31.34
desdenyar i menysprear < ll. dedignari, Miseria 2.30/147a
mala sort i desdicha < ll. -, Job 18.20
exsecar i desecar (un pou) < ll. exarescere, FursV 3.239.15
despullat i deseixit < it. spogliato, Mirall 2.127
deixar i desemparar < ll. non retinere, Ludolf 1.122a23
delenquir i desemparar < ll. deserere, ParesA 166/99b15
desemparat i abandonat < ll. expositus, Comloq 1.8.6/71b14
desemparat (ms. deamparat) i lleixat < ll. relinquere, DeModo B 138
derelinquida i desemparada < ll. derelinquere, Revel 38/17a
destituïts i desemparats < ll. destituti, OraCa 3.92
jaquit o desemparat < it. abbandonato, Mirall 1.149
lleixar o desemparar < ll. amittere, Excit 88/108
lleixar i desemparar < ll. deserere, DeModo A 61/503.6
lleixar i desemparar < ll. relinquere, ValMax 256/2.62
lleixada i desemparada < ll. relicta, CiOfi 3.1/127v
lleixada i desemparada < ll. relicta, Escacs 2.6/70
lleixar i desemparar < ll. revertere, Psalt 3.18
plorosa... i desemparada < ll. destituta, moesta, Medi7 566/349.5
desempatxada i delliurada < ll. expedita, Turpí 38/89.75

desenculpats i purgats (d'un crim) < ll. purgare, FursV 2.83.13
desenvoltament i delliure < ll. viriliter, Kempis 2.5/1773
desert i ermitatge < ll. solitudo, Rufí 12.7
ermitatge i desert < ll. in eremo, ParesM 58/63b15
solitut i desert < ll. solitudo, BíbBa Mc 8.2
solitut o desert < ll. solitudo, Jeroni E7/4a26; 37/33a31
solitut d'ermitatge i de desert < ll. solitudo, ParesA 149/83c8
solituts i deserts < ll. solitudines, Jugur 17/9r15
desert i apartat < ll. desertus, BíbBa Mc 6.31
desert i derrenclit < ll. desertus, ValMax 145/1.209
desert i privat (d'ajuda) < ll. desertus, ValMax 203/1.290
destituït i desert < ll. destitutus, CiOfi 1.32/18
erma i deserta (terra) < ll. deserta, ValMax 408/2.282
sol i desert < ll. desertus, SeMed 2.2.277
obstinat o desesperat < ll. desperatus, Psalt 2.26
privats i desesperats < it. privati, Mirall 2.111
desestima i menyspreu < esp. menosprecio, VallCor 18.24/18.23
menyspreu i desestima < esp. despreciamiento, VallRev 577/101.23
jactar i desestimar (ed. destimar) < ll. iactare, Mores 75
lleixar i desestimar < ll. deserere, Alfons 3.52/40v
lleigs i desfaiçonats < ll. deformes, Miseria 1.6/170r10
deformitat i desfaitura < ll. deformitas, Escacs 3.3/95
desfer i anihilar < ll. conterere, Job 6.9
desfer i remetre < fr. defaire, Chart 360
desfer i revocar < ll. rescindere, FursV 2.221.6
desfer i rompre < ll. abrumpere, Provid 46/119
destruir i desfer < ll. consummare, Alex 87r
trencar o/i desfer (un contracte) < ll. rescindere, FursV 2.219.5; 231.3
desfetes i derrocades ed. < ms. destruir, Bla1521
desfet i destruït < ll. evellere, Alex 47r
destroït i desfet < it. disfatto, Decam 173/175
dolents... trists i desfets < ll. -, Alex 47v
retractades o desfetes (transaccions) < ll. retractare, FursV 2.162.5, rep.
tolta i desfeta (una obligació) < ll. tollere, FursV 4.29.14
foll i desfermat < ll. stultus, Psalt 1.31
desfiant i desobedient < ll. inoboediens, Dial 2.29/146.15
salvatges i desfrenats < ll. effrenata, Escacs 2.1/23
desgraciat o odiós < ll. invisus, ValMax 266/2.77
desguarnit i flac < ll. inermis, Efrem 1.7/88a
desheretar i avorrir (un fill) < ll. abdicare, ValMax 260/2.69
deshonests i allargats < ll. indisciplinati, Cel.la A 249/68
deshonest i corromput < ll. stuprosus, ValMax 274/2.91
deshonestament i lletja < ll. turpiter, Arra 954/131
deshonest i luxuriós < ll. impudicus, ValMax 377/2.240
deshonesta i vituperosa < ll. inhonesta, Africa 359/56
adúltera i deshonesta < it. adultera (adj.), Mirall 2.29
il.lícit i deshonest < it. illecito, Medici 214/131v
il.lícites o deshonestes (coses) < ll. illicito, Salms7 1036/77v12
lletjament i deshonesta < ll. turpiter, Cateri 159/86
meretrical i deshonesta (manera) < ll. meretrix, Troya 107/139
praves i deshonestes < ll. pravae, Ludolf 2.32b35
sutzes i deshonests i vicioses (mots) < ll. turpes et mala, AlbLoq 5a/599
vans i deshonests (afaitaments) < it. incauti, Medici 191/116v
vil i deshonest < ll. ignominiosa, Miseria 2.24/211r17
deshonestat i carnalitat < ll. lascivia, DeModo A 26/458.1
deshonestat i lletgesa < ll. dedecua, ValMax 58/1.84
deshonor i vergonya < ll. pudor, Troya 136/180
contumàcia i deshonor < ll. contumelia, CiOfi 1.88/44v
ignomínia o deshonor < ll. ignominia, DeModo B 165
menyspreus i deshonors < ll. contemptus, Psalt 2.56

minva i deshonor < ll. -, Alex 161v
fer tort o deshonor ms. / derogar ed. < ll. derogare, Regim 1.3.6/35v
vituperi i deshonor < ll. dedecus, Jugur 14/8r8
avilar i vituperar i deshonrar i menysprear < ll. reprobare, BíbBa Ll 17.25
reprendre i deshonrar < ll. obiurgari, ValMax 61/1.87
deshonrat i avilanit < ll. vituperium, Troya 20/28
ésser deshonrat i viltengut < ll. reprobari, BíbBa Ll 9.22
ésser deshonrats i vituperats < ll. ignominia affici, Provid 14/98
ésser reprobat i deshonrat < ll. reprobari, BíbBa Mc 8.31
deshonria i viltinença < ll. contumelia, Miseria 2.34/148c
convicis i deshonries < ll. convicia, Escacs 3.7/124
desigs i afeccions < ll. affectiones, Ludolf 1.68a35
desig i afecció < ll. affectus, DeModo B 13
desigs i afeccions < ll. affectus, Isac 55/26
haver desig i ambició i cupdícia < ll. respirare ad, Excit 80/100
desig o amor < ll. desiderium, Josefus 6.1/119b
desig i cobea < ll. cupiditas, Paul 5/315.21
desig i cobea < ll. cupiditas, Ruff 1.328
desig i cobea < ll. cupido, ParesA 146/80d3
desig i cobea de vanaglòria < ll. ambitio, ParesA 135/74b11
desig i cobejança < ll. cupiditas, ValMax 132/1.190
desig i cobejança < ll. desiderium, Kempis 3.22/3362
desigs o delits ms. / voluptats ed. < ll. voluptates, Regim 1.1.6/4v
[desigs o] delits < ll. voluptas, Regim 1.1.11/8
desigs i diligències < ll. vota, ValMax 243/2.41
desig o intenció < ll. appetitus, Jeroni E14/10b11
desigs i invencions < ll. adinventiones, Salms 98.8
desig i temptació < ll. desiderium, Ruff 11.12
desigs i volers < ll. vota, SeMed 4.3.812
desig i voluntat < ll. libet, SeThy 955/82v
desigs i voluntats < ll. voluntates, Benet C 7/11v
desig i voluntat < ll. voluntas, Isac 47/22v
desig i voluntat < ll. vota, SeThy 1076/86
desig, ço és voluntat falsa de luxúria < ll. voluptas, Ruff 1.389
desig i zel < ll. zelus, Isac 82v/38v
afecció i desig < ll. affectus, Isac 19/9, 77/36
afeccions i desigs < ll. affectiones, DeCura A 244
afeccions o desigs < ll. affectiones, Salms7 1067/112v2
apetit i desig < it. appetito, Mirall 1.68
apetits i vils desigs de luxúria < ll. appetitus luxuriae, Spec B 7/27.30
apetit i desig < ll. desiderium, Excit 13/26
apetits i desigs < it. desideri, Mirall 2.150
apetit i desig < ll. inhians, SeHer 167/19v
apetits i desigs < ll. voluptates, CiOfi 1.150/78v
cobdícies i desigs < ll. concupiscentia, Miseria 2.24/211v2
cobea i desig < ll. cupiditas, Efrem 1.4/86a
cobea i desig < ll. voluptas, Isac 48v/23
cobejança i desig < ll. cupiditas, ValMax 58/1.84
concupiscències i desigs < ll. concupiscentia, Efrem 1.2/84a
concupiscència i desig < ll. concupiscentia, Verba 47/191a
cupiditats i desigs < ll. cupiditas, CiOfi 3.36/140v
delectació o desig < ll. delectatio, Benet C 7/11v
delits o desigs ms. / delectacions ed. < ll. voluptates, Regim 1.1.6/4v
emulació i desig < ll. aemulatio, Ruff Int.86
esperança i desig < ll. spes, Africa 264/50
fam i desig < it. fame, Mirall 1.119
intenció i desig < ll. anhelare, Troya 196/257
intenció i desig < ll. intentio, Troya 73/103
set i desig < it. desiderio, Mirall 2.130
voluntats o desigs < ll. voluntates, Benet B Pròl./29.15

voluntat i desig de luxúria < ll. voluptas, Paul 3/314.30
voluntats i desigs < ll. voluptates. Ruff 1.338
zel i desig < ll. zelus, Isac 36v/17v
zel i desig < ll. zelotes, Isac 53/25v
designació o assenyaladament < ll. designatio, Salms7 1017/56v24
designar o significar < ll. designare, Salms7 972/5v19
discrepància i desigualtat < ll. discrepantia, CiOfi 1.111/60v
voler i desirar < ll. desiderare, Dial 2.32/152.24
plasent i desitjable < ll. suavis, DeModo B 28
desitjant i sospirant < ll. cupiens, OraCa 3.91
cobejant i desitjant < ll. cupiens, Jugur 64/30v8
desitjós i desitjant < ll. cupidus, CiOfi 1.154/80v
desitjar i aspirar < ll. aspicere, Ludolf 2.78b4
desitjar i cercar < ll. quaerere, Cel.la B 248/73c
desitjar i cobejar < ll. cupire, SeMed 1.2.73
desitjar i embalçar (honors) < ll. petere, Jugur 63/28v25
desitjar i voler < ll. affectere, Troya 20/28
desitjar i voler < ll. voluntas, Benet 7/11v
desitjar i voler < it. volere, Mirall 2.113
desitjar i haver voluntat < ll. gestire, Efrem 1.1/82b
amar [i desitjar] < ll. affectare, Regim 1.4.1/40
anhelar i desitjar < ll. anhelare, Escacs 2.6/68
apetir i desitjar < it. desiderare, Mirall 1.108
apetir i desitjar < ll. -, Ludolf 1.88c14
cercar i desitjar < ll. quaerere, Ludolf 1.126b12
cobdiciar o desitjar < ll. appetere, Salms7 992/28r14
cobejar o desitjar < ll. concupiscere, DeModo A 109/563.20
cobejar i desitjar < ll. cupiditas, Ludolf 2.62c6
cuitar-se i desitjar < ll. festinare, DeModo B 14
demanar i desitjar < ll. appetere, Troya 27/38
esperar i desitjar < fr. desirer, Gral 62/63
sedejar i desitjar < ll. sitire, Isac 97/44v
voler i desitjar < ll. desiderare, ParesM 58/63d10
voler i desitjar < fr. desirer, Tresor B 2.28.2
voler i desitjar < ll. optare, Escacs 2.6/68
voler i desitjar < ll. velle, CiOfi 2.10/87v
voler i desitjar < ll. volere, Benet C Pròl./4v
voler i desitjar < ll. -, Mirall 1.11
volgut i desitjat < ll. praeoptare, Comloq 1.3.18/45b11
volgut [o desitjat] < ll. volitum, Regim 1.3.2/33
desitjosos o amadors de < ll. cupidi, Efrem 1.1/82d
desitjosa o carnal ms. / voluptuosa ed. < ll. voluptuosus, Regim 1.1.4/3v
desitjós i desitjant < ll. cupidus, CiOfi 1.154/80v
[golós o] desitjós < ll. avidus, Regim 1.1.7/5
voluptuós [o desitjós] < ll. voluptuosus, Regim 1.1.4/3
deslleial i malvat < fr. desloyal, Gral 89/91
fals i deslleial < ll. infidus, ValMax 448/2.340
malvestat i deslleialtat < it. fallo, Decam 403/415
absolució (assolució) i deslligament < ll. solutio, Isac 125v/56v
trencament o deslligament < ll. dissolutio, Revel 100/36a
deslligar i regirar < it. disciticchiare, Dant 3.10.118
deslligar i soltar < ll. solvere, Jeroni E9/5b5
soldre o deslligar < ll. solvere, Isac 2/1v
soldre i deslligar < ll. solvere, Vita 40/222
soltar i deslligar < ll. solvere, SeThe 449/87
deslligades i soltades (cadenes) < ll. escussàe, SeThy 669/75
solts i deslligats < ll. aperiri, Troya 26/37
soltes i deslligades < ll. resolvi, Pal.la 3.13.80.17
solts i deslligats < ll. solvi, Cel.la B 247/72a
solta i deslligada (ms. deslliada) < ll. soluta, Dial 3.1/170.18

trencats i deslligats (ossos)< ll. confrangere, Legenda 2.141
trencats i deslligats < ll. dirumpere, Isac 46v/22v
deslliurar : veg. delliurar
rompre i desmaiar (l'armament) < fr. rompre, Gral 109/113
oblidar o desmembrar ms. / fer oblidar ed. < ll. oblivisci, Regim 1.2.33/31
morts i desmemorats < it. morti, Mirall 2.163
insensat i desmemoriat < it. dissensato, Mirall 1.73
desmesuradament i imprudent (sic) < ll. impudentius, Alfons 2.55/28
precipitós i desmesurat (un desig) < ll. praeceps, SeThe 541/88v
soberga i desmesurada < ll. -, Mirall 2.55
desfiant i desobedient < ll. inoboediens, Dial 2.29/146.15
tristor i desolació < ll. calamitas, ValMax 269/2.82
desolat i trist < ll. maestus, ValMax 96/1.140
trist i desolat < ll. afflictus, DeModo A 132/592.27
trist i desolat < ll. contristatus, Salms 37.7
trist i desolat < ll. desolatus, Excit 24/40
desoptadament o cuitosa < ll. subitum, AlbCon 39/70
desoptament o cuitament < ll. festinantia, AlbCon 54/85
desordenació i cobejança < it. lussuria, Mirall 1.116
desordinació i dissolució < it. disordinamento, Mirall 1.110
corromput [o desordonat] < ll. infectus, Regim 1.2.27ms. /27v
indiscretament i desordonada < it. indiscretamente, Mirall 2.151
maleïda i desordenada (vida) < ll. detestabilis, Escacs 1.2/16
tort i desordonat < ll. obliquus, Cel.la B 250/74c
vana i desordonada < it. disordinata, Mirall 1.129
haver despagament i desplaer < it. pesare, Besti 25/55.12/22.2
ésser despagat i dolent < ll. dolere, Escacs 2.3/44
despagat i irat < pr. yratz, DeJer 41/44
despagat i mogut contra < ll. iratus, Gesta 28.2/123.3
dolents i despagats < ll. aegre ferre, Valter 1.24/18.26
dolent i despagat < ll. dolens, Turpí 43/98.42; 45/100.82
dolents i despagats < ll. cum moerore, Dial 2.22/136.13
dolenta i despagada < ll. tristis, Alex 74v
dolents, despagats, trists i desfets < ll. -, Alex 47v
felló i despagat < ll. truculens, Ruffí 19.53
irat i despagat < fr. courroucié, Gral 134/140
irat i despagat < fr. courroucés, Sidrac 10v/3.12
trist i despagat < ll. tristis, Escacs 2.2/33
trist i despagat < ll. -, Alex 20r
trist i despagat i desconsolat < ll. -, Alex 172v
humil, baix i despecte < ll. nimium et humilis, Ludolf 1.29c21
vil i despecte < ll. vilescere, Ludolf 2.23a2
despendre : cf. dispensar
despendre's i consumar < ll. consumere, DeModo B 162
despendre [o consumar] < ll. consumere, Regim 1.2.21/23v
despendre [o fer despeses] < ll. expendere, Regim 1.2.13/18
despendre i expletar (el temps) < ll. expendere, Excit 83/103
despendre i gastar < it. consumare, Decam 324/329
abusar i despendre follament < ll. abuti, Psalt 3.64
consumar i despendre < it. consumare, Mirall 1.171
despendre : cf. despès
despensador i despenedor de béns < ll. dispensatores, DeCura C 583
excitació i desperament < ll. excitatio, Trict 303/85.15
vetllant i despert < ll. vigilans, Kempis 1.19/910
despertar o commoure / desempatxar ed. < ll. solicitare, Regim 3.3.7/119v
despertar i excitar < ll. incitare, ParesA 151/84d19
despertar o somoure ms. / excitar ed. < ll. sollicitare, Regim 2.3.19/82
despertar o suscitar < ll. suscitare, Revel 38/17a
comoure i despertar < ll. commovere, DeModo A 67/510.26
excitar i despertar (el poder) < ll. excitare, Efrem 1.9/93a

excitar i despertar < ll. excitare, Excit 6/20, 12/26
despès i gastat (el temps) < esp. gastado, VallCor 90.25/90.18
alienats i despesos (béns) < ll. lapsi, DeCura A 243
despeses i efusions < ll. sumptus, CiOfi 2.42/101
despesa i messió < it. spese, Medici 75/48
despeses [i messions] < ll. sumptus, Regim 1.2.20/23
afany i despeses < ll. labor, Pal.la 1.5.6.8
merció i despeses < it. spese, Medici 36/22
de gran cost i despesa < ll. sumptuosus, DeCura A 245
despesec i degastador < ll. prodigus, Escacs 3.8/128
despesec i degastador < ll. prodigus, Salms7 975/10r8
degastedor i despesec < it. prodigo, Mirall 1.94
despit o menyspreu < ll. despectio, Regim 3.2.13/101
despit i menyspreu < ll. despectum, Revel 1/8b
despits i odi < it. dispetto, Mirall 1.93
menyspreu i despits < it. dispetto, Mirall 1.129
blasfemador i despitador < it. bestemmiatore, Medici 36/21v
oprobriosa i despitosa < it. oppropriosa, Mirall 1.51
desplaer i ofensió < it. dispregio, Mirall 1.91
haver despegament i desplaer < it. pesare, Besti 25/55.12/22.2
dol i desplaer < ll. dolere, Josefus 1.19/16d
enuig i desplaer < it. dispiacere, Decam 22/18
enuigs i desplaers < ll. iniuria, Gesta 46.13/136.9
enuig i desplaer < it. noia, Decam 81/83
tristícia i desplaer ed. < ms. tristícia, Bla1521
tristor, ira, dolor i desplaer < ll. -, Alex 93r
desplasents i desagradables < ll. odibiles, Verba 36/126d
desplasent, dolorosa i d'amargor < ll. gravis maeror, Dial 3.37/253.23
desplasents, enutjosos i tristes < ll. gravantes, Kempis 1.22/1109
desplaure i no plaure < it. dispiacere, Mirall 1.69
dol i desplau < ll. dolens, Troya 236/310
desplegar i gastar < ll. effundere, Dieta 49v/47
despoblades i destruïdes (terres) < ll. desolatae, Efrem 1.2/83c
despoderat o no poderós / impotent ed. < ll. impotens, Regim 2.1.6/49v
despulles i béns < ll. praeda, Alfons 2.5/16v
despulla o preda forçada < ll. spolium, SeHer 761/37
despulla o presa < ll. praeda, ValMax 256/2.61
despulla o robaries < ll. spolia, CiOfi 3.22/136
despulles i robaries < ll. spolia, Troya 43/60
rapina o despulla < ll. praedia, Africa 442/61
[despullar o] robar < ll. depraedare, Regim 3.2.12/100v
abaixar o despullar B / deprémer A < it. deprimere, Fiamm 1014/187
renunciar i despullar-se < ll. privare se, Isac 119/54
robar [o despullar] < ll. furtum, Regim 1.2.31/29v
despullat i deseixit < it. spogliato, Mirall 2.127
despullats, tots nuus < esp. desnudos, VallCor 67.13/67.19
despullat i robat < ll. spoliare, Escacs 2.4/54
denudat i despullat < ll. denudari, Efrem 1.4/86a
franc i despullat < ll. exutus, Benet C 65/35v
gastada i despullada < fr. gastee, Gral 147/153
nu, despullat < ll. denudatus, Cateri 135/71v
[nus o] despullats < ll. denudati, Regim 2.1.6/50
nua i despullada < ll. nuda, CiPar A 24/3.85
nua i despullada < ll. nuda, Isac 72/33v
nu i despullat < it. nudo, Mirall 1.171
nu i despullat < ll. nudus, Miseria 1.8/171r20
nuus i despullats < ll. nudi, Mores 18
nus o despullats < ll. nudi, PurPa 7/442
nus i despullats < ll. nudi, Turpí 16/56.17
desraigador i arrancador < it. eradicatore, Medici 205/125v

desraigament i gitament < ll. expulsio, Verba 31/184c
arrancar i desraigar < ll. eradicare, Arra 957/137
estirpar i desraigar (ms. deraigar) < it. estirpare, Medici 192/117
desraigats i arrancats < ll. exstirpare, Verba 31/184c
no-sàvia i desraonada < ll. irrationabilis, Isac 105v/48
dessanament i desraonament < ll. irrationabilitas, Isac 106v/49
dessenyament (dessanament) i desraonament < ll. irrationabilitas, Isac 106v/49
foll i dessenyat < ll. stultus, ParesA 158/91b19
obrir i destapar < ll. aperire, Pal.la 1.38.44.20
destemprada (destrem.) i desvergonyada < ll. procacitas, ParesA 160/93b22
fus i destemprat (el metall) < it. stemperato, Medici 104/65
destil.lar o degotar < ll. distillans, Jeroni E37/32d29
destinat o deputat < ll. addictus, Salms7 1083/120r14
destinat o elet < ll. destinatus, ValMax 34/1.49
destinats o ordenats < ll. destinati, DeModo B 132
destituït i desert < ll. destitutus, CiOfi 1.32/18
destituïts i desamparats < ll. destituti, OraCa 3.92
destituït o privat < ll. destitutus, ValMax 268/2.82
inconvenients i destorbs < ll. adversa, Alex 119r
destorbar i embargar < it. impedire, Mirall 2.56
empatxar [o destorbar] < ll. impedientia, Regim 1.2.2/10v
vedar i destorbar < it. impedire, Medici 126/78
empatxat i destorbat < it. impedito, Medici 113/71
inquietat i destorbat < ll. inquietari, DeModo A 128/587.26
destralls i falles enceses < ll. fasces, ValMax 86/1.123
destrènyer i torbar < ll. domare, AlbCon 104/135
destrenyen i treballen P / castiguen B < ll. -, AlbCon 136
selleixada o destrenyada (pecúnia) < ll. devicta, AlDíd 68/165.26
seny i destresa < fr. sens, Chart 625
carestia i destret (de la fam) < pr. destrecha, DeJer 34/37
for o destret < ll. forum, FursV 3.14.5, rep.
tingut i destret < it. costretto, Decam 32/28
ésser forçat i destret < ll. cogi, FursV 2.182.3
destriar i departir < ll. discernere, Isac 133v/60
destroir : veg. destruir
destrucció i dissipació < ll. cladis, ValMax 146/1.211
destrucció o enderrocament < ll. ruina, ValMax 286/2.109
destrucció i perdició < ll. cladis, Troya 11/15
destrucció i perdició < ll. excidium, Troya 125/165
destrucció i vençó < ll. devictio, Troya 143/190
anihilació i destrucció < ll. -, Job 42.14
[baixament o] destrucció < ll. depressio, Regim 2.2.12/67
damnatge i destrucció < ll. ruina, Secre B 47/3v
caïment i destrucció < ll. casus, Troya 128/170
decaïment i destrucció < ll. casus, DeModo A 40/477.9
jactura o destrucció < ll. iactura, ValMax 333/2.180
jactura o destrucció i pèrdua < ll. iactura, ValMax 373/2.235
mort i destrucció < ll. clades, SeMed 5.1.978
mort i destrucció < ll. strages, ValMax 255/2.61
[opressió o] destrucció < ll. oppressio, Regim 3.2.13/101v
pèrdua i destrucció < ll. impendium, ValMax 253/2.58
ruïna o destrucció < ll. ruina, DeModo A 38/474.9
ruïna o destrucció < ll. ruina, ValMax 238/2.35, 417/2.296, 454/2.350
destruïdors [o consumadors] < ll. consumptores, Regim 1.2.19/22v
[corruptiva o] destruïdora < ll. corruptiva, Regim 1.2.9/15
[degastador o] destruïdor < ll. depraedator, Regim 1.2.7/13v
matador i destruïdor < ll. interfector, Mores 121
prevaricadriu i destruïdora < ll. praevaricatrix, DeModo B 145
tribulacions i destruïment < ll. irruptiones, Ruff 1.29
ruïna i destruïment < it. ruina, Mirall 1.52

quaix destruïnts i cassants < ll. grassantes, DeModo B 160
destruir i afogar (camps) < ll. vastare, ValMax 343/2.193
[destruir o] afollar < ll. perdere, Regim 1.2.20/23
destruir i anihilar < ll. annihilare, Ludolf 2.41c3
destruir i aterrar < ll. contundere, ValMax 82/1.117
destruir i aterrar < ll. linquere, SeMed 1.1.55
destruir i consumar < ll. depravare, Isac 81v/38
destruir i consumar < ll. destruere, BíbBa Mc 13.2
destruir i degastar < ll. minitari, ParesA 149/83d5
destruir i derrocar < ll. averti, Excit 16/31
destruir i derrocar < ll. destruere, StHon 383/55
destruir o derrocar < ll. disturbare, CiPar A 28/4.46
destruir i desfer < ll. consummare, Alex 87r
destruir i dissipar (algú) < ll. perdere, ValMax 300/2.130
destruir i esquinçar < ll. lacerare, ValMax 456/2.354
destruir i esvair algú < ll. venire super, Alex 1v
destruir i gastar < ll. trucidare, Turpí 12/49.52
destruir i gitar a oblit < ll. obruere, ValMax 199/1.284
destruir i llançar < ll. disperdere, Salms. 100.8
destruir i ociure < ll. perdere, BíbBa Mc 3.6
destruir i perdre (ànimes) < ll. perdere, BíbBa Ll 9.56
destruir i perdre < ll. perdere, DeModo B 1
destruir i trabucar < ll. evertere, Troya 42/60
destruir i trencar < ll. oblitterare, ValMax 93/1.135
abrogar i destruir < ll. abrogare, ValMax 100/1.146
afollar i destruir B / afollar P < ll. -, AlbCon 112
anul.lar i destruir < ll. delere, ValMax 168/1.243
arramblar i destruir < ll. -, Job 28.10
aterrar i destruir < ll. subvertere, Psalt 1.56
auciure i destruir < ll. destruere, AlbCon 3/32; 78/109
auciure, matar i destruir < ll. necare, DeModo B 156
cascar i destruir < pr. -, Matfre 48
consumar i destruir < ll. consumere, BíbBa Ll 9.54
consumar i destruir < ll. extinguere, Dial 3.14/196.19
consumir i destruir < ll. consumere, Excit 14/29
corrumpre [i destruir] < ll. corrumpere, Regim 1.2.2/10v
[corrumpre o] destruir < ll. corrumpere, Regim 3.2.14/101v
degastar i destruir < ll. dirumpere, BíbBa Mt 7.6
degastar i destruir (l'herència) < ll. dissipare, BíbBa Ll 15.13
degastar i destruir < ll. strangulare, ParesA 125/66b23
degastar i destruir < ll. vestare, Rufí 8.57
derrocar i destruir < ll. proiicere, Job 32.13
diripuir i destruir < ll. arripere, CiPar B 29/4.58
dissipar i destruir < ll. dissipare, Sermó 2/73
elevar i destruir < ll. diluere, Arra 962/151
exterminar i destruir < ll. effugare, OraCa 3.93
follejar i destruir < ll. temerare, ParesA 159/92c8
gastar i destruir < it. guastare, Medici 6/4
gastar i destruir < ll. vastare, ParesA 161/94b18
gastar i destruir < ll. vastare, Rufí 4.19
malmetre i destruir < ll. dissipare, FursV 4.128.7
matar o destruir < it. uccidere, Mirall 1.106
perdre's i destruir-se < ll. effundi, BíbBa Ll 5.37
perdre i destruir < ll. perdere, Brevil 196c/66.14
periclitar i destruir < it. periclitare, Mirall 1.65
perir i destruir < ll. perire, Escacs 2.1/26
sobrar i destruir < ll. superare, DeModo B 74
tallar i destruir < ll. diripere, ParesA 163/96b16
tolre, dissipar i destruir < ll. labefieri, ValMax 328/2.174
trencar i destruir < ll. confrangere, Jeroni E10/6d22

trencar i destruir i derrocar < ll. diripere, BíbBa Mc 3.27
trencar i destruir < ll. frangere, DeModo B 134
trencar i destruir (la llei) < ll. solvere, Ludolf 1.118d16
trencar i destruir < ll. vincere, Psalt 1.40
destruït i consumat < ll. destruere, DeCura B 247
destruït i desfet < it. disfatto, Decam 173/175
destruïda i enderrocada < pr. derocada, DeJer 44/47
destruït, mort i anul.lat < ll. obtritus, ValMax 457/2.355
destruïdes i perfundades < ll. profanata, DeModo B 148
abatut i destruït < ll. ruptus, SeHer 288/25v
consumades i destruïdes < ll. consumere, Brevil 209b/138.9
consumat i destruït < ll. consumptus, Verba 24/119d
consumat i destruït i vengut a no-res < ll. -, Alex 47r
delides i destruïdes < ll. deletae, Salms7 1008/46v15
desfet i destruït < ll. evellere, Alex 47r
despoblades i destruïdes (terres) < ll. desolatae, Efrem 1.2/83c
dissipades i destruïdes < it. distrutti, Mirall 2. 7
morts i destruïts < ll. necare, AlbCon 22/53
trencades i destruïdes < ll. frangi, DeModo B 156
trencat i destruït < ll. truncatus, Escacs 2.6/71
desunir i separar < ll. excludi, DeModo A 39/474.30
destrempada i desvergonyada < ll. procacitas, ParesA 160/93b22
hòrreus i desvergonyats < ll. -, Mirall 2.79
desviar i defallir < ll. extrafieri, Isac 116/53
allargar i desviar < ll. declinari, Isac 57/27
apartar i desviar < ll. privare, Kempis 3.31/3770
girar o desviar < ll. avertere, Jeroni E57/48c7
eixit i desviat de la via < ll. deviare, Isac 13/6
enrejats i desvibronats < ll. rigere (?), Excit 133/157
afeblit i desvigorat < it. indebolito, Mirall 1.158
detenir : cf. detingut
impedir o detenir < ll. contradicere, Job 11.10
determenar : veg. determinar
decret o determinació < ll. decretum, ValMax 361/2.217
definicions o determinacions < ll. descriptio, DeModo A 133/595.5
solució i determinació ed. < ms. solvre, Bla1521
determinar i declarar < ll. determinare, Secre A 76/18
determinar i declarar < ll. disserere, ValMax 401/2.274
determinar i declarar < ll. explicare, ValMax 137/1.198
determinar, espondre i declarar (drets) < ll. exponere, ValMax 73/1.103
determinar i finir < ll. terminari, FursV 4.128.12
determinar i jutjar (el plet) < ll. determinare, FursV 3.23.9
determinar i pronunciar (lleis) < ll. dicere, ValMax 283/2.105
definir i determinar < ll. definire, Isac 79v/37
[dir o] determinar < ll. dicere, Regim 1.2.25/25v
distingir o determinar < ll. distinguere, CiPar A 29/4.68
jutjar i determinar (plets) < ll. difinere, FursV 1.98.52
jutjar i determinar < ll. iudicare, ValMax 85/1.122
jutjar i determinar < ll. putare, ValMax 108/1.160
parlar i determinar < ll. exprimere, ValMax 133/1.192
[sentenciejar o] determinar < ll. sententiare, Regim 1.4.4/42v
tractar [o determinar] < ll. determinare, Regim 1.2.28/27v
determinat i cert < ll. terminatus, Econ 1.665
definit i determinat < ll. definitum, Verba 42/188b
elegit, determinat i encircuit < ll. circumscriptus, CiPar A 18/2.44
finit o determinat (un plet) < ll. decisa, FursV 2.95.3
finits i determinats (plets) < ll. perfici, FursV 3.185.11
posat i determinat < ll. constituere, SeMed 3.2.444
detestable i abominable < ll. detestabilis, OraCa 2.81

detestable i avorrible < it. abominevole, Mirall 2.143
detestables i excomunicades (mans) < ll. sacrilegi, Excit 118/140
detestables i greus (escàndols) < ll. detestabilis, Troya 53/75
detestable i vil < ll. nefandissimus, Medit 1138
detestables i vituperoses < ll. detestanda, Troya 32/45
abominable i detestable < ll. detestabilis, Psalt 1.12
detestar i maldir < ll. detestare, Escacs 2.1/26
detinguts : cf. detenir
detinguts i presos < ll. detenti, Escacs 2.4/50
premut i detingut < ll. opprimi, Turpí 3/35.46
pres, forçat i detingut < ll. capere, CiPar A 16/2.10
detraccions i dir mal < ll. detractio, Efrem 1.10/94b
detracció i maldir < ll. detractio, Efrem 1.4/86a
detraccions i maldir < ll. detractiones, Verba 21/118a, rep.
detraccions o malediccions < ll. detrahere, Cateri 147/79
detracció i malparlar < ll. detractio, DeModo A 46/484.17
detraccions o mals... jutjaments < ll. detractiones, Jeroni E29/25b4
detraccions i reprensions < ll. -, ValMax 69/1.99
difamació i detracció < ll. detractio, ParesA 146/81a4
menyspreu i detracció < ll. spernere, ValMax 67/1.95
maldit i detraccions < ll. detractiones, Efrem 1.7/89d
detractadors i difamadors < ll. detractores, Salms7 1044/87v10
detractador i murmurador < it. detrattore, Medici 149/92
detractors i escarnidors < ll. obtrectari, ValMax 153/1.221
detractor o maldecidor < ll. detrahens, DeModo A 48/486.20
detractor o malparler < ll. detractor, DeModo B 93
ésser detractor i parlar mal < ll. detrahere, DeModo A 48/486.16
detraent o malparlant < ll. detrahens, DeModo B 93
postposar i gitar detràs < ll. postponere, DeModo A 48/486.2
detreure i difamar ed. < ms. blasmar, Bla1521
detreure i maldir < ll. detractores, Ludolf 1.108d29
detriment o dan < ll. laesura, GuidoCo 24.15/915
detriment i oprobri < ll. pernicies, Ludolf 1.112b1
detriment i vergonya < ll. detrimentum, Econ 2.427
deturpar i enlletgir < ll. inmunditia, Ludolf 2.16b32
deturpat i maculat ed. < ms. sullada, Eix1523 c.357
deure : cf. degut
ésser tinguts i deure < ll. debere, DeModo B 13
deute i obligació < it. debito, Mirall 1.34
deutor i obligat < it. debitore, Mirall 1.115
deutors i obligats < it. debitori, Medici 25/15
obligat i deutor < ll. debitor, Cel.la B 250/74d
devallar i llunyar-se < ll. discedere, ValMax 183/1.261
devallar i venir < ll. descendere, Escacs 3.6/114
arribar i devallar (en terra) < ll. applicare, Troya 125/166
caure i devallar < ll. ruere, OraCa 3.92
[haver dependència i] devallar < ll. dependere, Regim 1.1.9/6v
eixir [o devallar] < ll. procedere, Regim 1.4.6/44v
[ve o] devalla < ll. dependet, Regim 1.3.4/34v
devina o maléfica < ll. saga, Fronti 1.11.12/15
profeta o devinador < ll. propheta, Alex 4v
auguris o devinalles < ll. auguria, DeModo B 161, rep.
auguris o coses divinades que divinadors o divinadores dien < ll. auguria, DeModo B 161
edificació i devoció < ll. aedificatio, Ludolf 1.140d27
religió i devoció < ll. religio, Alfons 4.1/41v
religió o devoció < ll. religio, Josefus 5.1/102b
glot i devorador < ll. devorator, BfbBa Ll 7.34
devorar i degastar < ll. devorare, Efrem 1.13/97b
devorar i menjar < ll. lacerare, Valter 3.40/29.12
gulós i gran devorador / golafre i devorador < ll. pultivorax, Regim 1.2.15/19v

devorar i menjar < ll. lacerare, Valter 3.40/29.12
engolir i devorar < ll. deglutire, Jeroni E16/13a13
devorat i menjat < ll. esca, Spec A 5/121.14
devota i humil (cara) < ll. devotus, Troya 24/33
curosa i devota < ll. sollicita, DeModo B 74
espirituals i devots < it. spirituali, Mirall 1.103
dextre i espert < it. ammaestrato, Decam 564/578
dia o jorn < ll. dies, Benet C 18/17
cotidià o de tots dies (pa) < ll. cotidianus, OraCa 1.149
diurnal o de tot dia ms. / de cascun dia ed. < ll. diurnalia, Regim 2.1.3/48
diadema o corona o xipellet de drap d'or < ll. diadema, Brevil 198a/75.12
diadema o corona reial < ll. diadema, Excit 121/145
diadema i corona < ll. diadema, GuidoCo 15.3/551
diadema o corona < ll. diadema, ValMax 280/2.102; 329/2.174
dialètic o de lògica < ll. dialectica, ParesA 160/93d1
adamantina, ço és diamant < ll. adamantina, Salms7 1098/144v1
diàmetro o amplesa < ll. diametrus, Josefus 8.3/180
capellans i diaques < ll. sacerdotes, Josefus 8.7/190c
diboixar (ed. deboixar) i pintar < ll. depingere, Alex 175v
diboixar i pintar < ll. dipingere, Secre A 165/50v
pintades i dibuixades < ll. depicta, Turpí 57/115.52
dictar o formar (sentència) < ll. ponere, ValMax 283/2.105
dictat o ordenat < ll. assignatio, Brevil 202a/99.16
dictat plasent i delitable apellat comédia < ll. comoedia, ValMax 328/2.175
dictats i cançons < ll. carmina, ValMax 69/1.98
dictats i himnes i cantilenes < ll. cantilenes, Jeroni E5/3a23
dides o madrines < ll. obstetrices, Dieta 52/50v
dides o nodrices < it. balie, Mirall 2.79
nodriça o dida < ll. educatrix, Econ 2.463
difamació i detracció < ll. detractio, ParesA 146/81a4
murmuració o difamació < ll. murmuratio, Dieta 22/9
detractadors i difamadors < ll. detractores, Salms7 1044/87v10
difamar : cf. infamar
difamar i maldir < ll. lacerare, Efrem 1.7/89d
detraure i difamar ed. < ms. blasmar, Bla1521
maldir i difamar < ll. detrahere, StHon 375/43
difamat i vituperat < ll. -, ValMax 446/2.338
acusat i difamat < ll. insimulatus, ValMax 379/2.244
lleig i difamat < ll. turpis, ValMax 272/2.89
maculada i difamada (una vida) < ll. inquinata, ValMax 176/1.253
haver diferència o departiment / diferir < ll. differe, Regim 1.1.9/6; 4.7/44v
distincció i diferència < it. differenza, Mirall 2.65
distincció i diferència < ll. distinctio, Econ 1.846
graus i diferències < it. gradi, Mirall 2.142
diferents i contraris < ll. differenter, Brevil 210b/143.22
diferent o dessemblant < ll. differens, Jeroni E27/23c17
discrepar i ésser diferent < ll. discrepare, CiPar A 2/Pròl.13
diferir i prolongar ed. < ms. alongar, Eix1523 c.330
allargar i diferir < ll. differre, Ludolf 1.24d18
difícil i afanyós < ll. difficilis, Alfons 2.39/24v
difícil i de gran afany < it. difficile, Mirall 2.111
difícil i carregós < ll. difficilis, OraCa 1.147
difícil i greu (camí) < ll. difficilis, Rufí 1.9
difícils i greus (coses) < ll. difficiles, Verba 27/121d
[alt o difícil o] gran < ll. arduus, Regim 1.3.5/35
estret i difícil < ll. difficultas, ValMax 256/2.63
greu i difícil < ll. difficilis, Isac 64v/30
greu i difícil (batalla) < ll. violenta, Isac 104v/47v
dificultat, treball i fatiga < ll. ardua, Ludolf 1.143b35
afany i dificultat < ll. labores, Verba 36/186a

perill i dificultat < ll. difficultas, ValMax 113/1.167
dubtar i posar dificultat < ll. ambigere, Troya 8/12
difusa o escampada (llum) < ll. diffundi, Cateri 160/86v
difusament i llarga < it. diffusamente, Medici 102/64
difusament i prolixa (parlar) < ll. -, ValMax 106/1.155
coure i digerir < ll. -, Job 20.21
digests o feta sa digestió < ll. digesti, Benet C 8/14
digest i ordenat < ll. digesto, Benet C 17/17v
sàvies sabents madures i digests (persones) < ll. graves, CiOfi 2.63/114
posat, madur i digest (un home) < ll. gravis, CiOfi 2.57/111
còngrua i digna (esmena) < ll. congrua), Benet C 43/26
indigne [o no digne] < ll. indignus, Regim 1.1.6/5
dignitat i noblesa < ll. nobilitas, Ludolf 1.51a3
[altesa o] dignitat < ll. culmen, Regim 1.2.8/14v
altesa i dignitat < ll. deitas, Alex 71r
estament i dignitat < fr. dignité, Tresor B 3.17.1
[grau o] dignitat < ll. gradus, Regim 1.1.6/4v
honors i dignitats < ll. honores, Miseria 2.26/213v17
dilació o escusació < ll. mora, Troya 52/74
dilació o triga < ll. (dilectio), DeModo A 30/462.9
lloguer (?) i dilació < ll. dilatio, Josefus 11.4/243c
triga o dilació < ll. dilatio, Salms7 1093/139r11
dilatar i allargar ed. < ms. allongar, Bla1521
dilatar i allongar < ll. protexere, ValMax 437/2.323
dilatar i ampliar < ll. dilatare, OraCa 3.93
dilatar o amplificar A / dilatar B < ll. dilatare, CiPar 2/Pròl.19
refusar i dilatar < it. non assentire, Decam 109/111
dilecció i amor < ll. dilectio, DeModo A 37/472.15; B 37/148
dilecció i amor < ll. dilectio, Excit 105/127
dilecció i amor < ll. dilectio, Jeroni E26/22a25; 32/27c29
dilecció i amor < ll. dilectio, Ludolf 1.127a22
dilecció o amor < ll. dilectio, Revel 98/35b
dilecció i benivolència < ll. dilectio, Econ 1.433
[amor], dilecció i caritat < ll. dilectio sive charitas, Regim 1.1.12/8v
amor i dilecció < ll. amor, Psalt 2.45
amor i dilecció < ll. dilectio, Benet C Pròl./4v
amor i dilecció < ll. dilectio, Cateri 130/68
amor i dilecció < ll. dilectio, DeModo B 30
amor i dilecció < ll. dilectio, Excit 132/156
amor i caritat i dilecció fraternal < ll. charitas, Vita 73/274
diligència i ànsia < ll. cura, Josefus 1.28/23d
diligència i cura < ll. cura, Alfons 2.23/20v
diligència i cura < ll. curare, StHon 347/4
diligència o cura < ll. diligentia, FursV 4.125.3
diligència [i cura] < ll. diligentia, Regim 1.4.5/43
diligència i cura < ll. sedulitas, Valter 3.52/30.8
ànsia i estudi i diligència < ll. sollicite, Spec A 5/120.12
cura i diligència < ll. cura, ValMax 44/1.64; 217/2.5; 350/2.203
cura i diligència < ll. curare, Jeroni E14/9d17
cura i diligència < ll. diligentia, Jeroni E21/19a19
cura i diligència < ll. opera, CiOfi 2.12/88
desigs i diligències < ll. vota, ValMax 243/2.41
estudi i diligència < ll. diligentia, Alex 9v
estudi, força i diligència < ll. studium, Econ 2.464
estudi i diligència < ll. studium, Josefus 1.28/23d
metre son estudi i diligència < ll. studere, Benet D 64/62v
instància i diligència < ll. instantia, Troya 36/51
sol.licitut, diligència i ànsia < ll. sollicitudo, Kempis 3.19/3159
sol.licitut ànsia cura i diligència < ll. sollicite, DeModo B 163
diligent i curós < ll. diligentia, Comloq 1.10.6/82d9

diligentment i curosament < ll. diligenter, FursV 4.131.3
diligents i curosos < ll. intendere, Escacs 4.1/135
diligents i curosos (a fer) < ll. solliciti, Jeroni E40/35a31
diligent i curós < ll. sollicitus, StHon 363/20
diligent i sol.lícita < ll. sollicita, DeModo B 170
atentament i diligent < ll. attentior, ValMax 313/2.150
servir bé i diligentment < it. -, Decam 314/318
ésser curós i diligent < ll. curari, DeModo B 130
curós, diligent i solacer (solers ?) < ll. sollicitus et diligens, DeCura A 244
savi, diligent i curós < ll. studiosus, Econ 1.547
sol.lícit i diligent < ll. sollicitus, Kempis 1.24/1357
explicar i dilucidar < ll. explanare, Ludolf 1.140b26
diminuir i aflaquir < ll. minuere, CiOfi 1.74/36v
diminuir i minvar < ll. consumi, Ludolf 2.108c4
diminuït i aminvat < ll. minorari, DeModo B 164
complit i no diminuït < ll. constat numerus, SeThe 1154/100
dinar i sopar < ll. cena, ValMax 357/2.213
dinar i sopar < ll. cenatio, Provid 30/108
dinat i sadoll < it. pasciuto, Mirall 2.130
[diner i] moneda < ll. numismata, Regim 1.1.7/5
diners [o moneda] < ll. numismata, Regim 1.2.21/23v; pl. 2.3.1/73
diners i roba < it. roba, Fiore 15.63
moneda o diners ms. / pecúnia ed. < ll. numismata, Regim 1.1.7/5v
pecúnies o diners B / pecúnies A < ll. pecuniae, CiPar 6/1.10
interior o dins < ll. interior, DeModo B 129
intrínseques o de dins < ll. interiores, Salms7 987/23v22
diputats i assignats < ll. dediti, Escacs 3.3/89
diputat (ms. deputat), elet o ordenat < ll. deputari, Jeroni 283/54b27
ordenats i diputats < ll. deputati, Benet C 7/11v
detraccions i dir mal < ll. detractio, Efrem 1.10/94b
bona locució i dir i parlar discretes, sàvies i... paraules < ll. bona locutio, DeModo B 143
dir i afirmar < ll. adfirmare, ValMax 170/1.244
dir i afirmar < ll. asserere, ParesA 159/92c3
dir i afirmar < ll. asserere, Paul 1/313.35
dir i afirmar < ll. asserere, Ruff 28.68
dir i afirmar < ll. asserere, StHon 384/57
dir i afirmar < ll. dicentes, ParesA 159/92b1
dir i afirmar (judicis) < ll. proferre, Excit 55/74
dir i afirmar < it. -, Decam 138/139
dir i al.legar < ll. dicere, ValMax 304/2.136
dir i al.legar < ll. asseverare, ValMax 273/2.90
dir [o apellar] < ll. dicere, Regim 1.2.3/11v
dir [o assignar] < ll. dicere, Regim 2.3.4/75
dir i atorgar < ll. confiteri, Excit 144/167
dir i averar < ll. dicere, ValMax 253/2.59
dir i confirmar < ll. asserere, Amor 43.2
dir i confirmar < ll. confirmare, Ruff 12.19
dir i confessar < ll. ait, Legenda 2.218
dir i confessar < it. confessare, Mirall 1.93
dir i confessar < ll. fateri, Provid 22/104
dir i contar < it. dire, Decam 297/301
dir i contar < pr. dir, Matfre 71
dir o contar (ed. comptar) < ll. enarrare, Ruff 1.297
dir i contar (ed. comptar) < ll. loqui, Trict 304/86.25
dir i contar (ed. comptar) < ll. narrare, Trict 303/85.22
dir i contar < ll. narrare, Anton 15/23
dir i contar < ll. narrare, ParesA 160/93b6
dir i contar (ed. comptar) < ll. referre, Amor 95.37
dir i contar < ll. referre, Trict 309/93.3
dir i declarar < ll. declarare, Secre B 114/16

dir i demanar < ll. mandare, Verba 26/120d
[dir o] determinar < ll. dicere, Regim 1.2.25/25v
dir i disputar < ll. disputar, CiPar A 10/1.60
dir i entonar < ll. clamare, Ludolf 1.73c34
dir i especificar < ll. dicere, Isac 25/12, rep.
dir, esplanar, aclarir i assignar raó < ll. exponere, Rufí 7.147
dir o espressar < ll. convenire, FursV 4.255.30
dir i explicar < ll. impertire, Jeroni E3/2a22
dir i explicar < ll. proferre, Ludolf 1.114d5
dir i fer (testimoni) < ll. ferre, FursV 4.53.3
dir o innuir < ll. (adiungi), CiPar A 41/5.154
dir i jurar < it. giurare, Mirall 1.57
dir i jurar < ll. testari, ValMax 270/2.84
dir i manifestar < ll. commemorare, Cel.la B 246/72a
dir i manifestar < ll. patefacere, StHon 351/9
dir i manifestar < ll. patefacere, Troya 98/126
dir i manifestar < ll. perstringere, Cel.la B 246/71d
dir i manifestar (lleis) < ll. promulgare, Efrem 1.1/82d
dir i parlar < ll. dicere, Arra 952/126
dir i parlar < ll. dicere, CiPar A 2/Pròl.12
[dir o] parlar < ll. dicere, Regim 1.2.4/12
dir i posar i avenir (un preu) < ll. convenire, FursV 4.242.7
dir i proferir (en paraules) < ll. prorumpere, Cateri 152/82v
dir i prometre < ll. dicere, Troya 21/30
dir o recitar < ll. dicere, Benet C 38/23v
dir i recitar < ll. divulgare, StHon 385/58
dir i recontar (ms. recomptar) < ll. referre, DeModo B 80
dir i recontar < ll. dicere, Escacs 1.1/15
[dir o] respondre < ll. dicere, Regim 1.1.9/6v
dir o significar < ll. signifare, FursV 4.43.8
voler dir o significar < ll. significare, Josefus 10.13/238d
dir [o tractar] < ll. dicere, Regim 1.1.1/1v
dir o tractar < ll. dicere, Regim 1.1.3/2v
afermar i dir < ll. affirmare, FursV 4.122.4
afermar i voler dir < ll. affirmare, Verba 21/118b
afirmar i dir < ll. asseverare, Fronti 1.1.6/2v
afermar i dir < ll. asserere, Revel 1/8b
ajustar o/i dir < ll. subiungere, Revel 88/32b; 102/36d, rep.
allegar i dir < ll. allegare, FursV 2.186.4
[allegar o] dir < ll. causare, Regim 3.3.3/116v
[anomenar o] dir < ll. nominare, Regim 1.3.1/32v
atorgar i dir < ll. fateri, Africa 284/51
callar i no dir mot < ll. conticescere, DeModo A 104/555.28
callar de no dir < ll. non loqui, Cateri 6/9v
comptar i dir < ll. enarrare, Efrem 2.3/100b
concluam i digam ms. / clogam dient ed. < ll. dicamus, Regim 1.1.4/3v
confirmar i dir < ll. confirmare, Rufí 1.51
confessar i dir < it. confessarsi, Mirall 1.133
confessar i dir < ll. clamare, Revel 89/32c
cridar i dir < ll. clamare, Ludolf 2.13a41
cridar (ed. gridar) i dir < it. gridare, Mirall 2.39
demostrar, dir i declarar < ll. demonstrare, ValMax 186/1.265
descobrir i dir < it. dicere, Mirall 1.98
fer i dir (testimoni) < ll. dicere, FursV 4.60.3
fer i dir (testimoni) < ll. perhibere, FursV 4.52.4
increpar i dir mal < it. dire male, Medici 160/99
jactar i dir maliciosament < ll. jactanter, Psalt 3.181
manifestar i dir < ll. exprimere, Cel.la B 251/75b
mostrar i dir < ll. indicare, GuidoCo 9.16/320
notificar i ampliar i dir < it. bandere, Mirall 1.100

parlar i dir < ll. dicere, Escacs 2.2/31
parlar i dir < ll. loqui, Verba 51/130c
parlar i dir < ll. orare, Efrem 1.13/97a
recitar i dir < ll. recitare, Alex 177v
recomptar o dir < ll. proferre, Jeroni 288/59d25
recomptar o dir < ll. referre, Revel 85/31b
replicar i dir < ll. ait, Pares A 161/95a10
replicar i dir < ll. replicare, DeModo B 163
reputar i dir < ll. reputare, Jeroni C1/61d35
respondre, dir i parlar < ll. ait, Anton 14/23
respondre, dir i parlar < ll. loqui, BíbBa Mc 13.34
respondre i dir < it. rispondere, Mirall 1.136
resposar i dir < ll. respondere, Ruff 29.15
dir : cf. dit
diripuir i destruir < ll. arripere, CiPar B 29/4.58
discernir [o departir] < ll. discernere, Regim 2.2.4/61v
discernir o departir < ll. discernere, Salms7 985/20v15; 992/28r12; 1059/103r23
discernir o departir < ll. discernere, Troya 12/17
disciplina i càstic < it. disciplina, Mirall 2.100
disciplina o càstic < ll. disciplina, Salms7 1058/102r16
disciplina i castigament < ll. disciplinari, Isac 90v/42
disciplina i correcció < ll. disciplina, Brevil 195d/60.25
disciplina o correcció < ll. disciplina, DeModo A 50/488.14, rep.
disciplina o correcció < ll. disciplina, Fronti 4.1.1/56
disciplina o correcciò < ll. disciplina, Spec A 6/122.1, 18
correcció i disciplina < ll. disciplina, Kempis 3.59/5276
cura i disciplina < ll. cura, Ruff 18.3
doctrina i disciplina < ll. disciplina, ValMax 85/1.122
regla i disciplina < ll. merces, ValMax 82/1.118
disciplinat i castigat < ll. disciplina, Isac 90v/42
castigats i disciplinats < ll. castigari, Isac 90v/42
discrepar o discordar (ed. descordar) < ll. discrepare, CiPar B Pròl.2/13
divís i discorde < ll. divisus, Ludolf 2.93d28
discòrdia i desbarat < ll. odium, StHon 394/86
discòrdia i dissensions ed. < ms. baralla, Eix1523
discòrdia i dissensió < ll. dissensio, Regim 1.1.3/3
baralla i discòrdia < ll. -, Econ 1.223
contenció i discòrdia < ll. contemptio, Salms 106.40
conteses i discòrdies < ll. contentiones, AlbCon 93/125
desamistat i discòrdia < it. inimicizia, Mirall 1.35
odi i discòrdia < ll. odium, Secre B 46/3v
plets, contrasts i discòrdies < ll. (discordantes), DeModo B126
sedicions i discòrdies < ll. seditio, Jugur 37/17r30
anar en torn... / anar discorrent ed. < ll. circumire, Regim 2.2.19/71
discòrrer i anar ça i lla < ll. discurrere, Escacs 4.3/144
discòrrer i escampar-se (odors) < ll. fluere, DeModo B 158, rep.
anar i discòrrer < ll. discursus, Psalt 2.62
còrrer, discòrrer i regar (el riu) < ll. rigare, Africa 998/75
còrrer i discòrrer (ms. descòrrer) < ll. discurrere, Sermó 3/104
vagar o discòrrer < ll. evagare, Revel 107/38c
discreció i maduresa < ll. discretio, Troya 105/136
discreció i prudència < ll. ratio, Ludolf 1.132b4
discreció i subtilitat < ll. discretio, Troya 9/14
discreció i temprança i repós < ll. modestia, Efrem 1.1/82b
discreció [o voluntat] < ll. arbitrium, Regim 3.2.20/105
seny i discreció ed. < ms. seny, Bla1521
tento i discreció < ll. -, Econ 1.610
discrepància i desigualtat < ll. discrepantia, CiOfi 1.111/60v
discrepar i ésser diferent < ll. discrepare, CiPar A 2/Pròl.13
discrepar o discordar < ll. discrepare, CiPar B Pròl.2/13

discreta i ordenada < it. ordinata, Mirall 1.63
discretes, sàvies i bones paraules < ll. locutio, DeModo B 143
discret i savi < ll. sapiens, Ludolf 2.39a38
discret i savi < ll. sapiens, ValMax 95/1.137
discret i savi B / discret P < ll. -, AlbCon 39
atemprats i discrets < ll. sobrii, Jeroni E13/9c32
madurament i discreta < ll. graviter, ValMax 291/2.118
profitós i discret (consell) < ll. discretum, Troya 52/74
savi i discret (un home) < ll. acer, Frontí 1.2.3/4v
savi i discret < ll. discretus, Secre A 44/8
savi, discret i madur (hom) < ll. gravissimus, ValMax 294/2.122
savi i discret < ll. prudens, Basili 690/79b
sàvies i discretes < ll. prudentes, DeModo A 62/503.19
savi i discret < ll. prudens, ValMax 322/2.165; 397/2.267
savi i discret < ll. sapere, Alfons 1.51/13
sàvia i discreta < ll. sapiens, DeModo A 73/519.28; 133/593.23
sàviament, madurament i discreta < ll. discrete, Psalt 1.37
ni sàviament ni discreta < ll. indiscrete, Isac 100v/46
sàviament i discreta < ll. prudenter, Psalt 1.46; 3.28
sàviament i discreta < ll. sapienter, Secre A 47/9v
discurs o corriment (de la vida) < ll. cursus, ValMax 457/2.356
discussió o sentència < ll. discussio, Benet C 2/7v
discutir i difinir < it. diffinire, Mirall 2.137
discutir o escodrinyar (la causa) < ll. inspicere, ValMax 266/2.77
disert i graciós en son parlar < ll. disertus, ValMax 396/2.266
disert o bon parler < ll. disertus, ValMax 384/2.251
disjunctió o departiment < ll. disiunctio, Revel 116/41a
disminuir i aminvar (el pes) < it. perdere, Medici 184/112v
disminuït i afeblit < ll. languere, Brevil 196b/65.6
ordinació i dispensació < ll. dispensatio, Isac 57v/27v, rep.
dispensador i despenedor de béns < ll. dispensatores, DeCura C 583
dispensador o ordenador < ll. dispensator, Benet C 64/34v
dispensar : cf. despendre
proveir i dispensar < ll. dispensare, DeModo B 126
remetre o dispensar < ll. dispensare, Mores 79
donades i dispensades < ll. data, Isac 19v/9v
dispondre i aparellar < ll. disceptare, Job 32.11
dispondre's o aparellar-se < ll. disponere se, Revel 104/37b
dispondre i fermar < ll. disponere, Salms 82.6
dispondre i ordenar < ll. disponere, Africa 860/68
dispondre i ordenar < ll. disponere, Benet B 1/35.1
dispondre i ordenar < ll. disponere, DeCura C 583
dispondre i ordenar < ll. disponere, Kempis 1.19/871
dispondre i ordenar < ll. disponere, Secre A 115/33v
aparellar-se i dispondre's de < ll. apparere, SeHer 111/18v
ordonar i dispondre < ll. disponere, Benet C 3/7v
preparar-se i dispondre's < ll. adquiescere, Job 22.21
disposició i composició < ll. compositio, Troya 73/103
disposició o ordinació < ll. dispositio, Arra 967/162
disposició o ordinació < ll. dispositio, Salms7 1019/59r19
disposts i aparellats < it. acconci, Mirall 1.138
dispost i apte < ll. aptus, Ludolf 2.10d21, rep.
dispost i apte < ll. aptitudo, Ludolf 2.57b8
disposts i hàbils < it. acconci, Mirall 1.119
aparellat i dispost < it. apparecchiato, Mirall 1.67
aparellat i dispost (a morir) < ll. paratus, Kempis 1.23/1203
abte i dispost a < ll. aptum, Excit 19/34
apte i dispost < ll. aptus, Kempis 3.6/2565
apte o dispost < it. atto, Medici 42/25v
ardent i fort i dispost < it. disposto, Medici 197/120v

donat i dispost (l'ordre) < ll. digerere, Benet C 17/16v
gentil i dispost ed. < ms. asalt, Bla1521
hàbil i dispost < it. acconcio, Medici 75/47v
hàbil o dispost de < ll. habilis, ValMax 260/2.68
hàbil i dispost < ll. -, Psalt Dedic.
inclinats i disposts < it. disposti, Medici 192/117
malalt o mal dispost < it. infermo, Mirall 2.150
ordenada i disposta < ll. destinata, ValMax 41/1.59
ordenat i dispost < ll. statuere, Valter 4.68/34.18
controvèrsia i disputa < ll. controversia, Ludolf 1.100a17
litigació o disputació < ll. contradictio, Provid 2/88
disputador o ensenyador < ll. concionator, Dial 4.4/21.6
pledejadors o disputadors < ll. litigatores, Escacs 3.5/106
disputar i contendre < ll. diiudicare, ValMax 455/2.352
disputar i escodrinyar < ll. scrutari, ValMax 188/1.268
disputar i pledejar < ll. postulare, Amor 79.30
disputar i raonar < ll. disserere, Arra 956/136
dir i disputar < ll. disputar, CiPar A 10/1.60
tractats i disputats < ll. disputare, CiOfi 1.4/4, rep.
diferent o dissemblant (ed. dessemblant) < ll. differens, Jeroni E27/23c17
dissensions [o baralles] < ll. dissensiones, Regim 2.2.12/67
dissensions i batalles < ll. dissensiones, Excit 74/93
dissensió i brega... contenien < ll. certamen erat, Ruff 7.195
dissensió i divisió < ll. dissensio, ValMax 459/2.358
dissensió i qüestió < ll. dissensio, CiOfi 1.87/43v
discòrdia i dissensions ed. < ms. baralla, Eix1523
discòrdia i dissensió < ll. dissensio, Regim 1.1.3/3
odi i dissensió < it. odio, Fiore 21.25
dissimulació o ficció < ll. dissimulatio, DeModo A 38/473.26
dissimular i mudar < ll. dissimulare, ValMax 158/1.228
celar i dissimular < ll. -, Ludolf 1.139c36
fènyer i dissimular < ll. dissimulare, CiOfi 2.79/122
destrucció i dissipació < ll. cladis, ValMax 146/1.211
dissipar i aterrar (una ciutat) < ll. contundere, ValMax 297/2.126
dissipar i destruir < ll. dissipare, Sermó 2/73
dissipar i tolre < ll. labefieri, Brevil 211b/149.11
destruir i dissipar (algú) < ll. perdere, ValMax 300/2.130
exterminar o dissipar < ll. exterminare, Arra 969/167
tolre, dissipar i destruir < ll. labefieri, ValMax 328/2.174
trencar i dissipar < ll. dissipare, Excit 9/23
dissipat i afligit < ll. adflictus, Job 30.25
dissipat i carmenat < ll. turmentare, Isac 19v/9v
dissipades i destruïdes < it. distrutti, Mirall 2.7
dissipats i perduts ms. ¿ expel.lits ed., Eix1523 c.348
esclatat i dissipat < ll. dissipats, Verba 214/162d
dissoldre : cf. soldre
dissoldre o ablanir (la ira) < ll. dissolvere, DeModo A 104/556.7
dissoldre, separar i tolre < ll. solvere, DeModo B 158
dissoldre o trencar < ll. dissolvere, DeModo B 104
dissoldre i trencar < ll. dissolvere, Verba 115/142d
cassar i dissoldre en cendra (una ciutat) < ll. cassare, Troya 107/139
trencar i dissoldre < ll. solvere, Josefus 1.9/11a
dissolt o desatat < ll. indissolubilis, Psalt 1.45
dissolta i fusa < ll. solvi, Pal.la 9.8.180.29
dissoltes i jaquides < ll. enecandus, ParesA 187/81b15
dissolts i no plegats (cabells) < ll. incultus, SeThe 833/95
dissolts i tornat en no-res < ll. solvi in nihilum, ParesA 142/77d7
caigut i dissolt < ll. dissolutus, ParesA 132/72a17
fus i dissolt < ll. conflagrare, Efrem 1.4/85c
dissoluda i afollada < ll. dissolutus, ValMax 448/2.339

dissolutes o regalades (neus) < ll. (niveus), SeThe 504/88
dissolut i viciós < ll. illecebris, ValMax 316/2.155
libidinós i dissolut < ll. turpis, SeThe 195/82
dissolució o intemperància < ll. intemperantia, Mores 122
dissolució i lleugeria < ll. dedecus, DeModo A 26/457.30
dissolució o mort < ll. dissolutio, Miseria 1.1/166v6
desordinació i dissolució < it. disordinamento, Mirall 1.110
distància o llunyesa < ll. distantia, Jeroni E58/49a6
chaos o distància < ll. chaos, Salms7 974/9r6
espai i distància < ll. -, Job 37.3
distant o lluny < ll. distans, Jeroni C7/77b26
distants i llunyanes < ll. longinqui, Provid 18/100
distincció [o departiment] < ll. distinguendum, Regim 1.2.3/11v
distincció i/o departiment < ll. distinguere, Salms7 1000/36v23; 1014/55r10
distincció i diferència < it. differenza, Mirall 2.65
distincció i diferència < ll. distinctio, Econ 1.846
distinccions o diversitats < it. divisioni, Mirall 2.150
distingir i departir < ll. distinguere, CiOfi 2.10/87
distingir o determinar < ll. distinguere, CiPar A 29/4.68
distinctes i divisides < it. distinte, Mirall 2.154
diversos i distints < ll. dissidentia, CiOfi 1.2/2v
distreure i apartar ed. < ms. delliurar, Eix1523 c.338
distret i apartat < ll. distractus, Kempis 4.7/6367
distribucions [o departiments] < ll. distributiones, Regim 1.2.10/15v
distribució o ordinació < ll. distributio, Benet C 18/17v
porcions i distribucions < ll. portiones, Troya 104/134
distribuir [o departir] < ll. distribuere, Regim 1.2.11/16v
distribuir i ordenar < ll. distribuere, Salms 47.14
departir i distribuir < ll. dividere, SeMed 1.1.4
donar i distribuir (parts) < ll. distribuere, Troya 104/134
disturbar : veg. desturbar
dits o paraules < fr. dits, Tresor B 2.80.3
mots i dits < fr. paroles, Chart 300
sentències i dits < it. detti, Medici 178/109
dit i anomenat < ll. dici, Efrem 1.1/82d
sien dites i apellades < ll. appellanda, CiPar A 7/1.30
dits i apellats < ll. dicti, Revel 41/18c
dit i apellat < ll. vocare, SeMed 5.1.905
dit i declarat < ll. declarare, CiOfi 2.6/85v
dites i parlades < ll. dictis, Anton 15/23
dit i posat i avengut < ll. conventum, FursV 4.242.7
dit o proposat < ll. obiectum, FursV 4.10.15
dit i proposat < ll. proponere, StHon 352/9
dit i recitat ed. < ms. dit, Eix1523 c.333
establit i dit (el preu) < ll. constitutus, FursV 4.150.7
ordenat, manat i dit < pr. dig, DeJer 37/39
recitada o dita < ll. dici, Benet C 9/14v
recitada i dita < ll. recitata, ParesA 127/68a2
ditació i enriquiment < ll. ditatio, Spec B 4/23.15
diurnal o de tot dia / de cascun dia < ll. diurnalia, Regim 2.1.3/48
diuturn i de molt temps < ll. -, Job 42.14
diuturnitat o longuitut de dies < ll. diuturnitas, Salms7 1000/37v18
diversos i departits < ll. diversa, DeModo A 3/431.1
diversos i distints < ll. dissidentia, CiOfi 1.2/2v
diverses i moltes (raons) < esp. diversas, VallCàr 92.27
diversa i vària (victòria) < ll. varia, Jugur 5/1r28
diversa i variejada < ll. non una, SeMed 4.2.751
moltes i diverses (consideracions) < esp. diversas, VallCàr 16.21
moltes i diverses coses < ll. diversa, Verba 119/143b
moltes i diverses < fr. diverse, Gral 145/151

moltes i diverses ed. < ms. moltes, Bla1521
molt i diversament (pensat) < esp. mucho, VallCàr 561/759
moltes i diverses < ll. plurimae, Isac 125/56v
diversificar [o posar diversitat] < ll. diversificare, Regim 1.1.2/2
diversitat i variació o mudament < ll. varietas, ValMax 314/2.152
varietat i diversitat < ll. varietas, Efrem 2.2/99b
varietat o diversitat < ll. varietas, ValMax 107/1.157
distinccions o diversitats < it. divisioni, Mirall 2.150
divi... : cf. devi...
divinitats o persones divines < ll. numina, SeMed 3.3.703
grans i divinals (secrets) < esp. grandes, VallRev p.61/2.10
divinitats o persones divines < ll. numina, SeMed 3.3.703
divís (ed. devís) i departit (Satan) < ll. divisus, BíbBa Ll 11.18
divisos i departits < ll. divisi, Isac 46v/22v
divís : cf. divisit
divís i discorde < ll. divisus, Ludolf 2.93d28
divisa i escampada < ll. dispartiri, BíbBa Mc 3.25
divís i partit < ll. dirimere, SeHer 1294/52v
divís i separat < it. divisio, Mirall 2.150
partit o divís (un regne) < ll. divisus, BíbBa Ll 11.17
divisar (ed. devisar) i mostrar < fr. deviser, Gral 134/140
ornats i divisats i trepats (vestits) < it. ornati, Mirall 1.171
armilles o divises (ed. devises) en lo braç < ll. armillae, ValMax 411/2.287
insignes o divises < ll. insignia, ValMax 252/2.55
joyes i divises < ll. insignia, ValMax 256/2.63
divisió i avalot < ll. seditio, ValMax 156/1.225; 278/2.98
metre divisió o contrast < ll. intercedere, ValMax 59/1.84
divisió i partició < ll. dividere, Excit 62/81
divisió o partició < ll. divisio, FursV 3.258.3, rep.
divisió i perturbació < ll. perturbare, SeThy 83/61
divisions o querimònies < ll. querela, ValMax 60/1.85
batalles i sedicions i divisions < ll. bella, BíbBa Mc 13.7
batalles, divisions i guerres < ll. bella, ValMax 199/1.283
departiment o divisió < ll. divisio, DeModo B 3
dissensió i divisió < ll. dissensio, ValMax 459/2.358
inimicícia i divisió < ll. -, ValMax 60/1.85
sedició o divisió < ll. seditio, Frontí 1.11.1/14v
sedicions o divisions < ll. seditio, ValMax 119/1.173
divisir i departir < it. distinguere, Mirall 1.115
divisir i departir < ll. dividere, Salms7 967/2r17
divisir i departir < ll. dividere, ValMax 435/2.320
divisir i departir < ll. trucidare, ValMax 96/1.140
divisit : cf. divís
departit i divisit < ll. divisio, Isac 35/18
distinctes i divisides < it. distinte, Mirall 2.154
divorci i repudiació < ll. repudium, ValMax 58/1.84
divulgar i manifestar < ll. divulgare, Vita 16/101
manifestar i divulgar < ll. divulgare, Isac 28v/13v
divulgat o escampat < ll. -, ValMax 297/2.127
divulgada i estesa < ll. divulgari, Secre B 47/3v
comuna i divulgada (sentència) < ll. nimirum, ValMax 186/1.266
estendre [o divulgada ésser] < ll. divulgar, Regim 1.1.9/6v
dons o guardons < fr. guerredon, Tresor B 2.44.22
don i llarguesa < ll. largitio, ParesA 161/95a7
dons i llarguicions < ll. -, CiOfi 65/38v
do o present < ll. munera, ParesA 127/67a25
do i present < ll. munusculum, ValMax 90/1.129
dons i presents < ll. promissiones, Secre A 141/39v
dons i presentalles < ll. munera, ValMax 334/2.182
dons o serveis < ll. dona, Josefus 5.11/115c

dons o serveis < ll. munera, Josefus 1.24/20a; 2.4/35c; 6.3/121a, rep.
beneficis i dons < ll. beneficia, Excit 182/211
guardó i don < ll. retributio, Basili 689/78b
llarguea i don < ll. largitio, ParesA 143/78d13
presents i dons < ll. munera, CiOfi 2.63/114
doble i fent (cor) < ll. duplex, DeModo A 7/435.3
doble de cor i simulat i encobert (home) < it. doppio, Medici 160/99
doblers (ms. dobles) i besants < it. doble, Decam 595/607
docible i adoctrinable ms. / docil ed. < ll. docilis, Regim 1.1.1.3/2v
docil o fàcil en aprendre < ll. docilis, Salms7 1022/62r16
ensenyats, adoctrinats / docils ed. < ll. dociles, Regim 1.4.5/43
docilitat [aptesa o bonesa a apendre] < ll. docilitas, Regim 1.2.8/14
doctes o sabuts < ll. litterati, Alfons 2.14/18v
doctes i savis < ll. doctissimi, CiPar A 23/3.70
erudits i doctes < ll. eruditissimi, CiPar A 33/5.27
doctíssims i sapientíssims < ll. prudentissimi, CiPar A 33/5.22
doctor i maestre < ll. doctor, Ruff 9.206
doctor i maestre < ll. doctor, ParesA 161/94d6
doctor o maestre < ll. doctor, Ruff 1.263
mestre i doctor < ll. doctor, ValMax 388/2.256; pl. 80/1.114
doctorat i magisteri < ll. magistralis, Ludolf 1.50a41
doctrina i amonestació < it. ammaestramento, Mirall 1.122
doctrina o art < ll. doctrina, ValMax 249/2.51
doctrina i costums < ll. eruditio, Econ 1.331
doctrina i disciplina < ll. disciplina, ValMax 85/1.122
doctrina i ensenyament < ll. dogma, Excit 122/145
doctrina i exemplí < ll. documentum, ValMax 88/1.126
doctrina i regles (militar) < ll. disciplina, ValMax 91/1.131
doctrina i regla de viure < ll. doctrina, DeCura A 246
doctrina i saber < ll. doctrina, ValMax 51/1.73
art i doctrina < ll. disciplina, Brevil 195c/59.14
art i doctrina (militar) < ll. disciplina, ValMax 88/1.126
ciència i doctrina (militar) < ll. disciplina, ValMax 93/1.133
ciència i doctrina < ll. scientia, ValMax 405/2.278
estudis i doctrina < ll. studia, Paul 1/313.39
llei i doctrina < ll. lex, DeModo A 40/476.1
manaments i doctrines < ll. praeceptus, CiOfi 1.118/64
memòria i doctrina < ll. doctrina, ValMax 124/1.178
oficina o doctrina < ll. officina, CiPar A 5/Pròl.70
ordinació i doctrina < ll. institutio, Isac 79v/37
regla i doctrina < ll. disciplina, Pal.la 1.6.10.5
regla, mesura i doctrina < ll. doctrina, DeCura A 246
regla i doctrina < ll. documentum, ValMax 117/1.171
secta o doctrina < ll. haeresis, CiPar A 2/Pròl.18
doctrinar : cf. adoctrinar
doctrinar i endreçar ed. < ms. endreçar, Bla1521
dol : cf. dolós
dol : cf. doldre
dol i desplaer < ll. dolere, Josefus 1.19/16d
dol i enuig < it. dolersi, Decam 288/292
dol i pena < fr. dueil, Chart 233
dol, plant i plors i crits i gemegaments < ll. amarissime flere, Alex 99v
dols i plors < fr. larmes, Chart 24
dol i plors < ll. luctus, ValMax 8/1.25
dol i tristor < it. dolente, Mirall 2.129
plor i dol < ll. fletus, Revel 106/38a
plor i dol < ll. luctus, ValMax 80/1.114
plorar i fer dol < it. dolersi, Decam 109/111
plorar i fer gran dol < it. piangere, Decam 293/298
plorar i tenir dol < it. piangere, Decam 17/13

dolç i amorós (espós) < ll. pulcherrimus, DeModo A 9/436.27
dolça i aplanible < ll. dulcis, Job 20.12
dolç i benigne < ll. dulcissimus, DeModo A 10/439.1
dolç, benigne i suau < ll. mitis, ValMax 285/2.108
dolçament i debonaire < fr. debonairetés, Tresor SM 3.36.4
dolç (ed. doç) i delectable < ll. dulcis, Econ 2.721
dolça i delitable < ll. dulce, SeHer 657/33
dolça i mellada (parleria) < ll. mellita, Amor 8.29
amb dolços cants i veus melodioses < ll. blandis vocibus, Brevil 198a/76.5
dolçament i *misericordiosa* < it. graziosamente, Mirall 2.20
dolçament i piadosa (ms. piedosa) < it. teneramente, Mirall 2.22
dolces, pintades i de parenceria (paraules) < ll. diserti, ValMax 396/2.267
dolços i plasents (cants) < ll. dulces, AlDíd 68/165.22
dolços i molt plasents < ll. dulces, DeModo A 36/471.19
dolça i reposada (mort) < ll. tranquilla, DeModo A 162/635.7
dolç i saborós < it. dolce, Mirall 2.59
dolces i suaus (paraules) < ll. blandis, DeModo A 15/445.22
dolçament i suau < ll. blande, DeModo A 73/517.22
dolça i suau < it. dolce, Mirall 1.68
dolç i suau < ll. suavis, Cateri 118/61
blanament i dolça < it. mollemente, Medici 57/34
plasent i dolça (cara) < ll. placidus, Dial 4.20/52.
dolçor, ço és gran delectació < ll. dulcedo, DeModo A 73/518.17
dolçor i suavesa < it. dolcezza, Mirall 1.78
blandiments i dolçors < ll. blandimenta, Benet B 2/37.21
consolació i dolçor < it. consolazione, Mirall 2.97
suavetat i dolçor < ll. suavitas, Jeroni 286/58b16
suavitat i dolçor < ll. suavitas, Revel 137/46c
doldre's i complànyer's < ll. dolere, Troya 137/181
dol i desplau < ll. dolens, Troya 236/310
doldre i plànyer < ll. plangere, Dial 2.17/129.23
doldre's (ed. dolre's) i plànyer's < ll. -, Ludolf 1.139b36
complànyer i doldre < ll. miserendus, Ludolf 2.33d7
entranyorar-se i doldre's < it. dolersi, Mirall 2.89
plànyer's i doldre's < ll. plangere, Revel 18/12c
plorar i doldre's < it. piangere, Mirall 1.89
dolència i vanitat < it. durezza, Mirall 2.57
màcula o dolència < ll. macula, AlbLoq 6d/605
misèries i dolències < it. miserie, Mirall 1.94
dolents i despagats < ll. aegre ferre, Valter 1.24/18.26
dolent i despagat < ll. dolens, Turpí 43/98.42; 45/100.82
dolents i despagats < ll. cum moerore, Dial 2.22/136.13
dolenta i despagada < ll. tristis, Alex 74v
dolents i miserables < it. *miserabili*, Mirall 1.132
dolents, despagats, trists i desfets < ll. -, Alex 47v
dolent i irat < pr. corossatz, DeJer 39/41
dolentes i lleugeres (dones) < it. lascive, Medici 191/116v
dolenta, amb plors i llàgrimes i sospirs < ll. fletu et lacrymis, Vita 72/261v
dolent i ribalt < it. lascivo, Medici 212/130
dolents i trists < ll. dolentes, BíbBa Ll 2.48
dolents... trists i desfets < ll. -, Alex 47v
ésser despagat i dolent < ll. dolere, Escacs 2.3/44
mesquí, dolent i catiu < ll. miser, Legenda 2.90
plorant, gemecant i dolent-se ed. < ms. plorar i dolre's, Eix1523 c.355
sutzes i dolents (guanys) < ll. turpia, AlbLoq 7b/607
trist i dolent < ll. tristis, Alex 37v; 50r
trist i dolent < it. tristo, Mirall 2.84
bestiesa i dolentia < ll. insipientia, AlbLoq 5a/599
plor i dolentia < fr. chetiveté, Tresor B 3.36.7
dolors i adversitats < ll. dolor, ValMax 134/1.193

dolor i afecció < ll. affici, DeModo B 28
dolor i amargor < ll. amaritudo, Isac 94v/43v
dolor i amargor < ll. amaritudo, StHon 358/16
dolors i angoixes < ll. angustiae, DeModo A 105/557.14
dolor i angústia < ll. dolor, Ludolf 1.60d33
dolor i compassió < ll. compassio, Ludolf 1.115c9
dolor i compassió < ll. compassio, Vita 79/302v
haver dolor i compassió < ll. compati, Excit 138/162
haver dolor i compassió < ll. condolere, DeModo B 40
dolor i congoixa < ll. suspiria, Alex 86v
dolor i martiri < fr. martyre, Gral 74/75
dolors i misèries < ll. dolores, Ludolf 1.62b14
dolor i misèria < esp. dolor, VallCor 55.19/57.1
dolors i passions < ll. passiones, Isac 78/36v
dolors i plants < ll. dolores, Troya 193/253
dolors i plors < ll. luctus, Provid 28/108
dolors, plors i llàgrimes < ll. luctus, ValMax 198/1.282
dolors, tribulacions i penes < ll. afflictiones, Ludolf 1.53b3
dolors i tribulacions < ll. dolores, BíbBa Mc 13.8
haver dolor i ésser trist < it. essere dolente, Mirall 1.79
dolor i tristícia < ll. dolor, Ludolf 1.78c34
dolor i tristícia < ll. dolor, ValMax 458/2.357
dolor i tristícia < ll. tristitia, Ludolf 1.125c16
dolor o tristícia < ll. -, Ludolf 1.139b36
dolor i turment < ll. -, Alex 20r
donar afanys, penes, dolors, treballs i turments < ll. cruciare, Psalt 1.56
afliccció i dolor < ll. affligere, Regim 3.3.9/120
angoixa i dolor < ll. angustia, Anton 4/16
ànsia i dolor < ll. anxietas, Lignum 18/71
compassió i dolor < it. passione, Decam 457/462
haver enuig, tristícia i dolor < ll. dolere vehementer, StHon 374/40
gemec i dolor < ll. gemitus, Excit 115/138
llangors, afanys i dolors < ll. languores, Excit 134/158
pena i dolor < ll. dolor, Psalt 2.68
sostenir pena i dolor < ll. pati, Vita 8/66
pena i dolor < it. pena, Besti 54/114.3
plant, dolor i tristícia < esp. llanto, VallCàr 72.28/922
plors i dolors < it. piangere, Decam 97/98
pressa i cuita i dolor < ll. -, Alex 36v
treballs i dolors grans < ll. angustiae, Amor 149.10
treball i dolor < ll. labor, GuidoCo 5.30/170
tribulacions, dolors i penes < ll. tribulationes, Ludolf 1.118a11
tristícia i dolor ed. < ms. enyorament, Bla1521
tristícia i dolor ed. < ms. marriment, Bla1521
tristor o dolor < ll. moeror, Excit 85/104
tristor, ira, dolor i desplaer < ll. -, Alex 93r
dolorejar i turmentar < ll. carpi, Josefus 7.8/157c
fer plant, suspirar... i dolorejar < ll. dolere, Medi7 561/341.22
plorar i dolorejar-se < ll. flere, Alex 20r
dolorosos i fatals disposicions < ll. fata, SeHer 612/32v
ay mi, dolorosa, mesquina < ll. heu me misera, DeModo A 80/524
dolorosa pena < esp. pena, VallCor 56.23/58.6
doloroses penes < esp. tormentos, VallCor 3.15/3.17
dolorós i trist < ll. dolens, Troya 64/91
dolorosos i trists < it. dolorosi, Decam 289/293
amargós i dolorós < it. amaro, Mirall 2.123
amargós i dolorós < ll. amarus, Psalt 2.56
amargosa i dolorosa < ll. amarus, Vita 72/263v
cruels, doloroses i tristes (paraules) < ll. durus, Kempis 2.12/2199
desplasent, dolorosa i de gran amargor < ll. gravis maeror, Dial 3.37/253.23

mortal i dolorosa (angoixa) < esp. mortal, VallCàr 16.15/37.18
trista i dolorosa < ll. molestius, Valter 3.12/27.18
lamentacions i dolorós plant < ll. flebiliter, StHon
plorant amb doloroses llàgrimes < esp. llorando, VallCor 56.12/57.26
doloses i enganoses < it. dolose, Mirall 1.129
domar, dombdar, dompdar : veg. domtar
domèstics i familiars < ll. domestici, Cateri 122/63v
domèstics i familiars < ll. domestici, CiPar A 12/1.109
domèstic i familiar < ll. domesticus, ValMax 135/1.195; 202/1.288
domèstics i familiars < ll. domestici, Valter 1.76/21.17
familiar i domèstic < ll. familiaris, CiOfi 2.89/127
servents i domèstics < ll. viri, Job 31.31
domicili, ço és alberc < ll. domicilium, FursV 3.185.14; 192.6
domicili i casa < ll. domicilium, Efrem 1.10/94c
domicili o estatge < ll. domicilium, Salms7 1099/146r2
domicili o habitació < ll. domicilium, ValMax 207/1.294
dominació i senyoria < ll. dominatio, Spec B 4/23.31
potestat i dominació < ll. regnum, Psalt 2.7
dominatiu [o de senyor] < ll. dominativus, Regim 2.2.3/61
cap i domini < ll. caput, Job 20.6
ésser senyor i tenir domini < ll. dominium habere, Ludolf 1.114c7
domtar (ed. domar) i subjugar < ll. subjungere, Brevil 200c/90.9
afliccionar i domtar < fr. fouler, Egipte 723/162.10
refrenar, tenir i domtar (un cavall) < ll. retinere, Turpí 35/84.29
sobrar i domtar (bèsties) < ll. immanere, Ruff Int.71
domtat i humiliat < ll. domitus, Isac 103/47
gran i fera i no domtada (bèstia) < ll. immanis, Ruff 4.17
dones o fembres < ll. foeminae, Amor 52.31
dona i madona, hoc i senyora < it. donna e madonna, Corba 1211/71
dona i matrona < it. donna, Corba 1225/87
matrona o dona < ll. matrona, ValMax 58/1.84
muller o dona < ll. mulier, CiPar A 36/5.63
actor i donador < ll. auctor, Ludolf 1.69d35
donar [o aportar] (dolor) < ll. inferre, Regim 1.2.13/17v
donar i aportar < ll. adferre, CiOfi 1.1/2v
donar i associar < ll. sociare, Troya 42/60
donar i atorgar < ll. dare, Excit 46/64
donar i atorgar ed. < ms. donar, Bla1521
donar i comunicar < ll. dare, Vita 73/271v
donar i distribuir (parts) < ll. distribuere, Troya 104/134
donar o encontrar en < ll. invenire, Job 3.22
donar o establir (procuradors) < ll. dare, FursV 4.136.3
donar i gitar (plors) < ll. proferre, Efrem 1.8/90a
donar o jaquir < ll. dimittere, Benet C 7/12v
donar i llarguejar < ll. largiri, ParesA 127/68a7
donar i mostrar obra i carrera < ll. operam dare, Ruff 1.304
donar i oferir < ll. dare, Benet C 3/7v
donar i pagar (diners) < ll. donare, FursV 4.111.4
donar i pagar (el delme) < ll. solvere, FursV 4.155.9
donar i pagar (vots) < ll. solvere, Troya 56/79
donar o posar ms. / dar ed. < ll. dare, Regim 1.2.13/17v
donar i presentar < ll. (munusculum), ValMax 90/1.129
donar i recenar < it. dare, Decam 52/50
donar i recontar (llaors) < ll. referre, Benet C 16/16v
donar i retre (raó) < ll. reddere, Benet C 31/21
donar i retre < it. rendere, Mirall 1.131
[donar o] retre < ll. reddere, Regim 3.3.7/119
donar i trametre < ll. dare, DeModo B 145
donar i trametre < ll. largiri, Lignum 39/77
donar i tribuir < ll. tribui, CiOfi 1.51/26v

aministrar [o donar] (menjars) < ll. ministrare, Regim 2.1.1/46
atorgar i donar < ll. concedere, Arra 957/137
atorgar i donar < ll. concedere, Isac 62/29
atorgar o donar < ll. dare, DeModo B 81
atribuir i donar < ll. tribui, CiOfi 1.42/23
fer i donar (reverència) < ll. exhibere, Comloq 1.3.18/45b15
llarguejar i donar < ll. largiri, ParesA 164/97b18
lliurar o donar (lleis) < ll. tradere, Josefus 3.12/70c
lliurar [o donar] < ll. tradere, Regim 1.1.1/1v; 2.2.8/64
oferir o donar < ll. offerri, Benet D 43/45
participar i donar (honor, a d'altres) < ll. communicare, Escacs 2.6/69
portar o donar (lleis) < ll. facere, Regim 1.2.10/15v
presentar i donar < ll. tradere, PurPa 6/379
prestar i donar < ll. praestare, ValMax 444/2.334
produir i donar (fruits) < ll. -, Econ 1.177
retre's i donar < ll. subdare se, Alex 51r
denegar i no voler donar < ll. negare, Excit 112/135
donats i assignats (llocs) < ll. collocata, Legenda 2.223
donada i dedicada ed. < ms. dada, Eix1523 c.345
donada i dedicada (l'ànima) < ll. dedita, DeModo B 127
donades i dispensades < ll. data, Isac 19v/9v
donat i dispost (l'ordre) < ll. digerere, Benet C 17/16v
ha donat i llarguejat < ll. largitus est, Efrem 1.13/98b
donada i tribuida < ll. dare, CiPar A 14/1.133
atorgat o donat < ll. impetratum, FursV 4.156.12
inflictes o donades (penes) < ll. inferre (p.p. illatus), Salms7 1041/84r16
inflicta o donada (pena) < ll. infligere, GuidoCo 5.10/132
infusos i donats (dons) < ll. distribuere, Secre A 25/1
mansionari o donat < ll. mansionarius, Dial 1.5/53.24
oferta o donada < ll. offerri, Benet C 43/26
retut i donat (un guardó) < ll. reddere, PurPa Int./100
tribuït o donat < ll. refici, CiPar A 45/6.51
donatius i presents < ll. munuscula, Ludolf 1.97b38
presents i donatius < ll. munera, Job 15.34
donós i ben nodrit < it. vezzoso, Decam 131/132
donzella, infanta < ll. puella, Brevil 205d/121.21
dormidor o somniós (ms. somiós) < ll. somnolentus, Spec A 8/125.9
somnolents o dormidors < ll. somnolentes, Benet C 22/19
no ociós ni dormilós < ll. indormitabilis, Isac 32v/15v
lo dormir i reposar < ll. somnis, SeHer 843/39v
somni i dormir < ll. somnis, DeModo B 70
somni o dormir < ll. somnis, SeHer 1066/46
dormir i posar < ll. quiescere, Fronti 2.12.1/41
dormir i reposar < ll. dormire, Medi7 564/344.25
dormir i reposar < ll. iacere, Troya 127/168
dormir i reposar < it. riposare, Decam 588/601
jaure i dormir < ll. dormire, Josefus 7.15/169d
cel.la, ço és dormitorium < ll. cella, Benet C 22/19
dot i eixovar < ll. dota, Escacs 2.1/29
dot i heretament < ll. dotis, Turpí 37/87.19
arra o dot < ll. -, Arra Intr.
drap o tela < ll. tela, DeModo B 162
catifes o draps < ll. stramenta, Secre A 73/17
dreçador o tinell < ll. triclinium, Alex 79r
dreçar i estendre < it. drizzare, Besti 44/95.6
dreçar o fer dretes < ll. rectificare, Regim 1.2.31/30
dreçar i venir-se'n < ll. venire, Vita 17/120
dreçada i llevada o alçada < ll. erigi, DeModo B 128
exalçat i dreçat < ll. erigi, Benet C 7/11
sendes i dreceres < ll. semitae, Ludolf 1.73d4

dret i raó < ll. iustitia, ParesA 165/98c10
dret i raó B / dret P < ll. -, AlbCon 94
drets i vectigals < ll. vectigalia, CiPar A 45/6.49
vectigals o drets reials < ll. vectigalia, Excit 122/145
dretament i acortada < it. dirittamente, Medici 36/21v
dret i ert (el coll) < ll. erecti, Cateri 9/11
dret i honestament < ll. honestum, AlbCon 88/120
justament i dreta < ll. recte, ValMax 163/1.235
dreçar o fer dretes < ll. rectificare, Regim 1.2.31/30
rectitut i dretura < ll. recta, CiPar A 34/5.32
rectitut i dretura < ll. rectitudo, DeModo B 135
juí i dretura < ll. justicia, Legenda 2.88
juí i dretura < fr. droiture, Chart 244
dreturer i just < pr. dreturer, Matfre 81v
dreturer i just < ll. iustus, AlbCon 83/115
just i dreturer < ll. iustus, DeModo A 106/559.7
just i dreturer < ll. iustus, Excit 85/105
just i dreturer < ll. rectissimus, Africa 405/58
just i dreturer < ll. rectus, Psalt 3.46
justament i dreturera < ll. -, Psalt 3.2
dubitar [o tremolar] < ll. trepidare, Regim 3.1.12/90
dubtar i posar dificultat < ll. ambigere, Troya 8/12
dubtar i sospitar < it. zoppicare, Mirall 1.102
dubtar i tembre < ll. metuere, Pal.la 1.16.20.1
dubtar i témer < ll. dubitare, Spec A 7/124.4
dubtar i tremolar < ll. dubium, SeThy 489/70v
en dubte i no certament < ll. incerti, Verba 123/144b
tot cert i sens dubte < ll. -, Alex 63r
dubtós i incert < it. dubioso, Fiore 39.34
dubtosa i perillosa (fortuna) < ll. anceps, ValMax 215/2.2
dubtós (ed. duptós) i temerós < ll. -, Alex 10v
incerts i dubtosos (coratges) < ll. incerti, SeThy 638/74v
duc i capità < ll. dux, ValMax 89/1.128; 92/1.131; 142/1.206
ducs i capitans < ll. duces, SeMed 2.2.239
duc, capità i emperador < ll. dux, CiPar A 31/4.90
duc, capità i príncep < ll. princeps, Ludolf 1.56c33
duc i emperador < ll. dux, ValMax 91/1.131
duc o guia < ll. dux, Jeroni E5/3a14
duc i guiador < ll. dux, Cateri 2/7v
duc o guiador ms. / capità ed. < ll. dux, Regim 1.2.14/18v
duc i guiador < ll. dux, Salms 79.10
duc i menador < ll. dux, Turpí 51/106.41
ducs o prínceps < ll. duces, Josefus Pról./3a
duc, príncep i capità < ll. ducatus, Ludolf 2.79c5
duc i regidor < ll. dux, Jeroni E39/34d6
duc o regidor < fr. duz, Tresor S 3.38.11
duc i senyor < ll. dux, Alex 26v
príncep i duc < ll. dux, ParesA 164/98a4
princeps i ducs < ll. duces, ValMax 151/1.217
satrapassos o ducs < ll. satrapi, Josefus 11.1/241d
ducat o regiment < ll. ducatum, Troya 127/169
ductor i guiador < ll. ductor, Troya 132/174
guiadora i duquessa < ll. dux, CiOfi 1.22/14
dur i amarg < ll. acerbus, ValMax 272/2.89
dur i amarg, fer i terrible (Atreus) < ll. ferus et acer, SeThy 546/72
dura i amargosa < it. dura, Mirall 1.68
dura i àspera < ll. aspera, ValMax 202/1.288
dur i aspre (fortuna) < ll. dirus, ValMax 41/1.59
dura i aspre (venjança) < it. dura, Medici 25/15
durament i aspra < it. duramente, Mirall 1.158

dura i aspra (batalla) < ll. durus, Troya 123/162
durament i aspre < ll. durius, Benet B 2/37.25, C2/6v
dura i aspra B / duríssima A (servitut) < ll. durissima, CiPar 39/5.120
dura i cruel (batalla) < ll. durus, Troya 190/249
dur i enterc < ll. durus, Ludolf 1.62c6
dura i feixuga < it. dura, Mirall 2.42
durs i forts (membres) < ll. dura, Africa 251/50
durament i fort < ll. dure, Provid 30/109
durs i forts < ll. dura, Provid 32/110
dures i forts (a sostenir) < ll. dura, Provid 44/118
dura i forta (batalla) < ll. durum, Troya 124/164
durs i forts < ll. fortes, Troya 47/67
molt dura i gran (batalla) < ll. gravissimus, Verba 48/191b
durament i greu < ll. aegre, ValMax 441/2.330
dur i grosser (cor) < ll. durus, Benet D 2/9v
dur i mortal (enemic) < ll. durus, Troya 178/235
dur i obstinat < ll. durus, Ludolf 2.44b20
dura i rebevada (voluntat) < ll. ferrea, Excit 25/41
aspres i durs < ll. aspera (ed. aspersa), Alex 9v
aspra i dura (paraula) < ll. asper, DeModo A 56/496.25
aspres i fort dures coses < ll. aspera, SeThy 417/68v
aspra i dura (batalla) < ll. asper, Troya 37/53, 199/261
àsprament i dura < ll. aspere, ValMax 245/2.45
aspres i durs < ll. duri, Vita 59/231v
aspra i dura (batalla) < ll. durus, Troya 214/281
cruel i dur < ll. dirus, SeMed 3.3.614
forts i dures (batalles) < ll. fortis, Africa 1046/78
fort i sobre-dur < ll. horridus, ValMax 100/1.146
gran i dura < ll. durissima, Verba 10/111d
greu i dura (guerra) < ll. gravis, ValMax 257/2.64
dur i mostrar < ll. adducere, Escacs 3.5/107
no durable i caïble < ll. caducus, Basili 786/76c
fràgils i no durables < ll. (imbecilla), CiPar A 7/1.29
verdaders i durables (béns) < ll. vera, ValMax 188/1.267
llonguesa o durada ms. / duració ed. < ll. diuturnitas, Regim 2.2.4/61v
estable, de gran durada < ll. stabilis, Brevil 196c/66.13
certa i duradora A / permanent B < ll. permansura, CiPar 17/2.24
durar i estar (ms. E ésser) < ll. durare, FursV 4.137.3
estar i durar < ll. constare, MorAri 36
estar i durar (la casa) < ll. stare, BíbBa Mc 3.25
restar i durar (en amistat) < ll. durare, Escacs 2.4/53
ésser breu i durar poc < ll. brevia, Ludolf 2.92d2

E

[ebriosos o] embriacs < ll. ebriosi, Regim 1.3.5/3
clergues i persones eclesiàstiques o religioses < ll. clerici, FursV 1.159.9
segle i edat < ll. -, CiPar A Ded. 41
edicte i ordinació < ll. edictus, Brevil 191b/33.1
edificació i devoció < ll. aedificatio, Ludolf 1.140d27
edificació i amonestament < ll. aedificatio, Ruff 1.572
edificants o paredadors < ll. aedificantes, Salms7 1077/123r13
edificar i construir < ll. aedificare, Troya 46/66
edificar i construir < ll. construere, PurPa 1/226
edificar i construir < ll. construere, Secre A 39/6
edificar o informar < ll. aedificare, Benet C 38/23v
bastir o edificar < ll. aedificare, FursV 3.221.3
construir o edificar < ll. constituere, Pal.la 1.39.45.4
[construir o] edificar < ll. construere, Regim 1.2.21/23v; 2.3.3/74
construir o edificar < ll. struere, ValMax 40/1.57
fabricar o edificar < ll. -, ValMax 404/2.278
fer i edificar < ll. aedificare, Efrem 1.8/90b
fer i edificar < ll. construere, Anton 13/22
fermar i edificar les tendes i pavellons < ll. castramentare, Alex 65v
profitar i edificar < ll. aedificare, Ruff 7.427
edificada i bastida < ll. construere, Cel.la B 249/74c
edificis [o albercs] < ll. aedificia, Regim 2.3.1/72v
edificis i bastiments < ll. aedificationes, BíbBa Mc 13.2
edificis i habitacions < ll. aedificia, Jeroni E20/17d23
bastiment i edificis < ll. structurae, BíbBa Mc 13.1
efecte o fi < ll. effectus, AlbLoq 4a/595, rep.
investigar i metre en efecte < ll. exquaerere, Salms 110.2
perfeccionat i efectuat < ll. explere, Job 23.14
efeminat i flac < ll. affeminatus, ValMax 87/1.125
efeminats (ed. afeminats) i flacs < enervare, Brevil 201a/93.16
eficàcia i valor < it. efficacia, Mirall 1.43
virtut i eficàcia (de la confessió) < ll. virtus, Ludolf 1.77b30
virtut i eficàcia < ll. efficacia, Ludolf 1.71c34
de gran virtut i eficàcia < ll. virtuosus, Ludolf 1.141a4
despeses i efusions < ll. sumptus, CiOfi 2.42/101
pobrea, egestat o menester < ll. egestas, CiPar B 45/6.57
egual : veg. igual
jugamans, èo és egües < fr. jumentes, Polo 54.51
eines i instruments < ll. instrumenta, Vita 80/307
aparellaments i eines < ll. instrumenta, Vita 78/296
instruments o eines < ll. instrumenta, Josefus 4.7/92a
tasses i eines (ms. ahines) < it. masserizie, Mirall 2.140
eixamplar i crèixer < ll. augmentare, Miseria 2.15/142c
eixamplar i crèixer < ll. dilatare, ValMax 325/2.170
eixamplar i crèixer < ll. propagari, ParesA 161/94a16
eixamplar i crèixer < ll. -, ValMax 321/2.163
crèixer i eixamplar < ll. dilatare, Comloq 1.3.2/23a16
eixamplat i resolt < ll. relaxari, Efrem 2.1/98b
eixàrcia (ms. exercia) o cordes < ll. funes, Fronti 1.7.3/11v
filat o eixàvega < ll. sagena, Ludolf 2.68d2
eixecar i lloar < ll. extollere, Jugur 65/30v27

eixecar i promoure < ll. extollere, Jugur 65/30r8
eixecades i llevades en contemplació < ll. raptae, PurPa Int./74
eixides i encontrades < ll. exitus viarum, BíbBa Mt 22.9
eixida o éxito B / eiximent A < ll. exitum, CiPar 29/4.62
eixida i fi < ll. exitus, Africa 1032/77
fi i eixida < ll. exitus, Africa 401/58
fi i eixida < ll. exitus, Jugur 14/8r6
fi o eixida < ll. exitus, Salms7 1044/88r7
eiximent o trespassament < ll. exitus, Jeroni E11/7b10
eiximent A / eixida o éxito B < ll. exitum, CiPar 29/4.62
eixir [o devallar] < ll. procedere, Regim 1.4.6/44v
eixir i escapar < ll. evadere, Isac 46/22
eixir fora si mateix i follejar < ll. insanare, SeMed 3.1.383
eixir i proceir < ll. procedere, OraCa 1.151
allenegar i eixir (del cor) < ll. labi, ParesA 128/69c17
fer-se avant i eixir a carrera < it. facersi incontro, Mirall 1.77
partir i eixir < it. partire, Fiore 27.38
proceir [o eixir] (ms. ixir) < ll. procedere, Regim 3.1.7/86v
proceir i eixir (ms. exir) < ll. procedere, Revel 10/11a
proceir o eixir < ll. oriri, ValMax 210/1.300
tornar i eixir < ll. erumpere, Provid 4/90
eixit i desviat de la via < ll. deviare, Isac 13/6
eixits i foragitats < ll. abstracti, ParesA 161/94a14
eixides i tretes (d'una font literària) < it. tratte, Fiore 4.39
nada i eixida (la llum) < ll. orta, BíbBa Mt 4.16
suscitades o eixides (envídies) < ll. suscitari, Benet C 65/35v
ésser eixorca i no poder concebre < ll. sterilitas, ValMax 58/1.84
esterilitat o eixorquea < ll. sterilitas, Pal.la 1.6.8.7
dot i eixovar < ll. dota, Escacs 2.1/29
eixut i secat < ll. desiccatus, Cateri 140/76
eixutes i seques (mamelles) < ll. sicca, Isac 32/15v
sec i eixut < ll. siccissimus, Isac 48v/23v
elació i jactància < ll. elatio, Benet D 4/14
elació i orgull (ms. ergull) < ll. elatio, Spec B 6/25.5
elació i presumpció < ll. elatio, Isac 75v/35
elació i vanaglòria < ll. elatio, Ludolf 2.10a2
elació i vanaglòria < ll. inanis gloria, Ludolf 1.87a9
orgull i elació < ll. elatio, Isac 67/31v, 78/36, rep.
supèrbia o elació < ll. elatio, Salms7 1083/118v28
elat o elevat < ll. elatus, Salms7 1106/150v11
elats i superbos < ll. superbi, Ludolf 2.69c19
promptuosa i elada (pensa) < ll. elata, Isac 17/8
superbiosos o elats (homes) < ll. elati, Salms7 1025/65r14, rep.
per elecció i voluntàriament < ll. ex electione, Regim 1.2.14/18v
elegants i gentils < ll. elegantes, Ludolf 1.120a42
elegir i acceptar < ll. apprehendere, ValMax 201/1.287
elegir i cercar < ll. legere, ValMax 330/2.175
elegir i crear < ll. subligere, ValMax 292/2.118
elegir i encercar < ll. adsumere, ValMax 201/1.287
elegir i promoure (al consolat) < ll. fieri, ValMax 189/1.269
elegir i triar < ll. discernere, Excit 170/198
elegir i triar < it. eliggere, Mirall 1.45
elegir i triar < ll. eligi, Pal.la 1.6.7.12
elegir i triar < ll. eligere, Ruff 19.53
elegir i triar < ll. exoptare, CiOfi 1.118/64
provar i elegir < ll. probare, AlbCon 61/93
rebre i elegir < ll. assumere, Arra 963/154
triar i elegir < ll. eligere, CiOfi 3.3/128
triar i elegir < it. eligere, Medici 99/62v
elegit, determinat i encircuit < ll. circumscriptus, CiPar A 18/2.44

elegit o ordenat (l'abat) < ll. ordinatus, Benet C 64/35
elegit o pres < ll. assumptus, Josefus 5.2/102d
elegits i triats < ll. electae, Pal.la 1.28.28.13
deputat i elegit ed. < ms. deputat, Eix1523 c.363
elets i spectables i reverents < ll. lectissimi, Alfons 4.4/42
elet i especial < it. speziale, Mirall 2.76
eleta i triada < ll. electus, Efrem 2.1/98b; pl. 1.11/95b
deputat i elet o ordonat < ll. deputari, Jeroni 283/54b27
destinat o elet < ll. destinatus, ValMax 34/1.49
nomenat i elet < ll. nominatus, FursV 4.150.5
triada i eleta < pr. ischaussada, Matfre 86v
elevació i penetració en si mateix ed. < ms. arrapament, Eix1523 c.336
pujant i elevant-se < ll. crescendo, DeModo A 84/529.30
elevar i destruir < ll. diluere, Arra 962/151
[elevar o] exalçar < ll. elevari, Regim 1.4.5/43
elevar o exalçar < ll. elevari, Revel 44/19d
elevar-se i exalçar-se < ll. extolli, Isac 98v/45v
elevar i pujar ed. < ms. pujar, Bla1521
elevat : cf. elat
elevats i assortits < it. assorti, Mirall 1.69
arrapada o elevada < ll. rapi, Cateri 126/66v
arrapat i elevat (en esperits) < it. rapito, Medici 206/126v
elat o elevat < ll. elatus, Salms7 1106/150v11
elm o bacinet < it. elmo, Mirall 2.49
elm o bacinet < ll. galea, Alex 67v
elongació (ms. alongació) o llunyament < ll. elungatio, Revel 98/35b
gran eloqüència i parlar < ll. eloquentia, Alex 147r
eloqüència o bella parleria < ll. eloquentia, DeModo B 135
eloqüència o parleria < ll. eloquens, Jeroni E6/3b26
eloqüència o parleria < ll. eloquentia, ValMax 238/2.35
eloqüència o bella parleria < ll. eloquentia, ValMax 78/1.111; 1.199, 201; 2.77, 243
eloqüència o bella parleria plasent < ll. eloquentia, ValMax 396/2.266
suavitat i eloqüència < ll. suavitas, Alfons 2 Pról./15
emanar i brollar < ll. emanare, Revel 77/28b
empaliar i embabucar ('enganyar') < ll. operire, Job 9.24
embalç i enderrocament < ll. lapsus, Ruff 1.231
embalç (ed. esbals) i enderrocament < ll. praecipitium, Ruff 1.410
embalçaments i derrocaments < ll. praecipitia, Ruff 1.523
desitjar i embalçar (honors) < ll. petere, Jugur 63/28v25
embalçat i caüt < ll. praecipitatus, Jugur 14/8r1
involvat i embarassat < it. inviluppato, Medici 45/27v
embarg i empatxament < ll. impetus, Spec A 7/123.39
embarg o enuig < ll. impedimentum, Benet C 52/29
contrast i embarg < ll. -, Alex 138r
empatxaments i embargs i impediments < ll. obstacula, Alex 173v
impediment i embarg < it. impedimento, Medici 100/63
embargament i empatxament < ll. impedimentum, DeModo B 129; pl. 20
embargar o empatxar < ll. impedire, DeModo B 129
embargar i gastar < it. impedire, Besti 21/49.1
destorbar i embargar < it. impedire, Mirall 2.56
ésser replet i embargat < ll. gravari, Excit 53/73
embelleir i ennobleir < ll. pollere, Ruff 1.268
embelleït i aornat < ll. adornatus, Efrem 1.12/96b
embelleïda i ornada < ll. decorare, Efrem 1.5/86b
ornats i embelleïts < ll. adornati, Efrem 1.11/95d
embellir : cf. embelleir
compondre, pintar o embellir (la cara) < ll. componere, DeModo B 150
aornar i embellir < ll. circumdare, Isac 97v/45
ornar i embellir < ll. decorari, Arra 966/160
ornar i embellir < ll. inlustrare, ValMax 326/2.171

ornar i embellir < ll. ornare, CiOfi 2.76/121
ornar i embellir < ll. ornare, DeModo B 151, rep.
ornar i embellir < ll. ornare, Psalt 1.41
ornar o embellir < ll. ornare, ValMax 251/2.54
embenats i faixats < it. fasciati, Mirall 1.138
emblanquir o canejar < ll. dealbare, Salms7 1063/107v16
emblanquit i pintat < ll. dealbatus, Miseria 2.37/222r12
pintat, emblanquit i colorat < ll. dealbatus, Psalt 2.51
emblar i robar < ll. furari, Escacs 3.8/126
emblar i robar < pr. -, Matfre 66v
emblar (ms. amblar) o robar < ll. surripere, Verba 20/117b
furar o emblar < ll. furare, Regim 2.2.19/71
robar i emblar < it. involare, Besti B 44/94.16/64.2
emblats (ed. embrats) i tolts < ll. non dati, DelCel S 92.45
tolt o emblat < it. tolto, Besti 38/82.
embolcar : cf. envolupar
embolcar-se i girar i regirar-se < ll. involvere, DeModo A 20/450.29
embolcar i ocupar (en negocis) < ll. involvere se, Verba 67/134c
embolcar i regirar-se < ll. involvere, DeModo A 127/587.2
embolcat i entrelaçat < ll. implicari, CiOfi 1.117/63v
mesclat i embolcat < ll. mixtus, ValMax 205/1.293
embolicar i enmortallar < ll. involvere, Medit 1316
enllaçar i envolupar A / embolicar i lligar B < it. impaniare, Besti 32/69.12/38.14
ensutziat i embolicat < esp. encenado, VallCor 16.6/13.27
involut i embolicat < ll. involvi, DeModo B 127
cegues, embotides o buides < ll. (fusiles), Alex 139r ?
enllaçaments ... o embotiments < ll. sculpti, Josefus 8.3/181b
embranque o franquesa i llibertat < ll. (ebrietas), Alex 154v ?
[ebriosos o] embriacs < ll. ebriosi, Regim 1.3.5/3
embriaguesa o bavateria < ll. ebrietas, Spec A 7/123.10
negres i embruns (ed. ambrus) < ll. nigrae, Pal.la 1.6.9.11
emendació i satisfacció < ll. emendatio, Benet C 29/20v
satisfacció i emendació < ll. satisfactio, Benet C 43/26
lloc alt o eminent < ll. arx, CiPar A 5/Pròl.66
alt i eminent (lloc) < ll. eminens, Cateri 135/71v
subsidis i emoluments < ll. emolumenta, CiOfi 3.36/140v
empaliar i embabucar ('enganyar') < ll. operire, Job 9.24
empaltada i mesclada < ll. inserta, ParesA 136/75c3
emparar : cf. desemparar
prendre i emparar (un país) < ll. occupare, Gesta 44.9/134.9
empastre o engüent < ll. emplastrum, Dieta 89/90v
empatxaments i embarcs i impediments < ll. obstacula, Alex 173v
contrast i empatxament < ll. repagula, Troya 37/52
embargs i empatxaments < ll. impedimenta, DeModo B 20
embarg i empatxament < ll. impetus, Spec A 7/123.39
embargament i empatxament < ll. impedimentum, DeModo B 129
empatxar i contrastar < pr. empachar, Matfre 16
empatxar [o destorbar] < ll. impedientia, Regim 1.2.2/10v
empatxar i enganar < ll. subplantare, Salms 16.13
empatxar i haver obstacle ed. < ms. empatxar, Eix1523 c.364
empatxar i torbar < ll. impedire, AlbCon 34/65
ésser contrariosos i empatxar la via < ll. contrarii esse, DeModo A 21/452.2
contrastar i empatxar < it. essere contro, Mirall 1.90
embargar o empatxar < ll. impedire, DeModo B 129
torbar i empatxar ms. / impedir ed. < ll. impedire, Regim 1.1.6/4v
empatxat i destorbat < it. impedito, Medici 113/71
empatxats [o torbats] < ll. impedi, Regim 1.2.9/14v
empediments : veg. impediments
plantes, llinyatges i empelts < ll. germina, DeModo B 150
plantar i empeltar < ll. conserere, Miseria 1.13/132d

plantar i empeltar < ll. inserere, Isac 25/12
[implumada o] empenada < ll. pennata, Regim 3.2.8/98
empènyer i enduir < it. recare, Medici 174/105v
empènyer i ferir < ll. impegere, Benet B Pròl./32.7
empènyer [o gitar] < ll. impellere, Regim 1.2.5/12v
empènyer i metre avant ms. / inclinar ed. < ll. impellere, Regim 1.2.25/26
esforçar-se i empènyer's < ll. saevire (contra), Troya 122/160
esteniment i moviment i empenyiment < ll. extensio, Secre B 119/17
césars o emperadors < ll. caesares, ValMax 2/1.16
duc i emperador < ll. dux, ValMax 91/1.131
duc, capità i emperador < ll. dux, CiPar A 31/4.90
empinats i superbos < ll. excelsi, Job 21.22
emprar i usar < ll. ad usum convertere, FursV 4.125.23

convidar i emprar < ll. invitare, ParesA 127/67a21
usar i emprar (ed. aemprar) < ll. uti, FursV 4.120.9
empremsar o constrènyer < ll. configere, Salms7 1030/70v23
empremsat o premut < ll. deprimere, Salms7 1035/76r27
empremuda o empremta ms. / empremtada ed. < ll. imprimi, Regim 2.2.6/63v
empremuda o empremta / empremtada ed. < ll. imprimi, Regim 2.2.6/63v
fermats o empremuts ms. / empresos ed. < ll. imprimi, Regim 2.2.6/63
emprendre i començar (la guerra) < ll. capere, Alfons 1.22/9
emprendre i portar a < ll. impellere, CiPar A 12/1.93
emprendre, sostenir i portar (treballs) < ll. suscipere, CiOfi 3.25/136v
aombrar i emprenyar < ll. impregnata, Psalt 4.4
empresa o enclosa dins < pr. enclausa, Matfre 40
covinença, empresa i congregació < ll. conjuratio, Alex 92v
catius o empresonats < it. prigionieri, Mirall 2.84
servei i empriu < fr. servaige, Chart 290
emulació, èo és desig de semblar al virtuós < ll. aemulatio, Alfons 28/2.55
emulació i desig < ll. aemulatio, Ruff Int.86
enagar : cf. anegar
enagar o encoratjar lo poble a fer mal < ll. animare, FursV 2.146.1
gastat i enagrit (el vi) < ll. deterius, Cateri 140/75
afectat i enamorat < ll. affectus, CiPar B 35/5.51
encadenament o lligament < ll. vincula, Salms7 1099/145v11
constrènyer, lligar i encadenar < ll. constringere, Excit 7/21
ferrat i encadenat < ll. vincula, ValMax 240/2.37
lligada i encadenada < ll. connectere, Comloq 1.1.3/5c15
lligat i encadenat < ll. -, Psalt 3.188
pres i encadenat < ll. catenatus, StHon 354/13
encalçar i calcigar < ll. calcare, Ruff 8.15
encalçar i enutjar < ll. fugare, Ruff 31.86
encalçar i foragitar < ll. effugare, Dial 1.10/76.11
encalçar [o fer fugir] < ll. fugare, Regim 1.2.14/18v
encalçar i perseguir < ll. conculcare, Excit 27/43
encalçar i perseguir < ll. persequi, Troya 151/201
encalçar i seguir < ll. sequi, Troya 155/193
encalçar i sobrar < ll. effugare, Trict 307/90.11
percudir i encalçar < ll. concutere, Efrem 1.9/93a
seguir o encalçar < ll. instare, Africa 949/73
venal i quaix mesa a l'encant < it. venale, Medici 181/110v
encantadors o conjuradors < ll. malefici, Dial 1.10/78.1
encantador i fetiller < ll. magus, StHon 368/26
maleficis o encantaments < ll. venefica, Jeroni C7/78d1
lligat i encarcerat < ll. religatus, Dial 3.320/239.8
reclús i encarcerat < ll. reclusus, AlbLoq 6b/603
encautant i avisant a < ll. admonere, Brevil 206b/124.12
allenegar i encavar-se < ll. illabi, Excit 8/22
encegament i escuridat < ll. obscuritas, Isac 93v/43

encegar i exorbar < ll. excaecare, Excit 6/19
escureir i encegar < ll. obscurari, Isac 36v/17v
tancar i encegar los ulls < ll. excaecare, Dieta 19v/6v
encegat i enfosquit < it. accecato, Medici 14/8v
encegats, exorbats < ll. -, Vita 64/237v
abonat i encegat < ll. (circumdans), Alex 97v
encendre's i abrasar-se < ll. accendere, Isac 33/16
encendre i atiar < it. accendere, Medici 23/14
encendre i commoure < ll. accendere, ValMax 223/2.14
encendre i cremar < ll. incendere, DeModo B 47
encendre i escalfar < it. accendere, Medici 27/16v
encendre i inflamar, rep. < ll. accendere - incendere, Jugur 4/1r7 - 8/2v28
encendre i inflamar < it. accendere, Mirall 2.46
adobar i encendre (llànties) < ll. refovere, Dial 3.24/224.13
animar i encendre < it. accendere, Medici 91/57v
inflamar i encendre < ll. accendere, ValMax 246/2.47
inflamar i encendre < ll. inflammata, Vita 4/40
encendre : cf. encesa
encenedor i atiador < it. incendiario, Medici 14/8v
encenedor o enflamador < ll. incentor, Salms7 1068/113r23
incendiari [o encenedor] < ll. incendiarius, Regim 3.3.23/128v
encercador i escrutador < ll. -, Efrem 1.9/91c
investigant o encercant < ll. investigans, Salms7 969/2v16
encercar : cf. cercar
encercar i considerar ed. < ms. cogitar, Bla1521
encercar o demanar < ll. quarere, GuidoCo 12.12/436
encercar i escodrinyar < ll. percunctari, Jeroni E20/18b2
encercar i escrutar < ll. perscrutare, Verba 115/142c
encercar i incircuir < ll. circuire, DeModo B 155
encercar i trobar < ll. investigare, Brevil 197b/70.15
encercar i voler haver < ll. quaerere, DeModo B 162
consellar i encercar < ll. scrutari, Troya 119/156
demanar i encercar < ll. inquirere, FursV 4.57.3
demanar i encercar < ll. quaerere, ParesA 128/68b17
demanar i encercar < ll. quaerere, Troya 75/105
elegir i encercar < ll. adsumere, ValMax 201/1.287
enquerir i encercar < pr. querre, Matfre 6v
enquerir i encercar < ll. requirere, Verba 20/117d
enquerre, encercar < ll. inquirere, FursV 3.9.5
escrutar i encercar < ll. discutere, Basili 694/81a
escrutar i encercar < ll. scrutare, DeModo B 134
espiar o encercar < ll. explorare, Troya 12/17
explorar o descobrir / encercar < ll. explorare, CiPar B/A 17/2.24
requerir o/i encercar < ll. requirere, AlbLoq 3b/592; 6c/604, rep.
requerir, investigar i encercar < ll. requirere, CiPar A 7/1.23
tractar i encercar (consells) < ll. scrutare, Troya 151/201
encercats i demanats < ll. exquisiti, Escacs 2.1/26
encercolats o assetjats < ll. circumdari, Jeroni E13/8a31
encesa [o afogada] < ll. igniri, Regim 2.2.11/66v
encesa i inflamada < ll. accensa, Cateri 135/72
encés i inflamat < ll. accensus, Jugur 82/36v9
estar encesa i allumenar i resplandir < ll. candere, Alex 147v
mogut i encés < ll. accensus, Troya 138/183
encetar (ed. ensetar) o fendre < it. fendere, Fiore 18.18
encircuir : cf. circuir
encircuir i assetjar < ll. obsidere, ValMax 250/2.52
elegit, determenat i encircuït < ll. circumscriptus, CiPar A 18/2.44
enclinar(-se) : veg. inclinar(-se)
lo dia s'enclou i s'envespreix < ll. concludit dies, Efrem 1.4/85
encloure's (ms. encloir-se) i estar reclús < ll. recludere, Verba 92/138d

encloure i tancar < ll. intercludere, CiPar B 12/1.104
encloure i tancar < ll. includere, ValMax 417/2.295
revironar i encloure < pr. enserrar, Matfre 36
tancar i encloure < ll. recludere, DeModo A 20/451.12
enclós i environat < ll. inclusus, Troya 41/58
enclosos i tancats < ll. inclusi, Alex 161r
enclosos i tancats < ll. inclusi, SeHer 748/36
encloses i tancades < ll. inclusa, SeMed 2.2.215
empresa o enclosa dins < pr. enclausa, Matfre 40
doble de cor i simulat i encobert (un home) < it. doppio, Medici 160/99
encontinent i sens tota triga < ll. sine mora, Alex 178r
regió o encontrada < ll. regio, Jugur 52/23v2
eixides i encontrades < ll. exitus viarum, BíbBa Mt 22.9
donar o encontrar en < ll. invenire, Job 3.22
ocòrrer o encontrar < ll. occurrere, Spec A 7/123.43
ésser encontrat i reebut < ll. occurri, Benet C 53/29
enagar o encoratjar lo poble a fer mal < ll. animare, FursV 2.146.1
encòrrer o cometre (pecats) < ll. incurrere, Revel 105/37d
encorreguts i burlats < ll. cooperti, Job 6.20
encorriment i perturbació (ms. pertorbació) < ll. incursus, DeModo B 159
contexta o encrustada (de pedres) < ll. contexta, Troya 129/172
endebilir o enmalaltir < it. infermare, Medici 128/79v
endenyar-se i enfellonir-se < ll. indignari, Rufí 7.70
endenyat: indignat
endenyat i engruixat < ll. incrassatus, BíbBa Mt 13.15
endenyat i feló (ms. falon) < ll. indignatus, Rufí 31.98
balç i enderrocament < ll. ruina, Rufí 1.605
destrucció o enderrocament < ll. ruina, ValMax 286/2.109
embalç i enderrocament < ll. lapsus, Rufí 1.231
embalç (ed. esbals) i enderrocament < ll. praecipitium, Rufí 1.410
escabrants o enderrocaments < ll. ruina, Isac 123v/56
ruïna, èo és enderrocament de cases < ll. ruina, FursV 4.125.12
trabucances i enderrocaments < ll. ruinae, Miseria 1.14/175v19
enderrocar : cf. derrocar
enderrocar i esmenuçar-se < ll. conminuere, Alex 82r
enderrocar i gitar per terra < it. gettare a terra, Mirall 2.30
caure [i ésser enderrocat] < ll. ruere, Regim 1.2.32/30v
esfondre's o enderrocar-se < ll. succumbere, Pal.la 1.17.20.17
estrabancar i enderrocar (enemics) < ll. prosternere, Escacs 2.6/65
precipitar i enderrocar < ll. praecipitare, DeModo B 131
precipitar o enderrocar < ll. praecipitare, Salms7 1017/56v8
prostrar i enderrocar < ll. prostrare, Psalt 1.62
prostrar i enderrocar i anul.lar < ll. prostrare, Psalt 2.30
trebucar i enderrocar < ll. tradere in ruinam, Troya 42/59
vèncer, enderrocar i metre abaix < ll. vincere, DeModo B 140
abissada i enderrocada < ll. inabyssata, Revel 40/18a
destroïda i enderrocada < pr. derocada, DeJer 44/47
gitat i enderrocat < ll. dejectus, Cel.la B 251/75c
endureït, malvat i endiablat (cor) < ll. pravus, Excit 98/120
regalada, endolcida i quasi fusa < it. liquefatta, Mirall 2.57
endormiscada i peresosa < ll. languens, SeMed 5.1.902
regidor [o endreçador] < ll. rex, Regim 1.1.5/3v
endreçant [o regent] < ll. dirigens, Regim 2.1.6/50
endreçar i acabar < ll. perficere, Salms 16.5
endreçar i exercitar < ll. excitare, Isac 25/12
endreçar i guiar < ll. dirigere, Ludolf 1.44c7
endreçar [o guiar] < ll. dirigere, Regim 1.2.12/16v
[endreçar i] guiar < ll. dirigere, Regim 1.2.11/16
[endreçar o] regir < ll. dirigere, Regim 1.2.1/9v; 3.3.10/120v
endreçar i reglar < ll. rectificare, Comloq 1.4.2/48d28

adobar i endreçar < ll. adaptare, Escacs 2.3/45
adobar i endreçar (la misericòrdia) < it. ordinare, Mirall 2.175
doctrinar i endreçar ed. < ms. endreçar, Bla1521
estrebancar i endreçar (per enderrocar?) < ll. prosternere, Escacs 4.3/144
inclinar-se i endreçar < ll. constituere se, Secre B 147/25v
ordonar i endreçar < ll. praeparatio, Vita 20/141v
regir [o endreçar] < ll. dirigere, Regim 1.2.8/14
trametre i endreçar < ll. dirigere, DeModo A 12/441.4
bastits i endreçats < ll. erigi, Cel.la B 250/75a
menaments i enduiments d'aigua < ll. ductus aquarum, FursV 3.242.8
enduir : cf. addur
empènyer i enduir < it. recare, Medici 174/105v
endureït : cf. dur
endureït, malvat i endiablat (cor) < ll. pravus, Excit 98/120
obstinat o endureït < ll. obstinatus, Spec A 7/123.32
enemic i adversari < ll. hostis, SeThy 241/64
enemic i contrari < ll. contrarium, MorAri 140
enemics i contraris < ll. inimica, SeThe 1270/103
adversaris i enemics < ll. adversarii, Alfons 2.8/17
adversari i enemic < ll. adversarius, Isac 105/48
odi i enemistat < ll. odium, Troya 56/80
enertit : cf. ert
enertit i baldat < ll. redacti, Job 16.8
enfadir i tornar orat < it. impazzare, Medici 29/17v
enfalagats i obscurats < ll. obscurati, Jugur 49/23v1
acabuçar i enfangar < ll. mergere, Psalt 3.83
acabuçar i enfangar < ll. submergi, Excit 13/27
enfastigar : cf. fastig
enutjar (ed. enviar) i enfastigar < ll. fastidiare, Escacs 4.1/135
ujar i enfastigar < ll. saciari, Secre B 49/4v
enfellonir : cf. felló
enfellonir i iràixer < fr. se courroucer, Sidrac 30/77.17
agreujar i enfellonir < ll. acerbare, Efrem 1.2/83c
agreujar i enfellonir < fr. couroucer, Tresor B 3.86.1
endenyar-se i enfellonir-se < ll. indignari, Ruff 7.70
indignar-se i enfellonir-se < it. indegnarse, Medici 19/11v
irèixer's i enfellonir < ll. iratus, Jeroni E7/4c19
irèixer i enfellonir-se < ll. irasci, ParesA 157/90c15
enfellonit i conturbat < it. turbato, Medici 57/34
girat i enfellonit < it. rivolto, Mirall 1.88
enferm : veg. inferm
enfitar i ensutzar (un espill) < ll. inficere, Dieta 21v/9v
enflaquit : cf. flac
debilitat i enflaquit < it. indebolito, Mirall 1.41
flamejants i enfogades i calentes < ll. fervor, Alex 114r
enoradida i enfollida < ll. infatuata, Efrem 1.13/97a
enfortar i corroborar < ll. roborare, ParesA 131/70c7
enfortir i refermar < ll. roborare, ValMax 60/1.85
enfortir i vallejar entorn < ll. cingere, ValMax 83/1.118
aguar i enfortir (un coltell) < ll. acuere, Excit 39/57
environar i enfortir (de murs) < ll. circumcindere, Troya 242/317
engan : veg. engany
enganys i aguaits < ll. insidiae, ParesA 167/100b13
engany o astúcia (ms. stúcia) < ll. dolus, Josefus 2.7/43d
càl.lidos... i plens d'engany i barateria < ll. callidi, CiPar A 51/6.153
engany o decepció < ll. deceptio, Comloq 1.10.7/83a32
enganys i decepcions < esp. engaños, VallRev 73v12/134.2
engany i decepció < ll. suggestio, Jeroni E25/21c13, rep.
engany i falsia < ll. dolus, Benet C Pròl.4/8
enganys i falsies < ll. mendacium, ValMax 469/2.373

engany o frau < ll. dolus, Jugur 36/17r23
engany i frau < ll. fraus, Ruff 15.29
engany i imaginació < it. imaginamento, Fiamm 982/124
engany i maestria < ll. cauterium, ParesM 57/62d4
engany i malícia < ll. dolus, ValMax 383/2.250
enganys i traïcions < ll. dolus, SeMed 3.2.445
fer engany i ultrança < fr. decevoir, Chart 255
astúcia i engany < ll. astutia, Excit 10/24
decebiment i engany < pr. decebemen, Matfre 68v
decepció o engany < ll. deceptio, Revel 142, rep./48a
error i engany < ll. decipiens, Job 12.17
falsies i enganys < ll. astutiae, ParesA 149/83d6
falsia i engany < ll. dolus, Miseria 2.15/200v13
falsies o decepcions o enganys < ll. fallacia, Jeroni E36/32a14
falsia i engany < ll. fallacia, Troya 21.28
frau, engany < ll. dolositas, Ludolf 2.9d42
frau i engany < ll. dolus, Benet B Pròl./31.14
fraus o enganys < ll. dolus, CiOfi 1.32/18v, rep
frau i engany < ll. dolus, Excit 98/120
fraus o enganys < ll. dolus, Salms7 1039/81r20
frau i engany < ll. fraus, Comloq 1.3.6/30b4
frau o engany < ll. fraus, SeMed 2.2.290
frau, engany i barateria < ll. fraus, SeMed 2.3.330
amb frau i engany < ll. fraudibus, Troya 232/304
frau i engany < ll. -, SeThe -/94v
il.lusió i engany < ll. calliditas, Verba 43/189a
maginació i engany < ll. machinatio, Troya 24/33
sofísticament i per engany < ll. sofistice, AlbLoq 5b/600
traïció o engany < ll. seditio, AlbLoq 5c/601
enganyable i fugitiva (amor) < ll. fugax, Arra 953/126
deceptòries i enganyables (paraules) < ll. deceptoriae, DeModo B 138
enganyador i astut < ll. callidus, Africa 794/65
enganyador i deceptori (somnis) < ll. deceptoria, DeModo B 161
enganyador i fals < ll. detractor, Benet C 4/8
enganyador i falsador < ll. deceptor, Ruff 19.38
eretge i enganyador < it. ingannatore, Mirall 2.62
hipòcrits i enganyadors < ll. hypocrita, Psalt 1.41
seductor i enganyador < it. seduttore, Mirall 1.136
sofístic (sufístic) i enganyador < ll. sofisticus, AlbLoq 5b/600
error i enganyament < ll. error, Isac 38/18v
follia i enganyament < ll. fallacia, Ruff 11.14
enganyar i decebre < ll. decipere, DeModo B 131, rep.
enganyar i decebre < ll. fallere, Cateri 155/83v
enganyar i descebre < it. ingannare, Decam 306/310
enganyar i decebre < ll. (interclaudere), CiPar A 12/1.104
enganyar-se i errar < ll. errare, Isac 91/42
enganyar i fraudar < ll. fraudare, Efrem 1.9/90d
arrapar i enganyar < ll. seducere, Legenda P 3.313
decebre i enganyar < ll. decipere, Isac 72/33v
decebre i enganyar < pr. decebre, Matfre 23v
decebre i enganyar < ll. machinari, Isac 70v/32v
decebre i enganyar < ll. seducere, Excit 46/65
empatxar i enganyar < ll. subplantare, Salms 16.13
esvaneir, defallir o enganyar < ll. evanere, Jeroni E10/6d37
mentir i enganyar < ll. mentiri, Africa 280/51
enganyada i decebuda < ll. decepta, Alex 6r
enganyat i fraudat < ll. fraudari, Verba 35/185d
enganyats i trabucats < ll. decepti, Verba 42/188a
decebuda o enganyada (virtut) < ll. circumventa, ValMax 350/2.201
decebut i enganyat < ll. deceptus, Escacs 3.2/85

decebuda i enganyada < ll. seducta, Cateri 167/91v
escarnit i enganyat < ll. delusus, Verba 46/189c
fallit i enganyat < ll. fellere, PurPa 16/703
frustrat o enganyat < ll. frustratus, ValMax 41/1.59
enganyós, fraudulent < ll. dolosus, Ludolf 2.72d23
enganyosa i fraudulenta < ll. fraudulens, Excit 145/170
enganyós i traïdor < ll. dolus, Turpí 46/102.1
afalagades i enganyoses (paraules) < ll. dulces, Kempis 3.43/4351
doloses i enganyoses < it. dolose, Mirall 1.129
fallible i enganyosa < ll. fallax, Jeroni E36/32a2
falsiós i enganyós < ll. nugatorius, Excit 32/49
maliciós i enganyós < it. ingegnoso, Besti B 61/129.15
malvestat i art enganyosa < ll. versutia, Psalt 3.181
zelar i ésser engelosit < ll. zelare, Salms7 1032/73v8
engendrar i influir < ll. influere, CiOfi 2.31/97v
engendrar i nodrir < ll. procreare, ValMax 270/2.84
engendrar i parir < ll. pariri, Escacs 3.6/115
concebir-se i engendrar-se < it. concipersi, Mirall 1.62
procrear i engenrar < ll. procreare, CiOfi 1.54/27v
enginy o altre artifici < ll. artificium, Mores 122
enginys o artificis < ll. machinationes, Josefus 8.3/179d
enginy i enteniment < ll. ingenium, Secre A 25/1
[enginy o] indústria < ll. ingenia, Regim 3.3.16/124v
trobar enginy i manera < it. ingegnersi, Decam 304/308
enginy i mestria < it. ingengo, Medici 209/128v
enginy i saber < ll. virtus, Isac 70/32v
enginys i subtilitats < ll. ingenia, Escacs 1.3/21
art i enginy < ll. ingenium, StHon 346/2
per art i enginy < it. saviamente, Decam 500/510
frau i enginy de fallir < ll. sollertia, CiOfi 1.33/19
guises i enginys < ll. ingenia, ValMax 62/1.89
stúcia, saviesa i enginy < ll. astutia, DeModo B 136
enginyós : cf. ingeniós
escaltraïts i enginyosos < ll. callidi, CiOfi 2.10/87v
industriós [o enginyós] < ll. industrius, Regim 1.2.31/30
maliciós i enginyós A / maliciós i enganyós B < it. ingegnoso, Besti 61/129.15/101.12
engir i entorn < ll. circa, Provid 4/89
engir i entorn < ll. per circuitum, Josefus 3.7/61c, rep.
engir i entorn < ll. circum, Jugur 37/17v10
engir i entorn (anar) < ll. circum ire, Africa 749/62
engir i entorn < ll. circumdatio, Alex 25r
engir i entorn < ll. circumstantes, Brevil 198a/76.2; 208c/134.23
engir i entorn < ll. congirans, Alex 8r
engir i entorn < ll. perinde, ValMax 140/1.201
fer engir o entorn < ll. verti, Dieta 24v/13v
engir i entorn < ll. -, SeMed 1.1.45, rep.
engir i entorn < ll. -, ValMax 199/1.284
entorn i engir < ll. circumcingere, Turpí 16/55.44
entorn i engir < ll. saepta, ParesA 161/94c7
beure i englotir < ll. absorbere, Troya 244/320
sorbir i englotir < ll. conglutiri, Isac 34/17
engolir i devorar < ll. deglutire, Jeroni E16/13a13
pensar i engreixar (muls) < ll. impinguere, Salms7 1024/65r6
nodrit i engreixat < ll. nutrire, Verba 64/133b
saginat i engreixat < ll. saginare, Brevil 206a/123.5
femar i engrèixer < ll. stercorare, Pal.la 5.1.142.11
abcegar i engrossair < it. accecare, Medici 18/11
engrossir i espesseir < ll. spissare, Dragma 56/21
endenyat i engruixat < ll. incrassatus, BíbBa Mt 13.15
enjoyar i abundar < ll. abundare, Dieta 60/59v

amb enllaçaments i esculpitures o embotiments < ll. sculpti, Josefus 8.3/181b
enllaçar i ajustar < ll. constringere, Ruff 22.24
enllaçar-envolupar / embolicar-lligar < it. impaniare, Besti 32/69.12/38.14
enllaçats i envolupats < it. inviluppati, Mirall 1.94
ple i enllaçat < ll. perplexus, Isac 106v/48v
ésser tengut i enllaçat (d'un vici) < ll. teneri, Verba 21/118
enlletgeïts i ensutzats < ll. polluta, ParesA 163/96c9, rep.
enlletgeïda i sullada < ll. contaminata, Efrem 1.7/89d
deturpar i enlletgir < ll. inmunditia, Ludolf 2.16b32
ensutzir i enlletgir < ll. maculare, DeModo A 47/485.16
donar maculació i enlletgir < ll. maculare, Psalt 2.52
no's pot marfar i enlletgir < ll. inmarcessibilis, Efrem 1.11/95a
enmalaltir i enmesquinejar < ll. aegrotare, Isac 58/27
endebilir o enmalaltir < it. infermare, Medici 128/79v
ensutzir o enmalaltir < ll. contaminare, Benet C 28/20v
enmalaltir i enmesquinejar < ll. aegrotare, Isac 58/27
ocupar-se i enmiscuir-se ed. < ms. ocupar-se, Eix1523 c.363
embolicar i enmortallar < ll. involvere, Medit 1316
enmutir o ésser mut < ll. obmutescere, Spec A 5/121.2
embelleir i ennobleir < ll. pollere, Ruff 1.268
aceat i ennobleït (de riqueses) < ll. opulentus, Troya 74/104
decorat i ennobleït < ll. circumfultus, Troya 106/138
enoradit : cf. orat
enoradida i enfollida < ll. infatuata, Efrem 1.13/97a
enormes i greus (perills) < ll. enormes, Troya 32/45
enorme i maculat ed. < ms. dolent, Eix1523 c.320
enquerir : cf. querir
enquerir i cercar < ll. exquaerere, CiOfi 1.132/70v
enquerir i cercar < ll. inquirere, CiOfi 2.44/102v
enquerir, encercar < ll. inquirere, FursV 3.9.5
enquerir i encercar < pr. querre, Matfre 6v
enquerir i encercar < ll. requirere, Verba 20/117d
enquerir i voler haver < ll. quaerere, Troya 20/27
examinats i enquests < ll. examinati, Escacs 2.4/51
enrabiar i maleir < it. irritrosire, Corba 1214/74
fret i enredrat < ll. rigor, Ludolf 2.8d10
fret, ert i enredrat < ll. rigidus, Ludolf 2.8d6
enrejats i desvibronats < ll. rigere (?), Excit 133/157
enrejat i refredat < ll. torpescere, SeMed 5.1.926
ditació i enrequiment < ll. ditatio, Spec B 4/23.15
enrevironar : cf. revironar
enrevironar i guardar < ll. circumdare, ValMax 250/2.52
cercar i enrevironar < pr. revironar, Matfre 26
circuir i enrevironar < ll. circumdare, DeModo A 2/429.22; 38/473.17
circuir i enrevironar < ll. circumdare, Provid 42/117
circuir o enrevironar ms. / cloure ed. < ll. circumstare, Regim 3.3.15/123v
salpiscar o enrorar < ll. aspergere/, Salms7 1062/107r26, rep.
untar i enrosar < ll. perunguere, Psalt 2.65
enseguir : cf. seguir
enseguir i cercar < ll. insequi, Escacs 2.1/27
fer i enseguir < ll. expedire, Troya 25/36
disputador o ensenyador < ll. concionator, Dial 4.4/21.6
adoctrinadora i ensenyadora < ll. doctrix, Revel 2/8c
escriure i ensenyalar (la victòria a algú) < ll. ascribere, Escacs 2.6/71
doctrina i ensenyament < ll. dogma, Excit 122/145
ensenyar i adoctrinar < ll. docere, Ruff 7.342
ensenyar i castigar < ll. erudiri, Escacs 2.2/37
ensenyar i demostrar < ll. ostendere, Anton 5/16
ensenyar i donar lliçó < ll. docere, Job 21.22
ensenyar i erudir < ll. -, CiPar A Ded.91

ensenyar i instruir < ll. docere, Jeroni E9/5c24
ensenyar i instruir < ll. docere, Ruff 8.73
ensenyar i instruir (ed. instituir) < ll. docere, Ruff 1.600
ensenyar o instruir < ll. docere, Salms7 1023/62r27
ensenyar i mostrar < ll. docere, DeModo B 126
ensenyar i nodrir (els fills) < ll. erudiri, Escacs 2.2/37
ensenyar i preïcar < ll. docere, ParesA 161/94a20
ensenyar i preïcar < it. insegnare, Mirall 1.86
demostrar i ensenyar < ll. ostendere, Isac 25/12
erudir o ensenyar < ll. erudire, Econ 1.330
instruir i ensenyar < ll. docere, Excit 122/145
instruir i ensenyar < ll. instruere, ParesA 137/76a14
instruir i ensenyar < ll. instruere, Vita 4/40
manar o ensenyar < ll. praecipere, Pal.la 1.1.2.23
mostrar i ensenyar < ll. discere, Ruff 21.31
mostrar i ensenyar < ll. docere, Anton 6/17
mostrar i ensenyar < ll. docere, Efrem 1.1/82d
mostrar i ensenyar < ll. docere, MorAri 304
mostrar i ensenyar < ll. docere, ParesM 59/64a13
mostrar i ensenyar < ll. docere, Revel 2/8c
ensenyats o adoctrinats / docils ed. < ll. dociles, Regim 1.4.5/43
ensenyat o adoctrinat < ll. erudiri, Regim 1.1.3/2v
ensenyats i instruïts < ll. docere, Benet C1/5
[ensenyat o] instruït < ll. erudiendus, Regim 1.1.1/1v
ensenyat i mostrat < ll. doctus, ParesA 155/89a20
ensenyat i mostrat < ll. eruditus, Paul 4/315.4
adocrinat i ensenyat < ll. -, CiPar A Ded.64
erudita o ensenyada < ll. erudita, CiPar B 4/Pròl.47
instruït i ensenyat < ll. instructus, PurPa 6/351
modests i ensenyats < ll. eruditi, CiPar A 38/5.102
mostrat i ensenyat < ll. doctus, ParesA 130/70a21
savi i ensenyat < ll. edoctus, Amor 35.19
tancats i enserrats < ll. consistebant, Alex 90r
ensertar o escriure < ll. inserere, ValMax 419/2.300
sens ofensió o ensopegament de mon peu < ll. inoffenso pede, Jeroni 285/57a4
gloriar-se i ensuperbir-se ed. < ms. gloriejar, Eix1523 c.328
inflar-se i ensuperbir-se < ll. reddere se elatos, Benet B Pròl./31.26
sens màcula o ensutzament < ll. inmaculatus, Benet C 7/11v
contaminar o ensutzar < ll. contaminari, Excit 124/147
enfitar i ensutzar (un espill) < ll. inficere, Dieta 21v/9v
macular i ensutzar < ll. foedare, Psalt 3.180
tocar i ensutzar < ll. contaminare, Provid 12/96
ensutzada i tacada de pecats < ll. infecta, Isac 112v/51v
enlletgeïts i ensutzats < ll. polluta, ParesA 163/96c9, rep.
tacat i ensutzat < ll. infectus, Isac 45/21v
tatxada o ensutzeada < ll. infecta, Revel 105/37d
tacar i ensutziar < ll. infundere vitia, Alfons 2.44/25v
ensutziat i embolicat < esp. encenado, VallCor 16.6/13.27
ensutzir i enlletgir < ll. maculare, DeModo A 47/485.16
ensutzir o enmalaltir < ll. contaminare, Benet C 28/20v
ensutzir i macular < ll. foedare, ValMax 456/2.354
ensutzir i viciar < ll. vitiari, Benet C 61/33
contaminar i ensutzir < ll. contaminare, DeModo B 169
contaminar i ensutzir < ll. contaminare, SeMed 2.2.264
corrompre i ensutzir < ll. foedare, Arra 961/149
macular i ensutzir < ll. maculare, Excit 118/140
macular o ensutzir < ll. perfundere, ValMax 294/2.122
sullat, ensutzit i maculat < ll. oblitus, ValMax 377/2.241
esculptures i entallaments < it. sculture, Medici 250/150v
entegre : cf. integre

entegrement i complida < ll. integraliter, Cateri 135/72
entegre i contínua < ll. integer, PurPa 11/516
entegrement i perfecta < ll. integritas, Brevil 201b/95.3
entegre, savi i virtuós < ll. integer, ValMax 147/1.212
entegra i segura (terra) < ll. tuta, Africa 1049/78
entegra i sencera (fe) < ll. sincera, ValMax 160/1.231
entegre i virtuós < ll. integer civis, ValMax 446/2.338
pura i entegra < ll. inviolata, ValMax 178/1.254
pura i entegra < ll. inviolata, Brevil 201b/95.3
cortina i enteiximent < ll. cortina, Josefus 3.7/60d
entenció : veg. *intenció*
entendre i aprendre < ll. intelligere, Dragma 211/88
entendre i conèixer < ll. agnoscere, Cel.la B 251/75b
entendre i conèixer < ll. intelligere, ParesA 158/91b12
entendre i conèixer < ll. intelligere, Rufí 1.129
entendre i considerar < ll. advertere, Troya 43/61
entendre i esforçar < ll. intendere, Regim 1.2.7/13v
entendre i estimar < ll. intelligere, ParesA 132/72b8
entendre [o guardar] < ll. advertere, Regim 1.3.11/38v
entendre i guardar < ll. attendere, Escacs 2.1/23, rep.
entendre i ocuparse (en ciències) < ll. -, ValMax 62/1.88
entendre i pensar < ll. incidere, Isac 128v/58
entendre i percebre < ll. perficere, Basili 689/78d
entendre i punyar < fr. baer, Tresor S 3.38.1
entendre i saber < it. intendere, Besti B 39/84.6/53.4
entendre o saber ms. / notar ed. < ll. advertere, Regim 3.3.7/119
entendre i veure < ll. attendere, Escacs 3.3/94
entendre i voler < it. intendere, Decam 554/566
aprendre i entendre < ll. dicere, Rufí 7.146
aspirar i entendre (a la victòria) < ll. anhelare, Troya 143/189
aspirar i entendre < ll. aspirare, Escacs 2.6/70
aspirar o entendre (en dignitats) < ll. aspirare, Revel 173/58d
cobejar i entendre < ll. intendere, Troya 154/205
conèixer i entendre < ll. intelligere, ParesA 151/85b1
[donar cura i] entendre en < ll. operam dare, Regim 1.2.31/29v
escoltar i entendre < ll. inspicere, Vita 7/62v
esforçar i entendre (l'enteniment) < ll. intendere, Lignum Intr./66
estudiar i entendre (en negocis) < ll. studere, Isac 96v/44v
[estudiar o] entendre a < ll. studere, Regim 1.2.31/29v
figurar i entendre < ll. intelligere, Ruff 7.376
guardar bé i entendre < ll. attendere, Isac 15/7
inferir i entendre < ll. elicere, Cateri 16/15
metre's i entendre i contrastar a la batalla < ll. insistere bello, Escacs 2.4/58
mirar i entendre < it. intendere, Medici 234/140v
mostrar i donar entendre < it. dimostrare, Mirall 1.88
oir i entendre < ll. audire, Alex 71v
oir i entendre < it. udire, Decam 172/174
oir i entendre < ll. audire, DelCel U 88.3; P 81.33, rep.
oir i entendre < ll. audire, Isac 86v/40
oir o entendre < ll. audire, Jeroni E28/24c33
percebre [o entendre] < ll. percipere, Regim 1.3.7/36v; 2.2.8/64
percebre o entendre < ll. percipere, Revel 148/50b
percebre i entendre < ll. perpendere, Revel 241/83c
saber i entendre < ll. notare, Legenda 2.30
saber i entendre < it. sapere, Fiore 20.7
sentir o entendre < ll. sentire, CiPar A 2/Pròl.16
significar o donar a entendre < ll. consignificare, Salms7 988/24r9
vagar i entendre a < ll. vacare, Cateri 57/25
[vagar o] entendre en < ll. vacare, Regim 1.1.11/7v; 13/9
veure i entendre < ll. intendere, Efrem 2.3/100b

entendre : veg. entès
escurir i entenebrar < ll. obscurare, ValMax 368/2.229
cobert i escur, entenebrat i núvol (l'aer) < ll. spissari, Alex 84v
obscurit o entenebrat < ll. obscuratus, Salms7 985/20v20, rep.
obcegar i entenebrir < it. accecare, Medici 14/8v
entenent i sabent < ll. peritus, Secre A 60/14
savi i entenent < ll. sapiens, Alex 152v
volent i entenent < ll. in intellectu, Salms 135.5
enteniment i propòsit < ll. propositum, Basili 691/79d
fora de enteniment i raó, privat de tot juí i saviesa < ll. demens, CiPar A 27/4.5
enteniment i voluntat < it. animo, Decam 391/403
ànima i enteniment < it. animo, Decam 412/424
habits de l'ànima [o enteniment] < ll. habitus, Regim 1.1.12/8
ciència i enteniment < ll. intellectus, Benet D 42/43v
enginy i enteniment < ll. ingenium, Secre A 25/1
esperit o enteniment < ll. animus, ValMax 78/1.111
intel.lectuals [o de l'enteniment] < ll. intelligibiles, Regim 1.3.8/37
intel.ligeçncia o enteniment < ll. intelligentia, Salms7 1112/157r7
[pensa o] enteniment < ll. mens, Regim 1.2.31/29v
pensa i enteniment < ll. mens, ValMax 150/1.217
seny i enteniment < ll. intellectus, Legenda 2.265
seny i enteniment < ll. sensus, ValMax 464/2.366
subtilitat o enteniment ms. / saber ed. < ll. ingenium, Regim 3.2.30/111
voluntat, enteniment i propòsit < ll. propositum, DeCura A 243
brut i sens enteniment < ll. brutus, Psalt 3.44
enter... : veg. inter...
dur i enterc < ll. durus, Ludolf 1.62c6
ordinaments i entercaments (de paraules) < ll. contextiones, ParesA 161/94a27
soterrats i enterrats < ll. sepellire, Alex 115v
entesa i sol.lícita < ll. sollicita, DeModo B 131
escoltat i entés < pr. auzí, DeJer 12/16
oïdes i enteses < ll. auditis, AlbCon 16/47
oït i entés ed. < ms. entès, Bla1521
savi i entés < ll. cautus, Ruff 1.609
sà i entir < ll. sanus, Dial 2.1/95.22
dir i entonar < ll. clamare, Ludolf 1.73c34
moure i entorbir < ll. moveri, Vita 43/226
entorn i engir < ll. circumcingere, Turpí 16/55.44
entorn i engir < ll. saepta, ParesA 161/94c7
estar entorn o circuir < ll. circumdare, Salms7 1014/53v9
engir i entorn < ll. circa, Provid 4/89
engir i entorn < ll. per circuitum, Josefus 3.7/61c, rep.
engir i entorn < ll. circum, Jugur 37/17v10
anar engir i entorn < ll. circum ire, Africa 749/62
engir i entorn < ll. circumdatio, Alex 25r
engir i entorn < ll. circumstantes, Brevil 198a/76.2; 208c/134.23
engir i entorn < ll. congirans, Alex 8r
engir i entorn < ll. perinde, ValMax 140/1.201
fer engir o entorn < ll. verti, Dieta 24v/13v
engir i entorn < ll. -, SeMed 1.1.45, rep.
engir i entorn < ll. -, ValMax 199/1.284
per gir o entorn < ll. per gyrum, Salms7 1081/126r23
prop o entorn < ll. in circuitu, Ruff 7.154
a la redor o entorn < ll. circenses, ValMax 69/1.98
entrabucar : cf. trabucar
caure i entrabucar (ed. entrebucar) < ll. ruere, Escacs 3.1/81
portxe i entrada < ll. atrium, ValMax 414/2.292
èntramenes i budelles < ll. viscera, Legenda 2.149
anars o entraments < ll. gressus, DeModo B 44
carrera i entrament < ll. aditus, ParesA 130/70a19

interior i entranyes < ll. interiora, Job 30.27
entranyorar-se i doldre's < it. dolersi, Mirall 2.89
entrar i cabuçar < ll. inmergere, Trict 310/94.6
entrar-se o poner-se (el sol) < ll. occumbere, Josefus 5.1/95b
succeir o entrar < ll. introducere, DeModo B 10
venir i entrar (fronteres) < ll. intrare, Troya 36/50
còrrer i entrebancar < ll. prosilire, Escacs 4.5/150
cavar o entrecavar < ll. fodere, Pal.la 3.21.90.6
entrellaçar i mesclar < ll. nectere, Escacs 3.3/89
embolcat i entrellaçat < ll. implicari, CiOfi 1.117/63v
entreposar [o entremesclar] < ll. interponere, Regim 1.2.30/29
entremesclat i interjecte < ll. -, CiPar A Ded.115
entreposar [o entremesclar] < ll. interponere, Regim 1.2.30/29
entrepretacions i esposicions < ll. interpretationes, Jeroni E5/3a26
entrepretador i exponedor B / torcimany A < ll. interpretator, Secre B 39/1v
esponador o entrepretador < ll. interpres, ParesA 158/91b14
entrepretar (entrepetrar) i espondre < ll. interpretari, Secre B 147/22v
junctura i entretallament < ll. iunctura, Troya 50/71
travats i entreteixits < ll. perplexi, Job 40.12
sens entrevall i contínuament < ll. sine intermissione, Revel 240/82d
entrevall o interposició < ll. interpositio, Salms7 1081/126v16
intercessor i entrevenidor < ll. intercessor, Excit 157/184
aveniment i entraveniment < ll. adventus, Africa 370/57
entricat : veg. intricat
constristar (contastar) entristar (ed. intristar) < ll. contristari, Benet C Pròl./3
descumfits i entristats < fr. desconfis, Sidrac 30/78.11
entristir-se i treballar < ll. laborare, Provid 8/93
enverinar i entuixegar < ll. venenare, Excit 10/25
entuixegat i enverinat < ll. -, SeMed 4.1.723 add.
enuig i desplaer < it. dispiacere, Decam 22/18
enuigs i desplaers < ll. iniuria, Gesta 46.13/136.9
enuig i desplaer < it. noia, Decam 81/83
enuig i fàstic < it. tedio, Medici 196/120
enuig (ms. anuig) i greuge < ll. molestia, Josefus 3.12/66d
enuigs i injúries < it. ingiurie, Mirall 2.162
enuig i ira < ll. amaritudo, Job 21.25
enuig i pena < it. pena, Mirall 1.85
enuig i pruixívol (ms. perxevol) < pr. emportunitat, Matfre 87v
enuig i treball < ll. labor, Excit 107/129
fer enuig i tristícia < ll. contristare, Rufí 16.97
haver gran enuig i gran tristícia i dolor < ll. dolere vehementer, StHon 374/40
enuig i vergonya < it. noia, Decam 300/304
accídia o enuig < ll. accidia, Verba 107/152a
dol i enuig < it. dolersi, Decam 288/292
embarc o enuig < ll. impedimentum, Benet C 52/29
fastig i enuig < ll. fastidiare, Lignum Intr./66
fastig i enuig < ll. taedium, DeCura A 245
fatigació i enuig < ll. fatigatio, Excit 79/99
llassedat i enuig < ll. lassitudo, ParesA 143/78b2
mals i enuigs < it. asprezze, Medici 97/61v
misèria i enuig (ms. anuig) < ll. miseria, Josefus 2.8/45a
pena i enuig < it. pena, Mirall 1.132
plor i enuig < ll. moeror, DeModo A 126/585.4
tedi i enuig < it. malinconia, Medici 207/127
tedi o enuig < it. tedio, Mirall 2.125
tristor i enuig < ll. molestia, Rufí 31.86
enutjar (ed. enviar) i enfastigar < ll. fastidiare, Escacs 4.1/135
no enutjar-se ni enyorar-se < ll. confortari, Vita 16/100
enutjar i llassar < ll. defatigare, ParesA 135/74b10
enutjar i haver peresa < it. attediare, Medici 247/148

enutjar o prendre peresa < ll. pigere, Regim 3.2.13/101
desdenyar i enutjar-se < it. desdegnarsi, Fiore 31.34
encalçar i enutjar < ll. fugare, Rufí 31.86
fatigar i enutjar < ll. fatigare, Africa 402/58
infestar i enutjar < ll. infestum habere, Brevil 190b/25.24
ofendre i enutjar < ll. exhorrere, Job 19.17
somoure i enutjar < ll. inquietare, ParesA 129/69a25
enutjat i alterat (per noves) < ll. permotus, Alfons 2.8/17
agreujat i enutjat < ll. gravatus, Alex 165r
atediada o enutjada < ll. attaediata, Cateri 135/72
llassa i enutjada < ll. fatigata, Revel 35/16b
enutjós i fastidiós < it. odioso, Medici 236/141v
enutjós i feixuc < ll. -, Medi7 567/350.30
enutjós i noïble < it. nocivo, Medici 128/79v
acerba i enutjosa (pena) < it. acerba, Mirall 1.146
desplasents, enutjosos i tristes < ll. gravantes, Kempis 1.22/1109
fastijós i enutjós < it. tedioso, Mirall 1.108
feixucs i enutjosos (treballs) < ll. gravia, Kempis 2.5/1775
ésser greu i cosa enutjosa < ll. gravari, ValMax 104/1.152
importunes o enutjoses (ms. ennoses) (idees) < ll. importunae, Salms7 1038/80r16
tediosa o enutjosa (oració) < ll. inutilis, Salms7 977/12r12
trista i enutjosa < ll. molesta, Alex 17r
envecir-se i aflaquir < ll. marcere, Provid 8/92
haver enveja o cupdícia ed. < ms. envejar, Bla1521
invidència, èo és enveja < ll. invidentia, Salms7 1051/94v23
malignitat i enveja < ll. malignitas, ValMax 210/1.298
arguïdors i envejosos < it. invidiosi, Mirall 2.151
consumar-se i envellir < ll. veterari, Rufí 7.45
envellit o antigat < ll. inveteratus, Salms7 985/20v16
envellit i antiguat (ms. entigat) < ll. roboratus, Excit 7/21
envellida i radicada (ira) < ll. inveterata, Ludolf 1.119b8
envergonyir-se i macular-se < ll. maculare se, ValMax 82/1.118
aterrar, confondre i envergonyir < ll. frangere, Psalt 1.41
envergonyit : cf. avergonyit
envergonyits i confusos < ll. confusi, GuidoCo 11.14/400
envergonyida i confusa < ll. confusa, StHon 386/60
restar envergonyit i confús < ll. erubescere, StHon 385/58
confusos i envergonyits < ll. confusi, Vita 66/243, rep.
confusos i envergonyits < ll. erubescere, StHon 367/25
enverinar : cf. verí
enverinar i entuixegar < ll. venenare, Excit 10/25
entuixegat i enverinat < ll. -, SeMed 4.1.723 add.
lo dia s'enclou i s'envespreix < ll. concludit dies, Efrem 1.4/85
enviar o trametre < fr. envoyer, Tresor SM 3.59.11
deglotir o enviar < it. inghiottire, Mirall 1.139
trametre i enviar < ll. dare, Excit 101/123
envides o tart < ll. vix, DeCura C 581
environar i anar entorn < ll. ambire, DeModo B 55
environar i enfortir (de murs) < ll. circumcindere, Troya 242/317
cenyir i environar < ll. cingere, Psalt 1.46
cenyir i environar < ll. circumgerere, PurPa 8/469
circuir i environar < ll. circumdare, ValMax 432/2.317
cloure i environar < ll. circumdare, BíbBa Mc 12.1
environat i guardat < ll. constipatus, Troya 129/172
enclós i environat < ll. inclusus, Troya 41/58
envolupar : cf. embolcar
envolupar i cobrir < ll. obvolvere, ParesA 161/94d3
envolupar-se i regirar-se < it. involtarsi, Mirall 2.136
enllaçar i envolupar A / embolicar, lligar B < it. impaniare, Besti 32/69.12/38.14
envolupat i feixat < it. volto, Mirall 1.76

enllaçats i envolupats < it. inviluppati, Mirall 1.94
no enutjar-se ni enyorar-se < ll. confortari, Vita 16/100
epístola o lletra < ll. epistola, Jeroni 285/56c28
epístola o lletra < ll. epistola, ValMax 330/2.175
epístola o lletra < fr. letre, Tresor B 3.14.13
escrit i epístola (ed. pístola) < ll. epistola, DelCel S 91.20
lletra o epístola < ll. epistola, Alex 33r, rep.
equitat o igualtat < ll. aequitas, Salms7 1007/46r8
igualdat i equitat < ll. aequitas, Mores 28
eres o quintanes < ll. areae, Pal.la 1.34.34.25
eres o superfícies < ll. areae, CiPar A 51/6.154
erari o caixa comuna < ll. aerarium, ValMax 144/1.208
erari o caixa pública < ll. aerarium, ValMax 355/2.209
eréger i llevar < ll. allevare, Ruff 1.421
eregir i llevar < ll. erigere, Efrem 2.2/99c
ergull : veg. orgull
feta erm i bosc < ll. vacat terra, Dial 3.38/264.9
erma i deserta (terra) < ll. deserta, ValMax 408/2.282
tornar erm i salvatge < it. insalvaticare, Medici 246/148
ermitana i solitària < ll. heremitica vita, Isac 20/9v
ermitatge i desert < ll. in eremo, ParesM 58/63b15
solitud d'ermitatge i de desert < ll. solitudo, ParesA 149/83c8
ermitatge i solitut < ll. solitudo, ParesA 128/68b5
desert i ermitatge < ll. solitudo, Ruff 12.7
solitut i ermitatge < ll. solitudo, Paul 7/316.3
anar errabund i incert < ll. errare, SeThy 237/64
[errades i] defalliments < ll. transgressiones, Regim 1.1.13.9
[errada o] error < ll. error, Regim 3.3.7/119
fer errada o falta < ll. delinquere, Benet D 46/46
errada o fortfet S / errada o malfet B < fr. forfait, Tresor 3.38.2
culpa i errada < ll. culpa, Escacs 2.1/24
decaïments i errades < ll. casus, DeModo B 42
delicte i errada < ll. delictum, Escacs 2.6/73
transgressió o errada < ll. delictum, ValMax 171/1.245
transpassaments [o errades] < ll. transgressiones, Regim 3.2.15/102
vagans i errants (estels) < ll. vaga, SeThe 962/97v
fer errar i decebre < ll. decipere, Legenda 3.544
errar i fallir < ll. errare, Excit 83/103
errar i fallir < ll. peccare, AlbCon 26/58
errar i fallir < ll. perire, Benet C 27/20
errar i fallir < ll. -, Alex 21r
errar i pecar < ll. peccare, Econ 2.669
delinquir o errar < ll. delinquere, Benet B 30/68.23
delinquir i errar < ll. delinquere, Econ 2.663
delinquir i errar < ll. delinquere, Jugur 28/13v13
enganyar-se i errar < ll. errare, Isac 91/42
fallir i errar < ll. errare, Excit 7/21
pecar [o errar] < ll. peccare, Regim 1.2.13/17v; 1.2.30/29
sacrílegues, errònees i estranyes (faules) < ll. sacrilegae, DeModo B 131
error i engany < ll. decipiens, Job 12.17
error i enganyament < ll. error, Isac 38/18v
culpa i error < ll. error, Cateri 159/86
[errada o] error < ll. error, Regim 3.3.7/119
falsia i error < ll. dolositas, StHon 367/24
falsa opinió i error < ll. opinio fallax, StHon 366/24
pecats i errors < ll. peccata, CiPar A 26/3.128
dret i ert (el coll) < ll. erecti, Cateri 9/11
fredor, enredrament i ertea (ms. hertea) < ll. rigor, Ludolf 2.8d5
[erudició o] instrucció < ll. eruditio, Regim 1.1.1/1v
erudir o ensenyar < ll. erudire, Econ 1.330

ensenyar i erudir < ll. -, CiPar A Ded.91
erudita o artitzada (oració) < ll. erudita, CiPar A 4/Pròl.47
erudits i doctes < ll. eruditissimi, CiPar A 33/5.27
erudita o ensenyada < ll. erudita, CiPar B 4/Pròl.47
erumna o misèria < ll. aerumna, Salms7 1006/44v23
esbaït i fora de si mateix < ll. attonitus, ValMax 450/2.344
esbaït i meravellat < ll. admiror, ValMax 308/2.143
esbaït i meravellat < ll. obstupescere, ValMax 215/2.3
espaordits i esbaïts (ms. sbahits) < ll. attonitus, Africa 1002/76
esbalaïment i meravella < ll. stupor, BíbBa Ll 5.26
esbalaïment i meravellament < ll. obstupefactio, Isac 128/57v
paor i esbalaïment < ll. stupere, BíbBa Mt 12.23
esbalair i meravellar < fr. émerveiller, Gral 99/102
esbalair o meravellar < ll. obstupescere, ValMax
esbalaïts i meravellats < ll. mirari, BíbBa Mt 13.54
estar esbalaït (ed. esbahit) i meravellats < ll. stupere, ValMax 247/2.49
esbalaïdes i mogudes < ll. consternatae, BíbBa Ll 24.4
esbalaït i espaordit < ll. perterritus, Turpí 45/99.65
esbalaït i espaventat < ll. timere, Alex 162r
espantats i esbalaïts < ll. exterriti, StHon 389/64
espaordits i esbalaïts < ll. pavens, ValMax 45/1.65
meravellats i esbalaïts < ll. mirari, BíbBa Mc 12.17
meravellats i esbalaïts < ll. stupere, SeHer 621/32v
trencats i esbrigolats (pensaments) < ll. praeteriti, Efrem 1.7/89a
esca o vianda < ll. esca, Salms7 1001/38v3
escabuït i pensós < it. sgomentato, Medici 54/32
escaixat : veg. esqueixat
escala : cf. escaló
escala i graons < ll. gradus, Alfons 1.50/12v
escales o graons < ll. gradus, Josefus 4.7/87b
escala i grau < it. scala, Mirall 1.123
escales o pujada < ll. ascensus, Josefus 8.3/179b
escales o rengues < ll. acies, Turpí 24/68.24
escalènt (?) i agut < it. astuto, Medici 209/128v
escalfament... fervor i ardor < ll. fervor, Miseria 1.1/166v19
escalfament i inflamació < it. accendimento, Mirall 2.126
accessió i escalfament de febre < ll. accessio, ValMax 426/2.308
ardor o escalfament < ll. ardor, Excit 80/99
ardor i escalfament < ll. ardor, Miseria 2.21/144b
calors i escalfament < ll. calor, Escacs 3.1/82
cremors i escalfament < ll. ardores, ParesA 165/98d7
excitació i escalfament < ll. excitatio, Excit 2/16
fervor i escalfament < ll. fervor, Isac 62v/29v
fervor i escalfament < ll. fervor, Revel 34/15d; pl. 13/11d
pruïna i escalfament < ll. pruritus, Miseria 1.4/168r16
escalfar i acalentar < ll. calere, Alex 151v
escalfar i bullir < ll. fervere, Rufí 21.33
escalfar i gitar en terra < ll. contrire, Josefus 10.12/236d
escalfar i enflamar < it. accendere, Mirall 2.63
encendre i escalfar < it. accendere, Medici 27/16v
escalfat i bullent < ll. fervere, Cel.la A 248/41
pus escalfats i bullents < ll. ferventiores, CiOfi 1.46/24v
escalfada i calda < ll. ignis, Cel.la B 246/71d
escalfades i fervents < ll. ferventes, Isac 39v/19
ardents i escalfats < pr. arden, Matfre 90v
ardent i escalfat < ll. fervidus, Jeroni C18/86c4
fervent i escalfada (emulació) < ll. fervida, Comloq 1.1.11/11d20
calefactiva [o escalfativa] (força vital) < ll. calefactiva, Regim 1.2.2/10v
escaló : cf. escala
escalons o graons < ll. gradus, Alex 169r

escalons o graus < ll. gradus, Benet B 7/46.7
escalons o graus < it. gradi, Mirall 1.92
sobiran graó o escaló < ll. culmen, SeThy 392/68
escaltraïts i enginyosos < ll. callidi, CiOfi 2.10/87v
difusa o escampada (llum) < ll. diffundi, Cateri 160/86v
divisa i escampada < ll. dispartiri, BíbBa Mc 3.25
infusa i escampada desobre < ll. infundere, Psalt 1.62
conspersió o escampament < ll. conspersio, DeModo B 157
escampar i departir < ll. effundare, Comloq 1.7.2/66a12
escampar i esvanir < ll. elabi, Rufí 1.394
escampar i metre en fuita < ll. fundere, Brevil 195c/59.7
escampar i notificar (fama) < ll. diffundere, Rufí 7.192
escampar i vessar < it. spargere, Mirall 2.130
allargar-se i escampar-se < ll. dispersio, Isac 100/46
buidar i escampar < ll. effundere, Salms 41.5
discòrrer i escampar-se (odors) < ll. fluere, DeModo B 158, rep.
fugir-se i escampar-se < ll. dispergere se, Troya 101/131
plorar i escampar llàgrimes < ll. fundere lacrymas, Jeroni E12/7d13
resoldre i escampar < ll. resolvere, OraCa 1.148
escampats i partits < ll. dispersi, Turpí 43/98.38
escampats i vagarosos < ll. vagi, Cel.la B 249/74b
cresps i escampats (els cabells) < ll. convelluti, Escacs 3.8/125
divulgat o escampat < ll. -, ValMax 297/2.127
escandalitzat, escarnit o menyspreat < ll. scandalizatus, Jeroni E8/4c32
escàndels i injúries < ll. scandala, Kempis 3.48/4537
injúria i escàndel < ll. iniuria, Benet B 4/41.3
sotspontat o escantolat < ll. subpuncti, Regim 3.3.17/125
escapar i delliurar < it. scampare, Mirall 1.158
escapar i esquivar < ll. evadere, Spec B 8/31.16
escapar i fugir < ll. effugere, DeModo B 133
eixir i escapar < ll. evadere, Isac 46/22
[fugir o] escapar < ll. fugere, Regim 1.2.16/20v
escàpol i delliure < it. liberato, Mirall 1.40
escaquer o tauler < ll. scacherium, Escacs 4.1/132, rep.
escarcella o bossa < ll. pera, Jeroni E17/13d15
cardador o escardassador < it. scardassiere, Decam 265/268
escarn i derisió < ll. derisio, DeCura C 582
escarns i hontes < ll. opprobria, Isac 111v/51
escarn i rondalla < ll. proverbium, Job 17.6
escarn i trufes < ll. inrisio, CiOfi 1.137/73
escarn i vergonya < ll. calumnia, ValMax 145/1.209
escarns i vituperis < ll. contumelia, Excit 20/34
escarns i vituperis < it. derisione, Mirall 1.47
escarns i vituperis < ll. ludibrium, ValMax 279/2.100
treure escarn i trufar-se < it. fare beffe, Medici 125/77v
abusió i escarn < ll. abusio, Excit 75/94
burla i escarn < it. beffe, Fiore 26.54; 40.243
cavil.lacions i escarns < ll. cavillare, ValMax 53/1.75
contumèlia o escarn < ll. contumelia, ValMax 64/1.91
haver en esquiu i en escarn < it. avere a schifo, Medici 96/60v
hontes i escarns < ll. contumelia, BíbBa Mc 12.4
honta i escarn < ll. opprobrium, BíbBa Ll 1.25
il.lusió i escarn < ll. illusio, Rufí 29.92
il.lusions o escarns < ll. illusiones, Salms7 1038/79v10
improperi o escarn < ll. improperium, Salms7 1004/42v9
menyspreu i escarn < ll. contemptio, CiOfi 1.13/10
menyspreu i escarn < ll. ludibrium, ValMax 459/2.358
oprobri i escarn < it. opprobrio, Medici 252/151v
oprobris i escarns < ll. opprobria, Revel 167/57b
[sotsris o] escarn < ll. cachinnus, Regim 1.2.30/29

trufes i escarn < ll. truffae, Revel 27/14b
vergonyes i escarns < ll. contumelia, Brevil 198a/74.21
vituperis i escarns < ll. illusiones, Psalt 2.62
nyafar i treure escarn < ll. detrahere, Job 19.18
escarnis i irrisions < ll. subsannatio, Job 34.7
irrisions i escarnis < ll. irrisiones, AlbLoq 5d/601
escarnidors i burladors < it. beffatori, Fiore 40.254
escarnidor i menyspreador < it. zanzatore, Fiore 40.127
burlador i escarnidor < ll. irrisor, AlbLoq 6d/605, rep.
detractors i escarnidors < ll. obtrectari, ValMax 153/1.221
menyspreadors i escarnidors < ll. vituperatores, ParesM 55/61c23
reprenedors i escarnidors < ll. inrisores, CiPar A 13/1.113
escarnir i injuriar < ll. insultare, Medit 411
escarnir i janglar < ll. irridere, ParesA 158/91c11
escarnir i motejar < ll. ignominia, Alfons 1.5/6
escarnir i riure's de < ll. vilipendere, DeModo A 40/477.15
decebre i escarnir < ll. fellere, Legenda 2.72
deriure o escarnir < ll. inridere, CiPar B 8/1.39
improperar i escarnir < ll. inridere, CiPar A 8/1.39
menysprear i escarnir < ll. despicere, Dial 3.10/184.25
menysprear i escarnir < ll. ridere, ValMax 255/2.60
reprendre i escarnir < ll. eludere, Ruff 28.70
subjugar i escarnir < ll. contundere, ValMax 86/1.123
escarnit i enganat < ll. delusus, Verba 46/189c
escarnit i galtejat < it. schernito, Mirall 1.51
escarnits i musats < ll. ludibrium, Frontí 1.5.16/9v
escandalitzat, escarnit o menyspreat < ll. scandalizatus, Jeroni E8/4c32
ganchos i escarpies < esp. escarpías, VallRev623/112.14
[escàs o] avar < ll. avarus, Regim 1.1.2/2
escassos i crois i mesquins < ll. avari, Secre B 42/2v
avars [o escassos] < ll. avari, Regim 1.2.18/21v
il.liberals o escassos o no-francs / avars ed. < ll. illiberales, Regim 1.4.3/41
poc, escàs i minvant < ll. exigua, CiPar B 49/6.124
mendicitat o escassea < ll. mendicitas, CiPar B 45/6.57
escassedat i avarícia < ll. prodigus, Secre B 43/2v
clapata i purpurada i escatada < ll. purpurea, Alex 171r
escelerat o criminós i malmirent < ll. sceleratus, ValMax 203/1.289
escelerat i de mala vida < ll. -, Mirall 1.151
escelerats i malvats < ll. scelerati, CiPar A 31/4.89
escelerat i pervers < ll. impius, Job 27.13
miserable i escelerat < ll. sceleratus, Psalt 2.49
escient i instruït < it. maestro, Decam 31/27
escient i lletrat < it. letterato, Mirall 1.27
escient i savi < it. savio, Corba 1209/65
científic [o escient] < ll. scientificus, Regim 2.2.16/69v
sabent o escient < ll. sciens, Salms7 1014/54v4
valerós i escient (filòsof) < it. valeroso, Decam 286/290
esclafat i macat < it. rotto, Mirall 2.87
esclafats i romputs < ll. confracti, Ludolf 2.69c36
esclarir : cf. clarejar
esclarir i il.luminar < ll. illuminari, Jeroni E15/12b4
esclarir i resplandir < ll. clarescere, Jeroni 286/58b21
esclarir o resplandir (l'aurora) < ll. surgere, Troya 72/102
serenat i esclarit (l'aer) < ll. serenatus, Troya 101/130
esclatar i trencar < ll. disrumpere, BíbBa Mc 2.22
esclatat i dissipat < ll. dissipats, Verba 214/162d
esclaus i servents < ll. servi, Alex 93v
servents o esclaus < ll. famuli, AlDíd 68/165.25
servent o esclau < ll. servus, DeCura C 583
servent o esclau < ll. servus, Josefus 2.3/30b

servent i esclau < it. servo, Mirall 1.42
escobar (ed. escobrar) i denejar (la casa) < it. spazzare, Decam 34/30
escodrinyants o escrutants < ll. scrutantes, Salms7 1108/151v23
escodrinyar : cf. escrutar, escrutinyar
escodrinyar i cercar < ll. scrutari, Salms 108.11
discutir o escodrinyar (la causa) < ll. inspicere, ValMax 266/2.77
disputar i escodrinyar < ll. scrutari, ValMax 188/1.268
encercar i escodrinyar < ll. percunctari, Jeroni E20/18b2
escorcollat i escodrinyat < ll. scrutare, Comloq 1.2.2/18a15
espia i escolta ed. < ms espia, Bla1521
escoltar i entendre < ll. inspicere, Vita 7/62v
escoltar i oir < ll. audire, Benet B Pròl./31.9
oir i escoltar < it. udire, Decam 500/510
oir i escoltar < ll. audire, DelCel S 89.49
oir i escoltar < ll. audire, Isac 49v/24
oir i escoltar < ll. audire, Ludolf 1.2c26, 56d15; 2.23a8
escoltat i entés < pr. auzí, DeJer 12/16
exoït i escoltat < ll. exaudiri, Isac 15/7
escombradures i terquim < ll. limus, FursV 3.236.9
començament o escometiment < ll. aggressio, Regim 1.2.16/20
insultar i escometre < it. insultare, Mirall 1.136
començar o escometre < ll. aggredi, Regim 1.2.13/18
fer i escometre < ll. perpetrare, Basili 691/79d
provocat i escomès < it. provocato, Medici 173/105, 221/136
escommoure : cf. commoure, somoure
escommoure i agreujar < ll. vexare, Troya 112/147
escommoure i avalotar < ll. subvertere, Excit 122/145
escommoure i fer brotar < ll. excitare, Isac 86/40
escommoure lo poble o fer cloca < ll. -, FursV 2.145.2
excitar i escommoure < ll. excitare, Troya 99/128
excitar i escommoure < it. -, Medici 17/10
provocar i escommoure < it. provocare, Mirall 1.47
suscitar i escommoure < it. suscitare, Medici 57/34
exercitar i escommoure < ll. concitare, Ruff 1.5
escommoguda i somoguda < ll. commovere, Alex 138v
escommovidament o avalotament < ll. -, Excit 122/145
escommoviment del poble o cloca < ll. -, FursV 2.146.4, rep.
compolacions, escommoviments i contrarietats < ll. -, Alex 138v
escorça i closca ed. < ms. clovell, Bla1521
escorcollat i escodrinyat < ll. scrutare, Comloq 1.2.2/18a15
escorpins i escurçons < ll. strutiones (Job 30), Dieta 21/9v
menjar i escorterar ('esquarterar') < it. sbranare, Decam 300/304
escorxar i buidar (borses) < ll. exspoliare, Jeroni E28/24a15
esquinçar i escorxar < ll. excoriare, Legenda 2.291
escriny i escriptori < ll. scrinium, Dial 1.8/62.1
escriny i escriptori < ll. scrinium, Dial 1.8/62.1
escriptures i llibres < ll. -, CiPar A Ded.24
escriptures i volums < ll. volumina, ParesA 160/93a22
albarà o escriptura < ll. chirographum, Mores 11
llibells i escriptures < ll. libelli, Comloq 1.3.2/22c5
llig i escriptura < ll. lex, ParesA 162/95c3
escrit i epístola (ed. pístola) < ll. epistola, DelCel S 91.20
escriure i ensenyalar (la victòria a algú) < ll. ascribere, Escacs 2.6/71
ensertar o escriure < ll. inserere, ValMax 419/2.300
notar i escriure < ll. annotare, ParesA 154/87d6
posar i escriure < ll. dicere, PurPa Int./52
escrit i mostrat < ll. scriptum, Isac 105/48
escrivà o notari < ll. scriba, ValMax 7/1.23; 194/1.276
compilar i escrivir < ll. compilare, Legenda 2.313
trepejament i escruiximent < ll. terror, Dial 3.30/236.6

encercador i escrutador < ll. -, Efrem 1.9/91c
escodrinyants o escrutants < ll. scrutantes, Salms7 1108/151v23
escrutar i encercar < ll. discutere, Basili 694/81a
escrutar i encercar < ll. scrutare, DeModo B 134
encercar i escrutar < ll. perscrutare, Verba 115/142c
investigar i escrutar < it. sindacare, Medici 183/111v
cercar [o escrutinyar] < ll. scrutare, Regim 1.1.2/2
investigar i escrutir (ms. escutir ?) < ll. scrutare, Medici 178/109
escudelles i talladors de terra < ll. vasa fictilia, Brevil 202b/100.7
bassí i escudella < ll. -, Anton 19/28
tallador o escudella < ll. discus, ParesA 133/72c3
escuders i servicials < it. donzelli, Mirall 1.76
servent i escuder < ll. servus, Vita 22/181
lloc o escull < it. scoglio, Fiamm 991/143
esculptures i entallaments < it. sculture, Medici 250/150v
amb enllaçaments i esculpitures o embotiments < ll. sculpti, Josefus 8.3/181b
escuma o broma < ll. spuma, Excit 76/95
escuma o brom < ll. spuma, ValMax 403/2.277
escur i fosc < ll. obscurus, ValMax 249/2.51
escur i nuvolós < ll. caliginosus, Excit 6/19
escur i tenebrós (cel) < ll. caliginosus, Miseria 2.31/216v20
escura i tenebrosa (nit) < it. oscura, Decam 82/83
escures i tenebroses < ll. obscurae, Excit 88/108
escur i tenebrós < ll. tenebrosus, Efrem 2.2/99c
escur i tenebrós < ll. tenebrosus, Isac 17v/8v
escur, tenebrós < ll. tenebrosus, Ludolf 1.131a39
escura i tenebrosa < ll. tenebrosa, PurPa 7/422
escur i tenebrós < ll. -, Psalt 2.49
amagat i escur < ll. obscurus, ValMax 468/2.371
cobert i escur, entenebrat i núvol (l'aer) < ll. spissari, Alex 84v
espesses i escures (silves) < ll. condensa, Salms 28.9
lloc guast i escur de gran espessura < ll. lucus, Frontí 1.11.10/14v
sutzeu o mal-net o escur (l'oli) < ll. sordet (oleum), Pal.la 12.19.233.15
nubilós i escur < ll. nubilus, ValMax 311/2.149
obtenebrada i escura < ll. tenebrosa, Ludolf 1.76c34
tenebrosa i escura < ll. obscura, Alex 81r
tenebrosos i escurs < ll. tenebrosae, ParesA 161/94d3
tenebrosa i escura < ll. tenebrosa, Verba 123/144b, rep.
escorpins i escurçons < ll. strutiones (Job 30), Dieta 21/9v
escuredat i ceguetat < ll. caecitas, Dial 1.10/81.1
escuredat i núvol < ll. nebula, Alex 164v
calige o escuredat < ll. caligo, Jeroni E46/40d11
calitja i escuredat, tenebres < ll. tenebrae, Trict 305/87.30
encegament i escuridat < ll. obscuritas, Isac 93v/43
tenebres i escuredat < ll. tenebrae, DelCel S 91.35
tenebres i escuredat < ll. tenebrae, Efrem 1.2/83b; 9/90d
tenebra o escuredat < ll. tenebra, Revel 38/17a
tenebres i escuredat < ll. tenebrae, Troya 151/201
escureir i encegar < ll. obscurari, Isac 36v/17v
escurir i entenebrar < ll. obscurare, ValMax 368/2.229
escusar : veg. excusar
escutir : veg. escrutar
esdellenegar : cf. allenegar
esdellenegar i mudar < ll. labefacere, Escacs 3.5/107
caure i esdellenegar < ll. prolabi, Escacs 3.1/82
[esdevenimens o] rendes < ll. proventus, Regim 3.2.19/104v
esdevenir i seguir < ll. accidere, DeModo B 134
caure i esdevenir < ll. accidere, Secre B 68/9v
succeir i esdevenir < ll. succedere, Troya 146/194
esflorada i corrompuda < ll. violata, StHon 372/37

esfondar-se o enderrocar-se < ll. succumbere, Pal.la 1.17.20.17
esforç i ardiment < ll. confortari, Alex 66r
amb esforç i ardiment < ll. viriliter, Alex 127r
esforç i bon coratge < ll. -, Alex 71r
esforç i violència < ll. vis, Ludolf 1.138a13
amb esforç i virtut < ll. viriliter, Alex 33r
amb gran coratge i esforç < ll. confortati, Alex 127r
cura i esforç < ll. sollicitus, Isac 99/45v
fer estudi i esforç < ll. studere, DeModo A 85/531.16
ímpetu i esforç < ll. vis, Salms 37.13
poder i esforç < ll. potentia, Troya 238/312
amb vigor i esforç < ll. robustus, Alex 26v
esforçar-se i cuitar < ll. festinare, Troya 136/180
esforçar-se i empènyer's (en contra) < ll. saevire, Troya 122/160
esforçar i entendre (l'enteniment) < ll. intendere, Lignum Intr./66
esforçar-se i sospirar a < ll. anhelare, Brevil 194a/49.23
contendre i esforçar-se (d'haver alguna cosa) < ll. contendere, Miseria 1.18/181v
entendre i esforçar < ll. intendere, Regim 1.2.7/13v
estudiar-se i esforçar-se < ll. studere, Isac 25v/11v
treballar i esforçar-se < ll. laborari, ParesA 146/80d23
animós i esforçat < ll. vehemens, ValMax 141/1.203
baronilment i esforçada < ll. -, Troya 50
brau i esforçat (cor) < esp. bravo, VallCàr 38.23/587
virilment i esforçada < ll. viriliter, Cateri 165/90v
esgarrades i apedaçades (calces) < it. sdrucite, Decam 364/373
esglaiar i espaordir < ll. terrere, Jugur 54/24v23
esglaiada i espaordida < ll. affligens, GuidoCo 1.19/37
terror i esglaiment < ll. terror, Jugur 20/10v24
temples [i/o esglésies] < ll. templa, Regim 1.2.19/22v; 20/23v
església o monastir < it. religione, Decam 31/27
buidar i esgotar < it. vòta, Dant 5.7.83
esgrimir-se i combatre's < ll. dimicare, Efrem 2.1/98d
combatre i esgrimir (la victòria) < ll. dimicare, Efrem 1.10/94a
en esguard i conspecte < ll. (apud Dominum), Salms 36.26
honrat, en esguard i en estima < ll. honorificatus, Salms 138.17
a esguard i respecte ed. < ms. esguardament, Bla1521
esguard o vista < ll. aspectus, ValMax 193/1.274
precedència i esguard < ll. spectaculum, Mores 73
respecte o esguard < it. rispetto, Medici 162/100
respecte o esguard < it. rispetto, Mirall 1.33
referir o haver esguard < ll. referri, Salms7 1008/47v6
en esguardament o en comparació < ll. -, SeHer -/16
esguardament i coneixença < ll. speculatio, AlbCon 21/52
esguardament o consideració < ll. acceptio, Benet C 34/22
recordació i esguardament < ll. consideratio, Isac 25/12
ulls i esguardaments < ll. oculi, Benet C 7/13v
vista i esguardament < ll. aspectus, Ruff 8.24
vista i esguardament < ll. intuitus, Efrem 1.10/94c
esguardar : cf. guardar
esguardar o estudiar / especular ed. < ll. specular, Regim 1.2.8/14
esguardar i veser < ll. intuere, Isac 101v/46v
s'espera, esguarda i es pertany < ll. pertinet, CiPar A 20/3.17
pensar i esguardar < ll. recordare, Isac 109/50
referir-se o esguardar-se < ll. referre, Salms7 982/18r27, 1051/94v18, rep.
veure i esguardar < ll. videre, Cel.la B 247/72c
avisat, esguardat i figurat < fr. avisé, Egipte 755/163.1
servat i esguardat < ll. servato, FursV 4.22.5.9, 214.9
vistes i esguardades < ll. circumspectae, Frontí Pròl./1
esllanguir i privar de vista < ll. languere, Excit 133/157
caible i esllenagosa < ll. caduca, Jeroni E36/32a11

esllenegar (ed. eslanegar) i caure < ll. labi, Jeroni E20/18a13
caiguts i esllenegats < ll. dilabi, Escacs 2.3/44
esmaginar : veg. imaginar
esmar : veg. aesmar, cf. estimar
esmena i adob < ll. emendatio, Efrem 2.1/98c
esmena o correcció < ll. emendatrix, DeModo B 52
esmena i corregiment < ll. emendatio, Benet C 2/7v
esmena i instrucció < ll. emendatio, Verba 195/141c
correcció i esmena < ll. correctio, Ludolf 1.121c4
reconciliació i esmena < ll. reconcilitatio, Ludolf 1.119b36
corrector i esmenador < ll. -, CiPar A Ded.41
esmenar i corregir < ll. emendare, DeModo B 46
que esmena i corregeix < ll. emendatrix, DeModo A 52/490.26
adobar i esmenar < it. racconciare, Medici 17/10v
corregir i esmenar < it. correggere, Mirall 2.141
corregir i esmenar < ll. emendare, Ludolf 1.135d17
corregir i esmenar < ll. emendare, Vita 28/189v
servar i esmenar < ll. sancire (legem), ValMax 302/2.133
esmenats i corregits < ll. emendari, AlbLoq 8a/608
esmenats (ms. esmanats) i satisfets < it. mendati, Medici 48/29v
corregit i esmenat < ll. emendari, DeModo A 106/558.29
tenir esment A / mirar-se i pensar-s'hi B < it. tenere mente, Besti 45/96.13/6
estudiar o prendre esment < fr. étudier, Tresor V 2.3.5
recordar i fer esment < fr. ramentevoir, Tresor B 3.68.2
pensar i esmentar < ll. considerare, Verba 29/122d
cascar i esmenuçar < ll. contere, Salms7 1034/75v20
enderrocar i esmenuçar-se < ll. conminuere, Alex 82r
pecúnies i esmerces < ll. pecunia, Ludolf 1.122c13
caure i esminvar-se < ll. corruere, Troya 94/123
trencar i esminvar < ll. comminuere, BíbBa Ll 20.18
basques, terrors i esmortiments < ll. flagella, Psalt 2.56
espaciós i ample (un lloc) < ll. grandis, BíbBa Mc 14.15
ampla i espaciosa < ll. lata, Psalt 3.26
llarg i espaciós (camp) < ll. -, Dial 2.3/106.17
airosament i espaciosa (ed. espaiosa) < it. agiatamente, Mirall 1.78
espai i distància < ll. -, Job 37.3
espai i mitjà < ll. chaos, BíbBa Ll 16.26
espais i temps (de la vida) < ll. spatia, ParesA 135/74a12
espai i terme < ll. spatiosus, Salms 103.25
espais i vies (del cel) < ll. spatia, SeMed 1.1.30
indúcies o espais < ll. inducia, Benet B Pròl./32.13
interval o espai < ll. intervallum, Benet C 8/14
lloc i espai < ll. spatium, Dial 1.7/59.16
mitjà i espai < ll. hyatus, Troya 47/67
triga o espai < ll. morula, GuidoCo 22.2/802
espaiosa : veg. espaciosa
estendre i espandir (els braços) < ll. extendere, OraCa 2.82
espant i glai < esp. espanto sin fin, VallCor 88.4/88.4
espant i glai < ll. terror, Job 13.11
alteracions i espants < ll. -, Job 30.15
espantable i horrible < ll. horribilis, Ludolf 1.78d38
espantar i aterrar < ll. terrere, CiPar B 17/2.27
espantats i esbalaïts < ll. exterriti, StHon 389/64
estruendo i sons espantosos < ll. sonitus, Job 15.21
temeroses i espaordibles < ll. formidanda, PurPa 15/648
temor i espaordiment < ll. timor, Benet C 7/13v
fer espaordir i tembre < ll. ponere timorem, Isac 65/30v
aterruir o espaordir < ll. terrere, CiPar A 17/2.27
esglaiar i espaordir < ll. terrere, Jugur 54/24v23
meravellar-se i espaordir-se ms. / espantar-se ed. < ll. obstupescere, Regim 1.3.6/35v

tremolar i espaordir-se < ll. terrere, DeModo B 162
espaordits i esbaïts (ed. sbahits) < ll. attonitus, Africa 1002/76
espaordits i esbalaïts < ll. pavens, ValMax 45/1.65
espaordit i espaventat < ll. consternatus, Dial A 2.14/123.24
espaordit i meravellat < ll. estupefactus, Paul 12/319.12
espaordit i torbat < ll. stupefactus, Troya 64/91
atònita i espaordida < ll. attonita, SeThy 677/75
esbalaït i espaordit < ll. perterritus, Turpí 45/99.65
esglaiada i espaordida < ll. affligens, GuidoCo 1.19/37
espaventat i espaordit < ll. territus, Comloq 1.3.18/45b7
temerós i espaordit < ll. timore concussus, Troya 156/206
tremolós i espaordit < ll. pavidus, Trict 306/88.18
tremolosos i espaordits < ll. trepidus, Africa 945/73
amb cor ferm i no espaordit < ll. impavidus, PurPa 6/359
fugir i esparellar-se < ll. dispergere, Medi7 563/342.1
sembrar i espargir < ll. conspergi, Benet C2/5v
espargit i infús < ll. conspergi, Benet B 2/35.22
espasa i coltell < ll. ferrum, SeMed 2.2.265
glavi o espasa < fr. glaive, Tresor B 1.124.6; 2.100.8
glavi i espasa < ll. hasta, ValMax 452/2.347
sica o espasa (ms. la tusica) < ll. sica, CiPar B 31/4.98
espasmat i alienat < ll. stupefactus, Cateri 152/82v
muscles o espatlles < ll. collis, Alex 99v
espatlleres i vestedura doble < ll. diploidis, Efrem 1.13/97c
espatxar [i acabar] < ll. expedire, Regim 1.2.23/25
espatxadament i soptosa < ll. protinus, ValMax 414/2.291
breu i espatxada (via) < ll. brevis, Provid 44/119
no peresosos mas espatxats < ll. impigri, Jugur 23/11v21
prompte o espatxat < ll. promtus, ValMax 325/2.170
cuitadament i espatxada < ll. celere, ValMax 110/1.162
cruel i espaventable < ll. monstrificus, Africa 845/67
horrible i espaventable < ll. horrendus, SeHer 101/18
horrible i espaventable < ll. horridus, Jeroni E7/4a31
terrible i espaventable < ll. horrisonus, Africa 920/71
terrible i espaventable < ll. terribilis, Cel.la B 250/74d
trist i espaventable < ll. horrenda, Provid 32/110
temor i espaventament < ll. timor, DelCel P 81.14, rep.
espaventar-se i torbar-se < ll. pertimescere, Isac 74/34v
trémer i espaventar < ll. terrere, Isac 68v/32
espaventat i espaordit < ll. territus, Comloq 1.3.18/45b7
ésser espaventat i haver paor < ll. expavere, Dial 3.15/200.25
ésser espaventat i haver temor < ll. pertimere, Dial 3.1/169.14
esbalaït i espaventat < ll. timere, Alex 162r
espaordit i espaventat A / espaordit B < ll. consternatus, Dial 2.14/123.24
terrible i tremolós i espaventós < ll. horrendus, Spec B 7/27.7
terror i espavordiment < ll. terror, Jugur 30/15r2
espeagat i iverçós (un corredor) < ll. velocissimus, Efrem 1.7/88c
especejar : cf. pecejar
especejar i trencar i trabucar < ll. trucidare et praecipere, Turpí 24/68.24
especejar i vèncer < ll. trucidare, ValMax 239/2.36
tallar i especejar < ll. caedere, Africa 949/73
trencar i especejar < ll. interficere, Turpí 52/108.24
especejades i minvades < ll. comminuta, Ruff 7.10
espècia o bellesa < ll. species, Salms7 1008/46v26
sots espècia i coberta < ll. praetextu, Ludolf 2.78a5
sots espècie i color < it. specie, Medici 17/10v
espècia i color < it. specie, Mirall 1.150
espècia i figura < it. figura, Mirall 1.30
espècia o guisa < ll. genus, CiOfi 1.28/16v
espècie [o manera] < ll. species, Regim 1.1.5/4,

espècies o maneres < ll. species, Salms7 992/28v10
espècia o natura (de fust) < ll. species, Jeroni E55/47b26
espècia [o natura] < ll. species, Regim 1.2.15/19v
espècies o salses < ll. aromata, Jeroni E21/18c24
espècia o semblança < ll. signum, DeModo B 27
espècies i semblances < ll. species, Ludolf 1.82c19
llinatges i espècies < ll. genera, CiOfi 1.15/11
manera o espècia < ll. species, Econ 2.591
maneres o espècies < ll. -, Econ 1.33
elet i especial < it. speziale, Mirall 2.76
particular [o especial] < ll. particularis, Regim 2.1.16/55v
no vulgar ni comuna, ans especial < ll. non vulgaris, ValMax 419/2.298
especificar i declarar < ll. -, Alex 127v
especificar o manifestar < ll. exprimere, Salms7 1125/170r17
dir i especificar < ll. dicere, Isac 25/12, rep.
especiosa i bella < ll. speciosa, Troya 15/22
bella i especiosa (ms. speciosa) < ll. (facies), Cateri 118/61
bella i especiosa < ll. speciosa, Troya 14/21
bellesa i especiositat < ll. decus, Troya 71/100
bellesa i especiositat < ll. speciositas, Excit 134/158
especulació o estudi / contemplació ed. < ll. speculatio, Regim 2.1.7/51
especulació [o imaginació] < ll. speculatio, Regim 1.1.4/3v
especulació, mirall i continuat pensament < ll. speculatio, DeModo B 125
especuladors o guardadors < ll. speculatores, Escacs 3.5/106
pensar i especular (ed. specular) < ll. speculare, Ludolf 1.51a35
balma i espelunca (ms. spelunca) < ll. -, Vita 42/224v
espera i triga < ll. expectatio, Revel 77/28c
esperança i desig < ll. spes, Africa 264/50
fiducia i esperança < ll. fiducia, Ludolf 1.62b5
esperar i desitjar < fr. desirer, Gral 62/63
esperar-se, esguardar i pertànyer < ll. pertinere, CiPar A 20/3.17
estar esperdut i jaure estés en terra < fr. estre étourdi, Gral 145/139
esperit : cf. espiritual
esperit o enteniment < ll. animus, ValMax 78/1.111
ànima o esperit (ed. espirit), < ll. spiritus, GuidoCo Tít./4
voluntat i esperit < ll. spiritus, Salms 50.12
esperonar, esvetllar i moure < ll. impellere, CiOfi 1.132/70v
espert i apte < it. esperto, Decam 286/290
dextre i espert < it. ammaestrato, Decam 564/578
isnell o espert < fr. isniaus, Tresor B 2.66.5
isnel.litat o espertesa < fr. isneleté, Tresor B 2.116.5
noblesa i espertesa < ll. strenuitas, Troya 225/295
espesses i escures (silves) < ll. condensa, Salms 28.9
espesses i freqüents < ll. crebrae, ParesA 163/96b21
espès i gros (mur) < ll. densissimus, Legenda 2.250
espessa i tinent < ll. pinguis, Pal.la 1.5.5.1
espessa i tinent < ll. spissa, Pal.la 1.5.6.7
estrets o espessos ms. < ll. constricti, Regim 3.3.12/121v
tenebrós i espès (bosc) < ll. tenebrosus, Troya 61/88
engrossir i espesseir < ll. spissare, Dragma 56/21
lloc guast escur de gran espessura < ll. lucus, Fronti 1.11.10/14v
espies i aguaits < ll. insidiatores, BíbBa Ll 20.20
espia i escolta ed. < ms. espia, Bla1521
espies o exploradors < ll. exploratores, Josefus 3.12/72a, rep.
espiar i cercar < ll. explorare, Escacs 2.4/54
espiar o encercar < ll. explorare, Troya 12/17
aguaitar o espiar < ll. insidiare, Regim 3.2.13/101
granar i espigar < ll. (crescunt segetes), Secre B 54/6
espill o mirall < ll. speculum, DeModo B 153
espill i mirall < ll. speculum, Excit 102/124

espill o mirall < it. specchio, Mirall 1.24; 2.178
espill i mirall < ll. speculum, Spec B 2/20.12; 21.29
mirall o espill < ll. speculum, Psalt 1.32
cardons i espines < ll. spinae, Isac 131/59
punxós i espinós < ll. pungitive, Dieta 27/17v
espiritual i de pensa (sol.licitut) < ll. spirituales, Ludolf 1.131d22
espirituals i devots < it. spirituali, Mirall 1.103
espiritualitat o religió < ll. spiritualitas, Jeroni E27/23d30
esplegar : veg. explicar
dir i explanar o aclarir i assignar raó < ll. exponere, Ruff 7.147
espluga o cova < ll. concava, Jeroni E7/4c24
espluga o cova < ll. spelunca, Jeroni C13/83d35
esportes o cabasses < ll. sportellae, Verba 213/162c
esportes o senalles < it. sportelle, Medici 208/127v
esposa i muller < ll. coniunx, SeMed 1.1.23
esposalles i noces < ll. -, Alex 106v
esposar i prendre per muller < ll. in uxorem accipere, Alex 106r
prendre o esposar muller < it. sposare, Fiamm 1002/163
bullir i esprèmer < fr. boillir, Sidrac 85v/246.15
esprovament i prova < ll. experimenta, Verba 46/190a
experiència i esprovament < ll. experientia, Isac 119v/54v
examinar o esprovar < ll. examinare, AlbCon 53/85
tastar i esprovar < ll. gustar, Isac 64v/30
esprovat i acabat (un ermità) < ll. probatissimus, Verba 37/186b
fetes i esprovades < ll. facere, PurPa Int./53
esquebrants (ms. escabrants) o enderrocaments < ll. ruina, Isac 123v/56
estendre i esquebrentar si mateix < ll. sternere, Isac 14v/7
esqueixar i cullir < ll. excerpere, CiOfi 3.3/128
esqueixar i rompre (els vestits) < ll. rumpere, SeThy 956/82v
partir i esqueixar < ll. conterere, Job 24.20
esqueixades i esquinçades < ll. discerpta, Africa 1095/79
obert i esqueixat (ed. escaixat) < it. aperto, Mirall 1.52
rompuda i esqueixat (ms. escaixada) < ll. disrumpere, CiOfi 3.21/135v
esqueletes o cascavells < ll. centunculae, Fronti 2.4.6/27
esquelles i campanes < ll. campanae, Legenda 2.258
senys i esquelles < ll. campanae, Legenda 2.259
esquera (ms. esquira) o contesa < ll. litis, Verba 92/138d
aç o esquera < ll. acies, Jugur 59/27r11
collars i esquerpes < ll. (murenae ?), CiPar A 38/5.114
esquif o barca poca < ll. sibulla, ValMax 24/1.36
esquif i rampí < ll. cumba, SeMed 2.3.368
esquinçar i departir < ll. secare, SeMed 2.3.305
esquinçar i escorxar < ll. escoriare, Legenda 2.291
esquinçar i foradar < it. aprire, Mirall 1.52
esquinçar i nafrar < ll. dirumpere, Verba 68/134d
esquinçar i pecejar < ll. lacerare, Fronti 1.10.1/14
esquinçar o trencar < it. stracciare, Mirall 2.9
esquinçar i trocar < it. confire, Mirall 1.105
esquinçar i trossejar (ed. trocegar) < ll. lacerari, Ludolf 2.87a8
destroir i esquinçar < ll. lacerare, ValMax 456/2.354
estimular i esquinçar B / estimular A < ll. stimulare, CiPar 18/2.52
rompre i esquinçar < it. rompere, Mirall 1.52
esquinçat i sangonós < ll. cruentatus, Medi7 566/348.10
esquinçat i trocat < it. stracciato, Mirall 1.105
esqueixades i esquinçades < ll. discerpta, Africa 1095/79
haver en esquiu i en escarn < it. avere a schifo, Medici 96/60v
fuita o esquivament < ll. remotio, Regim 2.3.6/76v
esquivar i estorçre (la pena) < ll. evitare, FursV 2.83.7
esquivar [o foragitar] < ll. extirpare, Regim 1.3.11/39
esquivar i foragitar < ll. -, Cel.la B 249/74b

esquivar i fugir < ll. fugere, DeModo B 133
esquivar i fugir < it. fuggire, Mirall 1.45
esquivar i gitar de si < ll. evacuare, Isac 117v/53v
esquivar i llunyar < ll. vitare, AlbCon 105/137
esquivar i llunyar < ll. vitare, Escacs 1.3/19
esquivar i fer moure < fr. eschever, Chart 747
declinar i esquivar < ll. declinare, CiOfi 1.11.9
escapar i esquivar < ll. evadere, Spec B 8/31.16
fugir i esquivar < ll. effugere, Basili 693/80d
fugir i esquivar < ll. fugere, Benet B 7/46.13
fugir i esquivar < fr. fuir, Egipte 752/162.30
fugir i esquivar < it. fuggire, Medici 80/50v; 204/12v;
fugir [o esquivar] < ll. fugere, Regim 1.3.8/37
fugir o esquivar < ll. fugere, Revel 240/83b
fugir i esquivar < ll. fugere, Secre B 45/3
fugir i esquivar < ll. -, ValMax 75/1.107
gitar i esquivar < ll. fugare, Dieta 81/82
llançar i esquivar (el mal) < ll. declinare, Ludolf 2.30c11
llunyar i esquivar < ll. perlongare, Isac 38/18v
[menysprear, fugir i] esquivar < ll. despicere, Regim 1.1.6/5
rebutjar i esquivar < ll. respuere, DeModo B 90
rebutjar i esquivar < it. trapassare, Mirall 1.73
refusar o esquivar (el mal) < ll. respuere, Miseria 1.4/168v5
tembre i esquivar < ll. timere, Troya 64/91
trencar i esquivar < ll. lacerare, Dieta 33/25v
fugida [o esquivada] < ll. fugiendus, Regim 1.2.2/10v
[fugida i] esquivada < ll. fugiendus, Regim 1.2.29/28
représ i esquivat < esp. esquivado, VallCor 115.14/113.5
essència i natura < ll. natura, Dial 4.47/104.24
ésser i estament < fr. estre, Egipte 707/161.30
l'ésser i la vida < esp. la vida, VallVis 59r16/105.28
ésser i estar (sense bellesa) < ll. persistere, Efrem 1.11/95b
ésser o estar (en una plaça) < ll. -, Troya 68
som i estam < ll. adstare, DeModo B 134
serà i estarà (eternal) < ll. est, Efrem 1.10/93d
serà, estarà o habitarà < ll. erit, CiPar A 32/4.121
no fon ni és estada < esp. no fue, VallCor 67.4/67.9
era i és estada < ll. fuit, CiPar A 30/4.78
era i estava (amb sos fills) < ll. erat, Escacs 2.2/38
estar i ésser < ll. esse, OraCa 1.152
estaran i seran < ll. extantia, FursV 4.225.8
pertànyer i ésser de < ll. spectare ad, FursV 4.144.3
estàbils o ferms < ll. stabiles, Salms7 1095/141r7
estàbil i ferma < ll. -, Mirall 2.91
estabilir o ordenar ms. / preposar ed. < ll. praestituere, Regim 1.1.5/4
estable, de gran durada < ll. stabilis, Brevil 196c/66.13
estables i ferms < ll. stabiles, DeModo A 81/527.12
estable i ferm < ll. stabilis, SeHer 345/27v
estable i ferm < fr. estable, Tresor 3.69.7
estable i firma < ll. stabilis, Escacs 2.3/43
estable i permanent < ll. stabilis, ValMax 98/1.142
ferm i estable < ll. inmobilis, ValMax 270/2.84
ferma i estable < ll. manens, DeModo B 152
ferms i estables < ll. stabiles, Benet B 1/34.33
ferm i estable < ll. stabilis, SeThy 351/67v
no-segur ni estable < ll. instabilis, SeThy 217/63v
establiment i conservació i ferm fonament < ll. stabilimentum, Brevil 196c/66.4
ordinació [o establiment] < ll. constitutio, Regim 2.1.5/49
ordonament i establiment < fr. ordenement, Sidrac 29/74.1
establir i instituir ed. < ms. establir, Bla1521

[establir o] ordenar < ll. statuere, Regim 1.2.14/18v; 3.1.20/93
establir i ordenar (la batalla) < ll. statuere, Troya 128/170
establir i posar (al mig) < ll. statuere, BíbBa Mc 9.35
establir i voler < ll. statuere, FursV 4.150.15
donar o establir (procuradors) < ll. dare, FursV 4.136.3
fer i establir < ll. formari, Troya 49/70
ordenar i establir < fr. establir, Sidrac 46v/127.13
ordonar i establir < pr. establir, DeJer 31.33
ordonar i establir < ll. stabilire, Benet C 61/33
posar i establir < ll. -, Efrem 1.9/91c
sagrar i establir < ll. sancire, GuidoCo 15.30/592
establit i dit (el preu) < ll. constitutus, FursV 4.150.7
establides i fetes (festes) < pr. establides, Matfre 87v
establits i ordenats < ll. statuti, ParesA 131/70d22
ordenats i establits < ll. constituti, Isac 83v/39
ordonat i establit < ll. statuere, Verba 53/130d, 89/137c
fer meravellar o estabornir ed. < ll. obstupefacere, Regim 1.2.16/20
estacions o habitacions < ll. mansiones, Isac 45/18
habitació o estada < ll. -, Psalt 3.184
habitants i estadans (o estants) < ll. habitatores, FursV 3.120.3, rep.
estadis o tèrmens < ll. stadia, SeThy 409/68v
fer meravellar o estaloir / fer m. o estabornir < ll. obstupefacere, Regim 1.2.16/20
estalonits, ço és fora de sentiment corporal < ll. stupefactus, Isac 43v/21
estament i condició < ll. -, Job 34.8
estaments i conversions < it. congregazione, Mirall 1.142
estament i dignitat < fr. dignité, Tresor B 3.17.1
estament o llinatge < ll. genus hominum, Dieta 48/44v
cas i estament < it. stato, Mirall 2.36
conversació i estament < ll. conversatio, Isac 128v/58
ésser i estament < fr. estre, Egipte 707/161.30
habit i estament (de penitència) < ll. habitus, Dial 3.21/219.3
ordre o estament < ll. ordo, ValMax 379/2.243
generosos i de gran estament < ll. clarissimi viri, ValMax 350/2.202
estància i fermetat < ll. -, Vita 38/219
banderes i estandarts < ll. signa, Alfons 2.5/16v
habitants i estadans (o estants) < ll. habitatores, FursV 3.120.3, rep.
estanys o paluts < ll. lapidosa terra, Secre B 90/14
estany i pèlec < it. istagno, Medici 218/134
bassa o estany infernal < ll. styga, SeHer 54/15v
llac o estany d'aygua < ll. lacus, ValMax 420/2.300
mar o estany < ll. stagnum, Ludolf 2.12d40
paluços o estanyals < ll. paludes, Regim 3.3.20/126v
paludós o circuït d'estanys < ll. paludo, ValMax 235/2.30
estar i aturar < ll. commorari, Isac 106/48v
estar i aturar-se < ll. substare, Trict 308/91.4
estar i conversar < ll. conversare, Isac 29v/14v
estar i conversar < ll. conversari, Verba 5/110a
estar i conversar < ll. habitare, Alex 118v
estar i durar < ll. constare, MorAri 36
estar i durar (la casa) < ll. stare, BíbBa Mc 3.25
estar i ésser < ll. esse, OraCa 1.152
estaran i seran < ll. extantia, FursV 4.225.8
estar i habitar ed. < ms. estar, Bla1521
estar o habitar < ll. habitare, CiPar B 18/2.45
estar i habitar < ll. habitare, Efrem 1.12/96d
estar i habitar < ll. habitare, Isac 140/62v
estar i habitar < ll. habitare, Verba 19/116b
estar i habitar < ll. inhabitare, Efrem 1.2/84b
estar i habitar < ll. requiescere, Efrem 1.2/84b
estar i perseverar < it. perseverare, Mirall 1.53

estar i perseverar < ll. persistere, Ruff 16.130
estar i reposar < ll. quiescere, ValMax 82/1.117
estar i romandre < ll. consistere, Escacs 2.3/45
estar i romanir < ll. manere, BíbBa Mc 6.8
estar i soferir < ll. tollerare, Troya 30/42
aturar-se i estar < ll. permanere, Verba 30/124a
conversar i estar < ll. conversare, ParesA 148/82d18
[conversar o] estar < ll. conversare, Regim 2.2.19/71
durar i estar (ms. E ésser) < ll. durare, FursV 4.137.3
som i estem < ll. adstare, DeModo B 134
serà i estarà (eternal) < ll. est, Efrem 1.10/93d
serà, estarà o habitarà < ll. erit, CiPar A 32/4.121
era i estava (amb sos fills) < ll. erat, Escacs 2.2/38
era i és estada < ll. fuit, CiPar A 30/4.78
no fon ni és estada < esp. no fue, VallCor 67.4/67.9
ésser i estar (sense bellesa) < ll. persistere, Efrem 1.11/95b
ésser o estar (en una plaça) < ll. -, Troya 68
habitar o estar < ll. habitare, Benet C 61/33v
habitar o estar < ll. habitare, Efrem 1.2/84a
habitar i estar < ll. habitare, Ruff ep.15
habitar o estar < ll. hospitari, Benet C1/5v
habitar i estar < ll. inhabitare, Efrem 1.10/94b, rep.
habitar i estar < pr. haver habitacio, Matfre 59
pendre i estar (en l'arbitre d'algú) < ll. pendere, Benet B 3/39.29
romandre i estar (en virtuts) < ll. manere, Escacs 3.1/79; 3.1/81
romandre i estar < ll. subsistere, Paul 5/315.16
estar-se i cessar < it. ritenersi, Mirall 2.126
estar-se [o lleixar] < ll. desistere ab, Regim 1.2.25/26
cessar i estar-se (la cort) < ll. cessare, FursV 3.31.2
cessar i estar-se (de pecar) < ll. cessare, Jeroni E22/19b11
revocar-se i estar-se < it. revocarsi, Mirall 2.98
de poc estat i baixa condició < ll. infimi, CiOfi 1.41/22v
estat i condició < it. qualità, Decam 542/556
estat i condició < it. stato, Corba 1221/82
pujar en estat i honor < it. ingentilire, Decam 404/416
ric i de gran estat < it. ricco, Decam 81/82
domicili o estatge < ll. domicilium, Salms7 1099/146r2
habitació i estatge < ll. mansio, DeModo B 137
vagarós, qui no ha cert estatge < ll. vagabundus, FursV 3.41.8,185
estàtues i ídoles < ll. spolia, ValMax 286/2.110
estàtua (ed. estatura) o imatge < ll. statua, Alex 24r
estàtua o imatge < ll. statua, Escacs 3.5/108
imatge i estàtua < ll. imago, ValMax 100/1.147; 107/1.156
imatge o estàtua (ms. estatura) < ll. statua, Alex 2v, rep.
imatge o estàtua < ll. statua, Josefus 1.19/17a; 10.12/236d
imatges i estàtues (ed. estatuyes) < ll. statuae, Alex 113v
imatges i estàtues (ed. estatures) < ll. statuae, Alex 116r
estatuir i ordenar < ll. statuere, Brevil 190c/27.19
pensat, estatuït i ordenat < ll. putare, CiPar A 7/1.27
granea i estatura < ll. statura, Turpí 29/73.14
estatut i llei < ll. ius, ValMax 301/2.133
fer estatut i llei < ll. statuere, Brevil 193c/46.10
estatut i ordinació < ll. -, SeMed 2.2.205
estatut o ordinació... del poble < ll. scita plebis, ValMax 447/2.349
ordinacions i estatuts < ll. instituta, ValMax 57/1.81
estel.les ficades, èo és que no es mouen < ll. infixae stellae, Dragma 13/4
estel.les, planetes i signes dels cels < ll. sidera, ValMax 457/2.353
planetes, estel.les i signes < ll. sidus, SeThy 995/83
estendre [o divulgada ésser] < ll. divulgar, Regim 1.1.9/6v
estendre i espandir (els braços) < ll. extendere, OraCa 2.82

estendre i esquebrentar si mateix < ll. sternere, Isac 14v/7
allargar i estendre < ll. alargare, Sermó 1/12
dreçar i estendre < it. drizzare, Besti 44/95.6
metre i estendre (veles) < ll. pandere, SeMed 2.3.318
esteses i foradades < it. forate, Mirall 1.166
estesos i tirats < ll. extensus, Vita 78/298
divulgada i estesa < ll. divulgari, Secre B 47/3v
llonga i estesa host < ll. longus agmen, Fronti 1.6.3/11
esteniment i moviment i empenyiment < ll. extensio, Secre B 119/17
esteniment i tirament < ll. protensio, Revel 100/36a
esteniments i repleccions < ll. extensiones, Secre B 68/9v
feta estèril i no fructifica < ll. -, Ludolf 1.133b28
estèril i sens fruit < ll. solivaga, CiOfi 1.157/81v
esterilitat o exorquea < ll. sterilitas, Pal.la 1.6.8.7
esterilitat i fretura < ll. sterilitas, Spec B 3/22.17
estil o manera d'escriure < ll. stilus, ValMax 158/1.227
estil i ordinació < ll. stilus, Psalt 1.68
estil i pràtica ed. < ms. costuma, Eix1523 c.352
costums, pratiga, estil i manera < ll. mos, Alex 105v
ordonació, regla, estil i consuetut < ll. consuetudo, Alex 80r
opinió i estima < it. opinione, Mirall 1.98
preu i estima < esp. muy rica, VallRev 38r26/70.8
valor i estima < esp. valor, VallRev 45r31/78.23
honrat, en esguard i en estima < ll. honorificatus, Salms 138.17
estimació i juí < ll. aestumare, ValMax 403/2.277
estimació o valor < ll. aestimatum, ValMax 232/2.25
imaginació i estimació < it. immaginazione, Mirall 2.166
estimar : veg. aesmar
no.s pot estimar ni comptar < ll. inenarrabilis, Vita 4/41v
estimar i jutjar < ll. aestimare, ValMax 89/1.127
estimar i jutjar < ll. iudicare, Verba 31/184a
estimar i mesurar < ll. metere, CiPar A 20/3.3
estimar o pensar < ll. existimare, Escacs 2.6/66
estimar i pensar < ll. existimare, Verba 47/190c
estimar i pensar < ll. putare, CiPar A 30/4.80
estimar o prear < ll. apretiare, FursV 4.248.14
estimar i presumir < esp. presumir, VallRev 67v36/122.11
amar i estimar ed. < ms. prear, Eix1523
arbitrar i estimar < ll. arbitrari, CiOfi 3.38/141v
creure i estimar < ll. credere, Ludolf 1.121b42, 2.34a30
entendre i estimar < ll. intelligere, ParesA 132/72b8
honrar, decorar i estimar < ll. reverentiam facere, Ludolf 2.69d13
jutjar i estimar-se < ll. arbitrari, CiOfi 1.1/2v
menysprear i estimar poc < ll. detestare, Ludolf 2.46a22
pensar i estimar < ll. aestimare, CiPar A 48/6.105
pensar i estimar < ll. aestimare, DeModo B 14
pensar i estimar < ll. existimare, ParesA 127/67a2
pensar, cogitar i estimar < ll. putare, CiPar A 14/1.135
putar-se i estimar-se < ll. putari, CiOfi 1.138/73v
reputar-se i estimar-se < ll. putare, CiOfi 2.31/97v
reputar i estimar < it. reputare, Mirall 1.34; 2.138
no pot ésser estimat ni albirat < ll. inaestimabilis, PurPa 19/891
estimats i amats < ll. aestimare, Brevil 211b/149.9
estimat o preat < ll. appreciatus, FursV 4.248.14
estimats i reputats < ll. aestimati, Benet B 7/49.8
car i estimat < ll. (iucundissimus), Alfons 20/19v
estímul o agulló < it. stimolo, Mirall 2.32
estímuls, agullons < ll. stimuli, SeMed 4.3.833
estímul i remordiment < it. stimolo, Mirall 1.63
estimular i agullonar < ll. stimulare, OraCa 1.155

estimular i esquinçar B / estimular A < ll. stimulare, CiPar 18/2.52
estimular o punyir < ll. stimulare, Salms7 1027/68r9
punyir i estimular < ll. pungere, Psalt 3.44
estipendi o sou < ll. stipendium, Jugur 36/17r12
estipendis, sou < ll. stipendia, Ludolf 1.69b2
estipendi i sou < ll. stipendium, ValMax 91/1.130
estipendiats o assoldejats < ll. stipendium, ValMax 69/1.99
estirpar i deraigar < it. estirpare, Medici 192/117
estojar i amagar < it. nascondere, Medici 251/151
estojar i conservar < ll. reservari, Benet C 58/32
estojar i guardar < ll. recondere, Josefus 5.1/97a
estojar i guardar (riquesa) < ll. conservare, Miseria 2.25/145d
[estojar o] guardar < ll. conservare, Regim 1.2.17/21
estojar i servar < ll. reservare, DeCura A 244
amagar i estojar < ll. abscondere, DeModo A 17/448.9
conservar [o estojar] < ll. conservare, Regim 1.2.31/30
guardar i estojar < ll. servare, Benet B 1/34.16
posar i estojar < ll. reponere, Revel 59/23d
reservar i estojar < ll. reservare, DeCura A 244
reservar i estojar < ll. servare, Arra 958/140
estojada i aparellada < ll. reposita, ParesA 127/67d17
plegats i estojats (blats) < ll. congregare, Efrem 2.1/98d
tapiada i estojada < ll. latere, Job 28.21
estol i armada < ll. classis, Alfons 2.18/19
navilis i estols de mar < ll. classes, Jugur 79/35r23
estola (ms. stola) i bell vestiment < ll. stola, BíbBa Ll 15.22
estoles o vestadures < ll. stolae, Dial 4.26/59.14
estola i vestadura < ll. stola, Efrem 1.12/96c
estoles, ço és a saber vestidures < ll. stola, Salms7 998/35r23
estola de sacerdot i vestidura de capellà < ll. stola, Josefus 3.12/66a
estola (ms. stola) i vestiment < ll. stola, Josefus 18.12/368b
auciure i estorçre < fr. ocire, Gral 70/71
esquivar i estorçre (la pena) < ll. evitare, FursV 2.83.7
guardar i estorçre S / estalviar B < fr. garentir, Tresor 3.38.2
estrabancar i enderrocar (l'enemic) < ll. prosternere, Escacs 2.6/65
estrebancar i endreçar (per enderrocar?) < ll. prosternere, Escacs 4.3/144
estrado (ed. strado) i llit < ll. cubile, Ludolf 1.79c16
estrall i mortaldat < ll. -, Troya 252
home no conegut i estranger < ll. peregrinus, Ludolf 2.98b16
host estranya dels barbres < ll. hostis... barbaries, Cel.la B 247/72d
estrany i de fora < ll. externus, CiOfi 2.88/126v
estranys o peregrins (déus) < ll. peregrini, Josefus 5.1/101a
estrany i peregrí < ll. peregrinus, Provid 18/100
estrany i peregrí < ll. peregrinus, Spec B 3/22.2
alienat i estrany < ll. alienus, SeThy 787/78v
barbres i estranys < ll. barbari, Turpí 16/57.26
feres i estranyes (gents) < ll. barbara, SeMed 3.3.612
pelegrins i estranys < ll. peregrini, Josefus 3.12/66b
peregrins o estranyes (paraules) < ll. peregrina, Salms7 987/23v20
sacrílegues, errònees i estranyes (faules) < ll. sacrilegae, DeModo B
salvatge [i estrany] < ll. agrestis, Regim 1.2.3/11v
terrible i estrany < ll. ferreus, Anton 3/15
de ventura i estranyes < ll. adventicia, Brevil 203d/109.8
estranyir o fer estrany algú < ll. alienare, Salms7 1068/113v8
feritat o estranyedat i crueltat < ll. feritas, ValMax 326/2.127
estranyir o fer estrany algú < ll. alienare, Salms7 1068/113v8
tardar i estraure's < pr. estraire's, Matfre 73
estrem o part del camí < ll. crepido, Brevil 203c/107.21
clavegueres, estremeres i albellons < ll. cloacae, FursV 3.217.6; 218.3
témer i estremir-se < ll. contremere, DelCel S 86.45

estrenuitat i noblesa < ll. strenuitas, Troya 57/82; 82/115; 128/170
estrènyer i cenyir (ms. sinyir) < ll. cingere, Ludolf 1.66c20
estrènyer i lligar < ll. inserere solide, Pal.la 4.1.112.2
estrènyer i menar (el coltell) < ll. stringere, SeMed 4.3.809
estrènyer i mesurar < ll. constringere, ValMax 65/1.93
estrènyer i refrenar < ll. configere, Salms 118.120
abraçar i estrènyer (el coll) < ll. stringere, Paul 3/314.29
comprèmer's i estrényer's < ll. comprimere, SeMed 4.2.756
estrets i ajunyits (ed. ajunyts) < it. stretti, Dant 1.14.75
estrets i amotats < ll. artissime, Jugur 68/31r19
estreta i angoixosa < ll. angusta, Benet C 5/9v, rep.
estret, aspre i rigorós < ll. severissimus, ValMax 75/1.106
estret i assetjat < ll. circumventus, ValMax 87/1.124
estreta i avara (mà) < ll. parca, ValMax 291/2.118
estret i curt (temps) < ll. brevis, SeThe 762/93v
estret i difícil < ll. difficultas, ValMax 256/2.63
estrets o espessos ms. < ll. constricti, Regim 3.3.12/121v
estret i mesquí < it. stretto, Mirall 1.78
estreta i perillosa (via) < ll. arta, Dial 3.16/208.5
estretament i prima < it. distrettamente, Mirall 1.25
estretament i rigorosa < ll. acerrime, ValMax 77/1.109
estretament i rigorosa < ll. destricta, ValMax 100/1.146
estret i rigorós < ll. destrictus, ValMax 376/2.239
estret i rigorós < ll. exactus, ValMax 265/2.75
estret i rigorós < ll. severus, ValMax 85/1.121
angost i estret < ll. angustus, Benet C Pròl./4v
ajustats i estrets < ll. constricti, Ruff Int.86
aspra i estreta < ll. angusta via, Dial 3.28/232.13
baixa i estreta (porta) < it. stretta, Mirall 2.172
breu i petit i estret < ll. angustus, SeMed 5.1.1011
breument i estreta < ll. strictim, ValMax 275/2.93
prims i estrets < ll. minima, Pal.la 2.7.52.14
vigorosament i estreta < ll. obstinate, ValMax 133/1.193
[estretura o] fretura < ll. parcitas, Regim 3.3.4/117
fretura i estretura < ll. inopia, Brevil 194a/50.2
estruendo i sons espantosos < ll. sonitus, Job 15.21
estudi o ànsia < ll. studium, ValMax 461/2.361
estudi [o cura] < ll. opera, Regim 1.1.10/7
estudi i cura < ll. studium, Efrem 1.5/86d
estudi i cura < ll. studium, Ruff 7.370; 15.80
amb gran estudi i cura < ll. studiosissime, Ruff 16.12
estudi i diligència < ll. diligentia, Alex 9v
metre son estudi i diligència < ll. studere, Benet D 64/62v
estudi i diligència < ll. studium, Josefus 1.28/23d
estudis i doctrina < ll. studia, Paul 1/313.39
fer estudi i esforç < ll. studere, DeModo A 85/531.16
estudi, força i diligència < ll. studium, Econ 2.464
amb estudi i força < ll. toto visu, Brevil 194a/49.18
estudi i honor < ll. studium, Josefus 7.1/146c
estudi i ofici < ll. studium, Ruff 19.5
estudi i regla < ll. studium, ParesA 167/100b9
estudi i sol.licitud < it. studio, Fiore 18.85
estudi i treball < ll. studium, CiOfi 1.2/3
amb ànsia i estudi i diligència < ll. sollicite, Spec A 5/120.12
especulació o estudi ms. / contemplació ed. < ll. speculatio, Regim 2.1.7/51
contemplació o estudi < ll. contemplatio, Regim 1.1.1/1v
cor i estudi < ll. studium, Brevil 190c/27.16
amb gran cura i estudi < ll. studiose, Isac 6v/8
cura i estudi < ll. studium, Ruff 7.155; 29.41
cura i estudi < ll. studium, Verba 42/187d

ús i estudi < ll. usus, DeModo B 140
voluntat o estudi < ll. studium, Josefus 6.5/123c
estudiar i aprendre < it. imparare, Mirall 1.86
[estudiar o] contemplar < ll. speculari, Regim 1.1.12/8v
estudiar i entendre (en negocis) < ll. studere, Isac 96v/44v
[estudiar o] entendre a < ll. studere, Regim 1.2.31/29v
estudiar-se i esforçar-se < ll. studere, Isac 25v/11v
estudiar i pensar < ll. studere, PurPa 1/155
estudiar i pensar < ll. studere, Ruff 16.97
estudiar i treballar < ll. studere, Kempis 3.22/3373
estudiar i haver ànsia < ll. studere, Ruff 7.388
estudiar o prendre esment < fr. étudier, Tresor V 2.3.5
esguardar o estudiar ms. / especular ed. < ll. specular, Regim 1.2.8/14
treballar o estudiar < ll. operam dare, Regim 3.2.13/101
voler i estudiar < fr. estudier, Chart 714
estudiós i prous < ll. studiosus, Amor 29.26
estultícia (ms. stultícia) o follia < ll. stultitia, Salms7 1035/77r24
estupor i admiració < it. stupore, Medici 251/150v
estupro (ms. estrupo) o adulteri < ll. stuprum, CiPar A 23/3.80
estupro (ms. estrupo) i fornicació < ll. stuprum, CiPar B 23/3.80
[esvair o] anar a < ll. tendere in, Regim 1.3.1/32v
esvair i assetjar (cases) < ll. obsidere, ValMax 421/2.302
esvair i cabuçar < ll. invadere, CiOfi 2.75/120v
esvair i confondre < ll. impetere, Troya 158/210
esvair i ocupar < ll. intercipere, Troya 51/72
arrapar i esvair < ll. rapere, OraCa 3.88
contrastar i esvair < ll. resistere, ValMax 67/1.95
destroir i esvair algú < ll. venire super, Alex 1v
nafrar, esvair i aterrar < ll. invadere, Psalt 2.66
esvaneir, defallir o enganar < ll. evanere, Jeroni E10/6d37
esvaneir-se i desaparèixer < ll. evanescere, Troya 61/88
escampar i esvanir < ll. elabi, Ruff 1.394
etern i perdurable < ll. aeternus, Kempis 3.40/4223
immortal i eterna (glòria) < ll. immortalis, Alfons 4 Fi/50
perdurables i eternes (coses) < ll. aeterna, Kempis 3.1/2353
eternal i perdurable < ll. sempiternus, Salms7 1107/151v16
perdurables i eternals < ll. aeterna, Cel.la B 247/72b
apòstol i evangelista < it. evangelista, Mirall 1.62
evangelizar, èo és portar bona nova < ll. evangelizare, Ludolf 1.35d28
clar i evident < ll. clarus, ValMax 119/1.174
evitar i fugir ed. < ms. esquivar, Eix1523
expel.lir i evitar ed. < ms. esquivar, Eix1523 c.331
exaccions i demandes < ll. exactiones, Escacs 2.6/71
exacció o tribut < ll. vectigal, CiPar B 49/6.115
exagitar, donar treball o turmentar < ll. exagitare, DeModo B 156
exaguar (ms. exauguar ?) o exhaurir < ll. exhaurire, CiPar A 44/6.42
exalçament i delliurament < ll. assumptio, Salms 88.10
creiximent o exalçament < ll. augmentum, Josefus 2.7/43c
exalçar : cf. alçar
exalçar i honrar < ll. praeponere, Secre B 136/20
exalçar-se [i orgullir-se i sobrir-se] < ll. extollere, Regim 1.2.22/24v
exalçar-se i ergullir-se < ll. extollere se, Verba 27/122b
exalçar-se i ergullir-se < ll. tumentes, ParesA 162/95c24
exalçar i promoure < ll. extundere, ValMax 136/1.196
exalçar-se o pujar-se < ll. extollere, Jeroni E61/51c26
exalçar i sublimar < ll. ascendere, Job 20.6
augmentar i exalçar < ll. augeri, CiOfi 1.91/47
[elevar o] exalçar < ll. elevari, Regim 1.4.5/43
elevar o exalçar < ll. elevari, Revel 44/19d
elevar-se i exalçar-se < ll. extolli, Isac 98v/45v

gloriejar... i exalçar-se < ll. gloriari, CiPar A 32/4.115
glorificar, lloar i exalçar < ll. glorificare, Jeroni E10/6d20
llevar i exalçar < ll. exaltare, Isac 68v/32
lloar i exalçar < ll. laudare, Ludolf 1.100d35
lloar i exalçar < ll. magnificare, Miseria 2.16/142d
lloar, magnificar i exalçar < ll. magnificare, Psalt 1.56
lloar i exalçar < ll. superexaltare, Jeroni E27/23a24
magnificar-se i exalçar < ll. extollere, Dieta 21v/8v
exalçat i dreçat < ll. erigi, Benet C 7/11
honrats i exalçats < it. esaltati, Mirall 2.129
il.luminat i exalçat i renomenat i glorificat < ll. exaltari, Anton 6/17
pujat en alt o exalçat < ll. sublimi, Miseria 2.29/2155r22
exaltació i temporal glòria < ll. exaltatio, Ludolf 2.111c23
examen i inquisició < ll. iudicium, Benet B 2/35.26
examinar i enterrogar < ll. examinare, Dieta 86v/87v
examinar i enterrogar < it. esaminare, Medici 199/121v
examinar o esprovar < ll. examinare, AlbCon 53/85
jutjar i examinar < ll. diiudicare, Job 34.3
provar i examinar < ll. probare, Rufí 7.67; p.p. 1.277
examinats i enquests < ll. examinati, Escacs 2.4/51
examinada i provada < ll. examinari, Isac 72v/33v
provat i examinat < ll. examinari, Isac 18v/9
excantar i vituperar < it. vituperare, Decam 185/187
excecar : cf. cec
excecar i eixorbar < ll. excaecare, DeModo B 146
excedir o sobrepujar < ll. violare, CiPar B 25/3.102
sobrepujar i excedir < ll. excellere, CiOfi 1.61/30v
excel.lència i sanctedat < it. santità, Mirall 1.94
generositat o excel.lència < ll. generositas, Mores 71
misteris i singulars excel.lències < ll. mysteria, Psalt 2.65
[sobrepujament o] excel.lència < ll. excessus, Regim 2.3.18/81v
resplandor o excel.lència < ll. splendor, ValMax 435/2.321
excel.lents i nobles < ll. virtuosi, Brevil 211c/151.17
excel.lent i virtuosa (família) < ll. clarissima, ValMax 130/1.189
excel.lent i virtuós < ll. illustris, ValMax 138/1.199
excel.lents i virtuoses (arts) < ll. praeclares, ValMax 445/2.336
excel.lent i virtuós < ll. robustus, ValMax 223/2.13
insigne o molt excel.lent < ll. insignis, ValMax 415/2.293
noble i excel.lent < ll. nobilis, ValMax 137/1.197
poderós i excel.lent < ll. potens, Brevil 190d/29.14
excel.lir i avançar < ll. praecellere, Kempis 1.1/73
passa, excel.leix i sobrepuja < ll. perfectus, Ludolf 1.113c8
recusar i donar excepció < ll. respuere, ValMax 148/1.213
exceptat o exempt < ll. -, ValMax 62/1.90
exempt i exceptat < it. eccetto, Medici 95/60
exempt i exceptat < ll. -, ValMax 58/1.83
fer excés i més avant de raó < it. trasandare, Decam 286/290
ésser excés i sobrepujant B / allunyar-se fora A < ll. movere extra, CiPar 26/3.118
crims i excessos i delictes ed. < ms. pecats, Eix1523 c.321
excessiu o soberc (poder) < ll. nimis, ValMax 280/2.101
excessiva (ms. ecessiva) i supèrflua < ll. superfluus, Jeroni E32/28a23
excitació i desperament < ll. excitatio, Trict 303/85.15
excitació i escalfament < ll. excitatio, Excit 2/16
excitar i despertar < ll. excitare, Efrem 1.9/93a
excitar i despertar < ll. excitare, Excit 6/20; 12/26
excitar i escommoure < ll. excitare, Troya 99/128
excitar i escommoure < it. -, Medici 17/10
excitar i somoure < ll. concitare, Paul 3/314.30
despertar i excitar < ll. incitare, ParesA 151/84d19
induir i excitar < ll. incumbere, Benet B 5/43.22

torbar, excitar i somoure < ll. excitare, ParesA 139/76d26
excitat i somogut < ll. excitatus, Verba 47/190c
cridar i exclamar < ll. exclamare, Ludolf 1.90b29
cridar i exclamar i... condolre's < ll. exclamationem non modicam facere, Ludolf 2.35b3
excloure i llançar < ll. excludere, Ludolf 1.125a5
apartar i excloure (ed. encloure) < ll. excludere, Ludolf 2.24a36
guardats-vos i excongoixats (ms escongoixats) < ll. attendite. Efrem 2.1/98c
excorjar i llevar (la pell) < ll. revelare, Job 41.4
fem i excrement < ll. sterquilinium, Job 20.7
coberta i excusa (ms. escusa) < ll. provisum, Alfons 2.55/28
cosa lleguda i excusable (ed. escusable) < ll. fas, Troya 18/24
dilació o excusació (ed. escusació) < ll. mora, Troya 52/74
excusar-se (ed. escusar-se) satisfer < it. scusarsi, Mirall 1.132
ablanir i excusar < ll. lenire, Jugur 26/13r15
defendre i excusar < it. difendere, Medici 182/111
defendre i excusar (ms. escusar) < ll. defendere, AlbCon 40/70
reservar i excusar (ms. escusar) < ll. reservare, Escacs 2.6/68
defendre, excusar (ms. escusar) < ll. defendere, Vita 44/228v
fer quiti i excusat (ed. escusat) < ll. detrahere, Troya 24/33
franc i excusat (ms. escusat) < ll. liber, Benet C2/5v
execrables i temerosos < ll. ferox, SeHer 58/16
judici i execució < it. giudizio, Mirall 2.42
operació i execució < ll. actio, CiOfi 1.19/12v
procuració i execució (d'un negoci) < ll. procuratio, CiOfi 2.75/120
administrar i posar en execució < ll. administrare, ValMax 430/2.314
col.lectors i exegidors (d'impostos) < ll. collectores, Ludolf 1.69a21
exeguir i metre en obra < ll. exsequi, DeModo A 16/446.27
obrar i exeguir < ll. agere, CiOfi 1.132/70v
exel.lar : cf. exilar
exemple (ed. eximpli) i càstic < ll. -, Econ 2.889
exemple i història < ll. exemplum, ValMax 93/1.132
exemple i senyal < ll. monumentum, ValMax 285/2.109
exemple i similitud < ll. similitudo, Salms 43.15
doctrina i exemple (ed. eximpli) < ll. documentum, ValMax 88/1.126
norma i exemple < ll. norma, ValMax 179/1.257
paràboles i exemples < ll. parabolae, Ludolf 2.67b15
exempt o exceptat < it. eccetto, Medici 95/60
exempt i exceptat < ll. -, ValMax 58/1.83
exempt o privat < ll. expers, Jeroni E6/3d4
exempt i quiti < it. esento, Medici 90/57
exceptat o exempt < ll. -, ValMax 62/1.90
lleuger i exempt ed. < ms. descarregat, Eix1523 c.360
exèquies i funeràries < ll. obsequia, Troya 114/150
exèquies i ofici de la sepultura < ll. exequiae, ValMax 218/2.6
exercer o provar (forces) < ll. exercere, Troya 136/179
exercicis i usos < ll. exercitia, Ruff 7.22; 16.153
usos i exercicis < ll. exercitia, Ruff 16.70
exercir o usar (disciplina) < ll. exercere, DeModo B 107
usar i exercir < ll. exercere, Verba 15/114c
no instruït ni exercit ni avist (un soldat) < ll. molles, Alex 37v
exèrcit o cavalleria B / exèrcit A < ll. exercitus, CiPar 45/6.48
exercitació i provament < ll. exercitatio, Isac 119v/54v
exercitació i usitació < ll. usus, AlbLoq 9c/613
cura i exercitació < ll. exercitatio, Isac 110/50v
exercitar i escomoure < ll. concitare, Ruff 1.5
exercitar i usar < ll. exercere, Ruff 1.629
endreçar i exercitar < ll. excitare, Isac 25/12
ocupar-se i exercitar-se < ll. exercere, Ludolf 1.83d7
porgar i exercitar < ll. purgare, Africa 406/58
usar i exercitar-se < ll. exercere, Ruff 16.55; p.p. 2.7

perdre's i exerrar < it. tapinare, Decam 192/194
exauguar o exhaurir < ll. exhaurire, CiPar A 44/6.42
amonestacions i exhortacions < ll. exhortationes, Ludolf 2.36b28
exhortar i pregar < ll. obsecrare, Benet B 2/37.26
exigir (ed. exegir) i collir (tributs) < ll. exigere, Ludolf 1.109c31
exigir (ms. exegir) i demanar < ll. exigere, Cateri 144/77v
exigir (ed. exeguir) i plegar (tributs) < ll. exigere, Ludolf 1.109c41
demanar o exigir < ll. quaerere, CiPar A 44/6.37
exilar (ed. exel.lar) i bandejar < ll. proscribere, ValMax 238/2.34
exilat (ed. exel.lats) i bandejats < ll. proscripti, ValMax 339/2.187
exilat, de la ciutat llançat i foragitat < ll. exul, CiPar A 32/4.111
exilat i exterrat (ms. esterrat) < ll. extorris patria, Jugur 14/7r10
bandejament i exili < it. esilio, Medici 79/50
bandejar o exiliar < fr. chacier en exil, Tresor B 2.28.8
exir : veg. eixir
eixida o éxito / eiximent < ll. exitum, CiPar B/A 29/4.62
exoblidades i passades < ll. praetermissae, ParesA 161/94b22
exoblidats i no recordats < ll. obliti, SeHer 292/26
exoït i escoltat < ll. exaudiri, Isac 15/7
exorament : cf. orat
exorament o supèrbia < ll. lascivia, Salms7 1024/65r7
exorar o superbiejar < ll. insolescere, Salms7 1024/65r7
exordis i començaments < ll. orsi sunt, ValMax 1/1.16
expedient o necessari < ll. expediens, Brevil 194b/51.8
expedits i delliures < ll. expediti, Ludolf 2.22b13
expedit i prompte (a la batalla) < ll. excussus, Salms 126.4
expel.lir i evitar ed. < ms. esquivar, Eix1523 c.331
expel.lir i llançar ed. < ms. tolre, Eix1523 c.347
foragitar i expel.lir < ll. pellere, CiOfi 1.137/73
postposar i expel.lir ed. < ms. avorrir, Eix1523 c.355
experiència i coneixença < ll. experientia, Isac 104/47v
experiència i esprovament < ll. experientia, Isac 119v/54v
experimentar (ed. esperimentar) o provar < ll. experiri, ValMax 431/2.315
provar i experimentar (ed. esperimentar) < ll. experire, Provid 30/109
expirar (ed. espirar) i morir < ll. expirare, MorAri 27
explanar (ed. esplanar) i espondre < ll. interpretari, BíbBa Ll 24.27
explanar (ed. esplanar) i manifestar < ll. explicare, Cel.la B 251/75b
despendre i expletar (el temps) < ll. expendere, Excit 83/103
explicar (ms. esplegar) i manifestar < ll. explicare, Miseria 2.22/209r21
explicar i dilucidar < ll. explanare, Ludolf 1.140b26
dir i explicar < ll. impertire, Jeroni E3/2a22
dir i explicar < ll. proferre, Ludolf 1.114d5
espies o exploradors < ll. exploratores, Josefus 3.12/72a, rep.
explorar o descobrir B / encercar A < ll. explorare, CiPar 17/2.24
exponador (esponador) o entrepretador < ll. interpres, ParesA 158/91b14
expondre (ed. espondre) i manifestar < ll. exponere, Rufí 12.9
expondre o declarar < ll. disserere, Salms7 1049/92v25
expondre i declarar ed. < ms. espondre, Bla1521
expondre i declarar < it. esponere, Mirall 2.46
expondre o declarar < ll. exponere, Salms7 969/2v18
un home que expon (ed. espon) i enterpetra < ll. interpres, PurPa 1/171
declarar [o expondre] < ll. declarare, Regim 1.2.31/29v
determenar, expondre i declarar (drets) < ll. exponere, ValMax 73/1.103
entrepetrar i expondre (ms. espondre) < ll. interpretari, Secre B 147/22v
esplanar i expondre (ed. espondre) < ll. interpretari, BíbBa Ll 24.27
expostes i declarades < ll. exponere, DeModo B 163
declarat o expost < ll. exponere, Salms7 1045/88r23
tocat i declarat i expost < pr. tocat, Matfre 76v
entrepretador i exponedor B / torcimany A < ll. interpretator, Secre B 39/1v
entrepretacions i exposicions (ms. esposacions) < ll. interpretationes, Jeroni E5/3a26

expressar i declarar < ll. exprimere, FursV 4.255.14
expressar i manifestar < ll. expressere, ValMax 396/2.266
dir o expressar (ed. espressar) < ll. convenire, FursV 4.255.30
exprimir i declarar < ll. exprimere, Excit 112/134
[exprimir o] declarar < ll. exprimere, Regim 2.2.7/63v
recomptar i exprimir < ll. exprimere, Revel 102/36d
expugnar i prendre < ll. cepere, Alfons 2.20/19v
exquisits i triats ed. < ms. delicats, Eix1523 c.328
exsecar i desecar (un pou) < ll. exarescere, FursV 3.239.15
éxtasi/éxtasis o rapte < ll. extasis, Cateri 126/66, rep.
arrapat i fet en éxtasi < ll. raptus, Ludolf 1.99c40
exterior, a la part de fora < ll. foris, Ludolf 1.86a39
exteriores i foranes < ll. exteriora, DeModo B 128
a la part exterior, de fora < ll. exteriores, Ludolf 1.120a4
exterminar i descompondre (la cara) < it. esterminare, Medici 160/99
exterminar i destruir < ll. effugare, OraCa 3.93
exterminar o dissipar < ll. exterminare, Arra 969/167
extermini i mort < ll. exterminium, Troya 11/16
vençre i exterrar (ms. esterrar) (l'enemic) < ll. fundere, ValMax 127/1.183
exilat i exterrat (ms. esterrat) < ll. extorris patria, Jugur 14/7r10
tudar i extingir (ms. estendre) < ll. extinguere, Josefus 11.4/243b
extintes i preterides A / e. i ofegades B < ll. extingui, CiPar 18/2.41
extirpar i gitar de si < it. estirpare, Medici 78/49v; 217/133
extirpar o gitar de terra < ll. extirpare, Regim 3.2.19/104v
extirpar i llevar (la gent) < esp. quita, VallRev p. 63/6.1
apagar i extirpar < ll. extinguere, Jugur 14/6v26
extrema i darrera (hora) < ll. extrema, Jeroni C3/65a22
extrema o darrera (Africa) < ll. extrema, Jugur 78/34v30
extrema i darrera (hora) < ll. extrema, Spec B 4/23.36, rep.
extremes o foranes ms. / extremes ed. < ll. extrema, Regim 1.3.11/38v
vores o extremitats < ll. extrema, Pal.la 1.6.8.16
alegria o exulatació < ll. exultatio, Salms7 1026/67r26
haver goig i letícia i exultació < ll. laetari, Salms 31.11
exultant i joiós < ll. exultans, Josefus 3.6/57d

F

cosa fabregada o feta < ll. factae, FursV 3.204.10
fabricar i afinar i llimar < it. fabbricare (Ps. 128.3), Mira.. 2.97
fabricar i colpejar < it. fabbricare, Mirall (Ps. 128.3), 2.97
fabricar o edificar < ll. -, ValMax 404/2.278
fabricar o obrar < ll. fabricare, Salms7 1107/151r17
fabril [o de ferreria] < ll. fabrilis ars, Regim 2.3.1/73
fàbules (ms. faldes) i rondalles < it. favole, Medici 207/126
faç o cares < ll. facies, DeModo B 141
faç o cara < ll. facies, Jeroni E31/27b21
faç o cara < ll. facies, Jugur 78/35r6
facció, ço és traicion i malvestat < ll. factio, Jugur 31/15v4
fàcil i lleu (penitència) < it. lieve, Medici 185/112v
fàcilment i lleugera < ll. facile, DeModo B 161
fàcil i lleuger < ll. facilis, Excit 56/76
fàcil i lleuger < ll. facilis, Revel 1/8b
fàcilment i lleugera < ll. facile, ValMax 436/2.322
fàcils i lleugeres < ll. laevia, DeModo A 16/446.20
fàcilment i lleugera < it. leggiermente, Medici 19/11v
docil o fàcil en aprendre < ll. docilis, Salms7 1022/62r16
lleugera i fàcil ed. < ms. lleugera, Bla1521
amb poc treball i fàcilment < ll. perfacile, Econ 2.240
factor : cf. faedor
factor i creador < ll. factor, Benet C 7/11v
factor i creador < ll. factor, Excit 100/121
actor o factor < ll. auctor, Fronti 1.7.2/11v
creador i factor < ll. factor, DeModo B 148
facultat i llicència < ll. (concedere), Cateri 131/69
facultat o poder < ll. facultates, Pal.la 1.6.10.17
facultat i potència < ll. facultas, CiOfi 2.19/91
llicència i facultat < ll. gratia, Econ 1.681
poder i facultat < ll. facultas, CiOfi 1.42/23
potestat o facultat < ll. potestas, CiPar A 34/5.30
riure i fadejar < ll. ridere, DeModo B 153
riure i fadejar < ll. risus, DeModo B 152
fadrins i minyons < ll. pueri, Alex 36r
fadrí i missatge < it. fante, Medici 135/84
infants o fadrins B / infants A< ll. pueri, CiPar 38/5.104
jove i fadrí < ll. adulescens, ValMax 105/1.154
jove o fadrí < fr. enfant, Tresor V 2.3.4
jòvens i fadrins < ll. pueri, Alfons 4.18/44
infantesa o fadrinesa < ll. pueri, Jeroni E33/29d30
faedor : cf. factor
faedor i ordenador < ll. auctor, ValMax 260/2.68
faedors o ordenadors (de lleis) < ll. conditores, Regim 3.2.20/105
faedors [o posadors] (de lleis) < ll. latores, Regim 1.3.5/35
actor i faedor < ll. actor, Psalt 3.31
primer agent o faedor < ll. primum agens, Revel 170/57d
cooperador o faedor < ll. cooperator, Arra 968/166
obrer o faedor ms. / operatiu ed. < ll. operativus, Regim 1.2.23/24v, rep.
[faenes i] obres < ll. actus, Regim 1.1.2/2
faenes o obres ms. / fets ed. < ll. negocia, Regim 3.3.9/120

faena o treball o obra < ll. negotiatio, Jeroni E36/32a31
art o faena < it. arte, Medici 41/25
coses i faenes < ll. acta, Regim 1.2.8/14
labor (ms. llavor) o faenes < ll. laborare, Benet C 48/27v
negocis o faenes < ll. negotia, Jeroni E23/19d24
ocupacions i faenes < ll. occupationes, Isac 96v/44v, rep.
treballar o fer faena < it. lavorare, Medici 230/138v
missatge o faener < it. lavoratore, Medici 54/32v
obreres o faeneres ms. / operatives ed. < ll. operosae, Regim 2.1.13/54v
faent : veg. fer
faixar i cubrir (els ulls al cavall) < it. fasciare, Medici 14/8v
embenats i faixats < it. fasciati, Mirall 1.138
envolupat i faixat (ms. feixat) < it. volto, Mirall 1.76
falaguers : cf. afalagar
[falaguers o] graciosos en conversació < ll. affabiles, Regim 1.4.5/43v
falagueres (ms. fallaeres) i mentideres < ll. mendaces, DeModo A 91/539.6
amicables [i falaguers] < ll. amicabiles, Regim 1.2.28/27v
falsari i falaguer < it. fallace, Medici 110/68v
falagueria (ed. fallegaria) i llausengeria < ll. adulatio, Dial 1.4/47.4
amicabilitat [o falagaria] < ll. amicabilitas, Regim 1.2.28/27v
flocs o faldes < ll. fimbriae, Josefus 3.11/63c
si (ms. sinc) o falda < ll. sinus, Dial 1.9/72.2
falla o brandó < ll. fax, AlDíd 67/163.1
falla i ciri < ll. fax, SeMed 4.3.798; pl. 1.1.27
falla i ciri < ll. pronuba, SeMed 1.1.36
falles i llanternes < ll. -, Vita 75/280
destralls i falles enceses < ll. fasces, ValMax 86/1.123
flamejar i traure falla < ll. ignis, Job 41.9
mermença i fallença < fr. faillance, Sidrac 53v/147.32
fallents o defectuoses / defectives ed. < ll. defectiva, Regim 1.2.20/23
delinqüents o fallints < ll. delinquentes, Benet C 27/19v
fallible i enganyosa < ll. fallax, Jeroni E36/32a2
fallir i allenegar < ll. dilabi, Jugur 10/4r9
fallir i delinquir (un regiment) < ll. abicere, Alex 55r
fallir i errar < ll. errare, Excit 7/21
fallir i lleixar < fr. descheoir, Chart 597
fallir i mancar (a algú) < esp. faltar, VallCàr 17.12/38.10
fallir i minvar < ll. diminui, Amor 4.1
fallir i minvar < ll. orbari, AlbCon 45/75
fallir i privar (d'un desig) < ll. fraudari, Jeroni 285/57b6
fallir i trencar (la fe) < ll. fallere, Troya 24/34
errar i fallir < ll. errare, Excit 83/103
errar i fallir < ll. peccare, AlbCon 26/58
errar i fallir < ll. perire, Benet C 27/20
errar i fallir < ll. -, Alex 21r
mancar i fallir < ll. -, Alex 11v
fallit i enganyat < ll. fellere, PurPa 16/703
fals, cruel i traïdor < ll. fallax, ValMax 427/2.310
fals i deslleial < ll. infidus, ValMax 448/2.340
falsos i inics (testimonis) < ll. falsi, StHon 381/53
falsos i simulats ed. < ms. falsos, Eix1523 c.339
falses coses i vanes < ll. vanitates, Salms 37.13
enganador i fals < ll. detractor, Benet C 4/8
fenta i falsa (amor) < ll. ficta, Turpí 41/93.11
fents i falsos (tractats) < ll. -, ValMax 112/1.165
maliciosa i falsa (bèstia) < it. malitiosa, Besti 61/129.5
subtil i falsa (serpent) < ll. versutus, Verba 31/183d
enganyador i falsador < ll. deceptor, Ruffí 19.38
falsari i falaguer < it. fallace, Medici 110/68v
falsedats i nequícies < ll. fallaciae, GuidoCo 10.16/359

falsedat i vanitat < it. vanità, Mirall 1.32
falsies o decepcions o engans < ll. fallacia, Jeroni E36/32a14
falsies i enganys < ll. astutiae, ParesA 149/83d6
falsia i engany < ll. dolus, Miseria 2.15/200v13
falsia i engany < ll. fallacia, Troya 21.28
falsia i error < ll. dolositas, StHon 367/24
falsia i maestria ms. / cautela ed. < ll. versutia, Regim 3.3.5/118
falsies o mentides < it. bugie, Medici 184/112
falsies i mentides < ll. mendacia, AlbLoq 4b/597, rep.
falsia i mentida < ll. mendacium, ValMax 471/2.375
arts i falsies (del diable) < ll. artes, Excit 142/167
astúcia i falsia < ll. astutia, Excit 10/25
astúcia o falsia < ll. calliditas, Josefus 1.27/22a
calumnia o falsies < ll. calumnia, Verba 76/136a
engany i falsia < ll. dolus, Benet C Pròl.4/8
engayns i falsies < ll. mendacium, ValMax 469/2.373
frau i falsia < ll. fraus, Ludolf 1.69c18
monçónegues i falsies < ll. fallacia, Comloq 1.5.1/56c8
monsónaga o falsia < ll. mendacium, Jeroni E10/7a5
[mossènega o] falsia < ll. mendacium, Regim 1.2.29/28
mentides i falsies < ll. fallacia, ValMax 445/2.336
mentides i falsies < ll. mentiri, Alex 151r
subtilitats i falsies < ll. astutiae, ParesA 145/80a22
mentir o dir falsia < ll. mentiri, DeModo B 91
falsiera i monsoneguera < ll. mendax, DeModo B 147
monsonguers i falsiers < ll. mendaces, DeModo B 91
falsiós i enganós < ll. nugatorius, Excit 32/49
monsoneguer i falsiós < ll. mendax, Excit 18/33
falta i pecat (en una pintura) < ll. peccatum, CiOfi 1.147/77v
fer errada o falta < ll. delinquere, Benet D 46/46
fam i desig < it. fame, Mirall 1.119
fam i fretura < ll. fames, Ludolf 1.37b41
fam o talent < ll. esuriens, Efrem 1.5/86b
fama i glòria < ll. claritudo, Jugur 7/2v15
fama i reputació < ll. fama, Alfons 3.51/38v
glòria i fama < ll. gloria, CiOfi 2.24/101
llaor i fama < ll. laudare, DeModo A 57/497.30
[nom i] fama < ll. fama, Regim 3.2.13/101
nom i fama < ll. famosissimus, Gesta 32.7/126.5
nom i fama < ll. nomen, Africa 300/53
opinió o fama < ll. opinio, Dial 1.4/46.17
renom i fama < it. -, Decam 167/169
rumor o nomenada o fama < ll. rumor, Jeroni E5/3b4
de major fama, tingut per famós < ll. famosissimus, Ruff 7.13
famat i recomanat < ll. commendare, CiOfi 2.47/103v
famílies o companyes de casa < it. famiglie, Medici 35/21
família [o companya] < ll. familia, Regim 1.1.2/2
[companyia o] família < ll. familia, Regim 2.1.1/45v
familiar i amic < it. famigliare, Mirall 2.157
familiar i domèstic < ll. familiaris, CiOfi 2.89/127
familiars i intrínsecs amics < ll. consiliari, Job 19.19
acompanyador o familiar < ll. socialis, Regim 1.2.28/28
amic i familiar < it. amico, Decam 250/252
amics, familiars i benvolents < ll. amici, Psalt 1.56
amic i familiar < ll. amicus, Vita 73/265
domèstics i familiars < ll. domestici, Cateri 122/63v
domèstics i familiars < ll. domestici, CiPar A 12/1.109
domèstic i familiar < ll. domesticus, ValMax 135/1.195; 202/1.288
domèstics i familiars < ll. domestici, Valter 1.76/21.17
servidor o familiar < it. famigliare, Decam 400/412

parents i familiars < ll. propinqui, Job 31.34
propri i familiar < ll. domesticus, ValMax 150/1.216
familiaritat i paria < ll. familiaritas, Secre B 46/3v
consòrcia i familiaritat < ll. -, Vita 15/96
unitat o familiaritat < ll. familiaritas, Salms7 1068/113r8
clara i famosa virtut < ll. clara, SeHer 340/27v
de major fama tingut per famós < ll. famosissimus, Ruff 7.13
fanc i soll (ms. soy) < ll. caenum, Efrem 1.9/93a
modium o mesura o faneca cormal o migera < ll. modium, CiOfi 2.58/112
llot i fanga < ll. caenum, Comloq 1.4.4/52d30
fangós i lleig < ll. obscoenus, Ruff 1.391
lleigs i fangosos (porcs) < ll. sordissimi, Verba 36/126c
fantasies i imaginacions < ll. fantasmata, Isac 71/33
fantasia i imaginació < ll. infandus sensus, SeHer 973/43v
fantasma o semblança < ll. phantasmata, ParesA 133/72c
il.lusió i fantasme < ll. illusio, Ruff 29.102
imatge i fantasme < ll. phantasia, Ruff 1.622
fantastiguesa i vanitat < ll. -, Alex 154r
bèsties i faram < ll. ferae, SeThy 751/77v
plens i farcits < ll. imbuti, ParesA 160/93b1
ple i farcit < ll. refectus, Brevil 198a/75.17
llum o faro < ll. luminar, Jeroni E52/44d34
fart i abundant < ll. saturatur, Salms 16.14
ésser fart i content < ll. satiari, Salms 16.14
farts i saciats ed. < ms. sadollat, Bla1521
farts i sadollats ed. < ms. sadollats, Bla1521
fartes i sadolls < ll. saturati, Secre B 49/4v
fartar i saciar < ll. satiare, Cateri 171/94
fartar i sadollar (el ventre) < esp. hinchar, VallCor 16.12/14.3
acabar-se i fartar (les cubdícies) < ll. satiari, CiPar B 6/1.18
saciar o fartar < ll. saciare, Mores 83
sadollar-se i fartar-se < ll. -, ValMax 453/2.347
fast i sopèrbia < ll. -, CiPar B 38/5.106
hontes i fàstics < ll. contumeliae, Legenda 2.98
odi i fàstic < it. dispregio, Mirall 1.103
odi i fàstic < it. odio, Decam 247/249
fastig i avorriment < ll. fastidium, Arra 958/142
fastig i enuig < ll. fastidiare, Lignum Intr./66
fastig i enuig < ll. taedium, DeCura A 245
fastig i menyspreu < ll. fastidiosus, ValMax 67/1.95
enuig i fastig < it. tedio, Medici 196/120
fastijós i enutjós < it. tedioso, Mirall 1.108
fastijós i ignorant < ll. fastidiosus, ValMax 243/2.42
enutjós i fastidiós < it. odioso, Medici 236/141v
per fat i per cas i fortuna < ll. ex debito, Ludolf 1.133a27
fats i proprietats < ll. fata, Alex 3v
fat i ventura < ll. -, Alex 10r
fat adj. : cf. enfadir
fat i foll ed. < ms. fat, Bla1521
fat i orat < ll. demens, CiOfi 1.83/41v
fat i orat < ll. fatuus, Brevil 197a/68.19
follia i fada presumpció < ll. insipientia, Psalt 3.40
foll, và i fat < ll. fatuus, Psalt 3.46
folla i fada (batalla) < ll. fatuus, Troya 101/131
orat o fat < ll. raca, BíbBa Mt 5.22
fatal ventura i cas < ll. fata, SeThe 698/92
dolorosos i fatals disposicions < ll. fata, SeHer 612/32v
fatiga i pena < ll. indignatio, Job 17.7
fatigues i treballs < ll. angustiae, Job Pról.
dificultat, treball i fatiga < ll. ardua, Ludolf 1.143b35

treballs i fatigues < ll. labor, Kempis 2.10/2072
treball, fatiga i cansament < ll. -, Ludolf 1.53c4
fatigació i enuig < ll. fatigatio, Excit 79/99
sens fatigació ni llassament < ll. infatigabilis, Troya 50/71
fatigar i cansar < ll. vexari, Ludolf 2.2c21
fatigar i enutjat < ll. fatigare, Africa 402/58
fatigar o treballar < ll. fatigare, ValMax 141/1.203
fatigar-se o ujar < ll. fatigari, ValMax 144/1.208
fatigat i cansat < it. affaticato, Mirall 1.118
fatigats, cansats < ll. fatigati, Ludolf 2.75b16
fatigat i ujat < ll. fatigatus, ValMax 394/2.264
cansat i fatigat < ll. fatigatio, Ludolf 2.58a25
ujat i fatigat < ll. fatigatus, Psalt 2.45
ujada i fatigada < ll. fatigata, Vita 7/61v
supèrbia o fatuïtat < ll. insolentia, DeModo B 26
faules : cf. fàbules
noves o faules < ll. fabulae, Benet C 43/25v
favor i ajuda < ll. auxilium, ValMax 273/2.90
favor i ajuda < ll. favor, Josefus 5.1/101b
gràcia o favor < ll. gratia, Jugur 13r20
presuli i favor B / adjutori A < ll. praesidium, CiPar 16/2.9
alegre i favorable < it. lietamente, Decam 288/292
pròspera o favorable < ll. parcere, SeMed 3.2.432
favorejar : cf. favorir, afavorir
ajudar i favorejar < ll. prodesse, ValMax 159/1.229
gradajar i favorejar < ll. laedere, Africa 335/54
nodrir i favorejar < ll. foveri, ValMax 1/1.16
confessar i favorir (Jesucrist) < it. confessare, Mirall 1.133
fe i creença < ll. fides, Africa 337/54
fe i lleialtat < it. fede, Decam 116/118
fe i sagrament < ll. fides, Troya 240/314
fe i seguritat < ll. fides, ValMax 367/2.227
creure o dar fe < ll. credere, DeModo B 161
feble i de poca complecció < it. debole, Medici 185/113
feble i llanguit < fr. foeble, Gral 32/33
dèbil i feble < ll. debilis, DeModo B 36
febrida i lluent (espasa) < ll. mucro, SeThe 548/88v
lluents i febrides (armes) < ll. fulgentes, ValMax 309/2.145
feça o morinada < it. feccia, Medici 265/159
fecunda i abundosa < ll. foecunda, Cateri 118/61
fecunda i fructuosa < ll. foecunda, Ludolf 2.64d25
regar, fecundar i fer germinar < ll. irrigare, Ludolf 1.112b21
feditat : cf. fètid, fetor
feditat o pudor < ll. foeditas, Salms7 1033/74v2
feelment A / lícitament i lleial B < ll. legitime, DeModo 59/501.2
feel i lleial < ll. fidelis, DeModo A 37/473.5
feel i lleial < ll. fidelis, Troya 23/32
feel i lleial < ll. fidus, ParesM 58/63c2
bo, feel i lleial < ll. fides, Valter 2.41/23.24
verdader i feel < ll. fidelis, Troya 4/7
ésser feiner i irós SM / enfellonir-se B < fr. couroçable, Tresor 3.14.51
feina : cf. faena
accions i feines < ll. actiones, DeModo B 126
actes i feines < ll. actus, DeModo B 128
feix o càrrec < it. carico, Medici 100/63
feix i càrrega < ll. onus, Isac 106v/49
feixuc o greu < it. grave, Medici 162/100
feixucs i enutjosos (treballs) < ll. gravia, Kempis 2.5/1775
feixuc o llaguiós < fr. lens, Tresor B 2.80.8
feixuc i pesant < it. grave, Medici 15/9v

feixuc i pesant < ll. gravis, Miseria 1.17/134d
feixuc i pesant < ll. ponderosus, Escacs 3.4/100
feixuga i pesada càrrega < ll. onus, Kempis 3.56/5112
feixugament i tardana < ll. tardus, SeMed 2.3.315
càrrec i feixuc pes < ll. pondus, DeModo A 126/585.5
carregosa i feixuga (vida) < ll. gravis, CiOfi 1.70/34v
dura i feixuga < it. dura, Mirall 2.42
enutjós i feixuc < ll. -, Medi7 567/350.30
pes o somada gran i feixuc < it. peso grande, Medici 184/112v
gravós i feixuc (un carro) < ll. gravior, SeThe 316/84
greus [o feixugues] < ll. gravis, Regim 1.2.2/10v
greus i feixugues ms. / difícils ed. < ll. gravis, Regim 1.1.5/4
greu, [feixuga o ponderosa] < ll. gravis, Regim 1.3.4/34v
greu i feixuc < ll. gravis, Salms7 1035/76r17
immoble i feixuc < ll. immotum, Provid 4/89
importuna i feixuga < ll. importune, AlbCon 10/41
importuna i feixuga (història) < ll. importuna, AlbLoq 9a/611
onerosa, ço és gravosa, feixuga i de grans càrrecs < ll. onusta, Jeroni E36/32a3
peresós i feixuc < ll. piger, Spec B 7/28.15
peresós i feixuc < ll. torpens, Kempis 3.30/3711
agreujar-se i ésser feixuc < ll. gravari, Secre B 72/10
feixugueria i pesadumbre < ll. austeritas, Job 16.Rúbr.
gravitat o feixuguesa < it. gravezza, Medici 186/113
gravitat i feixuguesa < it. gravezza, Mirall 1.153
peresa i feixuguesa < ll. pigritia, DeModo A 73/519.23
peresa i feixuguesa < ll. pigritia, Efrem 1.5/87a
pes i feixuguesa < ll. pondus, Excit 34/50
felicitat i benanança < ll. felicitas, ValMax 320/2.161
felicitat o benauirança < ll. felicitas, Salms7 1108/154r20
felicitat o benauirança < ll. felix, Comloq 1.2.2/19b19
felicitat [o benaventurança] < ll. felicitas, Regim 1.1.4/3v
felicitat o benaventurança < ll. felicitas, ValMax 33/1.48;
felicitat o prosperitat < ll. felicitas, ValMax 41/1.59
alegries i felicitats < ll. felices, Ludolf 1.130c22
benaventurança i felicitat < ll. felicitas, Excit 56/76
felló i despagat < ll. truculens, Rufí 19.53
felló i ple d'ira < esp. sañoso, VallCor 59.15/60.29
felló i irat < ll. -, Alex 26r
fellons i moguts (ed. maugutz) < fr. dulens, Polo 50.14/42
felló (ms. fallon) i vergonyós < ll. iracundus, Basili 688/77c
endenyat i felló (ms. falon) < ll. indignatus, Rufí 31.98
irat i felló < it. irato, Medici 10/6
pensós i felló < fr. dolent, Gral 45/47
turbada i fellona < it. turbata, Mirall 2.122
turbació... i mostrar-se felló < it. turbarsi, Mirall 2.96
irèixer o ésser felló (ms. felon) < ll. irasci, Verba 2/109a, rep.
fellonia i furor < ll. furor, ParesA 154/88b17
ira i fellonia < ll. ira, ValMax 275/2.93
fem o corrupció < ll. foetor, Arra 954/130
fem i excrement < ll. sterquilinium, Job 20.7
fems i podrimer < ll. fimus, OraCa 1.145
femar i engrèixer < ll. stercorare, Pal.la 5.1.142.11
ben femada i ben guaretada terra < ll. laetus solus, Pal.la 3.22.90.7
fembres àvols i vils < it. meretrici, Mirall 1.171
dones o fembres < ll. foeminae, Amor 52.31
fembrerers o bagassers / malas fembras ed. < ll. muliebres, Regim 1.1.10/7
femta o bonyiga < ll. stercus, Pal.la 4.15.140.26
fencs i herbes < ll. foenum, Miseria 2.32/147d
fendre i trencar < ll. confrangere, Medit 1131
ensetar o fendre < it. fendere, Fiore 18.18

oberta i rompuda i fenuda (terra) < ll. rupta, SeThy 88/61
fenelles o crebasses < ll. rimae, Pal.la 1.29.22.9
juntures i fenelles < ll. iuncturae, Pal.la 1.40.46.22
fenir : veg. finir
fènyer : cf. fingir
fènyer i dissimular < ll. dissimulare, CiOfi 2.79/122
fènyer's i mudar-se < ll. fingere, Ruff 1.362
fènyer-se i fer semblant < ll. fingere se, Verba 37/186b
fènyer i prendre semblances < ll. simulare, ParesA 139/76d24
fer semblant i fènyer < ll. simulatae, Valter 4.61/34.8
ressemblar o fènyer ms. / mostrar ed. < ll. simulare, Regim 3.2.9/98v
simular i fènyer < ll. simulare, Jugur 36/17r18, 14/8v19
simular o fènyer < ll. simulare, Salms7 1010/49r3; trans. 1038/80r24
simular i fènyer < ll. simulatio, ValMax 445/2.335
fenta i falsa (amor) < ll. ficta, Turpí 41/93.11
fents i falsos (tractats) < ll. -, ValMax 112/1.165
no fenta i ressemblada < ll. non ficta, Jeroni E33/29b4
fenta o simulada < ll. simulata, Excit 48/66
blanes i fentes (paraules) < ll. blandus, AlbCon 47/78
doble i fent (cor) < ll. duplex, DeModo A 7/435.3
simulat i fent < it. simulato, Medici 160/9
fer : veg. factor, faedor
fent (ms. feent) i procurant ('degut a') < ll. faciente, Verba 18/115c
fer i menar a acabament < ll. perficere, Troya 8/13
fer i acomplir < ll. facere, Vita 4/40
fer i cavar (un pou) < ll. fodere, Ruff 23.26
fer i cometre (crims) < ll. (audere), SeMed 5.1.909
fer i cometre morts < ll. facere caedem, CiPar A 30/4.70
fer i complir < ll. compleri, ParesA 127/67a18
fer i complir < ll. facere, DeModo A Pròl./425.18
fer i complir < ll. facere, Isac 101/46v
fer i complir (obres) < ll. impendere, DeModo B 126
fer i complir < ll. implere, Benet B Pròl./32.39
fer i crear < esp. crear, VallRev 55r18/98.4
fer i crear < ll. fabricare, Alex 96v
fer o dar (juí) < ll. facere, Revel 240/83b
fer i dir (testimoni) < ll. dicere, FursV 4.60.3
fer i dir (testimoni) < ll. perhibere, FursV 4.52.4
fer i donar (reverència) < ll. exhibere, Comloq 1.3.18/45b15
fer i edificar < ll. aedificare, Efrem 1.8/90b
fer i edificar < ll. construere, Anton 13/22
fer i enseguir < ll. expedire, Troya 25/36
fer i escometre < ll. perpetrare, Basili 691/79d
fer i establir < ll. formari, Troya 49/70
façam i obrem ms. / siam agents i obrants ed. < ll. agamus, Regim 1.1.5/4
fer i obrar < ll. facere, DeModo B 162
[fer o] obrar < ll. operari, Regim 3.2.9/98v
fer i obrar < ll. operari, Ruff 2.38
fer i metre en obra < ll. exercere, Troya 25/36
fer i oferir (llàgrimes a Déu) < ll. exhiberi, Efrem 2.2/99a
fer i perpetrar < ll. perpetrare, Escacs 3.6/118
no fer res ni pertànyer < ll. non pertinere, CiPar A 20/3.23
fer i portar (fruita) < ll. proferre, Efrem 1.4/85b
fer i produir i gitar defora < ll. producere, Alex 148v
fer i retre (lloable) < ll. facere, ValMax 210/1.300
fer o retre gràcies < ll. gratias agere, Benet C 34/22
fer-se i senyar-se (moneda) < ll. signare, Paul 5/315.29
fer i teixir < ll. contexere, Efrem 1.12/96c
fer o tractar < ll. agere, DeModo B 138
fer i tractar < ll. tractare, Escacs 4.1/134

acabar i fer < ll. consummare, Ruff Int.74
aparellar i fer < ll. fieri, Efrem 1.3/84c
cometre o fer (un pecat) < ll. committere, Salms7 1014/54r12
cometre i fer (pecats) < ll. committere, Spec A 8/125.3
complir i fer < ll. facere, Troya 21/29
compondre i fer < ll. componere, Escacs 2.3/45
constituir-se i fer-se (metge) < ll. conferre, Excit 161/188
construir i fer < ll. construere, Escacs 3.7/121
construir i fer < ll. construere, Verba 92/138d
dar o fer (dan) < ll. dare, FursV 3.249.5
dir i fer (testimoni) < ll. ferre, FursV 4.53.3
haver i fer (bona cura) < ll. gerere, ParesA 127/67d3
instituir i fer < ll. institutus, Vita 73/271v
obrar o fer < ll. agere, Regim 1.1.12/8v
obrar i fer (fadrineses) < ll. exercere, Alex 36r
obrar i fer (justícia) < ll. operari, Benet C Pròl./4
obrar i fer < it. operare, Mirall 1.135
[obrar o] fer coses < ll. operari, Regim 1.3.11/39
ordenar i fer (batalles) < ll. constituere, Jeroni E8/5a20
perpetrar i fer (adulteri) < ll. perpetrare, Escacs 3.1/79
rebre i fer (lloc a algú) < ll. dare, Ruff 1.236
retre i fer (testimoni) < it. rendere, Mirall 1.90
retre o fer (seguit d'adj.) < ll. reddere, Regim 1.1.6/4v; 3.3.14/123
[retre o] fer (seguit d'adj.) < ll. reddere, Regim 3.3.14/123
tractar i fer < ll. tractare, Troya 239/313
despendre [o fer despeses] < ll. expendere, Regim 1.2.13/18
fer : cf. fet
feres o bèsties salvatges < ll. ferae, Jeroni 282/53d14
fera i aspra (soledat) < ll. vastissima, Verba 48/191a
fer i brau < it. fiero, Decam 287/291; 404/417
feres i cruels (morts) < ll. atra, Africa 978/74
fera i cruel (terra) < ll. fera, Africa 254/50
molt fer i cruel < ll. ferocissimus, Excit 116/139
fera i cruel (gent) < ll. indomita, Africa 1031/77
feres i estranyes (gents) < ll. barbara, SeMed 3.3.612
feres i males ms. / braves ed. < ll. feroces, Regim 3.1.7/87
fer i terrible < ll. ferox, ValMax 466/2.368
barbre, ço és fer i silvestre < ll. barbarus, ValMax 291/2.117
dur i amarg, fer i terrible < ll. ferus et acer, SeThy 546/72
gran i fera i no-domtada (bèstia) < ll. immanis, Ruff 4.17
feresa o gran orgull < fr. fierté, Tresor B 3.69.4
odor mala i feresa < ll. odor, Troya 177/233
ferèstec i cruel < ll. ferox, Jugur 84/37r18
ferèstegues i salvatges < ll. -, Alex 131v
feretat i crueltat < ll. ferocitas, Verba 44/189b
feritat o estranyedat i crueltat < ll. feritas, ValMax 326/2.127; 170
feretat (ed. feritat) o terribilitat < ll. feritas, ValMax 425/2.307
aspresa i feretat < ll. ferocitas, Isac 117/53
batiment o feriment < ll. percussio, FursV 4.112.5
ferir i assotar ed. < ms. ferir, Bla1521
ferir i aterrar < ll. pellere, SeMed 5.1.926
ferir i batre < ll. caedere, Escacs 2.6/73
ferir i batre < ll. mulcari, ValMax 36/1.52
ferir o batre < ll. percussor, FursV 4.112.8
ferir i batre (son pit) < ll. percutere, BfbBa Ll 18.13
ferir i batre < ll. percutere, Efrem 1.6/87d; 7/89c
ferir i batre < ll. percutere, Excit 24/40
ferir i batre < ll. percutere, Verba 16/114d
ferir i batre < ll. tundere, Dial 1.2/32.20
ferir i colpejar < ll. concutere, ValMax 448/2.340

ferir i follar < ll. minari, Dial 3.16/208.20
ferir i gastar (el foc) < it. cascare, Dant 2.17.53
ferir i maltractar < ll. percutere, BíbBa Mt 24.49
ferir i nafrar amb < it. dare de, Fiore 7.20
ferir i nafrar < ll. ferire, DeModo B 134
ferir i nafrar (ed. feren i nassien) < ll. ferire, Escacs 2.6/65
ferir i nafrar ed. < ms. nafrar, Bla1521
ferir i nafrar < ll. percutere, Excit 184/212
ferir o nafrar < ll. percutere, Josefus 4.7/92b
ferir i nafrar < ll. vulnerare, Jeroni E37/33a33
ferir i percutir (el pit) < ll. percutere, BíbBa Ll 23.48
ferir i punyir < ll. compungere, Ruffí 8.52
ferir i soptar (de colps) < ll. percutere, Troya 134/178
ferir i turmentar < ll. caedere (Joan 18:23), Lignum 22/72
assotar i ferir < ll. verberare, Africa 380/57
batre i ferir < ll. percutere, DeModo B 106
batre i ferir < ll. verberare, AlbCon 2/30
batre i ferir < ll. verberari, ParesA 144/79c6; 164/98a11
batre i ferir < ll. verberare, SeThy 96/61
bufetegar i ferir < it. mettere addosso le mani, Medici 152/95v
empènyer i ferir < ll. impegere, Benet B Pròl./32.7
percudir i ferir < ll. caedere, SeHer 896/41
tocar i ferir < ll. pulsare, Efrem 1.13/97c
ferit o batut < ll. laesus, Jeroni E30/25b25
ferit i batut < it. percosso, Mirall 2.104
ferit o batut < ll. percussus, Salms7 1082/118v10
que ha ferit o batut < ll. percussor, FursV 4.112.8
ferit i malmenat < ll. -, Alex 134r
ferida i nafrada < ll. contusus, ValMax 292/2.118
ferida i nafrada < ll. vulnerari, DeModo A 107/561.15
ferits i picats (de serpents) < it. percossi, Medici 60/36
batut o ferit < ll. percussus, Benet C 7/12v
tocats i ferits (de paraules) < ll. percussi, Josefus 8.4/189d
compunt i ferit en son cor < ll. compunctus, Ruffí 29.135
flagellada, ferida i batuda < ll. flagellis caedi, DeModo B 53
punyit i ferit al cor < ll. compunctus, Ruffí 1.418
tocat i ferit al cor de compuncció < ll. compunctus corde, Verba 47/190c
fermament i constant < ll. constanter, Brevil 205d/121.4
ferm i constant < ll. constans, ValMax 117/1.171; 291/2.118
ferma i constant (cara) < ll. constans, ValMax 109/1.161
ferm i constant ed. < ms. fort, Eix1523 c.359
ferm, constant i immoble < ll. stabilitas, Ludolf 1.78b25
amb cor ferm i no espaordit < ll. impavidus, PurPa 6/359
ferm i estable < ll. inmobilis, ValMax 270/2.84
ferma i estable < ll. manens, DeModo B 152
ferms i estables < ll. stabiles, Benet B 1/34.33
ferm i estable < ll. stabilis, SeThy 351/67v
ferm i ficat < ll. fixus, Paul 9/318.3
ferm i fort (en l'amor) < pr. ferms, Matfre 24
ferm i fort (coratge) < ll. fortis, DeModo B 28
ferms i forts < ll. fortiores, Isac 72/33v
ferma i fort < ll. solidus, Provid 30/109
ferm i no mudable < ll. inalteratus, Isac 18v/9
ferm i no mudable < ll. stabilis, AlbLoq 4b/597
estar ferm i pacient < ll. subsistere, Dial 4.12/34.19
ferm o permament < fr. parmanable, Tresor B 3.57.5
ferma i segura < ll. firma, DeModo A 39/475.2
ferma i segura (obligació) < ll. firma, FursV 4.29.11
fermament i segura < ll. firmiter, Jeroni E30/25c29
fermes i segures < ll. fixus, Cel.la B 249/74c

ferm i segur < ll. immobilis, Ruff 17.14
ferm i segur < ll. optatus, Troya 120/157
fermes i sòlides < ll. solidari, Ludolf 2.83a1
ferm i vigorós < ll. solidus, Brevil 205b/138.13
estar ferms i no allenegar < ll. non subplantare, Salms 36.32
haver per ferm i otorgar < ll. rata habere, FursV 2.219.4
constant i ferm < ll. constans, ValMax 162/1.232
fermetat i constant o ferma paciència < ll. constantia, ValMax 64/1.90
estables i ferms < ll. stabiles, DeModo A 81/527.12
estable i ferma (ed. firma) < ll. stabilis, Escacs 2.3/43
estàbils o ferms < ll. stabiles, Salms7 1095/141r7
estable i ferm < ll. stabilis, SeHer 345/27v
estable i ferm < fr. estable, Tresor 3.69.7
estàbil i ferma < ll. -, Mirall 2.91
fort i ferm < ll. ferventius, Isac 66v/31
forts i ferms < ll. fortitudo, Isac 20/9v
forts i ferms estar < ll. persistere, Ludolf 1.118b8
fort i ferm < ll. robustus, ValMax 203/1.289
fort i ferm < ll. tenax, ValMax 75/1.106
frévol i no ferma (fortuna) < ll. instabilis, Jeroni E19/17a37
immoble, ferm i constant < ll. immotus, Africa 208/48
segura, certa i ferma (cosa) < it. salda, Medici 178/109
sencer, ferm i recte (cor) < ll. stabilis, Ludolf 1.4a9
estar solda i ferma (la pensa) < it. stare ferma, Medici 207/126
fermadura o tancadura < ll. clausura, Cateri 52/25
fermances o rehenes < ll. praedes, ValMax 279/2.100
penyora i mitjancer o fermança < ll. pignus, ValMax 317/2.15
fermar : cf. refermar
fermar i assegurar < ll. firmare, DeModo A 2/429.21
fermar i edificar les tendes i pavellons < ll. castramentare, Alex 65v
fermar i enfortir < ll. fovere, Africa 426/60
fermar i lligar < ll. constringere, ValMax 199/1.283
fermar o tancar < fr. fermer, Tresor B 2.46.11
aficar i fermar (ms. firmar) (la vista) < ll. figere, Secre B 60/7v
decretar i fermar < ll. confirmare, Ludolf 1.127c11
dispondre i fermar < ll. disponere, Salms 82.6
posar i fermar (el cor) < ll. apponere, DeModo A 17/448.3
roborar i fermar < ll. roborare, ParesA 128/68b25
tancar i fermar sots clausures < ll. claudere, ValMax 214/1.305
tancar i fermar < ll. firmare, Troya 23/32
fermats i assegurats < ll. firmare, Africa 774/64
fermats i assegurats < ll. fixare, Cel.la B 250/75a
fermats o empremuts ms. / empresos ed. < ll. imprimi, Regim 2.2.6/63
fermat i quasi immoble < ll. immoti, Africa 176/46
fermetat i constància < ll. perseverantia, Ruff 8.44
fermetat i constància < ll. stabilitas, Ludolf 2.90b30
fermetat i constant o ferma paciència < ll. constantia, ValMax 64/1.90
fermetat i fortalesa < ll. constantia, ValMax 127/1.183
constància i fermetat < ll. constantia, CiOfi 1.131/70
constància i fermetat < ll. constantia, Comloq 1.4.3/50a26
constància i fermetat < ll. constantia, Escacs 2.4/52
constància i fermetat < ll. constantia, Ruff 7.64
constància i fermetat < ll. constantia, Valter 4.27/32.3
constància o fermetat de coratge < ll. -, ValMax 116/1.169
estància i fermetat < ll. -, Vita 38/219
fiança i fermetat < ll. fiducia, Ruff 31.93
fortalesa i fermetat < ll. robur, Ruff Int.15
sinceritat i fermetat < ll. sinceritas, Pal.la 1.3.3.23
animosos i feroces (elefants) < ll. -, Ludolf 1.117a20
cruels i feroces (diables) < ll. saevi, Ludolf 2.13a3

iracundos i feroces homes < ll. immites, Ludolf 1.114c15
ferocitats, astúcies i malícies < ll. nequitia, Ludolf 2.29a14
ferocitat o crueltat de coratge < ll. feritas, ValMax 132/1.190
ferraments o aparellaments < ll. instrumenta, Pal.la 1.42.47.19
ferrat i encadenat < ll. vincula, ValMax 240/2.37
ferrer o argenter < it. fabbro, Medici 107/67
fabril [o de ferreria] < ll. fabrilis, Regim 2.3.1/73
fèrtil [i abundant] < ll. fertilissimus, Regim 2.3.12/79
fèrtil i abundant < ll. foecundior, Cateri 130/68
fèrtil i abundant < ll. foecundus, Pal.la 1.2.3.18, 6.9.10
fèrtil i grassa < ll. impinguata, Ludolf 2.5a7
abundant i fèrtil (vila) < ll. opulens, SeHer 323/27
abundància i fertilitat < ll. abundantia, Salms 121.6
fervent i ardent (joventut) < ll. fervens, Afrïca 270/51
fervent i escalfada (emulatió) < ll. fervida, Comloq 1.1.11/11d20
fervent i inflamat (desig) < ll. fervens, OraCa 1.146
fervent i inflamadada, no pas tèbea < ll. -, OraCa Dedic.141
calts i fervents < ll. ferventes, Cel.la B 249/74b
escalfades i fervents < ll. ferventes, Isac 39v/19
inflamats, ardents i fervents < ll. -, Ludolf 1.59d9
vehement i fervent (amor) < ll. vehementia, Ludolf 2.31d31
fervor i cremor < ll. fervor, Trict 305/87.7
fervor i escalfament < ll. fervor, Isac 62v/29v
fervor i escalfament < ll. fervor, Revel 34/15d; pl. 13/11d
ardor i fervor < ll. fervor, OraCa 1.152
festa i acolliment < it. accoglienza, Decam 195/196
festa i bon acolliment < it. carezze, Decam 86/88
festa i alegria < it. festa, Decam 104/105
festa i solaç < it. festa, Decam 60/59; 258/261; 280/282
festes i solemnitats < ll. festae, Ludolf 1.58c42
festes i solemnitats < ll. sacra, ValMax 73/1.104
festa o solemnitat < ll. -, Benet D -/26v
convida i festa < it. convito, Medici 142/88
delícies i festes < ll. deliciae, CiPar A 10/1.69
deports i festa < fr. plaisant, Chart 71
honor i festa < it. onore, Mirall 2.39
de joia i de festa < ll. festiva, CiPar A 38/5.101
joia i festa < fr. joie, Gral 4/2; 27/27; 142/149
solaç i festa < fr. feste, Chart 153
fer solemnitat i festa < ll. festinare, Psalt 2.78
festinància i velocitat < ll. festinantia, AlbLoq 8c/610, rep.
celeritat i festinància < ll. celeritas, AlbLoq 8c/610
solemnialment i festival < ll. sollemnia, Dial 3.30/235.20
alegria i festivitat < ll. iocunditas festiva, Troya 253/330
festuca o busca < it. festuca, Medici 7/4v
fets o actes < ll. facta, CiPar A 29/4.69
fets i casos < ll. casus, Verba 46/190a
actes o fets < ll. acta, ValMax 227/2.19; 285/2.108
negoci o fet < ll. negotium, ValMax 304/2.137
negocis i fets < ll. res, Isac 96v/44v
fet : cf. fer
fetes i acabades < ll. peractis, Gesta 52.14/139.30
fets i acabats < ll. perficere, Efrem 1.10/93d
feta i atribuïda (reverència) < ll. tribui, Secre B 48/4v
fet i bastit (el cors) < pr. bastitz, Matfre 49v
fets o comesos < ll. commissa, Benet C 7/12v
fet i compilat < ll. compilare, Vita 21/180
fet i complit < ll. complere, StHon 381/51
fet i complit < ll. consummatum, Medi7 567/350.11
fet i complit < ll. factum, Alex 22v

fetes i complides < ll. impleri, Benet C 9/14v
feta i composta < ll. componi, Efrem 1.12/96c
coses fetes i consumades < ll. res gestae, CiPar A 30/4.88
fetes i esprovades < ll. facere, PurPa Int./53
feta i obrada < ll. fabricata, Brevil 202b/100.4
fet i obrat < fr. fait, Sidrac 20/37.8
complides i fetes < ll. expleri, Benet C 5/9v
creada i feta i formada < ll. conditor, Efrem 1.6/87d
creat i fet < ll. facta, Arra 957/137
establides i fetes (festes) < pr. establides, Matfre 87v
cosa fabregada o feta < ll. factae, FursV 3.204.10
format i fet (la terra) < fr. fait, Gral 40/42
menats i fets < fr. menez, Egipte 711/162.1
rebut i fet, pres i acabat < ll. suscipere, CiPar A 30/4.87
fétid : cf. fedidat, fetor
fétida i pudenta < ll. foetor, Ludolf 2.116b38
pudent i fétida (malaltia) < ll. foetidus, Ludolf 1.142d12
fetilles i sortilleries < esp. hechizos, VallVis 71r35/128.32
encantador i fetiller < ll. magus, StHon 368/26
fetor i corrupció < ll. foetor, Cateri 155/84
feus o rendes / fruits < ll. fructus, CiPar B/A 45/6.47
finíssim i purgatíssim < ll. mundissima, Job 28.19
fi i acabament < ll. finis, Lignum 48/79
fi : cf. finament
fi i acabament < ll. finis, Vita 73/271v
prendre fi i cessar < esp. cesar, VallRev 35v29/64.21
fi i cessió (ms. cescio) < ll. finis, Jeroni C2/62d28
fi o compliment < ll. terminus, Josefus 3.12/64c
fi i consumació < ll. consummatio, BíbBa Mt 13.39
fi i eixida < ll. exitus, Africa 401/58
fi i eixida < ll. exitus, Jugur 14/8r6
fi o eixida < ll. exitus, Salms7 1044/88r7
fi i terme < ll. finis, Excit 47/65
fi i terme < ll. finis, ValMax 129/1.186; 279/2.100
prendre fi i terme < ll. impleri, Ludolf 1.118d25
fi i terme < ll. terminus, Isac 44v/21v
fi i terme < ll. terminus, Trict 307/90.1
fi i terminació < ll. egressus, ValMax 210/1.300
acabament i fi < ll. consummatio, DeModo B 59
efecte o fi < ll. effectus, AlbLoq 4a/595, rep.
eixida i fi < ll. exitus, Africa 1032/77
donar terme i fi < ll. finire, ValMax 175/1.251
haver terme i fi < ll. terminari, Arra 960/146
terme i fi < ll. terminus, ParesA 125/66d10
ésser complit i haver fi < ll. compleri, Vita 76/287v
infinidament [o sens fi] < ll. in infinitum, Regim 1.3.4/34v
fiança i fermetat < ll. fiducia, Ruff 31.93
cor fort i fiança < ll. fiducia, Ruff 8.11
seguretat i fiança < ll. fiducia, Efrem 1.12/96a
recoldar o fiar-se en ms. / confiar en ed. < ll. inniti, Regim 1.2.8/14v
ficar o posar < ll. figere, DeModo B 28
stel.les ficades que no es mouen < ll. stellae infixae, Dragma 13/4
ferm i ficat < ll. fixus, Paul 9/318.3
ficció o simulació < ll. simulatio, Excit 124/148
ficcions [o sofisticacions o...] < ll. fictitia sophistica, Regim 2.1.21/58v
dissimulació o ficció < ll. dissimulatio, DeModo A 38/473.26
simulació o ficció < ll. simulare, Jugur 12/37/17v
simulació i ficció < ll. simulatio, CiOfi 1.44/24
simulació i ficció < ll. simulatio, DeModo A 1/427.25
hipòcrit i ficte < ll. hypocrita, Ludolf 1.115d1

hipòcrit ficte < ll. hypocrita, Ludolf 1.125c24
simuladament i ficta < ll. simulatorie, Ludolf 1.101b12
fidel : veg. feel
fiducia i esperança < ll. fiducia, Ludolf 1.62b5
fig i puny (l'espina) < ll. configitur, Salms7 1015/55v3
figura o imatge < ll. imago, ValMax 39/1.56; pl. 34/1.49
figura o parència < ll. figura, CiPar A 5/Pròl.70
figura o semblança < ll. figura, Dieta 23/11
en figura i semblança < ll. figurate, Isac 132/59
figures i semblances < ll. figurae, Secre B 131/19
figura i semblança ed. < ms. semblança, Eix1523 c.336
figures i semblances < ll. signa, Ludolf 2.24c38
figura i significança < ll. figura, Ludolf 2.107c33
espècia i figura < it. figura, Mirall 1.30
forma i figura < ll. figura, Verba 15/114c
imatge i figura < ll. imago, Ludolf 2.6d20
similitut i figura < it. similitudine, Medici 27/16v
figurar i entendre < ll. intelligere, Rufí 7.376
pintar i figurar < ll. impingere, Excit 47/65
figurat : cf. afigurat
figurat i format < ll. figurari, Isac 57v/27
figurada i historiada < ll. -, Troya 71
figurats i pintats < pr. figurat, Matfre 4
avisat, esguardat i figurat < fr. avisé, Egipte 755/163.1
format i figurat < ll. formatus, ValMax 141/1.204
depint i figurat < pr. figurat, Matfre 4
filat o eixàvega < ll. sagena, Ludolf 2.68d2
llaços i filats < it. laccioli, Besti 22/50.8/16.2
rets o filats llargs < ll. laquei, SeThe 46/79
rets i filats < ll. retia, Alex 148v
ret o filat < ll. retiarius, ValMax 38/1.55
teles, paranys o filats < ll. tela, CiPar A 28/4.42
filiació i semblança < ll. filiatio, Ludolf 1.70b18
fill i filla < ll. filii, Anton 1/13
[infant o] fill < ll. proles, Regim 2.2.4/61v
polls o fills < ll. pulli, Pal.la 1.28.27.19
adoptar i rebre així com fill < ll. adoptare, ValMax 359/2.
grans savis i filòsofs < ll. sapientissimi, Alex 1r
filosofar o amar saviesa < ll. philosophari, Regim 2.3.12/78v
filosofia i saviesa < ll. philosophia, Psalt 3.159
final i darrera < ll. ultima, PurPa Int./127
finament : cf. fi
finament i terme < ll. finis, SeHer 207/22
finar : cf. finir
finar i acabar < ll. perficere, DeModo B 4
finar i cessar < fr. finer, Sidrac 41v/113.16
finar i passar d'aquesta vida < ll. expirare, Alex 20r
acabar o finar < ll. implere, Excit 104/126
termenar i finar < ll. terminari, Excit 104/125
passar i finar (els dies) < ll. protrahere, Troya 66/94
finada o termenada < ll. terminari, Benet C 17/17
complit i finat < ll. completum, Benet C 12/15v, rep.
fingir : cf. fènyer
fingir (ms. fengir) i simular < ll. simulatio, Ludolf 1.139b1
fingida i simulada < ll. simulata, Ludolf 2.104b41
finir : cf. finar
finir i acabar < ll. concludere, Alex 149r
finir i termenar < ll. claudere, Africa 234/49
finir i termenar < ll. finire, DeModo A 57/497.29
finir (ms. fenir) o terminar < ll. terminare, Salms7 1050/94r20

finir i termenar < ll. -, SeMed 4.5.878
apagar i finir < ll. extinguere, ValMax 385/2.252
cloure o finir-se (el dia) < ll. claudere, Jeroni C3/67d21
cloure i finir (narració) < ll. claudi, ValMax 32/1.47
determinar i finir < ll. terminari, FursV 4.128.12
perir i finir < ll. perire, Kempis 3.37/4056
termenar o finir < ll. consummare, ValMax 282/2.105
termenar i finir < ll. finire, ValMax 124/1.179
finida i acabada < ll. consummati, Efrem 1.2/83d
finida i acabada < ll. finita, Excit 74/93
finides i acabades < ll. finiti, Jeroni E53/46a10
finit i acabat < ll. finito, PurPa 16/718
finit o determinat (un plet) < ll. decisa, FursV 2.95.3
finits i determinats (plets) < ll. perfici, FursV 3.185.11
finides i passades < ll. conclusae, Gesta 42.2/133.1
finida i terminada < ll. finir, Isac 44v/21v
finida o terminada (ed. termenada) < ll. finita, ValMax 55/1.78
acabat i finit < ll. consummatus, Verba 31/184a
termenat i finit < ll. confectus, ValMax 216/2.3
finíssim : veg. fi
fiola (ms. fiala) o ampolla < ll. phylae, Josefus 3.12/66d
fiola o ampolleta < ll. fiola, Troya 26/37
fira i mercat < ll. nundinae, Cel.la B 247/72b
firm, firmar : veg. ferm, fermar
físics o metges < ll. medici, Econ 1.643
fixa i radicada < ll. fixa, Psalt 3.3
flacs i allargats (ms. alerguats) < ll. laxi, Isac 65v/30v
flac i dèbil < ll. debilis, Kempis 3.6/2556
flacs i dèbils < ll. debiles, StHon 363/20
flaca i dèbil < ll. fessa, SeThe 267/83v
flaca i dèbil (la llum) < ll. tenuis, SeHer 669/33v
flac i debilitat < ll. dilapsus, ValMax 119/1.173
flac i enferm < ll. infirmus, Isac 64v/30; 104v/47v
flac i mal-fort < it. debole, Medici 193/117v
flac i molt frèvol < ll. caducus, ValMax 461/2.361
flac i frèvol < ll. fragilitas, Brevil 203b/106.6
flacs i frèvols < ll. infirmi, Paul 7/316.10
flaca i frèvol (edat) < ll. infirmis, ValMax 131/1.189
flac i frèvol < ll. invalidus, ValMax 467/2.369
flac i infirme < ll. imbecillus, Jugur 10/4r7
flac i mesquí < ll. marcidus, Provid 20/103
flac i miserable < ll. debilis, Psalt 3.63
flac i moll i paoruc < ll. enervis, ValMax 91/1.130
flac i moll < ll. mollis, Provid 28/107
flacament i negligentment < ll. negligenter, Verba 31/183b
flacs de cor i paorucs < it. pusillanimi, Medici 87/55
flac i temerós en batalles < ll. imbellis, Jugur 44/20r21
flac i temorós < ll. timidus, ValMax 335/2.183
flac i tremolós < ll. caducus, ValMax 137/1.197
flaques i vençudes (coses) < ll. lassi, SeHer 646/33
afeblits i flacs < ll. debiles, Benet D 36/39v
afeminats i flacs < ll. enervare, Brevil 201a/93.16
dèbil i flac < ll. debilis, Benet B 27/66.39
dèbil i flaca < ll. debilis, Cateri 133/70v
dèbil i flac < it. debile, Mirall 1.108
dèbils i flacs < ll. debiles, ParesA 139/77b1
dèbil i flaca < ll. debilis, Revel 35/16b
desguarnit i flac < ll. inermis, Efrem 1.7/88a
efeminat i flac < ll. affeminatus, ValMax 87/1.125
fràgil i flac < ll. fragilis, Cateri 4/8v

frèvols i flaques < ll. fragilis, DeModo A 157/629.3
frèvol i flac < ll. imbecillis, Jeroni E13/8a28
inferma i flaca (oració) < ll. infirma, Efrem 1.13/98a
lleuger i flac < ll. levis, Africa 1080/79
magres i flaques < ll. macra, Pal.la 5.1.142.11
malalts o flacs < ll. imbecilles, Benet C 35/22
menor i pus flac < ll. infirmior, ValMax 129/1.187
miserables i flacs i mesquins < ll. miseri, Psalt 1.37
molls i flaques (forces) < ll. effeminatae, ParesA 167/100b16
moll i flac < ll. mollis, Regim 3.3.4/117v; 3.3.9/120
prim i flac < ll. debilis, Pal.la 3.12.78.14
pusil.lànims i flacs de coratge < it. pusillanimi, Mirall 1.78
tébeament, flaca i peresosa < ll. tepor, Psalt 3.17
flagells o assots < ll. flagella, Salms7 1022/62v24, rep.
flagells i penes < ll. flagella, Salms 31.10
flagells i persecucions < ll. flagellae, Ludolf 2.82a12
assots i flagells < ll. verberatio, Excit 126/150
penes i flagells < ll. verbera, Ludolf 2.5a22
flagel.lar i batre < ll. flagellare, DeModo B 106
batre i flagel.lar < ll. flagellare, Excit 127/151
flagel.lat o batut < ll. flagellare, Salms7 1022/62v19
flagel.lada, ferida i batuda < ll. flagellis caedi, DeModo B 53
castigat i flagel.lat < it. castigato, Mirall 2.103
sangonosa i flagel.lada < it. insanguinata, Mirall 2.49
flagici i malvestat < ll. flagitium, Troya 24/34
flaguera o cayota (?) < ll. filex, Pal.la 6.3.152.14
flairaments i odoraments < ll. redolens, Cel.la B 246/71d
odorant i flairant < it. odori, Decam 86/88
flairor i bona odor < ll. flagrantia, Trict 307/90.10
foc i flama < fr. feu, Sidrac 25v/59.9
flamejants i enfogades i calentes < ll. fervor, Alex 114r
flamejar i traure falla < ll. ignis, Job 41.9
ardre i flamejar < ll. ardere, ValMax 199/1.283; p.pr 278/2.98
cremar i flamejar (de ardor) < ll. -, ValMax 465/2.367
cimbres o flamencs < ll. Cimbri, ValMax 416/2.294
timiditat i flaquedat < it. timidità, Medici 218/133v
flaquesa o avolesa (ed. aulea) < ll. inertia, PurPa 5/325
flaquesa i infirmitat < ll. infirmitas, Excit 185/213
flaquesa o malaltia < ll. imbecillitas, Benet C 48/28
flaquesa i malaltia < ll. infirmitas, Efrem 1.10/94d
flaquesa i malvestat < ll. nefas, ValMax 80/1.113
flaquesa i mollesa < ll. mollities, Efrem 1.9/90c
debilitat i flaquesa < it. debolezza, Medici 18/11; 218/134
defalliment i flaquesa ed. < ms. frevoltat, Bla1521
follia i flaquesa < ll. stultitia, Excit 10/25
frevolesa i flaquesa < ll. fragilitas, Verba 211/162a
imbecil.litat i flaquesa < ll. imbecillitas, Benet B 37/74.18
imbecil.litat o flaquesa d'enginy < ll. imbecillitas, ValMax 85/1.121
infermetat i flaquesa < ll. iniquitas, Efrem 1.1/82a
infirmitat i/o flaquesa < ll. infirmitas, Ludolf 2.57b27; 79c4
pusil.lanimitat o flaquesa < ll. pusillanimitas, Isac 125/56v
sutilesa de cor i flaquesa de cor < ll. pusillanimitas, Efrem 1.12/96c; 2.1/98b
tenuitat o flaquesa < ll. tenuitas, Salms7 1041/83v9
maleir i flastomar (ed. flestomar) < it. maledire, Mirall 1.96
flastomia (ms. flestomia) o maledicció < it. maledizione, Medici 51/31
flat i alèn < ll. halitus, Ruff 8.63
flats i bufaments (de vents) < ll. aures, SeMed 2.3.304
flat i bufament (del vent) < ll. flatus, SeMed 2.3.327
flat o vent soptós < ll. flatus, ValMax 319/2.159
flocs o faldes < ll. fimbriae, Josefus 3.11/63c

florir i fructificar < ll. proficere, Ludolf 1.119b20
fer florir i granar < ll. fecundare, Dieta 86/87
florir i granar < ll. florescere, Troya 16/22
resplandir i florir (d'edat) < ll. florere, Paul 3/314.15
florit i delitable < ll. florida, Isac 14v/7
buanyes i floroncs < ll. ulcera, BíbBa Ll 16.21
plagues i floronques < ll. ulcer, Ruff 15.47
flota o tropell (d'enemics) < ll. globus, ValMax 257/2.64
manipolis i flotes < ll. manipula, Frontí 2.3.16/24v (marg.)
fluctuacions i ondes < ll. fluctus, Troya 82/116
ones i fluctuacions < ll. fluctus, SeMed 4.2.767
fluctuant i vaguejant < ll. fluctus, SeThy 36/60
amollar i fluixar (la corda) < ll. remittere, Brevil 210a/141.25
flums d'aigua < ll. flumina, Benet D Pròl./6v
flums i rius < ll. fluentae aquae, DeModo B 133
flums o rius < ll. flumina, Alex 37r
flum o riu < ll. fluvius, Africa 998/75
flum o riu < ll. fluvius, Alex 77v
rius i flums < ll. fluere, Vita 76/291
riu o flum < ll. flumen, Alex 140r
rius i flums < ll. flumen, Provid 4/89
riu o flum < ll. fluvius, Alex 143r; pl. 151v
torrent o flum (ms. fiur ?) < ll. torrens, Dieta 20/7v
torrent i flum < ll. torrens, SeMed 3.3.694
[fluvis o] rius < ll. flumina, Regim 2.2.15/69
fluvi i riu < ll. flumen, ValMax 427/2.310
riu o fluvi < it. fiume, Medici 78/49v
flux i laximent < ll. fluxus, ParesA 152/86a6
flux o moviment < ll. fluxus, Salms7 1024/64r5
foc i flama < fr. feu, Sidrac 25v/59.9
focs i incendis < ll. faces, CiPar A 28/4.48
llams i foc < ll. ignis, Job 1.16
[foguejar o] fer foc < ll. ignescere, Regim 3.2.6/97
inflamar i metre foc < ll. incendere, DeModo A 47/485.20
imposicions o fogatges o altres rapines < ll. pecunia subditorum, Secre A 140/3
foguejant (ed. fagajant) i fumós < ll. fumosus, Troya 29/41
bullent i foguejant < ll. candens, ValMax 466/2.368
[foguejar o] fer foc < ll. ignescere, Regim 3.2.6/97
la foia (ms. fuya) o les pots < ll. laquearia (Cant. 1:16), DeModo B 59
foies o sitges (ed. ciges) < ll. foveae, FursV 3.250.3; 251.3
folc o cabanya < ll. grex, FursV 4.112.4
folc i companyia < ll. grex, Efrem 1.11/95b; 2.1/98b
folc o ovelles < ll. grex, DeModo B 55
trons i llamps... i foldres i tempestes < ll. tonitrua et fulmina, Secre B 53/6
repós i folgança < ll. requies, Kempis 3.23/3384
folls i abrivats ms. / atrevits ed. < ll. fatuus, Regim 1.2.13/17v
follament i altiva < ll. prodige, Escacs 3.8/126
foll i bèstia < ll. stultus, AlbLoq 9a/611
foll i desfermat < ll. stultus, Psalt 1.31
foll i dessenyat < ll. stultus, ParesA 158/91b19
foll, desterrat i irat ed. < ms. exerrat, Bla1521
folla i fada (batalla) < ll. fatuus, Troya 101/131
folla i indiscreta < ll. insolentia, Arra 964/155
follament i indiscreta < ll. temere, ValMax 229/2.21
foll i insensat / orat < ll. stultus, Medit 523/530
foll i irat < ll. iracundus, Escacs 2.6/73
folls i irosos < ll. iracundi, Cel.la B 249/74b
foll i maligne (poble) < it. maligno, Dant 1.15.61
foll i menyspreat < ll. stultus, ValMax 255/2.60
foll i mesquí < ll. insipiens, Isac 90/41v, rep.

foll i mesquí i catiu < ll. stultus, BíbBa Ll 12.20
folla i orada < ll. fatua, Jeroni C8/79d14
foll i orat < ll. insania, ValMax 62/2.219
folls i orats < ll. insanire, Isac 34v/17v
foll o orat < ll. insipiens, Jeroni E10/7a1
foll i orat < ll. insipiens, Sermó 1/24
foll i orat < ll. stolidus, ValMax 318/2.157
folls i orats < ll. stulti, Excit 120/144
foll i orat < ll. stultus, Psalt 2.52; 3.44
foll, orat i sens pensa < ll. stultissimus et dementissimus, Sermó 7/248
follament i orada < ll. temere, ValMax 133/1.193
foll i orat < ll. stultus, ValMax 80/1.113; 326/2.171
folla i orada < ll. stulta, Verba 44/189c
presumpció folla i orada < ll. temeritas, ValMax 448/2.340
foll i pec < it. sciocco, Decam 412/424
foll pec < ll. stolidus, Secre B 143/21v
foll i perillós (consell) < ll. pravus, ValMax 92/1.131
foll i sens raó < ll. insolens, ValMax 142/1.205
folls i no savis < ll. imprudentes, BíbBa Mc 7.18
foll i no savi < ll. insipiens, Isac 112/51
foll i testart (l'ase) < pr. testart, Matfre 48
foll, và i fat < ll. fatuus, Psalt 3.46
follament i vana < ll. incaute, DeModo B 69, rep.
follament i vana < ll. temere, ValMax 201/1.287
foll, và i mundanal < ll. vanus, Psalt 3.180
fat i foll ed. < ms. fat, Bla1521
imprudents [o folls] < ll. imprudentes, Regim 1.2.7/13v
insolent o foll < ll. insolens, CiPar A 42/6.3
llassos i folls < ll. insipientes, DeModo A 134/595.21
lleugers i folls i vans < ll. leves, Cel.la B 249/74b
malvada i folla cosa < ll. stultissimum, Escacs 1.1/15
maniàtics o folls < ll. immanes, CiPar B 27/4.21
[orat o] foll < ll. fatuus, Regim 1.3.6/35v
orat i foll < ll. insolens, ValMax 442/2.331
presumtuosament i folla < ll. temere, ValMax 448/2.340
temerari i foll < ll. temeritas, ValMax 159/1.229
temerari o/i foll < ll. temerarius, ValMax 194/1.276; fem. 146/1.211
và i foll < ll. stultus, Psalt 3.54
follar : cf. afollar
ferir i follar < ll. minari, Dial 3.16/208.20
dèbil i follat < ll. debilis, BíbBa Mc 9.42
follejar i destruir < ll. temerare, ParesA 159/92c8
eixir fora si mateix i follejar < ll. insanare, SeMed 3.1.383
follia i bestialitat < ll. petulantia, ValMax 184/1.263
follia i enganyament < ll. fallacia, Ruff 11.14
follia i flaquesa < ll. stultitia, Excit 10/25
follia i lleugeria < ll. levitas, Verba 31/183c
follia i oradura < ll. insania, Excit 50/69
follia i oradura < ll. insaniter, Isac 24v/12
follia i oradura < ll. insolentia, ValMax 442/2.332
follia i oradura de parlar < ll. petulantia, ValMax 282/2.104
follia i oradura < ll. stultitia, Jeroni E32/28b9
follia i fada presumpció < ll. insipientia, Psalt 3.40
follies i ribaldaries (ed. rebaldaries) < ll. (meretrices), BíbBa Ll 15.29
neciesa i follia < ll. amentia, Jugur 38/17v16
nequícia i follia < ll. nequitia, Psalt 3.54
oradura i follia < ll. amentia, ValMax 455/2.353
oradura i follia < ll. dementia, ValMax 241/2.39
stultícia o follia < ll. stultitia, Salms7 1035/77r24
sens temeritat ni follia < ll. intemerata, DeModo A 36/470.19

temeritat o follia < ll. temeritas, ValMax 27/1.41; 101/1.148; 159/1.230
vanitats seglars i follies i juglaries del món < ll. vana et saecularia, DeModo B 154
delicades, broidades i folrades vestidures < ll. stragulae, ValMax 183/1.261
fonament i cabal < ll. radices, Job 18.16
fonament i principal < ll. fundamentum, Job 4.19
fonament i principi < ll. -, Econ 2.98
establiment... i ferm fonament < ll. stabilimentum, Brevil 196c/66.4
grans i fondes (mars) < it. fondi, Medici 120/74v
fondal i pregona < ll. profunda, Pal.la 1.6.9.19
abisme i fondo < ll. -, Job 38.16
fondre : cf. fus, infús
regalar i fondre < ll. dissolvere, Alex 82r
pou i fontana < it. pozzo, Decam 24/20
for o destret < ll. forum, FursV 3.14.5, rep.
cort i for < ll. forum, CiOfi 3.2/128
esbahit i fora de si mateix < ll. attonitus, ValMax 450/2.344
estrany i de fora < ll. externus, CiOfi 2.88/126v
a la part exterior, de fora < ll. exteriores, Ludolf 1.120a4
exterior, a la part de fora < ll. foris, Ludolf 1.86a39
extremes o foranes ms. / extrems ed. < ll. extrema, Regim 1.3.11/38v
exteriores i foranes < ll. exteriora, DeModo B 128
foradar i cavar < ll. excavare, Job 14.19
derrocar i foradar < ll. perfodere, Job 24.16
esquinçar i foradar < it. aprire, Mirall 1.52
obrir i foradar < ll. aprire, Psalt 2.62
pedres foradades o brescades < ll. tofus, Pal.la 2.13.56.2
foradat o crivat < ll. terebratus, Econ 1.706
esteses i foradades < it. forate, Mirall 1.166
abjecció i foragitament < it. abbiezione, Mirall 1.139
foragitar i arrancar (mals desitjos) < ll. amputare, Benet C 7/11
foragitar i expel.lir < ll. pellere, CiOfi 1.137/73
foragitar i llunyar < ll. abicere, Ruff 1.206
foragitar i llunyar < ll. declinari, ParesM 57/62d15
foragitar i llunyar de si mateix < ll. respergere, ValMax 270/2.84
[foragitar i] menysprear < ll. repellere, Regim 1.2.10/15v
[foragitar o] menysprear < ll. abicere, Regim 1.1.10/7
foragitar i rebutjar < ll. dimittere, BíbBa Mc 7.12
alienar i foragitar < ll. deficere, Ruff Int.41
aterrar i foragitar < ll. iacere, ValMax 217/2.5
deposar o jaquir i foragitar < ll. deponere, Jeroni E29/25b1
encalçar i foragitar < ll. effugare, Dial 1.10/76.11
esquivar [o foragitar] < ll. extirpare, Regim 1.3.11/39
esquivar i foragitar < ll. -, Cel.la B 249/74b
llançar i foragitar < it. cacciare, Mirall 2.21
llançar i foragitar < ll. excutere, Excit 33/49
llançar i foragitar < esp. lançar fuera, VallCor 41.23/42.10
llançar o foragitar < ll. pellere, CiPar A 27/4.14
llunyar i foragitar < ll. proiicere, Excit 6/19
moure, repel.lir o foragitar < ll. depellere, Jugur 57/26v7
refutar i foragitar < it. rifiutare, Fiamm 1006/169
remoure i foragitar < ll. excludere, Psalt Dedic.
repel.lir i foragitar < ll. repellere, Revel 170/57d
repudiar o foragitar de si < ll. repudiare, ValMax 290/2.116
bandejat i foragitat < it. scacciato, Medici 54/32
eixits i foragitats < ll. abstracti, ParesA 161/94a14
exel.lat... llançat i foragitat < ll. exul, CiPar A 32/4.111
forçat i foragitat < ll. expugnare, Miseria 1.17/134a
privat i foragitat < it. eccetto, Medici 95/60
privat i foragitat < ll. expers, ValMax 217/2.5
privat i foragitat < ll. praeterire, ValMax 169/1.243

privat i foragitat < it. privati, Mirall 2.101
sobrats i foragitats < ll. repulsi, ParesA 139/77a3
tretes o foragitades < ll. detracti, CiPar A 49/6.126
foraster i pelegrins < ll. peregrinantes, Alex 159r
forats i coves < ll. foveae, BíbBa Mt 8.20
forats i coves (de guineus) < it. tane, Medici 137/85
forats i punxades < ll. puncturae, Medit 1292
caves i forats (per llops) < it. tane, Mirall 2.92
perdut i foraviat < ll. perditus, Psalt 3.67
força : cf. fortalesa, fortitut
forces [i castells] < ll. castra, Regim 3.3.16/124
força i constància (de Sansó) < esp. fuerça, VallCor 13.7/13.14
força o poder < ll. fortitudo, Isac 104v/47v
força i poder i vigor < ll. vigor, Psalt 3.17
[força o] poder < ll. vires, Regim 1.3.5/35
força i poder < ll. vis, BíbBa Ll 16.16
força i poder < ll. vis, Jugur 24/11v28
forces o potències < ll. vires, Salms7 970/3v24
força i rigor < ll. severe, ValMax 91/1.131
que fan força i tort < ll. violentores, Dragma 212/89
força i vigor < ll. acies, DeModo A 127/586.29
força i vigor < ll. fortitudo, Excit 172/201
força i vigor < pr. vigor, Matfre 26
força i vigor < ll. vires, Arra 965/159
forces i vigors < ll. vires, DeModo A 106/559.22
forces i vigor < ll. vires, ValMax 34/1.49; pl. 406/2.280
força o violència < ll. impetus, Josefus 7.4/151c
amb força i violència < ll. violente, SeMed 3.3.605
força i violència < ll. violentia, Isac 74v/34v
força i violència < ll. violentia, Cateri 158/85v
força i virtut < it. forze, Decam 83/85
força i virtut < ll. fortitudo, Excit 15/29
força i virtut < ll. fortitudo, Isac 79v/37
força i virtut < ll. fortitudo, Josefus 11.4/243d
força i virtut < ll. munus, Comloq 1.2.2/18138
forces i virtuts < it. valeroso, Decam 251/253
força i virtut < ll. virtus, Alex 183v
força i virtut (per a batallar) < ll. virtus, Troya 122/161
[força o] virtut < ll. vis, Regim 1.1.12/8v
força i virtut < ll. vires, Secre A 76/18v
aspresa i força < ll. asperitas, Isac 73v/34v
castells i forces < ll. castra, ValMax 47/1.68
amb estudi i força < ll. toto visu, Brevil 194a/49.18
estudi, força i diligència < ll. studium, Econ 2.464
[opressió o] força < ll. oppressio, Regim 1.2.31/29v
poder i força < ll. potentia, Ludolf 1.136d39
poder i força < ll. vis, Jugur 89/42r24
vigor i força ed. < ms. vigor, Eix1523
violència i força < ll. violentia, Isac 56v/26v
violència [o força] < ll. violentia, Regim 1.1.10/7
virtut i força < ll. vis, CiOfi 2.40/99v, rep.
virtut i força < ll. vires, Isac 124/56
virtut, poder i força < ll. vis, Ludolf 2.85b15
virtut i força < ll. vires, Pal.la 4.13.135.27
virtut [o força] < ll. vis, Regim 2.1.16/56
virtuts i forces < ll. vires, ValMax 86/1.123
virtuts i força < ll. virtus, Efrem 2.2/99a
virtut i força < ll. virtus, Verba 66/134b
zel i força < ll. zelus, Isac 81/37v
animar i dar forces < ll. premere, Job 23.6

constret i per força < ll. coactus, Legenda 3.226
necessari, ço és per força < ll. necessarium, Dragma 40/15v
coratjós i forçagut < ll. virilis, Regim 3.1.12/89v
forçar i anegar < ll. vincere, Paul 12/319.18
castigar [o forçar] < ll. cohibere, Regim 2.2.19/71
constrènyer [o forçar] < ll. coactivus, Regim 3.2.27/109
[constrènyer o] forçar < ll. cohercere, Regim 1.3.4/34v
ésser forçat i destret < ll. cogi, FursV 2.182.3
forçat i foragitat < ll. expugnare, Miseria 1.17/134a
forçats (ms. forçuts) i sobrats < ll. compellere, ParesA 160/93d2
forçats i trists < ll. inviti, Medi7 563/342.30
constret i forçat < ll. cogi, Miseria 1.17/134d
constret i forçat < ll. iussus, Excit 129/152
no degudament ni forçada < ll. violenter, AlbCon 118/149
és necessari o forçat < ll. necesse est, Josefus 5.1/102b
fou necessitat o forçat de < ll. coactus est, ValMax 243/2.42
pres, forçat i detingut < ll. capere, CiPar A 16/2.10
tirat i forçat < it. tratto, Mirall 1.30
violades i forçades (dones) < ll. oppressae, SeHer 477/31v
violent [o forçat] < ll. violentus, Regim 1.2.13/17v
violent [i forcívol] < ll. violentus, Regim Pr(l./1, 1.10/7
boscatges i forests < ll. nemora, SeMed 3.2.486
forficular o de tesores < ll. forficularis, Regim 3.3.12/122
forma i figura < ll. figura, Verba 15/114c
forma o guisa < ll. mos, ValMax 69/1.99
forma o manera < ll. forma, FursV 4.241.8
forma i manera < ll. modus, Alex 147v
forma i manera < ll. more, SeMed 4.2.753
forma i mensura < ll. mensura, Valter 3.24/22.24
forma i modos ed. < ms. manera, Eix1523 c.325
formes i regla < ll. mos, Alex 106r
a forma i semblança < ll. exemplo, DeModo A 1/427.18
forma o semblança < ll. forma, Comloq 1.10.5/82a40
forma o semblança < ll. forma, Isac 59/28; pl. 37/18
forma i semblança < fr. forme, Sidrac 21/39.1
conditió i forma < ll. conditio, FursV 4.150.7
guisa o forma < ll. modus, ValMax 26/1.40
habit i forma (d'una estàtua) < ll. habitus, ValMax 439/2.326
imatge i forma < ll. imago, ParesA 168/101a17
manera i forma < it. -, Decam 250/252
modo i forma ed. < ms. manera, Eix1523 c.351
dictar o formar (sentència) < ll. ponere, ValMax 283/2.105
instruir i formar (la batalla) < ll. instruere, Jugur 49/22v4
format i fet (la terra) < fr. fait, Gral 40/42
format i figurat < ll. formatus, ValMax 141/1.204
creada i feta i formada < ll. conditor, Efrem 1.6/87d
figurat i format < ll. figurari, Isac 57v/27
bella i formosa < ll. formosa, DeModo B 150, rep.
fer fornicació o adulteri < ll. moechabi, Dieta 47v/44
estupro (ms. estrupo) i fornicació < ll. stuprum, CiPar B 23/3.80
fornicar [o fer fornicació] < ll. fornicari, Regim 2.1.7/51
fornicadora i putana < ll. fornicatrix, Alex 154v
fornicar [o fer fornicació] < ll. fornicari, Regim 2.1.7/51
publicària o fornicària fembra < ll. fornicaria mulier, Josefus 4.7/87c
fornir i arrear < it. fornire, Decam 546/559
pells i forradures < esp. pieles, VallCor 15.9/13.2
fort i animós < ll. ferox, Econ 1.652
forts i animosos < ll. fortes, Ludolf 2.27c1
fort i ardit < ll. fortis, ValMax 85/1.122
forts i cruels (turments) < ll. dira, SeMed 3.2.x

forts i dures (batalles) < ll. fortis, Africa 1046/78
fort i sobre-dur < ll. horridus, ValMax 100/1.146
fort i ferm < ll. ferventius, Isac 66v/31
forts i ferms < ll. fortitudo, Isac 20/9v
forts i ferms estar < ll. persistere, Ludolf 1.118b8
fort i ferm < ll. robustus, ValMax 203/1.289
fort i ferm < ll. tenax, ValMax 75/1.106
molt forts i guarnides (ciutats) < ll. munitissimae, Josefus 8.5/192b
fort i indissoluble < ll. tenax, ValMax 97/1.142
forta i mala (paraula) < ll. turbulens, Verba 18/115d
fort i meravellosa (aventura) < fr. grans, Gral 23/23
fortment i amb pertinàcia de pensa < ll. pertinax, SeHer 350/28
fort i potent < it. potente, Decam 286/290
fortment i rigorosa < ll. fortitudo, Brevil 211b/148.17
forts i robusts (cavallers) < ll. fortes, SeMed 3.3.650
fort i robust (capità) < ll. plenus, Africa 236/49
fort i robust < ll. robustis, Josefus 5.10/113a
forts i saldes (armes) < ll. ferrei, Ludolf 2.25b23
forts i temibles < ll. horridi, SeHer 657/33
fort i terrible < ll. terribilis, ValMax 155/1.224
fortment i vigorosa (esvair) < ll. acrius, ValMax 252/2.56
fort i vigorós (home) < ll. fortis, Africa 1045/77
forts i vigorosos < ll. fortes, DeModo A 55/495.3
forts i vigorosos < ll. fortes, Provid 34/112
forts i vigoroses (persones) < ll. fortes, SeMed 2.1.159
fort i vigorós < ll. fortis, ValMax 273/2.91; fem. 132/1.191
fortment i vigorosa (combatre) < ll. forte, ValMax 183/1.260
fort, vigorós i valerós < ll. strenuus, ValMax 97/1.142
fort i vigorós (lleó) < ll. violens, Africa 950/73
fort i vigorós < ll. praevalens, ValMax 41/1.59
fort i vigorós (un home) < ll. -, SeHer 44/15
fort i violent < ll. violens, MorAri 16
fort i virtuós < ll. fortis, Provid 10/94
fortment i virtuosa < ll. fortiter, Provid 44/118
[aguda o] fort (ira) < ll. acuta, Regim 1.4./41
animós i fort < ll. fortis, Econ 1.650
ardent i fort i dispost < it. disposto, Medici 197/120v
aspre i fort (vent) < ll. asper, ValMax 457/2.356
aspra i fort < it. dura, Mirall 1.25
atrevit i fort < ll. robustus, Alex 27v
baronilment i fortment < ll. viriliter, PurPa 5/324
confortat i fort (el monjo) < ll. vegetatus, ParesA 165/98d5
durs i forts (membres) < ll. dura, Africa 251/50
durs i forts < ll. dura, Provid 32/110; fem. pl. 44/118
dura i forta (batalla) < ll. durum, Troya 124/164
durament i fort < ll. dure, Provid 30/109
durs i forts < ll. fortes, Troya 47/67
ferm i fort (en l'amor) < pr. ferms, Matfre 24
ferm i fort (coratge) < ll. fortis, DeModo B 28
ferms i forts < ll. fortiores, Isac 72/33v
ferma i fort < ll. solidus, Provid 30/109
gran [o fort] < ll. intensus, Regim 1.3.10/38
gran i fort (guerra) < ll. potens, AlbCon 9/39
greu i fort (la ira) < ll. gravis, SeMed 3.2.494
greu i fort (batalla) < ll. magna, Isac 37/18
poderós i fort < ll. omnipotens, Isac 73v/34
sà, fort i alegre i ben fortunat < ll. incolumis, ValMax 450/2.344
violents i forts < ll. violenti, Ludolf 2.34b8
molt virilment i fort < ll. dure, Vita 38/218
virtuosament i fort (combatre) < ll. fortissime, ValMax 91/1.130

flac i mal fort < it. debole, Medici 193/117v
fortalesa : cf. força, fortitut
fortalesa i abrivaments (de vents) < ll. vehementia, Efrem 1.9/93c
fortalesa i agudesa < ll. acumen, Alex 38v
fortalesa i fermetat < ll. robur, Ruff Int.15
fortalesa i fortitut < ll. confortare, Alex 61v
fortalesa i vigor < ll. firmitas, ValMax 141/1.204
constància i fortalesa < ll. constantia, CiOfi 1.112/61
crueltat o fortalesa < ll. severitas, ValMax 154/1.222
fermetat i fortalesa < ll. constantia, ValMax 127/1.183
guarniment i fortalesa < ll. armatura, Isac 130v/58v
instància i franca (?) fortalesa < ll. instantia, ParesA 125/66c23 (semicorrecció ?)
poder i fortalesa < ll. formido, Jugur 23/11v15
rigor i fortalesa < ll. rigor, ParesA 162/95d24
rigorositat i fortalesa < ll. severitas, ValMax 88/1.126; 99/1.144
vehemència o fortalesa < ll. vehementia, Salms7 1029/70r11
vigor i fortalesa < ll. fortitudo, Isac 21/10
vigor i fortalesa < ll. robur, ValMax 116/1.169; 131/1.189
castells i fortalicis < ll. moenia, ValMax 242/2.40
contendre o fortejar < ll. contendere, AlbCon 93/125
errada o fortfet S / errada o malfet B < fr. forfait, Tresor 3.38.2
confermar i fortificar < ll. fulcire, ValMax 93/1.135
refermar i fortificar (disciplina) < ll. firmare, ValMax 88/1.126
vallejar i fortificar < ll. vallare, ValMax 469/2.373
fortificats i refermats < ll. solidari, DeModo A 105/557.23
antic i fortificat < ll. roboratus, Excit 14/28
refermada i fortificada (virtut) < ll. probata, Arra 969/168
fortitut i poder < ll. -, Alex 64v
atreviment... coratge, fortitut i audàcia < ll. audacia, Alex 81v
fortalesa i fortitut < ll. confortare, Alex 61v
són estats en fortuna i perill < ll. periclitati, Ludolf 2.82c17
fortuna i tempestat < ll. tempestas, Alfons 2.18/19
fortunes o tempesta < it. tempesta, Medici 263/158
fortuna o ventura < ll. fortuna, AlbCon 90/122
cas i fortuna < ll. casus, CiPar A 52/6.168
cars i fortuna < ll. casus, Ludolf 1.93a32
cas o fortuna < ll. casus, Psalt 1.34
casos i fortunes < ll. casus, SeThy 605/73v
cas i fortuna < ll. fortuna, Regim 1.1.5/4
a cas i fortuna < ll. fortuitum, Provid 2/89
(anar a) cas i a fortuna < it. (andare a) fortuna, Medici 10/6
a cars i a fortuna < ll. inopinatus, Ludolf 1.49a10
per cars i fortuna < ll. casu, Ludolf 1.92b38
per cas i fortuna < ll. eventu, Ludolf 2.31a8
per cas i fortuna < ll. fortuito motu, ValMax 21/1.32
per cas de fortuna < ll. accidit, Alex 65v
per cas de fortuna < ll. casu fortuitu, StHon 383/56
per cas o per fortuna < ll. fortuita, Josefus 4.2/77a
per fat i per cas i fortuna < ll. ex debito, Ludolf 1.133a27
prosperitat i fortuna bona < ll. salus, ValMax 29/1.42
sort i fortuna < fr. fortune, Chart 245
sort o fortuna < ll. sors, SeThy 879/80v
tempestat o fortuna (de mar) < ll. tempestas, Salms7 1019/59r12
ventura o fortuna < ll. fortuna, AlbCon 90/122
fortunat i benaventurat < ll. felix, ValMax 313/2.151; 465/2.367
desaventurats o mal fortunats < ll. infortunari, Regim 1.2.22/24v
sà, fort i alegre i ben fortunat < ll. incolumis, ValMax 450/2.344
fosc i amagat ed. < ms. escur, Eix1523 c.349
fosc i obtenebrat < ll. obscuratus, Excit 38/55
escur i fosc < ll. obscurus, ValMax 249/2.51

obscures i fosques < ll. obscurae, DeModo B 131
tenebrós o fosc < it. tenebroso, Medici 181/110v
calitja i foscura < ll. caligo, DeModo B 143
tenebres [o foscura] (ms. fuscura) < ll. tenebrae, Regim 2.3.3/74
fossa ed. < pou o fóvea ms., Eix1523 c.322
fossa o clot < ll. scrobis, Pal.la 4.10.128.9
fossa o sitja < ll. fossa, PurPa 1/217, rep.
[fosses o] valls < ll. fossae, Regim 3.3.17/125
[fosses o] valls < ll. foveae, Regim 1.2.14/18v
baina o foure < ll. vagina, ValMax 27/1.40
fossa ed. < ms. pou o fóvea, Eix1523 c.322
fracte : cf. frànyer
fracte i romput < ll. fractus, CiPar A 35/5.58
fràgils i no durables < ll. (imbecilla), CiPar A 7/1.29
fràgil i flac < ll. fragilis, Cateri 4/8v
fragilitat i debilitat < ll. imbecillitas, Benet D 37/40
fragilitat i impossibilitat < ll. imbecillitas, Benet D 48/48v
fragilitat i misèria < ll. miseria, Psalt 2.45
fragilitat i mollesa < ll. mollities, Ludolf 2.39d6
odor i fragància < ll. aromaticae, Ludolf 1.37d3
tenir odor i fragància < ll. redolere, Ludolf 1.21d31
fragrants o odoriferants < ll. fragrantia, ValMax 425/2.307
aromàtiques i fragrants < ll. aromata, Salms7 1083/118v18
odorífer i fragrant (ms. fragant) < ll. odores, SeHer 910/41
francament i bell (respondre) < it. libero, Dant 3.3.64
franc i bo (cor) < fr. franc, Chart 394
franc i bogal < it. libero, Medici 197/120v
estar franc i buit (un lloc) < ll. vacare, SeThe 601/89v
franca i delliure < ll. libera, DeModo B 146
franc i delliure < ll. liber, Isac 24v/12
franca i delliure < ll. libera, Revel 22/13b
franc i despullat < ll. exutus, Benet C 65/35v
franc i escusat < ll. liber, Benet C 2/5v
franc o generós < ll. ingenuus, Benet B 2/36.36
franca i líbera < it. libera, Decam 578/591
franc i llarg < ll. largus, Miseria 2.16/142d
franc i llibert < ll. liber, Ludolf 2.110b4
franca o lliura (persona) < ll. libera, FursV 4.27.3
franc i quiti < ll. liber, Dial 2.2/100.12
francs i quitis < ll. liberi, Escacs 2.5/63
francs i quitis < ll. liberi, PurPa 17/828
francs i quitis < ll. liberi, Rufí 1.287
francament i quítia < ll. -, Alex 185r
franc i rient < ll. alacer, ValMax 126/1.182
francament i volenterosa < ll. suo libens, SeThy 367/67v
delliures i francs < it. liberi, Mirall 2.114
graciosa i franca < ll. grata, ValMax 164/1.237
il.liberals... o no francs ms. / avars ed. < ll. illiberales, Regim 1.4.3/41
líber o franc < ll. liber, CiPar A 33/5.12
liberal [o franc] < ll. liberalis, Regim 1.2.17/21; pl. 2.31/29v; 1.4.1/39v
liberals i francs ms. / liberts ed. < ll. liberi, Regim 2.2.8/64
de son pla voler i franca llibertat < ll. sponte, Alex 183v
quiti o franc < ll. liber, Jeroni E13/8a35, rep.
volenterosament i franca < ll. ultro missum, ValMax 90/1.128
franquesa i llibertat < ll. libertas, Cel.la B 250/74d
franquesa i llibertat < ll. libertas, Efrem 1.6/87d
franquesa i llibertat < ll. libertas, Isac 78/36v
franquesa i llibertat < ll. libertas, ValMax 76/1.108; 213/1.303
curositat i franquesa / curolitat < ll. curialitas, Vita 62/235v
embranque o franquesa i llibertat < ll. (ebrietas), Alex 154v

liberalitat i franquesa < ll. liberalitas, Brevil 193c, rep./46.8
liberalitat [o franquesa] < ll. liberalitas, Regim 1.2.3/11v; 2.3.18/82
liberalitat o franquesa < ll. liberalitas, ValMax 210/1.299
llibertat i franquesa < ll. libertas, Efrem 1.3/84b
llibertat i franquesa < ll. libertas, Fronti 2.10.3/40v
llibertat o franquesa < ll. libertas, FursV 4.159.4
llibertat i franquesa < ll. libertas, Isac 105/48
llibertat o franquesa < ll. libertas, ParesA 136/74d16
llibertat o franquesa < ll. libertas, ValMax 277/2.97
frànyer : cf. fracte
rompre's i frànyer's < it. frangere, Dant 1.7.23
frares i germans < ll. fratres, BfbBa Mt 23.8
frares o germans < ll. fratres, Comloq 2.3.1/93d25, rep.
frare i germà < ll. frater, DeModo A 11/440.3
frares o germans < ll. fratres, Jeroni E18/15d8
frares i germans < ll. fratres, Legenda 3.577
frares i germans < ll. (nos), SeThy 995/83v
frares o monjos < ll. monachi, Amor 37.15
capellans i frares < esp. sacerdotes, VallRev 64r34/115.25
germà i frare < ll. frater, OraCa 2.81
germans o frares< ll. -, Dieta 10v
germanitat i fraternitat < ll. germanitas, Ruff Int.86
frau i astúcia < ll. astutia, Ludolf 2.13c21
fraus i decepcions < ll. deceptiones, DeModo B 133
frau i engany < ll. dolus, Benet B Pròl./31.14
fraus o enganys < ll. dolus, CiOfi 1.32/18v, rep.
frau i engany < ll. dolus, Excit 98/120
frau, engany < ll. dolositas, Ludolf 2.9d42
fraus o enganys < ll. dolus, Salms7 1039/81r20
frau i engany < ll. fraus, Comloq 1.3.6/30b4
frau o engany < ll. fraus, SeMed 2.2.290
frau, engany i barateria < ll. fraus, SeMed 2.3.330
amb frau i engany < ll. fraudibus, Troya 232/304
frau i engany < ll. -, SeThe -/94v
frau i enginy de fallir < ll. sollertia, CiOfi 1.33/19
frau i falsia < ll. fraus, Ludolf 1.69c18
[frau o] traïció < ll. fraus, Regim 3.3.10/121
cal.liditats i fraus < ll. calliditates, ParesA 132/72c
engany o frau < ll. dolus, Jugur 36/17r23
engany i frau < ll. fraus, Ruff 15.29
subtilitats i fraus < ll. insidiae, ParesM 57/62c7
fraudar i suposar algú < ll. supponere, CiPar A 43/6.23
enganyar i fraudar < ll. fraudare, Efrem 1.9/90d
enganyat i fraudat < ll. fraudari, Verba 35/185d
fraudulament i amb cauteles < ll. insidiantes, Ludolf 2.46a8
fraudulent, ço és monsonoguera < ll. fraudulenta, Isac 142/63v
enganós fraudulent < ll. dolosus, Ludolf 2.72d23
enganosa i fraudulenta < ll. fraudulens, Excit 145/170
frens o regnes < ll. frena, Comloq 1.3.23/25c21
fredor : cf. fret
fredor, enredrament i hertea < ll. rigor, Ludolf 2.8d5
glaç i gran fredor < ll. glacies, Isac 97v/45
murtes i fregades < ll. amurcae, Pal.la 1.6.9.21
fregar i arrapinyar < it. carapignare, Decam 480/490
frixori o fregiment < ll. frixorium, Salms7 1045/88v19
freitura : veg. fretura
freqüentació o sovinejament < ll. consuetudo, Salms7 1036/78r9
freqüentada i sovinejada < ll. frequens, DeModo A 118/574.23
massa usar i freqüentejar < ll. frequentare, Secre A 152/49
espesses i freqüents < ll. crebrae, ParesA 163/96b21

ataviar i fresar (vestits) ed. < ms. ornar, Bla1521
bella i fresca < it. bella, Decam 358/367
jove, gentil i fresca < it. fresca - gagliarda, Decam 279/281
novella i fresca (cosa) < ll. recens, Troya 3/5
fret : cf. fredor
fret i enredrat < ll. rigor, Ludolf 2.8d10
freda i gelada < ll. gelatus, Psalt 3.18
fret i gelat < ll. gelidus, SeThy 863/80
fret, ert i enredrat < ll. rigidus, Ludolf 2.8d6
ociosos i frets < ll. ociosi (ed. odiosi), Cel.la B 249/74b
ésser tèbeus i frets < ll. tebescere, Kempis 3.15/3034
fretura i carestia < ll. -, SeMed 1.2.66
fretura i estretura < ll. inopia, Brevil 194a/50.2
fretures [o indigències] < ll. indigentia, Regim 1.1.7/5
fretura i misèria < ll. penuria, Ludolf 1.63a25
haver fretura o ops < ll. indigere, Benet C 34/22
fretura i pobresa < ll. inopia, Amor 24.24
fretura i pobresa < ll. inopia, StHon 390/75
fretura i pobresa < ll. inopia, ValMax 293/2.120
fretura i pobresa < it. povertà, Medici 54/32v
fretura (ed. freitura) i pobretat < ll. abstinentia, Ruff 8.61
abstinència i voluntària fretura < ll. abstinentia, Ludolf 1.113d38
afliccions i fretures < ll. afflictio, Ludolf 1.34a30
esterilitat i fretura < ll. sterilitas, Spec B 3/22.17
[estretura o] fretura < ll. parcitas, Regim 3.3.4/117
fam i fretura < ll. fames, Ludolf 1.37b41
indigència o fretura < ll. indigentia, Cateri 159/86
indigència o fretura < ll. indigentia, DeModo B 127
indigència o fretura < it. indigenza, Medici 264/158v
indigència [o fretura] < ll. indigentia, Regim 1.2.11/16
[indigència o] fretura < ll. indigentia, Regim 2.3.9/77
indigència i fretura < ll. -, Mirall 2.92
molèsties i fretures < ll. molestius, Ludolf 1.33d28
necessitat i fretura (ms. freitura) < it. necessità, Mirall 1.115
[penúria o] fretura (ms. freitura) < ll. penuria, Regim 2.1.15/55v
pobresa i fretura < ll. egestas, Dieta 27/17
pobresa i fretura < ll. egestas, Ludolf 1.114a12
pobresa i fretura < ll. inopia, Valter 2.90/26.13
pobretat i fretura < it. povertà, Mirall 2.47
treballs i fretura < ll. incommoda, Alex 25r
freturant i pobre < ll. indigere, CiOfi 1.49/25v, rep.
freturant i pobre < ll. indigens, DeModo B 163
freturós i pobre < ll. ieiunus, ValMax 191/1.271
freturós i pobre < ll. indigens, ValMax 200/1.286
freturós i pobre < ll. pauper, Ludolf 1.50c9
miserable i freturós < ll. egens, ValMax 315/2.153
pobre i freturós < ll. egens, Jugur 14/8v1
pobre i freturós < ll. egestas, Brevil 191d/36.9
pobre i freturós < pr. frachuran, Matfre 56v
pobre i freturós < ll. miser, Psalt 2.36
pobres i freturosos < ll. pauperes, DelCel S 92.50
pobre i freturós < ll. pauper, Josefus 1.28/25a
pobre i freturós < it. povero, Mirall 2.23
pobre i freturós < ll. pauper, ValMax 191/1.272
pobretat freturosa < ll. paupertas, Ludolf 2.9d37
frèvol i no ferma (fortuna) < ll. instabilis, Jeroni E19/17a37
frèvols i flaques < ll. fragilis, DeModo A 157/629.3
frèvol i flac < ll. imbecillis, Jeroni E13/8a28
frèvola (ed. frívola) i per no-res < fr. frivole, Tresor B 3.78.4
flac i molt frèvol < ll. caducus, ValMax 461/2.361

flac i frèvol < ll. fragilitas, Brevil 203b/106.6
flacs i frèvols < ll. infirmi, Paul 7/316.10
flaca i frèvol (edat) < ll. infirmis, ValMax 131/1.189
flac i frèvol < ll. invalidus, ValMax 467/2.369
molla i frèvol (dona) < ll. mollis, Jeroni E31/27a33
temerosament i frèvol < ll. temere, Benet C 3/7v
vans i frèvols < ll. inanes, Excit 142/167
frevolesa i flaquesa < ll. fragilitas, Verba 211/162a
frevoltat i defalliment < ll. fragilitas, Isac 31/15
frevoltat i mesquinea < ll. fragilitas, Isac 19/9
mesquinesa i frevoltat < ll. fragilitas, Isac 124/56
frixori o fregiment < ll. frixorium, Salms7 1045/88v19
frixori o paella < ll. frixorium, Salms7 990/26v11, rep.
front i cara < it. fronte, Ecat 1489
grassa i més fructificant < ll. pinguis, Pal.la 1.6.11.2
fructificar i aportar fruit < ll. referre fructum, BíbBa Ll 8.14
crèixer i multiplicar i fructificar < pr. fructificar, Matfre 26
feta estèril, que no fructifica < ll. -, Ludolf 1.133b28
florir i fructificar < ll. proficere, Ludolf 1.119b20
fructuosa i abundosa (terra) < ll. fertilis, Isac 32v/15v
fecunda i fructuosa < ll. foecunda, Ludolf 2.64d25
plantiva i fructuosa < pr. plantadiva, Matfre 40
fruïció o delectació < ll. oblectamenta, Arra 957/136
fruits i béns < ll. fructus, ValMax 220/2.9
fruit o premi < ll. fructus, ValMax 104/1.152
fruit i profit < ll. fructus, DeModo A 108/562.21
fruit i semences < fr. fruit, Sidrac 15/19.7
pomes i fruites < ll. mala, SeMed 4.1.706
poms o fruits < ll. poma, Alex 180r
feus o rendes B / fruits A < ll. fructus, CiPar 45/6.47
estèril i sens fruit < ll. solivaga, CiOfi 1.157/81v
collir i haver del fruit < pr. aver lo frug, Matfre 3
fructificar i aportar fruit < ll. referre fructum, BíbBa Ll 8.14
frustra (ms. frusta) i sens mèrits < ll. frustra, CiOfi 1.78/39v
frustrat o enganyat < ll. frustratus, ValMax 41/1.59
frustratòries i vanes < ll. frustratoria, Troya 63/89
fugir i apartar(-se) < ll. fugere, Ludolf 1.53b12; 2.27a29
fugir i avorrir < it. fuggire, Medici 90/56v
fugir-se i escampar-se < ll. dispergere se, Troya 101/131
[fugir o] escapar < ll. fugere, Regim 1.2.16/20v
fugir i esparellar-se < ll. dispergere, Medi7 563/342.1
fugir i esquivar < ll. effugere, Basili 693/80d
fugir i esquivar < ll. fugere, Benet B 7/46.13
fugir i esquivar < fr. fuir, Egipte 752/162.30
fugir i esquivar < it. fuggire, Medici 80/50v; 204/12v
fugir [o esquivar] < ll. fugere, Regim 1.3.8/37
fugir o esquivar < ll. fugere, Revel 240/83b
fugir i esquivar < ll. fugere, Secre B 45/3
fugir i esquivar < ll. -, ValMax 75/1.107
fugir i fer lloc < ll. cessere, ParesA 164/97b5
fugir i llevar-se d'ací < ll. profugere, SeMed 3.2.493
[fugir o] llunyar-se < ll. deficere, Regim 1.3.1/32v
fugir i llunyar-se de < ll. fugere, DeModo B 24
fugir i llunyar-se < ll. profugere, SeMed 3.2.450
fugir i partir-se < ll. discedere, Verba 40/129b
fugir i tornar atràs < ll. regredi, ValMax 122/1.177
encalçar [o fer fugir] < ll. fugare, Regim 1.2.14/18v
escapar i fugir < ll. effugere, DeModo B 133
esquivar i fugir < ll. fugere, DeModo B 133
esquivar i fugir < it. fuggire, Mirall 1.45

evitar i fugir ed. < ms. esquivar, Eix1523
[fer lloc o] fugir < ll. cedere, Regim 3.3.9/120v
[menysprear, fugir i] esquivar < ll. despicere, Regim 1.1.6/5
passar i fugir < ll. transfugare, Salms 10.1
rebutjar i fugir < it. fuggire, Medici 98/62
fugida [o esquivada] < ll. fugiendus, Regim 1.2.2/10v
[fugida i] esquivada < ll. fugiendus, Regim 1.2.29/28
fugitiu i bandejat < ll. profugus, SeThe 928/96v
enganyable i fugitiva (amor) < ll. fugax, Arra 953/126
fuita o esquivament < ll. remotio, Regim 2.3.6/76v
escampar i metre en fuita < ll. fundere, Brevil 195c/59.7
rames i fulles < fr. feuilles, Chart 157
fulminar o amb llamp ferir < ll. cadere, SeThy 1080/86
fums i núvols < ll. nebulae, Ludolf 1.125d25
fum o vapor < ll. vapor, Excit 79/99
foguejant (fagajant) i fumós < ll. fumosus, Troya 29/41
fumositat o vapor < ll. fumositas, Isac 98v/45
fundar i refermar (el tro) < ll. roborari, Brevil 190a/24.3
exèquies i funeràries < ll. obsequia, Troya 114/150
furar o emblar < ll. furare, Regim 2.2.19/71
furiosa i conturbada < ll. furibunda, GuidoCo 19.16/715
furiós [o irós] < ll. furiosus, Regim 1.2.14/18v
cruel, aspre i furiosa (damnació) < ll. fulminata, Medit 1550
impacient i furiós < it. impaziente, Mirall 2.116
furors i ires < ll. contumelia, Ludolf 1.99d15
furor i ira < ll. furor, AlbLoq 5a/599
furor i ira < ll. furor, Alfons 3.36/35v
crueltat i furor < ll. furor, Legenda 2.224
fellonia i furor < ll. furor, ParesA 154/88b17
impetuositat o furor terrible < ll. impetus, SeMed 3.1.414
ira [o furor] < ll. furia, Regim 3.2.12/100v
ira i furor < ll. irata, SeMed 2.1.136
furt o rapina < ll. furtus, FursV 4.50.3
furt i rapina < ll. -, Job 20.10; pl. 24.5
rapines, furts < ll. rapinae, Ludolf 1.133d34
[rapina i] furt < ll. raptus, Regim 2.3.7/76
tolent o furtant < ll. auferens, Benet C 7/12v
furtar i prendre (ms. pendre) < ll. tollere, Ludolf 1.122c8
arrapar i furtar < ll. surripere, Jeroni E14/10b10
sossacar ('sots-sacar') furtar ed. < ms. sostrer, Bla1521
fus : cf. fondre
fus i destemprat (metall) < it. stemperato, Medici 104/65
fus i dissolt < ll. conflagrare, Efrem 1.4/85c
dissolta i fusa < ll. solvi, Pal.la 9.8.180.29
regalada, endolcida i fusa quasi < it. liquefatta, Mirall 2.57
fustes i vaixells (ms. veixells) < ll. -, SeMed 3.3.617
bigues i fusts ms. / pals ed. < ll. stipites, Regim 3.3.7/120

G

gabella o conspiració o manipoli < fr. conjuraison, Tresor B 3.35.2
victigals, gabelles, tributs o rendes < ll. vectigalia, CiPar B 45/6.49
pompes i gales ed. < ms. pompa, Eix1523
paga i galardó (ed. gualardó) < ll. hereditas, Job 20.29
belles i gentils i gallardes (ms. guallardes) < fr. joenes et beles, Egipte 194/149.25
galta (ms. guaute) o barra < ll. maxilla, Efrem 1.12/96b, rep.
cares ogaltes < ll. genae, Isac 94v/43v
bufets i galtades < ll. alapi, Excit 127/150
escarnit i galtejat < it. schernito, Mirall 1.51
apetits i ganes < esp. apetitos, VallRev 573/101.21
ganchos i escarpies < esp. escarpías, VallRev623/112.14
mirabolans, garangals, cubebes < ll. mirabolanae et galanga, Secre A 100/29
gardar : veg. guardar
gola [o gargamella] < ll. guttur, Regim 1.2.15/19v
rellar i gargantejar < it. berlingare, Corba 1222/83
garir : veg. guarir
corona o garlanda < ll. corona, ValMax 142/1.205
garratge (ms. garage) i treball < ll. lascivia, ParesM 56/62b13
garrigues o boscatges < ll. pascua, Pal.la 9.4.178.5
garrigues i boscatges < ll. silvae, Pal.la 1.42.48.18
boscs o garrigues < ll. silvae, Pal.la 1.6.11.2
cridar i fer garrulacions (la gallina) < ll. cantare, Dieta 20v/8
solaç o gasardó (ms. guasardó) < ll. solacia, Comloq 1.3.12/39c40
lloc gast (ms. guast) i escur de gran espessura < ll. lucus, Frontí 1.11.10/14v
fer lo gast (ms. guast) i talla < ll. pervastare, Alfons 1.21/9
gastar : cf. degastar
gastar i afollar < it. guastare, Medici 17/10v
gastar i destruir < it. guastare, Medici 6/4
gastar i destruir < ll. vastare, ParesA 161/94b18
gastar i destruir < ll. vastare, Ruff 4.19
gastar-se i perdre's < it. corrumpere, Fiore 3.53
gastar (ms. guastar) i tallar (els camps) < ll. vastare, Jugur 54/24v14
corrompre i gastar < ll. corrumpere, Pal.la 4.15.140.24
despendre i gastar < it. consumare, Decam 324/329
desplegar i gastar < ll. effundere, Dieta 49v/47
destroir i gastar < ll. trucidare, Turpí 12/49.52
embargar i gastar < it. impedire, Besti 21/49.1
ferir i gastar (el foc) < it. cascare, Dant 2.17.53
llarguejar i gastar < ll. dispensare, Amor 24.20
perdre's i gastar-se B < it. avere mancamento, Besti 21/48.17/14.1
gastat i consumat < ll. consumari, Cel.la A 247/4
gastada i despullada < fr. gastee, Gral 147/153
gastat (ms. guastat) i enagrit (el vi) < ll. deterius, Cateri 140/75
despés i gastat (el temps) < esp. gastado, VallCor 90.25/90.18
gaubansa i jactança i vanaglòria < ll. iactantia, Ruff 7.414
argull i gaubansa < ll. iactantia, Ruff 10.33
jactància o gaubansa i vanaglòria < ll. iactantia, ParesA 144/79a6
haver vanaglòria i gaubansa < ll. gloriari, Ruff 8.182
gaubar-se i haver glòria < ll. gloriare se, Verba 65/134a
gloriejar i gaubar / gloriació < ll. gloriatio, Efrem 2.3/100a, rep.
gloriar-se i gaubar < ll. gloriari, Ruff 1.512

gloriejar i gaubar < ll. gloriari, ParesA 135/74b24
gloriejar-se i gaubar-se < ll. gloriari, Verba 14/114b
orgullar (erguollar) i gaubar < ll. iactare, Ruff 1.197
gaudir i alegrar-se < it. godere, Mirall 2.154
gehenna i infern < ll. gehenna, BíbBa Mt 23.15
gehenna (ms. jaenna), ço és infern < ll. gehenna, Isac 125/56v
gehenna, lloc del foc infernal < ll. gehenna, Salms7 988/24v4
gehennal o infernal < ll. gehenna, Salms7 1049/92v20
gel o glaç < ll. glacies, Excit 185/213
glaç o gel < ll. (coagulatus), Alex 77v
gelament o glaçament < ll. gelicidium, Excit 47/66
gelar o glaçar < pr. gelar, Matfre 36v
gelada o glaçada < pr. gelada, Matfre 40
freda i gelada < ll. gelatus, Psalt 3.18
fret i gelat < ll. gelidus, SeThy 863/80
zelosos [o gelosos] < ll. zelotypi, Regim 2.1.22/59
borró o gema < ll. gemma, Pal.la 1.6.9.15
gemec i dolor < ll. gemitus, Excit 115/138
gemecs i plors < ll. gemitus, Isac 40v/19v
gemecs i plors < ll. maeror, Psalt 2.45
gemecs, sospirs i llàgrimes < ll. gemitus, Ludolf 1.125b23
amb gemecs i sospirs < ll. gemens, Ludolf 2.28b2
crits, gemecs i plants < ll. planctus, Excit 89/109
llàgrimes i sospirs i gemecs < ll. gemitus, Comloq 1.3.2/23b23
plors i sospirs i gemecs < ll. fletus, Psalt 1.45
plor i gemec < ll. gemitus, DeModo A 17/447.16
plors i gemecs < ll. luctus, SeThy 958/82v
sospirs i gemecs < ll. gemitus, Ludolf 1.142d35
gemecar : cf. gemegar
gemecar i plorar < ll. congemisci, Ludolf 1.135d38
gemecar i sospirar < ll. gemitum habere, Ludolf 1.50b16
plorar i gemecar < ll. ingemiscere, Ludolf 1.76a9
plorar, gemecar i sospirar < ll. luctus, Ludolf 1.110c37
suspirar, sanglotar i gemecar < ll. gemuere, Ludolf 1.46d26
gemegaments i sospirs < ll. gemitus, Valter 6.58/41.28
dol, plant... crits i gemegaments (ed. jamegaments) < ll. amarissime flere, Alex 99v
gemegant i sospirant < ll. suspirandus, DeModo A 57/498.17
plorant i gemegant < ll. gemere, OraCa 2.84
gemegar : cf. gemecar
gemegar i plorar < ll. deflere, DeModo A 78/522.25
gemegar i plorar < ll. lamentari, ValMax 244/2.43
gemegar i plorar < ll. trepidare, ValMax 244/2.43
fer plant i suspirar i gemegar i dolorejar < ll. dolere, Medi7 561/341.22
plorar i gemegar < ll. ingemiscere, ValMax 268/2.82
plorar i gemegar < it. piangere, Decam 90/91
gemma o pedra preciosa < ll. gemma, Spec A 7/123.40
generació o llinatge < it. schiatta, Mirall 1.41
generacions i nacions < ll. gens, Alex 60v
brotims i generació < ll. rami, Job 14.7
[creació o] generació < ll. creatio, Regim 1.4.5/43
progènie i generació < ll. progenies, Ludolf 1.67a35
comunament i general < ll. comuniter, Arra 957/137
universal [o general] < ll. universalis, Regim 2.1.16/55v
generosos i de gran estament (homes) < ll. clarissimi, ValMax 350/2.202
generós i noble < ll. nobilissimus, Ludolf 1.110d27
generosa i preciosa < ll. insignis, Arra 955/131
generós i savi < ll. egregius, Africa 864/68
generosos i virtuosos (homes) < ll. clares, ValMax 291/2.118
alts i generosos (coratges) < ll. altus, Africa 759/63
alt i generós (llinatge) < ll. egregius, Africa 1040/77

franc o generós < ll. ingenuus, Benet B 2/36.36
grans, maravellosos, generosos i virtuosos (homes) < ll. clarissimi, ValMax 312/2.15
gran i generosa < ll. preclarus, Brevil 192a/38.6
noble i generós < ll. generosus, ValMax 134/1.194
virtuós, alt i generós < ll. -, SeMed 2.1.177 add.
generositat i bonesa < ll. claritas, ValMax 281/2.103
generositat o excel.lència < ll. generositas, Mores 71
gents i homes < ll. homines, Dial 3.4/174.7
gents i nacions < ll. gentes, Alex 1v
gents i pobles < ll. turbae, Ludolf 2.9c17
gentil i bella < it. bellissima, Decam 85/86
gentil i cortès < it. gentile, Medici 7/4v
gentil i dispost ed. < ms. asalt, Bla1521
gentil i prous (cavaller) < ll. -, Alex 184v
gentil i valent < it. gentile, Mirall 1.115
bell i gentil < it. gentile, Dant 3.8.22
belles i gentils i guallardes < fr. joenes et beles, Egipte 194/149.25
bell i gentil < ll. pulcher, AlbLoq 5a/599
elegants i gentils < ll. elegantes, Ludolf 1.120a42
jove, gentil i fresca < it. fresca - gagliarda, Decam 279/281
noblesa i gentilesa B / noble casa P < ll. -, AlbCon 131
benevolença o gentilesa < it. benivolenza, Decam 586/598
ciutadanatge o gentilesa < it. cittadinesco piacere, Decam 285/289
germà i frare < ll. frater, OraCa 2.81
germans o frares< ll. -, Dieta 10v
frares i germans < ll. fratres, BíbBa Mt 23.8
frares o germans < ll. fratres, Comloq 2.3.1/93d25, rep.
frare i germà < ll. frater, DeModo A 11/440.3
frares o germans < ll. fratres, Jeroni E18/15d8
frares i germans < ll. fratres, Legenda 3.577
frares i germans < ll. (nos), SeThy 995/83v
sor i germana < ll. soror, Cateri 149/80v
sors i germanes < ll. sorores, DeModo B 36
germanitat i fraternitat < ll. germanitas, Ruff Int.86
regar, fecundar i fer germinar < ll. irrigare, Ludolf 1.112b21
gerretes i cànters o gerres < ll. pharetrae, Josefus 5.7/109a, rep.
gerretes i cànters o gerres < ll. pharetrae, Josefus 5.7/109a, rep.
gestes o actes < ll. gesta, Troya 44/63
gests i comportaments < ll. gestus, Isac 82v/38v
gests i continences corporals < ll. signa, Ludolf 1.125a28
gint i cortesament (menjar) < ll. parce, Ruff 3.9
gint i suau < it. lento, Medici 239/144
bé i gint (conèixer algú) < fr. bien, Sidrac 22/42.14
bé i gint me va < ll. bene sum, Verba 61/132c
giny i art < ll. ars, SeThe 1074/99
art i giny < fr. art, Sidrac 11/5.24
trabucs i ginys < ll. ballista, SeThe 535/88v
astuciós i ginyós < ll. astutus, Psalt 3.46
suaument i ginyosa < it. guardingamente, Besti 24/53.11
per gir o entorn < ll. per gyrum, Salms7 1081/126r23
rebavament o girament de pensa < ll. hebetudo, Escacs 3.6/115
tergiversació, ço és girament de dors < ll. tergiversatio, Comloq 1.1.6/8a3
torn i girament < fr. torn, Tresor SM 3.14.3
voltes i giraments < ll. flexus, SeHer 683/34
girar i apropiar < ll. inducere, Ludolf 2.95c31
girar i convertir < ll. converti, Arra 965/158
girar i convertir < ll. convertere, OraCa 3.93
girar i convertir < ll. verti, Brevil 208d/136.9
girar o desviar < ll. avertere, Jeroni E57/48c7
girar i moure < ll. volvere, SeMed 4.2.747

girar i mudar < ll. commutare, DeModo B 152
girar i partir < ll. advertere, Escacs 2.6/65
girar o posar ms. / llançar ed. < ll. deicere, Regim 1.2.22/24v
girar i regirar < ll. versare, Provid 44/118
girar-se i regirar-se < ll. vertere, DeModo A 39/475.1
girar i regirar < ll. verti, ValMax 236/2.32
girar i regirar < ll. volvere, Africa 217/48
girar i tornar < ll. avertere, ParesA 162/96a19
girar i tornar < ll. convertere, Efrem 1.2/83b, rep.
girar-se i transmudar-se < ll. converti se, Regim 3.1.7/86v
girar la esquena o la cara / fugir ed. < ll. terga vertere, Regim 3.3.5/118
arar i girar (la terra) < ll. vertere, Troya 7/11
avertir i girar (en un lloc) < ll. divertere
convertir i girar < ll. convertere, DeModo A 99/549.15
convertir i girar < ll. convertere, Excit 35/52
convertir i girar < ll. converti, ParesA 162/95d19
convertir o girar (l'esguard) < ll. convertere, Provid 10/94
convertir [o girar] < ll. convertere, Regim 1.2.7/13v; refl. 3.2.7/97v
embolcar-se i girar i regirar-se < ll. involvere, DeModo A 20/450.29
pervertir-se i girar-se < it. pervertire, Mirall 1.150
pervertir [o girar] < ll. pervertere, Regim 1.2.27/27v
remoure i girar < ll. avertere, Salms7 1065/110v1
tornar o girar-se < it. aggirarsi, Dant 1.7.120
tornar i girar (en dany) < ll. convertere, FursV 4.189.6
girat o canviat < ll. mobilis, AlbCon 61/93
girat i enfellonit < it. rivolto, Mirall 1.88
girada i incircuïda (pel mar) < ll. comprimere, SeThe 1024/98
girat i regirat < ll. torquere, SeMed 4.2.749
girada i revoltada < ll. eversa, SeHer 1290/52v
convertida i girada < ll. conversa, Secre B 60/7v
revoluts i girats < ll. revolvere, ParesA 151/84d15
tremudats i girats < ll. mutare, Josefus 1.10/11b
tornar i ésser girat < ll. converti, FursV 4.189.6
gitament i contrastament < ll. expulsio, ParesA 143/78d12
desraigament i gitament < ll. expulsio, Verba 31/184c
gitar i esquivar < ll. fugare, Dieta 81/82
gitar i llunyar < it. cacciare, Mirall 2.96
gitar i purgar (l'arbre els fulls) < ll. abicere, Isac 140v/62v
gitar i traure < ll. excutere, Brevil 209b/139.17
gitar i traure < fr. retraire, Tresor SM 3.30.2
desbaratar i gitar en fuita < ll. fundere, Africa 221/48
destruir i gitar a oblit < ll. obruere, ValMax 199/1.284
donar i gitar (plors) < ll. proferre, Efrem 1.8/90a
empènyer [o gitar] < ll. impellere, Regim 1.2.5/12v
enderrocar i gitar per terra < it. gettare a terra, Mirall 2.30
escalfar i gitar en terra < ll. contrire, Josefus 10.12/236d
esquivar i gitar de si < ll. evacuare, Isac 117v/53v
extirpar i gitar de si < it. estirpare, Medici 78/49v; 217/133
extirpar o gitar de terra < ll. extirpare, Regim 3.2.19/104v
fer i produir i gitar defora < ll. producere, Alex 148v
jaquir i gitar < ll. iacere, Ruff 1.646
llançar i gitar < ll. abicere, Ruff 16.52
metre i gitar (l'àncora) < ll. inicere, Troya 35/49
remetre o gitar (darts) < ll. mittere, Comloq 1.3.18/44d10
trametre o gitar ms. / tirar ed. (darts) < ll. admittere, Regim 3.3.7/118v
trametre o gitar (darts) < ll. mittere, Comloq 1.3.18/44d4
treure i gitar lluny de si < ll. eicere, BíbBa Mc 9.46
vessar i gitar ms. / donar ed. < ll. emittere, Regim 1.2.18/22
vomejar o gitar < ll. evomare, DeModo B 86, rep.
vomitar i gitar lo menjar defora < ll. evomere, Secre A 73/17

gitat i derrocat < ll. deiectus, Cel.la A 251/122
gitat i enderrocat < ll. dejectus, Cel.la B 251/75c
gitat i llunyat de si < ll. proicere, Salms7 1018/57v9
prostrat o gitat < ll. prostratus, Salms7 1040/82r8
glaç i gran fredor < ll. glacies, Isac 97v/45
glaç o gel < ll. (coagulatus), Alex 77v
gel o glaç < ll. glacies, Excit 185/213
gelament o glaçament < ll. gelicidium, Excit 47/66
gelar o glaçar < pr. gelar, Matfre 36v
gelada o glaçada < pr. gelada, Matfre 40
glai i terror < ll. -, Mirall 2.134
espant i glai < esp. espanto sin fin, VallCor 88.4/88.4
espant i glai < ll. terror, Job 13.11
bellota o glan < ll. iuglans, ValMax 466/2.368
glànoles o bossa < ll. vesica, Dieta 50/47v
glavi o espasa < fr. glaive, Tresor B 1.124.6; 2.100.8
glavi i espasa < ll. hasta, ValMax 452/2.347
glavis, llances i darts < ll. tela, ValMax 91/1.130
glòria i fama < ll. gloria, CiOfi 2.24/101
glòria i honor < it. gloria, Mirall 1.60
glòria i honor < ll. gloria, ValMax 250/2.53
benuirança i glòria < ll. gloria, Dial 4.26/59.6
exaltació i temporal glòria < ll. exaltatio, Ludolf 2.111c23
fama i glòria < ll. claritudo, Jugur 7/2v15
gràcia i glòria < it. grazia, Mirall 1.114
honor, llaor i glòria < ll. gloria et laus, Ludolf 1.81c2
honor i glòria < it. gloria, Mirall 2.138
honor i glòria < ll. honor, Ludolf 2.62a15
llaor i glòria < ll. gloria, SeHer 36/14
llaor i glòria < ll. laudatio, Salms 55.12
llaor i glòria < ll. laus, CiOfi 1.71/35
llaor, renom i glòria < ll. laus, CiOfi 2.45/103
llaor i glòria < ll. laus, Salms 101.22
gaubar-se i haver glòria < ll. gloriare se, Verba 65/134a
gloriar-se i ensuperbir-se ed. < ms. gloriejar, Eix1523 c.328
gloriar-se i gaubar < ll. gloriari, Ruff 1.512
gloriejar i gaubar (rep. gloriació) < ll. gloriatio, Efrem 2.3/100a, rep.
gloriejar i gaubar < ll. gloriari, ParesA 135/74b24
gloriejar-se i gaubar-se < ll. gloriari, Verba 14/114b
gloriejar i magnificar-se i exalçar-se < ll. gloriari, CiPar A 32/4.115
demostrar o gloriejar-se per vanaglòria < ll. ostendere seipsum, Regim 1.2.21/23v
lloant i glorificant < ll. glorificans, Verba 28/122c
glorificar, lloar i exalçar < ll. glorificare, Jeroni E10/6d20
honrar i glorificar < ll. honorificare, Efrem 1.2/84a
lloar i glorificar < ll. glorificare, Efrem 1.7/88d
lloar i glorificar < ll. magnificare, BíbBa Mt 15.31
il.luminat i exalçat.. i glorificat < ll. exaltari, Anton 6/17
industriós i gloriós < ll. gloriosus, ValMax 135/1.195
solemne i gloriós (home) < ll. excellentissimus, ValMax 89/1.127
prosperant i gloriós < ll. prosper, ValMax 295/2.124
resplandent i gloriós < ll. praefulgidus, Psalt 2.72
glot i devorador < ll. devorator, BíbBa Ll 7.34
no pas sadoll mas glotz < it. satollo, Dant 5.2.12
goig i gran alegre < fr. joie, Sidrac 11/5.25
goig i alegria ed. < ms. alegria, Eix1523 c.372
goig i alegria < ll. alacritas, ValMax 346/2.196
goig i alegria < ll. alacriter, Ludolf 1.91a18
amb goig i alegria i amicícia < ll. amicabiliter, Alex 31r
goig i alegria < ll. consolatio, Isac 61/29
goig i alegria < ll. exultare, Psalt 1.10

goig i alegria < ll. exultatio, Ludolf 1.43a20
goig i alegria < ll. exultatio, Salms7 1014/53v8
goig i alegria < ll. felix, SeThy 975/83
goig i alegria < ll. gaudere, Alex 102r
goig i alegria < ll. gaudia, Cateri 5/9
goig i alegria < ll. gaudium, Kempis 2.1/1587
goig i alegria < ll. gaudium, Ludolf 1.36d40; 44d7; 61c30; 2.45c25; pl. 23a35
goig i alegria < ll. gaudium, Psalt 2.68; 2.78; 3.159
goig i alegria < ll. gaudium, Vita 62/235v
goig i alegria < ll. iocunda, DeModo B 164
goig i alegria < fr. joie, Gral 30/31
goig i alegria < ll. jubilus, Ludolf 1.39a28
amb gran goig i alegria < ll. laetanter, Vita 4/11v
goig i alegria < ll. laetificare, Isac 83v/39
goig i alegria < ll. laetitia, DelCel S 85.44
goig i alegria < ll. laetitia, DeModo A 153/622.13
goigs i alegries < ll. laetitia, Ludolf 2.42c40
goig i alegria < ll. laetitia, Secre B 82/12v
goig i alegria < ll. laetitia, Valter 4.2/30.18
goig i alegria < ll. laetitia, ValMax 48/1.69; 457/2.357
goig i alegria < ll. laetus, SeThy 526/71v
goig i alegria < ll. laetus, ValMax 417/2.296
goig i alegria < ll. -, Anton 21/30
goig d'inefable alegria < ll. -, Kempis 3.61/5468
goig i alegria < ll. -, Medi7 567/350.21
goig i alegria i pagament < ll. -, Efrem 1.9/91d
goig i consolació < ll. congratulatio, Arra 958/141
goig i consolació < ll. gaudium, ValMax 416/2.294; 435/2.420
goig i consolació < ll. hilaritas, ValMax 60/1.85; 80/1.114
amb goig i consolació < ll. laeti, ValMax 46/1.66
goig i consolació < ll. plausus, ValMax 107/1.156
goig i consolació < ll. -, ValMax 93/1.134
goig i delectació < ll. delectatio, Salms 15.10
goigs i delits < ll. delitiae, Psalt 1.48
goigs i delits < ll. gaudia, PurPa 1/225, rep.
haver goig i letícia i exultació < ll. laetari, Salms 31.11
goig i plaer / delectació < ll. delectatio, OraCa 1.148
goig i plaer < ll. gaudium, Jugur 9/3r24
goig i plaer < ll. gaudium, ValMax 81/1.115
plens de goig, plaer i alegria < ll. gavisi, Alex 55r
alegria i goig < ll. laetitia, DeModo A 2/428.34
plaer i goig < ll. alacres, Valter 1.74/21.13
amb plaer i goig < ll. (suspensus), BíbBa Ll 19.48
plaer i goig < ll. -, Anton 8/19
confortar-se i haver goig < ll. confortare se, Isac 40/19v
deports, goigs i solaços < ll. gaudia, Kempis 3.35/3957
gojós : cf. joiós
gojós i alegre < ll. delectatus, ValMax 346/2.196
gojoses i alegres < ll. laeti, PurPa Int./57
alegre i gojosa < ll. laetus, Excit 204/233
alegre i gojós < ll. -, SeThy -/81v
gola o abertura < ll. hiatus, Salms7 995/32r5
gola [o gargamella] < ll. guttur, Regim 1.2.15/19v
cràpula i gola < ll. crapula, Ludolf 1.85a36
gulós i devorador ms. / golafre i gran devorador ed. < ll. pultivorax, Regim 1.2.15/19v
goliart i ingrat < it. scostumato, Decam 363/372
[golós o] desitjós < ll. avidus, Regim 1.1.7/5
gulós i devorador ms. / golafre... ed. < ll. pultivorax, Regim 1.2.15/19v
gonella o pali < ll. pallium, Verba 56/131c, rep.
manto i gonella < ll. tunica, Benet C 7/12v

papalló o gonfanó < it. padiglione, Decam 561/575
gorg o terbolina < ll. gurgur, Excit 13/27
gos o branxet < ll. canis, Alex 13r
gosar i audàcia < it. ardire, Mirall 2.148
ardiment i gosar < it. animo, Decam 521/534
atreviment, gosar, ardiment, coratge, fortitut i audàcia < ll. audacia, Alex 8
audàcia o gosar < ll. audacia, Jeroni 285/256c12
audàcia i gosar < ll. audacia, Valter 1.28/19.4
audàcia i gosar < it. baldanza, Medici 218/134
ardits i gosats < ll. audere, ParesA 159/92c3
got o ànap < ll. poculum, Alex 79v
gots, copes o ànaps < ll. vasa, Alex 79v
gots, copes i tasses < ll. pincernae, Alex 80r
copes, tasses i gots < ll. pincernae et vasa, Alex 79r
mal de gota o paraliticació < ll. (arrepticius), Dieta 23/11v
cap i govern < it. capo, Decam 23/18
timó i govern < ll. gubernaculum, Kempis 1.13/612
[governació o] regiment < ll. gobernatio, Regim 2.3.1/73
providència i governació < ll. providentia, Secre B 54/6
nautxer, mestre o governador A / pilot B < ll. gubernator navis, CiPar 20/3.9
pretor o governador < ll. praetor, ValMax 281/2.103; pl. 159/1.230
regidors i governadors < ll. -, Alex 102r
governar i patronejar (una nau) < ll. dominator, SeMed 1.1.4; 3.3.616
governar i regir < ll. gubernare, OraCa 3.88
[governar o] regir < ll. gubernare, Regim 3.2.8/98
governar i regir-se < ll. regere, Secre B 48/4
regir i governar < ll. dominare, SeHer 395/29v
regir i governar ed. < ms. governar, Bla1521
regir i governar < ll. gubernare, Econ 2.858
regir i governar < ll. gubernare, Psalt 1.31; 2.86; 3.27
[regir o] governar < ll. gubernare, Regim 1.1.2/2
regir i governar (coses) < it. guidare, Decam 266/269
regir o governar < ll. regere, Comloq 1.3.19/45c11
regir i governar < ll. regere, Excit 61/81
regir [o governar] < ll. regere, Regim 1.1.13/8v
regir i governar < ll. (rex), Secre B 165/26
regir i governar < ll. -, Alex 42v
governativa o regitiva (art) ms. < ll. gubernativa, Regim 2.3.1/73v
instituïts i governats < ll. institueri, Paul 12/319.5
gràcia i caritat < ll. dilectio, Rufí 8.32
gràcia o favor < ll. gratia, Jugur 13r20
gràcia i glòria < it. grazia, Mirall 1.114
gràcia i guardó < ll. gratia, Troya 77/108
gràcies i llaors < ll. laus, Salms. 50.17
retre gràcies i mercè < fr. rendre graces, Gral 88/91
gràcia i mercè < ll. gratia, SeHer 1337/54
gràcia i mercè < pr. merce, Matfre 66v
gràcia i mercè < it. -, Decam 194/196; 250/252
gràcia i premi < ll. gratia, Benet D 5/15v
benifet i gràcia < ll. beneficium, ValMax 256/2.63
fer grat i gràcies < ll. gratiam referre, ValMax 410/2.286
honor i gràcia < fr. grace, Gral 18/18
indulgència o gràcia < ll. indulgentia, Comloq 1.4.4/52d8
licències, porrogatives, gràcies < ll. praerogativae, Ludolf 1.81c18
llaors i gràcies < ll. laudes, Ludolf 1.107c17
llaors i gràcies < esp. loores, VallRev p.62/4.15
confessar llaors i gràcies < ll. confiteri, Salms (passim)
donar llaors i gràcies < ll. gratias reddere, Ludolf 1.143a27
fer llaors i gràcies < fr. rendre graces, Gral 168/174
retre llaors i gràcies < ll. gratias agere, DeModo A 110/565.7

retre llaors i gràcies < ll. gratias referre, Isac 76/35v
mercès i gràcies < fr. mercier, Sidrac 11v/7.1
mèrits i indulgències i gràcies < ll. merita, Psalt 1.37
graciós i acceptable < ll. benevole, ValMax 331/2.176
pus graciós i més acceptable < ll. gratior, ValMax 243/2.40
graciosament i afable < ll. alacriter, Ludolf 1.92c42
graciosa i franca < ll. grata, ValMax 164/1.237
graciós i plasent < ll. gratus, ValMax 125/1.180
graciós i plasent < ll. placens, Psalt 4.4
acceptable i graciós < ll. acceptus, ValMax 193/1.275
[afàbils o] graciosos en lur conversació < ll. affabiles, Regim 1.4.5/43
bella i graciosa < ll. decora, Arra 961/147
bell i graciós < ll. pulcher, Arra 964/155
belles i gracioses < ll. speciosus, Arra 964/155
benignament i graciosa < ll. benigne, ValMax 45/1.65
bonament i graciosa < ll. gratanter, Arra 956/136
cortès i graciós < ll. facetus, ValMax 284/2.107
cortesament i graciosa < ll. urbanus, ValMax 284/2.106
curial i graciosa < ll. curialiter, Vita 13/84v
delitable i graciós < ll. speciosus, ValMax 145/1.209
disert i graciós en son parlar < ll. disertus, ValMax 396/2.266
[falaguers o] graciosos en conversació < ll. affabiles, Regim 1.4.5/43v
gratuïta o graciosa < ll. gratuita, Salms7 994/30r24
plasent i graciós < ll. beneplacitum, Salms7 1076/122r10
plasents i graciosos (jóvens) < it. leggiadri, Decam 19/15
plasentment i graciosa < ll. placide, ValMax 30/1.44
suau i graciosa (odor) < ll. suavitas odoris, AlDíd
bellesa i graciositat < ll. decor, Dieta 101/104
gradajar i favorejar < ll. laedere, Africa 335/54
grans i abundoses (riqueses) < ll. magni, OraCa 1.143
grans [o alts] < ll. ardui, Regim 1.2.23/25
gran i amplíssima (família) < ll. amplissima, CiPar A 36/5.73
gran i ample (un patrimoni) < ll. amplissimus, ValMax 188/1.268
sobres-gran i ample (un fossat) < ll. ingens magnitudo, Fronti 2.5.4/28v
gran i ample < ll. ingens, Provid 4/89
gran i ample < ll. magna, Brevil 192d/35.15, rep.
coses grans i ardents < ll. ardua, Psalt 1.40
gran i complida (festa) < fr. grand, Gral 8/7
gran i copiosa < ll. magna, Africa 310/53
grans i divinals (secrets) < esp. grandes, VallRev p.61/2.10
gran i dura (guerra) < ll. durissima, Verba 10/111d
gran i fera i no domtada (bèstia) < ll. immanis, Rufí 4.17
grans i fondes (mars) < it. fondi, Medici 120/74v
gran [o fort] < ll. intensus, Regim 1.3.10/38
gran i fort (guerra) < ll. potens, AlbCon 9/39
gran i generosa < ll. preclarus, Brevil 192a/38.6
gran i greu (fet) < ll. arduus, AlbCon 8/37
gran i honrat hom < ll. tyrannis, Rufí 1.655
molt grans i inestimables < ll. indicibilis, Vita 75/286
gran i meravellosa (aventura) < fr. merveilleuse, Gral 6/5
grans, meravellosos, generosos i virtuosos < ll. clarissimi, ValMax 312/2.15
gran i molt noble < ll. magnificus, Rufí 7.123
grans i nobles < ll. nobiles, Ludolf 1.56a22
gran i poderós < ll. potens, Psalt 1.56
gran i ràbesa A / rèbea B (pluja) < ll. procellosa, Dial 3.11/188.1
gran, ric i abundós < ll. amplissimus, ValMax 193/1.275
gran i singular < it. grande, Mirall 2.160
gran i sobirana (indignació) < ll. summa, ValMax 294/2.121
grans i virtuosos (homes) < ll. magni, ValMax 267/2.78
molt agut, fort i gros, gran (clau de la creu) < ll. dirissimus, Vita 78/298

[alt o difícil o] gran < ll. arduus, Regim 1.3.5/35
amaríssima i gran dolor < it. amarissimo, Fiore 3.50
amples i grans (regnes) < ll. ampla, Troya 78/109
ample i gran < ll. amplitudo, ValMax 103/1.150
molt dura i gran (batalla) < ll. gravissimus, Verba 48/191b
magnificoses i grans ms. / magnífiques ed. < ll. magnifica, Regim 2.3.3/74
preclaríssimes i grans (coses) < ll. praeclarissimae, CiPar A 30/4.88
ric, gran i poderós < ll. magnus, ValMax 282/2.104
sobirana o gran (autoritat) < ll. amplissimus, ValMax 44/1.64
granar i espigar < ll. (crescunt segetes), Secre B 54/6
fer florir i granar < ll. fecundare, Dieta 86/87
florir i granar < ll. florescere, Troya 16/22
graners i cel.lers < ll. promptuaria, Salms 143.13
granesa i estatura < ll. statura, Turpí 29/73.14
granesa o magnitud < ll. magnitudo, Josefus 8.3/178d
àmbit o granesa < ll. complectus, ValMax 137/1.198
magnitut i granesa < ll. magnificentia, Ludolf 1.15a35
magnitut i granesa < ll. magnitudo, OraCa 3.86
magnitut o granesa < ll. magnitudo, Salms7 990/26v28
sobiran graó o escaló < ll. culmen, SeThy 392/68
escala i graons < ll. gradus, Alfons 1.50/12v
escales o graons < ll. gradus, Josefus 4.7/87b
escalons o graons < ll. gradus, Alex 169r
gras i abundós (un ramat) < ll. opulens, SeThy 226/63v
grassa i més fructificant < ll. pinguis, Pal.la 1.6.11.2
gras o saginat < ll. saginatus, Salms7 1079/124v12
fèrtil i grassa < ll. impinguata, Ludolf 2.5a7
opulents i grassos (menjars) < ll. opulenta, DeModo B 154
de grat i sens causa < ll. gratis, Salms 34.19
car i a grat < it. a grado, BoFi 976/290
grat i coneixent < ll. gratus, GuidoCo 6.2/176
de grat o de voluntat < ll. gratis, FursV 2.243.6
de bon grat i de pròpia voluntat < it. per propria volontà, Decam
amb son grat i volenterós < ll. sponte, Efrem 1.4/85b
per mon grat i voler < ll. -, SeThe -/102
fer grat i gràcies < ll. gratiam referre, ValMax 410/2.286
voluntàriament i de bon grat < ll. (spondere), Alex 91v
volunterosament i de bon grat < ll. libenter, DeModo B 22
volunterosament i de grat < pr. de grat, Matfre 71v
volunterosament i de grat < ll. voluntarie, Isac 6v/8
gratuïta o graciosa < ll. gratuita, Salms7 994/30r24
gratulosa i alegra < ll. gratulantes, Cateri 140/75v
graus i diferències < it. gradi, Mirall 2.142
[grau o] dignitat < ll. gradus, Regim 1.1.6/4v
grau i honor < ll. ordo, ValMax 90/1.128
escala i grau < it. scala, Mirall 1.123
escalons o graus < ll. gradus, Benet B 7/46.7
escalons o graus < it. gradi, Mirall 1.92
gravesa o pes < ll. onus, SeHer 769/37v
gravetat o càrrec < ll. gravedo, Salms7 1095/141r4
temprança i gravetat < ll. gravitas, Benet C 7/13v
gravitat i decoro < ll. -, Job 29
gravitat o feixuguesa < it. gravezza, Medici 186/113
gravitat i feixuguesa < it. gravezza, Mirall 1.153
gravitat o greuge < ll. gravitas, Salms7 1013/52v3
gravitat o maduresa < ll. gravitas, ValMax 292/2.119
gravitat o ferm propòsit en bé < ll. gravitas, ValMax 295/2.123
pes i gravitat < ll. gravatus, Salms 31.4
pes i gravitat (de la culpa) < ll. -, Ludolf 1.28a7
gravosa i de tant càrrec < it. grave, Mirall 2.23

gravós i feixuc (un carro) < ll. gravior, SeThe 316/84
onerosa, ço és gravosa, feixuga i de grans càrrecs < ll. onusta, Jeroni E36/32a3
gregaris, ço és simples (soldats) < ll. gregarii, Jugur 38/18r3
greix o oli < ll. pinguis materia, Isac 33/16
greix o seu < ll. sevus, Pal.la 1.35.35.21
suor i greix < it. untume, Decam 364/373
greument i agra < ll. graviter, ValMax 278/2.97
greu i aspre (el camí) < ll. -, ValMax 1.108
greu i difícil < ll. difficilis, Isac 64v/30
greu i difícil (batalla) < ll. violenta, Isac 104v/47v
greu i dura (guerra) < ll. gravis, ValMax 257/2.64
ésser greu i cosa enutjosa < ll. gravari, ValMax 104/1.152
greus i feixugues ms. / difícils ed. < ll. gravis, Regim 1.1.5/4
greus [o feixugues] < ll. gravis, Regim 1.2.2/10v
greu [feixuga o ponderosa] < ll. gravis, Regim 1.3.4/34v
greu i feixuc < ll. gravis, Salms7 1035/76r17
greu i fort (ira) < ll. gravis, SeMed 3.2.494
greu i fort (batalla) < ll. magna, Isac 37/18
greus i impossible < ll. impossibilis, Isac 124/56
greu i incomportable < ll. studere, Econ 2.515
prendre greument i molesta < ll. grave ferre, Cateri 136/72v
greu i perillosa (guerra) < ll. gravis, ValMax 35/1.51
greu i de gran pes < it. grave, Mirall 1.119
greus i pesades < ll. gravari, Ludolf 2.78c34
greus i pesants (pecats) < ll. insolubiles, Dial 4.59/122.16
greument i rigorosa (punir) < ll. gravius, ValMax 89/1.127
detestables i greus (escàndols) < ll. detestabilis, Troya 53/75
difícil i greu (camí) < ll. difficilis, Ruff 1.9
difícils i greus coses < ll. difficiles, Verba 27/121d
durament i greu < ll. aegre, ValMax 441/2.330
enormes i greus (perills) < ll. enormes, Troya 32/45
feixuc o greu < it. grave, Medici 162/100
gran i greu (fet) < ll. arduus, AlbCon 8/37
m'és mal i greu < fr. il me poise, Gral 53/55
greuge i injúria < ll. culpae, Troya 32/45
greuges i pesars < ll. graviora, Dial 3.15/204.9
enuig (ms. anuig) i greuge < ll. molestia, Josefus 3.12/66d
gravitat o greuge < ll. gravitas, Salms7 1013/52v3
injúries, greuges i dans < ll. iniuria, Alex 74v
injúries, greuges i vituperis < ll. -, Alex 106v
minva, greuge i dan < ll. -, Alex 93r
molèsties i greuges < ll. molestiae, Troya 58/82
noïment, damnatge i greuge < ll. obest, DeModo B 165
haver turment i greuge < ll. cruciari, DeModo B 94
sense violència o greuge < ll. inviolatus, ValMax 304/2.136
greutat, ço és pesuguesa < ll. gravitas, Secre B 68/9v
gridar : veg. cridar
grillar i malmetre (el gra) < it. nascere ('germinar'), Besti 20/46.9
grillons i cadenes grans < ll. conpedes, ValMax 126/1.181
cadenes i grillons < ll. cadenae, BíbBa Ll 8.29
tornar gros i inflat < ll. intumescere, Comloq 1.2.2/18b38
grossa mar i mal temps < it. grosso mare, Decam 82/83
gros i robust < ll. robustior, Pal.la 3.12.78.14
molt agut, fort i gros, gran (clau de la creu) < ll. dirissimus, Vita 78/298
aspre i grossa < ll. hispis, Valter 5.47/37.28
espès i gros (mur) < ll. densissimus, Legenda 2.250
inflat i gros < ll. superbire, Efrem 1.9/92c
prenys i grossa < ll. gravida, Ruff 1.81
grossers i aspres (menjars) < ll. asperes, Isac 11v/5v
grossers i sens lletres < it. idioti, Mirall 1.28

grosserament i pagesívol < ll. rusticano modo, Dial 1.1/28.3
grossera i vil (cosa) < ll. grossa, Revel 4/9b
aspre i grosser < ll. asperrimus, Psalt 2.62
dur i grosser (cor) < ll. durus, Benet D 2/9v
impertinent i grossera < ll. indecens, Arra 954/129
inepte i grossera < ll. ineptus, Arra 954/129
pagesos i persones grosseres < ll. rustici, Pal.la 1.1.2.26
rebel.les, grossers i malvades (voluntats) < ll. rebelles, Psalt 1.30
rudes i grossers < ll. rudes, Isac 66/31
rústic o grosser < ll. rusticus, DeModo B 135
simples i grossers < ll. simplices, Benet B 2/36.15
homes simples i grossers < ll. simplices, Dieta 64v/64v
grosseria i peguesa < ll. stultum, ValMax 12/1.30
grosseria i peresa < ll. hebitudo, Psalt 3.1
rusticitat, grosseria i innocència < ll. rusticitas, DeModo B 135
rustiquesa o paguesia o grossaria < ll. rusticitas, DeModo A 135/598.4
vilania i grossitut < it. villania, Mirall 1.38
gruix o amplesa (d'un mur) < ll. latitudo, Josefus 8.3/179b
gruta o cava < ll. antrum, SeHer 792/38
gruta o cova < ll. concava, Ludolf 1.33a5
guaites o vetllants / guardes < ll. custodes, DeModo B 52, rep.
guaites i vigílies < ll. vigiles, Troya 127/168
vetlles i guaites < ll. excubiae, Cel.la B 248/73b
vigília i guaita < ll. vigilia, Troya 35/49
guany o lloguer < it. guadagno, Medici 162/100
guany i profit < ll. lucrum, OraCa 1.151
guany o prou < ll. lucrum, FursV 2.214.2
qüest o guany B / guany A <ll. quaestum, CiPar 43/6.18
usura i guany < ll. usura, BíbBa Mt 25.27
guanyador i conqueridor < ll. quaesiturus, Troya 7/11
guanyar i aconseguir < ll. consequi, FursV 2.190.4
guanyar i adquerir < ll. -, Psalt 1.34
guanyar i afanyar < ll. acquirere, Isac 70/32v
guanyar i conquerir < ll. acquirere, Efrem 1.5/87a
guanyar i conquerir < ll. acquirere, Secre B 37/1
guanyar i conquerir < ll. acquirere, Verba 31/184d
guanyar i merèixer < it. meritare, Medici 185/113
guanyar i obtenir (la victòria) < ll. reportare, Alex 52v
guanyar i trobar < ll. acquirere, AlbCon 23/54
guanyar i vèncer < it. vincere, Medici 211/129v
aconseguir o guanyar < ll. adquirere, Excit 80/99
aconseguir [o guanyar] < ll. acquirere, Regim 1.2.16/20
aconseguir o guanyar < ll. incurrere, Regim 1.4.3/42
adquirir i guanyar < ll. adquaerere, Excit 120/143
adquirir i guanyar < ll. -, Psalt 1.37
conquerir i guanyar (ciutats) < ll. acquirere, Turpí 5/39.3, 45.6, 10
conquistar i guanyar i subjunguir (imperis) < ll. excapere, SeHer 42.15
mercadejar i guanyar < ll. negotiari, Efrem 2.1/98b
recaptar i guanyar < it. guadagnare, Medici 77/48v
adquisida o guanyada < ll. quaesitum, CiPar A 46/6.60
conquesta i guanyada < ll. acquisita, Efrem 1.12/96a
guai i maledicció < ll. vae, BíbBa Mt 23.14, rep.
tenir en guarda i comanda < it. guardia, Decam 116/117
guarda i conservació < ll. custos, Cel.la A 249/66
guarda o cura ms. < ll. custodia, Regim 3.2.19/104v
guarda [o custódia] < ll. custodia, Regim 3.2.12/100v
guarda o custódia < ll. custodia, Troya 20/27
guarda i custódia < ll. custodia, Vita 10/73
guarda i custódia < ll. custos, Cel.la B 249/74b
guarda i custódia < it. guardia, Decam 116/117

guarda o custódia < ll. -, Econ 1.22
guarda i defensió < ll. custos, ValMax 271/2.86
guarda i defensió < ll. protegere, ValMax 238/2.35
guarda i protecció ed. < ms. guarda, Bla1521
prendre guarda i seny < ll. animadvertere, ParesA 156/89b21
cautela i guarda < ll. cautela, Spec B 2/20.21
en cura i guarda < ll. sub cura habere, Benet D 31/36v
custòdia o guarda < ll. custodia, DeModo B 90
custòdia [o guarda] < ll. custodia, Regim 3.2.19/104v
custòdia o guarda < ll. custodia, Salms7 1010/50r6
custòdia o guarda < ll. custodia, ValMax 465/2.367
defeniment i guarda < ll. protectio, Isac 51v/24v
guaites o vetllants / guardes < ll. custodes, DeModo B 52, rep.
protecció i guarda < ll. protectio, Excit 57/77
atèn a tu mateix, pren guarda i guarde't < ll. attende, Efrem 1.12/96b
talaiar-se i haver guarda < it. avere guardia, Medici 187/114
pastor i guardador < ll. pastor, Lignum 13/69
casts [i púdics i guardadors de vergonya] < ll. casti, Regim 1.2.15/19v
especuladors o guardadors < ll. speculatores, Escacs 3.5/106
zeladors i guardadors < ll. zelatores, Escacs 2.4/60
cautela i guardament < ll. cautela, Secre A 55/11v
guardar : cf. esguardar, reguardar
guardar-se o abstenir-se < ll. abstinere, Troya 60/86
guardar i atendre < ll. prospicere, Spec B 3/22.32
guardar-se i avisat ésser < ll. cavere, ValMax 27/1.40
guardar i cercar < ll. observare, Ruff 5.19
guardar i conèixer < ll. videre, AlbCon 53/85
guardar i conservar < ll. conservare, Escacs 3.2/85
guardar i conservar < ll. custodire, Arra 962/149
guardar i conservar < ll. custodire, Benet D 31/36
guardar i conservar < ll. custodire, DeModo A 1/427.12
guardar i conservar < it. guardare, Medici 74/47
guardar i considerar (ms. consirar) < ll. conspicere, Vita 65/236v
guardar i considerar < ll. respicere, Africa 296/52
guardar i constrènyer < ll. custodire, Miseria 1.6/131a
guardar i constrènyer < ll. prohibere, Benet C 7/13
guardar i custodiar < ll. custodia, Vita 25/185
guardar i defendre < ll. custodire, DeModo B 56
guardar i defendre < ll. custodire, Gesta 44.10/134.10
guardar i defendre < ll. custodire, OraCa 1.154
guardar (ms. gordar) i defendre < ll. -, Dial 3.16/208.16
guardar bé i entendre < ll. attendere, Isac 15/7
guardar i estojar < ll. servare, Benet B 1/34.16
guardar i estorçre S / estalviar B < fr. garentir, Tresor 3.38.2
guardats-vos i exconguaitats (escongoixats) < ll. attendite, Efrem 2.1/98c
guardar i honrar S / colre... U (el diumenge) < ll. custodire, DelCel 81.2
guardar i mirar < ll. aspicere, OraCa 3.87
guardar i mirar < ll. prospicere, FursV 3.221.5
guardar i observar (sagraments) < ll. custodire, FursV 2.230.7
guardar i observar < ll. custodire, Verba 20/117b; 108/142b
guardar i observar (la tradició) < ll. servare, BíbBa Mc 7.9
guardar i pèixer < ll. pascere, ParesM 58/63a26
guardar i perpensar < ll. circumspicere, Spec B 8/29.26
guardar i recol.legir < ll. adsignata, Benet B 32/70.22
guardar i regonèixer < ll. custodire, Benet B 4/41.20
guardar i remirar < ll. considerare, Comloq 1.2.2/19b18
guardar (ed. gardar) i remirar < ll. mirari, Africa 953/73
guardar i retenir < ll. custodire, DeModo B 80
guardar i retenir < ll. custodire, ParesA 168/101b11
guardar i salvar < ll. salvare, Dial 5.60/123.14

guardar i servar < ll. custodire, Benet C 7/14
guardar i servar < ll. custodire, ParesM 62/66a24; 167/100d2
guardar i servar (virtut) < ll. custodire, Verba 23/119c
guardar i servar < it. governare, Besti 20/46.8
guardar i servar < ll. servare, BíbBa Mt 23.3
guardar-se i talaiar-se (telayar-se) < it. guardarsi, Medici 175/106
no guardar-se ni talaiar-se < ll. improvisi, DeModo B 134
guardar i tenir (manaments) < ll. custodire, Basili 685/75d, 786/76c
guardar o tenir (la odor) < ll. servare, Dragma 4/2
guardar i veure < ll. animadvertere, Paul 5/315.22
guardar i veure < ll. aspicere, ParesM 60/65a19
guardar i veure < ll. aspicere, Trict 307/90.26
guardar i veure < ll. intueri, Paul 9/317.22
guardar i veure < ll. videre, BíbBa Mt 27.4
abstenir-se i guardar-se < ll. abstinere, SeHer 745/36
atendre i guardar < ll. attendere, Efrem 1.11/95b; 12/96b
atendre i guardar < ll. attendere, Escacs 2.1/25; 3/42; 5/108; 4.2/137
atendre i mirar i guardar < ll. attendere, Excit 21/36
[atendre i] guardar < ll. attendere, Regim 1.2.7/13v
atendre i guardar < ll. videre, Revel 72/27b
conservar i guardar < ll. conservare, BíbBa Ll 2.19
conservar i guardar < ll. conservare, Ludolf 1.36d7
conservar i guardar < ll. tueri, ValMax 465/2.367
colre i honrar / colre i guardar (el diumenge) < ll. custodire, DelCel U/V 81.42
colre i honrar i guardar (el diumenge) < ll. custodire, DelCel S 88
contemplar i guardar < ll. defigere oculos, Valter 4.47/33.11
curar i guardar (nafres) < ll. procurare, AlbCon 7/36
defendre i guardar (de mort) < pr. assegurar, Matfre 86
defendre i guardar < ll. tueri, Troya 138/182
defensar i guardar ed. < ms. mantenir, Eix1523 c.326
enrevironar i guardar < ll. circumdare, ValMax 250/2.52
entendre [o guardar] < ll. advertere, Regim 1.3.11/38v
entendre i guardar < ll. attendere, Escacs 2.1/23, rep.
estojar i guardar (riquesa) < ll. conservare, Miseria 2.25/145d
[estojar o] guardar < ll. conservare, Regim 1.2.17/21
estojar i guardar < ll. recondere, Josefus 5.1/97a
prendre guarda i guardar-se < ll. attendere, Efrem 1.12/96b
guiar i guardar < fr. garder, Gral 166/173
mirar i guardar < ll. aspicere, SeThy 242/64
mirar i guardar < ll. intuere, Excit 100/121
observar i guardar (la llei) < ll. custodire, Brevil 190d/30.16
observar i guardar < ll. custodire, Ruff 10.37
observar i guardar < ll. observare, Ruff 31.25
observar i guardar < ll. servare, Secre B 144/21v
pensar i guardar < ll. considerare, Troya 50/71
preservar i guardar < ll. servare, Vita 73/275
remirar i guardar < ll. intuere, Cel.la B 249/74c
remirar i guardar < ll. respicere, Psalt 2.65
sanctificar i guardar ed. < ms. colre, Bla1521
servar i guardar < ll. custodire, ParesA 128/69c17
servar i guardar < ll. custodire, Verba 19/117
servar [o guardar] < ll. servare, Regim 3.2.14/101v
servar i guardar < ll. servare, Revel 151/51b
servar o guardar < ll. servare, Salms7 1099/145v18
talaiar-se i guardar-se < ll. cavere, Benet B 2/39.5
talaiar-se i guardar-se < it. ripararsi, Medici 186/113v
tenir i guardar (virtut) < ll. custodire, Verba 21/118c
tenir i guardar < ll. servare, Escacs 2.5/64
vetllar i guardar < ll. vigilare, Efrem 1.10/94a
vetllar i guardar-se < ll. vigilare, Jeroni E13/9c33

veure i guardar < ll. agere, ValMax 125/1.181
veure i guardar < ll. cernere, Efrem 1.4/85c
veure i guardar < ll. cernere, Ruff 7.125
veure i guardar < ll. contueri, Ruff 1.292
veure i guardar < ll. inspicere, Ruff 1.122; 7.319
veure i guardar < ll. videre, BíbBa Ll 21.29
veure i guardar (ms. gordar) < ll. videre, Medi7 563/343.19
veure o guardar ms. / pensar ed. < ll. videre, Regim 3.3.9/120
guardat (ms. gardat) i defès < ll. protectus, DeModo A 24/455.16
guardat i preservat < ll. protegi, Jeroni 285/57a6
defesos i guardats < ll. protegere, Escacs 3.2/84
environat i guardat < ll. constipatus, Troya 129/172
[vedat o] guardat de < ll. prohibere, Regim 2.2.15/68v
guàrdia i custodi (àngel) < ll. custos, Psalt 3.59
guàrdia i defensió <fr. destraint, Polo 216.24
guàrdia i protecció < ll. custodia, ValMax 274/2.93
guàrdies i vetlles < ll. custodes, Salms7 1012/51r16
conservador i guàrdia < ll. custos, ValMax 272/2.89
custòdia i guàrdia < ll. custodia, Spec A 3/119.35
custòdia i guàrdia < ll. custodia, Troya 27/38
porter i guàrdia < ll. custos, SeThy 16/59v
guardó (ed. gardó) i retribució < ll. dona, Arra 955/133
guardó i don < ll. retributio, Basili 689/78b
guardó i mèrits < ll. remuneratio, Ruff 7.119
guardons i premis < ll. praemia, Excit 174/203
guardons o remuneracions < ll. praemia, Jeroni 286/58a20
guardó o remuneració < ll. gratia, Troya 13/19
dons o guardons < fr. guerredon, Tresor B 2.44.22
gràcia i guardó < ll. gratia, Troya 77/108
lloguer i guardó < ll. merces, Comloq 1.3.6/30b3
lloguer i guardó < ll. merces, Efrem 1.9/90d
lloguer o guardó ms. / retribució ed. < ll. merces, Regim 1.1.9/6v
lloguers i guardons < ll. retributio, Isac 35v/17
mèrit o guardó < ll. merces, BíbBa Mt 6.2, rep.
pena i guardó < ll. -, Alex 185r
premi o guardó < ll. merces, ValMax 236/2.32
premi i guardó < ll. praemium, Excit 103/124
premi o guardó < ll. praemium, Jeroni E6/3d5; 286/58a8
premi i guardó o remuneració < ll. praemium (ed. praelium), Jeroni E25/21c15
premi o guardó i retribució < ll. praemium, Jeroni E41/35d32
recompensació o guardó < ll. recompensatio, Josefus 4.7/91d
retribucions [o guardons] < ll. retributiones, Regim 1.2.23/24v
ben femada i ben guaretada terra < ll. laetus solus, Pal.la 3.22.90.7
salut i guariment < ll. -, Mirall 2.81
guarir i convalescer < ll. convalescere, ParesA 131/70d3
guarir (ed. guarnir) i curar < ll. curare, Brevil 210a/142.3
guarir i curar (nafres) < ll. alligare, Excit 27/43
guarir i donar salut < ll. sanare, Efrem 1.6/87b
guarir i metjar < ll. curare, ParesA 163/97a25
guarir i metjar < ll. sanare, Isac 95/44
guarir i recrear < ll. recreare, ValMax 218/2.6
guarir i sanar < ll. curare, BíbBa Ll 6.18
guarir i sanar < ll. curare, Ruff 31.92
guarir i sanar < ll. curatio, ParesA 163/97a24
guarir i sanar < ll. salvum facere, Vita 78/299
guarir i sanar < ll. sanare, Ludolf 2.75b19
guarir i sanar < ll. sanari, Excit 35/52
guarir i sanar < ll. tollere mala, Ludolf 2.38c10
guarir i tocar < ll. sanare, Ludolf 1.141a12
curar i guarir < ll. curare, BíbBa Mc 3.15; Mt 14.14, rep.

curar i guarir < ll. curari, DeCura A 244
curar i guarir < ll. curare, Excit 47/65
curar i guarir < ll. curare, Isac 36v/17v
metjar i guarir (ed. gorir) < ll. -, OraCa 3.89
sanar i guarir (ms. garir) < ll. curare, Verba 34/126c
sanar i guarir < ll. sanare, BíbBa Mc 3.10; Ll 5.17
sanar i guarir < ll. sanare, Efrem 1.6/87b; 2.3/100c
sanar i guarir < pr. sanar, Matfre 20v
sanar i guarir < it. sanare, Mirall 2.76; p.p. 2.103
sanar o guarir (gorir) / dar sanitat ed. < ll. sanare, Regim 2.3.16/103
[sanar o] guarir < ll. sanare, Regim 3.2.16/103
sanar i guarir < ll. sanare, Revel 105/37d
sanar i guarir (ed. gorir) < ll. sanare, Ruff 15.45
sanar i guarir < ll. sanitas, Isac 137/61v
guarit i confortat < it. riconfortato, Decam 415/427
guarit i delliurat < it. sanato, Mirall 2.42
guarida i senes tot mal < ll. incolumis, ParesA 154/87d9
guarida o sanada < ll. sanati, Salms7 1035/77r7
guarit (ed. garit) i sanat < ll. sanitatus, Troya 148/197
guarit i san < ll. sanus, Ruff 6.8; 30.31
guarit i sà i alegre < ll. surrexit, BíbBa Mc 9.26
guarits i sanats < ll. salvi, BíbBa Mt 14.36
guarits i sanats < ll. sanati, Anton 21/30, rep.
guarit i sanat d'aquella malaltia o enfermetat < ll. sanus, Alex 63v
guarit i sanat < ll. -, ValMax 1.110
curat i guarit < ll. -, ValMax 1.456
sans i guarits < ll. salvi, BíbBa Mc 6.56
sana i guarida < ll. sanata, BíbBa Mc 5.29; Mt 15.28
sans i guarits < ll. sanitas, Escacs 3.5/111
sà i guarit < ll. sanus, BíbBa Ll 7.10; Jo 5.9
sà i guarit (ms. gorit) < ll. sanus, Dial 3.35/251.10
sà i guarit < ll. sanus, Verba 57/131d
sanades i guarides < ll. curari, Cel.la B 249/74a
sanada i guarida < ll. mederi, Isac 18/8v
sanada i guarida < ll. salva, Vita 27/187
sanat i guarit < ll. sanatus, Vita 33/203v
sanat i guarit < ll. sanus, Ruff 15.60
sanada i guarida (ed. gorida) < ll. -, Dial 3.25/226.15
purgats i guarits < ll. curari, ParesA 148/82b22
guarniment i contrast < ll. armatura, Isac 115v/52v
guarniment i fortalesa < ll. armatura, Isac 130v/58v
defeniments o guarniments ms. / defensions ed. < ll. munitiones, Regim 3.3.7/120
guarnir (ms. garnir) i aparellar < ll. munire, AlbCon 72/103
guarnir-se i armar-se < ll. armari, Isac 33v/16v
ornar i guarnir (ms. gornir) < ll. ornat, Regim 1.2.12/17
guarnits i armats < ll. armati, Vita 75/
guarnida i ornada < ll. -, Alex 3v
molt forts i guarnides (ciutats) < ll. munitissimae, Josefus 8.5/192b
murada i guarnida (infançonia) < ll. munitum, Salms 70.3
ornada i guarnida < ll. ornata, Alex 186v
ornades i arreades i guarnides < ll. (facta), Alex 116r
proveïts i guarnits < ll. praemuniti, Troya 105/135
tancada i guarnida (ciutat) < ll. munita, Salms 30.22
guastar : veg. gastar
guerra i baralla < ll. bellum, Troya 53/75
guerres i batalles < ll. bella, SeMed 2.2.275
guerres i batalles < ll. bella, ValMax 130/1.189
guerra i batalles < ll. proelia, Troya 107/140
guerres i bregues < ll. proelia, SeThy 83/61
guerra i contenció < ll. altercatio, ValMax 168/1.243

guerres, contencions i bandos < ll. guerrae et pugnae, Ludolf 2.37a22
guerra i contensó < ll. divisio, Gesta 44.15/134.13
haver guerra i contrast < ll. repugnare, CiOfi 3.50/146
guerra i treball < ll. militia, Job 7.1
desamistat i guerra < it. nimistà, Decam 122/124
batalla i guerra < ll. guerra, Dieta 17/3
batalla i guerra < ll. bellum, CiOfi 1.21/13v
batalla o guerra < ll. bellum, Escacs 3.7/120; pl. 2.6/65
batalla i guerra < ll. bellum, Provid 18/100
batalla o guerra ms. < ll. bellum, Regim 1.2.14/18v
batalles, divisions i guerres < ll. bella, ValMax 199/1.283
brega i guerra < ll. cladis, SeThy 236/63v
contenció i guerra < ll. contentio, CiOfi 1.26/15v
bellicoses i de guerres < ll. bellicae res, CiOfi 1.74/36v
pledejar o guerrejar ms. / treballar ed. < ll. litigare, Regim 3.1.16/91v
guerrer i barallívol < it. guerriero, Medici 49/19v
duc o guia < ll. dux, Jeroni E5/3a14
guiadora i duquessa < ll. dux, CiOfi 1.22/14
guiador o regidor ms. / capità ed. < ll. dux, Regim 3.3.10/120v
guiador o regidor de la batalla / capità ed. < ll. dux, Regim 1.2.14/18v
guiador i regidor < ll. ductor, Troya 88/117
guiadors, regidors i sobreposats < ll. duces et praepositi, Regim 3.3.10/120v
conductor i guiador < ll. ductor, SeHer 299/26
duc i guiador < ll. dux, Cateri 2/7v
duc o guiador ms. / capità ed. < ll. dux, Regim 1.2.14/18v
duc i guiador < ll. dux, Salms 79.10
ductor i guiador < ll. ductor, Troya 132/174
pilot i guiador < it. sensale, Medici 98/62
prevosts i guiadors < ll. duces, Escacs 2.5/63
príncep i rei, duc i guiador < ll. dux, Psalt 1.32
guiar i guardar < fr. garder, Gral 166/173
guiar i menar < ll. deducere, SeHer 657/33v
guiar i menar < ll. introducere, Lignum 37/76
guiar i regir < ll. ducere, SeHer 102/18
guiar i regir-se (la nau) < ll. ducere, Dieta 61/60v
endreçar i guiar < ll. dirigere, Ludolf 1.44c7
[endreçar i] guiar < ll. dirigere, Regim 1.2.11/16
endreçar [o guiar] < ll. dirigere, Regim 1.2.12/16v
regir i guiar (el cavall) < ll. regere, Dieta 69/70
manat o guiat < it. guida, Mirall 2.141
guineus o volps < ll. vulpes, Comloq 1.10.5/82a23
volps o guineus < it. bestie, Mirall 1.116
volp o guineu < it. volpe, Besti A 61/129.4
volps o guineus < ll. vulpes, Dragma 119/44
volps o guineus < ll. vulpis, Pal.la 1.28.27.21
guises i enginys < ll. ingenia, ValMax 62/1.89
guisa o forma < ll. modus, ValMax 26/1.40
guisa i manera < ll. ratio, ValMax 247/2.48
espècia o guisa < ll. genus, CiOfi 1.28/16v
forma o guisa < ll. mos, ValMax 69/1.99
manera i guisa < ll. genus, CiOfi 1.2/3v
manera i guisa < ll. genus, DeModo A 91/539.13
celebritat i guisa de honor < ll. celebrationes, CiOfi 1.12/9v
costumes i consuetuts i guisa de viure < ll. consuetudines, CiOfi 1.118/64
guitarra o ràbena < ll. -, Vita 4/12v
cítara o guitarra < it. citara, Medici 222/136v
guix o algeps < ll. guissum, FursV 1 p. 66
gustar i assaborir < it. gustare, Mirall 2.59
gustar i assaborir < ll. sapere, Cateri 4/8v
gustar i tastar < ll. gustare, DeModo B 87

H

hàbil i aparellat < it. atto, Mirall 1.94
hàbils i aptes < ll. apti, CiOfi 1.70/34v, rep.
hàbil i dispost < it. acconcio, Medici 75/47v
hàbil o dispost de < ll. habilis, ValMax 260/2.68
hàbil i dispost < ll. -, Psalt Dedic.
hàbils i idónees (persones) < ll. idonei, CiOfi 2.62/113v, rep.
disposts i hàbils < it. acconci, Mirall 1.119
habit [o concebiment] < ll. habitus, Regim 2.2.6/63
habits [o concebiments] de l'ànima [o enteniment] < ll. habitus, Regim 1.1.12/8
habit i estament (de penitència) < ll. habitus, Dial 3.21/219.3
habit i forma (d'una estàtua) < ll. habitus, ValMax 439/2.326
habits i vestirs < ll. habitus, DeModo A 154/621.25
habit, ço és vestidures < ll. -, Alex 2r
vestidura i habit < ll. indumentum, Verba 30/182a
habitacions [o cases] < ll. habitationes, Regim 1.2.20/23v
habitació o casa < ll. mansio, Pal.la 1.9.15.1
habitacions o cases < fr. maisons, Tresor M 3.1.8
habitacions i claustres < ll. habitationes, Ludolf 1.1.56d42
habitació o estada < ll. -, Psalt 3.184
habitació i estatge < ll. mansio, DeModo B 137
habitació i posada < ll. domus, Psalt 3.59
habitació i posada < ll. incolatus, Kempis 3.29/3701
alberc i habitació < ll. habitaculum, Ruff 1.355
cases i habitacions < ll. domicilia, Provid 32/110
cases i habitacions B / cases A < ll. domus, CiPar 30/4.72
casa o habitació < ll. domus, Vita 73/269v
casa i habitació < ll. habitaculum, Isac 96/44v
casa i habitació < ll. habitatio, Isac 89/41v
[casa o] habitació < ll. habitatio, Regim 2.3.1/73
casa i habitació < ll. praetorium, Brevil 203b/106.20
cel.les i habitacions < ll. habitaculi, Ruff Int.50
domicili o habitació < ll. domicilium, ValMax 207/1.294
edificis i habitacions < ll. aedificia, Jeroni E20/17d23
estacions o habitacions < ll. mansiones, Isac 45/18
habitadors i plegadors < ll. homines, Alex 41r
habitants i estants < ll. habitatores, FursV 3.120.3, rep.
habitar i estar < pr. haver habitacio, Matfre 59
habitar o estar < ll. habitare, Benet C 61/33v
habitar o estar < ll. habitare, Efrem 1.2/84a
habitar i estar < ll. habitare, Ruff ep.15
habitar o estar < ll. hospitari, Benet C1/5v
habitar i estar < ll. inhabitare, Efrem 1.10/94b, rep.
habitar i posar < ll. domo uti, Jugur 12/5r7
assistir i habitar ed. < ms. ésser present, Eix1523 c.339
conversar o habitar < ll. conversari, DeModo A 133/594.23
conversar i habitar < it. conversare, Medici 16/9v
conversar i habitar < ll. habitare, Ludolf 1.71a22
conversar [o habitar] entre < ll. conversari, Regim 2.2.8/64
conversar i habitar < ll. versari, Excit 181/209
serà, estarà o habitarà < ll. erit, CiPar A 32/4.121
estar i habitar ed. < ms. estar, Bla1521

estar o habitar < ll. habitare, CiPar B 18/2.45
estar i habitar < ll. habitare, Efrem 1.12/96d
estar i habitar < ll. habitare, Isac 140/62v
estar i habitar < ll. habitare, Verba 19/116b
estar i habitar < ll. inhabitare, Efrem 1.2/84b
estar i habitar < ll. requiescere, Efrem 1.2/84b
seure i habitar < ll. sedere, Rufí 12.9
habitades i poblades < it. abitati, Decam 366/375
habituats [o acostumat] < ll. habituatus, Regim 1.2.32/30v
hardiment : veg. ardiment
harmonia i acordable veu < ll. harmonia, PurPa 16/755
harmonia o acordança < ll. harmonia, Josefus 8.3/179b
ordenança o harmonia (ms. armonia) < ll. harmonia, Revel 100/36a
haver i aconseguir (una virtut) < ll. habere, Brevil 196c/66.23
haver i fer bona cura < ll. curam gerere, ParesA 127/67d3
haver i posseir < ll. habere, OraCa 1.144
haver i posseir < ll. habere, Psalt 3.16
haver i posseir < ll. possidere, Trict 304/86.13
haver i posseir < ll. profluere, Efrem 1.3/85a
haver i prendre (un refrigeri) < ll. capere, Efrem 1.1/82a
haver i tenir < it. avere, Mirall 2.114
havent i tenint (en la mà) < ll. habens, Escacs 2.5/60
aconseguir i haver < ll. consequi, Efrem 1.3/84b
prendre i haver < ll. arripere, Basili 689/78b
prendre i haver (victòria) < ll. capere, Escacs 2.4/48
hebdomaders (epdomadés) o setmaners < ll. hebdomadarii, Benet C 35/22v
helar i metre sa punya < ll. anhelare, Troya 136/180
herald (ed. haraut) i trompeta < ll. praeco, Ludolf 1.72c38
precursor (i) herald (ed. araut) < ll. praecursor, Ludolf 2.40a32; 1.66d34
cicuta o herba de Tunis < ll. herba coniza, Palla 1.19.23.7
fencs i herbes < ll. foenum, Miseria 2.32/147d
niella i mala herba < ll. zizania, Efrem 1.4/85c
hortolà i herbolari < it. ortolano, Corba 1222/84
héresi o reprobació < ll. haeresis, CiPar B 2/Pròl.18
dot i heretament < ll. dotis, Turpí 37/87.19
hereter i succeïdor < ll. successio, ValMax 40/1.57
succeïdor i hereter < ll. heres, Troya 8/13
succeir i ésser heretera < ll. heres, Troya 15/22
heretges i no cristians < it. scherani, Decam 33/29
heretge i enganyador < it. ingannatore, Mirall 2.62
cismàtics i heretges < ll. cismatici, StHon 368/26
infels i heretges < ll. peccatores, BíbBa Ll 6.33
heretgia i secta < ll. haeresis, StHon 346/1
hiberos o hiberins < ll. Hiberes, Josefus 1.11/11c
hiberos o hiberins < ll. Hiberes, Josefus 1.11/11c
cants i himnes < ll. hymni, Rufí 10.60
dictats i himnes (ms. ymnes) i cantilenes < ll. cantilenes, Jeroni E5/3a23
hipocrisia o simulada bonesa < ll. hypocrisia, Dieta 21/8v
hipocresia i simulació < ll. hypocrisia, Excit 165/193
simulació i hipocrisia < ll. simulatio, Ludolf 1.131a27
hipòcrits i enganyadors < ll. hypocrita, Psalt 1.41
hipòcrit i ficte < ll. hypocrita, Ludolf 1.115d1
hipòcrit ficte < ll. hypocrita, Ludolf 1.125c24
per hipòtesi (ypothesim) condicionalment < ll. per hypothesin, Salms7 974/9r2
oronetes o hirundes (ms. yrundes) < ll. hirundo, Comloq 1.10.5/82b23
exemple i història < ll. exemplum, ValMax 93/1.132
figurada i historiada < ll. -, Troya 71
holocausts o sacrificis < ll. holocausta, DeModo B 147
holocausts o sacrificis < ll. holocausta, Josefus 3.12/68b
sacrificis i holocausts < ll. holocaustum, Josefus 11.4/247a

homes i barons < fr. barons, Gral 7/6
gents i homes < ll. homines, Dial 3.4/174.7
persones i homes < ll. genus, SeThe 905/96v
malandrí i homeier < it. scherano, Medici 233/140
sagrament i homenatge < ll. sacramentum fidelitatis, Troya 267/346
honestes i llegudes < ll. legitimae, SeMed 1.2.77
honesta i lleguda (amor) < ll. legitimus, ValMax 196/1.280
[honest o] púdic [i vergonyós] < ll. pudici, Regim 1.2.15/19v
honest i virtuós < ll. honestus, Provid 26/106
bones i sàvies i honestes < ll. sana, SeMed 3.2.538
dret i honestament < ll. honestum, AlbCon 88/120
honorablament i honesta < it. onorevolmente, Decam 86/87
és lícit i honest < ll. decens est, Alex 16v, rep.
lícit i honest < ll. -, Econ 2.319
llegudes i honestes coses < ll. honesta, SeThy 214/63v
honestat i pudicícia < ll. pudicitia, ValMax 275/2.93
bonesa i honestat < ll. probitas, ValMax 362/2.219
honors i dignitats < ll. honores, Miseria 2.26/213v17
honor i festa < it. onore, Mirall 2.39
honor i glòria < it. gloria, Mirall 2.138
honor i glòria < ll. honor, Ludolf 2.62a15
honor i gràcia < fr. grace, Gral 18/18
honor, llaor i glòria < ll. gloria et laus, Ludolf 1.81c2
honors i pompes < ll. honos, Ludolf 2.78b2
honor i preu < ll. laus, Alex 185v
honor i profit < it. onore, Decam 100/101
honor i reverència < it. honore, Decam 80/80
honor i reverència < ll. honores, Ludolf 1.55a14
honors i reverències < it. onore, Mirall 1.123
honor i reverència < ll. honorans, Miseria 2.39/150c
donar honor i reverència < ll. honorare, Psalt 1.30
honor i reverència < ll. reverentia, Benet D 63/60v
honor i reverència < ll. reverentia, Comloq 1.3.2/22b27
honor i reverència < ll. reverentia, Psalt 1.56
honor i reverència < ll. -, Alex 82v
honor i servei < it. onore, Decam 105/105
bé i honor < it. bene, Mirall 1.67
cortesies i honors < ll. honores, Troya 112/147
pujar en estat i honor < it. ingentilire, Decam 404/416
estudi i honor < ll. studium, Josefus 7.1/146c
glòria i honor < it. gloria, Mirall 1.60
glòria i honor < ll. gloria, ValMax 250/2.53
grau i honor < ll. ordo, ValMax 90/1.128
magestat o honor < ll. maiestas, ValMax 65/1.93
reverència i honor < fr. reverence, Gral 136/141
afavorir i posar en honra < ll. elevare, Job 24.23
honorablament i honesta < it. onorevolmente, Decam 86/87
honrar i colre < ll. venerari, ValMax 59/1.84
honrar, decorar i estimar < ll. reverentiam facere, Ludolf 2.69d13
honrar i glorificar < ll. honorificare, Efrem 1.2/84a
honrar i lloar < it. onorare, Mirall 2.112
honrar i prear < it. -, Decam 382/394
adorar i honrar ed. < ms. colre, Bla1521, rep.
colre i honrar (ms. ornar) < ll. colere, Comloq 1.3.2/23a1
colre i honrar (Déu) < ll. colere, DeModo B 17
colre i honrar (Déu) < ll. colere, Mores 124
colre i honrar < ll. colere, ParesA 162/95c21
colre i honrar < ll. colere, Paul 8/316.33
colre i honrar < ll. colere, Ruff 7.156
colre i honrar < ll. colere, StHon 347/3

colre i honrar < ll. cultum incidere, Isac 24v/12
colre i honrar i guardar (el diumenge) < ll. custodire, DelCel S 88
colre i honrar < ll. venerandus, ParesA 159/92a22
colre i honrar < ll. venerari, Rufí 7.144
colre i honrar < ll. venerare, ValMax 45/1.65
exalçar i honrar < ll. praeponere, Secre B 136/20
sanctificar i honrar ed. < ms. colre, Bla1521
honrat, en esguard i en estima < ll. honorificatus, Salms 138.17
honrats i exalçats < it. esaltati, Mirall 2.129
honrat i presat < it. ragguardevole, Decam 551/564
colt i honrat < ll. colere, SeThy 463/70
gran i honrat hom < ll. tyrannis, Rufí 1.655
honta : cf. ahontar
hontes i escarns < ll. contumelia, BíbBa Mc 12.4
honta i escarn < ll. opprobrium, BíbBa Ll 1.25
hontes i fàstics < ll. contumeliae, Legenda 2.98
honta i infamia < ll. contumelia, Legenda 2.16
hontes i injúries < ll. contumelia, BíbBa Ll 20.11
hontes i injúries < ll. iniuria, Isac 27v/13v
hontes i injúries < ll. iniustitia, Isac 18v/9
honta i vergonya < ll. opprobrium, Comloq 1.5.3/58a39
hontes i vilanies < ll. prava, Legenda 2.14
hontes i vituperis < ll. convicia, Verba 85/137b
escarns i hontes < ll. opprobria, Isac 111v/51
vilania i honta < ll. contumelia, Efrem 1.2/83b
[hora i] temps < ll. tempus, Regim 3.2.19/105
hora i temps < ll. tempus, SeMed 1.2.111
és hora i temps < ll. tempus est, ValMax 89/1.127
temps i hora < fr. temps, Chart 33
temps i hora < ll. tempus, Ludolf 1.119b32
és temps i hora < ll. tempus est, SeMed 4.2.770
hòrreu i abominable < ll. horrendus, Dieta 34v/27v
hòrreus i desvergonyats < ll. -, Mirall 2.79
lletges i hòrreas < it. laide, Mirall 2.101
horrible i dereglat (pecat) < ll. enormis, GuidoCo 20.10/736
horrible i espaventable < ll. horrendus, SeHer 101/18
horrible i espaventable < ll. horridus, Jeroni E7/4a31
horrible i sútzeu < ll. horridus, SeHer 764/37
horrible i terrible < ll. horribilis, OraCa 1.155
horrible i tremolós < ll. horrendus, Spec B 7/29.2
descominal i horrible < it. orribile, Mirall 2. 8
espantable i horrible < ll. horribilis, Ludolf 1.78d38
inic i horrible < it. inimico, Decam 19/14
terrible i fort horrible < ll. terribilis, ValMax 259/2.66
temor i horror < ll. terror, ValMax 75/1.107
horts i jardins (ms. gerdins) < ll. hortus, Cel.la B 250/75a
horts i vergers < ll. silva, SeThy 465/70
hortalices o llegums < ll. legumina, Benet D 39/41
hortolà i herbolari < it. ortolano, Corba 1222/84
hostaler o hospitaler (ms. spitaler) < ll. hospitalis, Jeroni E41/36a1
hosts i cavalleries < ll. exercitus, ValMax 29/1.43
hosts i companyes < ll. castra, Efrem 2.2/99b
host o companya ms. / gent d'armes ed. < ll. exercitus, Regim 3.1.8/87v
hosts i companyies < ll. hostes, Comloq 1.3.2/23a27
en batalla, ço és en hosts < fr. (besogne), Polo 55.21/54
camp i host (militar) < it. campo, Mirall 1.79
hostals i albergues < ll. hospitium, Vita 7/61v
hostal i casa < ll. -, Isac 47/22v
donar hostal i albergar < it. albergo dare, Decam 69/71
casa i hostal < ll. hospitium, Secre B 61/8

casa i hostal < ll. hospitium, Vita 7/61v
casa i hostal < ll. lar, SeMed 1.1.21
hostaler o hospitaler (ms. spitaler) < ll. hospitalis, Jeroni E41/36a1
hoste i pelegrí < ll. hospes, BfbBa Mt 25.35
hòsties o ofertes < ll. exta, ValMax 29/1.43
hòstia i sacrifici < ll. hostia, Excit 156/183
hòstia i sacrifici < ll. hostiae, Josefus 3.12/67b; pl. 11.4/247c
hòstia o sacrifici < ll. hostia, Ludolf 1.119b14
hòstia o sacrifici < ll. hostia, Salms7 998/34v4
piadós i humà < ll. mitis, ValMax 265/2.75
mansuetes i humanals < ll. mites, SeThe 558/89
humanitat i clemència < ll. humanitas, ValMax 217/2.5; 223/2.14
humanitat i humilitat < ll. humanitas, Ruff 17.21
amb gran humanitat i humilitat < ll. humanissime, Ruff 15.14
humectar i banyar (amb llàgremes) < ll. madere, VaDi 403/2.277
humils i baixos < ll. humiles, Ludolf 1.114b1
humils i baixes < ll. humilia, Salms 137.6
humil, baix i despecte < ll. nimium et humilis, Ludolf 1.29c21
humils i baixes < ll. -, Mirall 2.67
humil i benigne < ll. mitis, SeThe 573/89
humil i jussà < ll. imus, Brevil 198c/78.19
humil i mansuet < ll. humilis, Ludolf 1.130d41; pl. 18c30; 73d23
humil, mansuet i simple < ll. mitis et simplex, Ludolf 1.82c12
humil, mansuet i suau < ll. mitissimus, Ludolf 1.123d33
humil, mansuet i simple < ll. simplex et devotus, Ludolf 2.11b14
humils i mansuetes (penses) < ll. -, Ludolf 1.70b5
humil i minve < ll. humilitas, ValMax 157/1.226
humil i prostrada < ll. supplex, SeThe 666/91
humilment i reverent < ll. humiliter, ValMax 89/1.127
humil i simpla (cosa) < fr. humble, Sidrac 85/244.10
humilment i simplement < ll. mansuete, Alex 57v
humils i suaus < ll. mites, Cel.la B 249/74b
humil i subjecte < ll. subditus, Ludolf 1.26d7
humil i suplicable < ll. supplex, Escacs 2.6/67
abjecte i humil < ll. abiectus, Salms 83.11
baixes i humils < ll. humilia, DeModo B 127
blanes i pus humils (paraules) < ll. mansuetae, Josefus 8.10/199c
curialment i humil < ll. -, Vita 22/184
devota i humil (cara) < ll. devotus, Troya 24/33
mansuet i humil < ll. -, Vita 71/256
misericordiós i humil < ll. misericors, Benet B 64/100.36
pobrament i humilment < it. vilmente, Mirall 1.141
simple i humil < ll. simplex, OraCa 3.88
simples humils < ll. simplices, Ludolf 2.26d4
suaus i humils < ll. humilis, Vita 59/231v
suau i humil < ll. mitissimus, Jeroni E4/2d9
humiliar i abaixar < ll. humiliare, Ludolf 1.100d35
humiliar-se i enclinar-se < ll. curvari, Alex 35r
humiliar i prostrar-se ed. < ms. humiliar, Eix1523 c.336
abaixar i humiliar-se < ll. condescendere, Escacs 2.6/68
inclinar-se i humiliar-se < ll. inclinare, Excit 81/100
prostrar-se i humiliar-se ed. < ms. humiliar-se, Eix1523 c.321
humiliada i abaixada < ll. humiliata, Efrem 1.11/95d
humiliada i baixada < ll. humiliari, Verba 66/134b
humiliat i dejecte < ll. humiliatus, Salms 43.25
humiliat i inclinat < ll. inclinatus, Excit 26/42
humiliat i tribulat i turmentat < it. umiliato, Mirall 1.57
ésser abaixat o humiliat ms. / dejectar-se ed. < ll. diici, Regim 1.2.22/24v
abaixat i humiliat < ll. humiliari, Miseria 2.33/148b
abaixat i humiliat < ll. humiliatus, Efrem 1.12/96b

domptat i humiliat < ll. domitus, Isac 103/47
amb humilitat i quiet ànimo < ll. aequanimiter, Ludolf 1.85b41
humilitat i benignitat < ll. mansuetudo, Josefus 8.4/189c
humilitat i mesquinesa < ll. humilitas, Isac 113v/52
humilitat o poquesa < ll. humilitas, ParesA 152/86b11
humilitat i reverència < ll. humilis, Dial 3.26/227.19
humilitat i simplicitat < ll. humiliatio, Kempis 3.25/3544
amb gran humanitat i humilitat < ll. humanissime, Rufí 15.14
humanitat i humilitat < ll. humanitas, Rufí 17.21
mansuetut i humilitat < ll. mansuetudo, Ludolf 1.82c14
paciència i humilitat < ll. patientia, Benet C Pròl./5
humit o regat < ll. infusus, Pal.la 2.3.51.13
banyada i humida < ll. humidus, Isac 11v/5v
damunt banyada o humida < ll. infusa, Pal.la 2.3.51.12
humors i blavures < ll. livores, Vita 76/291
colres i malvades humors < fr. colés, Sidrac 53/146.6
llicor i humor < ll. liquor, SeThy 107/61v
mulladura i humor < ll. humor, ParesA 153/86b5
sec i sens humor < it. senza umore, Mirall 2.16

I

identitat (ms. ydemptitat) o conformitat < ll. identitas, Cateri 129/68
idioma o llenguatge < ll. -, CiPar B Ded.139
idioma o parlar < ll. -, CiPar A Ded.13
llengua o idioma < ll. -, CiPar A Ded.7
idiota i no sabent < ll. idiota, Isac 12/6, 29/14
idiota i sens lletres < it. idiota, Mirall 2.68
pec i idiota < ll. indoctus, Dial 1.4/46.24
homes rústecs idiotes < ll. rusticani, Ludolf 2.22d13
de poc saber, idiotes < ll. fatui, Ludolf 1.108d28
no sabent i idiota < ll. idiota, Isac 119v/54v
simple i idiota < ll. idiota, Revel 171/58a
simples, llecs idiotes < ll. indocti, Ludolf 2.91d8
estàtues i ídoles < ll. spolia, ValMax 286/2.110
imatges i ídoles < ll. simulacra, Turpí 21/62.48
idòneu i bastant < ll. idoneus, Revel 15/12b
hàbils i idònees (persones) < ll. idonei, CiOfi 2.62/113v, rep.
ignàvia i negligència < ll. ignavia, Jugur 31/15v1
ignàvia o ociositat < ll. otium, Jugur 4/1r3
ignomínia o deshonor < ll. ignominia, DeModo B 165
ignomínia o infàmia < ll. ignominia, Salms7 990/26r12
ignomínia o vergonyosa misèria < ll. ignominia, ValMax 163/1.235
ignominiós o vituperable < ll. ignominia, ValMax 459/2.359
ignominiós o vituperós < ll. ignominiosus, ValMax 86/1.123
ignorància, ço és no-sabença < ll. ignorantia, FursV 2.95.4
imperícia o ignorància < ll. imperitia, Jugur 38/17v15
imperícia o ignorància < ll. imperitia, Mores 122
oblivió i ignorància < ll. oblivio, Benet C 7/11
ignorants i no sabents < ll. imperiti, CiOfi 3.15/132
[ignorants o] no sabents < ll. inscientes, Regim 3.2.11/100
no sabents o ignorants < fr. non-sachant, Tresor B 2.18.6
no sabents i ignorants < ll. ignari, Escacs 2.6/65
fastijós i ignorant < ll. fastidiosus, ValMax 243/2.42
il.leterats i ignorants en ciència < ll. illitterati, Brevil 196b/65.4
homes llecs i ignorants < ll. rudes litterarum, Alfons 3/Pròl.30
[ignorar o] no saber < ll. ignorare, Regim 3.3.7/119
ésser amagat (a algú) i ignorar < ll. latere, DeModo A 4/431.9
no saber i ignorar < ll. ignarus, Brevil 193b/44.11
ignorats i no sabuts < ll. ignotae, Josefus 1.12/12a
ignots i no acostumats < ll. ignota, SeMed 1.1.45
ignots, no coneguts < ll. ignoti, AlbLoq 6c/604
ignotes i no conegudes < ll. incognita, CiOfi 1.18/12v
ignot i no sabent < ll. ignotum, CiOfi 3.39/141v
igual (egual), benigne i verdader ànimo < ll. aequo animo, Econ 2.240
iguals i pesats (hores en el dia i la nit) < pr. egals, Matfre 28
igual i virtuoso ànimo < ll. aequo animo, Econ 2.265
just o igual < ll. aequus, ParesA 136/74d23
pars i iguals < ll. pares, Brevil 198b/76.23
par i igual < ll. paris, CiOfi 2.65/115v
pars i iguals < ll. paria, CiPar A 22/3.56
pars i iguals < ll. pares, Provid 8/92; 16/99
par i igual < ll. paris, SeThy 970/83

par i igual < ll. similis, Miseria 1.2/167v2
d'un pes i igual < it. d'un peso, Dant 5.15.75
proporcionada [o igual] < ll. proportionabilis, Regim 1.2.11/16v
condigne i igualador < it. condigno, Medici 249/149v
amesurar i igualar < pr. amesurar, Matfre 86
mesurar [o igualar] < ll. commensurare, Regim 3.2.16/102v
[igualades o] proporcionades < ll. proportinare, Regim 1.2.19/22v
igualtat i equitat < ll. aequitas, Mores 28
igualtat (ed. egualtat) i paritat < fr. paroiletés, Tresor 3.3.1
equitat o igualtat < ll. aequitas, Salms7 1007/46r8
il.leterats i ignorants en ciència < ll. illitterati, Brevil 196b/65.4
il.liberal o escàs o no-franc / avar < ll. illiberalis, Regim 1.4.3/41
il.liberals [o no liberals] < ll. illiberales, Regim 1.2.17/21
[il.liberalitat o] avarícia < ll. illiberalitas, Regim 1.4.4/42
il.lícit i deshonest < it. illecito, Medici 214/131v
il.lícites o deshonestes (coses) < ll. illicito, Salms7 1036/77v12
il.lícites i vedades < ll. non decet, Alfons 1.22/9
il.lícita o vedada < ll. inconcessa, ValMax 58/1.84
abcegar i no il.luminar < it. accecare, Medici 18/10v
esclarir i il.luminar < ll. illuminari, Jeroni E15/12b4
[il.lustrar o] il.luminar < ll. illustrare, Regim 2.3.4/74v
il.luminat, exalçat, renomenat, glorificat < ll. exaltari, Anton 6/17
il.lustrades i il.luminades < ll. illustrata, CiPar A 10/1.63
és redidada (?) i il.luminada < ll. radiatur, ParesA 142/77d26
amb clar cor i il.luminat < ll. illuminato corde, ParesA 156/89b22
clarejant i il.luminosa < ll. -, Psalt 1.40
il.lusió i engany < ll. calliditas, Verba 43/189a
il.lusió i escarn < ll. illusio, Ruff 29.92
il.lusions o escarns < ll. illusiones, Salms7 1038/79v10
il.lusió i fantasme < ll. illusio, Ruff 29.102
il.lustrar i declarar < ll. illustrati, Verba 123/144b
[il.lustrar o] il.luminar < ll. illustrare, Regim 2.3.4/74v
il.lustrades i il.luminades < ll. illustrata, CiPar A 10/1.63
il.lustres i singulars < ll. illustri, Alfons 2.61/29
imaginament o imagen < ll. imago, Isac 59/28
imaginació i decepció < ll. phantasticus, Dial 2.10/119.15
imaginació i estimació < it. immaginazione, Mirall 2.166
imaginació o pensament < ll. meditatio, Benet C 8/14
consideració [o imaginació] < ll. consideratio, Regim 1.3.6/35v
engany i imaginació < it. imaginamento, Fiamm 982/124
especulació [o imaginació] < ll. speculatio, Regim 1.1.4/3v
fantasies i imaginacions < ll. fantasmata, Isac 71/33
fantasia i imaginació < ll. infandus sensus, SeHer 973/43v
pensament i imaginació < it. pensiero, Decam 184/186
imaginament o imagen < ll. imago, Isac 59/28
imaginar i cogitar < it. ripensare, Mirall 1.115
imaginar i pensar ed. < ms. cogitar, Bla1521
imaginar o pensar < ll. extimare, Regim 1.2.7/13v
imaginar i pensar < ll. imaginari, Isac 41/20
imaginar o recontar ms. / pensar ed. < ll. referre, Regim 1.4.3/42
imaginar i tractar en si mateix < ll. tractare apud se, Benet C 3/7v
cogitar i imaginar (en les virtuts) < it. pensare, Medici 230/138
considerar i imaginar ed. < ms. pensar, Eix1523 c.358
considerar i imaginar < ll. praemeditare, Brevil 211c/151.14
considerar i imaginar (ed. esmaginar) < ll. putare, Provid 42/116
contemplar [o imaginar] < ll. contemplari, Regim 1.2.11/16
pensar i imaginar (ed. esmaginar) < ll. considerare, Psalt 3.94
pensar i imaginar < ll. memores esse, Benet C 19/18
recogitar i imaginar (ed. esmaginar) < ll. recogitare, AlbLoq 3d/594
imatge : cf. imagen

imatge o assaig < ll. simulacer, ParesM 55/61c11
imatge i estàtua < ll. imago, ValMax 100/1.147; 107/1.156
imatge o estàtua (ed. estatura) < ll. statua, Alex 2v, rep.
imatges i estàtues (ed. estatuyes/estatures) < ll. statuae, Alex 113v; 116r
imatge o estàtua < ll. statua, Josefus 1.19/17a; 10.12/236d
imatge i fantasme < ll. phantasia, Ruff 1.622
imatge i figura < ll. imago, Ludolf 2.6d20
imatge i forma < ll. imago, ParesA 168/101a17
imatges i ídoles < ll. simulacra, Turpí 21/62.48
imatges i retaules < ll. simulacra, CiOfi 1.46/24
imatge o semblança < ll. effigies, Revel 100/36a
imatge i semblança < ll. imago, Cateri 149/80
imatge i semblança < ll. imago, Excit 67/87; 167/195
imatge i semblança (de Déu) < ll. imago, Ludolf 1.134b24; 2.31a10
imatge i semblança < ll. imago, OraCa 2.80
imatge i semblança < ll. imago, Psalt 1.10; 1.45; 1.59; 3.18
imatge i semblança < ll. imago, Salms 38.7
imatge i semblança < ll. similitudo, Vita 1/10v
imatge i senyal < ll. imago, DeModo B 26
imatge i similitut < ll. imago, Medit 263
figura o imatge < ll. imago, ValMax 39/1.56; pl. 34/1.49
estàtua (ed. estatura) o imatge < ll. statua, Alex 24r
estàtua o imatge < ll. statua, Escacs 3.5/108
imbecil.les o dèbils < ll. imbecilli, Salms7 990/26v22
coses inànees i imbecil.les (ed. imbecibles) < ll. imbecilla, CiPar A 7/1.26
imbecil.litat i flaquesa < ll. imbecillitas, Benet B 37/74.18
imbecil.litat o flaquesa d'enginy < ll. imbecillitas, ValMax 85/1.121
rudesa i imbecil.litat < ll. imbecillitas, CiOfi 1.71/34v
imitació i semblança < ll. imitatio, CiOfi 3.1/127v
imitació o semblança < ll. imitatio, Mores 93
imitar i seguir ed. < ms. ressemblar, Eix1523 c.362
immaculat o sens màcula < ll. immaculatus, Salms7 1116/161v15
sutze i immaculada < ll. turpis, Psalt 3.25
immensurable i inestimable < it. immensa, Mirall 2.44
imminent o aparent < ll. imminens, DeModo B 159
cruels i immisericordes < ll. immisericordes, Ludolf 2.5c6
immoble i feixuc < ll. immotum, Provid 4/89
immoble, ferm i constant < ll. immotus, Africa 208/48
ferm, constant i immoble < ll. stabilitas, Ludolf 1.78b25
fermat i quasi immoble < ll. immoti, Africa 176/46
immoderadament i supèrflua < ll. immoderatus, ValMax 375/2.238
immortal i eterna (glòria) < ll. immortalis, Alfons 4 Fi/50
immunde i pudent < ll. foetidus, Psalt 2.51
immunde o sutze < ll. immundus, Salms7 1036/77r26, rep.
contaminats i immundes < ll. immunda, Ludolf 1.141d15
maculat o immunde < it. macolato, Mirall 2.137
pol.lut o immunde < ll. pollutus, Jugur 63/28v30
sutzeu i immunde < ll. immundus, Excit 166/194
sutzes i immundes (pensaments) < ll. sordidi, ParesA 166/99b26
vils i immundes < ll. immundi, Isac 104/47v
immundícies i lletgeses < ll. immunditia, Excit 20/35
immundícies, lletgeses i pudors < ll. immundiciae, FursV 3.217.6
immundícies i lletges coses < ll. inmunditiae, Troya 48/69
immundícia i sutzietat ed. < ms. fems, Bla1521
sutzietat i immundícia < ll. immunditia, Ludolf 2.25a16
sutzietats i immundícies < ll. spurcitiae, Ludolf 2.13c28
impacient i furiós < it. impaziente, Mirall 2.116
impediment i embarc < it. impedimento, Medici 100/63
impediments i obstacle ed. < ms. empatxament, Eix1523 c.352
empatxaments i embargs i impediments < ll. obstacula, Alex 173v

impedir o detenir < ll. contradicere, Job 11.10
impedir i posar obstacle ed. < ms. empatxar, Eix1523 c.330
torbar i empatxar ms. / impedir ed. < ll. impedire, Regim 1.1.6/4v
obsta i impedeix ed. < ms. contrastant, Eix1523 c.350
impel.lir i instigar < ll. -, CiOfi 1.7/8
imperar o senyorejar < ll. imperare, CiPar A 33/5.7
manar i imperar < ll. imperare, Jugur 29/14r13
imperfets o defectuosos < ll. imperfecti, Salms7 1102/147v23
imperi (ed. emperi) i manament < ll. imperium,, Escacs 2.6/68
imperi i principat < ll. principatus, CiOfi 1.26/16
imperi i principat < ll. -, Alex 91r
imperi o regiment < ll. imperium, Brevil 191d/36.4
imperi o senyoria < ll. imperium, Troya 29/41
imperi o senyoria < ll. -, Alex 24r
senyories i imperis < ll. regna, SeMed 2.2.196
imperícia o ignorància < ll. imperitia, Jugur 38/17v15
imperícia o ignorància < ll. imperitia, Mores 122
impertinent i grossera < ll. indecens, Arra 954/129
lleig, impertinent o indegut < ll. turpis, CiPar A 43/6.18
superflu i impertinent < ll. superfluus, Excit 3/17
impetrar o acaptar < ll. impetrare, FursV 2.99.3
ímpetu i esforç < ll. vis, Salms 37.13
impetuós o soptós < ll. impetus, ValMax 177/1.254
impetuositat o furor terrible < ll. impetus, SeMed 3.1.414
impetuositat o soptós moviment < ll. impetus, ValMax 456/2.354
impietat o malvestat < ll. impietas, Escacs 2.1/26
implicada i mesa (en vanitats) < ll. tradita, GuidoCo 12.30/458
[implumada o] empenada < ll. pennata, Regim 3.2.8/98
importunes o enutjoses (ms. ennoses) < ll. importunae, Salms7 1038/80r16
importuna i feixuga < ll. importune, AlbCon 10/41
importuna i feixuga (història) < ll. importuna, AlbLoq 9a/611
malvat i importú < ll. improbus, Benet C 23/19
malvada, importuna < ll. infesta, SeMed 5.1.1017
imposat i assignat < ll. impositum, Vita 8/65v
imposicions o fogatges o rapines < ll. pecunia subditorum, Secre A 140/3
peites i imposicions < ll. vacatio, ValMax 44/1.64
fragilitat i impossibilitat < ll. imbecillitas, Benet D 48/48v
greus i impossible < ll. impossibilis, Isac 124/56
rudes i impotents < ll. rudes, SeMed 5.1.908
improbatíssim i malvat < ll. non probatissimus, CiPar A 40/5.134
malvat o improbat (ms. improvat) < ll. improbus, CiPar A 27/4.4
improbi o no bo < ll. improbus, CiPar B 27/4.4
improbíssims i malvats (senyors) < ll. improbissimi, CiPar A 33/5.13
improbitat i malesa < ll. improbitas, CiPar A 23/3.75
improperar i escarnir < ll. inridere, CiPar A 8/1.39
improperar (ms. emproperar) o retraure < ll. improperare, Salms7 1003/41v19
improperi o escarn < ll. improperium, Salms7 1004/42v9
improperi i misèria < ll. improperium, Salms 68.21
vergonyes, improperis i confusions < ll. opprobria, Brevil 198a/74.17
improvisos i no sabents < ll. ignari, Troya 58/82
imprudents [o folls] < ll. imprudentes, Regim 1.2.7/13v
imprudentment o vana < ll. imprudenter, DeModo B 153
desmesuradament i imprudent (sic) < ll. impudentius, Alfons 2.55/28
impudrible, ço és que no's podreix < ll. imputribiles, DeModo B 59
impugnació i aguait < ll. insidium, Troya 57/82
impugnació i batalla < ll. impugnatio, Verba 8/111a
impugnació o combatiment < ll. impugnatio, Regim 3.3.19/125v
impugnació i combatiment < ll. impugnatio, Verba 57/131d
impugnació i temptació < ll. impugnatio, Verba 52/130d
impugnants i fent resistència ed. < ms. impugnats, Eix1523 c.326

impugnar i anul.lar (una acusació) < ll. refellere, ValMax 143/1.207
impugnar i batallar < ll. impugnare, Verba 10/112
impugnar i combatre < ll. impugnare, DeModo A 69/512.30
batallar i impugnar < ll. adtitillare, Isac 116v/53
infestar i impugnar < ll. nocere, SeHer 93/17v
rependre o impugnar < ll. reprehendere, Excit 2/16
impugnat i combatut < ll. impugnari, Verba 8/110d
impugnat i temptat < ll. impugnari, Verba 10/112b
impugnat i treballat < ll. impugnari, Verba 9/111b
impunits o sens punició < ll. impunes, Jeroni E16/13a30
imputar o atribuir < ll. imputare, Salms7 1007/46r4
imputar i jutjar < ll. imputare, ValMax 92/1.132
imputar i posar (un vici) < ll. impingere, Troya 104/135
pertànyer a i ésser-li imputat < ll. incumbere, Benet B 2/35.29
inaccessible o inacostable < ll. inaccessibilis, Salms7 1000/38r9
inaccessible o inacostable < ll. inaccessibilis, Salms7 1000/38r9
coses inànees i imbecil.les (ed. imbecibles) < ll. imbecilla, CiPar A 7/1.26
inanimat [o no animat] < ll. inanimatus, Regim 2.1.5/49
incautament i bestial < it. incautamente, Medici 188/114v
incaut i desordonat < it. disordinato, Mirall 1.139
incendi i ruina < ll. incendium, CiPar A 31/4.101, rep.
focs i incendis < ll. faces, CiPar A 28/4.48
incendiari [o encenador] < ll. incendiarius, Regim 3.3.23/128v
incerts i dubtosos (coratges) < ll. incerti, SeThy 638/74v
dubtós i incert < it. dubioso, Fiore 39.34
anar errabund i incert < ll. errare, SeThy 237/64
transitòries i incertes (coses) < esp. inciertas, VallCor 5.6/5.12
incessantment i contínuament < ll. incessanter, Psalt 3.5
contínuament i incessant < ll. incessans, Troya 115/151
girada i incircuïda (pel mar) < ll. comprimere, SeThe 1024/98
encercar i incircuir < ll. circuire, DeModo B 155
incisió / tallar i partir < ll. abscisio, Benet D 28/34v
incitar i moure < it. incitare, Medici 46/28
incitar o moure < ll. incitari, Regim 1.2.16/20v
incitar [o moure] < ll. incitari, Regim 1.4.5/43v
incitar o moure ed. < ms. moure, Eix1523 c.371
commoure i incitar < ll. movere, Cateri 168/92v
inclinació [o moviment] < ll. impetus, Regim 2.1.7/50v
instincció o inclinació ms. / instinct ed. < ll. instinctus, Regim 2.1.1/46v
suggestions o inclinacions < ll. suggestiones, DeModo A 159/631.11
inclinar-se i endreçar < ll. constituere se, Secre B 147/25v
inclinar-se i humiliar-se < ll. inclinare, Excit 81/100
inclinar, madurar i induir (a misericòrdia) < ll. flectere, Alex 47r
inclinar, moure i tirar (a amar) < ll. trahere, Kempis 3.22/3359
inclinar [o torçre] < ll. inclinare, Regim 2.2.6/63
abaixar i inclinar ed. < ms. abaixar, Eix1523 c.330
amol.lir i inclinar (la rigor) < ll. inflectere, ValMax 264/2.75
baixar i inclinar (ms. enclinar) < ll. deflectere, Verba 42/188a
humiliar-se i inclinar-se (ed. enclinar-se) < ll. curvari, Alex 35r
induir i inclinar < it. indurre, Mirall 1.107
instigar o inclinar ms. / induir ed. < ll. instigare, Regim 2.2.9/65
moure i inclinar < ll. commovere, Alfons 3.51/38v
moure i inclinar < ll. movere, SeMed 4.3.800
mudar i inclinar-se (ed. enclinar-se) < ll. flecti, Valter 4.58/34.2
prostrar o inclinar < ll. prostrare, ValMax 209/1.297
inclinat i abaixat < ll. provolutus, Verba 30/182b
inclinat (ed. enclinat) i apacificat < ll. placari, Escacs 2.4/55
inclinat o decantat (lo capell) < it. chinato, Medici 190/116
inclinats i disposts < it. disposti, Medici 192/117
inclinat (ed. enclinar) i vençut < ll. vinci, ParesA 150/84a19

corb o inclinat (cors) < ll. curvatus, Salms7 980/15v10
humiliat i inclinat < ll. inclinatus, Excit 26/42
misericordiosos [o inclinats a misericòrdia] < ll. miserativi, Regim 1.4.1/39v
mogut i inclinat ed. < ms. provocat, Eix1523 c.327
tirats i inclinats < ll. attracti, Isac 116v/53
contenir [o incluir] < ll. includere, Regim 1.1.3/2v
[incluïts i] continguts < ll. includere, Regim 1.1.3/2v
incolumitat o salvetat < ll. incolumitas, Troya 31/44
greu i incomportable < ll. graviter, Econ 2.515
levitat i inconsideració (mental) < ll. levitas, Ludolf 2.33d29
inconstant i lleugera < ll. inconstans, Ludolf 2.82b6
inconstant i movible < ll. instabilis, Kempis 3.64/5758
instable i inconstant < ll. instabilis, Psalt 1.21
incontaminada o sens corrupció < ll. incontaminatus, Arra 968/163
incontinència i apetit carnal desordenat < ll. luxuria, Dieta 29/20v
intemperància o incontinència < ll. intemperantia, ValMax 58/1.83
inconvenients i destorbs < ll. adversa, Alex 119r
incurbació o incorbament < ll. incurvatus, Salms7 1039/81v3
unit i incorporat < ll. innixus, Psalt 1.1
incorrupció o integritat < ll. incorruptio, Ruff 30.14
incorrupció o mundícia < ll. incorruptio, Ruff 30.14
increpació o admiració < ll. increpatio, Alfons 2.55/28
increpacions o reprehensions < ll. increpationes, Regim 1.2.14/18v
increpacions o reprehensions < ll. increpationes, Salms7 1043/86r19
respostes i increpacions < ll. redargutiones, Salms 37.15
increpar i amonestar < ll. increpare, Ludolf 1.67b13
increpar i dir mal < it. dire male, Medici 160/99
increpar [o maldir] < ll. increpare, Regim 1.1.11/7v
increpar i reprendre < ll. increpare, ValMax 330/2.176
increpar i reptar < ll. increpare, DeModo B 158
acusar i increpar < ll. opprimere, Alfons 2.10/18
argüir i increpar algú < ll. arguere, Ludolf 1.131d40
argüir i increpar (ed. encrepar) < ll. increpare, Ludolf 2.43c1
suplicar i increpar (ms. encrepar) < ll. arguere, Alfons 2.42/25v
increpat o acusat < it. accusato, Mirall 1.95
incriminat i encolpat < ll. criminosus, FursV 1.234.10
inculpable : cf. culpable
innocent i inculpable < it. innocente, Mirall 1.147
inculpar (ed. enculpar) i reprendre < ll. culpare, Escacs 1.2/16
reprendre i inculpar < ll. culpare, Africa 261/50
incriminat i inculpat (ed. encolpat) < ll. criminosus, FursV 1.234.10
inculta i rusticana (cosa) < ll. incultus, CiPar A 3/Pròl.26
incurbació o incorbament < ll. incurvatus, Salms7 1039/81v3
indefesos i necessitats < ll. mansuetus, Job 24.4
lleig, impertinent o indegut < ll. turpis, CiPar A 43/6.18
indiscret o indeliberat < ll. improvidus, Salms7 1024/64r7
indevotament i indigna < ll. indevote, GuidoCo 18.3/664
indicis i senyals < ll. indicia, Excit 112/134
indicis o senyals < ll. indicia, Jeroni E46/40d
indici o senyal < ll. indicium, Josefus 7.4/151b
indici o senyal < ll. indicium, Salms7 1091/137v11
indicis i senyals < ll. indicia, ValMax 432/2.316
indicis i senyals < ll. indicia, Valter 1.33/19.11
senyals o indicis < ll. indicia, Josefus 5.1/98c
senyals i indicis < ll. signa, Ludolf 1.134c13
indigència o fretura < ll. indigentia, Cateri 159/86
indigència o fretura < ll. indigentia, DeModo B 127
indigència o fretura < it. indigenza, Medici 264/158v
indigència [o fretura] < ll. indigentia, Regim 1.2.11/16
[indigència o] fretura < ll. indigentia, Regim 2.3.9/77

indigència i fretura < ll. -, Mirall 2.92
indigència i necessitat < ll. indigentia, Ludolf 1.133a7
fretures [o indigències] < ll. indigentia, Regim 1.1.7/5
mendicant i indigent < ll. indiges, Mores 83
indignació i rigor < ll. furor, Job 42.7
ira i indignació ed. < ms. fellonia, Eix1523
ira i indignació < ll. ira, Excit 155/182
indignar-se i enfellonir-se < it. indegnarse, Medici 19/11v
indignat : cf. endenyat
indignat [o irat] < ll. indignatus, Regim 1.2.16/20v
ésser indignat [o voler mal a] < ll. indignari, Regim 1.2.16/20v
agreujats i indignats < ll. indignati, Josefus 8.4/189d
trists i indignats < ll. indignantes, Verba 36/126c
indigne [o no digne] < ll. indignus, Regim 1.1.6/5
indevotament i indigna < ll. indevote, GuidoCo 18.3/664
vil i indigne < it. indegno, Mirall 1.94
indisciplinats o mal nudrits < ll. indisciplinati, Regim 2.2.13/67v
indiscretament i desordonada < it. indiscretamente, Mirall 2.151
indiscret o indeliberat < ll. improvidus, Salms7 1024/64r7
indiscrets i parlers < ll. loquaces, CiPar A 40/5.141
folla i indiscreta < ll. insolentia, Arra 964/155
follament i indiscreta < ll. temere, ValMax 229/2.21
fort i indissoluble < ll. tenax, ValMax 97/1.142
individus i particulars < ll. -, CiPar A Ded.116
indivisit o no departit / indivís ed. < ll. indivisus, Regim 1.2.2/10v
bàrbaros i indoctes < ll. barbaries, Alfons 2.61/29
indòmita i insuperable < ll. indomitus, SeHer 39/14
induccions i amonestaments < ll. praecepta, Troya 115/151
induccions i manaments < ll. praecepta, Troya 114/150
indúcies o espais < ll. inducia, Benet B Pròl./32.13
inductives amonestacions pregàries < ll. adhortationes, Benet D 28/34
induir : cf. adduir, reduir
induir i excitar < ll. incumbere, Benet B 5/43.22
induir i inclinar < it. indurre, Mirall 1.107
induir i moure < it. muovere, Mirall 1.120
induir i tirar < it. indurre, Mirall 2.16
induir (ed. enduir) o fer venir (litigants) < ll. inducere, FursV 2.237.3
inclinar, madurar i induir (l'ànima a misericòrdia) < ll. flectere, Alex 47r
instigar i induir < it. indurre, Mirall 2.158
indulgència o gràcia < ll. indulgentia, Comloq 1.4.4/52d8
indulgència i perdó < ll. indulgentia, DeModo B 62
indulgència i perdó < ll. indulgentia, Excit 6/20
indulgència o perdó < ll. indulgentia, Jeroni E23/20a13
indulgència o perdonança < ll. vindicta, Comloq 1.3.12/39d31
indulgència o remissió < ll. indulgentia, DeModo A 78/523.12
mérits i indulgències i gràcies < ll. merita, Psalt 1.37
indurida i intuixegada < ll. obstinatio, Dieta 19v/6v
indústria o malícia < ll. industria, Salms7 1055/99r6
indústria i providència < ll. electio, Pal.la 1.6.6.25
indústria i saviesa < ll. industriae, Pal.la 1.6.6.15
indústria o suptilitat < ll. industria, Regim 3.3.1/115v
[indústria i] suptilitat < ll. industria, Regim 1.1.3/2v
[enginy o] indústria < ll. ingenia, Regim 3.3.16/124v
industriós [o de gran indústria] < ll. industris, Regim 1.4.5/43
industriós [o enginyós] < ll. industrius, Regim 1.2.31/30
industriós i gloriós < ll. gloriosus, ValMax 135/1.195
industriós [o de gran indústria] < ll. industris, Regim 1.4.5/43
industriós [o subtil] < ll. industris, Regim 3.3.9/120
agut i industriós < ll. vivax, ValMax 385/2.252
inefable o no parlable < ll. ineffabilis, Spec A 1/117.10

inepte i grossera < ll. ineptus, Arra 954/129
inútil, malvat i inepte (servidor) < ll. iners, CiPar A 39/5.129
molt grans i inestimables < ll. indicibilis, Vita 75/286
immensurable i inestimable < it. immensa, Mirall 2.44
infamar : cf. difamar
maldient i infamant < ll. detrahens, Salms 100.5
infàmia i vergonya < ll. infamia, Troya 238/312
honta i infàmia < ll. contumelia, Legenda 2.16
ignominia o infàmia < ll. ignominia, Salms7 990/26r12
refugi i segura infançonia < ll. refugium, Ludolf 1.118c14
refugi i infançonia < ll. refugium, Salms 90.9
infants o fadrins B / infants A < ll. pueri, CiPar 38/5.104
[infant o] fill < ll. proles, Regim 2.2.4/61v
infant o missatge de casa < it. fante, Decam 138/140
infant i petit < ll. infans, SeHer 218/22v
mariner o infant de la nau < ll. remiga, ValMax 54/1.76
puerils [o infants] < ll. pueriles, Regim 1.2.30/29
donzella, infanta < ll. puella, Brevil 205d/121.21
parts i infantaments < ll. partus, Troya 67/95
parir o infantar < ll. parire, CiOfi 3.3/128
infantesa o fadrinesa < ll. pueri, Jeroni E33/29d30
puerícia [o infantesa] < ll. pueritia, Regim 1.2.31/29v
puerils o infantils (anys) < ll. pueriles, Troya 15/22
infecció o màcula < ll. interceptor, ValMax 454/2.351
ronyosos i infeccionats < ll. morbidi, Benet B 2/35.35
infecte o tocat (de verí) < ll. inficere, Troya 26/36
contaminat i infecte < ll. infectum, Ludolf 1.142c26
infectuosos o corromputs < ll. infecta, Regim 2.3.4/74v
infels i heretges < ll. peccatores, BíbBa Ll 6.33
infels i pagans < ll. infideles, Psalt 1.37
infelicitat i damnatge < ll. infelicitas, Josefus 7.1/146a
inferior o jussà < ll. inferior, Revel 142/48a
inferior i menor < ll. inferior, Ludolf 1.114a5
jussà i inferior < ll. inferior, Brevil 195a/56.9
inferir i entendre < ll. elicere, Cateri 16/15
inferma (ms. enferma) i flaca (oració) < ll. infirma, Efrem 1.13/98a
flac i inferme < ll. imbecillus, Jugur 10/4r7
flac i inferm (ms. enferm) < ll. infirmus, Isac 64v/30; 104v/47v
malalt i inferm (ms. enferm) < ll. infirmari, Isac 32/15v
malalt [o inferm] (ed. enferm) < ll. infirmare, Regim 1.2.11/16v
malalt i inferm (ed. enferm) < ll. infirmitas, Excit 16/30
malalt i inferm (ms. enferm) < ll. infirmus, Isac 145/64v
infermetat o defalliment < ll. imbecillitas, Benet C 37/23v
infermetat i defalt < ll. infirmitas, Ludolf 1.135d36
infermetat i/o flaquesa < ll. infirmitas, Ludolf 2.57b27; 79c4
infermetat i flaquesa < ll. iniquitas, Efrem 1.1/82a
infermetat i malaltia < ll. infirmitas, DeModo B 127, rep.
infermetat o malaltia < it. infermità, Medici 124/77v
infermetat o malaltia < ll. morbus, SeHer 694/34v
infermetat i malícia < it. infermità, Mirall 2.76
infermetat i mesquinesa < ll. infirmitas, Isac 77v/36, rep.
infermitat i passió < it. infermità, Medici 57/34
infermitats i temptacions < it. infermità, Mirall 2.41
flaquea i infermitat < ll. infirmitas, Excit 185/213
malaltia i infermetat < ll. infirmitas, Excit 31/47, 110/132
guarit... de malaltia o infermetat (ed. enfermetat) < ll. sanus, Alex 63v
pestilència o infermitat < it. pestilenza, Medici 177/109
abissos o inferns < ll. abyssus, Jeroni E3/2b20
gehenna i infern < ll. gehenna, BíbBa Mt 23.15
gehenna (jaenna), ço és infern < ll. gehenna, Isac 125/56v

coses baixes i infernals < ll. ima, SeHer 65/16
gehenna, lloc del foc infernal < ll. gehenna, Salms7 988/24v4
gehennal o infernal < ll. gehenna, Salms7 1049/92v20
infestar i enutjar < ll. infestum habere, Brevil 190b/25.24
infestar i impugnar < ll. nocere, SeHer 93/17v
infinides i innumerables < it. grandissime, Decam 121/123
infinidament [o sens fi] < ll. in infinitum, Regim 1.3.4/34v
infirmitat : veg. infermetat
inflada i orgullosa (pensa) < ll. elata, Verba 115/142d
bombolla o infladura < ll. stilla, Dieta 20/8
inflamacions i commocions (d'ira) < ll. impetus, SeMed 5.1.903
cubdícia i inflamació < ll. libido, Jugur 81/36r18
escalfament i inflamació < it. accendimento, Mirall 2.126
encenedor o inflamador (ms. enflamador) < ll. incentor, Salms7 1068/113r23
inflamar i encendre < ll. accendere, ValMax 246/2.47
inflamar i encendre < ll. inflammata, Vita 4/40
inflamar-se i comprendre foc < pr. escomprendre, Matfre 36
inflamar i metre foc < ll. incendere, DeModo A 47/485.20
commoure i inflamar < ll. inflammare, ValMax 132/1.190
cremar i inflamar < ll. urere, DeModo A 121/578.27
encendre i inflamar < it. accendere, Mirall 2.46
encendre i inflamar, rep. < ll. accendere / incendere, Jugur 4/1r7; 8/2v28
escalfar i inflamar (ms. enflamar) < it. accendere, Mirall 2.63
inflamats, ardents i fervents < ll. -, Ludolf 1.59d9
ardents i inflamats (ms. enflamats) < pr. afflamat, Matfre 20
ardent i inflamat < ll. ardere, ValMax 261/2.70
encesa i inflamada < ll. accensa, Cateri 135/72
encés i inflamat < ll. accensus, Jugur 82/36v9
fervent i inflamat (desig) < ll. fervens, OraCa 1.146
fervent i inflamadada, no pas tèbea < ll. -, OraCa Dedic.141
inflament i supèrbia < ll. inflatus, Excit 167/195
ardor i inflament (ms. enflament) < ll. ardor, ValMax 411/2.288
inflar-se i aixecar-se (el mar) < ll. tumere, Troya 82/116
inflar-se i ensuperbir-se < ll. reddere se elatos, Benet B Pròl./31.26
inflat i gros < ll. superbire, Efrem 1.9/92c
inflat i ergullit < ll. extolli, ParesA 156/90a16
inflats i superbiosos < ll. inflati, SeThy 609/73v
inflats i superbiosos (ulls) < ll. tumida, SeMed 5.1.1020
orgullós, inflat < ll. tumens, Comloq 1.3.18/45a31
tornar gros i inflat < ll. intumescere, Comloq 1.2.2/18b38
inflictes o donades (penes) < ll. illatus (inferre p.p.), Salms7 1041/84r16
inflicta o donada (pena) < ll. infligere, GuidoCo ll. 5.10/132
engendrar i influir < ll. influere, CiOfi 2.31/97v
informar i adoctrinar < ll. doceri, Arra 957/138
informar i adoctrinar < ll. informare, Brevil 200b/87.2
informar i adoctrinar < ll. instruere, Brevil 204c/113.4
informar i amonestar < ll. monere, Africa 309/53
amonestar i informar < ll. instruere, CiOfi 1.155/81
amonestar i informar (ms. enformar) < ll. suadere, Verba Pról./108c
edificar o informar < ll. aedificare, Benet C 38/23v
instituir i informar (ms. enformar) < ll. instituere, Efrem 1.1/82d, rep.
instruir i informar < ll. cognoscere, ValMax 290/2.116
instruir, informar < ll. instruere, Comloq 1.2.1/15c29
instruir i informar < ll. instruere, Fronti 1.8.7/12v
infortunat i miserable < ll. -, Job 20.22
miserable i infortunada < ll. infausta, SeMed 4.4.845
trist, infortunat < ll. miser, SeThy 907/81
infortuni [o gran mal] < ll. infortunium, Regim 3.1.18/92
desaventures i infortúnies < ll. fata, SeHer 396/30v
inútil i infructuós < ll. inanus, SeHer 171/20

inútil i infructuós < ll. inutilis, Salms7 996/32v26
vana i infructuosa (art) < ll. inrita, ValMax 402/2.276
infusos i donats (dons) < ll. distribuere, Secre A 25/1
infusa i escampada de sobre < ll. infundere, Psalt 1.62
infusa o tramesa (gràcia) < ll. infusa, Salms7 970/4r11
infuses [o demunt trameses] < ll. infusae, Regim 1.2.33/31
espargit i infús < ll. conspergi, Benet B 2/35.22
ingeniós : cf. enginyós
subtil, agut i ingeniós (pensament) < ll. acutissime, CiOfi 1.156/81v
ingrat i desconeixent < ll. ingratus, GuidoCo 9.21/325
ingrat i desconeixent < ll. ingratus, Jeroni E44/38c2
ingrat i desconeixent < it. ingrato, Medici 72/45v; 215/132
ingrat o desconeixent < it. ingrato, Mirall 1.67
ingrat i desconeixent < ll. ingratus, Psalt 3.61
ingrats i desconeixents < ll. ingrati, Revel 95/34b
ingrat o menysconeixent < ll. ingratus, Troya 146/194
desconeixents o ingrats < ll. ingrati, Salms7 1025/65r15
goliart i ingrat < it. scostumato, Decam 363/372
ingratitut i desconeixença extrema < it. ingratitudine, Decam 86/88
ingratitut i desconeixença < it. ingratitudine, Mirall 1.47
ingratitut i desconeixença < ll. ingratitudo, Psalt 1.58, 62, 3.18
és inhibit i vedat < ll. non licet, CiOfi 3.23/136
inhumanament i cruel < ll. -, Econ 1.184
crueltat i inhumanitat < ll. feritas, ValMax 249/2.51
iniqua, contrariosa i aspra (fortuna) < ll. iniquitas, Brevil 190b/26.13
inics, cruels i malvats < ll. mali, Psalt 1.37
inic i cobert < ll. perfidus, ValMax 29/1.42
inic i horrible < it. inimico, Decam 19/14
inic i injust < ll. iniquus, Provid 38/114
inigament i mala < ll. improbe, ValMax 95/1.138
iniqua i mala (cosa) < ll. iniquum, FursV 3.8.4
inics i mals < ll. iniqui, Ludolf 1.42b23
iniga i maliciosa < ll. pernicies, CiOfi 2.9/87
inic (ed. enic) i malvat < ll. iniquus, Excit 50/69; pl. 147/173
inic i malvat < ll. inique, Jeroni E8/5a5
iniques i malvades < ll. iniqua, Psalt 3.48
inicament i malvada < ll. inique, Psalt 3.25
inic i malvat < ll. nequior, Brevil 190b/26.19
sobre-inic i sobre-malvat < ll. nequissimus, OraCa 2.80
iniqües i malvades < ll. pravae, Isac 32v/15v
iniqua i malvada (mà) < ll. scelerata, SeHer 1317/53v
inic i malvat < ll. sceleratus, ValMax 271/2.89
inic, malvat i cruel < ll. truculentus, ValMax 396/2.266
inics i perversos < ll. mali, Kempis 2.6/1827
iniqua i no piadosa < ll. impia, Escacs 2.1/26
iniqües, tristes i males (cogitacions) < ll. malae, Kempis 3.7/2627
iniga, vil i desconeixent (fortuna) < ll. iniqua, ValMax 304/2.137
criminosament i iniga < ll. sceleratus, ValMax 453/2.349
falsos i inics (testimonis) < ll. falsi, StHon 381/53
mala i inigua < ll. iniquus, Comloq Pról./1d10
mals i inics < ll. mali, BíbBa Mt 12.34
mals i inics (manaments) < ll. mala, DeModo A 56/497.15
mal i inic < ll. pravus, ValMax 202/1.288
malvat i inic < ll. deterior, Brevil 190b/26.7
malvat i inic < ll. nefarius, ValMax 299/2.130
malvada o iniqua < ll. iniquus, AlbLoq 4a/596
pecador i inic < ll. iniquus, DeModo B 163
pervers i inic < it. perverso, Medici 39/23v
prava, iniqua i perversa (intenció) < ll. prava, Ludolf 1.139c12
amb malícia inicament (acusada) < esp. con malicia, VallCàr 70.28/906

inimicícia i divisió < ll. -, ValMax 60/1.85
iniquitat i malícia < ll. iniquitas, Ludolf 1.54c35
iniquitat i malícia < ll. nequitia, Ludolf 2.85b17
iniquitats i pecats < ll. iniquitates, Efrem 1.9/93a
iniquitat i pecat < ll. iniquitas, Miseria 1.3/168r3, rep.
iniquitats i pecats < ll. iniquitates, Verba 21/118a
delictes i iniquitats < ll. delicta, Excit 64/83
malesa i iniquitat < ll. malitia, Sermó 4/128
pecat i iniquitat < ll. iniquitas, BíbBa Mt 13.41
pecats i iniquitats < ll. iniquitates, DeModo A 64/506.25
pecat i iniquitat < ll. scelus, SeThy 341/67v
injúries i adversitats < ll. mala, Ludolf 2.25b34
dir injúries i blastomies < ll. vituperare, Efrem 1.3/84c
injúries i contumèlies < ll. contumelia, Josefus 1.19/16b
injúries i damnatge < ll. -, Alex 135r
injúria i escàndel < ll. iniuria, Benet B 4/41.3
injúries, greuges i danys < ll. iniuria, Alex 74v
injúries, greuges i vituperis < ll. -, Alex 106v
injúries i males paraules < ll. iniuriae, Isac 78v/36v
injúries i oprobris < ll. iniuria, Ludolf 1.114b26
injúria i tort < ll. iniuriae, Secre B 45/3, rep.
injúries i torts < it. malizia, Decam 29/26
injúries i torts ed. < ms. torts, Bla1521
injúries i venjances grans < it. ingiurie, Mirall 2.132
injúries o vilanies < ll. improperia, Josefus 4.6/86b
injúries i vituperis < ll. contumeliae, Cateri 144/77v
danys i injúries < ll. damna, Ludolf 1.121c34
enuigs i injúries < it. ingiurie, Mirall 2.162
escàndels i injúries < ll. scandala, Kempis 3.48/4537
greuge i injúria < ll. culpae, Troya 32/45
hontes i injúries < ll. contumelia, BíbBa Ll 20.11
hontes i injúries < ll. iniuria, Isac 27v/13v
hontes i injúries < ll. iniustitia, Isac 18v/9
minves i injúries < ll. -, Mirall 2.134
oprobri i injúries < ll. contumelia, OraCa 2.85
torts i injúries < ll. iniuriae, Gesta 54.5/141.4
torts i injúries < ll. -, Econ 2.929
violència i injúria < ll. violentia, Josefus 5.3/104a
ofendre [i fer injúria] < ll. forefacere, Regim 3.2.12/100v
escarnir i injuriar < ll. insultare, Medit 411
nafrar o injuriar ms. / damnificar ed. < ll. laedi, Regim 3.3.11/121
ofendre i injuriar < ll. offensores, Troya 51/73
reprendre i injuriar < ll. exprobrare, ValMax 283/2.105
injuriat i agreujat < ll. -, Alex 91r
injuriosament i vituperosa < ll. iniuriose, ValMax 99/1.144
contumeliosa i injuriosa (resposta) < ll. contumeliosus, Jugur 20/10v18
contumèlia o paraules injurioses < ll. contumelia, Salms7 1021/61r3
molestats damnoses o injurioses < ll. molesta, CiOfi 1.52/26v
injust i pervers < ll. iniquus, Job 18.21
tirannia i injust i superbiós exercici de senyoria < ll. tyrannidis, Benet D 27
deceptòriament i injustament < it. ingiustamente, Mirall 2.33
inic i injust < ll. iniquus, Provid 38/114
calúmnia o injustícia < ll. calumnia, ValMax 471/2.375
tort i injustícia < ll. -, Mirall 1.147
torts o injustícies ms. / injúries ed. < ll. obliquitates, Regim 3.2.15/102
[transpassaments o] injustícies [o errades] < ll. transgressiones, Regim 3.2.15/102
inm- : veg. imm-
innocència o modorria < it. milensaggine, Decam 59/57
rusticitat, grosseria i innocència < ll. rusticitas, DeModo B 135
innocents i sens culpa < ll. innocens, Escacs 1.2/16, rep.

innocent i sens culpa < it. innocente, Mirall 1.147
innocent i incolpable < it. innocente, Mirall 1.147
innocent i sens màcula ed. < ms. innocent, Eix1523
innocent i quiti < ll. innocens, Troya 27/38
benigne i innocent < ll. innocens, Psalt 1.56
sens culpa o innocent (ed. ignoscent) < ll. innocentia, Mores 16
pura i innocent < ll. innocens, SeThe 668/91
[mudar o] innovar < ll. innovare, Regim 3.2.20/105
innòxia, sens culpa < ll. innoxia, Josefus 15.6/332b
dir o innuir < ll. (adiungi), CiPar A 41/5.154
innumerable i sens nombre < ll. -, CiPar B 38/5.115
infinides i innumerables < it. grandissime, Decam 121/123
moltes i innumerables (llàgrimes) < it. assai, Decam 211/211
moltes i innumerables < ll. nimius, Arra 962/149
contumàcia o inobediència < ll. contumax, ValMax 283/2.105
inobedient i rebel.le < ll. rebellis, Psalt 3.182
inòpia i misèria < it. miseria, Medici 51/31
inopinada i no albirada < ll. inopinabilis, Jeroni E44/38a2
inquieta i movible < it. inquieta, Mirall 2.150
inquieta i no reposada < ll. inquieta, Troya 76/107
inquiets i somoguts < it. inquieti, Mirall 1.78
inquietar i torbar en llur repós < ll. inquietare, DeModo B 128
inquietat i destorbat < ll. inquietari, DeModo A 128/587.26
inquirir : cf. enquirir, querir
inquirir i demanar < ll. inquirere, Cateri 153/82v
inquirir i demanar < ll. inquirere, Ludolf 1.41d24
cercar o inquirir < ll. perquirere, Econ 2.210
demanar i inquirir < ll. quaerere, Ludolf 1.138c7
repetir i altra vegada inquirir < ll. repetere, CiOfi 1.50/26
inquisició i investigació < ll. investigatio, CiOfi 1.12/10
inquisicions i demandes < it. dimande, Mirall 1.139
col.lació i inquisició < ll. collatio, Verba 42/187c
examen i inquisició < ll. iudicium, Benet B 2/35.26
investigació o inquisició < ll. investigatio, Salms7 1046/90r28
insensat i desmemoriat < it. dissensato, Mirall 1.73
foll i insensat / orat < ll. stultus, Medit 523/530
insidiós o aguaitós < ll. insidiosus, Troya 60/86
insigne o molt excel.lent < ll. insignis, ValMax 415/2.293
insignes i savis (homes) < ll. cordati, Job 34.10
savis i insignes homes < ll. sapientes, Job 34.2
insignes o divises < ll. insignia, ValMax 252/2.55
insignes o ornaments < ll. insignia, ValMax 253/2.59
insignes o senyals < ll. insignia, ValMax 114/1.167; 298/2.127
senyals i insígnies < ll. signa ('estàtues'), CiPar A 13/1.117
ornats i insignits (de virtut) < ll. gratuiti, Brevil 211c/151.23
insolència o supèrbia < ll. insolentia, ValMax 351/2.204
insolent o foll < ll. insolens, CiPar A 42/6.3
insost i massa còbeu < ll. cupidus, Comloq 1.8.6/70d35
inspirar i amonestar < ll. compellere, Psalt 1.62
instable i inconstant < ll. instabilis, Psalt 1.21
voluble i instable < ll. volubilis, Africa 334/54
instància i diligència < ll. instantia, Troya 36/51
instància i franca (?) fortalesa < ll. instantia, ParesA 125/66c23
instància o perseverència < ll. instantia, Salms7 977/12r24
precs i instància < ll. preces, Ruff 8.30
instant i moment < ll. instans, GuidoCo 22.10/809
instar o contravenir < ll. instare, Salms7 1020/60r13
instar i requerir < ll. instare, SeThy 269/65
amonestar i instar < ll. monitionem subdere, Ludolf 1.138a9
instaurar i tornar a la batalla < ll. instaurare bellum, Troya 122/160

per instigació i consell < ll. hortatu, ValMax 66/1.94
manament i instigació < ll. imperium, ValMax 64/1.92
instigar o inclinar ms. / induir ed. < ll. instigare, Regim 2.2.9/65
instigar i induir < it. indurre, Mirall 2.158
impel.lir i instigar < ll. -, CiOfi 1.7/8
instincció o inclinació ms. / instinct ed. < ll. instinctus, Regim 2.1.1/46v
institució i regla < ll. institutio, Ruff 16.99
instituir : cf. instruir
instituir i fer < ll. institutus, Vita 73/271v
instituir i informar < ll. instituere, Efrem 1.1/82d, rep.
instituir i mostrar < ll. instruere, Ruff 16.119
instituir i ordenar < ll. instituere, Psalt 2.49
instituir i ordenar (la batalla) < ll. instituere, Troya 133/176
instituir i ordenar < ll. instituere, ValMax 173/1.248; 442/2.331; 466/2.368
instituir i preposar < ll. instituere, Ruff 31.45
establir i instituir ed. < ms. establir, Bla1521
ordonar o instituir < ll. competere, Benet C 25/19v
instituïts i governats < ll. institueri, Paul 12/319.5
posats i instituïts < ll. instituere, ParesA 166/100a22
instrucció i regla (militar) < ll. disciplina, ValMax 89/1.127
instrucció i saber < ll. instructio, Ludolf 1.141c13
[erudició o] instrucció < ll. eruditio, Regim 1.1.1/1v
esmena i instrucció < ll. emendatio, Verba 195/141c
magisteris i instruccions < ll. magisteria, Troya 30/42
maestre i instruïdor < ll. instructor, Psalt 1.59
instruir i amonestar < it. ammonire, Medici 167/101v
instruir i avisar < ll. praemonere (ed. praemunire), Excit 104/125
instruir i ensenyar < ll. docere, Excit 122/145
instruir i ensenyar < ll. instruere, ParesA 137/76a14
instruir i ensenyar < ll. instruere, Vita 4/40
instruir i formar (la batalla) < ll. instruere, Jugur 49/22v4
instruir i informar < ll. cognoscere, ValMax 290/2.116
instruir, informar < ll. instruere, Comloq 1.2.1/15c29
instruir i informar < ll. instruere, Fronti 1.8.7/12v
instruir i mostrar < it. mostrare, Decam 46/43
amonestar i instruir < ll. erudiri, Verba 31/124d
ensenyar i instruir < ll. docere, Jeroni E9/5c24
ensenyar i instruir < ll. docere, Ruff 8.73
ensenyar i instruir (ed. instituir) < ll. docere, Ruff 1.600
ensenyar o instruir < ll. docere, Salms7 1023/62r27
mostrar i instruir < ll. docere, SeMed 1.1.3
mostrar i instruir < ll. instituere, Ruff 8.88
instruïts i adoctrinats < ll. eruditi, Josefus Pròl./2b
instruït i adoctrinat < ll. instrui, Isac 38/18v
instruïts i amonestats < ll. doceri, Benet C 7/11v
instruïts i amonestats < ll. moniti, ValMax 3/1.18
ha instruït o demostrat < ll. instruxit, Mores 2
instruït i ensenyat < ll. instructus, PurPa 6/351
no instruït ni exercit ni avists (soldats) < ll. molles, Alex 37v
instruït i sabent < ll. doctus, Troya 44/63
abeurat i instruït (de ciències) < ll. imbutus, Troya 66/93
adoctrinat i instruït < ll. instrui, Isac 102v/47, rep.
cient i instruït < it. maestro, Decam 31/27
criat i instruït ed. < ms. nodrits, Eix1523
ensenyats i instruïts < ll. docere, Benet C1/5
[ensenyat o] instruït < ll. erudiendus, Regim 1.1.1/1v
instruments o eines < ll. instrumenta, Josefus 4.7/92a
instruments o matèria de < ll. instrumenta, Brevil 201c/96.19
eines i instruments < ll. instrumenta, Vita 80/307
orgue [o instrument] < ll. organum, Regim 1.3.7/36v; pl. 1.11/8

insuficient o no bastant < ll. insufficiens, Jeroni 281/53a25
insuflar o bufar < it. soffiare, Mirall 2.58
comoció i insult < ll. insultatio, ValMax 308/2.143
insultar i escometre < it. insultare, Mirall 1.136
indómita i insuperable < ll. indomitus, SeHer 39/14
integre : veg. entegre
integrament i perfecta < ll. integritas, Brevil 202c/101.22
incorrupció o integritat < ll. incorruptio, Ruff 30.14
intel.lectuals o de la ànima < ll. intellectualia, Regim 1.1.11/7v
intel.lectuals [o de l'enteniment] < ll. intelligibiles, Regim 1.3.8/37
intel.ligència o enteniment < ll. intelligentia, Salms7 1112/157r7
intel.ligència i raó < ll. ratio, CiOfi 1.7/7
intel.ligència o saber < ll. intelligentia, Benet C 2/7
intemperància o incontinència < ll. intemperantia, ValMax 58/1.83
intemperància o luxúria < ll. intemperantia, ValMax 139/1.201
dissolució o intemperància < ll. intemperantia, Mores 122
intemprat [o no temprat] < ll. intemperatus, Regim 1.2.31/30
intenció (ed. entenció) i creença < ll. intentus, Troya 219/288
intenció i cogitació < ll. intentus esse, OraCa 1.144
intenció i coratge < ll. mens, Alex 98r
intenció i desig < ll. anhelare, Troya 196/257
intenció i desig < ll. intentio, Troya 73/103
intenció i propòsit (ms. preposició) < ll. propositus, Troya 195/256
costums i intencions < ll. mores, Benet C 2/7
desig o intenció < ll. appetitus, Jeroni E14/10b11
propòsit (o intenció) [ms. entenció] < ll. speculatio, Regim 1.1.12/8v
voler i intenció (ms. entenció) < ll. mens, Alex 148r
voler o intenció < it. volere, Fiore 8.63
voluntat i intenció < ll. voluntas, Josefus 5.1/101c
intent i modo ed. < ms. manera, Eix1523 c.336
intercessió, pregària o suplicació < ll. intercessio, Jeroni E62//52a9
intercessor i entrevenidor < ll. intercessor, Excit 157/184
intercessor o mitjancer < ll. intercessor, Excit 157/184
medis i intercessors ed. < ms. mitjancers, Eix1523 c.363
interfecció i matament < it. interfezione, Mirall 2.124
interior o dins < ll. interior, DeModo B 129
interior i entranyes < ll. interiora, Job 30.27
entremesclat i interjecte < ll. -, CiPar A Ded.115
triga o intermissió < ll. intermissio, Benet C 15/16
entrevall o interposició < ll. interpositio, Salms7 1081/126v16
intèrpretes o adevins < ll. augures, ValMax 33/1.48
interpretador (enterpretador) o torsimany < ll. interpres, ParesA 158/91d26
interpretador (enterpretador) o torcimany < ll. interpres, ValMax 62/1.88
declarar i interpretar (somnis) < ll. solvere, Alex 3v
un home que espon i interpreta (ed. enterpetra) < ll. interpres, PurPa 1/171
interrogació o demanda < ll. -, DeModo B 156
interrogar i demanar < ll. interrogare, GuidoCo 3.24/114
examinar i interrogar (ms. enterrogar) < ll. examinare, Dieta 86v/87v
examinar i interrogar (ms. enterrogar) < it. esaminare, Medici 199/121v
interrogat i demanat < ll. requisitus, Comloq 1.1.7/8d28
request i interrogat < it. esaminato, Mirall 1.161
interval o espai < ll. intervallum, Benet C 8/14
precordial i íntima (virtut) < ll. intima, Dial 3.1/170.22
intitulat [o apellat] < ll. intitulatus, Regim 1.1.1/1v
sil.logismes i intricaments (entricaments) < ll. syllogisma, ParesA 161/94d1
intricats i avists < ll. perspicui, Comloq 1.6.4/62b23
nuegoses i intricades (entricades) (problemes) < ll. nodosae, ParesA 161/94a18
subtils i intricades (paraules) < ll. subtiles, Jeroni E15/11d29
intrínseques o dedins < ll. interiores, Salms7 987/23v22
intrínseca i mental < ll. mentalis, Psalt 2.7

familiars i intrínsecs amics < ll. consiliari, Job 19.19
introduir i metre < it. condurre, Mirall 1.58
introduït o mès < ll. introduci, DeModo B 10
indurida i intuixegada < ll. obstinatio, Dieta 19v/6v
inundats o mullats < ll. inundantes, Jeroni E43/37a1
inusitada i no acostumada < it. inusitato, Mirall 2.59
novella i inusitada (manera) < ll. haut usitatus, SeMed 5.1.899
inútil i infructuós < ll. inanus, SeHer 171/20
inútil i infructuós < ll. inutilis, Salms7 996/32v26
inútil, malvat i inepte (servidor) < ll. iners, CiPar A 39/5.129
inútils i no profitables < ll. obesse, CiOfi 2.12/88
inútils i no profitosos < ll. inutilis, Comloq 1.4.2/48d40
inútil i no profitós < it. inutile, Mirall 1.25
inútils i vanes coses < ll. curiosa, Kempis 3.48/4581
inútil i và < ll. inanis, CiPar A 44/6.28
inútilment i vana < ll. supervacue, Salms 34.7
invàlides i nul.les (defensions) < ll. invalida, ValMax 367/2.227
assalts i invasions < esp. assautes, VallCor 42.29/43.21
invenció o trobament < fr. truevement, Tresor B 3.3.1
desigs i invencions < ll. adinventiones, Salms 98.8
investigació o inquisició < ll. investigatio, Salms7 1046/90r28
inquisició i investigació < ll. investigatio, CiOfi 1.12/10
investigant o encercant < ll. investigans, Salms7 969/2v16
investigar i escrutar < it. sindacare, Medici 183/111v
investigar i escrutir < it. investigare, Medici 178/109
investigar i metre en efecte < ll. exquaerere, Salms 110.2
demanar i investigar < ll. quaerere, CiPar A 23/3.70
requerir, investigar i encercar < ll. requirere, CiPar A 7/1.23
invidència, ço és enveja < ll. invidentia, Salms7 1051/94v23
invisibles i no aparents < ll. invisibiliter, Revel 6/10b
invocar i apellar < ll. invocare, Verba 35/127a
invocar i convidar < ll. invitare, ValMax 277/2.96
invocar i pregar < ll. invocare, Ludolf 2.6c27
invocar i reclamar < ll. invocare, Excit 53/73; 160/187
involut i embolicat < ll. involvi, DeModo B 127
involvat i embarassat < it. inviluppato, Medici 45/27v
ionis o ionins < ll. Ionii, Josefus 1.11/11c
ira i baralla < pr. colera, Matfre 30
ira i fellonia < ll. ira, ValMax 275/2.93
ira [o furor] < ll. furia, Regim 3.2.12/100v
ira i furor < ll. irata, SeMed 2.1.136
ira i indignació ed. < ms. fellonia, Eix1523
ira i indignació < ll. ira, Excit 155/182
ira, iracúndia < ll. iracundia, ParesA 151/84d23
ira i melanconia (ms. malanconia) < it. malinconia, Medici 144/89
ira, odi, rancor i mala voluntat < ll. inimicitia, Alex 71r
ira i odi < it. odio, Decam 577/589
ira i odi < it. odio, Mirall 1.47
ira i rancor < ll. iracundia, Ludolf 1.129c35
ira i rancura < ll. rancor, AlbCon 127/157
[aïrats o] haguts en ira < ll. odienda, Regim 1.3.11/39
enuig i ira < ll. amaritudo, Job 21.25
felló i ple d'ira < esp. sañoso, VallCor 59.15/60.29
furors i ires < ll. contumelia, Ludolf 1.99d15
furor i ira < ll. furor, AlbLoq 5a/599
furor i ira < ll. furor, Alfons 3.36/35v
iracúndia i ira < ll. iracundia, DeModo B 137
ésser irat, haver alguna ira < ll. iratus, AlbLoq 3b/592
odi i ira < ll. ira, SeMed 3.3.591
rancor, ira i odi < ll. rancor, Ludolf 1.128d15

tristícia i ira < it. tristizia, Decam 247/249
tristor, ira, dolor i desplaer < ll. -, Alex 93r
iracúndia i ira < ll. iracundia, DeModo B 137
ira, iracúndia < ll. iracundia, ParesA 151/84d23
homes iracundos i feroces < ll. immites, Ludolf 1.114c15
iràixer's i enfellonir < ll. iratus, Jeroni E7/4c19
iràixer i enfellonir-se < ll. irasci, ParesA 157/90c15
iràixer o ésser felló (ms. felon) < ll. irasci, Verba 2/109a, rep.
[iràixer's o] portar ira < ll. irasci, Regim 1.3.7/36
enfellonir i iràixer < fr. se courroucer, Sidrac 30/77.17
irascible (ms. irresible) o aïrible < ll. irascibilis, Miseria 1.3/130a
irascible o irosa (passió) < ll. irascibilis, Salms7 1059/103r24
irat : cf. aïrat
irat i despagat < fr. courroucié, Gral 134/140
irat i despagat < fr. courroucés, Sidrac 10v/3.12
irat i felló < it. irato, Medici 10/6
irats i torbats < ll. irati, ValMax 73/1.104
ésser irat i haver alguna ira < ll. iratus, AlbLoq 3b/592
despagat i irat < pr. yratz, DeJer 41/44
dolent i irat < pr. corossatz, DeJer 39/41
felló i irat < ll. -, Alex 26r
foll, desterrat i irat ed. < ms. exerrat, Bla1521
foll i irat < ll. iracundus, Escacs 2.6/73
indignat [o irat] < ll. indignatus, Regim 1.2.16/20v
trist i irat < ll. irasci, Alex 183v
arc iris, en romans arc de sant Martí < ll. arcus, Josefus 1.7/10a
[ironia i] derisió < ll. derisio, Regim 1.2.29/28v
irosa i cruel (cara) < ll. trucis, ValMax 367/2.228
ésser fayner i irós SM / enfellonir-se B < fr. etre couroçable, Tresor 3.14.51
folls i irosos < ll. iracundi, Cel.la B 249/74b
furiós [o irós] < ll. furiosus, Regim 1.2.14/18v
irascible o irosa (potència de l'ànima) < ll. irascibilis, Salms7 1059/103r24
irreprensible, ço és sens reprensió < ll. irreprehensibilis, Jeroni E41/35d24
irrisió : cf. derisió
irrisions i paraules d'escarn < ll. irrisiones, AlbLoq 5c/601
escarnis i irrisions < ll. subsannatio, Job 34.7
irritats i anul.lats (decrets) < ll. rescindere, Jugur 11/4v11
venir i irruir < ll. irruere, Troya 37/51
isnell o espert < fr. isniaus, Tresor B 2.66.5
isnel.la o ivaçosa < fr. isnele, Tresor B 2.85.7
isnel.litat o espertesa < fr. isneleté, Tresor B 2.116.5
iterant i cometent < ll. recidivus, Psalt 3.18
iuguitat o continuitat de viure < ll. iugitas vivendi, DeModo B 140, rep.
ivaçosament i cuitada < ll. celeritas, CiOfi 1.131/69v
ivaçosament i cuitada < ll. citius, Excit 34/51
ivaçosament i cuitants < ll. festinantes, BíbBa Ll 2.16
ivaçosament i sobtosament < ll. repente, Jugur 59/27r4
ivàs i tost < ll. velox, Ruff 7.113
ivaçosa o cuitosa < ll. repentina, Amor 17.37
ivaçosos (ms. ivarçosos) i lleugers < ll. faciles, Efrem 1.1/82d
ivaçós (iverçós) i no ordenat (còrrer) < ll. inordinatus, Troya 120/158
aparellat o ivaçós (ms. iverçós) < ll. promptus, Spec A 8/125.8
cuitós i ivaçós < ll. repentinus, Verba 42/188a
espeagat i ivaçós (ms. iverçós) (corredor) < ll. velocissimus, Efrem 1.7/88c
isnel.la o ivaçosa B < fr. isnele, Tresor 2.85.7
rèbeu i ivaçós (ms. iverçós) i soptosament < ll. repentinus, Efrem 1.3/84c
soptosament i ivaçosa < ll. celer, ValMax 435/2.320
tost i ivàs (la mort) < ll. festinans, Amor 21.5
tost, ivàs (ed. ivars) < it. omai, Dant 2.17.97
sens triga, ans ivaçosament (ms. ivarçós)< ll. velociter, Salms7 985/21r14

J

jac (ms. gach) o llaudell ('lleuder') < ll. diplois, Salms7 1014/54r4
llaor o jactació < ll. iactatio, Salms7 1024/65r5
gaubança i jactança i vanaglòria < ll. iactantia, Rufí 7.414
jactància o gaubança i vanaglòria < ll. iactantia, ParesA 144/79a6
jactància i supèrbia < ll. iactantia, Spec A 6/121.16
jactància o vana demostració < ll. iactantia, Spec A 7/123.4
jactància i vana glòria < ll. jactanter, DeModo A 98/548.14, rep.
jactància o vana glòria < ll. iactantia, Rufí 1.196
jactància i vana glòria < ll. iactantia, Spec B 6/25.17
per adulació i jactància < ll. arroganter, CiOfi 1.2/3
elació i jactància < ll. elatio, Benet D 4/14
vanaglòria i jactància ed. < ms. vanaglòria, Eix1523 c.328
jactar i desestimar (ed. destimar) < ll. iactare, Mores 75
jactar i dir maliciosament < ll. iactanter, Psalt 3.181
jactar-se o lloar-se < ll. iactare, Salms7 1010/49v2
jactar i lloar < ll. iactare, ValMax 203/1.289
jactar-se i vanar-se < ll. iactare, Excit 56/75
lloar-se i jactar-se < ll. iactare, DeModo A 64/506.23
jactures o damnatges < ll. iacturae, ValMax 30/1.44
jactures i darts < ll. tela, CiPar B 28/4.42
jactura o destrucció < ll. iactura, ValMax 333/2.180
jactura o destrucció i pèrdua < ll. iactura, ValMax 373/2.235
prostrat (ms. prostat), jaent < ll. prostratus, ParesA 131/71b11
jagut : veg. ajagut
jamecar : veg. gemecar
escarnir i janglar < ll. irridere, ParesA 158/91c11
jaquir i gitar < ll. iacere, Rufí 1.646
jaquir i lleixar < ll. derelinquere, Efrem 1.5/87a
jaquir o lleixar < ll. omittere, Salms7 1014/55r11
abandonar i jaquir < it. abbandonare, Mirall 1.81
absolre i jaquir (un presoner) < it. lasciare, Mirall 1.162
decaure i jaquir < fr. dechier, Tresor V 2.23.4
deposar o jaquir i foragitar < ll. deponere, Jeroni E29/25b1
deposar i jaquir < ll. deponere, ValMax 339/2.188
donar o jaquir < ll. dimittere, Benet C 7/12v
oblidar i jaquir < ll. evitare, Isac 54v/26
oblidar i jaquir < ll. omittere, Rufí 8.4
perdre i jaquir < ll. perdere, ParesM 58/63b15
renunciar i jaquir < it. rinunziare, Mirall 1.71
traspassar i jaquir < ll. praeterire, Jeroni C14/84a27
donar assalt i jaquir-se anar < ll. irruere, ParesM 57/62d21
jaquit o desemparat < it. abbandonato, Mirall 1.149
dissoltes i jaquides < ll. enecandus, ParesA 187/81b15
obmès i jaquit < ll. praetermissus, CiOfi 2.88/126v
jardí o pomer < ll. pomerius, Isac 45v/22
horts i jardins (ms. gerdins) < ll. hortus, Cel.la B 250/75a
verger o jardí < ll. -, Econ 1.911
jaure i caure < ll. cadere, Psalt 3.29
jaure i dormir < ll. dormire, Josefus 7.15/169d
jaure i reposar < ll. incubare, ValMax 271/2.85
joc i burla < ll. iocus, ValMax 469/2.372

joc o rialles < it. riso, Decam 414/425
joc i rialles < ll. risus, Josefus 5.8/110a
jocs i solaces < ll. ludi, Jugur 66/30v2
jocs i trufes < ll. iocare, CiOfi 1.104/51
burla o joc < ll. ludus, Cateri 133/70
burloses i de jocs (paraules) < ll. iocosus, CiOfi 1.134/71v
amb jocunditat i alegria ed. < ms. alegrament, Eix1523
jocunditat i alegria < it. giocondità, Medici 109/68
jocunditat i alegria < ll. iocunditas, Psalt 1.68
jocunditat i alegria < ll. -, Ludolf 1.26a24
alegria i jocunditat < ll. iucundus, Excit 69/88
alegria i jocunditat < ll. laetitia, Vita 79/302v
alegrar i donar gran joi i consolació < ll. laetificare, DeModo B 163
joia i festa < fr. joie, Gral 4/2; 27/27; 142/149
de joia i de festa < ll. festiva, CiPar A 38/5.101
joiós : cf. gojós
joiós i alegre < ll. hilaris, ValMax 280/2.102
joiós i alegre < ll. laetus, ValMax 42/1.60
joiosa (ed. joyosa) i riallosa (fortuna) < ll. laeta, Africa 298/52
alegre i joiós < ll. gaudenter, Vita 11/75
alegra, plasent i joiosa (ms. gloriosa ?) < ll. iocundissima, Psalt 3.1
alegre i joiós < ll. laetus, Alex 20r
alegra i joiosa < ll. laetus, Ludolf 1.66b9
alegre i joiós < ll. laetus, ValMax 174/1.250; 262/2.71
exultant i joiós < ll. exultans, Josefus 3.6/57d
bell i joliu < fr. beauté, Chart 140
jorn i alba clara < it. giorno, Decam 94/95
dia o jorn < ll. dies, Benet C 18/17
camí o jornada < ll. dieta, Dieta Títol
camins i jornades < ll. itinera, Jugur 37/17v7
jornaler i llogader < ll. mercenarius, Excit 57/77
conreador i jornaler < ll. -, Job 31.39
jou i lligam < ll. iugum, ValMax 397/2.267
jove i fadrí < ll. adulescens, ValMax 105/1.154
jove o fadrí < fr. enfant, Tresor V 2.3.4
joves i fadrins < ll. pueri, Alfons 4.18/44
jove, gentil i fresca < it. fresca - gagliarda, Decam 279/281
juniors o pus joves < ll. adolescentiores, Benet C 22/19
joyes i divises < ll. insignia, ValMax 256/2.63
joyes i ornaments < ll. ornamenta, Brevil 201c/96.21
joya i solaç < fr. joie, Gral 68/69
joya i solaç i deport < fr. joie, Gral 4/2
alegrar-se i jubilar < ll. iubilare, Ludolf 1.23d16
judicat i punit < it. giudicato, Mirall 2.101
judicativa [o jutjadora] < ll. iudicativa, Regim 1.2.6/13
judici i execució < it. giudizio, Mirall 2.42
dèbil i jueu de cor < ll. timidus, Econ 1.649
combatador i jugador < ll. certator, Alex 49r
jugant i alegrant < ll. ludens, CiPar A 3/Pròl.38
moure i jugar (la cua) < ll. constringere, Job 40.12
juglar i albardà < ll. histrio, Dieta 42/36v
juglars i albardans ed. < ms. juglars, Bla1521
juglar o passafrido < ll. histrio, Dieta 49/46
juís i corts < ll. iudicia, AlDíd 68/163.21
per juí i dretura < fr. par droiture, Chart 244
juí i dretura < ll. justicia, Legenda 2.88
juí o plet < ll. iudicium, BíbBa Mt 5.40
juí o pleit < ll. iudicium, FursV 4.15.5
privat de tot juí i saviesa < ll. demens, CiPar A 25/4.5
juí i sentenciar < ll. iudicium, CiOfi 2.71/118

arbitre i juí < ll. iudicium, Benet B 24/65.1
estimació i juí < ll. aestumare, ValMax 403/2.277
juments o bèsties < ll. iumenta, Salms7 1035/77r5
juments (ed. jugamans), ço és egues < fr. jumentes, Polo 54.51
juniors o pus jóvens < ll. adolescentiores, Benet C 22/19
juntes i torneigs < ll. olympia, Provid 24/105
juntura (ed. junctura) i entretallament < ll. iunctura, Troya 50/71
juntures i fenelles < ll. iuncturae, Pal.la 1.40.46.22
junyir-se i morgonar-se < ll. iungi, Pal.la 1.34.34.19
junt : cf. conjunt
juntes (ms. junctes) o ajustades < ll. coniunctae, Josefus 3.7/60b
junt i cosit ('al costat') < ll. coniunctus, Alfons 1.19/8
pactes, convinences i juraments < ll. foedera, Africa 408/59
sagraments i juraments < ll. iuramenta, Secre B 57/7
jurant i sagramentejant < ll. iure iurando, ValMax 67/2.79
jurar i blasfemar < it. bestemmiare, Mirall 2.102
jurar i prometre < ll. obferre, ValMax 228/2.21
blasfemar i jurar de Déu < it. bestemmiare, Medici 33/20
dir i jurar < it. giurare, Mirall 1.57
dir i jurar < ll. testari, ValMax 270/2.84
prometre i jurar < ll. iurare, Troya 24/33
llegudament i jurídica < ll. iure, ValMax 76/1.108
jussans o baixs < ll. deorsum, PurPa Int./116
jussà i baix < ll. inferior, Comloq 1.10.1/79c35
jussà i inferior < ll. inferior, Brevil 195a/56.9
humil i jussà < ll. imus, Brevil 198c/78.19
inferior o jussà < ll. inferior, Revel 142/48a
justament i dreta < ll. recte, ValMax 163/1.235
just i dreturer < ll. iustus, DeModo A 106/559.7
just i dreturer < ll. iustus, Excit 85/105
just i dreturer < ll. rectissimus, Africa 405/58
just i dreturer < ll. rectus, Psalt 3.46
justament i dreturera < ll. -, Psalt 3.2
just o igual < ll. aequus, ParesA 136/74d23
just i sant < it. santo, Mirall 1.162
justa i virtuosa < it. virtuosa, Mirall 2.127
no just i sens justícia < ll. iniustissimus, Ruff 19.29
és cosa convinent i justa < ll. congruum est, DeModo A 16/447.11
dreturer i just < pr. dreturer, Matfre 81v
dreturer i just < ll. iustus, AlbCon 83/115
justar i porfidiejar < ll. justare, Cateri 153/82v
justícies o batlles o veguers < ll. tribuni et centuriones, Comloq 1.4.1/48c27
justícies i saigs < ll. carnifices, StHon 383/56
no just i sens justícia < ll. iniustissimus, Ruff 19.29
jutges i corregidors < ll. censores, ValMax 68/1.97
jutge i punidor < ll. vindex, ValMax 86/1.123
jutges o regidors B / regidors P < ll. -, AlbCon 124
batlle o jutge < ll. iusticiaris, Dieta 72/73
censor o jutge de les costumes < ll. censor, ValMax 281/2.102; 292/2.119; 380/2.246
judicativa [o jutjadora] < ll. iudicativa, Regim 1.2.6/13
detraccions o mals... jutjaments < ll. detractiones, Jeroni E29/25b4
jutjar i arbitrar < ll. arbitrari, ValMax 397/2.268
jutjar i castigar < ll. iudicare, Job 21.22.
jutjar i declarar < ll. iudicare, Alex 161r
jutjar i defenir (el plet) < ll. diffinire, FursV 3.21.11
jutjar i determinar (plets) < ll. diffinere, FursV 1.98.52
jutjar i determinar < ll. iudicare, ValMax 85/1.122
jutjar i determinar < ll. putare, ValMax 108/1.160
jutjar i estimar-se < ll. arbitrari, CiOfi 1.1/2v
jutjar i examinar < ll. diiudicare, Job 34.3

albirar o jutjar < ll. putare, Jeroni 281/53a33
arbitrar i jutjar < ll. arbitrari, CiOfi 1.74/36v
arbitrar o jutjar < ll. arbitrari, ValMax 65/1.93
determinar i jutjar (el plet) < ll. determinare, FursV 3.23.9
esmar, jutjar i conèixer < ll. dinoscere, ValMax 450/2.344
esmar i jutjar < ll. existimare, ValMax 241/2.39
estimar i jutjar < ll. aestimare. ValMax 89/1.127
estimar i jutjar < ll. iudicare, Verba 31/184a
imputar i jutjar < ll. imputare, ValMax 92/1.132

L

labor (ms. llavor) o faenes < ll. laborare, Benet C 48/27v
labor i treball < ll. labor, Isac 59v/28
labor i treball < ll. operatio, Isac 108v/49v
pessigada i lacerada < ll. dilacerata, Jugur 41/19r23
bassa o lacuna < ll. lacus (ed. locus), Verba 214/162d
laic : cf. llec
laic o setglar < ll. profanus, Josefus 3.11/64a
plorant... deien lamentacions i dolorós plant < ll. clamarunt flebiliter, StHon 380/49
ululaments i lamentacions < ll. ululatus, Ludolf 1.54a18
lamentar i clamar-se < it. lamentare, Fiore 20.76
lamentar-se i plorar < ll. gemere, SeHer 687/34
plorar i lamentar < ll. lugere, Ludolf 1.114c38
lascívia: mala cogitació en vanitats o luxúria < ll. lascivia, DeModo B 140
lascívia o luxúria < ll. libido, Salms7 1039/80v16
lasciviós [o luxuriós] < ll. lascivus, Regim 2.2.10/66
latrocinis : cf. lladronicis
latrocinis i robaria < ll. latrocinia, Brevil 190b/25.12
lausengers o plasenters < ll. assentatores, AlbCon 41/72
lausengeries o lloaments < ll. blandimenta, AlbCon 64/95
fallegaria i lausengeria < ll. adulatio, Dial 1.4/47.4
flux i laximent < ll. fluxus, ParesA 152/86a6
cant, vers, cobla o lay < ll. versus, CiPar A 26/3.120
legació o missatgeria < ll. legatio, ValMax 215/2.3
legats o missatgers < ll. legati, ValMax 64/1.90; 305/2.137
plans i lents (passos) < it. lenti, Dant 1.6.101
lesa i miserable (conciència) < ll. misera, Ludolf 2.103d12
lesiats o trencats (ous) < ll. laesa, Cateri 139/74v
lesió i nafra < ll. iniuria, Brevil 205b/138.15
lesió [o naframent] < ll. laesio, Regim 2.1.16/56
lesió i trencament < ll. laesio, Vita 7/63v
haver goig i letícia i exultació < ll. laetari, Salms 31.11
levitat i inconsideració (mental)< ll. levitas, Ludolf 2.33d29
líber : cf. libert, lliure
líber o franc < ll. liber, CiPar A 33/5.12
franca i líbera < it. libera, Decam 578/591
liberal i copiós < ll. copiosus, Psalt 1.31
liberals i francs ms. / liberts ed. < ll. liberi, Regim 2.2.8/64
liberal [o franc] < ll. liberalis, Regim 1.2.17/21; pl. 1.2.31/29v; 1.4.1/39v
liberal i llarg < ll. largus, DeModo A 18/448.26
liberals i magnificosos < ll. liberales, CiOfi 1.42/23
liberal, de mercé i molt llarg < ll. propitius, liberalis, Gesta 45.9/13
il.liberals [o no liberals] < ll. illiberales, Regim 1.2.17/21
magnificós i liberal < ll. magnificus, Psalt 1.40
magnificós i liberal < ll. munificus, ValMax 211/1.301
noble, magnífic i liberal < ll. liberalissimus, Psalt 1.69
liberalitat i franquesa < ll. liberalitas, Brevil 193/46.8, rep.
liberalitat [o franquesa] < ll. liberalitas, Regim 1.2.3/11v; 2.3.18/82
liberalitat o franquesa < ll. liberalitas, ValMax 210/1.299
liberalitat [o llarguesa] < ll. largitas, Regim 1.2.3/11
franc i libert < ll. liber, Ludolf 2.110b4
libídine o apetit < ll. libido, CiPar B 6/1.20

libídine o voluptat A / l. o carnalitat B < ll. libido, CiPar 21/3.46
voluptat i libídine < ll. libido, CiPar A 6/1.20
libidinós i dissolut < ll. turpis, SeThe 195/82
libidinós o luxuriós < ll. libidinosus, Salms7 1024/64r22
carnal i libidinosa (amor) < ll. -, SeMed 4.3.828 add.
lícit : cf. llegut
cosa lícita i convinent < ll. fas, SeHer 658/33
lícitament i deguda < ll. licere, Jeroni 282/53c27
lícita i deguda < it. lecito, Mirall 1.126
és lícit i honest < ll. decens est, Alex 16v, rep.
lícit i honest < ll. -, Econ 2.319
bona cosa i lícita < ll. licitum, Ludolf 1.120c18
feelment / lícitament i lleial < ll. legitime, DeModo A 59/501.2
vera i lícita < it. vera, Mirall 1.131
licor i humor < ll. liquor, SeThy 107/61v
lig : cf. llei
lig i escriptura < ll. lex, ParesA 162/95c3
lig i ordenament < ll. lex, ParesA 130/70a6
lig i ordinació < ll. lex, Benet C1/5
lig i ordre < ll. lex, Ruff 17.15
pupil.la o lilla (?) < ll. oculus, ValMax 5/1.21
línea o regla < ll. linea, Escacs 4.7/153
lineament o departiment < ll. liniamentum, ValMax 247/2.49
home savi i literat < ll. litteratus, AlbLoq 9c/613
litigació o disputació < ll. contradictio, Provid 2/88
litigar i pledejar < it. litigare, Medici 43/26v
litigiosament i contenciosa < ll. contentiones, CiOfi 1.137/72v
litigós i barallós < ll. litigare, DeModo A 38/473.30
litigoses i de batalla (paraules) < ll. litigosa, Troya 14/19
litijós [o barallós] < ll. litigiosus, Regim 1.2.28/28
llabis i llembrots < ll. labia, Efrem 1.4/86a
llac o estany d'aygua < ll. lacus, ValMax 420/2.300
llac, ço és com una sitja (de Daniel) < ll. lacus, Josefus 10.14/239c
llaços i filats < it. laccioli, Besti 22/50.8/16.2
llaços i lligams < ll. (incursus), DeModo B 137
llaços i lligams < ll. laqueus, DeModo B 150
llaç i lligament < ll. vincula, Efrem 1.11/95d, rep.
lligams i llaç < ll. vincula, Efrem 1.12/96a
nuus i llaços < ll. laqueus, SeThe 1086/99
ret o llaç < ll. retis, AlbCon 48/79
vincle i llaç < ll. vinculum, Efrem 1.11/96a
vincles i llaços < ll. vinculi, ValMax 444/2.334
parada i llaceres < ll. decipula, Job 18.10
lladrar i cridar < ll. latrare, SeMed 4.3.840
lladre i robador (ed. robedor) < ll. furare, Brevil 190b/26.15
lladres i robadors < ll. latrones, Alex 32v
lladres i robadors < ll. raptores, Comloq 1.5.4/58c26, rep.
lladre i trencador de camins < it. rubator di strada, Decam 544/558
lladronicis : cf. latrocinis
lladronicis i roberies < ll. fur, Comloq 1.3.20/47a37
rapina o lladronici < ll. rapina, Dieta 24/13
amagadament i lladronilment < ll. furtivus, Paul 5/315.30
llagots i adulacions < ll. adulatio, Comloq 1.6.3/61d17
adulació i llagot (ms. llegot) < it. adulazione, Medici 263/158
blandícies amb llagots... i donatius < ll. blanditiae, Ludolf 2.27c4
plasentejar i llagotejar < ll. adulari, ValMax 313/2.151
llagoters (ms. llegoters) i retòrics < ll. oratores, AlbLoq 7b/606
adulador o llagoter < ll. adulator, Regim 1.2.3/11v
adulació i llagoteria < ll. adulatio, AlbLoq 8b/609
adulació i llagoteria (ed. llegoteria) < it. adulazione, Mirall 1.123

llaor i llagoteria < ll. plausus, Provid 26/106
llàgrima i sospir < ll. dolor, Valter 4.35/23.17
llàgrimes i sospirs i gemecs < ll. gemitus, Comloq 1.3.2/23b23
dolenta, amb plors i llàgrimes i sospirs < ll. cum fletu et lacrymis, Vita 72/261v
plorant amb doloroses llàgrimes < esp. llorando, VallCor 56.12/57.26
dolors, plors i llàgrimes < ll. luctus, ValMax 198/1.282
gemecs, sospirs i llàgrimes < ll. gemitus, Ludolf 1.125b23
plors i llàgrimes < ll. fletus, SeThy 967/82v
plors i llàgrimes < ll. fletus, Vita 71/257
plor i llàgrimes < it. pianto, Medici 139/86
sospirs i sanglots i llàgrimes < ll. fletus et singultus, Vita 28/189v
tribulacions i llàgrimes < ll. lacrimae, ValMax 230/2.23
estar plorant i llagrimejant (ed. llagremejant) < it. stare in lagrime, Decam 207/207
plorant i llagrimejant (ms. llacrimejant) < ll. lamentabilis, Psalt 2.62
plorar i llagrimejar < ll. flere, Lignum 14/70
plorar i llagrimejar < it. lagrimare, Decam 87/89
plorar i llagrimejar < ll. lacrimare, ValMax 97/1.141
trigues o llaguí < ll. morae, Jugur 30/14v7
llaguiar i trigar < ll. trahere, Jugur 36/17r17
tardar i llaguiar < ll. retardare, OraCa 3.93
feixuc o llaguiós < fr. lens, Tresor B 2.80.8
llamps (ed. llams) i foc < ll. ignis, Job 1.16
llamps i trons < ll. tona, SeHer 1202/49v
gitar llamps i trons < ll. intonare, SeThy 1080/86
corruscacions o llamps < ll. choruscatio, Josefus 3.11/64b
trons i llamp < ll. tonitrus, Job 38.25
trons i llamps... i foldres i tempestes < ll. tonitrua et fulmina, Secre B 53/6
fulminar o amb llamp ferir < ll. cadere, SeThy 1080/86
llances i darts < ll. tela, DeModo A 159/631.13
llances, darts, ballestes, sagetes < ll. tela, SeMed 5.1.981
llança i dart < ll. telum, ValMax 288/2.112
llances i sagetes < ll. tela, SeThy 383/68
darts i llances < ll. sagittae, SeMed 4.1.711
dart o llança < ll. telum, Excit 115/137
darts i llances < ll. tela, Frontí 2.5.4/28v; 7.9/37v
glavis, llances i darts < ll. tela, ValMax 91/1.130
sageta o llança < ll. telum, SeThy 259/65
sagetes, darts i llances < ll. tela, ValMax 203/1.290
llançar i acabussar < ll. mergi, Psalt 3.31
llançar de si i bandejar < ll. abdicatio, Ludolf 1.113d41
llançar i descarregar < ll. abicere, Excit 68/87
llançar o descarregar < ll. retorquere, OraCa 3.91
llançar i esquivar (el mal) < ll. declinare, Ludolf 2.30c11
llançar i foragitar < it. cacciare, Mirall 2.21
llançar i foragitar < ll. excutere, Excit 33/49
llançar i foragitar < esp. lançar fuera, VallCor 41.23/42.10
llançar o foragitar < ll. pellere, CiPar A 27/4.14
llançar i gitar < ll. abicere, Ruffi 16.52
llançar-se i metre's a < it. gittarsi, Medici 19/11v
llançar i fer oblidar (la por) < ll. solvere, Ludolf 1.77c38
llançar-se i vessar-se < ll. iactari, Africa 969/74
destruir i llançar < ll. disperdere, Salms. 100.8
excloure i llançar < ll. excludere, Ludolf 1.125a5
expel.lir i llançar ed. < ms. tolre, Eix1523 c.347
treure i llançar fora < ll. auferre, Job 34.20
vibrar o llançar (llances) < ll. vibrare, Troya 135/178
llançada i treta ed. < ms. gitada, Bla1521
exel.lat, de la ciutat llançat i foragitat < ll. exul, CiPar A 32/4.111
llanceta o sagnador < ll. phlebotomum, Dial 1.4/45.10
llangors, afanys i dolors < ll. languores, Excit 134/158

malalties i llangors < ll. languores, BíbBa Ll 9.1
llanguents i defallents (en peresa) < ll. torpentes, Efrem 1.1/82d
un malalt llanguent < ll. languens quidem, BíbBa Jo 11.1
llanguir i aflaquir-se < ll. relanguescere, ValMax 425/2.307
feble i llanguit < fr. foeble, Gral 32/33
falles i llanternes < ll. -, Vita 75/280
candela o llàntia < ll. candela, Benet B 22/63.34
candela, ço és llàntia < ll. candela, Benet C 22/19
llaor i fama < ll. laudare, DeModo A 57/497.30
llaor i glòria < ll. gloria, SeHer 36/14
llaor i glòria < ll. laudatio, Salms 55.12
llaor i glòria < ll. laus, CiOfi 1.71/35
llaor i glòria < ll. laus, Salms 101.22
llaors i gràcies < ll. laudes, Ludolf 1.107c17
llaors i gràcies < esp. loores, VallRev p.62/4.15
llaor o jactació < ll. iactatio, Salms7 1024/65r5
llaor i llagoteria < ll. plausus, Provid 26/106
llaor, renom i glòria < ll. laus, CiOfi 2.45/103
confessar llaors i gràcies < ll. confiteri, Salms (passim)
donar llaors i gràcies < ll. gratias reddere, Ludolf 1.143a27
fer llaors i gràcies < fr. rendre graces, Gral 168/174
retre llaors i gràcies < ll. gratias agere, DeModo A 110/565.7
retre llaors i gràcies < ll. gratias referre, Isac 76/35v
comendació i llaor < it. commendazione, Medici 61/32v; 236/141v
fer confessió i llaor < ll. confiteri, BíbBa Mt 11.25
gràcies i llaors < ll. laus, Salms. 50.17
honor, llaor i glòria < ll. gloria et laus, Ludolf 1.81c2
reverència i llaor < ll. laus, ValMax 230/2.24
lloadora o digna de llaor ms. / lloable ed. < ll. laudabilis, Regim 1.3.10/38
pa de llar o llenya (ed. lena) < ll. panis subcinericium, Dial 1.11/87.25
llarg i abundant < ll. largus, Secre B 42/2v
llargament i abundosa < ll. abundanter, Isac 20/9v
llarga i contínua (fuga) < ll. longa, Ludolf 2.27d36
llarg i espaciós (camp) < ll. -, Dial 2.3/106.17
més llargament i prolixa (orar) < ll. diutius, Cateri 135/71v
llargs i prous < ll. largi, Comloq 1.3.8/33c39
ample i llarg (temps) < ll. amplissimus, ValMax 458/2.356
amplament i llarga < ll. latius, ValMax 451/2.346
ample i llarg (riu) < ll. vastus, SeMed 3.3.694
difusament i llarga < it. diffusamente, Medici 102/64
franc i llarg < ll. largus, Miseria 2.16/142d
liberal i llarg < ll. largus, DeModo A 18/448.26
liberal, de mercé i molt llarg < ll. propitius, liberalis, Gesta 45.9/13
profundes i llargues (raells) ed. < ms. grans, Eix1523 c.365
dons i llargicions < ll. -, CiOfi 65/38v
prodigalitat i llargició < ll. largitio, CiOfi 2.63/114, rep.
llarguejar i donar < ll. largiri, ParesA 164/97b18
llarguejar i gastar < ll. dispensare, Amor 24.20
donar i llarguejar < ll. largiri, ParesA 127/68a7
ha donat i llarguejat < ll. largitus est, Efrem 1.13/98b
partits i llarguejats < ll. distributi, Escacs 3.8/127
llarguesa i don < ll. largitio, ParesA 143/78d13
abundància i llarguesa < ll. abundantia, Isac 17v/8v
amplitut i llarguesa < it. larghezza, Mirall 1.53
don i llarguesa < ll. largitio, ParesA 161/95a7
liberalitat [o llarguesa] < ll. largitas, Regim 1.2.3/11
proesa i llarguesa < ll. largitas, Comloq 1.3.8/33d21
llassa i enutjada < ll. fatigata, Revel 35/16b
llassos i folls < ll. insipientes, DeModo A 134/595.21
ha, llassos, miserables nosaltres < ll. nos miseri, DeModo B 153

llas i treballat, cansat i ujat < ll. -, ValMax 327/2.172
llassos i ujats < ll. fatigati, Medi7 564/344.27
llas i ujat < ll. fatigatus, Vita 31/199
llassos i ujats < ll. fessi, Isac 23/11
sobreprés i llas (de treball) < ll. lassatus, Troya 170/225
treballat i llas < ll. innexus, Ruff 9.25
llassament o ujament / treball ed. < ll. fatigatio, Regim 3.3.13/122v
descans o llassament < ll. laxamentum, Alfons 2.55/28
sens fatigació ni llassament < ll. infatigabilis, Troya 50/71
enutjar i llassar < ll. defatigare, ParesA 135/74b10
llassada i agreujada < ll. lassata, DeModo A 70/514.9
llassats i ujats < ll. fatigati, Vita 76/291
llassat o ujat < ll. lassari, DeModo B 87
ujat i llassat < ll. lassatus, Troya 155/206
llassedat i enuig < ll. lassitudo, ParesA 143/78b2
ujament i llassedat < ll. lassitudo, ParesA 165/98d4
llassor i ujament < ll. lassitudo, Jugur 69/31r28
jach (ms. gach) o llaudell ('lleuder') < ll. diploid (Ps. 108), Salms7 1014/54r4
llaurador i conreador < ll. cultor, ValMax 191/1.271
cultivadors o llauradors de camps < ll. agri cultores, Jugur 54/24r30
pagès o llaurador < it. villano, Medici 41/25
llaurar i cavar < ll. fodere, Provid 18/100
llaurar i conrear < ll. arare, CiOfi 2.89/127
llaurar i conrear < ll. excolere, Escacs 4.1/135
llaurar i conrear (la terra) < ll. excolere, Ruff 7.150
llaurar i regirar la terra < ll. aratrum, ValMax 189/1.269
llaurar i fer solc < ll. rugae, Job 16.9
conrear, llaurar i sembrar (el camp) < ll. colere, ValMax 190/1.270
treballar i afanyar-se / llaurar i treballar < ll. laborare, DelCel S/V 92.45
llauró o agricultura < ll. agricultura, Pal.la 1.1.3.4
llaüt o viula < ll. viella, Dieta 39/33v
llavar i denejar < ll. lavare, Dieta 86/86v
llavar i denejar < ll. mundare, Cateri 146/79
llavar i mundar < ll. abluere, Isac 94v/43v
llavar i mundificar < it. lavare, Mirall 2.23
llavar i purificar < ll. abluere, GuidoCo 10.17/355
llavar i untar (ms. huntar) < ll. undare, Isac 94v/43v
denejar, llavar i purificar < ll. lavare, DeModo B 153
purgar i llavar (ms. levar) < ll. purgare, Josefus 3.12/65d
mundat i llavat < pr. mondat, Matfre 37
llavicis i corrents < ll. colluvio, Comloq 1.1.12/14d11
ruïna i llavici (ed. levaci) < ll. inundatio, Ruff Int.67
llavor o sement < ll. semen, Alex 38v
llebrós, mesell < ll. leprosus, Ludolf 1.141a22
llec : cf. laic
homes llecs i ignorants < ll. rudes litterarum, Alfons 3/Pròl.30
llecs i mundanals < it. secolari, Mirall 2.142
llecs i pobles < ll. laici, Ludolf 1.75b33
llegues i seglars < ll. saeculares, DeModo A 138/601.20, rep.
llecs i simples < ll. simplices, Ludolf 1.99c25
sabuts i llecs (ms. lays) < it. saggi, Dant 5.14.99
simples, llecs idiotes < ll. indocti, Ludolf 2.91d8
lleer : cf. llerívol
donar lleer i llicència < ll. permittere, Verba 39/128d
donar lloc i lleer < ll. falcultatem dare, ValMax 446/2.338
llegir o recitar < ll. recitare, Benet C 24/19v
llegut : cf. lícit
lleguda cosa i molt bona < ll. licet, SeThy 454/69v
lleguda cosa i convinent < ll. fas, ParesA 160/93c1
lleguda i convinent cosa és < ll. licet, Verba 65/133d

ésser cosa lleguda i convinent < ll. oportere, ValMax 175/1.250
cosa lleguda i escusable < ll. fas, Troya 18/24
llegudes i honestes coses < ll. honesta, SeThy 214/63v
llegudament i jurídica < ll. iure, ValMax 76/1.108
carnal, superflu i no llegut < ll. libidinosus, ValMax 402/2.275
honestes i llegudes < ll. legitimae, SeMed 1.2.77
honesta i lleguda (amor) < ll. legitimus, ValMax 196/1.280
hortalices o llegums < ll. legumina, Benet D 39/41
lleis i manaments < ll. leges, Africa 361/56
lleis i ordinacions < ll. statuta, Kempis 1.16/741
llei, pacte i convinença < ll. lex, ValMax 270/2.84
lleis i patis < ll. leges, Regim 2.2.3/61
llei/llig i regla < ll. lex, Ruff 17.10; rep. 17.13
bo i lleial (ed. leal) < ll. bonus, FursV 4.128.11
bo, feel i lleial < ll. fides, Valter 2.41/23.24
constant i lleial (amor) < ll. constantissimus, ValMax 239/2.36
curosament i lleial < ll. studiose, Isac 89/41v
feel i lleial < ll. fidelis, DeModo A 37/473.5
feel i lleial < ll. fidus, ParesM 58/63c2
feel i lleial < ll. fidelis, Troya 23/32
feelment / lícitament i lleial < ll. legitime, DeModo A 59/501.2
pura i lleial (voluntat) < ll. pura, Africa 445/61
sencer i lleial < ll. sincerus, Escacs 3.5/111
sencera i lleial (fe) < ll. sincera, ValMax 207/1.295
verdader i lleial ed. < ms. verdader, Bla1521
fe i lleialtat < it. fede, Decam 116/118
lletja i abominable < ll. dedecus, ValMax 81/1.115
lleig i cruel < ll. atrox, ValMax 435/2.349
lleigs i desfaiçonats < ll. deformes, Miseria 1.6/170r10
lletjament i deshonesta < ll. turpiter, Cateri 159/86
lleig i difamat < ll. turpis, ValMax 272/2.89
lleigs i fangosos (porcs) < ll. sordissimi, Verba 36/126c
lletges i hòrreas < it. laide, Mirall 2.101
lleig, impertinent o indegut < ll. turpis, CiPar A 43/6.18
lleig i maculós < ll. turpis, Psalt 3.59
lleig i pudent < ll. pollutus, Dial 3.15/203.18
lleig i sullat (ed. sollat) < ll. sordidus, Ruff 1.551
lleig i sutze < ll. deformis, Cel.la B 250/74c
lleigs i sutzes < ll. illecebrae, ParesA 129/69b1
lleig i sutze < fr. laide, Sidrac 23/47.10
lleig o sutze < ll. scurrilis, Dieta 48v/45v
lletja i sutza (cogitació) < ll. sordida, Efrem 1.9/93b
lletges i sutzes < ll. sordidae, ParesA 129/69b7
lleig i sutze < ll. sordidus, Ruff 7.127
lletges i sutzes < ll. turpis, CiOfi 1.128/68v
lletges i sutzes < ll. turpes, DeModo A 154/621.13
lletges i sutzes < ll. turpia, Excit 86/106
lletja i sutza < ll. turpis, Revel 59/23c
lletges i sutzes < ll. turpia, Verba 91/137d
lleigs i sútzeus (ocells) < ll. obscoenae, SeMed 4.1.732
lleig i sútzeu < ll. obscoenus, ValMax 361/2.218
lletja i sútzia < ll. turpis, Jugur 67/30v28
lletges i turpes < ll. foeda, CiOfi 1.159/82v
lletja i vil < ll. turpissima, Brevil 193d/47.20
lleigs o vils ms. / deshonests ed. < ll. turpes, Regim 2.2.13/67v
lleig [o vil] < ll. turpis, Regim 1.2.33/31
lleig i vituperable < ll. turpiter, ValMax 273/2.91
lleig, vituperós i vergonyós < ll. deformis, ValMax 265/2.75
forment brossós i lleig < ll. triticum, DeModo B 137
deformes o lletges < ll. deformes, Salms7 1008/46v15

deshonestament i lletja < ll. turpiter, Arra 954/131
fangós i lleig < ll. obscoenus, Ruff 1.391
inmundícies i lletges coses < ll. inmunditiae, Troya 48/69
[males obres o] lletges coses < ll. turpia, Regim 1.2.14/18v
monstruós o molt lleig < ll. monstrum, ValMax 379/2.243
péssimes o lletges coses < ll. pessimae, Salms7 999/36r21
pudents i lletges < it. puzzolenti, Mirall 2.79
sutzes i lletges < ll. ferae, AlbLoq 7c/607
sutza i lletja < fr. laide, Polo 171.30
sutza i lletja < ll. sordida, DeModo B 143
sútzeu i lleig < ll. foedus, ValMax 176/1.253
sútzeu i lleig < ll. inmundus, OraCa 2.80
vil i lleig < ll. sordidus, ValMax 452/2.347; fem. 139/1.201
[vilment o] lletjament < ll. turpiter, Regim 2.2.11/66v
vil i lleig < ll. vilis, Excit 37/54
lleig-menats i treballats < ll. afflicti, Ruff ep.50
abatut i lleig-menat < ll. abominari, ParesA 163/96b25
lleixant i oblidant < ll. oblitus, Arra 953/128
lleixar : cf. deixar, relaxar
lleixar i cessar < ll. desistere, Troya 78/110
lleixar i derrenclir < ll. relinquere, DeModo A 58/500.16
lleixar i desrenclir < ll. relinquere, Psalt 3.183
lleixar o desamparar < ll. amittere, Excit 88/108
lleixar i desemparar < ll. deserere, DeModo A 61/503.6
lleixar i desemparar < ll. relinquere, ValMax 256/2.62
lleixar i desamparar < ll. revertere, Psalt 3.18
lleixar i desestimar < ll. deserere, Alfons 3.52/40v
lleixar i menysprear < ll. despicere, DeModo A 39/474.28
lleixar i menysprear < ll. omittere, DeCura C 581
lleixar i minvar (el preu) < ll. diminuere, FursV 4.155.11
lleixar [o perdre] < ll. praeterire, Regim 2.2.6/63
lleixar i perdonar (pecats) < ll. dimitere, DeModo B 83
lleixar i perdonar (deutes) < ll. dimittere, OraCa 1.153
lleixar i postposar < ll. -, ValMax 119/1.173
lleixar i remetre (pecats) < ll. laxare, Lignum 40/77
declinar o lleixar (de pecats) < ll. declinatio, Josefus 3.12/67d
estar-se [o lleixar] < ll. desistere ab, Regim 1.2.25/26
fallir i lleixar < fr. descheoir, Chart 597
jaquir i lleixar < ll. derelinquere, Efrem 1.5/87a
jaquir o lleixar < ll. omittere, Salms7 1014/55r11
pretermetre i lleixar < ll. praetermittere, Excit 2/16
rebutjar i lleixar < ll. refutare, Dial 4.42/96.2
remoure i lleixar < ll. abicere, ValMax 270/2.84
repudiar i lleixar (donzella) < ll. repudiare, ValMax 98/1.143
revocar i lleixar (l'acusació) < ll. recedere, ValMax 245/2.45
soltar i lleixar < it. rilasciare, Medici 149/92
transtornar i fer lleixar < it. ritrarre, Mirall 2.56
lleixats, afluixats i decaents (mamelles) < ll. laxata, Arra 962/149
lleixada i desamparada < ll. relicta, CiOfi 3.1/127v
lleixada i desemparada < ll. relicta, Escacs 2.6/70
lleixat o remés (peccat) < ll. dimittere, Salms7 998/35v5
desemparat i lleixat < ll. relinquere, DeModo B 138
llabis i llembrots < ll. labia, Efrem 1.4/86a
suari i llençols (ed. llançols) < ll. vestimenta, Dial 4.55/114.11
llenec i llis < ll. lubricus, PurPa 15/650
llengua o ydioma < ll. -, CiPar A Ded.7
mut i sens llengua < ll. mutus, ValMax 242/2.39
veu o llengua < ll. vox, Josefus 1.9/11a
idioma o llenguatge < ll. -, CiPar B Ded.139
pa de llar o llenya (ed. lena) < ll. panis subcinericium, Dial 1.11/87.25

llei : cf. lig
llei i constitució < ll. constitutio, ValMax 98/1.143
llei i costuma < ll. foedus, SeThe 910/96v
llei i doctrina < ll. lex, DeModo A 40/476.1
llei i mando < ll. voluntas, Job 37.12
llei i ordinació < ll. lex, ValMax 230/2.23
llei i regla < it. legge, Mirall 1.132
estatut i llei < ll. ius, ValMax 301/2.133
fer estatut i llei < ll. statuere, Brevil 193c/46.10
ordinació i llei < ll. lex, ValMax 75/1.106
qüestió i llei < ll. quaestio, ValMax 73/1.104
raó i llei < ll. lex, Provid 14/97
meselles i lleproses (ms. labroses) < ll. leprosi, Miseria 1.4/130c
no és llerívol ni convinent cosa a fer < ll. non licet, BíbBa Mc 2.24
lletgesa o sutzedat < ll. obscoenitas, Salms7 1040/82v6
lletgesa i sutzea < ll. turpitudo, ParesA 130/69d6
lletgesa i sutzura < ll. contaminatio, Ruff 1.89
lletgesa i viltat < ll. turpitudo, Isac 106v/48v; pl. 33/16
lletgesa [o viltat] < ll. turpitudo, Regim 1.2.16/20v
deshonestat i lletgesa < ll. dedecua, ValMax 58/1.84
inmundícies i lletgeses < ll. immunditia, Excit 20/35
inmundícies, ço és lletgeses i les pudors < ll. immundiciae, FursV 3.217.6
luxúria, sutzea i lletgesa < ll. libido, Sermó 2/84
màcules i lletgeses < ll. maculae, Excit 17/31
màcula i lletgesa < ll. turpitudo, Psalt 2.51
taques i lletgeses < ll. labes, CiPar A 33/5.11
sutzedat i lletgesa < it. bruttura, Medici 86/54
sutzures i lletgeses < ll. sordida, Arra 966/160
turpitut i lletgesa < ll. turpitudo, CiOfi 1.4/4v; 3.35/140
turpitut i lletgesa < ll. turpitudo, Psalt 3.31
saber lletres i ciència < ll. litteratus esse, Alfons 1.6/6
lletra o pístola < ll. epistola, Alex 33r, rep.
lletra o síl.laba (de la llei) < ll. apex, BíbBa Ll 16.17
capversos i lletres grosses < it. capoversi, Mirall 2.71
epístola o lletra < ll. epistola, Jeroni 285/56c28
epístola o lletra < ll. epistola, ValMax 330/2.175
epístola o lletra < fr. letre, Tresor B 3.14.13
titlla i lletra < ll. iota, Ludolf 1.118d22
lletrat i de gran ciència < ll. eruditus, ValMax 51/1.73
escient i lletrat < it. letterato, Mirall 1.27
savis i lletrats < ll. sapientes, Vita 19/138
simple i no lletrat < it. semplice, Mirall 2.68
grossers i sens lletres < it. idioti, Mirall 1.28
idiota i sens lletres < it. idioto, Mirall 2.68
rudals i grossos i sens lletres < ll. rudis, Vita 19/138
fàcil i lleu (penitència) < it. lieve, Medici 185/112v
petita i lleu (nafra) < it. lieve, Medici 177/108v
lleudes o peatges < ll. pedagia, Escacs 3.7/124
taula del pes o de la lleuda pública < ll. teloneus, BíbBa Mc 2.14
traüts i lleudes < ll. tributa, Secre B 50/5
traüts i lleudes < ll. vectigalia, Josefus 11.4/247b
traüt i lleuda < ll. vectigal, Jugur 31/15r15
lleugerament o blana < ll. levitas, Brevil 204a/110.13
molt lleuger i gran corredor < ll. praerapidus, Africa 840/67
lleuger i exempt ed. < ms. descarregat, Eix1523 c.360
lleugera i fàcil ed. < ms. lleugera, Bla1521
lleuger i flac < ll. levis, Africa 1080/79
lleugers i folls i vans < ll. leves, Cel.la B 249/74b
lleuger i movible < ll. mobilis, Dial 2.22/137.4
lleugera i plasent (veu) < it. piacevole, Decam 529/541

lleugera i poca < ll. levis, SeMed 2.1.155
lleuger, tempestuós, corrent i retornant (ona) < ll. fugax, SeHer 378/29
lleugerament i tost (cremar) < it. leggermente, Medici 76/48
fàcilment i lleugera < ll. facile, DeModo B 161
fàcil i lleuger < ll. facilis, Excit 56/76
fàcil i lleuger < ll. facilis, Revel 1/8b
fàcilment i lleugera < ll. facile, ValMax 436/2.322
fàcils i lleugeres < ll. laevia, DeModo A 16/446.20
fàcilment i lleugera < it. leggiermente, Medici 19/11v
dolentes i lleugeres (dones) < it. lascive, Medici 191/116v
inconstant i lleugera < ll. inconstans, Ludolf 2.82b6
ivaçosos i lleugers < ll. faciles, Efrem 1.1/82d
suau i lleuger < ll. lentus, CiPar A 10/1.59
vagarós i lleuger < it. baldanzoso, Medici 123/76
lleugeries o negligències < ll. negligentia, ParesA 127/67c16
lleugeria i poc seny < ll. levitas, ValMax 201/1.287
lleugeria i vanitat < ll. levitas, DeModo B 26, rep.
agilitat o lleugeria < ll. agilitas, Salms7 1028/68v10
dissolució i lleugeria < ll. dedecus, DeModo A 26/457.30
follia i lleugeria < ll. levitas, Verba 31/183c
velocitat i lleugeria < ll. velox, Ludolf 1.136a39
llevar i aixecar (el cor) < pr. elevacio, Matfre 87v
llevar o apartar (un pecat) < esp. quitar, VallCor 89.7/89.4
llevar a algú o apropincar < ll. privari, Econ 2.557
llevar i exalçar < ll. exaltare, Isac 68v/32
llevar i ostar < ll. cooperire, Isac 32v/15v
llevar i sotspendre < it. sospingere, Decam 286/290
llevar o tolre SM / llunyar B < fr. oter, Tresor 3.7.6
llevar i tolre < ll. raptus, ParesA 159/92d10
llevar-se i treure's (els anells del dit) < ll. deponere, Alex 170v
llevar i treure (la nau) < ll. movere, Legenda 2.439
erèger i llevar < ll. allevare, Ruff 1.421
erigir i llevar < ll. erigere, Efrem 2.2/99c
excoriar i llevar la pell < ll. revelare, Job 41.4
extirpar i llevar (la gent) < esp. quita, VallRev p. 63/6.1
fugir i llevar-se d'ací < ll. profugere, SeMed 3.2.493
moure i llevar (una nau) < ll. moveri, Legenda P 2.439
prendre i llevar < ll. suscipere, Salms. 106.17
provocar i fer llevar (baralles) < it. provocare, Medici 15/9
remoure i llevar < ll. removere, Excit 118/141
tolre i llevar < ll. auferre, Excit 79/99
tolre i llevar < ll. subtrahere, Psalt 1.59
tolre i llevar (pecats) < ll. tollere, Ludolf 1.67a29
trastornar i llevar (la pedra) < ll. revolvere, BfbBa Mc 16.3
llevat i pujat < ll. levari, DeModo B 97
llevat i tolt < ll. ademptus, CiOfi 2.79/122
llevat i tolt < ll. auferre, Isac 41/20
llevada o tolta < ll. demere, CiPar A 22/3.51
llevada i tolta < ll. eripere, Jugur 82/36v11
arripida... o llevada < ll. eripere, CiPar A 29/4.58
dreçada i llevada o alçada < ll. erigi, DeModo B 128
eixecades i llevades en contemplació < ll. raptae, PurPa Int./74
tallades i llevades (les mans) < ll. truncati, Alex 90r
toltes i llevades < ll. erepta, ParesA 158/90d18
tolt i llevat (la corona) < ll. ferre, Verba 19/116b
toltes i llevades < ll. tollere, Escacs 3.1/78
bis, ço és lli molt prim i blanc < ll. byssus, Josefus 3.7/59d
llibells i escriptures < ll. libelli, Comloq 1.3.2/22c5
delliurament o lliberació < ll. liberatio, Salms7 1021/61r13
llibertat o lliberació < ll. libertas, Josefus 6.3/121b

lliberal : veg. liberal
llibert i catiu < ll. liber, Ludolf 2.4a27
llibertat o audàcia < ll. libertas, ValMax 284/2.106
llibertat i franquesa < ll. libertas, Efrem 1.3/84b
llibertat i franquesa < ll. libertas, Frontí 2.10.3/40v
llibertat o franquesa < ll. libertas, FursV 4.159.4
llibertat i franquesa < ll. libertas, Isac 105/48
llibertat o franquesa < ll. libertas, ParesA 136/74d16
llibertat o franquesa < ll. libertas, ValMax 277/2.97
llibertat o lliberació < ll. libertas, Josefus 6.3/121b
embranque o franquesa i llibertat < ll. ebrietas, Alex 154v
franquesa i llibertat < ll. libertas, Cel.la B 250/74d
franquesa i llibertat < ll. libertas, Efrem 1.6/87d
franquesa i llibertat < ll. libertas, Isac 78/36v
franquesa i llibertat < ll. libertas, ValMax 76/1.108; 213/1.303
son pla voler i franca llibertat < ll. sponte, Alex 183v
llibre i registre (de Déu) < esp. libro, VallRev 40r32/74.25
codi o llibre < ll. codex, Josefus 11.4/246c, rep.
escriptures i llibres < ll. -, CiPar A Ded.24
llicència i audàcia < ll. licentia, ValMax 454/2.350
llicència i facultat < ll. gratia, Econ 1.681
llicències, porrogatives i gràcies < ll. praerogativae, Ludolf 1.81c18
llicència i voluntat < ll. licentia, Troya 27/38
de llicència i voluntat < ll. permittere, ValMax 66/1.94
facultat i llicència < ll. (concedere), Cateri 131/69
donar lleer i llicència < ll. permittere, Verba 39/128d
sens manament i llicència < ll. iniussu, ValMax 84/1.120
poder i llicència < ll. licentia, ValMax 55/1.79
atorgar i donar llicència < ll. concedere, DeModo B 139
llicenciar i prendre el comiat d'algú < it. licenziare, Decam 169/171
deixar i llicenciar < ll. dimittere, Ludolf 2.69c35
ensenyar i donar lliçó < ll. docere, Job 21.22
llig : veg. lig
unió i lliga < ll. unire, Dieta 62/61v
lligam o corda < ll. funis, Dieta 61/61
lligams i llaç < ll. vincula, Efrem 1.12/96a
lligam i vincle < ll. vinculum, Ludolf 2.27b6
lligams i vincles < ll. vincula, ParesA 128/68b1
cadenes i lligams < ll. vincula, Dial 3.31/239.3
cordes i lligams < ll. corda, Arra 962/152
jou i lligam < ll. iugum, ValMax 397/2.267
llaços i lligams < ll. (incursus), DeModo B 137
llaços i lligams < ll. laqueus, DeModo B 150
vincles o lligams < ll. vincula, Africa 212/48
vincle o lligam < ll. vinculum, Salms7 1004/42r12
vincle o lligam < ll. vinculum, ValMax 83/1.119; 359/2.216; 461/2.361; pl. 174/1.249
lligament o tengudesc < ll. necessitudo, Jugur 80/36r8
encadenament o lligament < ll. vincula, Salms7 1099/145v11
llaç i lligament < ll. vincula, Efrem 1.11/95d, rep.
unió o lligament ms. / lligam ed. < ll. unio, Regim 2.2.4/61v
vincle o lligament < ll. vincula, ValMax 82/1.117; pl. 252/2.58
lligar i curar (les nafres) < ll. curare, Ludolf 2.51b26
lligar i unir < it. legare, Mirall 1.85
conjúnyer i lligar < ll. conciliare, CiOfi 1.12/9v
constrènyer, lligar i encadenar < ll. constringere, Excit 7/21
embolicar i lligar B < it. impaniare, Besti 32/69.12/38.14
estrènyer i lligar < ll. inserere solide, Pal.la 4.1.112.2
fermar i lligar < ll. constringere, ValMax 199/1.283
restrènyer i lligar < ll. ligare, Isac 100/46
tenir, retenir i lligar < ll. tenere, SeThy 551/72

unir i lligar < ll. coniungere, CiOfi 1.55/27v
unir i lligar < ll. iungere, ValMax 101/1.147
vinclar i lligar < ll. (devincere), CiOfi 1.54/27v
ajustar o lligar-se a < ll. confoederare se, Regim 2.1.4/48
lligats i ajustats < ll. connexi, Ruff Int.49
lligat i ajustat < ll. connexus, ValMax 420/2.300
lligats i conjunts < ll. conisi, ValMax 175/1.251
lligats i constrets < ll. ligari, Escacs 2.3/44
lligada i encadenada < ll. connectere, Comloq 1.1.3/5c15
lligat i encadenat < ll. -, Psalt 3.188
lligat i encarcerat < ll. religatus, Dial 3.320/239.8
lligat i pres < ll. possessus, Ludolf 1.114a34
acostades o lligades ms. / connexas ed. < ll. connexae, Regim 1.2.31/290
ajustada i lligada amb < ll. connexa, Jeroni E26/22d16
cenyit i lligat < ll. cingere, Job 19.6
compost i lligat < ll. coniungere, CiOfi 1.58/29
conjunctes i lligades < ll. collocata, CiOfi 3.11/130v
conjunyides o lligades < ll. connectere, Salms7 1077/123r15
constrets o lligats B/ estrets A < ll. astricti, CiPar 6/1.12
constrets i lligats < ll. compacta, Troya 26/37
pres i lligat < ll. comprehensus, Salms 9.17
pres i lligat < ll. ligatus, Isac 18v/9
pres i lligat < it. preso, Mirall 2.151
pres i lligat < ll. vinctus, Brevil 193a/44.4
pres i lligat < ll. vinctus, Ruff 19.61
presos i lligats < ll. vincti, Salms 106.10
pres i lligat < ll. vinculatus, Legenda 3.141
unit i lligat < it. unito, Mirall 1.32
aixada o lligó < ll. ligo, Regim 2.1.5/49
llims o sutzures < ll. limus, Pal.la 1.33.33.3
fabricar i afinar i llimar < it. fabbricare, Mirall 2.97
llinatge o condició femenina < ll. sexus, Cateri 165/90v
[llinatge o] consangüinitat [o parentiu] < ll. consanguinitas, Regim 2.1.11/53
llinatges i espècies < ll. genera, CiOfi 1.15/11
llinatge o manera < ll. genus, Benet A 7/45.15
llinatges i maneres (d'arbres) < ll. genera, Miseria 1.13/132d
llinatges i mitjans (de batallar) < ll. genera, CiOfi 1.34/19
llinatge i sanc (ms. sang) < ll. sanguis, Alfons 2.11/18
d'alta condició i llinatge < ll. majores, Ludolf 2.100a30
descendència i llinatge < ll. congregatio, Job 15.34
estament o llinatge < ll. genus hominum, Dieta 48/44v
generació o llinatge < it. schiatta, Mirall 1.41
maneres i tot llinatge < ll. genera, PurPa 10/517
noblesa i llinatge < ll. dignitas, ValMax 113/1.167
plantes, llinatges i empelts < ll. germina, DeModo B 150
sanc o llinatge < ll. sanguis, ValMax 120/1.175
semen o llinatge < ll. semen, Salms7 1056/110v18
colona o llindar < ll. columna, Vita 7/62v
llis : cf. allisar
llis i allenegable < it. lubrico, Medici 202/124
llenec i llis < ll. lubricus, PurPa 15/650
lluent i llisa < it. lucida, Mirall 1.139
mullat o llis < ll. udus, Dragma 81/31v
plans i llisos < ll. nitida, Pal.la 1.5.5.17
suaus i llisos < ll. lenes, Ludolf 2.63b4
strado i llit < ll. cubile, Ludolf 1.79c16
tàlems i llits < ll. thalami, SeMed 5.1.1007
tàlem i llit < ll. triclinium, Arra 965/159
lliurar o donar (lleis) < ll. tradere, Josefus 3.12/70c
lliurar [o donar] < ll. tradere, Regim 1.1.1/1v; 2.2.8/64

lliurar i trair < ll. tradere, BíbBa Mt 26.2
dar-se i lliurar-se < ll. tradere se, DeModo B 59
retre i lliurar < ll. tradere, Legenda 2.312
restituir i lliurar < ll. restituere, Troya 113/148
lliurat i ofert < ll. obferre se, Isac 21v/10v
oferta o lliurada < ll. pati, SeMed 2.3.365
talent o lliure < ll. talentum, ValMax 316/2.155
lliure : cf. líber, libert
franca o lliura (persona) < ll. libera, FursV 4.27.3
plom i llivell < ll. perpendiculum, Salms7 973/6v12
soguejar i llivillar ('nivellar') < ll. lineam tendere, Job 38.5
lloable i apreciable < fr. prisables, Tresor V 2.6.3
lloable i comendable < ll. laudandum, ValMax 175/1.251
lloables i valerosos (costums) < it. laudevoli, Decam 257/261
lloable i virtuós < ll. laudabilis, ValMax 221/2.10
virtuós i lloable < ll. praeclarus, ValMax 191/1.272
lloadora o digna de llaor ms. / lloable ed. < ll. laudabilis, Regim 1.3.10/38
llausengeries o lloaments < ll. blandimenta, AlbCon 64/95
lloant i glorificant < ll. glorificans, Verba 28/122c
lloar i aprovar < ll. comprobare, ValMax 196/1.279
lloar i aprovar < ll. probare, Troya 33/46
lloar i aprovar < ll. probare, ValMax 176/1.253
lloar i exalçar < ll. laudare, Ludolf 1.100d35
lloar i exalçar < ll. magnificare, Miseria 2.16/142d
lloar i exalçar < ll. superexaltare, Jeroni E27/23a24
lloar i glorificar < ll. glorificare, Efrem 1.7/88d
lloar i glorificar < ll. magnificare, BíbBa Mt 15.31
lloar-se i jactar-se < ll. iactare, DeModo A 64/506.23
lloar, magnificar i exalçar < ll. magnificare, Psalt 1.56
afalagar i lloar < it. lusingare, Mirall 2.98
afermar i lloar < it. affermare, Decam 15/11
aprovar i lloar < ll. approbare, Escacs 4.7/155
beneir i lloar < pr. benezir, Matfre 71v
beneir i lloar < it. benedicere, Mirall 2.81
eixecar i lloar < ll. extollere, Jugur 65/30v27
glorificar, lloar i exalçar < ll. glorificare, Jeroni E10/6d20
honrar i lloar < it. onorare, Mirall 2.112
jactar-se o lloar-se < ll. iactare, Salms7 1010/49v2
jactar i lloar < ll. iactare, ValMax 203/1.289
magnificar i lloar < ll. laudare, Vita 26/186v
magnificar i lloar < ll. magnificare, Benet C Pròl./4
magnificar i lloar < ll. magnificare, BíbBa Ll 5.25-26
preïcar o lloar ms. / comendar ed. < ll. praedicare, Regim 2.3.12/79
provar i lloar < ll. probare, Troya 37/52
salmejar i lloar < ll. psallere, Jeroni C2/63c1
lloat i magnificat < ll. laudari, CiOfi 1.75/36v
lloats i reputats (bons) < it. riputati, Mirall 1.137
preat i lloat ed. < ms. estimat, Eix1523
lloc i alberc < it. luogo, Mirall 2.90
lloc i assento < ll. locus, Job 28.12
llocs i ciutats < ll. urbes, ValMax 97/1.140
lloc o escull < it. scoglio, Fiamm 991/143
lloc i espai < ll. spatium, Dial 1.7/59.16
donar lloc i lleer < ll. falcultatem dare, ValMax 446/2.338
lloc i part < fr. partie, Chart 610
lloc i partida < ll. locus, Troya 28/40
lloc i receptacle < ll. conceptaculum, Rufí 20.12
estatge o lloc en què estie : veg. vagarós
partides o llocs < ll. partes, Regim 1.2.14/18v
terra o lloc B / pàtria A < ll. patria, CiPar 8/1.46

donar via i lloc < ll. dare locum, Isac 73v/34
vilatges o llocs forasters < ll. rustica tecta, ValMax 214/1.305
[fer lloc o] fugir < ll. cedere, Regim 3.3.9/120v
fer lloc i tornar atràs < ll. cedere, Africa 1092/79
fugir i fer lloc < ll. cessere, ParesA 164/97b5
llogaders i soldaders < ll. stipendiarii, Secre B 126/18v
jornaler i llogader < ll. mercenarius, Excit 57/77
mercenaris o llogaders o soldaders < ll. mercenarii, Jeroni E16/12d29
mercenari o llogader < it. mercenario, Medici 216/132v
lloguer (?) i dilació < ll. dilatio, Josefus 11.4/243c
lloguer i guardó < ll. merces, Comloq 1.3.6/30b3
lloguer i guardó < ll. merces, Efrem 1.9/90d
lloguer o guardó ms. / retribució ed. < ll. merces, Regim 1.1.9/6v
lloguers i guardons < ll. retributio, Isac 35v/17
lloguer i mèrit < ll. merces, BfbBa Mt 5.46
lloguer i mèrit < ll. merces, Dial 1.9/74.1
lloguer i premi < ll. merces, Ludolf 2.23c27; 35c18
lloguer i premi < ll. praemium, Psalt 3.138
lloguer i retribució < ll. merces, Jeroni E24/20c24
cens o lloguer < ll. pensio, FursV 1 p. 67
conquist i usura i altre lloguer < ll. usura, DelCel S 94.10
guany o lloguer < it. guadagno, Medici 162/100
haver mèrit i lloguer < it. meritarse, Mirall 1.66
pensió o lloguer < ll. pensio, Regim 2.3.11/78
penyora i lloguer < ll. pignus, DeCura C 582
premi i lloguer < ll. merces, Brevil 212b/155.24
premi o lloguer < ll. merces, DeModo A 16/447.1
premi o lloguer < ll. merces, ValMax 227/2.19
premis i lloguers < ll. praemia, DeModo A 36/471.17
premi i lloguer < it. premio, Medici 176/108v; 263/158
premi o lloguer < ll. praemium, Salms7 978/12v18
premi i lloguer < ll. praemium, SeMed 2.2.245
premi i lloguer < ll. -, Psalt 2.68
preu i lloguer < ll. pretium, Isac 118/54
remuneració o lloguer < ll. praemium, Psalt 3.27
retribuació o lloguers < ll. merces, Jeroni E11/7b26
salari i lloguer < ll. salarium, FursV 1.200.10 (cf. p. 66)
màrgens o lloms < ll. margines, Pal.la 1.34.34.27
llonga i estesa (host) < ll. longus, Fronti 1.6.3/11
amplament i llonga < ll. late, ValMax 469/2.373
prolixa i llonga < ll. prolixum, Excit 2/16
llonguesa : cf. longuitut
llonguesa o durada ms. / duració ed. < ll. diuturnitas, Regim 2.2.4/61v
longuitut amb llonguesa < ll. longitudo, Josefus 6.7/126b
prolixitat o llonguesa < ll. -, OraCa Dedic.142
llopins o tremusos < ll. lupinae, Pal.la 1.27.27.14
llot i fanga < ll. caenum, Comloq 1.4.4/52d30
de terra i de llot < ll. luteus, Isac 19v/9v
lluent : cf. lluir, lúcid
lluent i clar (el cel) < ll. empyreus, Miseria 2.31/216v20
lluents i febrides (armes) < ll. fulgentes, ValMax 309/2.145
lluent i llisa < it. lucida, Mirall 1.139
lluent i resplandent < ll. relucens, Efrem 1.4/84d
més clar i lluent i resplendent < ll. fulgentius, Lignum 35/76
ésser clar i lluent < ll. nitere, Escacs 2.1/28
clar o lluent < ll. praeclarus, Escacs 2.4/56
febrida i lluent (espasa) < ll. mucro, SeThe 548/88v
lluir : cf. relluir
lluir i clarejar < ll. lucere, Ludolf 1.8d20
lluir o clarejar < ll. lucere, Salms7 1107/151v13

lluir i resplandir < ll. lucere, Excit 22/37
resplendir i lluir < ll. refulgere, Efrem 1.11/95a
lluita o batalla < ll. luctamen, DeModo B 105
batalla i lluita < ll. colluctatio, Salms7 1127/171v25
contesa i lluita < ll. luctari, ValMax 464/2.366
lluitador i combatador < ll. conculcator, Efrem 2.2/99a
lluitament i batalla < ll. colluctatio, ParesA 132/72a8
lluitar i batallar < ll. colluctare, ParesA 149/83c1
llum : veg. allumenar, il.luminar
llum i antorxa (ms. entorcha) < ll. lucerna, Ludolf 1.27b10
llum i canela < ll. lucerna, Psalt 1.45
llum i claredat < ll. lumen, Excit 120/143
llum i claredat < ll. lux, Salms7 1107/151v19, rep.
llum i claredat < ll. -, CiPar A Ded.22
donar llum i clarejar < ll. lucere, Excit 22/37
llum i claror < esp. lumbre, VallCor 56.23/58.6
llum o faro < ll. luminar, Jeroni E52/44d34
llums i lluminàries < fr. lumieres, Sidrac 11/5.5
llum i resplandor < ll. lux, Ludolf 1.24a6
llum i resplandor < ll. lux, Psalt 2.72
lucernes o llums < ll. lucernae, Salms7 969/3r15
torxes (ed. tortes) i llums < ll. lampades, Dial 3.31/240.6
lluminària i claror < pr. llumineira, Matfre 36
llums i lluminàries < fr. lumieres, Sidrac 11/5.5
lluminós i clar < ll. clarere, Ludolf 2.38d38
lluminosa i clara (casa) < esp. clara, VallRev p.61/2.14
clarament i lluminosa < ll. luculenter, Brevil 194d/54.7
lúcid, clarejant i lluminós < ll. lumen et splendor, Ludolf 1.18c18
lúcida, clara i lluminosa (doctrina) < ll. lucida, Ludolf 1.118c38
pur i lluminós (cel) < ll. purus, SeMed 1.1.30
llunació i mutabilitat < ll. commutabilis, Ludolf 2.50d29
lluny i remogut < ll. remotus, ParesA 153/86d7
lluny i separada < ll. longinqua, OraCa 3.90
distant o lluny < ll. distans, Jeroni C7/77b26
peregrins i llunyadans < it. peregrini, Mirall 2.91
llunyament i separació < ll. distantia, Isac 115v/52v
elongació (alongació) o llunyament < ll. elungatio, Revel 98/35b
distants i llunyanes < ll. longinqui, Provid 18/100
llunyar i apartar ed. < ms. llunyar, Eix1523 c.354
llunyar o arrancar < ll. evelli, Excit 2/16
llunyar i departir < ll. dirimere, Ruff Int.50
llunyar i departir < ll. recedere, Isac 69v/32v
llunyar i departir < ll. recedere, Psalt 1.58
llunyar i esquivar < ll. perlongare, Isac 38/18v
llunyar i foragitar < ll. proiicere, Excit 6/19
llunyar i partir < it. ritrarre, Mirall 1.56
llunyar i recurtar (l'ira) < ll. avertere, DelCel I 85.44
llunyar i separar < ll. elongare, Psalt 3.40
llunyar-se i separar-se < ll. separare se, DeModo A 20/450.20; 23/455.1
llunyar i separar < ll. separare, Excit 88/108
llunyar i tirar < ll. retrahere, Escacs 2.1/24
llunyar i tolre < pr. destrenyer, Matfre 66v
llunyar i tolre < pr. ostar, Matfre 86v
abstenir-se i llunyar-se < ll. sequestrare, Ruff 1.22
declinar-se o llunyar-se (del mal) < ll. declinare, Salms7 1022/62r22
devallar i llunyar-se < ll. discedere, ValMax 183/1.261
esquivar i llunyar < ll. vitare, AlbCon 105/137
esquivar i llunyar < ll. vitare, Escacs 1.3/19
foragitar i llunyar < ll. abicere, Ruff 1.206
foragitar i llunyar < ll. declinari, ParesM 57/62d15

foragitar i llunyar de si mateix < ll. respergere, ValMax 270/2.84
[fugir o] llunyar-se < ll. deficere, Regim 1.3.1/32v
fugir i llunyar-se de < ll. fugere, DeModo B 24
fugir i llunyar-se < ll. profugere, SeMed 3.2.450
gitar i llunyar < it. cacciare, Mirall 2.96
partir i llunyar < ll. declinare, Isac 25v/12
partir i llunyar < ll. recedere, Psalt 2.29
partir-se i llunyar-se < ll. recedere, Verba 13/113d; 36/126c
retraure i llunyar < ll. retrahere, GuidoCo 24.7/904
retraure o llunyar < ll. reducerellicor, Salms7 1030/71r7
revocar i llunyar < it. ritrarre, Medici 50/30
separar i llunyar < ll. amovere, OraCa 1.146
separar i llunyar < ll. dirimere, Rufí 22.22
separar i llunyar < ll. eripere, SeMed 2.2.220
separar i llunyar < ll. separare, DeModo B 140
sostreure i llunyar < ll. eruere, Troya 136/180
sostraure's i llunyar-se < ll. subtrahere se, DeModo B 19
tirar-se i llunyar-se < ll. retrahere, Excit 2/16
tolre i llunyar < ll. avertere, Verba 44/189c
tolre's i llunyar-se < ll. declinare, DeModo B 70
[tolre o] llunyar < ll. retrahere, Regim 2.2.6/63
llunyat i departit < ll. dividere, Isac 23/11
llunyat i departit < ll. elongatus, Isac 55/26v
llunyat i departit < ll. segregare se, Isac 15v/7
llunyat i partit < ll. recedere, Benet C Pròl./3
llunyat i separat < ll. elongatus, Isac 36v/17v
llunyats i separats < ll. elongati, OraCa 2.84
llunyat i separat < ll. ereptus, SeMed 1.2.102
llunyats i separats < ll. extranei, DeModo A 58/500.13
llunyat i separat < ll. separari, DeModo A 66/509.12
alienats i llunyats < ll. alienari, Turpí 65/119.22
departits i llunyats < ll. privati, Cel.la B 250/74c
de defora i llunyat ms. / exteriors ed. < ll. extrinsecus, Regim 1.1.8/5v
gitat i llunyat de si < ll. proicere, Salms7 1018/57v9
partit i llunyat < ll. separatus, Efrem 1.9/92c
privat i llunyat < ll. privatus, Excit 150/176
separat i llunyat < ll. separatus, ParesA 146/81a22
separat [o llunyat] < ll. separatus, Regim 1.1.12/8v
tolta i llunyada < it. tolta, Decam 250/252
distància o llunyesa < ll. distantia, Jeroni E58/49a6
superbiosos i loçans ed. < ms. ergulloses, Bla1521
situat [o locat] < ll. collocatus, Regim 2.3.3/74
locució (ms. loquutió) o paraula < ll. locutio, Revel 85/31b
locució o parleria < ll. locutio, Salms7 1076/122r7
bona locució i dir i parlar discretes... paraules < ll. locutio, DeModo B 143
dialétic o de lògica < ll. dialectica, ParesA 160/93d1
longuitut amb llonguesa < ll. longitudo, Josefus 6.7/126b
diuturnitat o longuitut de dies < ll. diuturnitas, Salms7 1000/37v18
loquacitat o gran parleria < ll. loquacitas, DeModo B 135
loquacitat o parleria < ll. loquaces, ValMax 137/1.198
loqüela o paraula < ll. -, Econ 1.288
lucernes o llums < ll. lucernae, Salms7 969/3r15
lúcid : cf. lluent, lluir
amb lúcida cara alegra i modesta < ll. placido vultu, Ludolf 1.21a22
lúcida, clara i lluminosa (doctrina) < ll. lucida, Ludolf 1.118c38
lúcid, clarejant i lluminós < ll. lumen et splendor, Ludolf 1.18c18
clares, lúcides i manifestes (obres) < ll. lucere, Ludolf 1.118c41
neta, clara i lúcida < ll. lucidus, Ludolf 1.131a30
luxúria i delici carnal < ll. voluptas, ValMax 426/2.308
luxúria, sutzea i lletgesa < ll. libido, Sermó 2/84

delit i voluntat de luxúria < ll. libido, Paul 3/314.34
desig: voluntat falsa de luxúria < ll. voluptas, Ruff 1.389
intemperància o luxúria < ll. intemperantia, ValMax 139/1.201
lascívia o luxúria < ll. libido, Salms7 1039/80v16
bagassejar i luxuriejar < it. meretrice, Fiore 21.74
luxuriós i pròdig < ll. prodigus, Alfons 1.2/4v
deshonest i luxuriós < ll. impudicus, ValMax 377/2.240
lasciviós [o luxuriós] < ll. lascivus, Regim 2.2.10/66
libidinós o luxuriós < ll. libidinosus, Salms7 1024/64r22

M

maçar (ed. matxar) i cascar < ll. lacerare, ParesA 131/71a3
maçat (ed. mecat) i malmenat (de penes) < ll. poenis affectus, Ruff 1.454
esclafat i maçat < it. rotto, Mirall 2.87
macerar i afligir (el cors) < it. macerare, Medici 172/104v
macerar, castigar i afligir-se ed. < ms. afligir-se, Eix1523 c.330
trencar i macerar < ll. frangere, DeModo A 71/515.17
màcula de crim < ll. macula, Benet D Pròl./5v
màcula o dolència < ll. macula, AlbLoq 6d/605
sens màcula o ensutzament < ll. inmaculatus, Benet C 7/11v
màcules i lletgeses < ll. maculae, Excit 17/31
màcula i lletgesa < ll. turpitudo, Psalt 2.51
màcula i pecat < ll. macula, DeModo B 85
màcula o sutzura < ll. macula, Pal.la 9.10.182.11
immaculat o sens màcula < ll. immaculatus, Salms7 1116/161v15
infecció o màcula < ll. interceptor, ValMax 454/2.351
innocent i sens màcula ed. < ms. innocent, Eix1523
pecat i màcula < ll. peccatum, Ludolf 1.49d12
taques o màcules < ll. labes, CiPar B 33/5.11
donar maculació i enlletgir < ll. maculare, Psalt 2.52
macular i ensutzar < ll. foedare, Psalt 3.180
macular i ensutzir < ll. maculare, Excit 118/140
macular o ensutzir < ll. perfundere, ValMax 294/2.122
criminar i macular < ll. contaminari, ValMax 271/2.88
ensutzir i macular < ll. foedare, ValMax 456/2.354
envergonyir-se i macular-se < ll. maculare se, ValMax 82/1.118
maculat : cf. immaculat
maculada i difamada (una vida) < ll. inquinata, ValMax 176/1.253
maculat o immunde < it. macolato, Mirall 2.137
maculat o sullat < ll. maculatus, ValMax 234/2.29
enorme i maculat ed. < ms. dolent, Eix1523 c.320
deturpat i maculat ed. < ms. sullada, Eix1523 c.357
sullat, ensutzit i maculat < ll. oblitus, ValMax 377/2.241
tacat i maculat < ll. inquinatus, Excit 46/64
viciós i maculat < ll. fallax, Psalt 3.46
lleig i maculós < ll. turpis, Psalt 3.59
dides o madrines < ll. obstetrices, Dieta 52/50v
madur i assaonat < ll. maturire, Excit 45/63
madurs o assaonats < ll. maturi, FursV 2.217.11
madurament i discreta < ll. graviter, ValMax 291/2.118
madura i vella (edat) < ll. matura, Ruff 2.21
pesada o madura (veu) < ll. gravis, ValMax 292/2.119
sàviament, madurament i discreta < ll. discrete, Psalt 1.37
savi, discret i madur (hom) < ll. gravissimus, ValMax 294/2.122
sàvies, sabents, madures i digests (persones) < ll. graves, CiOfi 2.63/114
enclinar, madurar i induir (l'ànima) < ll. flectere, Alex 47r
discreció i maduresa < ll. discretio, Troya 105/136
gravitat o maduresa < ll. gravitas, ValMax 292/2.119
saviesa i maduresa (ms. amedurea) < ll. gravitas, Cel.la B 249/74b
maestre i doctor < ll. doctor, ValMax 388/2.256; pl. 80/1.114
maestre i instruïdor < ll. instructor, Psalt 1.59
doctor i maestre < ll. doctor, ParesA 161/94d6

doctor o mestre < ll. doctor, Ruff 1.263; 8.206
nautxer, mestre o governador A / pilot B < ll. gubernator navis, CiPar 20/3.9
[pedagog o] mestre < ll. paedagogus, Regim 1.2.16/20v
pedagog [o mestre] < ll. paedagogus, Regim 2.2.9/65
rabi, que vol dir maestre < ll. rabbi, Vita 17/121
senyors i mestres < it. signori, Mirall 1.123
art i maestria < ll. ars, SeHer 353/28
arts i maestries < ll. artes, Verba 35/126d
engany i maestria < ll. cauterium, ParesM 57/62d4
enginy i mestria < it. ingegno, Medici 209/128v
falsia i maestria ms. / cautela ed. < ll. versutia, Regim 3.3.5/118
de excel.lent subtilea i maestria < ll. peritissimus, Alex 175v
en gran subtilitat i maestria < ll. mechanico modo, Josefus 173.7.16
valor i maestria < ll. -, Alex 48v
maginació i engany < ll. machinatio, Troya 24/33
magisteris i instruccions < ll. magisteria, Troya 30/42
doctorat i magisteri < ll. magistralis, Ludolf 1.50a41
magistrat o senat < ll. consulatus, ValMax 162/1.234
magnànim i noble < ll. magnanimus, SeThe 869/96v
magnanimitat [o gran coratge] < ll. magnanimitas, Regim 1.2.3/11; 3.5/35
magnats i prínceps < ll. principes, Job 29.9
magnats i poderosos prínceps < ll. principes, Job 3.15
noble, magnífic i liberal < ll. liberalissimus, Psalt 1.69
magnificar i alçar < ll. elevare, Job 30.22
magnificar-se i exalçar < ll. extollere, Dieta 21v/8v
magnificar i lloar < ll. laudare, Vita 26/186v
magnificar i lloar < ll. magnificare, Benet C Pròl./4
magnificar i lloar < ll. magnificare, BíbBa Ll 5.25-26
gloriejar i magnificar-se i exalçar-se < ll. gloriari, CiPar A 32/4.115
lloar, magnificar i exalçar < ll. magnificare, Psalt 1.56
nomenar i magnificar < ll. magnificare, BíbBa Ll 4.15
lloat i magnificat < ll. laudari, CiOfi 1.75/36v
magnificosos i de gran magnificència ms. / magnífics ed. < ll. magnifici, Regim 1.1.9/7; 2.19/22v
magnificoses i grans ms. / magnífiques ed. < ll. magnifica, Regim 2.3.3/74
magnificós i liberal < ll. magnificus, Psalt 1.40
magnificós i liberal < ll. munificus, ValMax 211/1.301
magnificosos i de magnificència / magnífics < ll. magnifici, Regim 1.1.9/7; 2.19/
magnificós i meravellós < ll. magnificus, Psalt 1.18
magnificós i sobirà (rey) < ll. nobilis, Dieta 35/28v
altes i magnificoses < ll. magnificae, Brevil 205b/118.25
liberals i magnificosos < ll. liberales, CiOfi 1.42/23
magnitut i granesa < ll. magnificentia, Ludolf 1.15a35
magnitut i granesa < ll. magnitudo, OraCa 3.86
magnitut o granesa < ll. magnitudo, Salms7 990/26v28
granesa o magnitud < ll. magnitudo, Josefus 8.3/178d
magres i flaques < ll. macra, Pal.la 5.1.142.11
prim i magre < ll. attenuatus, Ruff 1.161
sec i magre < ll. macies, MorAri 9
majestat o honor < ll. maiestas, ValMax 65/1.93
senyoria i majestad < ll. potestas, Job 25.2
ésser lo major i cap < ll. -, Job 40.14
majors i principals < ll. maiores, ValMax 164/1.237
autor i major < ll. auctor, Ruff 1.237
prelats i majors < ll. praepositi, DeModo B 55
prínceps i majors < ll. principes, ParesA 161/94c12
príncep i major < ll. princeps, Ruff 8.42
principals i majors (de la ciutat) < ll. principales, Ruff 5.17
superiors i majors < ll. maiores, Excit 173/201
major i sobirà < ll. maximus, Ludolf 1.14b18
major i superior < it. maggiore, Decam 25/20

fer major i augmentar < ll. augeri, Ludolf 2.30c14
pus altes coses i majors < ll. altius, Paul 1/313.31
primer i major < ll. superior, ValMax 94/1.137
optimats, ço és majorals < ll. optimates, Josefus 11.4/247b
patró i majoral < ll. patronus, Miseria 1.17/134d
regidor i majoral < ll. tetrarcha, BíbBa Ll 3.1
patró i majordom i regidor < ll. patro, ValMax 230/2.23
senescal o majordom < fr. senescal, Tresor B 3.80.9
principat i majoria < ll. principatus, Ruff 8.35
mal i afany < ll. adversa, Dieta 22v/11
mal i afany < it. fatica, Decam 108/109
mals i afanys ms. / treballs ed. < ll. incommoda, Regim 3.3.9/120
mals i damnatges < ll. damna, Dieta 22/10
sens mal ni damnatge < ll. incolumes, Alfons 2.47/27
no és mal ni damnatge, ans és profitosa cosa < ll. non inutile est, Regim 3.3.7/119
mal i damnatge < ll. mala, ValMax 22/1.33
mals i defalliments < pr. falhimens, Matfre 57
mal i desaire < it. -, Decam 131/132
mals i enuigs < it. asprezze, Medici 97/61v
mals i misèries < ll. malum, Ludolf 1.115c3
mals i necessitat < ll. afflictiones, Josefus 5.5/105b
mal i pena < fr. mal, Chart 257
mals i plagues < ll. plagae, Ludolf 1.52d13
anar a mal i perdició < ll. -, Econ 1.25
fer mal i revessa < fr. meffaire, Chart 279
mal o treball < ll. poena, Psalt 3.84
mal i treball i afany i desaire < fr. trevalz... mesaise, Sidra 31v/82.29
mals i treballs < ll. vexationes, Troya 257/335
dir mal i blastomar < it. bestemmiare, Medici 35/21
delictes i mals < ll. peccata, DeModo B 166
infortuni [o gran mal] < ll. infortunium, Regim 3.1.18/92
pecats i mals < ll. scelera, SeMed 5.1.907
vergonya i mal < ll. obproprium, Benet D Pròl./5v
guarida i senes tot mal < ll. incolumis, ParesA 154/87d9
mals i celerats < ll. scelarati, Ludolf 1.25b40
mal i criminós < ll. malus, Psalt 3.67
m'és mal i greu < fr. il me poise, Gral 53/55
mals i inics < ll. mali, BíbBa Mt 12.34
mals i inics (manaments) < ll. mala, DeModo A 56/497.15
mala i inigua < ll. iniquus, Comloq Pról./1d10
mal i inic < ll. pravus, ValMax 202/1.288
[males obres o] lletges coses < ll. turpia, Regim 1.2.14/18v
males o sutzes < ll. sordidae, Basili 693/80d
feres i males ms. / braves ed. < ll. feroces, Regim 3.1.7/87
forta i mala (paraula) < ll. turbulens, Verba 18/115d
inigament i mala < ll. improbe, ValMax 95/1.138
iniqua cosa i mala < ll. iniquum, FursV 3.8.4
inics i mals < ll. iniqui, Ludolf 1.42b23
iniqües, tristes i males (cogitacions) < ll. malae, Kempis 3.7/2627
pestífera i mala (plaga) < ll. pestifera, CiOfi 1.84/42v
sútzeu o mal-net o escur (l'oli) < ll. sordet, Pal.la 12.19.233.15
cosa vituperosa i mala ms. / vituperable ed. < ll. vituperabilis, Regim1.2.27/27
malalt [o enferm] < ll. infirmare, Regim 1.2.11/16v
malalts o flacs < ll. imbecilles, Benet C 35/22
un malalt llangüent < ll. languens, BíbBa Jo 11.1
malalt o mal dispost < it. infermo, Mirall 2.150
malalt i inferm < ll. infirmitas, Excit 16/30
malalt i enferm < ll. infirmari, Isac 32/15v
malalt i enferm < ll. infirmus, Isac 145/64v
aflaquit i malalt < ll. languens, ValMax 292/2.119

malaltia i enfermetat < ll. infirmitas, Excit 31/47; 110/132
guarit, sanat de malaltia o enfermetat < ll. sanus, Alex 63v
malalties i llangors < ll. languores, BíbBa Ll 9.1
flaquesa o malaltia < ll. imbecillitas, Benet C 48/28
flaquesa i malaltia < ll. infirmitas, Efrem 1.10/94d
infirmitat i malaltia < ll. infirmitas, DeModo B 127, rep.
infirmitat o malaltia < it. infermità, Medici 124/77v
infirmitat o malaltia < ll. morbus, SeHer 694/34v
malandrí i homeier < it. scherano, Medici 233/140
malastruc i desaventurat < ll. infelix, Jugur 14/8r1
malastruc (ed. malestruc) i miserable < ll. miser, Provid 26/107
malvada o malastruga (ed. malestruga) ms. / mala ed. < ll. infelix, Regim 2.1.21/58v
miserable i malastruc (ed. malestruc) < ll. infelix, Provid 18/100
ésser malcurós i negligent < ll. negligere, Efrem 1.9/93b
gran maldat i tacanyeria < ll. iactura, StHon 377/46
detractor o maldecidor < ll. detrahens, DeModo A 48/486.20
maldició : cf. maledicció
maldicions i blastomies < pr. maldicios, Matfre 76v
maldient i infamant < ll. detrahens, Salms 100.5
maldir : cf. maleir
maldir i detraccions < ll. detractiones, Efrem 1.7/89d
detracció i maldir < ll. detractio, Efrem 1.4/86a
detraccions i maldir < ll. detractiones, Verba 21/118a, rep.
maldir i difamar < ll. detrahere, StHon 375/43
descombregar i maldir < ll. detestare, Escacs 2.1/25
detestar i maldir < ll. detestare, Escacs 2.1/26
detraure i maldir < ll. detractores, Ludolf 1.108d29
difamar i maldir < ll. lacerare, Efrem 1.7/89d
increpar [o maldir] < ll. increpare, Regim 1.1.11/7v
reptat i maldit < ll. deshonestari, Efrem 1.5/86b
maledicció : cf. maldició
detraccions o malediccions < ll. detrahere, Cateri 147/79
flestomia o maledicció < it. maledizione, Medici 51/31
guai i maledicció < ll. vae, BíbBa Mt 23.14, rep.
devina o maléfica < ll. saga, Fronti 1.11.12/15
maleficis o encantaments < ll. venefica, Jeroni C7/78d1
crims o maleficis < ll. crimina, FursV 3.185.7
culpes i maleficis < ll. culpa, FursV 4.34.3
maleir : cf. maldir
maleir i flestomar < it. maledire, Mirall 1.96
blasfemar i maleir ed. < ms. blastomar, Bla1521
blasmar i maleir (ed. malair) < fr. detourner, Gral 113/117
enrabiar i maleir < it. irritrosire, Corba 1214/74
maleït i blastomat < ll. anathematizatus, DelCel S 86.9
maleït i descombregat i blastomat < ll. anathema, DelCel S 88.30
maleïda i desordenada (vida) < ll. detestabilis, Escacs 1.2/16
maleïta i vergonyosa < ll. nefandum, Amor 162.3
malvada i maleïta < it. maledetta, Mirall 1.113
renegada i maleïta (gent) < fr. mescréant, Gral 164/170
malesa i crueltat < ll. perfidia, ValMax 281/2.103
malesa i iniquitat < ll. malitia, Sermó 4/128
malesa i perversitat < ll. perversitas, ParesA 166/99c2
improbitat i malesa < ll. improbitas, CiPar A 23/3.75
pravitat o malesa < ll. pravitas, Salms7 1058/102r1
viltat i malesa < pr. malvestat, Matfre 55
pecador i malfactor < it. peccatore, Mirall 1.148
errada o malfet B / errada o fortfet S < fr. forfait, Tresor 3.38.2
malícia i astúcia < ll. artes, SeThe 426/86v
malícia i pravitat < ll. pravitas, Excit 48/66
amb malícia inícament (acusada) < esp. con malicia, VallCàr 70.28/906

cal.liditat, ingeniosa malícia < ll. calliditas, CiOfi 1.63/31v
engany i malícia < ll. dolus, ValMax 383/2.250
ferocitats, astúcies i malícies < ll. nequitia, Ludolf 2.29a14
indústria o malícia < ll. industria, Salms7 1055/99r6
infirmitat i malícia < it. infermità, Mirall 2.76
iniquitat i malícia < ll. iniquitas, Ludolf 1.54c35
iniquitat i malícia < ll. nequitia, Ludolf 2.85b17
malvestat i malícia < ll. nequitia, Comloq 2.1.4/89b16
odi o malícia < ll. odium, Josefus 3.11/64a
vicis [o malícies] < ll. malitia, Regim 1.2.13/18
maliciosa i deceptòria < ll. decipere, CiOfi 1.33/19
maliciós i enganyós < it. ingegnoso, Besti B 61/129.15
maliciós i enginuós / m. i enganyós < it. ingegnoso, Besti 61/129.15/101.12
maliciosa i falsa (bèstia) < it. malitiosa, Besti 61/129.5
maliciosa i vil (audàcia) < ll. execrabilis, ValMax 157/1.226
iniga i maliciosa < ll. pernicies, CiOfi 2.9/87
foll i maligne (el poble) < it. maligno, Dant 1.15.61
malignitat i enveja < ll. malignitas, ValMax 210/1.298
mall i pic < ll. malleus, Josefus 8.3/179b
batre i malmenar < fr. navrer, Gral 165/171
calcigar i malmenar < ll. cadere, BíbBa Mc 12.3
afollats i malmenats < ll. -, Alex 90v
ferit i malmenat < ll. -, Alex 134r
maçat (ed. mecat) i malmenat de penes i turments < ll. poenis affectus, Rufí 1.454
nafrat i malmenat < ll. vulneratus, Troya 105/136
malmetre i destruir < ll. dissipare, FursV 4.128.7
grillar i malmetre (el gra) < it. nascere ('germinar'), Besti 20/46.9
malmirent i culpable < ll. reus, ValMax 279/2.100
acusador i malmirent < ll. accusator, ValMax 176/1.253
culpable i malmirent < ll. reus, DeModo A 76/521.12
escelerat o criminós i malmirent < ll. sceleratus, ValMax 203/1.289
detraent o malparlant < ll. detrahens, DeModo B 93
detracció i malparlar < ll. detractio, DeModo A 46/484.17
detractor o malparler < ll. detractor, DeModo B 93
malsans i noïbles < ll. noxium, Pal.la 1.3.3.25
ferir i maltractar < ll. percutere, BíbBa Mt 24.49
adolorat i maltractat < it. maltrattato, Mirall 1.173
rovell i malura del ferro < ll. rubigo, Dieta 63/63
malvat i abominable < it. abominevole, Decam 33/29
malvats i criminosos < ll. reus, Alex 161r
malvada i folla cosa < ll. stultissimum, Escacs 1.1/15
malvat i importú < ll. improbus, Benet C 23/19
malvada, importuna < ll. infesta, SeMed 5.1.1017
malvat o improbat < ll. improbus, CiPar A 27/4.4
malvat i inic < ll. deterior, Brevil 190b/26.7
malvada o iniqua < ll. iniquus, AlbLoq 4a/596
malvat i inic < ll. nefarius, ValMax 299/2.130
malvada i maleïta < it. maledetta, Mirall 1.113
malvada o malestruga ms. / mala ed. < ll. infelix, Regim 2.1.21/58v
[malvada i] perversa < ll. perversa, Regim 1.1.3/3
malvats i sens pietat < ll. impii, Revel 92/33d
pus malvat i pitjor < ll. peior, Psalt 1.37
malvats i sutzes < ll. immundissimi, Verba 35/126c
malvat i tempestuós (temps) < it. malvagio, Corba 977/345
malvades i vils < ll. pravus, Isac 71v/33
cruel i malvat < ll. -, Alex 39r
deslleial i malvat < fr. desloyal, Gral 89/91
endureït, malvat i endiablat (el cor) < ll. pravus, Excit 98/120
escelerats i malvats < ll. scelerati, CiPar A 31/4.89
improbatíssim i malvat < ll. non probatissimus, CiPar A 40/5.134

improbíssims i malvats (senyors) < ll. improbissimi, CiPar A 33/5.13
inútil, malvat i inepte (servent) < ll. iners, CiPar A 39/5.129
inic (ed. enic) i malvat < ll. iniquus, Excit 50/69; pl. 147/173
inic i malvat < ll. inique, Jeroni E8/5a5
iniques i malvades < ll. iniqua, Psalt 3.48
inicament i malvada < ll. inique, Psalt 3.25
inics, cruels i malvats < ll. mali, Psalt 1.37
inic i malvat < ll. nequior, Brevil 190b/26.19
sobre-inic i sobre-malvat < ll. nequissimus, OraCa 2.80
iniques i malvades < ll. pravae, Isac 32v/15v
iniqua i malvada (mà) < ll. scelerata, SeHer 1317/53v
inic i malvat < ll. sceleratus, ValMax 271/2.89
inic, malvat i cruel < ll. truculentus, ValMax 396/2.266
mesquí i malvat < ll. miserabilis, Efrem 2.4/100d
nefària i malvada < ll. nefaria, CiPar A 28/4.45
nequícia i malvat < ll. nequitia, DeModo B 104
nequíssim i malvat < ll. nequissimus, CiPar A 36/5.72
perniciosos i malvats < ll. perniciosi, CiOfi 1.42/23
no piadós, malvat < ll. impius, Escacs 2.1/25
prava i malvada < ll. impura, Psalt 2.52
prava i malvada < ll. prava, DeModo A 143/609.18
praves o malvades < ll. praves, Salms7 1038/79v12
prava i malvada (avarícia) < ll. scelerata, ValMax 11/1.28
rebel.les, grossers i malvades (voluntats) < ll. rebelles, Psalt 1.30
reprovat, ço és malvat o pecador < ll. reprobus, Jeroni E14/10d19
vil i malvat < ll. nefarius, ValMax 364/2.222
malvestat i art enganyosa < ll. versutia, Psalt 3.181
malvestats i crims < ll. facina, SeMed 3.2.561
malvestat i deslleialtat < it. fallo, Decam 403/415
malvestat i malícia < ll. nequitia, Comloq 2.1.4/89b16
malvestat o viltat < ll. turpitudo, Josefus 4.7/90d
corrupteles i malvestats < ll. pravitates, CiPar A 22/3.57
crim i malvestat < ll. crimen, Brevil 202c/102.3
culpa i malvestat < ll. iniquitas, Excit 37/54
facció, ço és traicion i malvestat < ll. factio, Jugur 31/15v4
flagici i malvestat < ll. flagitium, Troya 24/34
flaquesa i malvestat < ll. nefas, ValMax 80/1.113
impietat o malvestat < ll. impietas, Escacs 2.1/26
nequícia (negrícia) o malvestat < ll. nequitia, Escacs 2.5/61
nequícies i malvestats < ll. nequitia, Psalt 1.59
nequícia i malvestat < ll. nequitia, ValMax 317/2.156
nequícia i malvestat < ll. male, Vita 59/232v
nequícia i malvestat < ll. malitiae, Vita 68/244v
pravitat o malvestat < ll. pravitas, Salms7 1107/151v5
traïció i malvestat < ll. scelus, Jugur 24/12r16
odi i malvolença < ll. odium, DeModo B 143
avorrit i malvolgut < it. odiato, Mirall 1.120
mamar i xupar < ll. sugere, Job 20.16
mammona, ço és esperit d'avarícia < ll. mammona, Basili 685/76b
manaments i amonestaments < ll. praecepta, DeModo A Pròl./426.2
manaments o crides < ll. edicta, Josefus 4.7/88c
manaments i doctrines < ll. praeceptus, CiOfi 1.118/64
manament i instigació < ll. imperium, ValMax 64/1.92
sens manament i llicència < ll. iniussu, ValMax 84/1.120
manament i ordinació < ll. edictum, Vita 7/60
manament i ordinació < ll. -, Econ 2.159
manaments i preceptes ed. < ms. manaments, Eix1523, rep.
manament o voluntat < ll. iussio, Benet D 31/35v
emperi i manament < ll. imperium, Escacs 2.6/68
induccions i manaments < ll. praecepta, Troya 114/150

lleis i manaments < ll. leges, Africa 361/56
plaer i manament < it. piacere, Decam 532/542
manar i comanar < ll. imperare, Provid 30/108
manar i comandar < it. -, Decam 157/154
manar o ensenyar < ll. praecipere, Pal.la 1.1.2.23
manar i imperar < ll. imperare, Jugur 29/14r13
manar i trametre (algú a algú) < ll. mandare, Verba 26/120d
manar i voler (les lleis) < ll. iubere, CiPar A 31/4.94
manar i voler < ll. praecipere, Verba 24/119d
corregir i manar < ll. imperare, Econ 1.653
ordenar i manar < ll. decernere, Troya 21/29
ordenar i manar < ll. iubere, Brevil 190c/28.23
ordenar i manar < ll. iubere, Troya 61/87
ordenar i manar < ll. mandare, Gesta 32.10/126.8
voler i manar < ll. iubere, Psalt 3.88
voler i manar < ll. volere, CiPar A 31/4.92
manat o guiat < it. guida, Mirall 2.141
comanat i manat < ll. iniungere, Jeroni E16/12c36
ordenat, manat i dit < pr. dig, DeJer 37/39
mancament i defecte < ll. -, CiPar A Ded.42
mancar i fallir < ll. -, Alex 11v
fallir i mancar (a algú) < esp. faltar, VallCàr 17.12/38.10
llei i mando < ll. voluntas, Job 37.12
manejar i tractar < it. trafficare, Medici 61/36
tocar i manejar (ed. menejar) < ll. tangere, Pal.la 4.13.137.24
usar i manejar < ll. tractare, Dieta 26v/16v
tractat i manejat (ms. menejat) (el problema) < ll. discussa, Comloq 1.6.6/62d30
suau i maner < ll. mansuete, StHon 348/4
manera i atemprança < ll. modus, Africa 308/53
maneres i costums < it. modi, Decam 432/445
manera o costuma dels hòmens ms. < ll. modus, Regim 1.2.32/31
maneres i costumes < ll. mores, Valter 6.10/39.1
manera o espècia < ll. species, Econ 2.591
maneres o espècies < ll. -, Econ 1.33
manera i forma < it. -, Decam 250/252
manera i guisa < ll. genus, CiOfi 1.2/3v
manera i guisa < ll. genus, DeModo A 91/539.13
maneres i tot llinatge < ll. genera, PurPa 10/517
manera i modo < ll. modus, StHon 389/64
maneres i natures (de compuncció) < ll. species, Dial 3.34/247.24
manera o raó ms. / via ed. < ll. via, Regim 3.2.20/105
art i manera B / manera P < ll. -, AlbCon 58
condicions i maneres < ll. genera, CiOfi 2.49/107
costums, pratiga... i manera < ll. mos, Alex 105v
trobar enginy i manera < it. ingegnersi, Decam 304/308
espècie [o manera] < ll. species, Regim 1.1.5/4,
espècies o maneres < ll. species, Salms7 992/28v10
estil o manera d'escriure < ll. stilus, ValMax 158/1.227
forma o manera < ll. forma, FursV 4.241.8
forma i manera < ll. modus, Alex 147v
forma i manera < ll. more, SeMed 4.2.753
guisa i manera < ll. ratio, ValMax 247/2.48
llinatge o manera < ll. genus, Benet A 7/45.15
llinatges i maneres (d'arbres) < ll. genera, Miseria 1.13/132d
modo i manera < ll. modus, AlbLoq 7d/608, rep.
modo o manera B / manera A < ll. modus, CiPar 25/3.114
partit i manera < it. modo, Mirall 2.31
via i manera < ll. modus, Isac 124/56
via i manera < it. via, Mirall 2.113
vies [o maneres] < ll. via, Regim 1.1.9/6v

versúcies o falses maneres < ll. versutia, Salms7 1038/79v24
blan i manerable < it. trattabile, Medici 123/76v
maniàtics o folls < ll. immanes, CiPar B 27/4.21
manifest i cert < ll. manifestum, FursV 2.221.7
manifestes i clares (pecats) < ll. clarescentes, Benet C 62/33v
manifestament i clara ed. < ms. manifestament, Bla1521
manifest i conegut < ll. notorius, Legenda 2.21
manifest i notori < ll. -, Alex 11r
manifests i públics < ll. publici, Cateri 118/61v
fer manifest i resplandent < ll. niti, ValMax 178/1.255
aparent i manifest < ll. conspicuus, ValMax 441/2.330
certament i manifesta < ll. certa, ValMax 62/2.219
clara, oberta i manifesta (consciència) < ll. aperta, Arra 951/125
ésser clares i manifestes < ll. clarere, Spec A 7/123.34
clar i manifest < ll. clarus, Josefus 2.4/34b
clares, lúcides i manifestes (obres) < ll. lucere, Ludolf 1.118c41
clara i manifesta < ll. manifestus, Isac 49v/24
ésser clar i manifest < ll. patere, Excit 6/20
notòria i manifesta < ll. nota, Excit 171/200
notori i manifest < ll. patefacere, Psalt 3.31
notori i manifest < ll. videtur, CiOfi 2.20/92
oberts o manifests ms. / clars ed. < ll. aperti, Regim 1.2.23/25
obert o manifest ms. / clarament ed. < ll. apertus, Regim 1.2.23/24v
obert i manifestament (parlar) < ll. aperte, SeThe 859/96v
oberts i manifests < ll. aperti, Verba 47/190c
patent i manifest < ll. patere, SeMed 2.3.377
patents i manifests < esp. patentes, VallCor 7.9/5.26
pla i manifest < ll. planus, ValMax 134/1.194
preclara i manifesta < ll. praeclara, Salms 15.6
en lloc públic i manifest < ll. in palam, BíbBa Jo 7.4
públicament i manifesta < ll. publice, Brevil 196d/67.16
públic i manifest < ll. publicus, ValMax 290/2.116; fem. 241/2.39
singular i manifest (exempli) < ll. celeberrimum, ValMax 241/2.38
veentment i manifesta < ll. evidenter, Rufí 16.181
[manifestació o] declaració < ll. manifestatio, Regim 1.1.1/1v
ostentació i manifestació < ll. ostentiatio, CiOfi 2.43/101v
publicació i manifestació < ll. publicatio, Verba 47/190d
manifestar i confessar < ll. patefacere, Benet C 4/8v
manifestar i declarar < ll. pandere, SeHer 647/33
manifestar i descobrir < it. manifestare, Medici 209/128v
manifestar i dir < ll. exprimere, Cel.la B 251/75b
manifestar i divulgar < ll. divulgare, Isac 28v/13v
anunciar i manifestar < ll. annuntiare, Jeroni E5/2d28
confermar i manifestar < ll. manifestare, Verba 53/130d
confessar i manifestar < ll. confiteri, ValMax 309/2.145
declarar i manifestar < ll. prodere, Dial 4.39/92.11
demostrar i manifestar < it. mostrare, Mirall 1.35
denudar i manifestar (un crim) < ll. denudari, AlbLoq 6b/603
denunciar i manifestar < ll. nuntiare, Jeroni 288/60b19
dir i manifestar < ll. commemorare, Cel.la B 246/72a
dir i manifestar < ll. patefacere, StHon 351/9
dir i manifestar < ll. patefacere, Troya 98/126
dir i manifestar < ll. perstringere, Cel.la B 246/71d
dir i manifestar (lleis) < ll. promulgare, Efrem 1.1/82d
descubrir i manifestar < ll. cognitum facere, Benet B 7/50.4
divulgar i manifestar < ll. divulgare, Vita 16/101
especificar o manifestar < ll. exprimere, Salms7 1125/170r17
esplanar i manifestar < ll. explicare, Cel.la B 251/75b
esplegar i manifestar < ll. explicare, Miseria 2.22/209r21
espondre i manifestar < ll. exponere, Rufí 12.9

expressar i manifestar < ll. expressere, ValMax 396/2.266
mostrar i manifestar < ll. ostendere, Secre B 146/22v
mostrar i manifestar < ll. repraesentare, ValMax 85/1.121
mostrar i manifestar i senyalar < ll. significare, Ludolf 1.27b11
obrir i manifestar (el sentit) < ll. aperire, BíbBa Ll 24.45
obrir i manifestar < ll. aperire, Escacs 2.2/31
obrir i manifestar < ll. pandere, Ludolf 1.43d7
posar i manifestar < ll. intimare, Cel.la B 246/71d
revelar i manifestar < it. rivelare, Medici 209/128
recitar i manifestar < ll. recitare, Rufí 1.184
representar i manifestar < ll. repraesentare, Brevil 191a/31.21
revelar, manifestar < ll. revelare, Benet C 7/12v
significar i manifestar < ll. significare, Secre B 38/1
testificar o manifestar < ll. testari, ValMax 198/1.282;
manifestat i obert < ll. ostendere, Rufí 10.21
atrobat i manifestat < ll. compertus, Paul 1/314.8
publicat i manifestat < ll. professa, SeMed 2.1.150, rep.
revelada i manifestada < ll. revelari, ParesA 155/89a18
revelat i manifestat < ll. revelatum, Psalt 2.30
manipolis i flotes (? marg.) < ll. manipula, Fronti 2.3.16/24v
gabella o conspiració o manipoli < fr. conjuraison, Tresor B 3.35.2
contraure i manllevar < ll. contrahere, Escacs 3.4/101
mans : cf. mansuet, manser, manerable, amansar
mans i benigne < ll. mansuetus, DeModo A 18/448.25
mans i benigne < ll. mansuetus, ValMax 88/1.126
mans, benigne i piadós < ll. mansuetus, ValMax 219/2.8
mans o simple / mansuet ed. < ll. mansuetus, Regim 1.3.11/39; pl. 1.3.7/36
mans i suau < ll. mansuetus, DeModo B 18
benigne i mans < ll. mitis, ValMax 88/1.126
suaus i manses < ll. mansuetae, Josefus 2.7/44a
mansesa i benignitat < ll. mansuetudo, DeModo A 51/489.30
mansesa i benignitat < ll. mansuetudo, ValMax 283/2.105
mansesa o benignitat de coratge < ll. mansuetudo, ValMax 218/2.6
mansesa i simplesa < ll. mansuetudo, DeModo B 101
mansesa o simplesa < ll. mansuetudo, Jeroni E7/3d17
mansesa i simplesa < ll. mansuetudo, Miseria 2.4/194v8
mansesa (ms. mençea) i suauesa < ll. mansuetus, Isac 19/9
mansuetat i mansesa < ll. mansuetudo, ParesA 141/77b9
mansió i cel.la < ll. mansio, Rufí 21.10
mansions i convents < ll. mansiones, Trict 308/91.9
mansionari o donat < ll. mansionarius, Dial 1.5/53.24
mansuet i benigne < it. mansueto, Medici 15/9; 43/26
mansuet i benigne < ll. mitis, Ludolf 1.3c42
mansuet i benigne ed. < ms. suau, Bla1521
mansuetes i humanals < ll. mites, SeThe 558/89
mansuet i humil < ll. -, Vita 71/256
mansuet i suau < ll. mansuetudo, Rufí 11.80
mansuet i suau < ll. mitis, Ludolf 1.5d2
mansuets, suaus i simples < ll. mites, Ludolf 1.114c17, rep.
mansueta i tranquil.la < ll. placidae, SeHer 739/36
humil, mansuet i simple < ll. mitis et simplex, Ludolf 1.82c12
humil, mansuet i suau < ll. mitissimus, Ludolf 1.123d33
humil i mansuet < ll. humilis, Ludolf 1.130d41; pl. 18c30; 73d23
humils i mansuetes (penses) < ll. -, Ludolf 1.70b5
simple i suau ms. / mansuet ed. < ll. mitis, Regim 1.2.27/27
simple i mansuet < ll. mansuetus, Excit 168/196
suau i mansuet (ed. maset) < ll. mansuescere, Alex 13r
suaus i mansuets < ll. mites, Ludolf 1.114b23
mansuetat i mansea < ll. mansuetudo, ParesA 141/77b9
mansuetat i suauesa < ll. mansuetudo, Efrem 1.7/88b

mansuetut i humilitat < ll. mansuetudo, Ludolf 1.82c14
mansuetut i modèstia < ll. modestia, Ludolf 1.87c22
mansuetut i modèstia i vergonya < ll. verecundia, Ludolf 1.32d42
mansuetut i paciència < ll. mansuetudo, Ludolf 2.25b36
mansuetut [o simplesa] < ll. mansuetudo, Regim 1.2.10/15
mansuetut [o simplicitat] < ll. mansuetudo, Regim 1.2.27/27
mansuetut i suavesa < ll. mansuetudo, Rufí 11.41
clemència i mansuetut < ll. mansuetudo, Alfons 3.51/39
amb pietat i mansuetut < ll. clementer, Ludolf 1.135a2
suavea i mansuetut < ll. mansuetudo, Rufí 4.3
pal.li o mantell < ll. pullum, ValMax 30/1.44
manteniment i vianda < esp. mantenimiento, VallCor 14.29/15.3
pa i manteniment < ll. panis, Job 20.14
provisió i manteniment < ll. escae, Job 36.31
mantenir i conservar < ll. servare, ValMax 167/1.240
confessar i mantenir (Jesucrist) < it. confessar, Mirall 2.152
menar i mantenir (la vida) < fr. maintenir, Gral 40/42
manto i gonella < ll. tunica, Benet C 7/12v
mar o estany < ll. stagnum, Ludolf 2.12d40
mar major o oceana < ll. occeanus, Josefus 3.11/64b
déu marí o de la mar < ll. -, SeThe -/101v
marítim o de la mar < ll. maritimus, ValMax 368/2.229
pèlec, ço és la mar < ll. pelagus, Josefus 1.1/5d
alt pèlec o mar < ll. pontus, SeThe 1204/101v
maravella : veg. meravella
que no's pot marfar i enlletgir < ll. inmarcessibilis, Efrem 1.11/95a
mustir i marfar < ll. marcescere, Salms7 1036/77v26
que no's pot secar i marfar < ll. inmarcessibilis, Efrem 2.2/99a
màrgens o lloms < ll. margines, Pal.la 1.34.34.27
déu marí o de la mar < ll. -, SeThe -/101v
mariner o infant de la nau < ll. remiga, ValMax 54/1.76
mariner o regidor < ll. rector, SeThe 1072/99
notxers i mariners < ll. remigae, Troya 82/116
marítim o de la mar < ll. maritimus, ValMax 368/2.229
aiguamoll i marjal < ll. -, Job 28.10
tempestat i maror (ed. meror) < it. tempesta, Mirall 2.173
marquesos o monarques < ll. monarchi, Josefus 11.4/247b
marrit i trist < ll. turpis, SeThe 471/87v
desconhortats i marrits (ms. merits) < ll. plorantes, Medi7 563/342.30
trist i marrit < ll. tristis, Psalt 3.185
dolor i martiri < fr. martyre, Gral 74/75
passió i martiri < ll. martyrium, Psalt 3.3
mas o alberc < ll. ager, Josefus 7.4/152a
mas o casa de fora vila < ll. praetorium, Pal.la 1.24.25.3
mas o torre < ll. agrestis fabrica, Pal.la 1.12.18.2
vil.la (ms. vila) o mas < ll. villa, Pal.la 1.36.41.2
cases i masos < ll. tecta rustica, ValMax 214/1.305
cases i masades < ll. -, Econ 1.196
maset : veg. suau i mansuet
assats i massa < ll. sufficere, Brevil 192b/39.5
trop o massa < ll. nimium, AlbCon 90/122
sobre-abundant i massa gran < ll. -, Mirall 2.47
ruminar i mastegar < ll. ruminare, DeModo A 70/514.24
matador i destruidor < ll. interfector, Mores 121
interfecció i matament < it. interfezione, Mirall 2.124
matar o destruir < it. uccidere, Mirall 1.106
matar i auciure < ll. interficere, Secre A 117/34
matar i auciure < fr. mors, Polo 166.1/160
matar i auciure < ll. occidere, Secre A 38/5v
consumar i matar < ll. consumere, DeModo B 80

auciure o matar < ll. mactari, Comloq 1.9.5/77a30
auciure, matar i destruir < ll. necare, DeModo B 156
occir i matar < ll. necare, Excit 131/154
occir i matar < ll. occidere, Excit 29/45
auciure o matar < it. uccidere, Medici 20/12
ociure o matar < ll. perimere, Regim 3.2.13/101
trucidar i matar < ll. trucidare, Troya 30/43
matats o occisos < ll. occisus, Salms7 1079/124v8
matèria i causa < ll. materia, Brevil 190d/29.3
matèria i oradura < it. materia, Fiore 16.8
matèria o substància < ll. substantia, Dragma 4/2
instruments o matèria < ll. instrumenta, Brevil 201c/96.19
ocasió i matèria (de supèrbia) < ll. materia, Benet D 65/63
subjecte [o matèria] < ll. subiectus, Regim 1.2.5/12
llengua vulgar i materna < ll. -, CiPar A Ded.171
conjugui o matrimoni < ll. coniugium, Salms7 1058/102v21
matrimonial [o de la muller] < ll. coniugalis, Regim 2.2.3/61
[conjugal o] matrimonial < ll. coniugale, Regim 2.1.6/50
matrona o dona < ll. matrona, ValMax 58/1.84
dona i matrona < it. donna, Corba 1225/87
maxil.la o barba < ll. maxilla, Josefus 5.10/114a
maxil.les o barres < ll. maxillae, Salms7 1024/65r9
medis i intercessors ed. < ms. mitjancers, Eix1523 c.363
medis o medians < ll. Medi, Josefus 1.11/11c
medis o medians < ll. Medi, Josefus 1.11/11c
medicament i medicina < it. medicamento, Medici 237/142v
[medicines o] remeis < ll. medicamenta, Regim 2.2.9/65v
medicina o salut < ll. medicina, ParesA 152/85c11
medicament i medicina < it. medicamento, Medici 237/142v
art [de metjar o] de medicina < ll. ars medicandi, Regim 1.3.4/34v
porga o medicina < ll. medicina, Dieta 72v/73v
purga o medicina < it. medicina, Mirall 2.76
remei i medicina < ll. medicamentum, Ludolf 1.63a7
remeis i medicines < ll. remedia, Ludolf 1.141d12
meditació i pensament < ll. meditatio, Spec B 4/23.13
medulles i molls < ll. medullae, Salms7 1053/97r17
meitats o mitjanies ms. / medis ed. < ll. medietates, Regim 1.2.3/11
mel i sucre < ll. mel, Jeroni E21/18c24
ira i melanconia (ms. malanconia) < it. malinconia, Medici 144/89
dolça i mel.lada (parleria) < ll. mellita, Amor 8.29
cogulla que's deya melocha < ll. melota, StHon 363/20
amb dolços cants i melodioses veus < ll. blandis vocibus, Brevil 198a/76.5
corosos i membrants < ll. memores, ParesM 59/64c6
natura o membre (de fembra) < ll. genitalia, Josefus 8.5/192d
memòria i consideració < ll. consideratio, Spec B 5/24.17
memòria i doctrina < ll. doctrina, ValMax 124/1.178
fer memòria i menció < ll. memoriam facere, Escacs 1.3/17
memòria i recitació < ll. commemoratio, ValMax 418/2.296
memòria i recordació < ll. memoria, CiPar A 23/3.65
memòria i recordació < ll. memoria, ValMax 55/1.79; 203/1.289
memòria i recordança < it. memoria, Mirall 2.44
memòria o recort < ll. memoria, Cateri 171/94
memòria i remembrança < ll. memoria, Comloq 2.2.2/92c32
memòria i remembrança < fr. memoire, Egipte 746/162.26
haver memòria i recordar-se < ll. recordari, CiPar A 46/6.76
fer recordació i memòria < ll. memorare, DeModo B 167
fer recordació i memòria < ll. recordari, ValMax 366/2.226
recordació o memòria < ll. recordatio, Isac 70/32v
albarà o memorial < ll. brevis, Benet B 32/70.18
menaces i cimbells < ll. conminatio, ValMax 154/1.223

cominació o menaces < ll. comminatio, Salms7 1030/70v20, rep.
mines i temors B / menaces A < ll. minae, CiPar 17/2.27
reprendre i menaçar < ll. increpare, Benet B 2/37.30
duc i menador < ll. dux, Turpí 51/106.41
menaments i enduiments d'aigua < ll. ductus aquarum, FursV 3.242.8
pendent i menant el plet < ll. pendente causa, FursV 4.128.5
menar i mantenir (la vida) < fr. maintenir, Gral 40/42
menar i passar (la vida) < it. menare, Besti 44/95.17
menar i trer < it. menare, Dant 5.4.66
enfrenar i menar < it. cavalcare, Mirall 2.116
estrènyer i menar (el coltell) < ll. stringere, SeMed 4.3.809
fer i menar a acabament < ll. perficere, Troya 8/13
tresportar i menar < it. trasportare, Decam 278/280
guiar i menar < ll. deducere, SeHer 657/33v
guiar i menar < ll. introducere, Lignum 37/76
menats i fets < fr. menez, Egipte 711/162.1
menada i moguda (pel vent) < ll. agitata, BíbBa Ll 7.24
fer memòria i menció < ll. memoriam facere, Escacs 1.3/17
mençónegues (monçónegues) i falsies < ll. fallacia, Comloq 1.5.1/56c8
mençónega (ms. monsónaga) o falsia < ll. mendacium, Jeroni E10/7a5
mençónega (ed. mossènega) o falsia < ll. mendacium, Regim 1.2.29/28
mentida o mençónega (ms. monçonega) / falsia ed. < ll. mendatio, Regim 1.4.2/41
mençoneguers (ms. monsonguers) i falsiers < ll. mendaces, DeModo B 91
mençoneguer (ed. monsoneguer) i falsiós < ll. mendax, Excit 18/33
[mençoneguers o] mentiders < ll. mendaces, Regim 1.4./40v
falsiera i mençoneguera (ms. monsoneguera) < ll. mendax, DeModo B 147
fraudulent, ço és mençoneguera (ms. monsonoguera) < ll. fraudulenta, Isac 142/63v
mendicant i indigent < ll. indiges, Mores 83
mendicants i pobres < ll. oppressi, Ludolf 1.128b11
pobres [i mendicants] < ll. mendici, Regim 1.1.11/7v
mendicitat o escassea < ll. mendicitas, CiPar B 45/6.57
pobresa, egestat o menester < ll. egestas, CiPar B 45/6.57
pobres i menesterosos ed. < ms. pobres, Bla1521
menestral o artista < it. artefice, Medici 41/25
artifex o menestral (ms. manestral) < ll. artifex, Josefus 8.3/179d
artífices o menestrals < ll. artifices, Benet C 57/30v
artificials o menestrals ms. / artesans ed. < ll. artifices, Regim 3.1.7/87
[menjars o] viandes < ll. cibus, Regim 1.2.28/28
menjar i past < ll. epulae, SeThy 62/60v
vianda o menjar (ms. manjar) < ll. cibus, DeModo B 70, rep.
vianda i menjar < ll. cibus, Excit 98/120
vianda i menjar < ll. cibus, Jeroni E15/12b14
vianda [o menjar] (ed. manjar) < ll. cibus, Regim 1.2.2/10v; 2.1.1/46
viandes i menjar (ms. manjar) < ll. epulae, DeModo B 70
vianda i menjar < pr. manjar, Matfre 81v
menjar i escorterar ('esquarterar') < it. sbranare, Decam 300/304
menjar o rebre vianda < ll. manducare, DeModo B 72
menjar i sadollar-se < ll. saturari, BíbBa Ll 16.21
devorar i menjar < ll. lacerare, Valter 3.40/29.12
pèixer i donar a menjar < ll. pascere, DeModo B 114
pèixer i donar a menjar < ll. pascere, Sermó 3/110
pèixer i menjar < ll. pasci, Verba 22/119a
rosegar i menjar (els cucs) < ll. corrodere, Spec A 6/122.16
devorat i menjat < ll. esca, Spec A 5/121.14
menor i pus flac < ll. infirmior, ValMax 129/1.187
inferior i menor < ll. inferior, Ludolf 1.114a5
pus petites o menors ms. / més xiquas ed. < ll. minimae, Regim 1.2.33/31v
sotil o de menor condició < ll. inferior, Josefus 4.2/75c
forma i mensura < ll. mensura, Valter 3.24/22.24
regla i mensura < ll. regla, Dieta 70v/72

volenter i de bona ment < fr. debonairement, Gral 84/86
intrínseca i mental < ll. mentalis, Psalt 2.7
mentides i falsies < ll. fallacia, ValMax 445/2.336
mentides i falsies < ll. mentiri, Alex 151r
mentida o monçonega ms. / falsia ed. < ll. mendatio, Regim 1.4.2/41
falsies o mentides < it. bugie, Medici 184/112
falsies i mentides < ll. mendacia, AlbLoq 4b/597, rep.
falsia i mentida < ll. mendacium, ValMax 471/2.375
fallaeres i mentideres < ll. mendaces, DeModo A 91/539.6
[monceneguers o] mentiders < ll. mendaces, Regim 1.4./40v
mentir i enganyar < ll. mentiri, Africa 280/51
mentir o dir falsia < ll. mentiri, DeModo B 91
petits i menuts < ll. minuti, Brevil 200d/92.9
petites i menuts < ll. minima, CiOfi 1.146/76
sovén i menut < ll. passim, Psalt 3.184
sovent i menut < ll. saepius, Escacs 3.3/94
sovint i menut < ll. saepius, Excit 32/48
sovint i menut < it. spesso, Mirall 2.76
venir a menys i defallir < it. venire meno, Medici 106/66v; 208/128
ingrat o menysconeixent < ll. ingratus, Troya 146/194
descura o menyscura ms. / negligència ed. < ll. incuria, Regim 2.1.4/48v
menyspreadors i escarnidors < ll. vituperatores, ParesM 55/61c23
menyspreador o menysprívol / manysprear < ll. contemptibilis, Regim 1.2.28/27v
escarnidor i menyspreador < it. zanzatore, Fiore 40.127
menysprear i avilar < ll. vilificare, Miseria 2.16/142d
menysprear i avorrir < ll. abominatio, Isac 106v/48v
menysprear i avorrir < ll. contemnere, Isac 117v/53v
menysprear, avorrir i desamar < ll. contemnere, Kempis 3.22/3360
menysprear i confondre < ll. confundere, Isac 90/42
menysprear i escarnir < ll. despicere, Dial 3.10/184.25
menysprear i escarnir < ll. ridere, ValMax 255/2.60
menysprear i estimar poc < ll. detestare, Ludolf 2.46a22
[menysprear, fugir i] esquivar < ll. despicere, Regim 1.1.6/5
menysprear o gitar en no-cura < ll. contemnere, Salms7 1116/161r14
menysprear i repudiar < ll. repudiare, CiPar A 48/6.97
menysprear i tenir en poc < ll. parvipendere, Cateri 138/74
menysprear i viltenir < ll. contemnere, Escacs 1.2/17
menysprear i viltenir < ll. despicere, AlbCon 25/56
menysprear i viltenir < ll. exprobrare, ValMax 280/2.102
menysprear i viltenir < ll. vilipendere, AlbCon 8/37
avilar i vituperar... i menysprear < ll. reprobare, BíbBa Ll 17.25
avorrir i menysprear < ll. contemnere, Econ 2.431
avorrir i menysprear < ll. despicere, Psalt 3.44
[avorrir o] menysprear < ll. odire, Regim 1.1.3/2v
damnar i menysprear < ll. suggilare, ValMax 125/1.181
desdenyar i menysprear < ll. dedignari, Miseria 2.30/147a
[foragitar o] menysprear < ll. abicere, Regim 1.1.10/7
[foragitar i] menysprear < ll. repellere, Regim 1.2.10/15v
lleixar i menysprear < ll. despicere, DeModo A 39/474.28
lleixar i menysprear < ll. omittere, DeCura C 581
rebutjar i menysprear < it. rifiutare, Medici 98/62
rehusar i menysprear < ll. abicere, Job 36.5
reprendre i menysprear < ll. culpare, Kempis 1.2/222
repudiar i menysprear ed. < ms. rebutjar, Bla1521
repudiar o menysprear < ll. respuere, Arra 955/133
retractar i menysprear < ll. retractare, ParesA 167/100b23
tenir en poc i menysprear < ll. contemnere, Ludolf 1.86d1
viltenir i menysprear < ll. reputare pro nihilo, AlbCon 9/39
viltenir i menysprear < ll. vilipendere, Excit 75/94
menyspreat i pobre < ll. humilis, Job 5.11

avilada i menyspreada < ll. contemni, Miseria 1.17/134c
escandelitzat escarnit o menyspreat < ll. scandalizatus, Jeroni E8/4c32
foll i menyspreat < ll. stultus, ValMax 255/2.60
minve i menyspreat < ll. humilis, ValMax 411/2.287
minve i menyspreat < ll. ignobilis, ValMax 137/1.197
minva i menyspreada < ll. sordidus, ValMax 231/2.24
odiós i menyspreat < ll. invidiosus, ValMax 135/1.195
vil i menyspreat < ll. contumeliosus, ValMax 459/2.358
vils i menyspreats < ll. vilescere, Arra 954/129
vil i menyspreat < ll. vilis, Africa 294/52
vil i menyspreada < ll. vilis, DeModo A 14/444.14; pl. 48/487.11
vil i menyspreat < ll. vilissimus, Efrem 1.2/83d
vil i menyspreat < ll. vilis, SeMed 3.3.620
vituperada o menyspreada ms. / vituperable ed. < ll. vituperabiles, Regim 1.2.24/25
menyspreu i desestima < esp. despreciamiento, VallRev 577/101.23
menyspreus i deshonors < ll. contemptus, Psalt 2.56
menyspreu i despits < it. dispetto, Mirall 1.129
menyspreu i detracció < ll. spernere, ValMax 67/1.95
menyspreu i escarn < ll. contemptio, CiOfi 1.13/10
menyspreu i escarn < ll. ludibrium, ValMax 459/2.358
menyspreu i negligència < ll. negligendum, CiOfi 1.4/4v
menyspreu i oprobris < ll. dedecus, ValMax 115/1.168
menyspreu i vergonya < ll. contumelia, ValMax 117/1.170
menyspreu i vergonya < ll. rubor, ValMax 136/1.197
contumélia o menyspreu < ll. contumelia, ValMax 286/2.111
[dejecció o] massa menyspreu < ll. deiectio, Regim 1.2.26/26v
derisió i menyspreu < ll. contemptus, DeModo B 135
derisió i menyspreu < ll. derisio, Vita 76/289v
desdeny o menyspreu < fr. desdaing, Tresor B 3.69.1
desestima i menyspreu < esp. menosprecio, VallCor 18.24/18.23
despit o menyspreu < ll. despectio, Regim 3.2.13/101
despit i menyspreu < ll. despectum, Revel 1/8b
fastig i menyspreu < ll. fastidiosus, ValMax 67/1.95
oprobri i menyspreu < ll. opprobrium, Revel 2/8c
vergonya i menyspreu < ll. turpitudo, ValMax 117/1.170
viltat i menyspreu < ll. vilitas, Arra 957/138
menyspreador o menysprívol ms. / menysprear ed. < ll. contemptibilis, Regim 1.2.28/27v
meravelles i miracles < ll. mirabilia, Excit 104/125
meravelles i miracles < ll. miracula, StHon 389/64
admiració o meravella < ll. admiratio, Jeroni 286/58b1
esbalaïment i meravella < ll. stupor, BíbBa Ll 5.26
miracles i meravelles < ll. miracula, Isac 82/38v
miracles i meravelles < ll. miracula, Psalt 2.43
miracles i meravelles < ll. signa, ParesA 143/78c21
miracles, senyals i meravelles < ll. -, BíbBa Mt 11.20
misteris (ministeris) i meravelles < ll. mysteria, Isac 86/40
prodigi i meravella < ll. prodigium, ValMax 25/1.38
coses de gran terror i meravella <ll. prodigia, Salms 134.9
esbalaïment i meravellament < ll. obstupefactio, Isac 128/57v
meravellar-se i commoure's < ll. commovere, Troya 107/139
meravellar-se i espaordir-se / espantar-se < ll. obstupescere, Regim 1.3.6/35v
fer meravellar o estaloir /... o estabornir < ll. obstupefacere, Regim 1.2.16/20
esbalair i meravellar < fr. émerveiller, Gral 99/102
esbalair o meravellar < ll. obstupescere, ValMax
meravellats i esbalaïts < ll. mirari, BíbBa Mc 12.17
meravellats i esbalaïts < ll. stupere, SeHer·621/32v
esbaït i meravellat < ll. admiror, ValMax 308/2.143
esbaït i meravellat < ll. obstupescere, ValMax 215/2.3
estar esbaït i meravellats < ll. stupere, ValMax 247/2.49
esbalaïts i meravellats < ll. mirari, BíbBa Mt 13.54

espaordit i meravellat < ll. estupefactus, Paul 12/319.12
meravellós i singular (home) < it. magnifico, Decam 53/51
meravellosa i singular i molt notable < ll. notabilis, Vita 73/264
admiratiu i meravellós < ll. admirabilis, ValMax 134/1.193
artificiosa i meravellosa obra < ll. artificius opus, Troya 106/138
bons i meravellosos (vins) < it. ottimi, Decam 14/11
fort i meravellosa (aventura) < fr. grans, Gral 23/23
grans, meravellosos, generosos i virtuosos (homes) < ll. clarissimi, ValMax 312/2.15
gran i meravellosa (aventura) < fr. merveilleuse, Gral 6/5
magnificós i meravellós < ll. magnificus, Psalt 1.18
notable i molt meravellós < it. ottimo, Decam 153/155
prosperament i meravellosa < ll. prospere, ValMax 159/1.229
singulars i meravelloses (coses) < ll. mira, ValMax 51/1.72
mercadejar i guanyar < ll. negotiari, Efrem 2.1/98b
comprar i mercadear < ll. (mereri), AlbLoq 7d/608
mercaders i baraters < it. mercatanti, Mirall 2.132
mercaderia o vectigal < ll. vectigal, CiPar A 49/6.115
merceria i mercaderia < ll. mercimonium, Ruff Int.28
necessitats i mercaderies < it. bisogne, Decam 69/70
negociació i mercaderia < ll. negotiatio, Ludolf 1.97c5
vendre's i mercar-se < it. mercarsi, Dant 5.17.51
mercats i places < ll. forum, Ludolf 2.42d24
mercat o major plaça < ll. theatrum, ValMax 64/1.91
fira i mercat < ll. nundinae, Cel.la B 247/72b
mercès i gràcies < fr. mercier, Sidrac 11v/7.1
mercè i misericòrdia < ll. misericordia, DelCel S 88.43
mercè i misericòrdia < fr. misericorde, Gral 40/42
mercè i misericòrdia < ll. misericordia, ValMax 241/2.38
mercè i perdó < ll. venia, Isac 34/17
haver mercè i perdonar < ll. parcere, DelCel S/UV 85.3
trobar mercé i pietat < ll. parcere, Secre B 144/21v
obtenir mercè i remissió < ll. impetrare vitam, ValMax 128/1.185
mercè i voler < fr. merci, Chart 454
ajuda i mercè < ll. auxilium, ValMax 308/2.144
compassió i mercè < ll. miseratus, Ruff 7.165
retre gràcies i mercès < fr. rendre graces, Gral 88/91
gràcia i mercè < ll. gratia, SeHer 1337/54
gràcia i mercè < pr. merce, Matfre 66v
gràcia i mercè < it. -, Decam 194/196, 250/252
vènia i mercè < ll. venia, SeMed 3.3.595
vènia i mercè < ll. venia, ValMax 252/2.57
liberal i de gran mercè i molt llarg < ll. propitius, liberalis, Gesta 45.9/13
mercenari o llogader < it. mercenario, Medici 216/132v
mercenaris o llogaders o soldaders < ll. mercenarii, Jeroni E16/12d29
merceria i mercaderia < ll. mercimonium, Ruff Int.28
merció i despeses < it. spese, Medici 36/22
guanyar i merèixer < it. meritare, Medici 185/113
meretrical i deshonesta (manera) < ll. meretrix, Troya 107/139
meridià o de migdia < ll. meridianus, Salms7 1030/71r22
mèrit o guardó < ll. merces, BíbBa Mt 6.2, rep.
mèrits i indulgències i gràcies < ll. merita, Psalt 1.37
haver mèrit i lloguer < it. meritarse, Mirall 1.66
mèrit i profit < it. merito, Mirall 1.57
guardó i mèrits < ll. remuneratio, Ruff 7.119
lloguer i mèrit < ll. merces, BíbBa Mt 5.46
lloguer i mèrit < ll. merces, Dial 1.9/74.1
frusta (sic) i sens mèrits < ll. frustra, CiOfi 1.78/39v
mermença i fallença < fr. faillance, Sidrac 53v/147.32
morros i broncs i mermolaments < it. rimbrotti, Decam 519/531
mès : cf. metre

implicada i mesa (en vanitats) < ll. tradita, GuidoCo 12.30/45
introduït o mès < ll. introduci, DeModo B 10
portades o meses < ll. locatum, FursV 4.28.3
més i pus < it. piú, Mirall 1.33
plus o més < fr. plus, Tresor SM 3.36.5
pus petites ms. / més xiquas ed. < ll. minimae, Regim 1.2.33/31v
mescla o baralla SM / brega B < fr. meslee, Tresor 3.62.7, 8
mescla i contrast < it. mischia, Decam 560/574
ajustar i mesclar < ll. adiungere, Excit 2/16
entrellaçar i mesclar < ll. nectere, Escacs 3.3/89
mesclat i embolcat < ll. mixtus, ValMax 205/1.293
ajustats i mesclats amb < ll. mixti, SeThe 526/88
empaltada i mesclada < ll. inserta, ParesA 136/75c3
meselles i lleproses (ms. labroses) < ll. leprosi, Miseria 1.4/130c
llebrós, mesell < ll. leprosus, Ludolf 1.141a22
mesquí, dolent i catiu < ll. miser, Legenda 2.90
mesquí i malvat < ll. miserabilis, Efrem 2.4/100d
mesquina i miserable < ll. miseria, Alex 161r
mesquí i miserable < ll. miserabilis, Psalt 3.183
mesquins i miserables < ll. miserrimi, PurPa 12/560
ay mi, dolorosa, mesquina < ll. heu me misera, DeModo A 80/524
escassos i crois i mesquins < ll. avari, Secre B 42/2v
estret i mesquí < it. stretto, Mirall 1.78
flac i mesquí < ll. marcidus, Provid 20/103
foll i mesquí < ll. insipiens, Isac 90/41v, rep.
foll i mesquí i catiu < ll. stulte, BíbBa Ll 12.20
miserable i mesquí < ll. miser, Excit 18/32
miserables i flacs i mesquins < ll. miseri, Psalt 1.37
pererosos i mesquins < it. tepidi, Mirall 1.70
temerós i mesquí < ll. teterrimus, Benet C1/5
vil i mesquí < fr. (néent), Egipte 235/148.13
vil i mesquí < it. vile, Mirall 2.111
mesquinesa i frevoltat < ll. fragilitas, Isac 124/56
frevoltat i mesquinesa < ll. fragilitas, Isac 19/9
humilitat i mesquinesa < ll. humilitas, Isac 113v/52
infermetat i mesquinesa < ll. infirmitas, Isac 77v/36, rep.
sement o messa < ll. semen, Troya 30/43
messions o trameses < ll. dimissiones, CiPar A 46/6.69
cost i messió ed. < ms. messió, Bla1521
despesa i messió < it. spese, Medici 75/48
despeses [i messions] < ll. sumptus, Regim 1.2.20/23
necessari i mester < ll. necessaria, Rufí 2.16
és ops i mester < ll. necessarius est, FursV 4.145.3
mestre : veg. maestre
mesura i modo < ll. mensura, Benet C 30/20v
modium o mesura o faneca cormal o migera < ll. modium, CiOfi 2.58/112
metres, ço són mesures < ll. metretae, BíbBa Jo 2.6
muigs, que són mesures < ll. modii, Pal.la 2.5.51.23
muigs o mesures < ll. modii, Pal.la 2.6.52.3
regla, mesura i doctrina < ll. doctrina, DeCura A 246
mesurar i arreglar < ll. mensurare, DeModo A 103/555.4
mesurar [o igualar] < ll. commensurare, Regim 3.2.16/102v
estimar i mesurar < ll. metere, CiPar A 20/3.3
estrènyer i mesurar < ll. constringere, ValMax 65/1.93
mesurat : cf. amesurat
tempradament [o mesuradament] < ll. moderate, Regim 1.2.30/29
suau i mesuradament < fr. amesureement, Chart 220
proporcionables i mesuratius < ll. compositio, CiOfi 1.98/48
metaphísica [o saviesa] < ll. metaphysica, Regim 1.1.12/8v
físics o metges < ll. medici, Econ 1.643

metjar i guarir (ed. gorir) < ll. -, OraCa 3.89
metjar (ms. metigar) i sanar < ll. sanari, Mores 96, rep.
art [de metjar o] de medicina < ll. ars medicandi, Regim 1.3.4/34v
guarir i metjar < ll. curare, ParesA 163/97a25
guarir i metjar < ll. sanare, Isac 95/44
reparar i metjar (les nafres) < ll. curare, Alfons 2.24/21
metres, ço són mesures < ll. metretae, BíbBa Jo 2.6
metre i cabuçar (en infern) < ll. demergere, PurPa 15/644
metre i compènyer < ll. impellere, ParesA 143/78b23
metre's i entendre i contrastar a la batalla < ll. insistere, Escacs 2.4/58
metre i estendre (veles) < ll. pandere, SeMed 2.3.318
metre i gitar (l'àncora) < ll. inicere, Troya 35/49
metre i passar... a treball i desaire < fr. mettre en essil, Egipte 741/22
metre i posar (foc) < ll. inferre, CiPar A 28/4.47
metre i posar < it. mettere, Mirall 1.29
afegir i metre < it. giungere, Mirall 2.46
introduir i metre < it. condurre, Mirall 1.58
llançar-se i metre's a < it. gittarsi, Medici 19/11v
portar o metre (en camp) < ll. locare, FursV 4.28.3
posar i metre (en fuita) < ll. vertere, Alex 2r
sembrar i metre (en la pensa) < ll. inserere, DeModo B 56
metre : cf. mès
vèncer, enderrocar, metre abaix < ll. vincere, DeModo B 140
preposar i metre avant < ll. proponere, Isac 90/41v
empènyer i metre a avant ms. / inclinar ed. < ll. impellere, Regim 1.2.25/26
proposar i metre... denant < ll. anteponere, CiOfi 2.69/116v
preposar [o metre devant] < ll. praeferre, Regim 1.4.6/44
omplir i metre dins < fr. emplir, Sidrac 85v/246.14
exeguir i metre en obra < ll. exsequi, DeModo A 16/446.27
paper o metxa (d'una llàntia) < ll. papyrus, Dial 1.5/54.8
verí i metzines < ll. venenum, ValMax 298/2.127
pocionats i metzinats < ll. venenum, ValMax 73/1.104
mitjanes o en mig posades < ll. media, Salms7 1108/151v26
mig-partir i trossejar < ll. quadrare, Psalt 2.45
regió d'auster, ço és de migdia < ll. australis, Dragma 85/33v
meridià o de migdia < ll. meridianus, Salms7 1030/71r22
mesura... cormal o migera (?) < ll. modium, CiOfi 2.58/112
austro qui és de migjorn < ll. auster, Ludolf 2.98d34
milans o corps < ll. alites, Josefus 2.4/32a
millor i més convenient < ll. aptior, ValMax 215/2.2
millors i pus valeroses (oracions) < ll. meliores, GuidoCo 15.25/586
convalescència o millorament < ll. convalescentia, Salms7 1050/94r12
sanitat i millorament < ll. convalescentia, AlbCon 119/150
castigar i millorar < ll. corrigere, Comloq Pról./1d11
profitar i millorar < ll. proficere, Ruff 7.86
mines o caves < ll. cuniculi, Josefus 7.7/155d
mines i temors B / menaces A < ll. minae, CiPar 17/2.27
Minerva o saviesa < ll. Minerva, CiPar A 5 Pròl.68
en coses baixes i mínimes < ll. in minibus rebus, CiPar A 25/3.113
poca i mínima < ll. exigua, CiPar A 49/6.124
ministeri o servici < ll. ministerium, Cateri 143/7725
ministrar : cf. administrar
ministrar i aordenar < ll. institutio, Dial 2.22/137.16
ministrar i ordenar < ll. dispensari, Isac 58v/27v
[ministrar o] regir < ll. administrare, Regim 3.2.8/98
ministrar i servir < ll. ministrare, Isac 39v/19
recaptar o ministrar < ll. suggerere, Benet C 20/18
servir i ministrar < ll. deferre, Vita 73/266
servir [o ministrar] < ll. ministrare, Regim 2.3.16/80v
ministres i servicials < it. ministri, Mirall 2.36

ministres i servidors < ll. ministri, Efrem 1.7/89b
ministres o servidors < ll. ministri, Jeroni 283/54c19
[ministre o] servidor < ll. minister, Regim 2.1.5/49, rep.
saig i ministre < ll. minister, ValMax 452/2.347
a minva i a baixament < ll. ad ima, Escacs 4.1/135
minva i deshonor < ll. -, Alex 161v
minva, greuge i dany < ll. -, Alex 93r
minves i injúries < ll. -, Mirall 2.134
reflux o minva de la mar < ll. aestus, ValMax 123/1.178
no minvant ni defallent < ll. indeficiens, Isac 14v/7
poc, escàs i minvant < ll. exigua, CiPar B 49/6.124
minvar : cf. aminvar, esminvar
minvar i alleujar < ll. exstinguere, Verba 15/114c
minvar-se i apoquir < ll. decrescere, DeModo A 10/438.15
minvar i apoquir < pr. mermar, Matfre 66v
minvar-se i trencar < ll. frangi, Basili 694/81c
baixar i minvar < ll. labi, DeCura B 247
diminuir i minvar < ll. consumi, Ludolf 2.108c4
enfosquir i minvar (la glòria) < ll. detractare, ValMax 249/2.50
fallir i minvar < ll. diminui, Amor 4.1
fallir i minvar < ll. orbari, AlbCon 45/75
lleixar i minvar (el preu) < ll. diminuere, FursV 4.155.11
espessajades i minvades < ll. comminuta, Ruff 7.10
minve i menyspreat < ll. humilis, ValMax 411/2.287
minve i menyspreat < ll. ignobilis, ValMax 137/1.197
minva i menyspreada < ll. sordidus, ValMax 231/2.24
minve i pobre < ll. humilis, ValMax 248/2.49
minve i rebutjat < ll. sordidus, ValMax 151/1.218
minve i vituperós < ll. sordidus, ValMax 467/2.370
baix i minve < ll. humilis, ValMax 134/1.194, 205/1.293
de baixa i minva condició < ll. inferior, ValMax 230/2.23
baixa i minva < ll. inferior, Isac 128/57v
humil i minve < ll. humilitas, ValMax 157/1.226
fadrins i minyons < ll. pueri, Alex 36r
miracles i meravelles < ll. miracula, Isac 82/38v
miracles i meravelles < ll. miracula, Psalt 2.43
miracles i meravelles < ll. signa, ParesA 143/78c21
miracles i senys < ll. signa, Ruff Int.73
miracles i grans senyals < ll. mirabilia, Lignum 11/69
miracles i senyals < ll. signa, ParesA 161/95a15
miracles i senyals i maravelles < ll. -, BíbBa Mt 11.20
meravelles i miracles < ll. mirabilia, Excit 104/125
meravelles i miracles < ll. miracula, StHon 389/64
senyal o miracle < ll. miraculum, Medit 514
senyals i miracles < ll. prodigia, Jeroni 283/55b1
senyals i miracles < ll. signum, Ludolf 2.97d42
senyals i miracles < ll. signa, ParesA 161/95a8, rep.
senyals i miracles < ll. signa, Ruff 12.17
mirador o contemplador < ll. inspector, Arra 968/166
mirall o espill < ll. speculum, Psalt 1.32
espill o mirall < ll. speculum, DeModo B 153
espill i mirall < ll. speculum, Excit 102/124
espill o mirall < it. specchio, Mirall 1.24; 2.178
espill i mirall < ll. speculum, Spec B 2/20.12; 21.29
mirant veure < esp. ver, VallRev 44r22/76.12
mirar : cf. remirar
mirar i atendre < ll. intuere, Ludolf 1.18d11
mirar i considerar < ll. attendere, Ludolf 1.119c5
mirar i contemplar < ll. aspicere, Ludolf 2.6b3
mirar i contemplar < ll. conspicere, Ludolf 1.24c13; 81c36

mirar i contemplar < ll. intueri, Excit 10/24
mirar i contemplar < ll. mirari, Troya 72/102
mirar i contemplar < it. sguardare, Mirall 2.64
mirar i contemplar < ll. videre, Ludolf 1.32c38; 2.10b29
mirar i entendre < it. intendere, Medici 234/140v
mirar i guardar < ll. aspicere, SeThy 242/64
mirar i guardar < ll. intuere, Excit 100/121
mirar-se i pensar-s'hi < it. tenere mente, Besti B 45/96.13/6
mirar i tenir respecte a < ll. respicere, Cateri 136/72v
mirar i veure < ll. aspicere, Ludolf 1.121b21
mirar i veure < ll. aspicere, OraCa 1.144
mirar i veure < ll. videre, GuidoCo 5.1/123
assajar i mirar < it. considerare, Decam 444/455
atendre i mirar i guardar < ll. attendere, Excit 21/36
atendre i mirar < ll. attendere, Ludolf 1.97c26
atendre, mirar i considerar < ll. ecce, Ludolf 1.41d26
atendre, considerar i mirar < ll. ecce, Ludolf 1.129c35
atendre i mirar < ll. intendere, DeModo A 45/483.15
considerar i mirar < ll. aspicere, SeMed 1.2.82
considerar i mirar < ll. considerare, Arra 954/129
considerar i mirar < it. guardare, Mirall 1.97
contemplar i mirar (la fi) < ll. respicere, Kempis 1.24/1306
tenir esment A / mirar-se i pensar-s'hi B < it. tenere mente, Besti 45/96.13/6
guardar i mirar < ll. aspicere, OraCa 3.87
guardar i mirar < ll. prospicere, FursV 3.221.5
veure i mirar < ll. advertere, SeThy 132/62
veure i mirar < ll. respicere, SeThy 489/70v
veure i mirar < it. riguardare, Decam 113/114
veure i mirar ed. < ms. veer, Bla1521
veure i mirar < ll. videre, DeModo A 109/563.22; 126/585.26
veure i mirar < ll. videre, SeMed 2.1.148; 3.1.427
miserables i defectius < ll. -, Mirall 1.94
miserables i desastrucs < ll. miseri, Psalt 1.18
miserables i flacs i mesquins < ll. miseri, Psalt 1.37
miserable i freturós < ll. egens, ValMax 315/2.153
miserable i infortunada < ll. infausta, SeMed 4.4.845
miserable i malestruc < ll. infelix, Provid 18/100
miserable i mesquí < ll. miser, Excit 18/32
miserable i scelerat < ll. sceleratus, Psalt 2.49
miserable i tribulat < ll. miser, ValMax 268/2.81
afligits i miserables < ll. afflicti, Ludolf 1.5d41
dolents i miserables < it. miserabili, Mirall 1.132
flac i miserable < ll. debilis, Psalt 3.63
infortunat i miserable < ll. -, Job 20.22
ha, lassos miserables nosaltres < ll. nos miseri, DeModo B 153
lesa i miserable (consciència) < ll. misera, Ludolf 2.103d12
malestruc i miserable < ll. miser, Provid 26/107
mesquí i miserable < ll. miserabilis, Psalt 3.183
mesquina i miserable < ll. miseria, Alex 161r
mesquins i miserables < ll. miserrimi, PurPa 12/560
pobre i miserable (vestit) < ll. squalida, SeThy 524/71v
transitori, miserable i allenegable < ll. caducus, Psalt 3.44
trist i miserable < ll. miser, SeMed 3.2.437
trist i miserable < ll. miser, SeThy 907/81
vil i miserable < ll. miser, Arra 961/148
vils i miserables < it. miserie, Medici 98/62
miseracions o pietats < ll. miserationes, Salms7 1051/95v4
misèries i dolències < it. miserie, Mirall 1.94
misèria i enuig < ll. miseria, Josefus 2.8/45a
misèria o tribulació < fr. mescheance, Tresor V 2.23.4

adversitat i misèria < ll. compati, Job 30.26
dolors i misèries < ll. dolores, Ludolf 1.62b14
dolor i misèria < esp. dolor, VallCor 55.19/57.1
erumna o misèria < ll. aerumna, Salms7 1006/44v23
fragilitat i misèria < ll. miseria, Psalt 2.45
fretura i misèria < ll. penuria, Ludolf 1.63a25
ignominia o vergonyosa misèria < ll. ignominia, ValMax 163/1.235
improperi i misèria < ll. improperium, Salms 68.21
inòpia i misèria < it. miseria, Medici 51/31
mals i misèries < ll. malum, Ludolf 1.115c3
pena i misèria < ll. miseria, Isac 107/49
treballs, dolors i misèries < ll. flagella, Ludolf 2.44b33
treballs i misèries < ll. miseria, Job 14.1
tristor i misèria < ll. calamitas, Josefus 4.7/91c
compacient i misericorde < ll. compatiens, Ludolf 1.5d9
misericòrdia i clemència < ll. clementia, Josefus 11.5/247d
haver misericòrdia i pietat < ll. compati, ParesA 151/85b9
misericòrdia i pietat < ll. -, Alex 99r
clemència i misericòrdia < ll. clementia, Jeroni E34/30b29
compassió i misericòrdia < ll. compassio, Ludolf 2.53a8
mercè i misericòrdia < ll. misericordia, DelCel S 88.43
mercè i misericòrdia < fr. misericorde, Gral 40/42
mercè i misericòrdia < ll. misericordia, ValMax 241/2.38
piadós i ple de misericòrdia < ll. placidus, ValMax 366/2.227
propiciació o misericòrdia < ll. propitiatio, Salms7 1114/159r19, rep.
vènia i misericòrdia < ll. venia, DeModo A 170/645.11
vènia o misericòrdia < ll. venia, ValMax 265/2.75
misericordiós i benigne < esp. misericordioso, VallRev 469/80.5
misericordiós i humil < ll. misericors, Benet B 64/100.36
misericordiosos [o inclinats a misericòrdia] < ll. miserativi, Regim 1.4.1/39v
benigne, misericordiós < ll. benigne, Ludolf 1.130a8
benigne i misericordiós < ll. mitis, ValMax 371/2.233
benigne i misericordiós < ll. placabilis, Vita 78/298v
dolçament i misericordiosa < it. graziosamente, Mirall 2.20
piadós i misericordiós < ll. clemens, Psalt 3.29
piadós i misericordiós < ll. misericors, Isac 23/11
piadós i misericordiós < ll. placatus, Psalt 3.28
missa i ofici < ll. missa, Dial 3.30/236.22
missatge o faener < it. lavoratore, Medici 54/32v
fadrí i missatge < it. fante, Medici 135/84
infant o missatge de casa < it. fante, Decam 138/140
missatgeria i ambaixada < ll. ambasiata, Vita 4/12
missatgeria i relació < ll. legatio, Troya 56/80
legació o missatgeria < ll. legatio, ValMax 215/2.3
legats o missatgers < ll. legati, ValMax 64/1.90; 305/2.137
missió o trametiment < ll. missio, Jugur 64/29r1
misteris i singulars excel.lències < ll. mysteria, Psalt 2.65
misteris (ms. ministeris) i meravelles < ll. mysteria, Isac 86/40
misteris i secrets < ll. mysteria, Jeroni E32/27d2
misteri o secret < ll. mysterium, Salms7 1006/44r20
mitigar i alleujar < ll. mitigare, Salms7 1010/49v16
mitigar i fer tolerable < ll. tolerabiles facere, Vita 78/300v
alleujar i mitigar < ll. lenire, SeMed 3.2.559
[assuaujar o] mitigar < ll. sedare, Regim 3.2.34/113v
cessar i mitigar < ll. finire (seditionem), ValMax 66/1.94
placar o mitigar < ll. placare, ValMax 3/1.18
placar o mitigar < ll. propitiare, ValMax 86/1.123
refrenar i mitigar < ll. refrenari, ValMax 87/1.124
mitjà i espai < ll. hyatus, Troya 47/67
espai i mitjà < ll. chaos, BíbBa Ll 16.26

llinatges i mitjans de batallar < ll. genera decertandi, CiOfi 1.34/19
mitjanes o en mig posades < ll. media, Salms7 1108/151v26
mitjancera i comuna < ll. media paries, FursV 2.225.4
penyora i mitjancer o fermança < ll. pignus, ValMax 317/2.156
intercessor o mitjancer < ll. intercessor, Excit 157/184
meitats o mitjanies ms. / medis ed. < ll. medietates, Regim 1.2.3/11
corona o mitra < ll. corona, Brevil 211b/148.13
tiara o mitra < ll. tiarae, SeThy 663/75
coronats i mitrats < it. coronati, Mirall 1.140
confusió i mixtió (ms. micció) < ll. confusa, CiOfi 2.10/87
moderació i temprança < ll. moderatio, ValMax 162/1.233
moderació i tempre < ll. moderatio, Alfons 3.29/34v
[temprament o] moderació < ll. moderatio, Regim 1.2.26/27
moderar i temprar < ll. moderatio, Brevil 206d/126.24
moderat i temperat (goig) < ll. moderatus, ValMax 96/1.140
ordenada i moderada despesa < ll. parsimonia, Alfons 2.55/28
modest i amesurat < ll. modestus, Jugur 92/43v4
modests i ensenyats < ll. eruditi, CiPar A 38/5.102
lúcida, alegra i modesta (cara) < ll. placidus, Ludolf 1.21a22
púdicament i modesta < ll. pudice, Ludolf 2.75b6
mansuetut i modèstia < ll. modestia, Ludolf 1.87c22
mansuetud i modèstia i vergonya < ll. verecundia, Ludolf 1.32d42
parcitat i modèstia < ll. tenuitas, CiPar A 12/1.100
modium o mesura o faneca cormal o migera < ll. modium, CiOfi 2.58/112
modo i forma ed. < ms. manera, Eix1523 c.351
modo i manera < ll. modus, AlbLoq 7d/608, rep.
modo o manera B / manera A < ll. modum, CiPar 25/3.114
forma i modos ed. < ms. manera, Eix1523 c.325
intent i modo ed. < ms. manera, Eix1523 c.336
manera i modo < ll. modus, StHon 389/64
mesura i modo < ll. mensura, Benet C 30/20v
ignocència o modorria < it. milensaggine, Decam 59/57
mofar i burlar < ll. ridere, Job 21.3
mogut : cf. moure
moguts i commoguts < ll. commoti, SeMed 4.2.786
ésser mogut i commogut < ll. rapiri, ValMax 456/2.354
mogut i encés < ll. accensus, Troya 138/183
mogut i inclinat ed. < ms. provocat, Eix1523 c.327
mogut i regirat < ll. commotus, Kempis 2.3/1717
despagat i mogut contra < ll. iratus, Gesta 28.2/123.3
esbalaïdes i mogudes < ll. consternatae, BíbBa Ll 24.4
fellons i moguts (ed. maugutz) < fr. dulens, Polo 50.14/42
menada i moguda (pel vent) < ll. agitata, BíbBa Ll 7.24
requerit i mogut < ll. provocatus, ValMax 85/1.122
peix molar (ed. mullar) o cetè < fr. cete, Tresor B 1.126.1
moldre : veg. molre
molesta i contrària < ll. molesta, Troya 11/15
prendre greument i molesta < ll. grave ferre, Cateri 136/72v
molestar i tribular < ll. scatere molestiis, Brevil 207c/130.19
molestats, damnoses o injurioses < ll. molesta, CiOfi 1.52/26v
temptats i molestiats < it. molestati, Medici 197/121
molèsties i fretures < ll. molestius, Ludolf 1.33d28
molèsties i greuges < ll. molestiae, Troya 58/82
molèsties o perturbacions < ll. molestiae, DeModo B 159
treballs, penes i molèsties < ll. labores molestiaeque, CiOfi 3.25/136v
medulles i molls < ll. medullae, Salms7 1053/97r17
moll : cf. amollir
moll i blan < ll. mollis, Dieta 27/17v
moll i delicat (llit) < ll. delicate, Jeroni E24/20d35
molles i delicades (vestidures) < ll. molles, DeModo A 25/456.15

molls i delicats (vestits) < ll. molles, Ludolf 2.39d10
molls i flaques (forces) < ll. effeminatae, ParesA 167/100b16
moll i flac < ll. mollis, Regim 3.3.4/117v; 3.3.9/120
molla i frévol (dona) < ll. mollis, Jeroni E31/27a33
moll i regalable (ms. regualable) < it. liquefare, Medici 104/65v
flac i moll i paoruc < ll. enervis, ValMax 91/1.130
flac i moll < ll. mollis, Provid 28/107
suaument i mollament (respondre) < ll. lenius, Legenda 2.84
tornar moll i ablanir-se (a compassió) < it. muoversi, Mirall 1.173
flaquesa i mollesa < ll. mollities, Efrem 1.9/90c
fragilitat i mollesa < ll. mollities, Ludolf 2.39d6
[mollura o] mollesa < ll. mollicies, Regim 1.2.32/30v; 2.1.24/59v
timiditat i mollesa < it. timidità, Medici 180/110
senyals o mollons < fr. bornes, Tresor B 1.116.19
[mollura o] complexió molla < ll. mollicies, Regim 1.2.32/30v
[mollura o] mollesa < ll. mollicies, Regim 1.2.32/30v; 2.1.
ablanir i mol.lificar < it. ammollire, Medici 170/103v
ablanir i mol.lificar (la benignitat) < it. ammollire, Mirall 2.58
tendresa i mol.liment < it. tenerezza, Mirall 2.157
colre i molre la eixàrcia < ll. cursitare, Comloq 1.1.7/8c23
molt i diversament (pensat) < esp. mucho, VallCàr 561/759
moltes i diverses (faisons) < fr. diverse (façon), Gral 145/151
moltes i diverses (consideracions) < esp. diversas, VallCàr 16.21
moltes i diverses coses < ll. diversa, Verba 119/143b
moltes i diverses ed. < ms. moltes, Bla1521
moltes i diverses < ll. plurimae, Isac 125/56v
moltes i innumerables (llàgrimes) < it. assai, Decam 211/211
moltes i innumerables < ll. nimius, Arra 962/149
diverses i moltes (raons) < esp. diversas, VallCàr 92.27
prou i moltes coses < ll. multa, DeModo B 130
[sovén o] moltes vegades < ll. saepe, Regim 1.4.4/42v
moltons i buçó < ll. arietes, Jugur 76/34r29
moltons i vedells < ll. oves, Vita 43/226
moment o punt (entre vida i mort) < ll. momentum, ValMax 252/2.55
instant i moment < ll. instans, GuidoCo 22.10/809
en un punt o moment < ll. in puncto, Salms7 1026/66v27
seglars i... del món < ll. vana, DeModo B 154
marquesos o monarques < ll. monarchi, Josefus 11.4/247b
esglèsia o monastir < it. religione, Decam 31/27
moneda o diners ms. / pecúnia ed. < ll. numismata, Regim 1.1.7/5v
argent i moneda < ll. argentum, Job 27.17
diners [o moneda] < ll. numismata, Regim 1.2.21/23v; pl. 2.3.1/73
[diner i] moneda < ll. numismata, Regim 1.1.7/5
pecúnia o moneda < it. pecunia, Mirall 1.24
pecúnia o moneda < ll. pecunia, Mores 83
monjo i religiós < ll. religiosus, Isac 33/16v
frares o monjos < ll. monachi, Amor 37.15
monstruós o molt lleig < ll. monstrum, ValMax 379/2.243
monstruós o contra natura < ll. monstrum, ValMax 205/1.293
monstruosos i terribles (penes) < ll. monstra, SeHer 40/14v
monstruós i vil < ll. monstrum, ValMax 469/2.373
monstruositats i admiratives coses < ll. monstra, SeThy 867/80
mont : cf. muntanya
monts i barrancs i selves i espessos llocs < ll. nemora, SeThe 233/82v
monts i colls < ll. colles, Salms 77.58
monts i montanyes < ll. montes, Alex 37r, 144r
mont, puig o muntanya < ll. mons, Alex 168v
muntanya o mont < ll. mons, Alex 167v
puig o mont (ed. munt) < ll. mons, Alex 69r
passar i montar < ll. transire, Isac 99/45v

sobrepujar i montar < ll. superare, Isac 99/45v
monuments o casetes (d'abelles) < ll. monumenta, Efrem 1.8/90b
monument o sepulcre < ll. monumentum, ValMax 37/1.53; pl. 249/2.51
monuments (ed. moniments) i sepulcres < ll. monumenta, Ludolf 2.13a7
monuments (ed. moniment) i sepulcre < ll. sepellire, Alex 98v
monuments (ed. moniment) o sepulcre < ll. sepulchrum, Alex 146r
tomba o monuments (ms. moniment) < it. tomba, Medici 191/116
mordre : cf. remordre
mordre i punyir < ll. mordere, Troya 81/114
mordut o picat < it. morso, Mirall 2.42
picats i morduts (de serpents) < it. percossi, Medici 91/57
mores o costums < fr. meurs, Tresor V 2.31.7
morgons i noves plantes < ll. germina, Job 8.19
brotada o morgonada (l'ira) < ll. propagi, Miseria 1.4/168v23
junyir-se i morgonar-se < ll. iungi, Pal.la 1.34.34.19
feça o morinada < it. feccia, Medici 265/159
morir, defallir i apagar (una heretat) < ll. abscindere, ValMax 379/2.243
morir i finar la vida < ll. ultimum supplicium, Alex 96v
moren i són en passament < ll. morti proximi sunt, PurPa 9/494
morir o perir < ll. incurrere, Pal.la 1.6.10.16
morir i trespassar < ll. moriri, Excit 138/163
caure i morir < ll. expirare, Ruff 11.73
espirar i morir < ll. expirare, MorAri 27
auciure i morir < ll. extinguere, Ruff 10.49
estar en passament i morir-se < ll. moriri, BíbBa Ll 8.42
perir i morir < ll. perire, Troya 108/140
tallar i morir (cavallers) < ll. cadere, Africa 184/46
trocejar, acoltellejar i morir < ll. trucidare, ValMax 206/1.294
mortificats, ço és moren (els vicis) < ll. mortificari, DeModo A 12/441.17
morir : cf. mort (p.p.)
moro B / serrahí S < fr. sarrasins, Tresor 3.69.10
morositat i triga < ll. morositas, CiOfi 1.88/44v
morros i broncs i mermolaments < it. rimbrotti, Decam 519/531
mort i destrucció < ll. clades, SeMed 5.1.978
mort i destrucció < ll. strages, ValMax 255/2.61
mort i passió < ll. mors, Excit 103/125
mort i passió < ll. mors, Psalt 2.42
mort i passió < ll. passio, Ludolf 1.90c16; 2.22c24
mort i passió < ll. passio, Psalt 2.57
dissolució o mort < ll. dissolutio, Miseria 1.1/166v6
extermini i mort < ll. exterminium, Troya 11/16
occisió o mort < ll. cladis, SeHer 1191/49
passió i mort < it. passione, Mirall 1.167
patricida i mort malvada < ll. parricidium, ValMax 32/1.46
pena i mort < it. morte, Mirall 1.154
morts i desmemorats < it. morti, Mirall 2.163
morts i destruïts < ll. necare, AlbCon 22/53
mort i occís < ll. occisus, Salms7 1081/124v12
morta i ofegada < ll. extincta, Verba 47/191a
mort i trossejat < ll. trucidatus, ValMax 226/2.16
apagat i mort < ll. extinguere, Job 18.5
caïguda i mort < it. interito, Mirall 2.99
defuncta i morta < ll. mortua, DeModo B 129
destroït, mort i anul.lat < ll. obtritus, ValMax 457/2.355
passionat i mort < it. morto, Mirall 2.33
mortals i corruptibles < ll. corruptibiles, Alex 137r
mortal i cruel (guerra) < ll. letale, Troya 173/229
mortal i dolorosa (angoixa) < esp. mortal, VallCàr 16.15/37.18
defallent i mortal < ll. mortalis, ValMax 214/1.305
dur i mortal (enemic) < ll. durus, Troya 178/235

estrall i mortaldat < ll. -, Troya 252
pestilència i mortaldat < ll. pestilentia, ValMax 44/1.64
apagar i mortificar < ll. extinguere, Escacs 2.4/52
mortificats, ço és moren (els vicis) < ll. mortificari, DeModo A 12/441.17
paparres o mosques d'ase < ll. musca, Dieta 50/47v
moscallons o moscarts < ll. culices, Pal.la 1.35.38.7
moscalló (ed. mosqueló) o mosquit < it. zenzara, Corba 1223/85
moscallons o moscarts < ll. culices, Pal.la 1.35.38.7
mosqueló o mosquit < it. zenzara, Corba 1223/85
mostrar i amonestar < ll. suggerere, FursV 4.57.4
mostrar-se i declarar-se < ll. declarare, Verba 46/190a
mostrar i dir < ll. indicare, GuidoCo 9.16/320
mostrar i ensenyar < ll. discere, Ruff 21.31
mostrar i ensenyar < ll. docere, Anton 6/17
mostrar i ensenyar < ll. docere, Efrem 1.1/82d
mostrar i ensenyar < ll. docere, MorAri 304
mostrar i ensenyar < ll. docere, ParesM 59/64a13
mostrar i ensenyar < ll. docere, Revel 2/8c
mostrar i donar entendre < it. dimostrare, Mirall 1.88
mostrar i instruir < ll. docere, SeMed 1.1.3
mostrar i instruir < ll. instituere, Ruff 8.88
mostrar i manifestar < ll. ostendere, Secre B 146/22v
mostrar i manifestar < ll. repraesentare, ValMax 85/1.121
mostrar i manifestar i senyalar < ll. significare, Ludolf 1.27b11
mostrar o provar (drets) < ll. ostendere, FursV 4.42.4
assignificar i mostrar (ms. monstrar) < ll. assignare, Revel 104/37c
devisar i mostrar < fr. deviser, Gral 134/140
donar i mostrar (obra) < ll. dare, Ruff 1.304
dur i mostrar < ll. adducere, Escacs 3.5/107
ensenyar i mostrar < ll. docere, DeModo B 126
instituir i mostrar < ll. instruere, Ruff 16.119
instruir i mostrar < it. mostrare, Decam 46/43
produir i mostrar < it. produrre fuori, Decam 43/39
provar, mostar i reputar < ll. comprobare, Valter 1.33/19.11
relluir i mostrar-se clarament < ll. relucere, Psalt 2.65
senyalar i mostrar < ll. describere, Escacs 1.3/18
testificar i mostrar < ll. testari, ValMax 296/2.124
haver turbació i mostrar-se felló < it. turbarsi, Mirall 2.96
mostrat i ensenyat < ll. doctus, ParesA 130/70a21
ensenyat i mostrat < ll. doctus, ParesA 155/89a20
ensenyat i mostrat < ll. eruditus, Paul 4/315.4
escrit i mostrat < ll. scriptum, Isac 105/48
parenceries i mostres ed. < ms. magnàlies, Eix1523 c.339
motejar i riure < it. motteggiare, Decam 152/155
dirisió i motejar < it. derisione, Mirall 1.151
escarnir i motejar < ll. ignominia, Alfons 1.5/6
mots i dits < fr. paroles, Chart 300
vocables o mots < ll. vocabula, Josefus 11.4/243b
moure : cf. commoure
moure i començar (una disputa) < ll. movere, FursV 3.197.8,10
moure's i còrrer (l'aire) < ll. fluere, Dragma 177/72
moure i entorbir < ll. moveri, Vita 43/226
moure i inclinar < ll. commovere, Alfons 3.51/38v
moure i inclinar < ll. movere, SeMed 4.3.800
moure i jugar (la cua) < ll. constringere, Job 40.12
moure i llevar (una nau) < ll. moveri, Legenda P 2.439
moure i regir < ll. tractare, Africa 795/65
moure, repel.lir o foragitar < ll. depellere, Jugur 57/26v7
moure's i revocar-se < fr. desmouvoir, Chart 509
moure i torbar < ll. conturbare, Salms 64.8

esperonar, esvetllar i moure < ll. impellere, CiOfi 1.132/70v
esquivar i fer moure < fr. eschever, Chart 747
girar i moure < ll. volvere, SeMed 4.2.747
induir i moure < it. muovere, Mirall 1.120
incitar i moure < it. incitare, Medici 46/28
incitar o moure < ll. incitari, Regim 1.2.16/20v
incitar [o moure] < ll. incitari, Regim 1.4.5/43v
incitar o moure ed. < ms. moure, Eix1523 c.371
inclinar, moure i tirar (a amar) < ll. trahere, Kempis 3.22/3359
sodegar i moure (el poble) < ll. exagitare, Jugur 73/32v27
steles ficades que no es mouen < ll. stellae infixae, Dragma 13/4
moure : cf. mogut
mover i alterar < ll. admovere, ValMax 130/1.188
movible i curós < ll. sollicitus, Sermó 2/78
movible i portàtil < ll. volubilis, Brevil 203b/106.16
movibles i variables < ll. instabiles, Kempis 3.15/3033
inconstant i movible < ll. instabilis, Kempis 3.64/5758
inquieta i movible < it. inquieta, Mirall 2.150
lleuger i movible < ll. mobilis, Dial 2.22/137.4
moviment i anament (ms. enament) < ll. progressus, Escacs 4.7/153
moviment o brogit < ll. motus, Psalt 1.21
esteniment i moviment i empenyiment < ll. extensio, Secre B 119/17
flux o moviment < ll. fluxus, Salms7 1024/64r5
inclinació [o moviment] < ll. impetus, Regim 2.1.7/50v
ferm i no mudable < ll. inalteratus, Isac 18v/9
ferm i no mudable < ll. stabilis, AlbLoq 4b/597
mudament [o variació] < ll. variabilitas, Regim 1.1.1/1v
cambi o mudament < ll. commutatio, Revel 44/19b
commutació o mudament < ll. commutatio, Salms7 1046/90v7
diversitat i variació o mudament < ll. varietas, ValMax 314/2.152
revolta i mudança (del temps) < esp. revuelta, VallCàr 744/939
mudar-se i aflaquir-se < ll. langescere, Troya 72/101
mudar i alterar < ll. immutare, Excit 134/158
mudar o canviar < ll. mutari, AlbCon 62/93
mudar i canviar < ll. mutare, Jugur 49/22r9; 83/36v23
mudar i commoure < ll. versare, SeHer 111/18v
mudar i enclinar-se < ll. flecti, Valter 4.58/34.2
[mudar o] innovar < ll. innovare, Regim 3.2.20/105
mudar i revocar (testaments) < ll. rescindere, ValMax 358/2.114
mudar i transformar < ll. mutari, Arra 966/161
mudar i transportar < ll. pertrahere, ValMax 242/2.39
alterar i mudar (color) < it. -, Decam 101/102
alterar-se i mudar-se < ll. -, SeMed 3.1.388
convertir o mudar < ll. convertere, Josefus 1.19/17a
convertir o mudar < ll. convertere, ValMax 224/2.15
corregir i mudar < ll. mutare, Africa 262/50
dissimular i mudar < ll. dissimulare, ValMax 158/1.228
esdellenegar i mudar < ll. labefacere, Escacs 3.5/107
fènyer's i mudar-se < ll. fingere, Ruff 1.362
girar i mudar < ll. commutare, DeModo B 152
transtornar i mudar < ll. convertere, Escacs 2.1/25
transformar i mudar < ll. transformari, Isac 70/32v
variar i mudar < ll. variare, Vita 59/231v
mudades i alterades < ll. alterari, Isac 15/7
mudat i transfigurat < it. trasmutato, Decam 134/135
mugir o brullar (la vaca) < ll. mugire, DeModo B 20, rep.
cridar i mugir < ll. immugire, SeThy 682/75v
mugit o bram < ll. mugitus, ValMax 26/1.40
muigs o mesures < ll. modii, Pal.la 2.6.52.3
muigs, que són mesures < ll. modii, Pal.la 2.5.51.23

mulladura i humor < ll. humor, ParesA 153/86b5
mullat o llis < ll. udus, Dragma 81/31v
inundats o mullats < ll. inundantes, Jeroni E43/37a1
muller o dona < ll. mulier, CiPar A 36/5.63
esposa i muller < ll. coniunx, SeMed 1.1.23
matrimonial [o de la muller] < ll. coniugalis, Regim 2.2.3/61
[creixença o] multiplicació < ll. excrescentia, Regim 3.1.6/86
multiplicar, ampliar i créixer < ll. augeri, ValMax 4/1.20
multiplicar i crèixer < ll. crescere, ParesM 58/63b23
multiplicar i crèixer < ll. multiplicati, Verba 34/126b
multiplicar i crèixer (la cosa pública) < ll. -, ValMax 62/1.88
ajustar i multiplicar < ll. superaddere, Troya 119/156
aumentar i multiplicar A / multiplicar B < ll. augere, CiPar 6/1.21
crèixer i multiplicar < ll. augeri, Excit 80/99
crèixer i multiplicar < ll. augere, ValMax 95/1.138
crèixer i multiplicar < ll. augmentari, GuidoCo 14.3/509
crèixer i multiplicar < ll. convalescere, DeModo B 157
crèixer i multiplicar i fructificar < pr. fructificar, Matfre 26
crèixer i multiplicar (ms. montiplicar) < ll. maturari, Secre B 54/6
crèixer i multiplicar < ll. vivificare, Isac 93/42
multiplicada i crescuda < ll. multiplicari, Isac 40/19v
crescuts (ms. creeguts) multiplicats < ll. -, Efrem 1.9/91c
multitut i convent (ms. covent) < ll. conventus, Josefus 4.5/84a, rep.
abundància [o multitut] < ll. pluralitas, Regim 2.1.9/51v
companya i multitut < ll. multitudo, Ruff 29.18
companyies i ajusts i multitut < ll. turbae, DeModo B 143
mundació o nedesa < ll. mundatio, Salms7 1060/105r10
mundació i purificació < ll. mundatio, Revel 129/44c
foll, và i mundanal < ll. vanus, Psalt 3.180
llecs i mundanals < it. secolari, Mirall 2.142
temporal i mundanal < it. del mondo, Mirall 2.167
seglar o mundanal < ll. saecularis, Jeroni E17/14b2
seglars i mundanals < ll. saeculares, Salms7 1038/79v22
[mundar o] fer bella < ll. purgare, Regim 3.2.28/110
mundar i denejar < ll. emendare, Efrem 1.10/94c
mundar i denejar < ll. mundare, BíbBa Ll 5.12
mundar i denejar < ll. mundare, DeModo B 94
mundar i denejar < ll. mundare, Psalt 2.66
mundar i denejar < ll. mundare, Revel 28/14c
mundar i denejar < ll. purgare, Josefus 5.1/97c
mundar i netejar < it. mondare, Mirall 1.89
mundar i purificar < it. mondare, Mirall 2.135; 140
mundar i purificar < ll. mundare, Isac 25v/12v, rep.
denejar i mundar < ll. mundare, Efrem 1.3/84b, 9/91b
denejar i mundar < ll. mundari, Excit 130/154
llavar i mundar < ll. abluere, Isac 94v/43v
purgar i mundar < ll. mundare, Isac 93v/43v
mundats i denejats < ll. detergi, DeModo B 15
mundat i llavat < pr. mondat, Matfre 37
munde i nèdeu < ll. mundus, Benet C 7/14
mundes i nèdeus < ll. mundus, BíbBa Mt 5.21
mundes i netes < ll. munda, BíbBa Ll 11.41
mundes i nets < ll. mundus, Benet B 7/52.22
munda o neta < ll. munda, DeModo B 28
mundes i netes < ll. munda, Ludolf 2.102d2
munde i net < it. mondo, Mirall 2.138
munda i neta < ll. munda, Verba 24/120a
munda i pura < ll. munda, Jeroni E27/23d16
fer net i munde < ll. mundare, Ludolf 1.99d25
nèdeus i mundes < ll. -, Efrem 1.9/91b

purs i mundes < ll. immaculati, Comloq 1.7.1/65c25
pura i munda < ll. munda, Isac 81v/38
pur i munde < ll. mundatus, Isac 96/44v
purgar i fer mundes < ll. emendare, Ludolf 2.86c22
mundícia i nedesa < ll. munditia, Excit 169/197
mundícia i nedesa < ll. munditia, Isac 129/58
mundícia i puritat < ll. emundatio, DeModo A 85/531.11
mundícia i puritat < ll. munditia, Isac 32/15v; 38/18
mundícia i puritat < it. mondizia, Mirall 2.140
mundícia i puritat < ll. munditia, Psalt 3.59
mundícia i puritat < ll. puritas, Psalt 2.51
castedat i mundícia < ll. castitas, Ludolf 1.125d27
incorrupció o mundícia < ll. incorruptio, Ruff 30.14
netedat i mundícia < ll. mundari, Ludolf 2.42a31
netedat i mundícia < ll. munditia, Ludolf 2.25a15
puritat i mundícia < ll. munditia, Isac 101/46v, rep.
denejar i mundificar (ms. mondificar) < ll. mundificar, Secre B 69/9v
llavar i mundificar < it. lavare, Mirall 2.23
munit o cercat < ll. (comitatus), CiPar B 16/2.8
muntanya : cf. mont
muntanya o mont < ll. mons, Alex 167v
coll o muntanya < ll. collis, Pal.la 2.3.51.15
mont, puig o muntanya < ll. mons, Alex 168v
monts i muntanyes (ed. montanyes) < ll. montes, Alex 37r; 144r
muntar i pujar < pr. montar, Matfre 36
muntar i pujar < ll. transcendere, Cel.la B 249/74a
muntar i en alt salir < it. ire, Dant 3.13.23
aconseguir i muntar (un grau) < it. pervenire, Mirall 1.101
muntuoses i tempestuals (ones) < ll. muntuosae, Troya 100/129
murs i parets < ll. moles, CiOfi 2.14/88v
mur i vall < ll. moenia, CiPar A 27/4.12
murada i guarnida (infançonia) < ll. munitum, Salms 70.3
murclós i vallejat < ll. saeptus, ParesM 60/65d18
reprehensió i murmur < ll. murmur, ValMax 246/2.47
murmuració o difamació < ll. murmuratio, Dieta 22/9
detractador i murmurador < it. detrattore, Medici 149/92
murmurar i bonir < it. mormorare, Medici 152/95v
recalcitrar i murmurar < it. recalcitrare, Mirall 2.116
múrries i vituperis < ll. discrimina, Jeroni C5/73a3
murtes i fregades < ll. amurcae, Pal.la 1.6.9.21
escarnits i musats < ll. ludibrium, Frontí 1.5.16/9v
muscles o espatlles < ll. collis, Alex 99v
coll i muscles < ll. humera, Verba 29/182a
músic, sonador o cantador < ll. histrio, CiPar A 26/3.118
must, vi i pruent < ll. merum, Provid 20/103
seca i mústia (vellesa) < ll. marcida, ValMax 360/2.217
mustir i marfar < ll. marcescere, Salms7 1036/77v26
mut i sens llengua < ll. mutus, ValMax 242/2.39
mut i sens paraula < ll. -, ValMax 249/2.52
ésser mut i no parlar < ll. mutus esse, AlbLoq 5b/600
fon mut i perdé la paraula < ll. mutus factus est, Ludolf 1.15c21
callar i ésser mut < ll. obmutare, Ludolf 1.15c15
enmutir o ésser mut < ll. obmutescere, Spec A 5/121.2
llunació i mutabilitat < ll. commutabilis, Ludolf 2.50d29
mutable i transitòria (fortuna) < ll. rapida, SeMed 2.2.219
voluble, mutable i transitori < ll. volubilitas, Ludolf 1.32d28
mutació i conversió < ll. conversio, Josefus 2.8/47c
mutat i convertit < ll. mutatus, Jeroni E55/47b26
mutilació i tallament < ll. mutilatio, Regim 1.2.20/23

N

coral i nàcheres ('nacre') < ll. -, Job 28.18
generacions i nacions < ll. gens, Alex 60v
gents i nacions < ll. gentes, Alex 1v
terres i nacions < ll. nationes, Provid 32/110
trompes o nafils < ll. tubae, Josefus 8.3/181a
trompadors o nafilers < ll. tubicini, ValMax 73/1.104
alegre, sana i sens tota nafra < ll. incolumis, CiOfi 3.23/136
colps i nafres < it. ferite, Mirall 2.63
lesió i nafra < ll. iniuria, Brevil 205b/138.15
plagues i nafres < ll. plagae, ParesA 131/71b10
naframents i blavures (ms. blaures) < ll. livor, Cel.la B 249/74a
naframent o damnatge < ll. laesio, Josefus 4.2/77a
lesió [o naframent] < ll. laesio, Regim 2.1.16/56
nafrar o agreujar ms. / damnejar ed. < ll. laedere, Regim 3.2.13/101
nafrar o batre < ll. vulnerari, AlbCon 110/142
nafrar, esvair i aterrar < ll. invadere, Psalt 2.66
nafrar, gastar i rompre < ll. violare, CiOfi 3.29/138
nafrar o injuriar ms. / damnificar ed. < ll. laedi, Regim 3.3.11/121
esquinçar i nafrar < ll. dirumpere, Verba 68/134d
ferir i nafrar amb < it. dare de, Fiore 7.20
ferir i nafrar < ll. ferire, DeModo B 134
ferir i nafrar (ed. nassien) < ll. ferire, Escacs 2.6/65
ferir i nafrar ed. < ms. nafrar, Bla1521
ferir i nafrar < ll. percutere, Excit 184/212
ferir o nafrar < ll. percutere, Josefus 4.7/92b
ferir i nafrar < ll. vulnerare, Jeroni E37/33a33
tocar i nafrar < ll. laedere, Arra 957/138
trespuar de part en part nafrar < ll. transfigi, DeModo B 14
nafrats i damnificats ms. / debilitats ed. < ll. laedi, Regim 2.1.16/56
nafrat i malmenat < ll. vulneratus, Troya 105/136
cauterizada, ço és nafrada o corrompuda < ll. cauteriata, Salms7 1033/74v21
ferida i nafrada < ll. contusus, ValMax 292/2.118
ferida i nafrada < ll. vulnerari, DeModo A 107/561.15
contar i narrar < ll. enarrare, Efrem 1.1/82a
nat : cf. renat, nèixer
nada i eixida (la llum) < ll. orta, BíbBa Mt 4.16
aparegut o nat < ll. exortus, CiPar A 40/5.137
renats o altra vegada nats < ll. renati, ValMax 297/2.127
natura o membre (de fembra) < ll. genitalia, Josefus 8.5/192d
condició i natura < ll. conditio, ValMax 247/2.49
espècia o natura (de fust) < ll. species, Jeroni E55/47b26
espècia [o natura] < ll. species, Regim 1.2.15/19v
essència i natura < ll. natura, Dial 4.47/104.24
maneres i natures (de compuncció) < ll. species, Dial 3.34/247.24
proprietats i natures < it. nature, Besti 20/45.11
monstruós o contra natura < ll. monstrum, ValMax 205/1.293
nau o barca < ll. navicula, Vita 24/185
nau o vaixell < ll. navis, DeModo B 168
nautxers (ed. notxers) i mariners < ll. remigae, Troya 82/116
nautxer, mestre o governador A / pilot B < ll. gubernator navis, CiPar 20/3.9
patrons i nautxers < ll. gubernatores navis, Ludolf 1.105b30

navilis i estols de mar < ll. classes, Jugur 79/35r23
navilis i vaixells (ed. veixells) < fr. nés, Polo 140.11/146
nebot o net < ll. nepos, ValMax 286/2.110
nébula o nuu < ll. caligo, SeHer 92/18
necessari, ço és per força < ll. necessarium, Dragma 40/15v
fou necessitat o forçat de < ll. coactus est, ValMax 243/2.42
és necessari o forçat < ll. necesse est, Josefus 5.1/102b
necessari i mester < ll. necessaria, Ruff 2.16
necessari i ponderós (ms. poderós) < ll. ponderabilis, Psalt 3.183
necessària i profitosa < it. utile, Mirall 2.56
convenir i ésser necessari < it. essere bisogno, Mirall 2.65
és convinent i necessari < ll. facienda, Vita 4/40
coses qui convenen i són necessàries < ll. necessaria, DeModo B 126
convé i és necessari < ll. oportet, CiPar A 43/6.12
convé i és necessària cosa < ll. oportet, Verba 40/129a
expedient o necessari < ll. expediens, Brevil 194b/51.8
és obs i necessària cosa < ll. decet, Isac 79/37
haver ops i ésser necessari < ll. necessarium esse, Ruff 1.149
és obs i necessari < ll. opus est, Benet C 34/22
és ops i necessari < ll. opus est, SeThy 901/81
pertany-se i convé / és necessari ed. < ll. oportet, Regim 1.2.5/12
és profitós i necessari < ll. expedit, Troya 241/315
ésser [request i] necessari < ll. requirere, Regim 2.1.5/49
salutíferes i necessàries < ll. salutare, CiPar A 34/5.38
necessitat i freitura < it. necessità, Mirall 1.115
necessitats i mercaderies < it. bisogne, Decam 69/70
necessitat i pobresa < ll. indigens, Ludolf 1.122c10
necessitat i pobresa < ll. necessitas, ValMax 177/1.253
indigència i necessitat < ll. indigentia, Ludolf 1.133a7
mals i necessitat < ll. afflictiones, Josefus 5.5/105b
ops i necessitat < ll. necessitat, Ruff 2.14
profit i necessitat < ll. utilitas, Isac 57v/27v
indefesos i necessitats < ll. mansuetus, Job 24.4
neci o descurat < ll. incautus, AlbCon 90/122
pega i nècia (pensa) < ll. infirma, Dial 2.38/163.4
pec i neci < ll. insipiens, Isac 45/21v
neciesa i follia < ll. amentia, Jugur 38/17v16
nèdeus : cf. net
nèdeus i mundes < ll. -, Efrem 1.9/91b
nèdeus i purs < ll. puri, Escacs 3.7/121
nèdea i pura < ll. pura, Ruff 1.302
nèdeu i purificat (cor) < ll. purificatus, Efrem 1.11/95a
nèdeu i no pas tacat < ll. mundus, Psalt 2.52
munde i nèdeu < ll. mundus, Benet C 7/14
mundes i nèdeus < ll. mundus, BíbBa Mt 5.21
pur i nèdeu < ll. mundus, Arra 964/155
pur i nèdeu < ll. impolutus, Efrem 1.2/84b
pur i nèdeu < ll. purus, Efrem 2.2/99d
pur i nèdeu < ll. purus, Excit 25/40
pura i nèdea < ll. pura, Ruff 1.280; 1.630
quiti i nèdeu < ll. mundus, Psalt 2.52
nedejar : cf. denejar, netejar
purgat i nedejat < ll. purgari, PurPa 1/222; 20/969
nedesa i puritat < ll. munditia, Cel.la A 248/38
nedesa i puritat < ll. -, Vita 17/103
mundícia i nedesa < ll. munditia, Excit 169/197
mundícia i nedesa < ll. munditia, Isac 129/58
mundació o nedesa < ll. mundatio, Salms7 1060/105r10
puritat i nedesa < ll. puritas, Efrem 1.7/88c
puritat i nedesa < ll. puritas, Verba 31/184d

salut i nedesa < ll. emundatio, ParesA 159/93a12
nedetat (ms. nadeatat) i puritat < ll. nitidus, Cel.la B 249/74b
nefària i malvada < ll. nefaria, CiPar A 28/4.45
negar : cf. anegar
negar i perir < ll. submergere, Troya 248/324
negar i recusar < ll. negare, CiPar B 35/5.60
negar i renunciar < ll. renuntiare, Jeroni E25/21d22
acabussar i negar (dins la mar) < ll. demergere, SeMed 3.2.527
ociure i negar < ll. necare, CiOfi 3.32/138v
negligència i defalliment < ll. negligenter, Vita 14/93
negligència i peresa < it. negligenza, Medici 172/104
negligència i somnolència < ll. dormitio, Verba 35/127a
ignàvia i negligència < ll. ignavia, Jugur 31/15v1
lleugeries o negligències < ll. negligentia, ParesA 127/67c16
menyspreu i negligència < ll. negligendum, CiOfi 1.4/4v
peguesa o negligència < ll. imbecillitas, Isac 70/32v
peresa i negligència < ll. negligentia, Isac 89/41v
negligents i ociosos < ll. negligentes, Ludolf 2.21a19
negligent i peresós < ll. ignavus, ValMax 229/2.21
negligentment i peresosa < ll. languidi, DeModo A 16/446.25
flacament i negligentment < ll. negligenter, Verba 31/183b
ésser malcurós i negligent < ll. negligere, Efrem 1.9/93b
pererós i negligent < ll. desidia, Isac 69/32
remesos i negligents < ll. remissi, Jugur 57/26r30
negocis o afers < ll. negotia, FursV 4.130.4
negocis o afers < ll. negotia, Jeroni E25/21d30
negocis i ànsies < ll. curae, Kempis 1.11/484
negocis o faenes < ll. negotia, Jeroni E23/19d24
negoci o fet < ll. negotium, ValMax 304/2.137
negocis i fets < ll. res, Isac 96v/44v
negocis o obres (de batalles) < ll. negocia, Regim 3.3.7/119
negoci o treball < ll. negotium, ValMax 322/2.165
ànsies i negocis < ll. negotia, CiOfi 1.158/82
negociació i mercaderia < ll. negotiatio, Ludolf 1.97c5
parlar o negociar < ll. suggerere, Benet B 20/62.24
negres i embruns (ed. ambrus) < ll. nigrae, Pal.la 1.6.9.11
[nèixer o] començar < ll. oriri, Regim 2.1.11/53
nèixer i proceir < it. nascere, Decam 86/88
nèixer i proceir < ll. nasci, DeModo A 13/442.17
nèixer i proceir < ll. oriri, Jeroni E18/15a36
nèixer i provenir < ll. nasci, CiPar A 20/3.34
nèixer i venir < ll. oriri, Isac 24/11v
nèixer o venir ms. / proceir ed. < ll. oriri, Regim 1.2.3/11v
brotar i nèixer < ll. oriri, Isac 23/11
venir [o nèixer] < ll. nasci, Regim 2.2.3/61v
nequícia i follia < ll. nequitia, Psalt 3.54
nequícia i malvestat < ll. male, Vita 59/232v
nequícia i malvestat < ll. malitiae, Vita 68/244v
nequícia i malvestat < ll. nequitia, DeModo B 104
nequícia (ed. negrícia) o malvestat < ll. nequitia, Escacs 2.5/61
nequícies i malvestats < ll. nequitia, Psalt 1.59
nequícia i malvestat < ll. nequitia, ValMax 317/2.156
nequícia o pecat < ll. nequitia, Salms7 1127/171v26
nequícies i pecats < ll. vitia, Basili 685/76a
nequícia i pravitat < ll. iniquitas, Psalt 3.57
nequícia i pravitat < ll. nequitia, Psalt 1.54; 3.179
falsedats i nequícies < ll. fallaciae, GuidoCo 10.16/359
nequíssim i malvat < ll. nequissimus, CiPar A 36/5.72
nebot o net < ll. nepos, ValMax 286/2.110
net : cf. nèdeu

netes i apurades < ll. purgatae, Pal.la 5.5.147.7
neta, clara i lúcida < ll. lucidus, Ludolf 1.131a30
fer net i munde < ll. mundare, Ludolf 1.99d25
neta i pura < ll. immaculata, Arra 969/167
net i pur < ll. mundus, DeModo A Pròl./426.5; fem. 15/445.14
net i pur < it. netto, Medici 178/107v
neta i pura < ll. pudicus, DeModo B 11
clara i neda (consciència) < ll. munda, Escacs 2.3/45
mundes i nets < ll. mundus, Benet B 7/52.22
mundes i netes < ll. munda, BíbBa Ll 11.41
munda o neta < ll. munda, DeModo B 28
mundes i netes < ll. munda, Ludolf 2.102d2
munde i net < it. mondo, Mirall 2.138
munda i neta < ll. munda, Verba 24/120a
purs i nets < ll. impollutus, Basili 687/77c
pures i netes (mans) < ll. innocuae, SeHer 740/36
pur i net < ll. mundus, DeModo A 57/499.14; fem. 28/460.26
pur i net < ll. mundus, Psalt 3.3
pur i net < ll. mundus, StHon 362/19
pura i neta (consciència) < ll. optima, Ludolf 1.127c40
pur i net < ll. purus, Excit 91/111
pura i neta < ll. pura, Kempis 1.2/140
pur i net < it. puro, Mirall 2.72
pur i verge i net (cor) < fr. virge, Egipte 244/151.1
netedat i mundícia < ll. mundari, Ludolf 2.42a31
netedat i mundícia < ll. munditia, Ludolf 2.25a15
netejar : cf. nedejar, denejar
combrar o netejar < ll. tergere, CiPar A 37/5.88
mundar i netejar < it. mondare, Mirall 1.89
niella i mala herba < ll. zizania, Efrem 1.4/85c
zizania o niella < ll. zizana, Salms7 1001/38v14, rep.
fer colga i niu < ll. nidificare, Isac 101v/46v
no (com, per exemple, en "no conegut") : veg. segon mot
coses vergonyoses o de no dir < it. vergogna, Medici 36/21v
per no-res, ço és debades SM / debades B < fr. por noient, Tresor 3.38.1
annihilada o a no-res tornada < ll. annihilari, DeModo B 140
consumat i... vengut a no-res < ll. -, Alex 47r
poc o no-res < ll. nihil, Job 30.2
cavallers i nobles < ll. milites, Ludolf 1.52a8
sobres-noble i clar < ll. clarissimus, Fronti 2.2.6/21
noblement i coratjosa < ll. nobiliter, ValMax 152/1.219
noble i excel.lent < ll. nobilis, ValMax 137/1.197
noble i generós < ll. generosus, ValMax 134/1.194
noble, magnífic i liberal < ll. liberalissimus, Psalt 1.69
nobles i preciosos < ll. pretiosi, Vita 70/251v
noble i provat < ll. conspicuus, Troya 149/198
nobles i valerosos < ll. nobiles, ValMax 132/1.190
noble i virtuós < ll. nobilis, ValMax 138/1.199
noblement i virtuosa < ll. nobiliter, ValMax 295/2.123
noble i virtuós < ll. strenuus, Troya 113/148
car i noble < it. caro, Mirall 1.170
excel.lents i nobles < ll. virtuosi, Brevil 211c/151.17
generós i noble < ll. nobilissimus, Ludolf 1.110d27
gran i molt noble < ll. magnificus, Ruff 7.123
grans i nobles < ll. nobiles, Ludolf 1.56a22
magnànim i noble < ll. magnanimus, SeThe 869/96v
sobtil i noble (enginy) < it. solennissimo, Fiamm 988/136
virtuós i noble < ll. nobilis, CiPar A 41/5.150
noblesa i bellesa < ll. pulchritudo, Isac 127/57v
noblesa i espertesa < ll. strenuitas, Troya 225/295

noblesa i gentilesa B / noble casa P < ll. -, AlbCon 131
noblesa i llinatge < ll. dignitas, ValMax 113/1.167
dignitat i noblesa < ll. nobilitas, Ludolf 1.51a3
estrenuïtat i noblesa < ll. strenuitas, Troya 57/82; 82/115; 128/170
preciositat i noblesa < ll. pretiositas, Isac 17v/8v
convits i noces < it. conviti, Mirall 1.172
esposalles i noces < ll. -, Alex 106v
nociva o damnosa < it. ria, Mirall 1.113
contràries i nocives < ll. nociturus, CiOfi 1.11/9
nodriça o dida < ll. educatrix, Econ 2.463
dides o nodrices < it. balie, Mirall 2.79
nodriment i viver < ll. fomes, Cel.la A 248/26
costums [o nodriments] < ll. mores, Regim 1.4.1/39v
nodrir i alimentar < ll. educare, Econ 1.189
nodrir i alimentar < ll. nutrire, Econ 1.329
nodrir i favorejar < ll. foveri, ValMax 1/1.16
acostumar i nodrir i adoctrinar < it. ammaestrare, Decam 85/87
avear i nodrir ed. < ms. nodrir, Bla1521
engendrar i nodrir < ll. procreare, ValMax 270/2.84
ensenyar i nodrir (els fills) < ll. erudiri, Escacs 2.2/37
pèixer i nodrir < ll. nutrire, Isac 96/44v
pensar i nodrir < ll. nutrire, Gesta 24.1/120.1
bé nodrit i delicat < ll. delicatus, StHon 358/16
nodrit i engreixat < ll. nutrire, Verba 64/133b
és causada i nodrida (la amargura) < ll. causari, Escacs 1.3/20
criat i nodrit ed. < ms. nodrit, Bla1521
donós i ben nodrit < it. vezzoso, Decam 131/132
indisciplinats o mal nodrits (ms. nudrits) < ll. indisciplinati, Regim 2.2.13/67v
past i nodrit < ll. nutritus, Isac 131/58v
usat i nodrit < ll. nutritus, Rufí 7.22
noïbles i contràries < ll. contraria, Isac 49v/24
noïble i contrari < ll. inops, Pal.la 9.11.183.16
noïble o contrariós / lo dany < ll. nocivus, Regim 3.3.13/122v
noïble i damnós < ll. nocere, CiOfi 2.12/88
noïbles o damnoses ms. / noure ed. < ll. nociva, Regim 1.2.9/14v
[noïble i] damnós < ll. nocivus, Regim 2.1.16/56
[contrariós i] noïble < ll. nocivus, Regim 1.2.2/10v
enutjós i noïble < it. nocivo, Medici 128/79v
malsans i noïbles < ll. noxium, Pal.la 1.3.3.25
noïment i damnatge i greuge < ll. obest, DeModo B 165
[nom i] fama < ll. fama, Regim 3.2.13/101
nom i fama < ll. famosissimus, Gesta 32.7/126.5
nom i fama < ll. nomen, Africa 300/53
nombrat o comptat < ll. numerata, FursV 4.120.8
[nombre o] compta < ll. enumeratio, Regim 1.2.3/11
compte o nombre < ll. numerus, Amor 176.25
compte i nombre < ll. numerus, Efrem 2.4/101a
compte o nombre < it. numero, Mirall 2.105
innumerable i sens nombre < ll. -, CiPar B 38/5.115
rumor o nomenada o fama < ll. rumor, Jeroni E5/3b4
apel.ladores i nomenadores < ll. appellanda, CiPar A 7/1.27
nomenar : cf. anomenar
nomenar o apellar < ll. appellare, CiPar A 9/1.53
nomenar i magnificar < ll. magnificare, BfbBa Ll 4.15
apellar o nomenar < ll. appellere, CiPar A 4/Pròl.50
apellar i nomenar < ll. vocare, OraCa 1.144
tractar, nomenar i saludar < ll. tractare, OraCa 2.81
nomenat i elet < ll. nominatus, FursV 4.150.5
apellat i nomenat < ll. invocato nomine, Verba 34/126c
apel.lació o nominació < ll. appellatio, Josefus 1.11/11c

norma i exemple < ll. norma, ValMax 179/1.257
norma i títol < ll. titulus, Ludolf 2.41d24
regla i norma < ll. norma, DeModo B 143
brogit i nosa SM / brega B < fr. noise, Tresor 3.38.12
nota o vergonya < ll. nota, ValMax 287/2.111
notable i molt meravellós < it. ottimo, Decam 153/155
notable i valent < it. valente, Decam 544/557
notablement i valerosa < it. valente, Decam 53/51
bons i notables (draps) < it. buoni, Decam 382/391
meravellosa i singular i notable < ll. notabilis, Vita 73/264
ric i notable < it. ricchissimo, Decam 92/93
singular i notable (exemple) < ll. clarus, ValMax 175/1.251
valerós i notable < it. -, Decam 53/51
notar i escriure < ll. annotare, ParesA 154/87d6
considerar i notar < ll. considerare, Job 12.11
saber [i notar] < ll. scire, Regim 1.1.2/2, 1.2.26/26v
notat, escrit i compost < ll. scribere, CiOfi 3.4/128v
deu ésser notat i sabut ms. < ll. sciendum est, Regim 1.2.15/19
notari i secretari < ll. apocrifarius, Alex 78r
escrivà o notari < ll. scriba, ValMax 7/1.23; 194/1.276
notícia o coneixença < ll. notitia, ValMax 70/1.99
[coneixença o] notícia < ll. notitia, Regim 2.1.16/55v
[notificació o] declaració < ll. notificatio, Regim 1.2.6/12v
notificar i ampliar i dir < it. bandere, Mirall 1.100
escampar i notificar (fama) < ll. diffundere, Ruff 7.192
notòria i manifesta < ll. nota, Excit 171/200
notori i manifest < ll. patefacere, Psalt 3.31
notori i manifest < ll. videtur, CiOfi 2.20/92
clar i notori < it. chiaro, Decam 155/158
manifest i notori < ll. -, Alex 11r
noure i damnificar < ll. obesse, CiOfi 2.12/88
noure i donar dany < ll. nocere, Verba 47/130a
nou i dóna damnatge / damnosa < ll. nocumentum infert, Regim 1.1.10/17
noure i fer dany < ll. nocere, Ludolf 1.119a36
donar damnatge i noure ms. / noure i fer dany ed. < ll. nocere, Regim 1.3.7/36
resistir i noure < ll. resistere, Troya 51/72
noves o faules < ll. fabulae, Benet C 43/25v
tenir a noves i en bastent < it. far recare, Decam 182/185
novellament i darrera < ll. novissume, Jugur 10/3v21
novella i fresca (cosa) < ll. recens, Troya 3/5
novella i inusitada (manera) < ll. haut usitatus, SeMed 5.1.899
nu, despullat < ll. denudatus, Cateri 135/71v
[nus o] despullats < ll. denudati, Regim 2.1.6/50
nua i despullada < ll. nuda, CiPar A 24/3.85
nua i despullada < ll. nuda, Isac 72/33v
nu i despullat < it. nudo, Mirall 1.171
nu i despullat < ll. nudus, Miseria 1.8/171r20
nuus i despullats < ll. nudi, Mores 18
nus o despullats < ll. nudi, PurPa 7/442
nus i despullats < ll. nudi, Turpí 16/56.17
descalça, a peu nu < ll. nudo pede, SeMed 4.2.752
despullats, tots nuus < esp. desnudos, VallCor 67.13/67.19
nubilós i escur < ll. nubilus, ValMax 311/2.149
nuegoses i entricades (problemes) < ll. nodosae, ParesA 161/94a18
invàlides i nul.les (defensions) < ll. invalida, ValMax 367/2.227
comptat o numerat < ll. numerari, CiPar A 8/1.45
correu i núncio < ll. nuntius, Ludolf 1.136d34
tard o nunqua < ll. raro, Ludolf 1.76c7
nuus i llaços < ll. laqueus, SeThe 1086/99
boira o nuu (d'un riu) < ll. nebula, Dial 4.37/83.8

nèbula o nuu < **ll. caligo, SeHer 92/18**
cobert i... **entenebrat i núvol (l'aer)** < **ll. spissari, Alex 84v**
escuredat i núvol < **ll. nebula, Alex 164v**
escur i nuvolós < **ll. caliginosus, Excit 6/19**
fums i núvols < **ll. nebulae, Ludolf 1.125d25**
nyafar i treure escarn < **ll. detrahere, Job 19.18**

O

obcegar : veg. abcegar
ésser obedient i subjecte < ll. oboedire, Ludolf 2.4d1
obedient i subjecte < ll. subjectus, Ludolf 1.62c7
sotsmès i obedient < ll. subditus, Lignum 8/68
obeir i servar (un consell) < ll. adhaerere, Alex 55r
obeir i seguir < ll. obsequi, Ruff 1.316
colre i obeir (la religió) < fr. cultiver, Tresor B 1.116.27
oir i obeir < ll. exaudire, Psalt 1.37
observar i obeir < ll. servare, Ruff 31.45
satisfer i obeir < ll. satisfacere, Ruff 31.100
obert : cf. obrir
obertes i abreujades (les venes) < ll. extrahi, Provid 14/98
obertament i clara < it. apertamente, Mirall 2.72
obert i clar i visible < ll. visibilis, Excit 22/37
obert i escaixat < it. aperto, Mirall 1.52
oberts o manifests ms. / clars ed. < ll. aperti, Regim 1.2.23/25
obert o manifest ms. / clarament ed. < ll. apertus, Regim 1.2.23/24v
obert i manifestament (parlar) < ll. aperte, SeThe 859/96v
oberts i manifests < ll. aperti, Verba 47/190c
obertes i patents < ll. patere, CiOfi 2.64/115
oberta i rompuda i fenuda (terra) < ll. rupta, SeThy 88/61
clarament i obertament < it. apertamente, Mirall 1.86
clara, oberta i manifesta (consciència) < ll. aperta, Arra 951/125
clara i oberta (llum) < ll. aperta, Trict 307/89.35
manifestat i obert < ll. ostendere, Ruff 10.21
plans i oberts (camps) < ll. patentes, Fronti 2.5.40/34v
traücada o oberta < ll. fenestratus, Revel 107/38c
gola o obertura (ms. abertura) < ll. hiatus, Salms7 995/32r5
obicir o posar < ll. obicere, ValMax 422/2.303
obicit i posat a < ll. obicere, SeMed 2.2.236
objeccions o contrarietats / contraris < ll. obiectiones, Regim 3.3.16/124
oferta i oblació < ll. oblatio, Excit 106/128
lleixant i oblidant < ll. oblitus, Arra 953/128
oblidar o desmembrar / fer oblidar ed. < ll. oblivisci, Regim 1.2.33/31
oblidar i jaquir < ll. evitare, Isac 54v/26
oblidar i jaquir < ll. omittere, Ruff 8.4
llançar i fer oblidar (la por) < ll. solvere, Ludolf 1.77c38
deute i obligació < it. debito, Mirall 1.34
subjugar i obligar ed. < ms. encarregar, Bla1521
tenir i obligar < it. costringere, Decam 586/598
obligat i deutor < ll. debitor, Cel.la B 250/74d
obligats i tenguts < ll. obligati, Legenda 3.145
ésser obligat i tengut < ll. teneri, FursV 2.141.3
obligat i tengut (de fer) < it. tenuto, Mirall 1.40
ésser constret i obligat < ll. constringi, Dial 1.1/30.8
deutors i obligats < it. debitori, Medici 25/15
deutor i obligat < it. debitore, Mirall 1.115
ésser tengut i obligat < ll. tenere pro se, Comloq 1.3.6/30b7
ésser tingut o obligat < ll. tenere, FursV 2.34.8
tingut i obligat a < it. essere tenuto, Medici 135/84; pl. 3/2v
tinguts i obligats < it. tenuti, Mirall 1.54

obliqua o torta < ll. obliqua, SeThy 359/67v
crebantar i metre en oblit < ll. obruere, Troya 3/5
delida, rasa i posada en oblit < ll. deletus, CiOfi 2.65/115v
oblivió i ignorància < ll. oblivio, Benet C 7/11
obmès i jaquit < ll. praetermissus, CiOfi 2.88/126v
obres i actes < ll. actus, Benet C 4/8v
obres i actes < ll. opera, ValMax 124/1.179
obra i carrera < ll. opera, Ruff 1.304
[custumes o] obres < ll. mores, Regim 1.3.11/38v
[faenes i] obres < ll. actus, Regim 1.1.2/2
faenes o obres ms. / fets ed. < ll. negocia, Regim 3.3.9/120
faena o treball o obra < ll. negotiatio, Jeroni E36/32a31
negocis o obres (de batalles) ms. < ll. negocia, Regim 3.3.7/119
oficis o obres < ll. officia, Salms7 1013/52v5
opúsculo o petita obra B / obreta A < ll. opusculum, CiPar 5/Pròl.54
fer i metre en obra < ll. exercere, Troya 25/36
obrar o donar obra < ll. impendere operam, Troya 53/75
obrar o culturar < ll. -, Econ 1.553
obrar i exequir < ll. agere, CiOfi 1.132/70v
obrar o fer < ll. agere, Regim 1.1.12/8v
obrar i fer (fadrineses) < ll. exercere, Alex 36r
obrar i fer (justícia) < ll. operari, Benet C Pròl./4
obrar i fer < it. operare, Mirall 1.135
[obrar o] fer coses < ll. operari, Regim 1.3.11/39
obrar o donar obra < ll. impendere operam, Troya 53/75
obrar i treballar < ll. laborare, Comloq 1.10.3/80b12
obrar i treballar < ll. laborare, Ludolf 2.86a36
cometre i obrar (pecats) < it. committere, Mirall 1.114
fabricar o obrar < ll. fabricare, Salms7 1107/151r17
façam i obrem ms. / siam agents i obrants ed. < ll. agamus, Regim 1.1.5/4
fer i obrar < ll. facere, DeModo B 162
[fer o] obrar < ll. operari, Regim 3.2.9/98v
fer i obrar < ll. operari, Ruff 2.38
treballar i obrar < ll. laborare, ParesA 150/83d24
obrats i reformats < ll. formari, Cel.la B 247/72b
obrats i tornats < ll. formari, Cel.la A 247/3
feta i obrada < ll. fabricata, Brevil 202b/100.4
fet i obrat < fr. fait, Sidrac 20/37.8
obrepció o turbació < ll. obreptio, Salms7 1000/37v13, rep.
obrer o faedor / operatiu ed. < ll. operativus, Regim 1.2.23/24v, rep.
obreres o faeneres ms. / operatives ed. < ll. operosae, Regim 2.1.13/54v
obrers o treballants < ll. versari, Econ 1.588
obrir i badar (una porta) < ll. reserere, Excit 152/178
obrir i destapar < ll. aperire, Pal.la 1.38.44.20
obrir i foradar < ll. aprire, Psalt 2.62
obrir i manifestar (el sentit) < ll. aperire, BíbBa Ll 24.45
obrir i manifestar < ll. aperire, Escacs 2.2/31
obrir i manifestar < ll. pandere, Ludolf 1.43d7
obrir : cf. obert
obscur i avorrible < ll. teterrimus, Benet B 1/34.10
obscures i fosques < ll. obscurae, DeModo B 131
enfalagats i obscurats < ll. obscurati, Jugur 49/23v1
obscureït i enfosquit < it. oscurato, Mirall 1.29
obscurit o entenebrat < ll. obscuratus, Salms7 985/20v20, rep.
obsecració o pregària < ll. obsecratio, Salms7 1117/163v23
obsecrar i amonestar < ll. obsecrare, Jugur 58/26v17
obsequis o servicis < ll. obsequia, Cateri 147/79
observador i promovedor < ll. custos, ValMax 85/1.121
observar i guardar (la llei) < ll. custodire, Brevil 190d/30.16
observar i guardar < ll. custodire, Ruff 10.37

observar i guardar < ll. observare, Ruff 31.25
observar i guardar < ll. servare, Secre B 144/21v
observar i obeir < ll. servare, Ruff 31.45
guardar i observar (sagraments) < ll. custodire, FursV 2.230.7
guardar i observar < ll. custodire, Verba 20/117b, 108/142b
guardar i observar (la tradició) < ll. servare, BfbBa Mc 7.9
tenir i observar (penitència) < it. facere, Decam 50/48
tenir i observar (la tradició) < ll. tenere, BfbBa Mc 7.3
tenir i observar < it. -, Decam 182/184
tingut i observat < ll. teneri, Benet C 37/23v
obsessiva o assetjadora / de setge ed. < ll. obsessivus, Regim 3.3.16/124
empatxar i haver obstacle ed. < ms. empatxar, Eix1523 c.364
impediments i obstacle ed. < ms. empatxament, Eix1523 c.352
obsta i impedeix ed. < ms. contrastant, Eix1523 c.350
orbetat i obstinació < it. cecità, Mirall 2.141
obstinat o desesperat < ll. desperatus, Psalt 2.26
obstinat o endureït < ll. obstinatus, Spec A 7/123.32
obstinats i rebel.les < ll. hypocriti, Job 8.Rub
obstinadament, sens vergonya / pertinàcia < ll. pertinaciter, Regim 1.4.2/40v
dur i obstinat < ll. durus, Ludolf 2.44b20
presumptuosos i obstinats < it. presuntuosi, Mirall 1.95
tossut i obstinat < ll. -, Job 19.3
obtenebrada i escura < ll. tenebrosa, Ludolf 1.76c34
fosc i obtenebrat < ll. obscuratus, Excit 38/55
obtenir i aconseguir < ll. adipisci, Comloq 1.1.12/14d24
obtenir i perpetrar < ll. impetrare, DeModo B 170
aconseguir i obtenir (misericòrdia) < it. consequi, Mirall 2.133
aconseguir i obtenir < ll. obtinere, ValMax 103/1.150
aconseguir i obtenir < ll. potiri, Jugur 8/2v29
atènyer i obtenir < ll. attingere, Jeroni E19/16d38
guanyar i obtenir (la victòria) < ll. reportare, Alex 52v
rebre i obtenir < ll. recipere, DeModo B 139
contrastar i obviar < ll. obviam ire, Jugur 5/1r28
contrestar i obviar < ll. obviare, Troya 21/29
ocasió i avinentesa < ll. occasio, DeModo B 140
ocasió i matèria (de supèrbia) < ll. materia, Benet D 65/63
ocasió i raó < ll. argumentum, Isac 96v/44v
ocasió i raó < it. cagione, Mirall 2.110
ocasió i raó < it. occasione, Medici 8/5
causa i ocasió < it. cagione, Mirall 2.11
causa i ocasió < ll. causa, Troya 66/94; 67/95
oportunitat i ocasió < ll. occasio, ValMax 210/1.300
raó i ocasió < it. cagione, Medici 153/95
occir-se (auciure's) i amortar-se (la llàntia) < ll. extingui, Efrem 1.9/92b
occir (ms. auciure) i destruir < ll. destruere, AlbCon 3/32; 78/109
occir (ed. auciure) i estorçre < fr. ocire, Gral 70/71
occir (ms. auciure) o matar < ll. mactari, Comloq 1.9.5/77a30
occir (ms. auciure), matar i destruir < ll. necare, DeModo B 156
occir i matar < ll. necare, Excit 131/154
occir (ms. ociure) o matar < ll. perimere, Regim 3.2.13/101
occir (ms. auciure) o matar < it. uccidere, Medici 20/12
occir (ed. auciure) i morir < ll. extinguere, Ruff 10.49
occir (ms. ociure) i negar < ll. necare, CiOfi 3.32/138v
occir i matar < ll. occidere, Excit 29/45
occir (ed. auciure) i ofegar < ll. extinguere, Ruff 1.554
destroir i occir (ed. ociure) < ll. perdere, BfbBa Mc 3.6
matar i occir (ed. auciure) < ll. interficere, Secre A 117/34
matar i occir (ed. auciure) < fr. mors, Polo 166.1/160
matar i occir (ed. auciure) < ll. occidere, Secre A 38/5v
matats o occisos < ll. occisus, Salms7 1079/124v8

mort i occís < ll. occisus, Salms7 1081/124v12
occisió o mort < ll. cladis, SeHer 1191/49
mar major o oceana < ll. occeanus, Josefus 3.11/64b
ocell : veg. aucell
oci i deport < ll. otium, Escacs 1.3/20
oci o repós < ll. otium, Jugur 55/26v5
oci o repós < ll. otium, Salms7 969/2v22; 980/16r10
pau i repós i oci < ll. pax et quies, Kempis 1.19/891
no ociós ni dormilós < ll. indormitabilis, Isac 32v/15v
ociosos i frets < ll. ociosi (ed. odiosi), Cel.la B 249/74b
ociosa o vana < ll. otiosum, Jeroni E33/29b23
ociosa, que res no posa en obra < ll. otiosa, Ludolf 1.118c37
negligents i ociosos < ll. negligentes, Ludolf 2.21a19
pererós i ociós < ll. inertia, Jugur 6/2r1
vana i ociosa (paraula) < ll. otiosus, Verba 35/127b, rep.
vagabund o ociós < ll. vagabundus, Dieta 51v/49v
vagarosos i ociosos < ll. otiosi, Verba 39/186d, rep.
ociositat i deport < ll. otiositas, Escacs 4.8/158
ociositat o peresa < ll. inertia, ValMax 75/1.107
ociositat o peresa < ll. torpor, ValMax 457/2.355
deport i ociositat < ll. otium, Escacs 11.3/20
ignàvia o ociositat < ll. otium, Jugur 4/1r3
peresa i ociositat < ll. ociositas, Isac 23/11
vecea i ociositat < ll. accidia, Dieta 34/26v
ociure : veg. occir
ocórrer i ajudar < ll. (misereri), Miseria 2.15/132b
ocórrer o encontrar < ll. occurrere, Spec A 7/123.43
octava o huytén dia < ll. octava, Salms7 981/18r18, rep.
ocultament i amagada < it. occultamente, Decam 580/592
ocult i no revelat < ll. non manifestus, Josefus 7.7/155c
ocultades o amagades < ll. *ignota*, Cateri 163/88v
ocupacions i faenes < ll. occupationes, Isac 96v/44v, rep.
cures i ocupacions < ll. occupationes, Salms7 967/2r7
ocupar i afanyar-se < ll. occupare se, Ruff 1.633
ocupar-se i enmiscuir-se ed. < ms. ocupar-se, Eix1523 c.363
ocupar-se i exercitar-se < ll. exercere, Ludolf 1.83d7
ocupar i perprendre < ll. occupare, Escacs 4.1/135
ocupar-se i perpendre's < ll. occupare se, Escacs 3.1/82
embolcar-se i ocupar-se (en negocis) < ll. involvere se, Verba 67/134c
entendre i ocupar-se (en ciències) < ll. -, ValMax 62/1.88
esvair i ocupar < ll. intercipere, Troya 51/72
tenir i ocupar (la terra) < ll. incolere, Ludolf 2.58b15
ocupat i no vagarós < it. occupato, Medici 173/105
comprès i ocupat < ll. occupari, Isac 93v/43
haver en odi i avorrició < ll. invisus esse, Provid 30/109
odi i avorrició < ll. odium, ValMax 427/2.310; 440/2.328
odi i avorriment < ll. odium, Escacs 2.1/24
odi i avorriment < it. odio, Medici 133/82v
odi (ms. hoy) o avorriment < ll. odire, Jeroni E8/5a5
odi i discòrdia < ll. odium, Secre B 46/3v
odi i dissensió < it. odio, Fiore 21.25
odi i enemistat < ll. odium, Troya 56/80
odi i fàstic < it. dispregio, Mirall 1.103
odi i fàstic < it. odio, Decam 247/249
odi i ira < ll. ira, SeMed 3.3.591
odi o malícia < ll. odium, Josefus 3.11/64a
odi i malvolença < ll. odium, DeModo B 143
odi i rancor < it. odio, Decam 412/424
odi i rancor < ll. odium, DeModo B 96
odi o rancor < it. odio, Medici 14/8v

odi i rancor < ll. odium, Psalt 3.1
odis i rancors < ll. odia, SeHer 27/13v
odi i rancor < ll. odium, Turpí 13/50.69
odi i rancor < ll. odium, ValMax 222/2.12
odi i rancor < it. schifezza, Mirall 2.54
odi i mala voluntat < ll. odium, Efrem 1.5/86a
despits i odi < it. dispetto, Mirall 1.93
ira i odi < it. odio, Decam 577/589
ira i odi < it. odio, Mirall 1.47
rancor, ira i odi < ll. rancor, Ludolf 1.128d15
[aïrar o] haver en odi < ll. odire, Regim 1.3.2/33
avorrir i odiar < it. odiare, Mirall 1.87
odiós i menyspreat < ll. invidiosus, ValMax 135/1.195
desgraciat o odiós < ll. invisus, ValMax 266/2.77
paoruc, tremolós i odiós < ll. pavens, SeMed 1.1.21
mala odor i feresa < ll. odor, Troya 177/233
odor i fragància < ll. aromaticae, Ludolf 1.37d3
tenir odor i fragància < ll. redolere, Ludolf 1.21d31
flairor i bona odor < ll. flagrantia, Trict 307/90.10
coses odorificants bones odors < ll. aromata, DeModo B 158
flairaments i odoraments < ll. redolens, Cel.la B 246/71d
odorant i flairant < it. odori, Decam 86/88
ésser odorant o olent < ll. redolere, Salms7 1033/74v4
odoríffer i fragrant (ms. fragant) < ll. odores, SeHer 910/41
fragrants o odoriferants < ll. fragrantia, ValMax 425/2.307
coses odorificants, bones odors < ll. aromata, DeModo B 158
acabussar i ofegar < ll. mergi, Ruff 1.230
auciure i ofegar < ll. extinguere, Ruff 1.554
soterrar i ofegar < ll. obruere, ValMax 237/2.33
extintes i ofegades B / extintes, preterides A < ll. extingui, CiPar 18/2.41
morta i ofegada < ll. extincta, Verba 47/191a
soterrat i ofegat < ll. deiectus, Isac 136/61
ofendre i agreujar < ll. offendere, Psalt 1.48
ofendre i enutjar < ll. exhorrere, Job 19.17
ofendre [i fer injúria] < ll. forefacere, Regim 3.2.12/100v
ofendre i injuriar < ll. offensores, Troya 51/73
pecar i ofendre Déu < it. peccare, Mirall 2.143
agreujament i ofensa < ll. iactura, Isac 34/17
sens ofensió o ensopegament (del peu) < ll. inoffenso, Jeroni 285/57a4
desplaer i ofensió < it. dispregio, Mirall 1.91
oferir i apreparar a algú < ll. obferre, Ruff 8.197
oferir i consegrar < ll. consecrare, ValMax 263/2.74
oferir o donar < ll. offerri, Benet D 43/45
oferir i presentar < ll. offerre, Psalt 2.50
oferir i presentar < ll. praesentare, Ludolf 1.49c4
oferir i properar (a Déu) < ll. offerre, Efrem 1.12/96d
administrar i oferir < ll. adferre, CiOfi 1.155/81
donar i oferir < ll. dare, Benet C 3/7v
fer i oferir (llàgrimes a Déu) < ll. exhiberi, Efrem 2.2/99a
presentar i oferir < ll. obferre, Psalt 2.43
presentar i oferir < ll. obferre, StHon 369/26
ofert o atorgat < ll. offerri, Benet C 36/23
oferta o donada < ll. offerri, Benet C 43/26
oferta o lliurada < ll. pati, SeMed 2.3.365
lliurat i ofert < ll. obferre se, Isac 21v/10v
oferta i oblació < ll. oblatio, Excit 106/128
ofertes i sacrificis < ll. sacrificium, Ludolf 1.90c24
hòsties o ofertes < ll. exta, ValMax 29/1.43
oficis i arts < ll. artificia, Escacs 2.4/58
oficis o obres < ll. officia, Salms7 1013/52v5

ofici i servici < ll. obsequium, StHon 369/27
ofici o servici < ll. servitium, Benet C Pròl./4v
arts i oficis < ll. ars, DeModo A 16/446.26
estudi i ofici < ll. studium, Ruff 19.5
missa i ofici < ll. missa, Dial 3.30/236.22
senyoria o ofici del regiment < it. signoria, Mirall 2.11
saigs i oficials < ll. ministri, Dieta 99/101
solemnitat i ofici del dia < ll. solemnitas, Ruff 11.46
oficina o doctrina < ll. officina, CiPar A 5/Pròl.70
oficina... comprador i venador < ll. officina, CiOfi 1.150/78v
traüts i ofrenes < ll. tributa, Alex 155r
oir i entendre < ll. audire, Alex 71v
oir i entendre < it. udire, Decam 172/174
oir i entendre < ll. audire, DelCel U 88.3; P 81.33, rep.
oir i entendre < ll. audire, Isac 86v/40
oir o entendre < ll. audire, Jeroni E28/24c33
oir i escoltar < it. udire, Decam 500/510
oir i escoltar < ll. audire, DelCel S 89.49
oir i escoltar < ll. audire, Isac 49v/24
oir i escoltar < ll. audire, Ludolf 1.2c26; 56d15; 2.23a8
oir i obeir < ll. exaudire, Psalt 1.37
oir i percebre < ll. percrebrescere, ValMax 257/2.65
escoltar i oir < ll. audire, Benet B Pròl./31.9
oïdes i enteses < ll. auditis, AlbCon 16/47
oït i entès ed. < ms. entès, Bla1521
ésser odorant o olent < ll. redolere, Salms7 1033/74v4
redolents i bé olents < ll. redolentes, DeModo B 158
engüent i oli < ll. unctio, Ludolf 1.35b16
greix o oli < ll. pinguis materia, Isac 33/16
olles, cànters i sellons (ms. celons) < ll. vasa, Verba 99/140b
olla o cànter o altre veixell < ll. vasculum, Pal.la 1.35.37.21
perol i olla < ll. olla, Job 41.11
haver mala olor o pudir < ll. odor est horrendus, Pal.la 12.20.233.19
pudriment i males olors < ll. putretudo, Legenda 2.292
olre i pudir < ll. foetere, Miseria 1.1/167r10
oltratge : veg. ultratge
ombra : cf. aombrar
ombra i refrigeri < ll. refrigerium, Cel.la B 250/74d
ombra i tenebres < ll. umbra, Excit 13/27
colorada i ombrosa (ficció) < ll. adumbrata, Arra 954/130
omplir i metre dins < fr. emplir, Sidrac 85v/246.14
saciar i omplir (les ànimes) < ll. satiare, Ludolf 1.107c18
ones i fluctuacions < ll. fluctus, SeMed 4.2.767
fluctuacions i ondes < ll. fluctus, Troya 82/116
procel.les i ondes < it. procelle, Mirall 2.173
onerosa: gravosa, feixuga i de grans càrrecs < ll. onusta, Jeroni E36/32a3
operació i execució < ll. actio, CiOfi 1.19/12v
acte o operació < ll. actus, Salms7 1007/46r18
pensar i opinar < ll. opinari, CiPar A 9/1.57
falsa opinió i error < ll. opinio fallax, StHon 366/24
opinió i estima < it. opinione, Mirall 1.98
opinió o fama < ll. opinio, Dial 1.4/46.17
opinió [o pensament] < ll. opinio, Regim 1.2.23/24v
opinió i sentència < ll. opinio, Paul 1/313.31
opinió i sentència < ll. sententia, CiPar A 5/Pròl.15
[accepció o] opinió < ll. acceptio, Regim 1.4.5/43
[reputació i] opinió < ll. reputatio, Regim 2.3.18/81v
oportú i convinent (fou el temps) < ll. (tempus fuit), Jugur 66/30v3
oportunament... convinent < ll. opportune, Jeroni E41/36a12
oportunitat i avinentesa < ll. opportunus, BfbBa Mc 6.21

oportunitat i avinentesa < ll. opportunitas, Isac 115/52v
oportunitat i ocasió < ll. occasio, ValMax 210/1.300
davant i oposat (és la casa) < ll. adversa, SeHer 717/35
contrari i opòsit ed. < ms. enemic, Eix1523 c.339
oprèmer i turmentar < ll. cruciari, CiPar A 6/1.21
[opremut o] agreujat < ll. opprimi, Regim 2.3.4/74v
opremut (ms. apremut) i agreujat < ll. premi, DeModo A 16/446.7
[opremuda o] constreta < ll. oppressa, Regim 3.2.14/101v
oprès i condemnat < ll. opprimere, ValMax 373/2.235
oprès o tribulat < ll. oppressores, Salms7 1044/87r20
catius i opresos < ll. oppressi, Ludolf 1.25c15
[opressió o] destrucció < ll. oppressio, Regim 3.2.13/101v
[opressió o] força < ll. oppressio, Regim 1.2.31/29v
opressors o tribuladors < ll. oppressores, Salms7 1020/60r6
oprobri : veg. oprobi
oprobi o confusió < ll. obprobrium, Benet B Pròl./31.16
oprobi i escarn < it. opprobrio, Medici 252/151v
oprobis i escarns < ll. opprobria, Revel 167/57b
oprobi i injúries < ll. contumelia, OraCa 2.85
oprobi i menyspreu < ll. opprobrium, Revel 2/8c
oprobis i vergonyes < it. opprobri, Medici 72/45v; 149/92
oprobi i vergonyós pecat < ll. opprobrium, ValMax 289/2.114
oprobis i vergonyes i vituperis < ll. opprobria, convicia, Vita 78/299
oprobi i vergonya < ll. probrum, SeThy 177/63
oprobis i vituperis < ll. -, Ludolf 2.41b34
detriment i oprobi < ll. pernicies, Ludolf 1.112b1
injúries i oprobis < ll. iniuria, Ludolf 1.114b26
menyspreu i oprobis < ll. dedecus, ValMax 115/1.168
oprobriosa i despitosa < it. oppropriosa, Mirall 1.51
ha ops i cal < it. é bisogno, Medici 13/8
havem ops i ens cal < ll. necessitas imminet, ParesA 136/75c12
ésser ops i convenir < it. fare bisogno, Medici 7/4v
és ops i convinent cosa < ll. oportet, Verba 38/128c
és ops (ms. obs) i necessària cosa < ll. decet, Isac 79/37
és ops i mester < ll. necessarius est, FursV 4.145.3
haver ops i ésser necessari < ll. necessarius esse, Ruff 1.149
és ops (ms. obs) i necessari < ll. opus est, Benet C 34/22
és ops i necessari < ll. opus est, SeThy 901/81
ops i necessitat < ll. necessitat, Ruff 2.14
haver fretura o ops < ll. indigere, Benet C 34/22
a l'ús i als ops < ll. ad usum, Ruff 7.294
optimats, ço és majorals < ll. optimates, Josefus 11.4/247b
opulent i arreat (ed. acesat) < it. agiato, Decam 374/385
opulentment i copiosa < ll. -, Psalt 1.50
opulents i grassos (menjars) < ll. opulenta, DeModo B 154
opulents i rics < ll. divitiae, Ludolf 2.10a24
ésser opulent i ric < ll. divitiis abundare, Amor 88.18
opulent i ric < ll. opulens, CiOfi 2.70/117v, rep.
opúsculo o petita obra B / obreta A < ll. opusculum, CiPar 5/Pròl.54
oques i ànades < ll. anseres, Pal.la 1.23.24.22
daurat o d'or < ll. aureus, Brevil 196b/64.21
daurar o cobrir d'or < ll. deaurare, Josefus 8.3/179b
oració i pregàries < ll. obsecrationes, BíbBa Ll 5.33
oracions i pregàries < ll. oratio, Ludolf 1.137a3
oracions i pregàries < ll. preces, SeMed 1.1.37
fer oració i pregar < ll. orare, Psalt 3.1
pregàries i oracions < ll. precari, SeMed 2.2.300
pregueres i oracions < ll. preces, Dial 3.15/204.11
psalmejar i estar en oració < ll. tempus psalmodiae, Efrem 2.2/99c
oradura i follia < ll. amentia, ValMax 455/2.353

oradura i follia < ll. dementia, ValMax 241/2.39
oradura i poca pensa < ll. insania, ParesA 154/88a23
follia i oradura < ll. insania, Excit 50/69
follia i oradura < ll. insaniter, Isac 24v/12
follia i oradura < ll. insolentia, ValMax 442/2.332
follia i oradura de parlar < ll. petulantia, ValMax 282/2.104
follia i oradura < ll. stultitia, Jeroni E32/28b9
materia i oradura < it. materia, Fiore 16.8
orar i pregar < ll. orare, DeModo B 159
orar i pregar < ll. orare, Salms7 972/6r14
orar i pregar < ll. supplicare, Vita 4/40
orat o fat < ll. raca, BíbBa Mt 5.22
[orat o] foll < ll. fatuus, Regim 1.3.6/35v
orat i foll < ll. insolens, ValMax 442/2.331
orat i và (coratge) < ll. vesanus, ParesA 164/98a10
fat i orat < ll. demens, CiOfi 1.83/41v
fat i orat < ll. fatuus, Brevil 197a/68.19
folla i orada < ll. fatua, Jeroni C8/79d14
foll i orat < ll. insania, ValMax 62/2.219
folls i orats < ll. insanire, Isac 34v/17v
foll o orat < ll. insipiens, Jeroni E10/7a1
foll i orat < ll. insipiens, Sermó 1/24
foll i orat < ll. stolidus, ValMax 318/2.157
folls i orats < ll. stulti, Excit 120/144
foll i orat < ll. stultus, Psalt 2.52; 3.44
foll i orat < ll. stultus, ValMax 80/1.113; 326/2.171
folla i orada < ll. stulta, Verba 44/189c
foll, orat i sens pensa < ll. stultissimus et dementissimus, Sermó 7/248
presumpció folla i orada < ll. temeritas, ValMax 448/2.340
follament i orada < ll. temere, ValMax 133/1.193
rabiós i orat < ll. furiosus, AlbCon 2/31
và i orat < ll. vesanus, ValMax 446/2.338
enfadar i tornar orat < it. impazzire, Medici 29/17v
orb i cec (cor) < ll. caecus, Africa 984/75
orbs i cecs < ll. caecitas, Kempis 3.13/2930
orbetat... com fos cec < ll. caecitas, DeModo B 28
orbetat i tapament (ms. tepament) < it. cecità, Medici 18/11
orbetat i obstinació < it. cecità, Mirall 2.141
cecitat (cech-/secc-) i orbetat < ll. caecitas, Vita 71/257v; 76/293
orde : veg. ordre
dispensador o ordenador < ll. dispensator, Benet C 64/34v
faedor i ordenador < ll. auctor, ValMax 260/2.68
faedors o ordenadors (de lleis) < ll. conditores, Regim 3.2.20/105
ordinaments i entercaments (de mots) < ll. contextiones, ParesA 161/94a27
ordenament (ed. ordonament) i establiment < fr. ordenement, Sidrac 29/74.1
llig i ordenament < ll. lex, ParesA 130/70a6
ordre (ms. orda) i ordenament < ll. ordo, ParesA 160/94a8
regla i ordenament < ll. lex, Ruff 17.16
ordenança o harmonia (ms. armonia) < ll. harmonia, Revel 100/36a
ordenar : cf. aordenar
ordenar i constituir < ll. constituere, Benet C 21/18v
ordenar i constituir < ll. statuere, Jugur 14/8v15
ordenar i dispondre < ll. disponere, Benet C 3/7v
ordenar i endreçar < ll. praeparatio, Vita 20/141v
ordenar i establir < ll. stabilire, Benet C 61/33
ordenar i establir < pr. establir, DeJer 31.33
ordenar i establir < fr. establir, Sidrac 46v/127.13
ordenar i fer (batalles) < ll. constituere, Jeroni E8/5a20
ordenar o instituir < ll. competere, Benet C 25/19v
ordenar i manar < ll. decernere, Troya 21/29

ordenar i manar < ll. iubere, Brevil 190c/28.23
ordenar i manar < ll. iubere, Troya 61/87
ordenar i manar < ll. mandare, Gesta 32.10/126.8
ordenar i preposar < ll. disponere, ParesA 130/70b6
ordenar i publicar (lleis) < ll. ferre, ValMax 93/1.135
ordenar i regir < ll. -, Econ 1.552
ordenar i sentenciar < ll. statuere, SeMed 2.2.200
aparellar i ordenar < ll. preparare, Isac 47v/23
assignar i ordenar < ll. assignare, Arra 957/138
constituir [o ordenar] < ll. constituere, Regim 2.2.7/63v
constituir i ordenar < ll. constituere, Rufí 31.31
definir i ordenar < ll. definire, Verba 20/117b
dispondre i ordenar < ll. disponere, Africa 860/68
dispondre i ordenar < ll. disponere, Benet B 1/35.1
dispondre i ordenar < ll. disponere, DeCura C 583
dispondre i ordenar < ll. disponere, Kempis 1.19/871
dispondre i ordenar < ll. disponere, Secre A 115/33v
distribuir i ordenar < ll. distribuere, Salms 47.14
estabilir o ordenar ms. / preposar ed. < ll. praestituere, Regim 1.1.5/4
[establir o] ordenar < ll. statuere, Regim 1.2.14/18v; 3.1.20/93
establir i ordenar (la batalla) < ll. statuere, Troya 128/170
estatuir i ordenar < ll. statuere, Brevil 190c/27.19
instituir i ordenar < ll. instituere, Psalt 2.49
instituir i ordenar (la batalla) < ll. instituere, Troya 133/176
instituir i ordenar < ll. instituere, ValMax 173/1.248; 442/2.331, 466/2.368
ministrar i ordenar < ll. dispensari, Isac 58v/27v
posar i ordenar < ll. ponere, Isac 79v/37
tractar i ordenar (coses) < ll. tractare, CiPar A 37/5.85
voler i ordenar < it. volere, Decam 542/556
ben ordenat i adoctrinat i reglat < ll. disciplina, Comloq 1.3.16/40a39
ordenat i arreglat < ll. ordinati, Alex 66v
ordenat i arreglat < ll. ordinatio, Brevil 198d/79.18
ordenat i aparellat < ll. paratus, Josefus 2.10/48d
no ordenada ni atemprada < ll. inmoderate, Isac 108/49v
ordenades (ed. ornades) i constituïdes < ll. constituti, Alex 4r
ordenats i diputats < ll. deputati, Benet C 7/11v
ordenada i disposta < ll. destinata, ValMax 41/1.59
ordenats i establits < ll. constituti, Isac 83v/39
ordenat i establit < ll. statuere, Verba 53/130d, 89/137c
ordenat i dispost < ll. statuere, Valter 4.68/34.18
ordenat, manat i dit < pr. dig, DeJer 37/39
parcimonia, ço és ordenada i moderada despesa < ll. parsimonia, Alfons 2.55/28
ordenats o predestinats < ll. praedestinati, PurPa Int./105
ordenada i reglada (vida) < ll. -, Cel.la B 246/71d
amesuradament i ordenada < ll. mensurate, Isac 116v/53
arreglats i ordenats < ll. disponi, Isac 89v/41v
arreglat i ordenat < it. ordinato, Mirall 1.87
constituïts i ordenats < ll. constitui, Benet C 21/18v
destinats o ordenats < ll. destinati, DeModo B 132
dictat o ordenat < ll. assignatio, Brevil 202a/99.16
digest i ordenat < ll. digesto, Benet C 17/17v
deputat, elet o ordenat < ll. deputari, Jeroni 283/54b27
discreta i ordenada < it. ordinata, Mirall 1.63
elegit o ordenat (l'abat) < ll. ordinatus, Benet C 64/35
establits i ordenats < ll. statuti, ParesA 131/70d22
iverçós i no ordenat (una cursa) < ll. inordinatus, Troya 120/158
pensat, estatuït i ordenat < ll. putare, CiPar A 7/1.27
posades i ordenades < ll. disponi, Cel.la B 249/73d
regladament i ordenada < ll. -, Cel.la B 249/74b
[seriosament o] ordenadament < ll. seriatim, Regim 1.1.4/3

ordinació i dispensació < ll. dispensatio, Isac 57v/27v, rep.
ordinació i doctrina < ll. institutio, Isac 79v/37
ordinació [o establiment] < ll. constitutio, Regim 2.1.5/49
ordinacions i estatuts < ll. instituta, ValMax 57/1.81
ordinació i llei < ll. lex, ValMax 75/1.106
ordinació, regla, estil i consuetut < ll. consuetudo, Alex 80r
constitució i ordinació ms. / construcció ed. < ll. constructio, Regim 2.1.3/47
continència i ordinació < ll. continentia, ValMax 83/1.118
decret i ordinació < ll. decretum, ValMax 417/2.295
disposició o ordinació < ll. dispositio, Arra 967/162
disposició o ordinació < ll. dispositio, Salms7 1019/59r19
distribució o ordinació < ll. distributio, Benet C 18/17v
edicte i ordinació < ll. edictus, Brevil 191b/33.1
estatut o ordinació... del poble < ll. scita plebis, ValMax 447/2.349
estatut i ordinació < ll. -, SeMed 2.2.205
estil i ordinació < ll. stilus, Psalt 1.68
lig i ordinació < ll. lex, Benet C1/5
llei i ordinació < ll. lex, ValMax 230/2.23
lleis i ordinacions < ll. statuta, Kempis 1.16/741
manament i ordinació < ll. edictum, Vita 7/60
manament i ordinació < ll. -, Econ 2.159
pràtica o ordinació < ll. consuetudo, Alex 80r
regiment i ordinació < ll. regimen, Isac 135v/61
regles i ordinacions < ll. ius, Kempis 1.9/421
suació i ordinació < ll. persuasio, Verba 44/189b
ordonar : veg. ordenar
ordre o estament < ll. ordo, ValMax 379/2.243
ordre (ms. orda) i ordenament < ll. ordo, ParesA 160/94a8
ordre (ms. orde) i raó < ll. ordo, Verba 30/182c
circuït o ordre < ll. circuitus, Econ 1.291
lig i ordre < ll. lex, Ruff 17.15
regla i ordre < it. regolare, Decam 23/18
renga o ordre < ll. acies, Regim 3.3.12/122
orfe i privat de pare < ll. orbatus, Jeroni E56/48a26
òrfens i privats < ll. orbati, CiOfi 2.6/85v
peregrina i òrfena < ll. peregrina, OraCa 2.83
orgue [o instrument] < ll. organum, Regim 1.3.7/36v; pl. 1.11/8
orgull i elació < ll. elatio, Isac 67/31v; 78/36, rep.
orgull i gaubansa < ll. iactantia, Ruff 10.33
amb orgull i presumpció < ll. arroganter, Pal.la 1.6.10.19
orgull i vanaglòria i avançament de si mateix < pr. elacio, Matfre 79v
elació i orgull (ms. ergull) < ll. elatio, Spec B 6/25.5
feresa o gran orgull < fr. fierté, Tresor B 3.69.4
supèrbia i orgull (ms. ergull) < ll. superbia, Troya 104/135
orgullar (ed. erguollar) i gaubar < ll. iactare, Ruff 1.197
orgullir-se i haver vanaglòria < ll. elatus, Ruff 7.29
exalçar-se [i orgullir-se i sobrir-se] < ll. extollere, Regim 1.2.22/24v
exalçar-se i orgullir-se (ms. ergullir-se) < ll. extollere se, Verba 27/122b
exalçar-se i orgullir-se (ms. ergullir-se) < ll. tumentes, ParesA 162/95c24
inflat i orgullit (ms. ergullit) < ll. extolli, ParesA 156/90a16
orgullós, inflat < ll. tumens, Comloq 1.3.18/45a31
inflada i orgullosa (pensa) < ll. elata, Verba 115/142d
pixat o orí < fr. pissat, Tresor B 1.186.1
orlades i arreades i guarnides < ll. (facta), Alex 116r
ornaments i aparellaments < ll. apparatus, ValMax 421/2.302
ornament i aparellament < ll. ornatus, ParesA 163/96d17
ornament i bellesa < ll. decus, ValMax 251/2.54
ornaments i belleses < ll. ornamenta, ParesA 159/92d21
ornament i bellesa < ll. ornamentum, ValMax 168/1.242
[aparellaments o] ornaments < ll. praeparationes, Regim 1.2.20/23v

arreus i ornaments ms. < ornaments ed., Eix1523 c.328
insignes o ornaments < ll. insignia, ValMax 253/2.59
joyes i ornaments < ll. ornamenta, Brevil 201c/96.21
ornar : cf. aornar
ornar i aparellar < ll. ornare, BíbBa Mt 25.7
ornar i aparellar (naus) < ll. ornare, Fronti 2.13.9/42v
ornar i arrear < ll. ornare, Excit 75/94
ornar i curar (altars) < ll. ornare, SeThy 684/75v
ornar i embellir < ll. decorari, Arra 966/160
ornar i embellir < ll. inlustrare, ValMax 326/2.171
ornar i embellir < ll. ornare, CiOfi 2.76/121
ornar i embellir < ll. ornare, DeModo B 151, rep.
ornar i embellir < ll. ornare, Psalt 1.41
ornar o embellir < ll. ornare, ValMax 251/2.54
ornar i guarnir (ms. gornir) < ll. ornare, Regim 1.2.12/17
ornar i vestir < ll. ornatus, Econ 1.504
ornat [o aparellat] < ll. ornatus, Regim 2.1.21/58v
ornades i arreades i guarnides < ll. (facta), Alex 116r
ornats i divisats i trepats (vestits) < it. ornati, Mirall 1.171
ornats i embelleïts < ll. adornati, Efrem 1.11/95d
ornada i guarnida < ll. ornata, Alex 186v
ornats i insignits (de virtut) < ll. gratuiti, Brevil 211c/151.23
ornadament i subtil < ll. diserte, Pal.la 1.1.2.26
arreades i ornades (vestidures) < ll. ornatus, SeThy 525/71v
clausuladament i ornadament (parlar) < ll. ornate, Jeroni E15/11c18
embelleïda i ornada < ll. decorare, Efrem 1.5/86b
guarnida i ornada < ll. -, Alex 3v
polit i ornat < it. ordinato, Mirall 1.28
ornat i bellesa < ll. ornatum, Arra 966/160
oronetes o hirundes (ms. yrundes) < ll. hirundo, Comloq 1.10.5/82b23
orons i amples cel.lers i sitges < ll. horrea, Ludolf 1.128b5
orons i sitges < ll. horreum, Ludolf 1.132d1
llevar i ostar < ll. cooperire, Isac 32v/15v
ostentació i manifestació < ll. ostentiatio, CiOfi 2.43/101v
sustentatió, soportació, ostentació < ll. ostentatio, CiPar B/A 42/6.3
otorgar: veg. atorgar
folc o ovelles < ll. grex, DeModo B 55

P

pa i manteniment < ll. panis, Job 20.14
paciència i benignitat < ll. benignitas, Excit 98/120
paciència i humilitat < ll. patientia, Benet C Pròl./5
mansuetut i paciència < ll. mansuetudo, Ludolf 2.25b36
pau i paciència < it. pace, Mirall 2.113
benignament i amb paciència ed. < ms. suaument, Bla1521
estar ferm i pacient < ll. subsistere, Dial 4.12/34.19
simples i pacients < ll. mites, Benet D 2/10v
pacífics o de pau (homes) < ll. pacifici, Salms7 1034/74v27
pacífiques o de pau (paraules) < ll. pacifica, Salms7 1009/48v17
pacífic i reposat < ll. placidus, Jugur 20/10v10
quieta i pacífica < ll. concordia, Job 25.2
tranquil.la, suau i pacífica < ll. tranquilla, DeModo B 162
pacificat : cf. apacificat
pacificat i reposat < it. pacificato, Mirall 2.117
reconsiliats i pacificats < it. reconciliati, Mirall 1.34
pacte : cf. pati
pactes i convinences < ll. foedera, Africa 428/60
pactes, convinences i juraments < ll. foedera, Africa 408/59
pacte i convinença < ll. pactio, ValMax 210/1.300
pacte i convinença < ll. pactus, DeModo A 69/512.25
condició i pacte < ll. regula, Ludolf 1.128c31
llei, pacte i covinença < ll. lex, ValMax 270/2.84
frixori o paella < ll. frixorium, Salms7 990/26v11, rep.
paga i gualardó < ll. hereditas, Job 20.29
paga i remuneració < it. pagamento, Medici 49/29
càstic o paga < esp. castigo, VallCàr 552/746
premi i paga < ll. praemium, Cateri 159/86
premi o paga < ll. praemium, Econ 1.669
comptar i prendre en paga < ll. computare, FursV 4.84.8
infels i pagans < ll. infideles, Psalt 1.37
haver alegria i pagament < ll. laetari, Efrem 1.9/92d
alegria i pagament < ll. laetitia, ParesA 125/66d15
goig i alegria i pagament < ll. -, Efrem 1.9/91d
pagar i retribuir < it. rimunerare, Mirall 2.161
pagar i satisfer (un crim) < ll. exsolvere, Verba 20/117d
pagar i satisfer < ll. satisfacere, Excit 43/61
donar i pagar (diners) < ll. donare, FursV 4.111.4
donar i pagar (el delme) < ll. solvere, FursV 4.155.9
donar i pagar (los vots) < ll. solvere, Troya 56/79
pagats i bastats < ll. contenti, Ruff 7.411
pagat i content ed. < ms. pagat, Bla1521
abastat i pagat < ll. contentus, Ruff 30.18
alegres i pagats < ll. gavisi gaudio, Anton 20/29
alegre i pagat < ll. gavisus, Dial 4.59/121.13
alegrament i pagada < ll. iucundus, SeThy 981/83
alegre i pagat < fr. liéement, Egipte 437/155.12
pagesos i persones grosseres < ll. rustici, Pal.la 1.1.2.26
pagès o llaurador < it. villano, Medici 41/25
pagès i rural < ll. agrestis, ValMax 6/1.22
[pagesos o] homes rústics < ll. rustici, Regim 1.4.5/43v

rústec i pagès < ll. bubulcus, ValMax 189/1.269
pagesívol i rústec < ll. rusticus, ValMax 189/1.269
grosserament i pagesívol < ll. rusticano modo, Dial 1.1/28.3
païment o trepoltaca < ll. pavimentum, Pal.la 1.9.15.11
terrat o païment < ll. pavimentum, Pal.la 1.9.15.23
pàtria o país < ll. patria, Salms7 1040/82v25
bigues i fusts ms. / pals ed. < ll. stipites, Regim 3.3.7/120
cort i palàcio < esp. corte, VallCàr 26.30/46.26
casa i palau < ll. atrium, CiPar A 37/5.84
cenacle o palau < ll. coenaculum, Salms7 981/16v11
pretòrie i palau < ll. praetorium, Lignum 25/73
palesament o paliadament < ll. palam, AlbCon 52/83
públicament i palesament < it. palese, Mirall 1.152
palesament o paliadament < ll. palam, AlbCon 52/83
palla i arista < ll. stipula, Job 13.26
aristes o palla < ll. stipula, Job 41.19
busca o palla < ll. stipula, Jeroni E3/2a15
pal.li o mantell < ll. pullum, ValMax 30/1.44
gonella o pal.li (ms. pali) < ll. pallium, Verba 56/131c, rep.
palpar i abastar (per atastar ?) < ll. tangere, Alex 56v
paluços o estanyals < ll. paludes, Regim 3.3.20/126v
paludós o circuït d'estanys < ll. paludo, ValMax 235/2.30
estanys o paluts < ll. lapidosa terra, Secre B 90/14
rams i pàmpols < ll. pampinaria, Pal.la 3.12.79.25
paners i cistelles < pr. panier, Matfre 44v
paor (ed. por) i confusió < ll. confusio, ValMax 110/1.163
paor (ms. por) i congoixa < ll. anxius, SeThy 604/73v
paor (ed. por) i cura < it. paura, Dant 2.31.39
paor i esbalaïment < ll. stupere, BíbBa Mt 12.23
paor i reguart < ll. metus, ParesA 163/96a21
paors i reguarts < ll. terrores, ParesA 161/94c14
haver paor i temor < ll. expavescere, Efrem 1.2/83c
paor (ms. por) i temor < ll. metus, DeModo B 132
haver paor i temor i terror < ll. terreri, Alex 144r
paor i temor i terror < ll. timor, Alex 126v
paor i vergonya < it. rossore, Corba 1202/60
haver paor i tèmer < ll. timere, DeModo B 157, rep.
temor [o/i paor] < ll. timor, Regim 1.2.3/11; 3.6/35; 2.13/101; pl. 1.2.13/17v
haver terror i paor < ll. extimescere, CiPar A 36/5.70
terrors i paors sobergues < ll. terror, Provid 24/104
terror i paor < ll. terror, ValMax 109/1.161
tremolo i gran paor < ll. tremor, PurPa 13/584
tribulació i paor (ms. pavor) < ll. timor, Vita 25/185
atrevit i sens paor < ll. -, Alex 83v
ésser espaventat i haver paor < ll. expavere, Dial 3.15/200.25
tèmer i haver paor < ll. timere, DeModo B 132
tèmer i haver paor < ll. timere, Excit 111/133
tèmer i haver paor < ll. -, Efrem 1.9/92b
tremolós i de gran paor < ll. timendus, DeModo B 82
[paoruc o] temorós < ll. formidolosus, Regim 1.4.3/41v
paoruga i temerosa < ll. imbecillis, Ludolf 2.85b17
paoruga i temorosa < ll. pavida, DeModo B 133
paoruc, tremolós i odiós < ll. pavens, SeMed 1.1.21
paorugues i tremoloses (armes) < ll. trepida, ValMax 86/1.122
flac i moll i paoruc < ll. enervis, ValMax 91/1.130
flacs de cor i paorucs < it. pusillanimi, Medici 87/55
tremolós i paoruc < ll. tremebundus, ValMax 308/2.143
papalló : cf. pavelló
papalló o gonfanó < it. paviglione, Decam 561/575
paparres o mosques d'ase < ll. musca, Dieta 50/47v

paper o metxa (d'una llàntia) < ll. papyrus, Dial 1.5/54.8
pars i iguals < ll. pares, Brevil 198b/76.23
par i igual < ll. par, CiOfi 2.65/115v
pars i iguals < ll. paria, CiPar A 22/3.56
par i igual < ll. similis, Miseria 1.2/167v2
pars i iguals < ll. pares, Provid 8/92; 16/99
par i igual < ll. parus, SeThy 970/83
par i semblant < ll. aemulus, Africa 954/73
semblant i par < it. pare, Besti A 26/57.12
[sembla o] par < ll. videtur, Regim 1.2.31/29
paràboles i exemples < ll. parabolae, Ludolf 2.67b15
paràbola o semblança < ll. parabola, Salms7 1093/139r5
paràbola o similitut < it. similitudine, Mirall 2.20
similituts i paràboles < ll. parabolae, Ludolf 2.67b7
parada i llaseres < ll. decipula, Job 18.10
cel i paradís < ll. caelum, OraCa 1.143
mal de gota o paraliticació < ll. arrepticius (?), Dieta 23/11v
ratera o parany < ll. disciplina, Psalt 3.181
teles, paranys o filats < ll. tela, CiPar A 28/4.42
taulats o parats < ll. tabulae, Pal.la 2.11.54.21
paraules i pregàries < ll. praeces, Valter 1.51/20.10
paraules o proposicions premisses o proposades < ll. praemissa, Regim 1.2.8/14
paraules o sentències < fr. sentences, Tresor B 3.37.1
paraules i sermons < ll. sermones, ParesA 135/74a2
calúmnia i paraula no ben dita < it. parola mal detta, Mirall 1.127
decret i paraula < ll. verbum, Salms 40.9
dits o paraules < fr. dits, Tresor B 2.80.3
parlar i dir < ll. dicere, Escacs 2.2/31
injúries i males paraules < ll. iniuriae, Isac 78v/36v
irrisions i paraules d'escarn < ll. irrisiones, AlbLoq 5c/601
bona locució... i bones paraules < ll. locutio, DeModo B 143
locució (ms. loquutió) o paraula < ll. locutio, Revel 85/31b
loqüela o paraula < ll. -, Econ 1.288
proverbi i paraula (de Déu) < fr. parole, Sidrac 47v/129.27
sentència i paraules < ll. doctrina, Ludolf 2.42d28
verb i paraula (de Déu) < ll. verbum, Ludolf 1.7b29
veu i paraula < ll. vox, ValMax 249/2.52
clamar-se i fer paraula < ll. quaerere, ValMax 64/1.91
fon mut i perdé la paraula < ll. mutus factus est, Ludolf 1.15c21
mut i sens paraula < ll. -, ValMax 249/2.52
parcimònia, ço és ordenada i moderada despesa < ll. parsimonia, Alfons 2.55/28
parcitat i modèstia < ll. tenuitas, CiPar A 12/1.100
pares i predecessors < ll. parentes, ValMax 138/1.199
pares o predecessors < ll. priores, Jeroni E2/2a4
cap, regidor i pare < ll. caput, Psalt 2.42
edificants o paredadors < ll. aedificantes, Salms7 1077/123r13
parèixer : cf. aparèixer, aparer, parer
parèixer o demostrar < ll. parere, CiPar A 2/Pròl.11
sembla i par < pr. es parven, Matfre 39
parenceries i mostres ed. < ms. magnàlies, Eix1523 c.339
dolces, pintades i de parenceria (paraules) < ll. diserti, ValMax 396/2.267
figura o parència < ll. figura, CiPar A 5/Pròl.70
parentesc i afinitat < ll. -, ValMax 83/1.119
parentesc i consanguinitat < ll. -, ValMax 252/2.58
parentes i cunyades < ll. cognati, ValMax 289/2.114
parents i familiars < ll. propinqui, Job 31.34
parents i propinques < ll. consanguinei, Ludolf 1.61c17
parent i propinc < it. propinquo, Mirall 2.156
parentesc o sanc < ll. coniuges, ValMax 59/1.84
parentesc i semblança < ll. similitudo, Provid 6/91

[llinatge]... [o parentiu] < ll. consanguinitas, Regim 2.1.11/53
parer i plaure < it. parere, Mirall 1.25
parets i claustres < ll. parietes, DeModo B 155
murs i parets < ll. moles, CiOfi 2.14/88v
acostament i paria < ll. concubitus, ValMax 276/2.95
familiaritat i paria < ll. familiaritas, Secre B 46/3v
parir o infantar < ll. parire, CiOfi 3.3/128
engendrar i parir < ll. pariri, Escacs 3.6/115
egualtat i paritat < fr. paroiletés, Tresor B 3.3.1
traïdor i parjuri < fr. traitres, Tresor B 3.88.6
inefable o no parlable < ll. ineffabilis, Spec A 1/117.10
consistori i parlador < ll. conciliabulum, Cel.la B 248/73b
mals parlaments o vans parlars < ll. mala verba, Benet C 6/10
col.lació o parlament < ll. collatio, Comloq Pról./1b1
[col.loquis o] parlaments < ll. collocutiones, Regim 1.2.16/20v
col.loqui i parlament < ll. colloquium, DeModo A 138/602.15
col.loqui o parlament < ll. colloquia, Regim 1.2.16/20v
consell i parlament < ll. colloquia, Cel.la B 248/73b
consòrcia o parlament < ll. societas, DeModo B 140
detraccions o mals parlaments o jutjaments < ll. detractiones, Jeroni E29/25b4
breu tractat o parlament < ll. breviloquium, Jeroni C1/62a15
gran eloqüència i parlar < ll. eloquentia, Alex 147r
idioma o parlar < ll. -, CiPar A Ded.13
mals parlaments o vans parlars < ll. mala verba, Benet C 6/10
sermó o parlar de l'home < ll. sermo, Mores 62
parlar i comunicar < ll. colloqui, Ludolf 1.36c20
parlar i determinar < ll. exprimere, ValMax 133/1.192
parlar i dir < ll. dicere, Escacs 2.2/31
parlar i dir < ll. loqui, Verba 51/130c
parlar i dir < ll. orare, Efrem 1.13/97a
parlar o negociar < ll. suggerere, Benet B 20/62.24
parlar i pregar < ll. perorare, ValMax 238/2.35
parlar [o pronunciar] < ll. proferre, Regim 2.2.7/63v
parlar i raonar < ll. loqui, Isac 82/38v
parlar i recontar (ms. recomptar) < ll. recensere, Troya 57/81
contar o parlar < fr. conter, Tresor S 3.38.2
dir i parlar < ll. dicere, Arra 952/126
bona locució... i dir i parlar discretes... < ll. locutio, DeModo B 143
dir i parlar < ll. dicere, CiPar A 2/Pròl.12
[dir o] parlar < ll. dicere, Regim 1.2.4/12
pronunciar i parlar < ll. pronuntiare, Dial 2.16/128.1
recitar i parlar < ll. enarrare, Benet B 2/36.24
respondre, dir i parlar < ll. loqui, BíbBa Mc 13.34
callar i no parlar < ll. taciturnitas, Josefus 1.3/6b
ésser detractor i parlar mal < ll. detrahere, DeModo A 48/486.16
ésser mut i no parlar < ll. mutus esse, AlbLoq 5b/600
dites i parlades < ll. dictis, Anton 15/23
parler i rallador < ll. loquax, Alfons 1.51/12v
disert o ben parler < ll. disertus, ValMax 384/2.251
indiscrets i parlers < ll. loquaces, CiPar A 40/5.141
verbós o gran parler < ll. verbosus, ValMax 122/1.176
parleria i raonament < ll. -, Alex 96v
eloqüència o bella parleria < ll. eloquentia, DeModo B 135
eloqüència o parleria < ll. eloquens, Jeroni E6/3b26
eloqüència o parleria < ll. eloquentia, ValMax 238/2.35
eloqüència o bella parleria < ll. eloquentia, ValMax 78/111; 138/199; 140/201; 266/2.77; 379/243
eloqüència o bella parleria plasent < ll. eloquentia, ValMax 396/2.266
locacitat o gran parleria < ll. loquacitas, DeModo B 135
loquacitat o parleria < ll. loquaces, ValMax 137/1.198
locució o parleria < ll. locutio, Salms7 1076/122r7

bunir o parlotejar ms. / parlutar ed. < ll. susurrare, Regim 1.4.2/41
sarments i parres < ll. vites, Pal.la 3.8.70.20
parts i infantaments < ll. partus, Troya 67/95
part [o partida] < ll. pars, Regim 1.1.13/9; 2.2.4/62
donar a cens o a part < ll. -, FursV 4.23.1 n1
gran càrrec o mal part < ll. mala, Josefus 5.13/117c
estrem o part del camí < ll. crepido, Brevil 203c/107.21
lloc i part < fr. partie, Chart 610
divisió i partició < ll. dividere, Excit 62/81
divisió o partició < ll. divisio, FursV 3.258.3, rep.
participació o companyia < ll. participatio, Benet C 24/19v
participació i comunicació < ll. participatio, Salms 121.3
comunicabilitat [o participació] < ll. communicabilitas, Regim 1.2.18/22
consort i participant < it. consorto (ed. conforto), Medici 215/132
participar [o acordar-se] < ll. communicare, Regim 1.1.4/3
participar o conversar < ll. conversatione uti, Jeroni E33/29d1
participar i donar (honor) < ll. communicare, Escacs 2.6/69
comunicar o participar < ll. communicare, Arra 958/139
comunicar o participar < it. communicare, Medici 77/49
usar o participar (en una conversació) < ll. uti, Jeroni E33/29d3
particular [o especial] < ll. particularis, Regim 2.1.16/55v
individus i particulars < ll. -, CiPar A Ded.116
privades i particulars < ll. privatim, ValMax 57/1.82
propri i particular < ll. privatus, ValMax 191/1.272
[singular o] particular < ll. singularis, Regim 3.3.1/115v
partides o llocs < ll. partes, Regim 1.2.14/18v
lloc i partida < ll. locus, Troya 28/40
part [o partida] < ll. pars, Regim 1.1.13/9, 2.2.4/62
regió i partida < ll. regio, Ruff 7.270
regió i partides < ll. regiones, Verba 30/182d
regió o partida < ll. regio, ValMax 241/2.39; 308/2.144
partir : cf. departir
partir i dar < ll. parire, ParesA 127/67d15
partir i eixir < it. partire, Fiore 27.38
partir i esqueixar < ll. conterere, Job 24.20
partir i llunyar < ll. declinare, Isac 25v/12
partir i llunyar < ll. recedere, Psalt 2.29
partir-se i llunyar-se < ll. recedere, Verba 13/113d; 36/126c
partir o tallar < ll. dividere, Josefus 3.1/52c
fugir i partir-se < ll. discedere, Verba 40/129b
girar i partir < ll. advertere, Escacs 2.6/65
llunyar i partir < it. ritrarre, Mirall 1.56
incisió: tallar i partir < ll. abscisio, Benet D 28/34v
tallar i partir < ll. scindere, Excit 119/142
trencar o partir < ll. crepare, Revel 99/35c
partit o divís (un regne) < ll. divisus, BíbBa Ll 11.17
partits i llarguejats < ll. distributi, Escacs 3.8/127
partit i llunyat < ll. separatus, Efrem 1.9/92c
divís i partit < ll. dirimere, SeHer 1294/52v
escampats i partits < ll. dispersi, Turpí 43/98.38
llunyat i partit < ll. recedere, Benet C Pròl./3
partit i manera < it. modo, Mirall 2.31
hi ha raó i partit < esp. partido hay, ValCor 5.11/5.17
passos i camins < pr. passes, Matfre 66v
un pas o carrera < ll. -, Alex 25r
pascar : cf. pèixer, past
pascar i sadollar < ll. pasci, Psalt 3.44
pascuts i sadollats < it. pasciuti, Mirall 1.122
pasqual o de pascura / pasturativa ed. < ll. pascualis, Regim 2.3.7/76
pasqual o de pascura ms. / pasturativa ed. < ll. pascualis, Regim 2.3.7/76

juglar o passafrido < ll. histrio, Dieta 49/46
passament i carrera < ll. meatus, Ruff 20.13
estar en passament i morir-se < ll. moriri, BfbBa Ll 8.42
moren i són en passament < ll. sunt morti proximi, PurPa 9/494
passar [o anar] < ll. proficisci, Regim 3.3.11/121
passa, excel.leix i sobrepuja < ll. perfectus, Ludolf 1.113c8
passar i finar (els dies) < ll. protrahere, Troya 66/94
passar i fugir < ll. transfugare, Salms 10.1
passar i montar < ll. transire, Isac 99/45v
passar i sobrepujar < it. eccedere, Mirall 1.50
passar i sostenir (penes) < ll. pendere, ValMax 332/2.179
passar i transcendre < it. trascendere, Dant 1.7.73
passar i transmigrar < ll. transiturus, Ludolf 1.16c6
passar i transpassar (el món) < ll. evanescere, DeModo A 110/565.8
anar i passar < ll. ire, SeMed 3.1.401
finar i passar d'aquesta vida < ll. expirare, Alex 20r
menar i passar (la vida) < it. menare, Besti 44/95.17
metre i passar son cors a treball i desaire < fr. mettre en essil, Egipte 741/22
peregrinar o passar a < ll. peregrinare, ValMax 396/2.266
perir i passar < ll. perire, Ludolf 2.86a10
sostenir i passar (misèria) < ll. sustinere, Cateri 131/69v
transmigrar i passar < ll. transmigratio, Ludolf 1.96c36
transportar i passar (muntanyes) < ll. transferre, Job 9.5
ésser transportat i passar < ll. transire, Escacs 1.1/15
passada i abolida < it. -, Decam 177/180
exoblidades i passades < ll. praetermissae, ParesA 161/94b22
finides i passades < ll. conclusae, Gesta 42.2/133.1
viscut o passat (per una estretura) < ll. pertransire, Spec A 3/118.39
passatgers i caminants < ll. viatores, Job 21.29
anar i passejar < ll. ambulare, Efrem 1.13/97c
anar i passejar < ll. deambulare, Verba 31/124c
passió i martiri < ll. martyrium, Psalt 3.3
passió i mort < it. passione, Mirall 1.167
passió o mals pensaments < ll. passio, Verba 58/131d
dolors i passions < ll. passiones, Isac 78/36v
infirmitat i passió < it. infermità, Medici 57/34
mort i passió < ll. mors, Excit 103/125
mort i passió < ll. mors, Psalt 2.42
mort i passió < ll. passio, Ludolf 1.90c16; 2.22c24
mort i passió < ll. passio, Psalt 2.57
treball i passió < ll. passio, Isac 116v/53; pl. 65/30v
passionat i mort < it. morto, Mirall 2.33
ésser passionat [o torbat] < ll. passionari, Regim 3.2.18/104
passionat i turmentat < ll. afflictus, Psalt 2.61
passionat i turmentat < ll. -, Miseria 2.4/140b
afligit o passionat < ll. afflictus, Salms7 1028/68v23
past i aliment < ll. ali, Alfons 1.51/13
menjar i past < ll. epulae, SeThy 62/60v
past : cf. pèixer
past i nodrit < ll. nutritus, Isac 131/58v
pasts i sadollats < ll. pascebantur, Ruff 7.291
pastar-se i coure's < ll. praeparare, Anton 12/21
pastor i guardador < ll. pastor, Lignum 13/69
pasturar i sadollar < ll. pascere, CiOfi 2.89/127
patent i manifest < ll. patere, SeMed 2.3.377
patents i manifests < esp. patentes, VallCor 7.9/5.26
clars i patents (a la vista) < ll. patere, CiOfi 1.4/4, rep.
obertes i patents < ll. patere, CiOfi 2.64/115
patrocini i paternal regiment < ll. patrocinium, CiOfi 2.27/95
usança antigua o paternal < ll. mos patrius, Josefus 5.5/107b

pati o portal < ll. -, Medit 602
amplària o pati ms. / espai ed. < ll. ambitus, Regim 2.1.3/47
pati : cf. pacte
patis i condicions < ll. conditiones, Fronti 1.5.19/10
pati o convinença < ll. pactio, Jugur 67/30v27
lleis i patis < ll. leges, Regim 2.2.3/61
venir a pati o a retre < ll. in deditionem venire, Fronti 3.5.1/46v
pàtria o país < ll. patria, Salms7 1040/82v25
pàtria o terra pròpria < ll. patria, ValMax 253/2.58
terra o lloc B / pàtria A < ll. patria, CiPar 8/1.46
terra o pàtria < ll. patria, Salms7 1006/45r16
patricida i mort malvada < ll. parricidium, ValMax 32/1.46
patrimoni i béns < ll. patrimonium, Brevil 204c/113.1
ésser patró i defenedor < ll. in clientela habere, ValMax 180/1.258
patró i majoral < ll. patronus, Miseria 1.17/134d
patró i majordom i regidor < ll. patro, ValMax 230/2.23
patrons i nautxers < ll. gubernatores navis, Ludolf 1.105b30
cap i patró < ll. caput, Psalt 2.7
patrocini i ajuda < ll. patrocinium, Josefus 15.6/332d
patrocini i paternal regiment < ll. patrocinium, CiOfi 2.27/95
ajutoris i patrocinis (ms. patricinis) < ll. patrocinium, CiPar A 15/1.144
governar i patronejar (una nau) < ll. dominator, Medea 1.1.4; 3.3.616
pau o amistat < ll. foedera, DeModo B 64
pau i concòrdia < ll. concordia, Ludolf 1.119c7
pau i concòrdia < ll. concordia, ValMax 79/1.112
pau i concòrdia < ll. foedus, Rufí 1.387
pau i concòrdia < ll. foedera, SeMed 1.2.64
pau i concòrdia < it. grazia, Decam 80/80
pau i concòrdia < it. pace, Decam 303/306
pau i concòrdia < ll. pax, DelCel S 86.31
pau i concòrdia < ll. pax, Ludolf 2.34a40
pau i concòrdia B / pau P < ll. -, AlbCon 140
pau i consolació < it. pace, Mirall 2.42
pau i consolació < it. -, Decam 201/202
pau i dedicion o retiment < ll. deditio, Jugur 31/15v18
pau i paciència < it. pace, Mirall 2.113
en pau i en repós < ll. liberatus, Troya 113/148
en pau, repós i concòrdia < ll. pacificus, Kempis 1.17/781
pau i repós < it. pace, Mirall 2.165
ésser en pau i repós < ll. pasci, Isac 55/26
pau i repós < ll. pax, Rufí 1.239
pau i repós < ll. tranquillitas, ValMax 212/1.302
pau i repós i oci < ll. pax et quies, Kempis 1.19/891
pau i salut < it. pace, Decam 197/198
pau i tranquil.litat < ll. pax, Troya 12/18
pau i tranquil.litat < ll. tranquillitas, Cel.la B 249/73d
pau i tranquil.litat < ll. tranquillitas, Isac 106/48v
pau i tranquil.litat < ll. tranquillus, Valter 6.27/40.16
en pau i en treva < ll. pacifice, Turpí 14/52.40
concòrdia i pau B / concòrdia P < ll. -, AlbCon 137
concòrdia i pau < ll. -, Econ 2.250
repós i pau < it. pace, Medici 193/118
repós i pau < ll. quies, Valter 4.64/34.11
tranquil.litat i pau < ll. pax, Salms 121.6
treves i pau < ll. pax, Legenda 3.691
pacífics o de pau < ll. pacifici, Salms7 1034/74v27; fem. 1009/48v17
reconsiliadora i fent pau < ll. conciliabulum, Cel.la A 248/39
paucitat o poquesa < ll. paucitas, Salms7 1102/148r16
pavelló : cf. papalló
pavelló (ed. pavalló) o sobrecel < ll. choratium, ValMax 72/1.102

pavellons i alquelles < it. capoletti, Decam 374/383
fermar... tendes i pavellons < ll. castramentare, Alex 65v
camp i tendes o pavellons < ll. castramentati, Alex 168v
sol o paviment < ll. pavimentum, PurPa 12/562
vectigals, taches, peatges, sises < ll. vectigalia... tributa, Ludolf 1.109c32
lleudes o peatges < ll. pedagia, Escacs 3.7/124
pec : cf. peguesa
pec i idiota < ll. indoctus, Dial 1.4/46.24
pega i nècia (pensa) < ll. infirma, Dial 2.38/163.4
pec i neci < ll. insipiens, Isac 45/21v
absurdament i pegament < ll. absurde, Ruff 31.41
foll i pec < it. sciocco, Decam 412/424
foll pec < ll. stolidus, Secre B 143/21v
rústic i pec i simple < ll. rusticus, ParesA 164/97d26
vana i pega (dolor) < ll. inanis, AlbCon 3/32
pecador i culpable < it. peccatore, Mirall 1.148
pecador i inic < ll. iniquus, DeModo B 163
pecador i malfactor < it. peccatore, Mirall 1.148
reprovat, ço és malvat o pecador < ll. reprobus, Jeroni E14/10d19
pecar i defallir < ll. falli, Benet B 45/82.1
pecar i defallir < ll. peccare, Salms7 1001/39r13
pecar [o errar] < ll. peccare, Regim 1.2.13/17v; 1.2.30/29
pecar i ofendre Déu < it. peccare, Mirall 2.143
delenquir i pecar < ll. peccare, Excit 18/32
errar i pecar < ll. peccare, Econ 2.669
pecat i culpa < ll. malus, Ludolf 2.30b12
pecats i culpes < ll. peccata, Kempis 3.27/3616
pecat o defalliment < ll. defectus, Psalt 3.181
pecats i errors < ll. peccata, CiPar A 26/3.128
pecat i iniquitat < ll. iniquitas, BfbBa Mt 13.41
pecats i iniquitats < ll. iniquitates, DeModo A 64/506.25
pecat i iniquitat < ll. scelus, SeThy 341/67v
pecats i mals < ll. scelera, SeMed 5.1.907
pecat i màcula < ll. peccatum, Ludolf 1.49d12
pecats i vicis < ll. peccata, Kempis 3.5/2501
pecats i vicis < ll. vitia, Ludolf 1.40a30
pecat i zitzania < ll. zizania, Excit 45/63
contumélia o pecat < ll. contumelia, Josefus 4.7/87c
crims i pecats < ll. crimina, DeModo A 80/524.29
crims i pecats < ll. crimina, Escacs 2.3/42
crims o pecats < ll. crimina, Salms7 1017/57r2
crims, pecats < ll. scelera, Medea 3.2.449
crims, pecats < ll. scelera, SeMed 3.2.449
culpa i pecat < it. colpa, Mirall 1.141
culpa i pecat < ll. culpa, ValMax 450/2.343
defalliments, vicis i pecats < ll. delicta, Excit 23/38
defalliments i pecats < ll. peccata, Excit 10/24
delicte o pecat < ll. delictum, Benet C 7/12v
delictes o pecats < ll. delicta, Salms7 993/30r5
delicte o pecat < ll. delictum, ValMax 290/2.116
falta i pecat (en una pintura) < ll. peccatum, CiOfi 1.147/77v
iniquitats i pecats < ll. iniquitates, Efrem 1.9/93a
iniquitat i pecat < ll. iniquitas, Miseria 1.3/168r3, rep.
iniquitats i pecats < ll. iniquitates, Verba 21/118a
màcula i pecat < ll. macula, DeModo B 85
nequícia o pecat < ll. nequitia, Salms7 1127/171v26
nequícies i pecats < ll. vitia, Basili 685/76a
oprobri i vergonyós pecat < ll. opprobrium, Valmax 289/2.114
vicis i pecats < ll. crimina, Cel.la B 248/73a
vicis i pecats < ll. flagitia, ValMax 139/1.201

vicis i pecats < ll. peccare, Cel.la B 250/74d
vicis i pecats < ll. vitia, Alfons 2.43/25v
vicis i pecats < ll. vitia, Benet C 64/35
vicis i pecats < ll. vitia, Cel.la B 249/74c
vici i pecat < ll. vitium, CiOfi 3.26/137
vicis i pecats B / vicis A < ll. vitia, CiPar 22/3.60
vicis i pecats < ll. vitia, DeModo A 42/480.4; 55/495.19; 66/509.11; 162/635.3
vicis i pecats < ll. vitia, Isac 56/26v; 105/48
vicis o pecats < ll. vitia, Jeroni E18/16a30
vicis i pecats < ll. vitia, Job 20.11
vici i pecat < ll. vitium, Kempis 1.11/494
vicis i pecats < ll. vitia, ParesA 187/81b18
[vici o] pecat < ll. vitium, Regim 1.2.16/20
vicis i pecats < ll. vitia, Revel 37/16d
vici i pecat < ll. vitium, Rufí 1.199
vicis o pecats < ll. vitia, Salms7 1001/38v15
vicis i pecats < ll. vitia, Turpí 21/64.92, rep.
vici i pecat < ll. vitium, Verba 21/118a
vicis i pecats < ll. -, Efrem 1.4/85d
pecejar : cf. especejar, pessigada
esquinçar i pecejar < ll. lacerare, Fronti 1.10.1/14
trencat i pecejat < ll. laceratus, StHon 371/34
pecúnies o diners B / pecúnies A < ll. pecuniae, CiPar 6/1.10
pecúnies i esmerces < ll. pecunia, Ludolf 1.122c13
pecúnia o moneda < it. pecunia, Mirall 1.24
Pecúnia o moneda < Ll. Pecunia, Mores 83
erari o lloc on estava pecúnia del ben públic < ll. –,
moneda o diners ms. / pecúnia ed. < ll. numismata, Regim 1.1.7/5v
riqueses o pecúnies < ll. peccunia, Brevil 202a/98.12
pecuniós i ric < ll. locuples, ValMax 180/1.257
pedagog [o mestre] < ll. paedagogus, Regim 2.2.9/65
[pedagog o] mestre < ll. paedagogus, Regim 1.2.16/20v
pedra i arbuixó < ll. grandis, Dragma 179/73
pedres foradades o brescades < ll. tofus, Pal.la 2.13.56.2
pedra angular o cantonera < ll. angularis lapis, Salms7 1094/140r14
pedres (ms. peres) o roques < ll. lapides, Isac 123v/56
pedres o roques < ll. saxa, Jugur 78/35r5
pedres i roques < ll. saxa, SeHer 715/34v
pedra o roca < ll. saxus, Verba 27/181a
pedres i tàpies (d'un arc) < ll. fornix, Dragma 66/25
gemma o pedra preciosa < ll. gemma, Spec A 7/123.40
roca o pedra < ll. lapis, Pal.la 1.8.14.12
calabruixó o pedrusca < ll. grando, Salms7 996/32r20; 1048/92v8
calamarça i pedruscolada < it. gragnuola, Medici 6/4
peguesa : cf. pec
peguesa o negligència < ll. imbecillitas, Isac 70/32v
grosseria i peguesa < ll. stultum, ValMax 12/1.30
peites i imposicions < ll. vacatio, ValMax 44/1.64
peix mullar o cetè < fr. cete, Tresor B 1.126.1
pèixer : cf. pascut, past
pèixer i menjar < ll. pasci, Verba 22/119a
pèixer i donar a menjar < ll. pascere, DeModo B 114
pèixer i donar a menjar < ll. pascere, Sermó 3/110
pèixer i nodrir < ll. nutrire, Isac 96/44v
guardar i pèixer < ll. pascere, ParesM 58/63a26
peiximents i viandes < ll. pascua, Isac 96/44v
vianda i peiximent < ll. pabula, SeThe 20/78v
pèls o cabells < ll. comes, Josefus 5.10/112c
cabells o pèls < ll. comes, Josefus 5.10/114d
cabells i pèls del cap < ll. pili, Dial 2.26/143.10

celles o pèls < fr. sorcis, Tresor B 1.11.3
pèlec, ço és la mar < ll. pelagus, Josefus 1.1/5d
alt pèlec o mar < ll. pontus, SeThe 1204/101v
estany i pèlec < it. istagno, Medici 218/134
bandos i pelees ed. < ms. bandos, Bla1521
pelegrí : cf. peregrí
pelegrins i estranys < ll. peregrini, Josefus 3.12/66b
pelegrins i romeus < ll. romipetae, Legenda 3.482
forasters i pelegrins < ll. peregrinantes, Alex 159r
hoste i pelegrí < ll. hospes, BfbBa Mt 25.35
pelegrinatge i romiatge < it. pellegrinaggio, Decam 32/28
pells o cuires < ll. pelles, Alex 73r
pells i forradures < esp. pieles, VallCor 15.9/13.2
peloses i velloses < ll. pilosa, Alex 143r
pena i afany < it. pena, Mirall 1.59
penes i afanys < ll. poenae, SeHer 604/32
pena i aflicció < it. pena, Mirall 1.146
pena i angústia i treballs < ll. poena, Vita 78/299
pena i major ban < it. bando, Medici 34/21
pena i damnatge < ll. clades, ValMax 89/1.128
pena i dolor < ll. dolor, Psalt 2.68
sostenir pena i dolor < ll. pati, Vita 8/66
pena i dolor < it. pena, Besti 54/114.3
pena i enuig < it. pena, Mirall 1.132
penes i flagells < ll. verbera, Ludolf 2.5a22
pena i guardó < ll. -, Alex 185r
pena i misèria < ll. miseria, Isac 107/49
pena i mort < it. morte, Mirall 1.154
pena i puniment < pr. pena, Matfre 54v
penes i grans treballs i turments < ll. tormenta, Alex
pena i trencament de cor < it. pena, Mirall 1.143
pena i turment < ll. dolor, Job 33.19
penes i turments < ll. poenae, Amor 21.5
penes o turments < ll. poenae, DeModo B 11
pena i turment < ll. poena, Dial 3.12/189.9
pena i turment < ll. poena, Dieta 99v/101v
pena i turment < it. pena, Medici 52/31
penes i turments < it. pene, Mirall 1.145
penes i turments < ll. poenae, Ruff 1.454
en pena i turment < fr. en poine, Sidrac 23/47.28
pena i turment < ll. tormenta, CiOfi 3.39/142
pena i turment < it. tormento, Medici 20/12
penes i turments < ll. tormenta, PurPa 10/505
afany i pena < it. briga, Mirall 2.121
donar afanys, penes, dolors, treballs i turments < ll. cruciare, Psalt 1.56
aflicció i pena < ll. afflictio, Job Pròl.; pl. 30.16
aflicions i penes < ll. afflictio, Ludolf 2.52c34
afliccions i penes < ll. damna, Ludolf 1.114c39
afliccions i penes ed. < ms. penes, Eix1523 c.319
afliccions i penes < ll. poenae, Ludolf 1.78b26
afliccions, dolors i penes < ll. -, Ludolf 1.138b27
càstic i pena < ll. -, Job 19.29
colpes i penes < ll. poena, Psalt 1.43
dol i pena < fr. dueil, Chart 233
dolors, tribulacions i penes < ll. afflictiones, Ludolf 1.53b3
dolorosa pena < esp. pena, VallCor 56.23/58.6
doloroses penes < esp. tormentos, VallCor 3.15/3.17
enuig i pena < it. pena, Mirall 1.85
fatiga i pena < ll. indignatio, Job 17.7
flagells i penes < ll. flagella, Salms 31.10

mal i pena < fr. mal, Chart 257
reprensió i pena < ll. poena, Ludolf 1.132d8
suplici i pena < esp. tormento, VallCor 55.25/57.8
treball o pena ed. < ms. afany, Eix1523 c.350
treballs i penes < ll. tenebrae, Job 15.22 i 30
tribulacions i penes < ll. certamina, Ludolf 2.29b39
tribulacions i penes < ll. eremum, Ludolf 1.84c38
tribulacions, dolors i penes < ll. tribulationes, Ludolf 1.118a11
tribulacions i penes < ll. -, Job 29.3
turments i penes < ll. cruciatus, Ludolf 1.123a36
turments i penes < ll. cruciatus, Psalt 3.83
turments i penes < ll. suplicia, Psalt 2.49
turment i pena < ll. tormentum, Excit 41/59
turments i penes < ll. tormentum, Isac 19v/9v
turments i penes < ll. tormenta, PurPa 1/223, rep.
turments i penes < esp. tormentos, VallRev 55v15/98.4
venjança i pena < ll. ultio, Brevil 198a/74.23
penalitats i afliccions < it. pene, Mirall 1.115
pendent i menant el plet < ll. pendente causa, FursV 4.128.5
pendre : veg. prendre
pendre i estar (en l'arbitre d'algú) < ll. pendere, Benet B 3/39.29
elevació i penetració en simateix ed. < ms. arrapament, Eix1523 c.336
agut i penetrant < ll. acutus, DeModo A 73/519.25
penitència i treball < ll. poenitentia, Excit 68/87
sospés o penjat < ll. suspensae, Pal.la 3.25.99.5
pensa i cogitació < ll. -, Alex 93r
[pensa o] enteniment < ll. mens, Regim 1.2.31/29v
pensa i enteniment < ll. mens, ValMax 150/1.217
tenir en la pensa i contemplar < it. tenere mente, Medici 91/57
cogitacions i penses < ll. cogitationes, Ruff 27.4
cor i pensa < ll. cor, Salms 142.4
espiritual i de pensa (sol.licitut) < ll. spirituales, Ludolf 1.131d22
oradura i poca pensa < ll. insania, ParesA 154/88a23
seny i pensa < fr. entente, Chart 389
seny i pensa < fr. sens, Chart 41
seny i pensa < ll. sensus, Efrem 2.2/100a
voluntat i pensa < ll. cor, Salms 37.11
foll, orat i sens pensa < ll. stultissimus et dementissimus, Sermó 7/248
pensaments o cogitacions < ll. cogitationes, Benet C 7/11
pensament i cogitació < ll. cogitare, Econ 2.492
pensaments i cogitacions < ll. cogitationes, Verba 67/134c
pensaments i cogitacions < ll. recordationes, Isac 100/46
pensaments i consideracions < ll. cogitationes, Job 20.2
haver pensament i cura < fr. penser, Gral 128/133
pensament i imaginació < it. pensiero, Decam 184/186
pensaments i raonaments < it. ragionamento, Decam 503/514
pensament i sospita < ll. suspitium, Amor 84.20
arbitre i pensament < ll. arbitrium, Escacs 3.4/100
cogitacions i pensaments < ll. cogitationes, Excit 68/87
cogitacions i pensaments < ll. cogitans, Isac 47/22v
cogitació o pensament < ll. cogitatio, Jeroni E28/24a15; pl. E10/6d37
cogitacions i pensaments < ll. cogitationes, Verba 13/113b
especulació, mirall i... pensament < ll. speculatio, DeModo B 125
imaginació o pensament < ll. meditatio, Benet C 8/14
meditació i pensament < ll. meditatio, Spec B 4/23.13
opinió [o pensament] < ll. opinio, Regim 1.2.23/24v
passió o mals pensaments < ll. passio, Verba 58/131d
precogitació i pensament < ll. praecogitatio, DeModo B 134
pensar : cf. perpensar, repensar
pensar i albirar < ll. excogitari, PurPa 10/518

pensar i albirar < ll. mentiri, Troya 36/51
donar-se a pensar i albirar < ll. ad mentem se conferre, Escacs 4.8/157
pensar i cogitar < ll. cogitare, DeCura A 244
pensar i cogitar < ll. cogitare, Miseria 3.1/228v1
pensar i cogitar < ll. cogitare, Psalt 1.41, 3.16, 3.59
pensar i cogitar < ll. cogitatio, DeModo B 129
pensar i cogitar < ll. excogitare, Isac 45/21v
pensar i cogitar < ll. extimare, Miseria 3.7/152c
pensar i cogitar < ll. meditare, OraCa 3.88
pensar i cogitar < ll. meditari, SeMed 3.2.537
pensar i cogitar < ll. praecogitare, BfbBa Mc 13.11
pensar i cogitar < ll. putare, Isac 70/32v
pensar, cogitar i estimar < ll. putare, CiPar A 14/1.135
pensar i cogitar < ll. recordare, Vita 4/11v
pensar i considerar < ll. cogitare, Psalt 3.44
pensar i considerar < ll. considerare, DeModo B 130
pensar i considerar < ll. considerare, Psalt 2.50
pensar i considerar < ll. meditare, SeHer 75/16v
pensar i contemplar ed. < ms. cogitar, Bla1521
pensar o creure < ll. putare, CiPar A 3/Pròl.29
pensar i cuidar < ll. vereri, CiOfi 2.1/82v
pensar i cuidar < it. -, Decam 185/187
pensar i haver cura de < ll. ministrare, Verba 24/119d
pensar i engreixar (muls) < ll. impinguere, Salms7 1024/65r6
pensar i esguardar < ll. recordare, Isac 109/50
pensar i esmentar < ll. considerare, Verba 29/122d
pensar i especular (ed. specular) < ll. speculare, Ludolf 1.51a35
pensar i estimar < ll. aestimare, CiPar A 48/6.105
pensar i estimar < ll. aestimare, DeModo B 14
pensar i estimar < ll. existimare, ParesA 127/67a2
pensar i guardar < ll. considerare, Troya 50/71
pensar i imaginar (ms. esmaginar) < ll. considerare, Psalt 3.94
pensar i imaginar < ll. memores esse, Benet C 19/18
pensar i nodrir < ll. nutrire, Gesta 24.1/120.1
pensar i opinar < ll. opinari, CiPar A 9/1.57
pensar i remirar < ll. considerare, Miseria 1.2/129b
aesmar i pensar < ll. dicere in corde, Verba 4/109b
aesmar i pensar < ll. existimare, Jeroni E28/24a3
arbitrar i pensar < ll. arbitrari, DeModo B 162
cogitar i pensar < ll. pensare, DeModo B 162
cogitar i pensar < pr. cogitacions, Matfre 6
cogitar i pensar < ll. cogitare, Psalt 1.21; 3.64
cogitar o pensar < ll. cogitare, Revel 35b; 95; 97
cogitar i pensar < ll. cogitare, Spec B 4/23.40
cogitar i pensar < ll. considerare, StHon 391/76
cogitar i pensar < it. pensare, Medici 48/29v
cogitar i pensar < ll. tractare apud se, Verba 34/126a
comptar i pensar < ll. excogitare, AlbCon 8/38
conrear [o pensar] < ll. excolere, Regim 3.1.3/85
considerar i pensar < ll. animadvertere, Kempis 3.1/2346
considerar i pensar-se en < ll. considerare, BfbBa Mt 6.28
considerar i pensar < ll. considerare, Excit 37/54
considerar i pensar < ll. considerare, Spec A 7/123.21
considerar i pensar < ll. volvere secum, ParesA 127/67d18
considerar i pensar < esp. parar mientes, VallCor 84.2/84.9
contemplar i pensar < ll. contemplari, Troya 30/43
contemplar i pensar < ll. meditare, Medi7 561/341.5
creure [i pensar] < ll. credere, Regim 1.2.30/29
creure i pensar < it. pensare, Mirall 1.141
cuidar i pensar < ll. credere, Isac 18v/9

cuidar o pensar < ll. credere, Salms7 994/30v2
cuidar i pensar < ll. putare, ParesA 162/95c23
cuidar i pensar < fr. quidier, Tresor B 3.68.3
curar i pensar < ll. cogitare, Ludolf 2.85d5
entendre i pensar < ll. incidere, Isac 128v/58
estimar o pensar < ll. existimare, Escacs 2.6/66
estimar i pensar < ll. existimare, Verba 47/190c
estimar i pensar < ll. putare, CiPar A 30/4.80
estudiar i pensar < ll. studere, PurPa 1/155
estudiar i pensar < ll. studere, Ruff 16.97
imaginar i pensar ed. < ms. cogitar, Bla1521
imaginar o pensar (que sia...) < ll. extimare, Regim 1.2.7/13v
imaginar i pensar < ll. imaginari, Isac 41/20
mirar-se i pensar-s'hi < it. tenere mente, Besti B 45/96.13/6
recogitar i pensar < ll. recogitare, Psalt 3.138
recogitar-se i pensar-se < it. ripensare, Mirall 1.134
recordar, considerar i pensar < ll. considerare, DeModo B 163
recordar-se i pensar < it. ripensare, Mirall 2.29
veure i pensar < ll. attendere, Escacs 2.1/26
pensat, estatuït i ordenat < ll. putare, CiPar A 7/1.27
pesat i pensat < ll. ponderare, CiOfi 1.49/25v
pensió o lloguer < ll. pensio, Regim 2.3.11/78
pensió o traüt < ll. pensio, Verba 17/115a
pensiu i considerós < it. malinconoso, Decam 52/50
pensós i felló < fr. dolent, Gral 45/47
escabuït i pensós < it. sgomentato, Medici 54/32
penúria [o defalliment] < ll. penuria, Regim 1.3.1/32v
[penúria o] freitura < ll. penuria, Regim 2.1.15/55v
penyora i lloguer < ll. pignus, DeCura C 582
penyora i mitjancer o fermança < ll. pignus, ValMax 317/2.156
arra o senyal o penyora < it. arra, Mirall 2.117
rehenes (ms. recenes) o penyores < ll. vades, Jugur 35/16v30
seguretat i penyora < ll. pignus, Job 24.4
senyal i penyora < ll. pignus, Arra 956/134; 957/137
pera, ço és bastó < ll. pera, BíbBa Mt 10.10
percaçar i proveir < it. ricorrere, Mirall 1.122
procurar i percaçar < ll. conscire, Verba 44/189c
percebre : cf. apercebre
percebre i conèixer < ll. videntes, Alex 67r
percebre [o entendre] < ll. percipere, Regim 1.3.7/36v; 2.2.8/64
percebre o entendre < ll. percipere, Revel 148/50b
percebre i entendre < ll. perpendere, Revel 241/83c
entendre i percebre < ll. perficere, Basili 689/78d
oir i percebre < ll. percrebrescere, ValMax 257/2.65
sentir i percebre < ll. percipere, Isac 75v/35
veure i percebre < ll. perspicere, CiPar A 21/3.41
veer i percebre < ll. percipere, Dragma 28/11
percudir i encalçar < ll. concutere, Efrem 1.9/93a
percudir i ferir < ll. caedere, SeHer 896/41
colp o percussió < ll. percussio, Salms7 1028/70r12, rep.
percutir o deferir < ll. percutere, Salms7 1013/52v9
ferir i percutir (el pit) < ll. percutere, BíbBa Ll 23.48
caïment i perdició < ll. casus, Troya 126/166
dany i perdició < ll. detrimentum, BíbBa Mc 8.36
destrucció i perdició < ll. cladis, Troya 11/15
destrucció i perdició < ll. excidium, Troya 125/165
anar a mal i perdició < ll. -, Econ 1.25
ruïna i damnació i perdició < ll. ruina, Vita 1/10
indulgència i perdó < ll. indulgentia, DeModo B 62
indulgència i perdó < ll. indulgentia, Excit 6/20

indulgència o perdó < ll. indulgentia, Jeroni E23/20a13
mercé i perdó < ll. venia, Isac 34/17
remissió o perdó < ll. remissio, Efrem 2.3/100c
remissió i perdó < ll. remissio, Excit 127/151
remissió i perdó < ll. remissio, Isac 15v/7
remissió i perdó < ll. remissio, Ruff 7.391
vénia i perdó < ll. indulgentia, DeModo A Pròl./426.28
vénia i perdó < esp. perdón, VallRev 73r25/133.3
vénia i perdó < ll. venia, DeModo A 28/461.2; 62/504.17
vénia i perdó < ll. venia, Excit 157/184
vénia o perdó < ll. venia, Salms7 1050/94r14
vénia i perdó < ll. venia, Spec B 1/19.17
vénia i perdó < ll. venia, StHon 390/67
vénia i perdó < ll. venia, ValMax 124/1.178; 168/1.242
vénia i perdó < ll. -, Alex 58r
vénia i perdó < ll. -, Vita 28/190
remessió i perdonament de colpes < ll. remissio, Escacs 2.6/71
indulgència o perdonança < ll. vindicta, Comloq 1.3.12/39d31
perdonar [o relaixar] < ll. condonare, Regim 1.2.27/27
perdonar i remetre B / perdonar P < ll. -, AlbCon 157
lleixar i perdonar (pecats) < ll. dimitere, DeModo B 83
lleixar i perdonar (deutes) < ll. dimittere, OraCa 1.153
haver mercè i perdonar < ll. parcere, DelCel S/UV 85.3
remetre i perdonar < ll. relaxare, Psalt 1.54
remetre i perdonar < ll. remittere, Psalt 1.43
remesos i perdonats (pecats) < ll. remitti, DeModo B 28
perdre's i destruir-se < ll. effundi, BíbBa Ll 5.37
perdre i destruir < ll. perdere, Brevil 196c/66.14
perdre's i exerrar < it. tapinare, Decam 192/194
perdre's i gastar-se < it. avere mancamento, Besti B 21/48.17/14.1
perdre i jaquir < ll. perdere, ParesM 58/63b15
perdre i ésser vençut < it. perdere, Mirall 1.124
allenegar o perdre's < ll. labi, DeModo A 62/504.15
corrompre i perdre < ll. corrumpere, Ludolf 1.19d30
destroir i perdre (ànimes) < ll. perdere, BíbBa Ll 9.56
destroir i perdre < ll. perdere, DeModo B 1
gastar-se i perdre's < it. corrumpere, Fiore 3.53
lleixar [o perdre] < ll. praeterire, Regim 2.2.6/63
perir i perdre's < ll. perire, DeModo B 56, 142
trencar i perdre (ed. pendre) < ll. diripere, BíbBa Mc 3.27
xafar i perdre < ll. tradere, Job 16.12
fon mut i perdé la paraula < ll. mutus factus est, Ludolf 1.15c21
perdut i foraviat < ll. perditus, Psalt 3.67
dissipats i perduts ms. / expel.lits ed., Eix1523 c.348
ribalts, belitres i gent perduda ed. < ms. ribauts, Bla1521
pèrdues i danys < ll. detrimentum, Ludolf 2.64b16
pèrdua i destrucció < ll. impendium, ValMax 253/2.58
danys i pèrdues < it. sciagure, Decam 76/77
dany i pèrdua < it. -, Decam 81/83
dany i pèrdua < ll. -, Job 30.25
jactura o destrucció i pèrdua < ll. iactura, ValMax 373/2.235
perdurables i eternals < ll. aeterna, Cel.la B 247/72b
perdurables i eternes (coses) < ll. aeterna, Kempis 3.1/2353
perdurable i vivable (memòria) < ll. vivax, Troya 3/5
continuu i perdurable (odi) < ll. continuus, Troya 53/75
etern i perdurable < ll. aeternus, Kempis 3.40/4223
eternal i perdurable < ll. sempiternus, Salms7 1107/151v16
perdurar i perseverar < ll. perdurare, Ruff 15.40
peregrí : cf. pelegrí
peregrins o estranyes (paraules) < ll. peregrina, Salms7 987/23v20

peregrins i llunyadans < it. peregrini, Mirall 2.91
peregrina i òrfena < ll. peregrina, OraCa 2.83
peregrins, no veíns ni ciutadans < ll. peregrini, CiOfi 3.47/145
estranys o peregrins (déus) < ll. peregrini, Josefus 5.1/101a
estrany i peregrí < ll. peregrinus, Provid 18/100
estrany i peregrí < ll. peregrinus, Spec B 3/22.2
vagabunda i peregrina < ll. vagantes, SeMed 3.3.610
peregrinar o caminar < ll. peregrinari, Salms7 1001/38r17
peregrinar o passar a < ll. peregrinare, ValMax 396/2.266
peresa i feixuguesa < ll. pigritia, DeModo A 73/519.23
peresa i feixuguesa < ll. pigritia, Efrem 1.5/87a
peresa i negligència < ll. negligentia, Isac 89/41v
peresa i ociositat < ll. ociositas, Isac 23/11
accídia i peresa < ll. accidia, Isac 108/49v
accídia o peresa < it. accidia, Medici 208/127v
accídia i peresa < ll. inertia, Ludolf 2.65c33
enutjar i haver peresa < it. attediare, Medici 247/148
grosseria i peresa < ll. hebitudo, Psalt 3.1
negligència i peresa < it. negligenza, Medici 172/104
ociositat o peresa < ll. inertia, ValMax 75/1.107
ociositat o peresa < ll. torpor, ValMax 457/2.355
no peresosos mas espatxats < ll. impigri, Jugur 23/11v21
peresós (ms. pererós) i negligent < ll. desidia, Isac 69/32
peresós (ms. pererós) i ociós < ll. inertia, Jugur 6/2r1
peresós i feixuc < ll. piger, Spec B 7/28.15
peresós i feixuc < ll. torpens, Kempis 3.30/3711
peresosos (ed. pererosos) i mesquins < it. tepidi, Mirall 1.70
peresosos i tèbeus < ll. tepidi, Benet C 18/18
endormiscada i peresosa < ll. languens, SeMed 5.1.902
negligent i peresós < ll. ignavus, ValMax 229/2.21
negligentment i peresosa < ll. languidi, DeModo A 16/446.25
ésser tarts i peresosos (ed. pereosos) < ll. non festinare, Kempis 1.1/110
tèbeament, flaca i peresosa < ll. tepor, Psalt 3.17
perfecció i acabament < ll. perfectio, Excit 172/201
perfecció i acabament < pr. perfeccio, Matfre 54
perfecció i rectitut < ll. munditia, Job 22.30
acabament i perfecció < ll. impletio, Excit 110/132
santedat i perfecció de vida < ll. sanctitas, ValMax 454/2.350
perfeccionat i efectuat < ll. explere, Job 23.14
perfet i acabat < ll. perfectus, BíbBa Ll 1.17; Mt 19.21
perfeta i acabada < ll. perfecta, Comloq 1.3.8/33d25
perfeta i acabada < ll. perfectus, DeModo A 101/551.23
perfeta i acabada < ll. perfecta, DeModo B 166
perfet i acabat < ll. perfectus, ParesA 127/67d22
perfetes i acabades < ll. perfecta, Psalt 1.31
perfet [o acabat] < ll. perfectus, Regim 2.1.6/49v
perfet i benaventurat < it. beato, Mirall 1.43
perfet, raonable i dreturer < ll. rectus, Psalt 1.50
perfet i sol.lícit < it. perfetto, Mirall 2.176
acabar o retre perfet ms. / fer perfet ed. < ll. perficere, Regim 1.2.10/15v
copiosament i perfecta < ll. copiosius, Vita 21/179v
integrament i perfecta < ll. integritas, Brevil 202c/101.22
pèrfida o perfidiosa < ll. perfida, Salms7 1105/150v24
pèrfida o perfidiosa < ll. perfida, Salms7 1105/150v24
destroïdes i perfundades (per profanades ?) < ll. profanata, DeModo B 148
perícia o saviesa < ll. peritia, DeModo B 131
perícia i saviesa < ll. peritia, Escacs 3.5/106
perfunctòria (ms. prof.) o superficial < ll. perfunctorius, Salms7 1046/89v26
periclitar i destruir < it. periclitare, Mirall 1.65
sens perill i damnatge < ll. incolumitas, ValMax 157/1.227

perill i damnatge < ll. periculum, ValMax 70/1.100
perill i dificultat < ll. difficultas, ValMax 113/1.167
perill i tribulació < ll. ruina, Isac 17v/8v
posat en perill o tribulació < ll. vexatus, Psalt 4.4
perills i turments < ll. pericula, Excit 146/171
(coses...) àrdues i de perill < ll. praecipua, Benet C 3/7v
brogit i perill < ll. -, ValMax 79/1.113
estar en fortuna i perill < ll. periclitare, Ludolf 2.82c17
perillar i estar en perill < ll. periclitare, Ruff ep.25
treball i perill (en la guerra) < ll. labor, Troya 205/268
perillar i estar en perill < ll. periclitare, Ruff ep.25
allenegosa i perillosa (fortuna) < ll. lubrica, Africa 405/59
bel.licós i perillós (camí) < ll. meticulosus, Troya 29/39
dubtosa i perillosa (fortuna) < ll. anceps, ValMax 215/2.2
estreta i perillosa (via) < ll. arta, Dial 3.16/208.5
foll i perillós (consell) < ll. pravus, ValMax 92/1.131
greu i perillosa (guerra) < ll. gravis, ValMax 35/1.51
perir i afondar en la mar < ll. mergere, Escacs 3.4/100
perir i defallir < ll. perire, BíbBa Jo 6.27
perir i destruir < ll. perire, Escacs 2.1/26
perir i finir < ll. perire, Kempis 3.37/4056
perir i morir < ll. perire, Troya 108/140
perir i passar < ll. perire, Ludolf 2.86a10
perir i perdre's < ll. perire, DeModo B 142
perir i perdre's < ll. -, DeModo B 56
perir i trespassar < ll. perire, Psalt 1.40
consumir i perir (a mort) < ll. consumere, Troya 44/62
delir i perir < ll. perdere, DelCel S 85.25
morir o perir < ll. incurrere, Pal.la 1.6.10.16
negar i perir < ll. submergere, Troya 248/324
trencar i perir < ll. frangere, Troya 121/159
perjudici i damnatge < it. pregiudizio, Mirall 2.141
perjudici i dany < it. pregiudizio, Mirall 2.141
certa i duradora B / permanent A < ll. permansura, CiPar 17/2.24
estable i permanent < ll. stabilis, ValMax 98/1.142
ferm o permament < fr. parmanable, Tresor B 3.57.5
vera i permanent (amor) < ll. permanens, Arra 953/127
permetre o atorgar < ll. permittere, ValMax 227/2.20
deixar, permetre i comportar < ll. sinere, permittere, Ludolf 1.81b1
soferir i permetre < ll. permittere, Isac 72v/33v
sofirença i permissió < ll. permissio, Isac 123/55v
sofirença o permissió < ll. permittere, Isac 66/30v
cambi o permutació < ll. commutatio, Salms7 1046/90v9
perniciosos i malvats < ll. perniciosi, CiOfi 1.42/23
perol i olla < ll. olla, Job 41.11
peroles o calderes < ll. lebetes, Salms7 1088/134v325
perpensar : cf. pensar
perpensar i remembrar < ll. commemorari, AlbCon 27/59
considerar i perpensar < ll. considerare, DeModo B 59
considerar o perpensar < ll. praevidere, Spec B 7/28.5
guardar i perpensar < ll. circumspicere, Spec B 8/29.26
perpensats i cogitats < ll. cogitare, DeModo B 169
perpetrar i fer (adulteri) < ll. perpetrare, Escacs 3.1/79
cometre i perpetrar (pecats) < ll. committere, Excit 55/74
cometre i perpetrar < ll. committere, Psalt 1.32; 3.3; 3.4
fer i perpetrar < ll. perpetrare, Escacs 3.6/118
obtenir i perpetrar < ll. impetrare, DeModo B 170
comés i perpetrat < ll. committere, StHon 386/60
perpetuals i continus < ll. perpetuus, CiOfi 2.42/101
sempiternitat o perpetuïtat < ll. sempiternitas, Econ 1.292

ocupar i perprendre < ll. occupare, Escacs 4.1/135; refl. 3.1/82
persecució i tribulacions < fr. persecution, Sidrac 19/33.17
flagells i persecucions < ll. flagellae, Ludolf 2.82a12
tribulacions i persecucions < it. persecuzioni, Mirall 2.45
perseguir i aterrar < ll. strare (prostrare), Africa 349/55
perseguir i caçar < ll. profugere, StHon 395/86
encalçar i perseguir < ll. conculcare, Excit 27/43
encalçar i perseguir < ll. persequi, Troya 151/201
tribular i perseguir < ll. adfligere, ValMax 383/2.249
tribulats i perseguits < ll. -, Mirall 2.166
[afrontadament o] perseverantment < ll. pertinaciter, Regim 1.4.4/42
perseverar i continuar < ll. perseverare, Cel.la B 251/75b
perseverar porfidiant < ll. perseverare, Benet D 58/54v
estar i perseverar < it. perseverare, Mirall 1.53
estar i perseverar < ll. persistere, Ruff 16.130
perdurar i perseverar < ll. perdurare, Ruff 15.40
instància o perseverència < ll. instantia, Salms7 977/12r24
persones i homes < ll. genus, SeThe 905/96v
persuadir i consellar < ll. suggerere, Cateri 167/91v
persuadir o portar a sa volentat < ll. persuadere, Mores 90
[assuejar o] persuadir < ll. persuadere, Regim 1.1.1/1v
persuasions o consells < ll. persuasiones, Salms7 1038/79v12
és propri i pertanyent < ll. attinet, CiOfi 1.110/60
pertany (ms. tany) i convé < ll. convenit, Secre B 56/7
pertany-se i convé / és necessari ed. < ll. oportet, Regim 1.2.5/12
pertany i és convinent < ll. decet, DeModo A 25/457.18
pertànyer i ésser de < ll. spectare ad, FursV 4.144.3
pertànyer a i ésser-li imputat < ll. incumbere, Benet B 2/35.29
convé i pertany ms. / deu ésser ed. < ll. oportet esse, Regim 1.2.8/14
s'espera, esguarda i es pertany < ll. pertinet, CiPar A 20/3.17
no fa res ni pertany < ll. non pertinet, CiPar A 20/3.23
amb pertinàcia i porfídia < ll. obstinatis animis, Alfons 3.51/39
vergonya i descarada pertinàcia < ll. procaces, Ludolf 2.97b25
fortment i amb pertinàcia de pensa < ll. pertinax, SeHer 350/28
divisió i perturbació < ll. perturbare, SeThy 83/61
encorriment i perturbació < ll. incursus, DeModo B 159
molèsties o perturbacions < ll. molestiae, DeModo B 159
pertxa o barra < ll. pertica, Cateri 135/72
pertxes i barres < ll. pertices, Pal.la 1.26.26.10
bastons o pertxes < ll. pertices, Turpí 42/95.67
verga [o pertxa] < ll. virga, Regim 3.3.18/125v
pervenir i arribar < ll. venire, Alex 61r
perverses i contraris < ll. perversae, Verba 35/126d
pervers i inic < it. perverso, Medici 39/23v
escelerat i pervers < ll. impius, Job 27.13
inics i perversos < ll. mali, Kempis 2.6/1827
injust i pervers < ll. iniquus, Job 18.21
[malvada i] perversa < ll. perversa, Regim 1.1.3/3
prava, iniqua i perversa (voluntat) < ll. prava, Ludolf 1.139c12
malesa i perversitat < ll. perversitas, ParesA 166/99c2
pervertir o confondre < ll. confundere, ValMax 266/2.78
pervertir-se i girar-se < it. pervertire, Mirall 1.150
pervertir [o girar] < ll. pervertere, Regim 1.2.27/27v
torbar i pervertir < ll. turbare, ValMax 84/1.120
pes o càrrec < it. peso, Medici 184/112v; 185/113
pes i càrrega < ll. onera, Ludolf 2.78c37
pes [o càrrega] < ll. pondus, Regim 1.3.8/37v
pes i càrrec < ll. pondus, ValMax 85/1.121
pes i feixuguesa < ll. pondus, Excit 34/50
pes i gravitat < ll. gravatus, Salms 31.4

pes i gravitat (de la culpa) < ll. -, Ludolf 1.28a7
taula del pes o de la lleuda pública < ll. teloneus, BfbBa Mc 2.14
pes o somada gran i feixuc < it. peso grande, Medici 184/112v
d'un pes i igual < it. d'un peso, Dant 5.15.75
greu i de gran pes < it. grave, Mirall 1.119
coses de gran pes... i profit o perill < ll. aliqua praecipua, Benet C 3/7v
gravesa o pes < ll. onus, SeHer 769/37v
feixugueria i pesadumbre < ll. austeritas, Job 16.rub.
pesança i agreujament < ll. angustiati, Isac 40/19v
feixuc i pesant < it. grave, Medici 15/9v
feixuc i pesant < ll. gravis, Miseria 1.17/134d
feixuc i pesant < ll. ponderosus, Escacs 3.4/100
greus i pesants (pecats) < ll. insolubiles, Dial 4.59/122.16
greuges i pesars < ll. graviora, Dial 3.15/204.9
pesada o madura (veu) < ll. gravis, ValMax 292/2.119
pesat i pensat < ll. ponderare, CiOfi 1.49/25v
dementes i pesades < ll. stultae, Job 2.10
eguals i pesats (hores en el dia i la nit) < pr. egals, Matfre 28
feixuga i pesada càrrega < ll. onus, Kempis 3.56/5112
greus i pesades < ll. gravari, Ludolf 2.78c34
pescativa [o de pescar] < ll. piscativa, Regim 2.3.7/76
pescativa [o de pescar] < ll. piscativa, Regim 2.3.7/76
pessigar : cf. pecejar
pessigada (ms. pecigada) i llacerada < ll. dilacerata, Jugur 41/19r23
depilada i pessigada (la tresoreria) < ll. expilare, Jugur 31/15r13
pèssimes o lletges coses < ll. pessimae, Salms7 999/36r21
pestífera i mala (plaga) < ll. pestifera, CiOfi 1.84/42v
pestilència o infirmitat < it. pestilenza, Medici 177/109
pestilència i mortaldat < ll. pestilentia, ValMax 44/1.64
greutat, ço és pesuguesa < ll. gravitas, Secre B 68/9v
petició o demanda < ll. petitio, Benet C 58/31
peticions i demandes < ll. petitio, BfbBa Ll 23.24
petició o demanda < ll. petitio, Excit 112/134; 123/146
petició i demanda < it. petizione, Mirall 2.96
peticions o demandes < ll. petitiones, Salms7 1081/126r19
petició i requesta < it. petizione, Mirall 1.128
demanda i petició < ll. petitio, Secre A 26/1v
petita i lleu (nafra) < it. lieve, Medici 177/108v
pus petites o menors ms. / més xiquas ed. < ll. minimae, Regim 1.2.33/31v
petits i menuts < ll. minuti, Brevil 200d/92.9
petites i menuts < ll. minima, CiOfi 1.146/76
breu i petit i estret < ll. angustus, SeMed 5.1.1011
breu i petit (temps) < ll. exiguus, SeMed 2.2.291
infant i petit < ll. infans, SeHer 218/22v
sutils i petites coses < ll. imae, Cel.la B 246/71d
vestigis i petjades < ll. vestigia, Revel 155/52d
piadós i humà < ll. mitis, ValMax 265/2.75
no piadós, malvat < ll. impius, Escacs 2.1/25
piadós i misericordiós < ll. clemens, Psalt 3.29
piadós (ms. piadós) i misericordiós < ll. misericors, Isac 23/11
piadós i misericordiós < ll. placatus, Psalt 3.28
piadós i ple de misericòrdia < ll. placidus, ValMax 366/2.227
benignes i piadosos < ll. pii, Cel.la B 249/74a
benigne i piadós < ll. propitiator, Efrem 1.2/83c
dolçament i piadosa (ms. piedosa) < it. teneramente, Mirall 2.22
iniqua i no piadosa < ll. impia, Escacs 2.1/26
mans, benigne i piadós < ll. mansuetus, ValMax 219/2.8
mall i pic < ll. malleus, Josefus 8.3/179b
picar o cascar < ll. contusa, Pal.la 1.12.13.20
púnyer i picar < it. pungere, Mirall 2.97

remordre i picar (una vibra) < ll. mordere, DeModo B 73
picats i morduts (de serpents) < it. percossi, Medici 91/57
picats i punyits (de vespes) < it. stimolati, Dant 1.3.65
ferits i picats (de serpents) < it. percossi, Medici 60/36
mordut o picat < it. morso, Mirall 2.42
punyit i picat (el cavall) < it. punto, Medici 6/4
pietat i clemència < ll. clementia, Psalt 1.69; 3.4; 3.17
pietat i compassió < it. bontà, Mirall 1.121
pietat i compassió ed. < ms. compassió, Eix1523
pietat i compassió < it. compassione, Medici 58/34v
haver pietat i compassió < ll. compati, Psalt 4.4
haver pietat i compassió < ll. condolere, ParesA 154/88b5
haver pietat i compassió < ll. misereri, Jugur 83/37r4
pietat i compassió < ll. misertus, BíbBa Mc 6.34
pietat i compassió < ll. misericordia, BíbBa Ll 15.20, rep.
pietat i compassió < ll. -, Vita 27/187
amb pietat i mansuetut < ll. clementer, Ludolf 1.135a2
clemència o pietat < ll. clementia, Josefus 7.6/154b
clemència i pietat < ll. clementia, Psalt 3.64
compassió i pietat < ll. compassio, Excit 133/157
haver compassió i pietat < ll. misereri, BíbBa Mt 15.32; Mc 8.2
haver mercè i pietat S / haver mercè i perdonar UV < ll. parcere, DelCel 85.3
trobar mercé i pietat < ll. parcere, Secre B 144/21v
miseracions o pietats < ll. miserationes, Salms7 1051/95v4
haver misericòrdia i pietat < ll. compati, ParesA 151/85b9
misericòrdia i pietat < ll. -, Alex 99r
teneritut i pietat < it. tenerezza, Mirall 2.52
malvats i sens pietat < ll. impii, Revel 92/33d
piques o piles < ll. pilae, Pal.la 1.39.45.16
colones i pilars (ed. pilàs) < ll. columnae, Alex 95r
piramida, columnes o pilars < ll. piramidae, Josefus 2.6/40d
pillarts i rapaços < it. ragazzi, Mirall 1.140
pilot B / nautxer A < ll. gubernator navis, CiPar 20/3.9
pilot i guiador < it. sensale, Medici 98/62
pilota o pom redó < ll. pila, Escacs 2.1/22
piment o clarea < ll. vinum conditum, Dieta 60v/60
pintar i figurar < ll. impingere, Excit 47/65
deboixar i pintar < ll. depingere, Alex 175v
diboixar i pintar < ll. dipingere, Secre A 165/50v
pintar-se i afaitar-se (les dones) < ll. ornare, Alex 150r
pintat : cf. depint
pintat i afigurat < pr. figurat, Matfre 4
pintades i dibuixades < ll. depicta, Turpí 57/115.52
pintat, emblanquit i colorat < ll. dealbatus, Psalt 2.51
pintades, subtils i astucioses (paraules) < ll. astuta, Excit 91/111
blanquit i pintat defora < ll. dealbatus, Miseria 2.37/149b
dolces, pintades i de parenceria (paraules) < ll. diserti, ValMax 396/2.267
emblanquit i pintat < ll. dealbatus, Miseria 2.37/222r12
figurats i pintats < pr. figurat, Matfre 4
salpicats i pintats de fanga < it. zaccherosi, Decam 353/361
variejat i pintat < ll. vario ornatu, Arra 966/160
arengador i pintor de paraules < it. ingannatore, Mirall 1.137
composició o pintura < ll. compositio, DeModo B 151
piques o piles < ll. pilae, Pal.la 1.39.45.16
piramida, ço és columnes o pilars < ll. piramidae, Josefus 2.6/40d
piscines o basses < ll. piscinae, Pal.la 1.31.32.1
pístola : veg. epístola
pus malvat i pitjor < ll. peior, Psalt 1.37
pitjorament i afollament < ll. (deterior fieri), FursV 4.15.14.7
dan i pitjorament < ll. pernicies, FursV 4.189.7

pitjorar [i afollar-se] < ll. deteriorare, Regim 2.3.11/78
afollat o pitjorat (ed. piyora) < ll. deterior, FursV 4.114.5; fem. 115.4
pixat o orí B < fr. pissat, Tresor 1.186.1
plans i bells (passos) < it. rari, Dant 1.8.117
plans i llents (passos) < it. lenti, Dant 1.6.101
plans i llisos < ll. nitida, Pal.la 1.5.5.17
pla i manifest < ll. planus, ValMax 134/1.194
plans i oberts (camps) < ll. patentes, Fronti 2.5.40/34v
planament i queda < it. pianamente, Decam 138/139
plana i queda (mar) < it. -, Decam 289/293
planament i suau < it. piano, Decam 353/361, 375/386
places i carreres < ll. forum, Miseria 2.36/148d
places i porxes < ll. platea, Troya 48/68
mercats i places < ll. forum, Ludolf 2.42d24
mercat o plaça major< ll. theatrum, ValMax 64/1.91
teatro, ço és plaça < ll. theatrum, Josefus 15.10/339a
plasent i placable < ll. placabilis, Revel 77/28b
propici i placable < ll. propitius, Ludolf 1.9c9; 136c32
placar o ablanir < ll. placare, DeModo A 38/473.27
placar i amansar < ll. placare, ValMax 59/1.84
placar i assuajar (ms. assuejar) < ll. placare, Jugur 71/32r24
placar o assuavar (ms. assuevar) < ll. placare, Revel 103/37a
placar o mitigar < ll. placare, ValMax 3/1.18
placar o mitigar < ll. propitiare, ValMax 86/1.123
placar i temprar < ll. placare, Alfons 3.51/38v
placat i ablanit < ll. placare, SeMed 4.4.846
placat i reposat < it. placato, Mirall 1.40
plaent : veg. plasent
plaer i alegria < it. allegrezza, Mirall 2.129
donar-se plaer i bon temps < it. godere, Mirall 2.122
rebre plaer i consolació < ll. gratulari, ValMax 216/2.4
plaer i consolació < ll. iucundus, ValMax 223/2.13
plaer i consolació < it. piacere, Decam 574/587
plaer o delectació < ll. delectatio, Revel 35/16b
plaer i delectació < ll. voluptas, ValMax 266/2.78; 392/2.261
plaer i delectació carnal < ll. voluptas, ValMax 82/1.117
plaer i delit < ll. amabilis, CiOfi 1.56/28
trobar plaer i delit < ll. delectari, Dial 3.1/167.24
plaer i delit < ll. delectationes, Josefus 2.4/31d
plaers i delits ed. < ms. delicaments, Bla1521
plaers i delits < ll. dilectio, Isac 47/23
plaers i delits < it. dolcezza, Decam 158/160
plaers i delits < fr. joy, Chart 344
plaers i delits < ll. voluptas, CiOfi 1.105/52
plaer i delit del cors < ll. voluptas, ValMax 181/1.258
plaers i delits < ll. -, DeModo B 163
plaer i descans ed. < ms. plaer, Eix1523 c.321
plaer i goig < ll. alacres, Valter 1.74/21.13
amb plaer i goig < ll. (suspensus), BfbBa Ll 19.48
plaer i goig < ll. -, Anton 8/19
plaer i manament < it. piacere, Decam 532/542
plaer i solaç < ll. solatium, ValMax 235/2.31
plaer i voler < ll. vota, Troya 99/127
plaer i voluntat < it. piacere, Decam 489/494
alegria i plaer < ll. laetantes, Troya 56/79
beneplàcit o plaer < ll. beneplacitum, Salms7 973/6v25
comandament i plaer (ed. pler) < it. piacere, Decam 213/213
consolació i plaer < ll. solamen, Arra 958/141
delectacions i plaers < ll. delectationes, Excit 207/236
delectació [o plaer] < ll. delectatio, Regim 3.2.12/100v

delits [i plaers] < ll. delectamenta, Regim 3.2.12/100v
delit o plaer < ll. delectatio, Revel 81/30a
delit i plaer < fr. deliz, Egipte 655/160.25
delits i plaers < ll. delicia, Jeroni E7/4a35
delits [o plaers] < ll. deliciae, Regim 1.4.6/44
delits i plaers < it. diletti, Mirall 1.111
delit i plaers (ms. plers) < ll. gaudentes, Josefus 5.1/101a
delit i plaer < ll. (utilitas), Isac 89v/41v
delit i plaer < ll. voluntas (per voluptas ?), Isac 116/53
delit i plaer < ll. voluptas, Alfons 2.60/28v
delits, plaers < ll. voluptates, CiOfi 3.25/136v
delits i plaers (ms. plers) < ll. voluptates, DeModo A 18/448.23
delit i plaer < ll. voluptas, Pal.la 1.16.19.23
delit i plaer < ll. voluptas, SeThy 969/83
delits i plaers carnals < ll. voluptas, ValMax 181/1.258
delits i plaers ms. ¿ ports ed., Eix1523 c.319
deports, plaers i solaços < ll. consolatio, Kempis 2.10/2074
deports i plaers < ll. oblectamenta, Alfons 1.43/11
plens de goig, plaer i alegria < ll. gavisi, Alex 55r
goig i plaer / delectació < ll. delectatio, OraCa 1.148
goig i plaer < ll. gaudium, Jugur 9/3r24
goig i plaer < ll. gaudium, ValMax 81/1.115
solaç i plaer < ll. solatium, Troya 49/69
[solaces o] plaers < ll. solatia, Regim 3.3.5/117v
solaç i plaer < ll. -, SeMed 5.1.951 add.
sadollar-se i haver plaer (ed. placer) de < ll. pascere, Dial 4.46/102.15
plagues i assots < ll. plagae, DeModo A 50/488.30; 107/561.4
plagues i floronques < ll. ulcer, Ruff 15.47
plagues i nafres < ll. plagae, ParesA 131/71b10
mals i plagues < ll. plagae, Ludolf 1.52d13
plagaments o batiments < ll. plagae, Benet C 28/20
planetes, estel.les i signes < ll. sidus, SeThy 995/83
esteles, planetes i signes dels cels < ll. sidera, ValMax 457/2.353
ésser plangitiu o plangent ms. / plànyer's ed. < ll. plangitivus, Regim 1.2.23/25
ésser plangitius o planyadors / dolre's < ll. plangativi, Regim 1.2.23/25
plant, dolor i tristícia < esp. llanto, VallCàr 72.28/922
plants i plors < ll. dolor, ValMax 77/1.110
plants i plors < ll. fleta, Excit 43/62
plants i plors < it. lamenti, Decam 288/292
plant o plor < it. pianto, Mirall 1.129
plants i plors < esp. llantos, VallRev p.64/7.7
fer plant, i sospirar i gemegar i dolorejar < ll. dolere, Medi7 561/341.22
crits, gemecs i plants < ll. planctus, Excit 89/109
dol, plant i plors, grans crits, jamegaments < ll. amarissime flere, Alex 99v
dolors i plants < ll. dolores, Troya 193/253
lamentacions i dolorós plant < ll. flebiliter, StHon 380/49
plor i plant < ll. flebiliter, ValMax 80/1.114
plor i plants < ll. planctus, Isac 61/28v
plors i plants < ll. planctus, MorAri 85
plors i plant < ll. ploratus, DeModo A 30/463.24
sospirar i fer planta < fr. soupirer, Chart 169
sospirs, sanglots i plants < ll. -, Alex 96r
plantes, llinatges i empelts < ll. germina, DeModo B 150
plantar i empeltar < ll. conserere, Miseria 1.13/132d
plantar i empeltar < ll. inserere, Isac 25/12
sembrar i plantar < ll. serere, Pal.la 3.24.91.13
plantats i avironats < ll. stipari, ParesA 145/79d16
morgons i noves plantes < ll. germina, Job 8.19
plantiva i fructuosa < pr. plantadiva, Matfre 40
ésser plangitius o planyadors ms. / dolre's ed. < ll. plangativi, Regim 1.2.23/25

plànyer's : cf. complànyer
plànyer's i doldre's < ll. plangere, Revel 18/12c
plànyer's i clamar-se < ll. dare querelam, DeModo A 32/465.15
plànyer i cridar < ll. eiulatus, Excit 164/192
plànyer i delir < ll. paenitentia, Psalt 1.32
plànyer i plorar < ll. deplorare, ValMax 238/2.35
plànyer i plorar < ll. lamentare, Psalt 3.5
plànyer i plorar < ll. maeror, Psalt 3.17
plànyer i plorar < it. piangere, Corba 1245/109
plànyer i plorar < it. piangere, Decam 131/133; 139/141;
plànyer i plorar < it. piangere, Mirall 1.104
plànyer i plorar < ll. plangere, ParesM 58/63c22
plànyer i plorar < ll. plangere, Psalt 2.56
plànyer i plorar < ll. tumultae, BíbBa Mt 9.23
plànyer i sospirar < it. piangere, Corba 1191/48
plànyer i sospirar < it. piangere, Decam 100/101; 253/255
clamar-se [o plànyer's] < ll. plangitivus, Regim 1.2.23/25
doler i plànyer < ll. plangere, Dial 2.17/129.23
dolre's i plànyer's < ll. -, Ludolf 1.139b36
plorar i plànyer < ll. flere, Kempis 1.21/1039
plorar i plànyer < ll. lugere, Ludolf 1.114d21
plorar i plànyer < it. piangere, Mirall 1.104
plorar i plànyer's < ll. planctus, Isac 61/28v
plorar i plànyer < ll. plorare, Ludolf 1.66b17
plasent : cf. plaer
ésser plasent i acceptable < ll. placere, Arra 966/160
plasents i adelitables < ll. delectabiles, DeModo A 145/611.13
plasent i agradable ed. < ms. agradable, Bla1521
plasent i agradable < it. bella, Decam 555/568
plasent i agradable < it. grazioso, Decam 581/593
plasent i agradable < ll. gratissimus, Kempis 1.20/974
plasent i agradable < ll. gratus, Psalt 3.185
plasent i agradable < ll. placida, Kempis 3.1/2357, rep.
plasent i alegre < it. allegre, Decam 10/4
amb cara plasent i alegre < ll. hilaris, SeThy 899/81
plasents i alegres < ll. laeta, SeThy 936/82
plasent i alegre < ll. placida, Pal.la 3.9.71.15
plasents i amorosos (arbres) < ll. amoenissimi, Alex 164r
plasentment i cortesa < ll. placide, Jugur 72/32r30
dictat plasent i delitable, apellat comédia < ll. comoedia, ValMax 328/2.175
plasent i delitable < ll. iocundior, ValMax 261/2.70
plasent i delitable < ll. laetus, ValMax 327/2.172
plasent o delitable < ll. -, ValMax 69/1.99
plasent i delitable < ll. placet, CiOfi 2.32/97v
plasent i delitable < ll. placidus, ValMax 226/2.17
plasent i delitós < it. delectevole, Fiore 17.52
plasent i delitós < it. piacevole, Decam 288/292
plasent i dolça (cara) < ll. placidus, Dial 4.20/52.
plasent i desitjable < ll. suavis, DeModo B 28
plasent i graciós < ll. beneplacitum, Salms7 1076/122r10
plasents i graciosos (joves) < it. leggiadri, Decam 19/15
plasentment i graciosa < ll. placide, ValMax 30/1.44
plasent i placable < ll. placabilis, Revel 77/28b
plasent i profitosa (vida) < ll. florida, AlbCon 4/33
plasent i pròspera (fortuna) < ll. blanda, Africa 266/50
molt plasent i suau < ll. suavissimus, DeModo B 128
plasent i tranquil.la (mar) < ll. placidus, SeThe 1010/98
seran plasents i complauran < ll. lactaverint (Prov. 1:10), DeModo B 143
acceptable i plasent < ll. acceptabilis, Isac 40v/19v
acceptable i plasent < ll. acceptabilis, Benet C 5/9v

afalagant i plasent < ll. blandiri, Troya 46/66
afectuosament i plasent < ll. affectuose, Escacs 3.5/111
alegre i plasent < ll. laetus, ValMax 209/1.298
alegre i plasent < ll. placidus, ValMax 174/1.250
alegre i plasent < ll. iucundus, Salms 103.34
alegra, plasent i joiosa (ms. gloriosa ?) < ll. iucundissima, Psalt 3.1
deliciós i plasent (lloc) < ll. amoenus, Dial 4.37/83.27
delitables i plasents < ll. amenissimi, Alex 163v
delitables i plasents i amorosos < ll. deliciae, Alex 158v
delitable i plasent < ll. deliciosus, Ruff 29.27
delitós i plasent < ll. amoenus, Ruff 29.14
delitós i plasent < fr. joyeux, Chart 18
dolços i plasents (cants) < ll. dulces, AlDíd 68/165.22
dolços i molt plasents < ll. dulces, DeModo A 36/471.19
graciós i plasent < ll. gratus, ValMax 125/1.180
graciós i plasent < ll. placens, Psalt 4.4
lleugera i plasent (veu) < it. piacevole, Decam 529/541
pròspera i plasent (vida) < ll. prospera, ValMax 202/1.288
serè, plasent i alegre < ll. laetus et serenus, ValMax 207/1.294
plasentejar i llagotejar < ll. adulari, ValMax 313/2.151
llausengers o plasenters < ll. assentatores, AlbCon 41/72
afalacs i plasenteries < ll. blandimenta, ValMax 245/2.46
plaure o complaure < ll. placere, Alex 150r
li plau i n'és content < it. piace, Decam 119/120
plaure (a algú) i consentir < fr. bel est, Sidrac 15v/20.12
s'alegrà i li plagueren < ll. laetus fuerat, Jugur 6/2r15
deportar i plaure ed. < ms. adelitar-se, Eix1523 c.330
parer i plaure < it. parere, Mirall 1.25
vull i em plau < ll. volo, Excit 14/28
desplaure i no plaure < it. dispiacere, Mirall 1.69
ple i abundós < ll. onustus, ValMax 207/1.295
ple i enllaçat < ll. perplexus, Isac 106v/48v
plens i farcits < ll. imbuti, ParesA 160/93b1
ple i farcit < ll. refectus, Brevil 198a/75.17
plens i sadolls < it. sazi, Mirall 2.128
rasat i ple < ll. repletus, Ruff ep.42
ric i ple < ll. locuples, ValMax 70/1.100
sadollats, ço és plens < ll. saturatus, Isac 43v/21
pledejadors o disputadors < ll. litigatores, Escacs 3.5/106
pledejar i contendre < it. contendere, Medici 159/98v
pledejar o guerrejar ms. / treballar ed. < ll. litigare, Regim 3.1.16/91v
contendre o pledejar < ll. -, FursV 4.134.3
disputar i pledejar < ll. postulare, Amor 79.30
litigar i pledejar < it. litigare, Medici 43/26v
habitadors i plegadors < ll. homines, Alex 41r
cullir i plegar < ll. -, SeThe -/102v
exigir (ed. exeguir) i plegar (tributs) < ll. exigere, Ludolf 1.109c41
[velar o] plegar (la bandera) < ll. velare, Regim 3.3.10/121
plegats i estojats (blats) < ll. congregare, Efrem 2.1/98d
dissolts i no plegats (cabells) < ll. incultus, SeThe 833/95
abundància i plenitut < ll. abundantia, Cateri 165/90
còpia i plenitut < ll. plenitudo, Troya 74/104
plets i baralles < ll. lites, CiOfi 2.64/114v
plet i contesa < ll. litis, Ruff 16.89
qui han plets, contrasts i discòrdies < ll. discordantes, DeModo B126
plet o contrast < ll. litis, DeModo B 105
plets i qüestions ed. < ms. contrasts, Bla1521
plets i qüestions < ll. lites, ValMax 378/2.242
plet o qüestió < ll. litigium, Josefus 4.5/84a
plet i qüestió < ll. -, Econ 2.941

plet (ed. pleit) i tractat < ll. tractari, Escacs 3.5/107
juí o plet < ll. iudicium, BfbBa Mt 5.40
juí o plet (ed. pleit) < ll. iudicium, FursV 4.15.5
qüestions o plets < ll. lites, Josefus 3.4/56d
plom i llivell < ll. perpendiculum, Salms7 973/6v12
plomes o plomatge < ll. -, Alex 171r
plomes o plomatge < ll. -, Alex 171r
plors i amargor < ll. maeror, Excit 24/40
plor i angústia < ll. luctum, Ludolf 1.67b38
plors i crits < ll. -, Alex 20r
plor i dol < ll. fletus, Revel 106/38a
plor i dol < ll. luctus, ValMax 80/1.114
plor i dolentia < fr. chetiveté, Tresor B 3.36.7
plors i dolors < it. piangere, Decam 97/98
plor i enuig < ll. moeror, DeModo A 126/585.4
plor i gemec < ll. gemitus, DeModo A 17/447.16
plors i gemecs < ll. luctus, SeThy 958/82v
plors i llàgrimes < ll. fletus, SeThy 967/82v
plors i llàgrimes < ll. fletus, Vita 71/257
plor i llàgrimes < it. pianto, Medici 139/86
plor i plant < ll. flebiliter, ValMax 80/1.114
plor i plants < ll. planctus, Isac 61/28v
plors i plants < ll. planctus, MorAri 85
plors i plant < ll. ploratus, DeModo A 30/463.24
plors i sospirs i gemecs < ll. fletus, Psalt 1.45
plor i tristor < ll. moeror, Legenda 2.12
gran dol, plant i plors... crits i gemegaments < ll. amarissime flere, Alex 99v
dols i plors < fr. larmes, Chart 24
dol i plors < ll. luctus, ValMax 8/1.25
dolors i plors < ll. luctus, Provid 28/108
dolors, plors i llàgrimes < ll. luctus, ValMax 198/1.282
dolenta i amb plors i llàgrimes i sospirs < ll. cum fletu et lacrymis, Vita 72/261v
gemecs i plors < ll. gemitus, Isac 40v/19v
gemecs i plors < ll. maeror, Psalt 2.45
plants i plors < ll. dolor, ValMax 77/1.110
plants i plors < ll. fleta, Excit 43/62
plants i plors < it. lamenti, Decam 288/292
plant o plor < it. pianto, Mirall 1.129
plants i plors < esp. llantos, VallRev p.64/7.7
sospirar i donar plor < ll. -, Job 3.24
plorant amb doloroses llàgrimes < esp. llorando, VallCor 56.12/57.26
plorant i gemegant < ll. gemere, OraCa 2.84
plorant, gemecant i dolent-se < plorar i dolre's, Eix1523 c.355
plorant i cridant... i plant < ll. clamarunt flebiliter, StHon 380/49
plorant i dolorejant i sospirant < fr. plorant et démentant, Gral 85/87
plorant i llagrimejant < it. in lagrime, Decam 207/207
plorant i llacrimejant < ll. lamentabilis, Psalt 2.62
trists i plorants < ll. flentes, Lignum 27/73
plorar i cridar < ll. clamare, StHon 373/38
plorar i doldre's < it. piangere, Mirall 1.89
plorar i dolorejar-se < ll. flere, Alex 20r
plorar i escampar llàgrimes < ll. fundere lacrymas, Jeroni E12/7d13
plorar, gemecar i sospirar < ll. luctus, Ludolf 1.110c37
plorar i fer desconhort < pr. esgaymentar, DeJer 37/39
plorar i fer dol < it. dolersi, Decam 109/111
plorar i fer gran dol < it. piangere, Decam 293/298
plorar i tenir dol < it. piangere, Decam 17/13
plorar i gemecar < ll. ingemiscere, Ludolf 1.76a9
plorar i gemegar < ll. ingemiscere, ValMax 268/2.82
plorar i gemegar < it. piangere, Decam 90/91

plorar i lamentar < ll. lugere, Ludolf 1.114c38
plorar i llagrimejar < ll. flere, Lignum 14/70
plorar i llagrimejar < it. lagrimare, Decam 87/89
plorar i llagrimejar < ll. lacrimare, ValMax 97/1.141
plorar i plànyer < ll. flere, Kempis 1.21/1039
plorar i plànyer < ll. lugere, Ludolf 1.114d21
plorar i plànyer < it. piangere, Mirall 1.104
plorar i plànyer's < ll. planctus, Isac 61/28v
plorar i plànyer < ll. plorare, Ludolf 1.66b17
cridar i plorar < fr. gementer, Chart 269
plànyer i plorar < ll. deplorare, ValMax 238/2.35
plànyer i plorar < it. piangere, Corba 1245/109
plànyer i plorar < it. piangere, Decam 131/133; 139/141
plànyer i plorar < it. piangere, Mirall 1.104
gemecar i plorar < ll. congemisci, Ludolf 1.135d38
gemegar i plorar < ll. deflere, DeModo A 78/522.25
gemegar i plorar < ll. lamentari, ValMax 244/2.43
gemegar i plorar < ll. trepidare, ValMax 244/2.43
lamentar-se i plorar < ll. gemere, SeHer 687/34
plànyer i plorar < ll. lamentare, Psalt 3.5
plànyer i plorar < ll. maeror, Psalt 3.17
plànyer i plorar < ll. plangere, ParesM 58/63c22
plànyer i plorar < ll. plangere, Psalt 2.56
plànyer i plorar < ll. tumultae, BíbBa Mt 9.23
sanglotar i plorar < ll. fletus, Vita 28/190
plorosa, desconhortada... desemparada < ll. destituta, moesta, Medi7 566/349.5
plorós i trist < ll. luguber, ValMax 84/1.121
amb cor amargós i plorós < ll. amaro animo, Dieta 86/87
calaminós o plorós B / plorós A < ll. calamitosus, CiPar 29/4.62
trist i plorós < ll. aeger, ValMax 454/2.350
trist i plorós < ll. luctuosus, ValMax 114/1.167
trista i plorosa < ll. luctus, ValMax 185/1.263
trist i plorós < ll. maerens, BíbBa Mc 10.22
trist i plorós < ll. maeror, ValMax 261/2.70
trist i plorós < ll. maestosus, Troya 46/65
trist i plorós < ll. maestus, Africa 1129/81
trist i plorós < ll. maestus, ValMax 458/2.357; pl. 351/2.205
trist i plorós < ll. tristis, ValMax 262/2.71
temprat i seré, ço és no plujós < ll. clemens, Pal.la 2.4.51.18
plus o més < fr. plus, Tresor SM 3.36.5
pobil o ble (de la candela) < ll. pobile, FursV 1 p. 66
habitades i poblades < it. abitati, Decam 366/375
poble i república < ll. homines, Job 12.2
gents i pobles < ll. turbae, Ludolf 2.9c17
llecs i pobles < ll. laici, Ludolf 1.75b33
trip o poble < ll. tribus, Comloq 1.4.3/50a23
pobre i freturós < ll. egens, Jugur 14/8v1
pobre i freturós < ll. egestas, Brevil 191d/36.9
pobre i freturós < pr. frachuran, Matfre 56v
pobre i freturós < ll. miser, Psalt 2.36
pobres i freturosos < ll. pauperes, DelCel S 92.50
pobre i freturós < ll. pauper, Josefus 1.28/25a
pobre i freturós < it. povero, Mirall 2.23
pobre i freturós < ll. pauper, ValMax 191/1.272
pobrament i humilment < it. vilmente, Mirall 1.141
pobres [i mendicants] < ll. mendici, Regim 1.1.11/7v
pobres i menesterosos ed. < ms. pobres, Bla1521
pobre i miserable (vestit) < ll. squalida, SeThy 524/71v
freturant i pobre < ll. indigere, CiOfi 1.49/25v, rep.
freturant i pobre < ll. indigens, DeModo B 163

freturós i pobre < ll. ieiunus, ValMax 191/1.271
freturós i pobre < ll. indigens, ValMax 200/1.286
freturós i pobre < ll. pauper, Ludolf 1.50c9
mendicants i pobres < ll. oppressi, Ludolf 1.128b11
menyspreat i pobre < ll. humilis, Job 5.11
minve i pobre < ll. humilis, ValMax 248/2.49
simples i pobres < ll. simplices, Ludolf 1.139b30
pobresa i congoixa < ll. angustia, Brevil 190b/26.14
pobresa, egestat o menester < ll. egestas, CiPar B 45/6.57
pobresa i fretura < ll. egestas, Dieta 27/17
pobresa i fretura < ll. egestas, Ludolf 1.114a12
pobresa i fretura < ll. inopia, Valter 2.90/26.13
fretura i pobresa < ll. inopia, Amor 24.24
fretura i pobresa < ll. inopia, StHon 390/75
fretura i pobresa < ll. inopia, ValMax 293/2.120
fretura i pobresa < it. povertà, Medici 54/32v
necessitat i pobresa < ll. indigens, Ludolf 1.122c10
necessitat i pobresa < ll. necessitas, ValMax 177/1.253
pobretat freturosa < ll. paupertas, Ludolf 2.9d37
pobretat i fretura < it. povertà, Mirall 2.47
fretura i pobretat < ll. abstinentia, Ruff 8.61
poc, escàs i minvant < ll. exigua, CiPar B 49/6.124
poca i mínima < ll. exigua, CiPar A 49/6.124
poc o no-res < ll. nihil, Job 30.2
pocs i sutils (homes) < ll. parvi, Ruff 8.165
poques i a tart < ll. rarius, Josefus 1.28/26a
poques i tardes (coses) < ll. rara, Ruff Int.76
pocs i xics < ll. parvi, Kempis 1.25/1568
breu i poc < ll. exiguus, Arra 965/158
lleugera i poca < ll. levis, SeMed 2.1.155
sotil i poc < ll. humilis, Ruff Int.10
suaument i a poc a poc < ll. lento gradu, ValMax 12/1.30
molt tard i poques paraules parlar < ll. rarissime loqui, Ludolf 1.26d15
menysprear i tenir en poc < ll. parvipendere, Cateri 138/74
tenir en poc i menysprear < ll. contemnere, Ludolf 1.86d1
pocíó o beuratge ms. / bevenda ed. < ll. potio, Regim 3.2.12/100v
pocionats i metzinats < ll. venenum, ValMax 73/1.104
podar o tallar < it. potare, Medici 105/65v
poder i ajuda < ll. potentia, Troya 196/257
poder i esforç < ll. potentia, Troya 238/312
poder i facultat < ll. facultas, CiOfi 1.42/23
poder i força < ll. potentia, Ludolf 1.136d39
poder i força < ll. vis, Jugur 89/42r24
poder i fortalesa < ll. formido, Jugur 23/11v15
poder i llicència < ll. licentia, ValMax 55/1.79
[poder o] potestat < ll. potestas, Regim 2.2.3/61
poder i saber < fr. savoir, Gral 39/41
poder o senyoria < ll. potentia, Josefus 12.4/268d
poder o senyoria < ll. potestas, Josefus 4.2/76b
poder i senyoria < ll. potestas, Lignum 45/78
facultat o poder < ll. facultates, Pal.la 1.6.10.17
força o poder < ll. fortitudo, Isac 104v/47v
força i poder i vigor < ll. vigor, Psalt 3.17
força i poder < ll. vis, BíbBa Ll 16.16
força i poder < ll. vis, Jugur 24/11v28
[força o] poder < ll. vires, Regim 1.3.5/35
fortitut i poder < ll. -, Alex 64v
potestat i poder < ll. potestas, Josefus 11.4/243c
senyoria i poder < ll. potestas, Troya 60/86
virtut o poder < ll. virtus, Josefus 1.28/26b

senyorejar i haver poder < ll. dominari, Efrem 1.9/92d
poderós i excel.lent < ll. potens, Brevil 190d/29.14
poderós i forts < ll. omnipotens, Isac 73v/34
poderosos i rics < ll. fortes, Job 24.22
poderosos i senyorejants < ll. dominantes, Lignum 45/78
molt forts i poderosos < ll. fortissimi, Alex 33r
gran i poderós < ll. potens, Psalt 1.56
despoderat o no poderós ms. / impotent ed. < ll. impotens, Regim 2.1.6/49v
poixants i poderosos < it. poderoso, Decam 284/288
puixant i poderós < ll. potens, Kempis 2.9/1970
ric i poderós < ll. dives, Brevil 202c/100.23
ric i poderós < ll. locuples, ValMax 364/2.222
ric, gran i poderós < ll. magnus, ValMax 282/2.104
rics i poderosos < ll. tyranni, Job 35.9
robusts i poderosos < it. forti, Mirall 1.108
sà i poderós (de mans) < ll. sanus, Efrem 1.10/94a
tirà i poderós < ll. potentissimus, Job 22.8
valent i poderós < ll. valens, ValMax 346/2.196
podir : veg. pudir
podridura o brach < ll. sanies, Salms7 1010/49v10
podriment i corrupció < ll. putredo, Josefus 3.6/59b
podriment (ed. pudriment) i males olors < ll. putretudo, Legenda 2.292
fems i podrimer < ll. fimus, OraCa 1.145
podrit i corrupte < ll. corruptus, Ludolf 2.104b6
pudent i podrit (ed. pudrit) < it. fetido, Corba 1241/105
polits i brunits (metalls) < ll. polita, Dieta 101/104
polit i ornat < it. ordinato, Mirall 1.28
polida i resplandent < ll. pollere, CiPar A 34/5.42
políticament [o civilment] < ll. politice, Regim 2.2.3/61
polls i aucells < ll. pulli, DeModo B 137
polls o fills < ll. pulli, Pal.la 1.28.27.19
pol.lut o immunde < ll. pollutus, Jugur 63/28v30
pol.lut o sutze < ll. pollutus, Salms7 1010/49v27
pols i terra < ll. pulvis, Ludolf 1.55a28
cendre i pols < ll. cinis, Jeroni E55/47b32
pòlvora o pols < fr. poudre, Tresor B 3.57.6
pòlvora o pols < fr. poudre, Tresor B 3.57.6
poms o fruits < ll. poma, Alex 180r
pomes i fruites < ll. mala, SeMed 4.1.706
pilota o pom redó < ll. pila, Escacs 2.1/22
jardí o pomer < ll. pomerius, Isac 45v/22
pompes i gales ed. < ms. pompa, Eix1523
honors i pompes < ll. honos, Ludolf 2.78b2
voluptats i vanes pompes < ll. voluptates, Ludolf 1.117b34
necessari i ponderós (ms. poderós) < ll. ponderabilis, Psalt 3.183
greu, [feixuga o ponderosa] < ll. gravis, Regim 1.3.4/34v
entrar-se o poner-se (el sol) < ll. occumbere, Josefus 5.1/95b
bisbe o pontificat < esp. pontificado, VallRev p.63/6.14
pontífics i sacerdots < it. pontefice, Mirall 1.117
populars i seglars < ll. populares, Dial 3.15/203.7
populars [o vulgars] < ll. vulgares, Regim 1.4.6/43v
vulgar i popular < ll. popularis, CiPar A/B 2/Pròl.14
vulgar i popular < ll. vulgus, CiPar A 2/Pròl.17; 8/1.41
lo vulgo i popular < ll. -, CiPar A Ded.91
humilitat o poquesa < ll. humilitas, ParesA 152/86b11
paucitat o poquesa < ll. paucitas, Salms7 1102/148r16
xiquesa o poquesa < ll. parvitas, Alex 71v
por : veg. paor
truja o porc < ll. suillum, Salms7 1075/120r27
porcions i distribucions < ll. portiones, Troya 104/134

amb pertinàcia i porfídia < ll. obstinatis animis, Alfons 3.51/39
perseverar porfidiant < ll. perseverare, Benet D 58/54v
porfidiar i alterquejar < ll. contendere, Cateri 4/8v
contendre i porfidiar < ll. contendere, Alfons 3.51/38v
justar i porfidiejar < ll. justare, Cateri 153/82v
sol.lícits i porfidiosos < ll. solliciti, Ludolf 1.136b38
llicències, porrogatives i gràcies < ll. praerogativae, Ludolf 1.81c18
ports : cf. deport
ports ed. < ms. delits i plaers, Eix1523 c.319
port i consolació < ll. portus, AlbCon 94/126
pati o portal < ll. -, Medit 602
portar : cf. aportar
portar i conduir (algú) < ll. ducere, Cateri 119/62
portar i derrocar (algú als inferns) < ll. deprimere, Ludolf 1.114b5
portar o donar lleis ms. < ll. facere leges, Regim 1.2.10/15v
portar o metre (en un camp) < ll. locare, FursV 4.28.3
portar [o soferir] < ll. ferre, Regim 1.2.22/24v
portar i soferir < ll. supportare, Verba 15/114c
portar i soferir < ll. sustinere, Isac 64v/30
portar o soferir < it. sostenere, Medici 86/54
portar i sostenir < ll. portare, Jeroni E17/13c15
portar i sostenir < it. portare, Medici 115/72
portar i sostenir < it. ricevere, Mirall 1.121
amenar i portar < ll. appellere, SeHer 909/41
emprendre i portar a < ll. impellere, CiPar A 12/1.93
emprendre, sostenir i portar (treballs) < ll. suscipere, CiOfi 3.25/136v
fer i portar (fruita) < ll. proferre, Efrem 1.4/85b
persuadir o portar a sa volentat < ll. persuadere, Mores 90
soferir i portar < it. portare, Mirall 1.97
sostenir i portar < ll. ferre, SeThy 933/82
sostenir i portar < ll. pati, Revel 3/9b
traure iportar < it. trarre, Decam 500/511
[iràixer's o] portar ira < ll. irasci, Regim 1.3.7/36
portada i soferta < it. portata, Mirall 1.147
portades o meses < ll. locatum, FursV 4.28.3
movible i portàtil < ll. volubilis, Brevil 203b/106.16
porter o claver < ll. claviger, Jeroni E13/9c31
porter i guàrdia < ll. custos, SeThy 16/59v
portxe i entrada < ll. atrium, ValMax 414/2.292
cobertiços i porxes (ed. porgens) < ll. tectum, Pal.la 1.36.41.11
places i porxes < ll. platea, Troya 48/68
transacció o posa < ll. transactio, FursV 2.161.3; 163.5
castel o posada < ll. oppidum, Ludolf 1.24c4
habitació i posada < ll. domus, Psalt 3.59
habitació i posada < ll. incolatus, Kempis 3.29/3701
faedors [o posadors] (de lleis) < ll. latores, Regim 1.3.5/35
posar i carregar < ll. onerari, ValMax 379/2.243
posar-se i colgar-se < ll. cubare, DeModo B 24
posar i escriure < ll. dicere, PurPa Int./52
posar i establir < ll. -, Efrem 1.9/91c
posar i estojar < ll. reponere, Revel 59/23d
posar i fermar (el cor) < ll. apponere, DeModo A 17/448.3
posar i manifestar < ll. intimare, Cel.la B 246/71d
posar i metre en fuita < ll. in fugam vertere, Alex 2r
posar i ordenar < ll. ponere, Isac 79v/37
[adur o] posar < ll. adducere, Regim 1.2.12/16v
afixar i posar ed. < ms. posar, Eix1523 c.357
al.logar i posar < ll. -, Efrem 1.9/92a
assignar o posar (un lloc) < ll. destinare, FursV 4.114.8
col.locar [o posar] < ll. collocare, Regim 1.3.2/33; 4.3/41v

donar o posar ms. / dar ed. < ll. dare, Regim 1.2.13/17v
dir i posar i avenir (un preu) < ll. convenire, FursV 4.242.7
diversificar [o posar diversitat] < ll. diversificare, Regim 1.1.2/2
dormir i posar < ll. quiescere, Fronti 2.12.1/41
establir i posar (al mig) < ll. statuere, BíbBa Mc 9.35
ficar o posar < ll. figere, DeModo B 28
girar o posar ms. / llançar ed. < ll. deiicere, Regim 1.2.22/24v
habitar i posar < ll. domo uti, Jugur 12/5r7
impedir i posar obstacle ed. < ms. empatxar, Eix1523 c.330
imputar i posar (un vici) < ll. impingere, Troya 104/135
metre i posar (foc) < ll. inferre, CiPar A 28/4.47
metre i posar < it. mettere, Mirall 1.29
obicir o posar < ll. obicere, ValMax 422/2.303
repetir i posar denant < ll. obicere, SeMed 3.2.446
seure i posar-s'hi < ll. sedere, Pal.la 1.26.26.11
tocar [o posar] < ll. tangere, Regim 1.1.7/5
posada i col.locada < it. collocata, Mirall 2. 8
posat i determinat < ll. constituere, SeMed 3.2.444
posats i instituïts < ll. instituere, ParesA 166/100a22
posat, madur i digest (un home) < ll. gravis, CiOfi 2.57/111
posades i ordenades < ll. disponi, Cel.la B 249/73d
posat baix i soterrat < ll. defossus, SeHer 317/26v
ajustat i posat entre < ll. iunctus, Lignum 27/73
assignat i posat (dia a pagar) < ll. constitutus, FursV 4.222.10
assignat o posat entre ells (un lloc) < ll. destinatus, FursV 4.114.7
col.locat i posat (en cadira) < ll. collocare, CiPar A 25/3.104
constituït o posat ms. / mes ed. < ll. constituere, Regim 1.2.12/17
constituït i posat < ll. constituere, Salms7 971/5r23
constituït i posat (en perill) < ll. constitutus, Troya 135/179
dit i posat i avengut < ll. conventum, FursV 4.242.7
obicit i posat a < ll. obicere, SeMed 2.2.236
situat i posat < ll. situatus, Escacs 3.2/83; 3.3/87; pl. 4.1/134; 8/158
subjugats, sotsmesos i posats sots la senyoria < ll. supponere, Alex 188r
posseir i senyorejar < it. possedere, Mirall 2.116
posseir i tenir < ll. tenere, AlDíd 68/165.3
contenir i posseir dins si < ll. habere in se, DeModo A 30/463.5
haver i posseir < ll. habere, OraCa 1.144
haver i posseir < ll. habere, Psalt 3.16
haver i posseir < ll. possidere, Trict 304/86.13
haver i posseir < ll. profluere, Efrem 1.3/85a
tenir i posseir < ll. potiri, Josefus 5.1/99c
tenir i posseir < ll. tenere, DeModo A 103/554.20
possessió i senyoria < ll. dominium, Arra 958/140
possessió i senyoria < ll. possessio, Provid 22/103
possessió i senyoria < it. signoria, Medici 15/8v
béns i possessions < ll. -, ValMax 66/1.94
camps i possessions < ll. fundi, Brevil 190d/29.12
terres i possessions i proprietats < ll. proprietates, Alex 90v
bigues i posts de fusta < ll. ligna, Alex 64v
postposar i expel.lir ed. < ms. avorrir, Eix1523 c.355
postposar i gitar detràs < ll. postponere, DeModo A 48/486.2
lleixar i postposar < ll. -, ValMax 119/1.173
postulació o demanda < ll. postulatio, Salms7 1117/163r20
volguda o postulada (ed. poscuda ?) < ll. proposuit, CiPar A 2/Pròl.23
capces o pots < fr. pot, Tresor B 1.179.4
potència gustativa [o tast] < ll. gustum, Regim 1.2.9/15
potència i senyoria < ll. dominatus, CiPar A 40/5.144
corn i potència < ll. cornus, Salms 17.3
facultat i potència < ll. facultas, CiOfi 2.19/91
forces o potències < ll. vires, Salms7 970/3v24

virtut i potència < ll. vis, Salms 79.18
potent i terrible < it. terribile, Mirall 2.31
fort i potent < it. potente, Decam 286/290
rics i potents < ll. potentes, Econ 2.764
potestat i actoritat < ll. potestas, ValMax 170/1.244
potestat i dominació < ll. regnum, Psalt 2.7
potestat o facultat < ll. potestas, CiPar A 34/5.30
potestat i poder < ll. potestas, Josefus 11.4/243c
potestat o senyoria < ll. potestas, DeModo A 76/521.15
potestat o senyoria < ll. potentes, Jeroni E24/20b25
potestat i senyoria < ll. potestas, Ludolf 2.20a20
potestat i senyoria < ll. regnum, Psalt 2.23; 2.42
[poder o] potestat < ll. potestas, Regim 2.2.3/61
senyoria i potestat < ll. ditio, Jeroni E3/2b12
pou i bassa < ll. puteus, Pal.la 1.34.33.3
pou i fontana < it. pozzo, Decam 24/20
caverna o pou < ll. fossa, Vita 80/305v
pouar i atendre < ll. haurire, Ludolf 2.24a37
pouar (ms. poar) i traure < ll. haurire, CiOfi 1.6/7
pouar i traure (aigua) < ll. haurire, ValMax 368/2.229
pràtica, praticar : veg. pràctica, practicar
pràctiques i costums < ll. mores, Cateri 152/82v, rep.
pràctiques i costums < ll. -, Job 29.25
pràctica o ordinació < ll. consuetudo, Alex 80r
consuetud i pràctica < ll. -, Ludolf 1.111b8
conversació i pràctica < ll. conversatio, Kempis 4.5/6283
costums, pràctica (ed. pratiga), estil i manera < ll. mos, Alex 105v
costuma i pràctica < ll. consuetudo, CiOfi 2.52/109
costuma o pràctica < ll. -, Benet D -/60v
estil i pràctica ed. < ms. costuma, Eix1523 c.352
ús i pràctica < ll. usus, CiOfi 1.138/73
practicar i familiarment conversar < ll. esse cum, Ludolf 1.111a8
raonar-se i practicar < it. ragionarsi, Decam 359/369
usar i practicar (la vida) < ll. -, Alex 161r
usat i practicat < ll. usus, CiOfi 2.52/109
praves i deshonestes < ll. pravae, Ludolf 2.32b35
prava, iniqua i perversa (intenció) < ll. prava, Ludolf 1.139c12
prava i malvada < ll. impura, Psalt 2.52
prava i malvada < ll. prava, DeModo A 143/609.18
praves o malvades < ll. praves, Salms7 1038/79v12
prava i malvada (avarícia) < ll. scelerata, ValMax 11/1.28
pravitat o malesa < ll. pravitas, Salms7 1058/102r1
pravitat o malvestat < ll. pravitas, Salms7 1107/151v5
malícia i pravitat < ll. pravitas, Excit 48/66
nequícia i pravitat < ll. iniquitas, Psalt 3.57
nequícia i pravitat < ll. nequitia, Psalt 1.54; 3.179
esmar i prear < ll. aestimare, ValMax 76/1.108
estimar o prear < ll. apretiare, FursV 4.23.41.14
honrar i prear < it. -, Decam 382/394
preposar i més prear < ll. pondere, ValMax 191/1.272
reputar i prear ms. / extimar ed. < ll. reputare, Regim 1.1.7/5; 2.22/24v
preat i lloat ed. < ms. estimat, Eix1523
amat i preat (ed. presat) < it. amato, Decam 86/88
amat i preat (ed. presat) < it. domestico, Decam 77/78
estimat o preat < ll. appreciatus, FursV 4.248.14
honrat i preat (ed. presat) < it. ragguardevole, Decam 551/564
fer prebosts i sobreposats (d'obres) < ll. praeponere, Josefus 11.4/245v
prebostat i vegueria < fr. provoxté, Tresor B 3.102.1
precs, demandes, subjeccions i suplicacions < ll. praecaria, SeThy 215/63v
precs i instància < ll. preces, Ruff 8.30

precedència i esguart < ll. spectaculum, Mores 73
precel.lent i príncep < ll. princeps, CiOfi 1.64/41v
manaments i preceptes ed. < ms. manaments, Eix1523, rep.
bells i preciosos (vestiments) < ll. pulcher, Escacs 2.1/22
clar i preciós < ll. praeclarus, Salms 22.5
cara i preciosa < it. preziosa, Mirall 2.173
generosa i preciosa < ll. insignis, Arra 955/131
nobles i preciosos < ll. pretiosi, Vita 70/251v
preciositat i noblesa < ll. pretiositas, Isac 17v/8v
precipitació i ruïna < ll. casus, Troya 43/61
precipitar i enderrocar < ll. praecipitare, DeModo B 131
precipitar o enderrocar < ll. praecipitare, Salms7 1017/56v8
precipitós i desmesurat (voler) < ll. praeceps, SeThe 541/88v
preclara : cf. clara
preclara, bella i resplandent < ll. praeclarum, Escacs 1.3/19
preclara i manifesta < ll. praeclara, Salms 15.6
preclaríssimes i grans (coses) < ll. praeclarissimae, CiPar A 30/4.88
precogitació : cogitació
precogitació i pensament < ll. praecogitatio, DeModo B 134
precordial i íntima (virtut) < ll. intima, Dial 3.1/170.22
precursor i davant anador < ll. praecursor, Verba 126/144d
precursor, araut < ll. praecursor, Ludolf 1.66d34; 2.40a32
precursor, heraut i rei d'armes < ll. praecursor, Ludolf 2.73c12
preda i roberia < ll. praeda, Jugur 6/2r22
preda o vianda < ll. praeda, DeModo B 133
despulla o preda forçada < ll. spolium, SeHer 761/37
pares i predecessors < ll. parentes, ValMax 138/1.199
pares o predecessors < ll. priores, Jeroni E2/2a4
ordonats o predestinats < ll. praedestinati, PurPa Int./105
predicar : veg. preïcar
predir i avisar < it. predire, Mirall 2.45
prefectura o senyoria < ll. praepositio, Troya 32/46
demostrat i prefigurat < ll. praefiguratus, Lignum 2/67
tractador i pregador (d'ofici) < ll. competitor, ValMax 194/1.277
pregar i adjurar < ll. adiurare, DeModo B 128
pregar i adorar < ll. orare, Isac 27v/13
pregar i afalagar < it. lusingare, Mirall 1.78
pregar o demanar < ll. postulare, DeModo B 90
pregar i demanar < ll. rogare, Dial 1.12.91.6
pregar i somonir < it. pregare, Decam 490/499
pregar i suplicar < ll. orare, Arra 967/162
pregar i suplicar < ll. orare, Excit 11/25
pregar i suplicar < ll. orare, Kempis 3.25/3553
pregar i suplicar i demanar < ll. petere, Verba 32/125a
pregar i suplicar < ll. precari, SeMed 1.1.12
pregar i suplicar < ll. quaerere, Vita 28/190
pregar i suplicar < ll. supplicare, CiPar A 40/5.135
pregar i suplicar < ll. supplicare, Josefus 7.7/156d
amonestar i pregar < ll. adiurare, DeModo B 128
amonestar i pregar (algú) < ll. suadere, ParesA 164/97c14
aorar i pregar < ll. orare, Rufí 7.365
exhortar i pregar < ll. obsecrare, Benet B 2/37.26
invocar i pregar < ll. invocare, Ludolf 2.6c27
orar i pregar < ll. orare, DeModo B 159
orar i pregar < ll. orare, Salms7 972/6r14
orar i pregar < ll. supplicare, Vita 4/40
fer oració i pregar < ll. orare, Psalt 3.1
parlar i pregar < ll. perorare, ValMax 238/2.35
requerir i pregar < ll. -, OraCa Dedic.141
suplicar i pregar < ll. supplicare, Benet C 20/18v

suplicar i pregar < ll. supplicare, Secre B 39/1v
pregàries i demandes < ll. petitiones, Secre B 58/7
pregàries i oracions < ll. precari, SeMed 2.2.300
pregària i requesta < fr. requeste, Gral 62/63
pregàries i suplicacions < ll. petitus, SeMed 3.1.400
pregàries i suplicacions < ll. precarium, ValMax 138/1.199
pregàries i suplicacions < ll. preces, ValMax 227/2.19
amonestacions inductives pregàries < ll. adhortationes, Benet D 28/34
deprecació o pregària < ll. depraecatio, Salms7 985/21r4, rep.
intercessió, pregària o suplicació < ll. intercessio, Jeroni E62//52a9
obsecració o pregària < ll. obsecratio, Salms7 1117/163v23
oració i pregàries < ll. obsecrationes, BfbBa Ll 5.33
oracions i pregàries < ll. oratio, Ludolf 1.137a3
oracions i pregàries < ll. preces, SeMed 1.1.37
paraules i pregàries < ll. praeces, Valter 1.51/20.10
suplicacions i pregàries < ll. -, ValMax 166/1.240
suplicar i fer grans pregàries < ll. rogare, Alex 2v
vots i pregàries < ll. vota, Salms7 1074/119r23
request i pregat < ll. obsecrante, Brevil 192b/39.3
molt pregons i curoses (oracions) < ll. intentissimae, Verba 35/126c
fondal i pregona < ll. profunda, Pal.la 1.6.9.19
pregonees i profunditats < ll. profunda, Excit 8/22
abís i pregonesa < ll. abyssus, Excit 22/37
abís i pregonesa < ll. abyssus, Revel 41/18b; 155/53a
baixesa i pregonesa < it. bassezza, Mirall 1.50
centina baixa i pregonesa < ll. gurges, ValMax 140/1.202
profunditat o pregonesa < ll. profunditas, Jeroni 282/53c10
pregueres i oracions < ll. preces, Dial 3.15/204.11
amonestament i preïcació < ll. monitia, Ruff 1.411
proposició i preïcació < ll. oratio, Jugur 86/41r3
sermó i preïcació < ll. praedicatio, Jeroni E31/27a19
preïcadors i confessors < it. predicatori, Mirall 1.66
preïcar o lloar / comendar < ll. praedicare, Regim 2.3.12/79
ensenyar i preïcar < ll. docere, ParesA 161/94a20
ensenyar i preïcar < it. insegnare, Mirall 1.86
prejudici o damnatge ms. / dany ed. < ll. praeiudicium, Regim 2.1.4/48
prelats i bisbes < ll. qui praesunt, Ludolf 2.45a28
prelats i bisbes < ll. praelati, Ludolf 1.118a31
prelats i bisbes < esp. prelados, VallCor 34.16/34.20
prelats i majors < ll. praepositi, DeModo B 55
prelat i senyor < ll. praelatus, Lignum 36/76
ésser prelat i senyorejar < it. signoreggiare, Medici 178/109v
prelat o superior < ll. praelatus, Kempis 1.9/421
bisbe i prelat < ll. pontifex, Secre A 25/1
bisbes i prelats < ll. sacerdotes, Alex 29r, rep.
príncep o prelat < ll. pontifex, Josefus Pról./2d
prémer i calcigar < ll. premere, SeMed 3.2.462
prémer i constrènyer < ll. deprimere, Salms7 1035/76r21
premuda i calcigada < ll. obrui, Comloq 1.6.3/62a9
premut i detengut < ll. opprimi, Turpí 3/35.46
premiat o remunerat < ll. praemiari, Jeroni 283/55a13
premi o guardó < ll. merces, ValMax 236/2.32
premi i guardó < ll. praemium, Excit 103/124
premi o guardó < ll. praemium, Jeroni E6/3d5, 286/58a8
premi i guardó o remuneració < ll. praemium, Jeroni E25/21c15
premi o guardó i retribució < ll. praemium, Jeroni E41/35d32
premi i lloguer < ll. merces, Brevil 212b/155.24
premi o lloguer < ll. merces, DeModo A 16/447.1
premi o lloguer < ll. merces, ValMax 227/2.19
premis i lloguers < ll. praemia, DeModo A 36/471.17

premi o lloguer < ll. praemium, DeModo B 30
premi o lloguer < ll. praemium, Salms7 978/12v18
premi i lloguer < ll. praemium, SeMed 2.2.245
premi i lloguer < it. premio, Medici 176/108v; 263/158
premi i lloguer < ll. -, Psalt 2.68
premi i paga < ll. praemium, Cateri 159/86
premi o paga < ll. praemium, Econ 1.669
premi o remuneració < ll. praemia, Salms7 1065/109v7, rep.
premi i remuneració < ll. praemium, Psalt 1.46; 2.66
premi i retribució < ll. praemium, Psalt 1.31
premi i retribució < ll. stipendium, Psalt 1.41
fruit o premi < ll. fructus, ValMax 104/1.152
gràcia i premi < ll. gratia, Benet D 5/15v
guardons i premis < ll. praemia, Excit 174/203
lloguer i premi < ll. merces, Ludolf 2.23c27, 35c18
lloguer i premi < ll. praemium, Psalt 3.138
preu i premi < ll. pretium, SeMed 3.2.518
empremsat o premut < ll. deprimere, Salms7 1035/76r27
prendre (ms. pendre) i abraçar < ll. amplexatus, Isac 46/22
prendre i acceptar < ll. accipere, Salms 48.16
prendre i acceptar < ll. suscipere, Salms 118.122; 145.9
prendre i aconseguir < ll. adipisci, Escacs 2.4/53
prendre i agafar < ll. captare (ed. aptare), Medit 644
prendre o assetjar < it. assediare, Medici 120/75
prendre i cativar < ll. capere, ValMax 426/2.308
prendre i dar a sacomano (una ciutat) < ll. (direptio), Alfons 2.15/19
prendre i emparar (un país) < ll. occupare, Gesta 44.9/134.9
prendre o esposar muller < it. sposare, Fiamm 1002/163
prendre i haver (victòria) < ll. capere, Escacs 2.4/48
prendre i haver < ll. arripere, Basili 689/78b
prendre i llevar < ll. suscipere, Salms. 106.17
prendre [o rebre] < ll. accipere, Regim 1.2.30/29
prendre i rebre < ll. assumere, PurPa 18/858
prendre [o rebre] < ll. recipere, Regim 1.1.11/8
prendre i rebre < ll. receptibilis, Isac 31v/15
prendre i rebre < ll. sumere, Excit 105/127
prendre i receptar < ll. adsumere, Salms 26.10
prendre i retenir < ll. assumere, AlbCon 29/61
prendre i robar < ll. rapere, Dial 3.15/200.2
prendre i sostenir (injúria) < ll. accipere, CiPar A 29/4.59
prendre i sumir < ll. accipere, Ludolf 2.85a5
prendre i tenir < ll. obtinere, Dragma 30/12
prendre i tolre < ll. praeeripere, SeHer 65/16v
acceptar [o prendre] < ll. acceptare, Regim 1.1.9/7
captar (ms. caçar) i prendre (el vent la vela) < ll. captare, SeMed 2.3.322
enutjar o prendre peresa < ll. pigere, Regim 3.2.13/101
esposar i prendre per muller < ll. in uxorem accipere, Alex 106r
expugnar i prendre < ll. cepere, Alfons 2.20/19v
furtar i prendre (ms. pendre) < ll. tollere, Ludolf 1.122c8
haver i prendre (un refrigeri) < ll. capere, Efrem 1.1/82a
llicenciar i prendre el comiat d'algú < it. licenziare, Decam 169/171
rebre i prendre < ll. accipere, ValMax 264/2.74
rebutjar i no voler prendre < ll. recusare, Verba 44/189b
saltejar i prendre < ll. invadere, Alex 25v
sobreinduir i prendre < ll. superinducere, Escacs 2.1/28
sostenir i prendre < it. sostenere, Mirall 2.79
[tirar o] prendre < ll. contrahere, Regim 2.2.19/71v
tirar i tolre ms. / prendre ed. < ll. extorquere, Regim 1.2.8/14
usurpar i prendre < ll. usurpare, CiPar A 17/2.18
usurpar o prendre < it. usurpare, Medici 242/145v

considerar i prendre's esment < ll. agere, ValMax 85/1.122
prendre : cf. pres
prenedors i reebedors < ll. rapaces (ed. capaces), Benet C2/6
prenosticar i profetar < ll. ominari, ValMax 416/2.294
prenys i grossa < ll. gravida, Ruff 1.81
preparació o aparellament < ll. praeparatio, Regim 1.2.4/12
preparador, majordom i camarlenc < ll. praeparator, Ludolf 2.41d34
preparar-se i disponer-se < ll. adquiescere, Job 22.21
preposar : cf. proposar
preposar i declarar < ll. praeponere, Benet C2/6
preposar i metre avant < ll. proponere, Isac 90/41v
preposar [o metre devant] < ll. praeferre, Regim 1.4.6/44
preposar i més prear < ll. pondere, ValMax 191/1.272
instituir i preposar < ll. instituere, Ruff 31.45
ordonar i preposar < ll. disponere, ParesA 130/70b6
preposat o denant-posat < ll. praeponi, Benet C2/6
intenció i preposició < ll. propositus, Troya 195/256
qüestió o preposició < ll. oratio, CiPar A 33/5.20
prerogativa : cf. porrogativa
senyoria i prerogativa < ll. principatus, Gesta 32.5/126.4
a pres i prop < it. presso, Medici 187/114
pres i acabussat (pel son) < ll. -, Efrem 2.2/99a
preses o arraigades < ll. perfixa radice, DeModo B 16
pres i arrapat < ll. enectus, Escacs 3.5/110
presa i arrapada < ll. subripere, DeModo B 89
presa i captivada < ll. transducta, Troya 80/112
pres i catiu < ll. captivus, Troya 136/180
pres i cativat < ll. captivus, Troya 136/180
pres i captivat < ll. interceptus, ValMax 229/2.22
presos i captivats < ll. -, CiPar A Ded.141
presos i cativats < ll. -, Psalt 4.4
presa i conquistada (Asia) < ll. capta, ValMax 212/1.302
pres i encadenat < ll. catenatus, StHon 354/13
pres, forçat i detingut < ll. capere, CiPar A 16/2.10
pres i lligat < ll. comprehensus, Salms 9.17
pres i lligat < ll. ligatus, Isac 18v/9
pres i lligat < it. preso, Mirall 2.151
pres i lligat < ll. vinctus, Brevil 193a/44.4
pres i lligat < ll. vinctus, Ruff 19.61
presos i lligats < ll. vincti, Salms 106.10
pres i lligat < ll. vinculatus, Legenda 3.141
pres i rebut < ll. accepto, ParesA 137/76a8
pres i retingut < ll. cogi, Miseria 1.3/130b
presa i soferta (una injúria) < ll. passus, Verba 77/136b
pres i tingut < ll. detinere, Efrem 1.11/95a
apremuda o presa < ll. opprimere, Ruff 33.5
arrapat i pres < it. ratto, Mirall 2.23
detinguts i presos < ll. detenti, Escacs 2.4/50
elegit o pres < ll. assumptus, Josefus 5.2/102d
lligat i pres < ll. possessus, Ludolf 1.114a34
rebut i fet, pres i acabat < ll. suscipere, CiPar A 30/4.87
presa i adquisició < ll. captio, Troya 44/63
presa o caça < ll. praeda, Dieta 61/60v
presa i roberia < ll. praeda, Troya 42/59
despulla o presa < ll. praeda, ValMax 256/2.61
presagi o senyal < it. presagio, Deif 294
prescripció i teneó < ll. prescriptio, FursV 3.201.4
present i acompanyant < ll. comitans, Valter 2.65/25.17
presents i dons < ll. munera, CiOfi 2.63/114
presents i donatius < ll. munera, Job 15.34

do o present < ll. munera, ParesA 127/67a25
do i present < ll. munusculum, ValMax 90/1.129
dons i presents < ll. promissiones, Secre A 141/39v
donatius i presents < ll. munuscula, Ludolf 1.97b38
subornacions i presents < ll. -, Alex 101v
prests i presents < ll. presto, Brevil 211b/149.13
dons i presentalles < ll. munera, ValMax 334/2.182
presentar i donar < ll. tradere, PurPa 6/379
presentar i oferir < ll. obferre, Psalt 2.43
presentar i oferir < ll. obferre, StHon 369/26
demostrar i presentar < ll. ostendere, Isac 70/32v
donar i presentar < ll. munusculum, ValMax 90/1.129
oferir i presentar < ll. offerre, Psalt 2.50
oferir i presentar < ll. praesentare, Ludolf 1.49c4
proferir-se i presentar-se < ll. (obsequium), Secre A 25/1
preservar i guardar < ll. servare, Vita 73/275
preservar i restaurar < ll. servare, ValMax 97/1.141
guardat i preservat < ll. protegi, Jeroni 285/57a6
presidents o regidores < ll. praepositae, DeModo A 48/487.7; 56/496.27
presidents i regidors < ll. praesides, Alfons 2.39/24v
presidi o defensió < ll. praesidium, Jugur 54/24v16
presó i carçre < ll. carcer, Psalt 2.78
presons i càrcers < ll. carceres, Miseria 1.19/183r19
càrcers i presons < ll. carceres, Jeroni E33/29a33
carçres i presons < ll. carceres, Secre B 49/4v
carçres i presons < ll. carceres, StHon 393/84
carçre i presó < ll. -, CiPar A Ded.153
catius o presoners < ll. captivi, ValMax 224/2.15
pressa i cuita i dolor < ll. -, Alex 36v
cuita i pressa < it. fretta, Mirall 1.157
pressures i angoixes < ll. pressurae, Excit 148/173
prest i aparellat < it. apparecchiato, Decam 24/19; 86/87
prest i aparellat < it. apparecchiato, Mirall 1.149
prests i aparellats < ll. parati, Psalt 3.83
presta i aparellada (la mà, a rebre) < ll. porrecta, DeModo A 107/563.2
prest i aparellat < fr. prest, Gral 36/37, 124/128
prests i aparellats < ll. prompti, Josefus 2.1/28a
pus prests i aparellats < ll. promptiores, CiOfi 1.84/42, rep.
prest i aparellat < ll. promptissimus, Psalt 3.31
prests i presents < ll. presto, Brevil 211b/149.13
prestament i tost < it. presto, Mirall 2.162
afable i prest < it. acconcio, Mirall 2.98
prompte i prest < ll. promptus, CiOfi 1.61/30
tost i prestament < ll. cito, Psalt 3.179
prestar i donar < ll. praestare, ValMax 444/2.334
creure o prestar (diners) < ll. credere, FursV 2.221.3
presuli i favor B / adjutori A < ll. praesidium, CiPar 16/2.9
presumir i arrapar a si mateix < ll. usurpare, Dial 1.4/46.24
presumir o confiar < ll. praesumere, Salms7 1103/148v24
assajar i presumir a fer < ll. praesumere, Secre B 59/7v
estimar i presumir < esp. presumir, VallRev 67v36/122.11
voler i presumir < ll. praesumere, Isac 24v/12
presumpció i mala deliberació < ll. -, Alex 58r
presumpció i supèrbia < ll. superbia, Isac 70/32v
presumpció i temeritat < ll. temeritas, Cateri 122/63v
presumpció i ultracuidament < ll. praesumptio, Verba 43/188d, rep.
abrivada i presumpció < ll. praesumptus, ParesA 166/99c19
audàcia i presumpció < ll. audacia, Jeroni C1/61d35
elació i presumpció < ll. elatio, Isac 75v/35
follia i fada presumpció < ll. insipientia, Psalt 3.40

amb orgull i presumpció < ll. arroganter, Pal.la 1.6.10.19
supèrbia i presumpció ed. < ms. ergull, Bla1521
presumtuosament i folla < ll. temere, ValMax 448/2.340
presumtuosos i obstinats < it. presuntuosi, Mirall 1.95
preterir i defallir < ll. praeterire, Psalt 1.41
extintes i preterides A / extintes i ofegades B < ll. extingui, CiPar 18/2.41
pretermetre i lleixar < ll. praetermittere, Excit 2/16
pretor o governador < ll. praetor, ValMax 281/2.103; pl. 159/1.230
pretorie i palau < ll. praetorium, Lignum 25/73
preu i estima < esp. muy rica, VallRev 38r26/70.8
preu i lloguer < ll. pretium, Isac 118/54
preu i premi < ll. pretium, SeMed 3.2.518
preu i redempció < it. prezzo, Mirall 1.53
preu o reemçó < ll. pretium, CiOfi 1.38/21v
honor i preu < ll. laus, Alex 185v
vils i de poc preu < it. vili, Mirall 2.107
sobrepujants i prevalents < ll. praevalentes, Troya 145/192
prevaricadora i trencadora < ll. praevaricatrix, Excit 35/52
prevaricadriu i destruïdora < ll. praevaricatrix, DeModo B 145
prevaricadriu i trencadora (de l'ordre) < ll. praevaricatrix, DeModo B 144
prevaricar o transpassar la llei < ll. praevaricare, Salms7 971/4v27
prevaricar o trencar < ll. praevaricare, Salms7 984/20v5
prevenir o anticipar < ll. praecurrere, ValMax 108/1.160
prevere o sacerdot < ll. sacerdos, Psalt 2.50
prevere o sacerdot < ll. sacerdos, Salms7 1056/100r3
sacerdot o prevere < ll. sacerdos, Jeroni E27/23d6; E49/42b16
sacerdots o preveres < ll. sacerdotes, ValMax 244/2.42
cogitació i previsió precedent < ll. praecogitatio, DeModo A 134/596.26
previst [o proveït] < ll. providus, Regim 2.2.9/65v
prevists [o reconeguts] < ll. praevisi, Regim 3.3.14/123
savi i previst < ll. prudens, Escacs 3.8/127
prevosts i guiadors < ll. duces, Escacs 2.5/63
prim : cf. aprimar
prim i delgat < it. sottile, Mirall 2.72
prims i estrets < ll. minima, Pal.la 2.7.52.14
prim i flac < ll. debilis, Pal.la 3.12.78.14
prim i magre < ll. attenuatus, Ruff 1.161
prims i sotils < ll. macra, Pal.la 1.5.5.19
prim i sotil (ms. soltil) < it. sottile, Medici 177/109
primetes i tendres (crostes) < ll. tenuissimi, Cateri 139/74v
estretament i prima < it. distrettamente, Mirall 1.25
primat i més alt grau < ll. excelsus, Job 36.22
vera o primavera < ll. ver, Dragma 123/47, rep.
primer i major < ll. superior, ValMax 94/1.137
primera i principal (virtut) < ll. prima, AlbLoq 3c/594
primer o principal < ll. prior, Josefus 4.5/83c
primer i principal < ll. principalis, Ludolf 1.28a35
primitius o primers < ll. primitivi, Salms7 1095/141r23
subtilitat o primesa (ms. primea) < ll. subtilitas, Jeroni E48/41c24
primícia i senyoria < ll. primatus, Josefus 1.27/21a
dècimes i primícies < ll. decimae, BfbBa Ll 18.12
delmes i primícies (ed. promícies) < ll. decimae, DelCel P(S) 92.35
primitius o primers < ll. primitivi, Salms7 1095/141r23
prínceps i barons < ll. duces, ValMax 255/2.61
príncep i capellà < ll. pontifex, Josefus Pról./2d
príncep o capità (de lladres) < ll. princeps, Jeroni C6/75c10
príncep i duc < ll. dux, ParesA 164/98a4
princeps i ducs < ll. duces, ValMax 151/1.217
prínceps i majors < ll. principes, ParesA 161/94c12
príncep i major < ll. princeps, Ruff 8.42

príncep o prelat < ll. pontifex, Josefus Pról./2d
prínceps i regidor < ll. dux, Troya 104/134
prínceps i regidors < ll. principes, Brevil 200c/90.4
príncep o regidor < ll. rex, AlbCon 53/84
príncep i rei, duc i guiador < ll. dux, Psalt 1.32
prínceps i senyors < esp. príncipes, VallCor 42.24/43.15
prínceps tirans < ll. tyranni, Ludolf 2.82c25
capitans i prínceps < ll. principes, Ludolf 1.112b35
ducs o prínceps < ll. duces, Josefus Pról./3a
duc, capità i príncep < ll. princeps, Ludolf 1.56c33
magnats i prínceps < ll. principes, Job 29.9
magnats i poderosos prínceps < ll. principes, Job 3.15
precel.lent i príncep < ll. princeps, CiOfi 1.64/41v
rei i príncep < ll. princeps, Alfons 1.58/14
rei i príncep < ll. rex, Psalt 2.78
tiran o cruel príncep < ll. tyrannus, Comloq 1.3.19/46b30, rep.
principals o caps < ll. principes, Josefus 3.12/66d
principals i majors (de la ciutat) < ll. principales, Ruff 5.17
fer capità i principal < ll. praeficere, ValMax 83/1.119
fonament i principal < ll. fundamentum, Job 4.19
majors i principals < ll. maiores, ValMax 164/1.237
primera i principal (virtut) < ll. prima, AlbLoq 3c/594
primer i principal < ll. principalis, Ludolf 1.28a35
primer o principal < ll. prior, Josefus 4.5/83c
regidor o principal < it. reggente, Corba 1229/92
[principant o] senyorejant < ll. principans, Regim 2.1.6/50
principat i capitania < ll. dux, ValMax 337/2.185
principat i majoria < ll. principatus, Ruff 8.35
principat o regiment < ll. principatus, Brevil 192b/39.7
principat i regne < ll. regnum, Alex 60v
principat o senyoria < ll. principatus, Comloq 1.3.1/21b10
[principat o] senyoria < ll. principatus, Regim 1.1.10/7; 2.12/17; 3.2.2/94v
imperi i principat < ll. principatus, CiOfi 1.26/16
imperi i principat < ll. -, Alex 91r
senyora i principessa (ciutat) < ll. princeps, ValMax 241/2.38
principi i cap < ll. caput, CiOfi 2.75/120
principi i començ ed. < ms. començament, Bla1521
principi o començament < ll. initium, Salms7 1096/142r4
principi o començament < ll. initium, ValMax 95/1.138
haver principi i començament < ll. nasci, Psalt 1.34
principi i començament < ll. origo, Secre A 90/24
principi o començament < ll. origo, ValMax 69/1.99
principi o començament < ll. principium, Jeroni E13/9c10
principi [o començament] < ll. principium, Regim 1.1.2/2; 1.4/3; pl. 3.1.9/87v
principis i començaments < ll. principia, Secre A 27/2v
principi i començament < ll. principium, Spec B 3/22.33
cap i principi < ll. caput, Psalt 2.86
cap i principi < ll. caput, SeThe 677/91v
començament o rel / principi o rel ed. < ll. radix, Regim 3.1.18/92
fonament i principi < ll. -, Econ 2.98
començar i tenir principi < ll. incipere, Ludolf 1.7b18
prioritat [o prioria] < ll. prioritas, Regim 2.1.3/47v
prioritat [o prioria] < ll. prioritas, Regim 2.1.3/47v
sentina o privada < it. sentina, Medici 173/105
ús i privadea < ll. usus, Jeroni C1/61d33
privar i separar < ll. privari, OraCa 1.155
fallir i privar (d'un desig) < ll. fraudari, Jeroni 285/57b6
esllanguir i privar de vista < ll. languere, Excit 133/157
privat i apartat < esp. privado, VallCor 57.5/58.18
privadament i apartada < ll. privatus, ValMax 375/2.238

privats i desesperats < it. privati, Mirall 2.111
privat i foragitat < it. eccetto, Medici 95/60
privat i foragitat < ll. expers, ValMax 217/2.5
privat i foragitat < ll. praeterire, ValMax 169/1.243
privat i foragitat < it. privati, Mirall 2.101
privat i llunyat < ll. privatus, Excit 150/176
privades i particulars < ll. privatim, ValMax 57/1.82
[privat o] propri < ll. proprius, Regim 1.1.7/5v
privat i remogut < it. privato, Mirall 2.150
privat i separat < ll. carere, SeMed 3.2.549
privada i singular < ll. privata, ValMax 103/1.150; 112/1.166
privat i súbdit < ll. privatus, CiOfi 1.124/67
bandejat i privat de terra < ll. exul, SeHer 269/25
desert i privat (d'ajuda) < ll. desertus, ValMax 203/1.290
destituït o privat < ll. destitutus, ValMax 268/2.82
exempt o privat < ll. expers, Jeroni E6/3d4
òrfens i privats < ll. orbati, CiOfi 2.6/85v
orfe i privat de pare < ll. orbatus, Jeroni E56/48a26
separat o privat < ll. -, Psalt 1.21
singulars i privades < ll. privata, SeThy 218/63v
singular i privat < ll. privatus, ValMax 292/2.119
benefici i privilegi < ll. beneficium, ValMax 278/2.97
proceir [o eixir] (ms. ixir) < ll. procedere, Regim 3.1.7/86v
proceir i eixir (ms. exir) < ll. procedere, Revel 10/11a
proceir o eixir < ll. oriri, ValMax 210/1.300
proceir i succeir < ll. procedere, Troya 110/143
eixir i proceir < ll. procedere, OraCa 1.151
nèixer i proceir < it. nascere, Decam 86/88
nèixer i proceir < ll. nasci, DeModo A 13/442.17
nèixer i proceir < ll. oriri, Jeroni E18/15a36
venir i proceir < ll. procedere, Secre A 25/1
procel.les i ondes < it. procelle, Mirall 2.173
causa o procès < ll. quaestio, ValMax 372/2.234
cors o processions < ll. chori, Josefus 7.4/152
procrear i engenrar < ll. procreare, CiOfi 1.54/27v
procuració i execució (d'un negoci) < ll. procuratio, CiOfi 2.75/120
procurador i tutor < ll. procurator, Ludolf 1.80b4
aumentador o procurador < ll. curator, Econ 2.606
qüestor o procurador < ll. quaestor, ValMax 220/2.9
anagant i procurant (ms. purcurant) (el diable) < ll. instigante, Verba 14/113d
feent i procurant ('degut a') < ll. faciente, Verba 18/115c
procurar i percaçar < ll. conscire, Verba 44/189c
administrar i procurar < ll. ministrare, Psalt Dedic.
cercar i procurar < it. procurare, Mirall 2.95
regnar i procurar (en un ofici) < ll. regnare, Escacs 2.6/70
luxuriós i pròdig < ll. prodigus, Alfons 1.2/4v
prodigalitat [o degastament] < ll. prodigalitas, Regim 1.2.17/20v
prodigalitat i llargició < ll. largitio, CiOfi 2.63/114, rep.
prodigi i meravella < ll. prodigium, ValMax 25/1.38
prodigis o senyals < ll. prodigia, ValMax 26/1.40
senyals i prodigis < ll. prodigia, Salms 45.9
produir i donar (fruites) < ll. -, Econ 1.177
fer i produir i gitar defora < ll. producere, Alex 148v
produir i mostrar < it. produrre fuori, Decam 43/39
proesa i llarguesa < ll. largitas, Comloq 1.3.8/33d21
vils i profanes coses ed. < ms. viltats, Eix1523 c.348
proferir-se i presentar-se < ll. (obsequium), Secre A 25/1
dir i proferir (en paraules) < ll. prorumpere, Cateri 152/82v
profeta o devinador < ll. propheta, Alex 4v
prenosticar i profetar < ll. ominari, ValMax 416/2.294

profit i necessitat < ll. utilitas, Isac 57v/27v
profit i salut < ll. salus, Josefus 3.1/53b
profit i salut < ll. salus, ValMax 202/1.288
profit i utilitat < ll. profectus, DeModo B 156
profit i utilitat < ll. utilitas, Alex 160r
profit i utilitat < ll. utilitas, CiOfi 1.150/78v
bé i profit < it. bene, Decam 119/120
fruit i profit < ll. fructus, DeModo A 108/562.21
guany i profit < ll. lucrum, OraCa 1.151
mèrit i profit < it. merito, Mirall 1.57
honor i profit < it. onore, Decam 100/101
coses de gran pes... i profit o perill < ll. aliqua praecipua, Benet C 3/7v
salut i profit < ll. salus, ValMax 444/2.334
útil i profit ed. < ms. guany, Eix1523
a utilitat i a profit < ll. ad commodum, FursV 2.144.7
utilitat i profit < ll. utilitas, Alex 159v
utilitat i profit < ll. utilitas, DeModo B 127
utilitat i profit < ll. utilitas, Excit 130/154
utilitat i profit < ll. utilitas, FursV 4.125.19
utilitat i profit < ll. utilitas, Isac 24/11v
utilitat [o/i profit] < ll. utilitas, Regim 1.1.3/2v; 2.11/16
utilitat i profit < ll. utilitas, Revel 243/84b
utilitat o profit < ll. utilitas, Salms7 1018/58r14
vans i sens profit < ll. inanes, Excit 89/109
vanes i sens tot profit < ll. supervacuus, DeModo A 130/590.13
útil i profitable < ll. utilis, CiOfi 1.91/47
inútils i no profitables < ll. obesse, CiOfi 2.12/88
profitar : cf. aprofitar
profitar i edificar < ll. aedificare, Ruff 7.427
profitar i millorar < ll. proficere, Ruff 7.86
profitar i reverdir (les virtuts) < ll. vernare, Cel.la B 247/72a
profitar i valer < ll. prodesse, AlbCon 126/157
profitar i valer < ll. proficere, Pal.la 3.28.106.17
valer i profitar < it. giovare, Mirall 1.37
valer i profitar < ll. prodesse, AlbCon 26/58
profitós i molt bo < ll. utile, Josefus 5.11/115c
profitós i discret (consell) < ll. discretum, Troya 52/74
és profitós i necessari (a algú) < ll. expedit, Troya 241/315
profitós i útil < ll. utilis, Josefus 4.7/92b
profitós i de gran utilitat < ll. utilior, DeModo B 117
bo i profitós (consell) < ll. utilis, Brevil 191b/32.23
bo i profitós < ll. utilis, Josefus 1.11/50b
cosa bona i profitosa < ll. utilitas, Isac 120/54v
convinentment o profitosa < ll. commode, AlbCon 78/110
cosa damnosa i no profitosa < ll. damnum, Isac 120/54v
necessària i profitosa < it. utile, Mirall 2.56
plasent i profitosa (vida) < ll. florida, AlbCon 4/33
saludable i profitós < ll. salutaris, Psalt 3.54
segur i profitós < ll. tutus, Troya 122/160
suficients i profitoses B <.it. utile, Besti 23/51.17/18.17
útil i profitós < ll. proficuus, Ludolf 1.77d25
útils i profitoses ed. < ms. profitoses, Eix1523
útils i profitoses ed. < ms. santes, Eix1523 c.377
útil i profitosa < ll. utilius, Benet B 3/39.22
útils i profitoses A / suficients i profitoses B < it. utile, Besti 23/51.17/18.17
útil i profitosa < ll. utilis, Cateri 121/62v
útil i profitós < ll. utilis, Econ 2.603
útil o profitós < it. utile, Mirall 1.27
útils i profitosos < ll. utilia, Provid 2/16
útil i profitosa < ll. utilis, Secre A 26/1v

inútils i no profitosos < ll. inutilis, Comloq 1.4.2/48d40
inútil i no profitós < it. inutile, Mirall 1.25
valer i ésser profitós < ll. valere, DeModo A 16/447.7
profundes i llargues (arels) ed. < ms. grans, Eix1523 c.365
baix i profunde ed. < ms. baix, Eix1523 c.363
profunditat o pregonesa < ll. profunditas, Jeroni 282/53c10
pregonees i profunditats < ll. profunda, Excit 8/22
progènie i generació < ll. progenies, Ludolf 1.67a35
progenitors i antecessors < ll. avi, SeHer 339/27v
prohibir i vedar ed. < ms. vedar, Eix1523
prohibir o vedar < it. vietare, Medici 37/22v
prohibir (ed. prohibuir) o vedar < ll. impedire, ValMax 5/1.21
vedar o prohibir < ll. vetare, CiPar A 36/5.64
vedar i prohibir i no voler < ll. vetare, DeModo B 165
prohibits o vedats < ll. perhiberi, Salms7 1076/122v4
prohibit i vedat < ll. prohibi, DeModo B 126
prohibida i vedada < it. vietata, Mirall 1.124
prohibida o vedada < ll. -, CiPar B 20/1.21
pus proïsmes i acostats < ll. constrictius, DeModo B 13
proïsmes i veïns < ll. proximi, Salms7 1042/84v3
acostats i proïsmes < ll. propinqua, Jugur 89/42r21
prolixa i llonga < ll. prolixum, Excit 2/16
difusament i prolixa (parlar) < ll. -, ValMax 106/1.155
més llargament i prolixa (orar) < ll. diutius, Cateri 135/71v
prolixitat o llonguesa < ll. -, OraCa Dedic.142
diferir i prolongar ed. < ms. alongar, Eix1523 c.330
promissió o prometença < ll. promissio, Salms7 1065/109v6
prometre i jurar < ll. iurare, Troya 24/33
afermar i prometre < ll. adfirmare, ValMax 276/2.95
afermar i prometre < ll. asserere, StHon 352/9
convenir i prometre < ll. promittere, Troya 115/151
dedicar o prometre a Déu < ll. dicare, Josefus 11.5/248a
dir i prometre < ll. dicere, Troya 21/30
jurar i prometre < ll. obferre, ValMax 228/2.21
votar i prometre < ll. vovere, DeModo B 147, rep.
promissió o prometença < ll. promissio, Salms7 1065/109v6
vot o promissió < ll. votus, Isac 27v/13
vots i promissions < ll. vota, Troya 55/79
eixecar i promoure < ll. extollere, Jugur 65/30r8
elegir i promoure (al consolat) < ll. fieri, ValMax 189/1.269
exalçar i promoure < ll. extundere, ValMax 136/1.196
observador i promovedor < ll. custos, ValMax 85/1.121
tribu o defensador i promovedor del poble < ll. tribunus, ValMax 286/2.110; pl. 299/2.129
prompte i aparellat < ll. promptus, Provid 8/92
prompta i aparellada < ll. velox, DeModo A 95/544.10
prompte i ardent (a ben fer) < it. pronto, Medici 178/107v
prompte o espatxat < ll. promtus, ValMax 325/2.170
prompte i prest < ll. promptus, CiOfi 1.61/30
clar i prompt (ed. pront) (el raig del sol) < it. conte, Dant 3.2.56
expedit i prompte (a la batalla) < ll. excussus, Salms 126.4
promptuosa i elada (pensa) < ll. elata, Isac 17/8
pronunciar i parlar < ll. pronuntiare, Dial 2.16/128.1
determinar i pronunciar (lleis) < ll. dicere, ValMax 283/2.105
parlar [o pronunciar] < ll. proferre, Regim 2.2.7/63v
traure del fondo cor i pronunciar < ll. eructare, Salms 118.171
prop i acostat < ll. proximus, ValMax 58/1.84
prop o entorn < ll. in circuitu, Ruff 7.154
après o prop < it. presso, Medici 187/114
veí i prop < ll. -, Alex 5v
oferir i properar (a Déu) < ll. offerre, Efrem 1.12/96d

propi, propietat : veg. propri, proprietat
propiciació o misericòrdia < ll. propitiatio, Salms7 1114/159r19, rep.
propici i placable < ll. propitius, Ludolf 1.9c9; 136c32
fats i propietats < ll. fata, Alex 3v
propinc i acostat < ll. propinquus, Excit 108/130
propinque i acostat < ll. propinqui, Ludolf 2.32b35
parents i propinques < ll. consanguinei, Ludolf 1.61c17
parent i propinc < it. propinquo, Mirall 2.156
proporcionables i mesuratius < ll. compositio, CiOfi 1.98/48
proporcionada [o igual] < ll. proportionabilis, Regim 1.2.11/16v
[igualades o] proporcionades < ll. proportinare, Regim 1.2.19/22v
proposar : cf. preposar
proposar i metre... denant < ll. anteponere, CiOfi 2.69/116v
proposar i raonar < ll. contionare, ValMax 397/2.267
ésser dit o proposat < ll. obiectum esse, FursV 4.10.15
dit i proposat < ll. proponere, StHon 352/9
proposició i arenga < ll. contio, ValMax 397/2.267
proposició o argument < ll. argumentum, CiPar A 2/Pròl.20
proposició i preïcació < ll. oratio, Jugur 86/41r3
paraules o proposicions premisses o proposades < ll. praemissa, Regim 1.2.8/14
propòsit i entenció < ll. speculatio, Regim 1.1.12/8v
consell i propòsit < it. consiglio, Decam 211/211
enteniment i propòsit < ll. propositum, Basili 691/79d
gravitat o ferm propòsit en bé < ll. gravitas, ValMax 295/2.123
voler i propòsit < it. animo, Decam 589/602
vot i ferm propòsit < ll. votum, Ludolf 1.20a10
voluntat, enteniment i propòsit < ll. propositum, DeCura A 243
propri i familiar < ll. domesticus, ValMax 150/1.216
propri i particular < ll. privatus, ValMax 191/1.272
és propri i pertanyent < ll. attinet, CiOfi 1.110/60
[privat o] propri < ll. proprius, Regim 1.1.7/5v
proprietats i natures < it. nature, Besti 20/45.11
terres i possessions i proprietats < ll. proprietates, Alex 90v
pròspera o bona (fortuna) < ll. prospera, ValMax 78/1.111
pròspera o favorable < ll. parcere, SeMed 3.2.432
prosperament i meravellosa < ll. prospere, ValMax 159/1.229
pròspera i plasent (vida) < ll. prospera, ValMax 202/1.288
plasent i pròspera (fortuna) < ll. blanda, Africa 266/50
prosperant i gloriós < ll. prosper, ValMax 295/2.124
crèixer prosperant < ll. frui, SeHer 34/14
prosperitat i benauirança < ll. felicitas, ValMax 210/1.298
prosperitat i benaventurança < ll. felicitas, ValMax 53/1.75
haver prosperitat o benaventurança < ll. prosperare, Regim 1.3.10/38v
prosperitat i fortuna bona < ll. salus, ValMax 29/1.42
felicitat o prosperitat < ll. felicitas, ValMax 41/1.59
prostituir o corrompre < ll. prostituere, Arra 961/149
prostituïda o corrompuda < ll. prostitutus, Arra 954/130
prostrar i aterrar < ll. -, ValMax 326/2.171
prostrar i enderrocar < ll. prostrare, Psalt 1.62
prostrar i enderrocar i anul.lar < ll. prostrare, Psalt 2.30
prostrar-se i humiliar-se ed. < ms. humiliar-se, Eix1523 c.321
prostrar o inclinar < ll. prostrare, ValMax 209/1.297
humiliar i prostrar-se ed. < ms. humiliar, Eix1523 c.336
prostrat i abaixat < ll. iacere, CiPar A 27/4.22
prostrat i abatut < ll. -, Job 16.22
prostrada i molt aminvada < ll. prostrati, ValMax 256/2.62
prostrats (ms. prostats) i aterrats < ll. strare, DeModo A 97/547
prostrat (ms. prostat) o gitat < ll. prostratus, Salms7 1040/82r8
prostrat (ms. prostat), jaent < ll. prostratus, ParesA 131/71b11
humil i prostrada < ll. supplex, SeThe 666/91

protecció i guarda < ll. protectio, Excit 57/77
guarda i protecció ed. < ms. guarda, Bla1521
guàrdia i protecció < ll. custodia, ValMax 274/2.93
protector i defensador < ll. fautor, ValMax 252/2.55
proterva i gran summa bondat ed. < ms. alta bonea, Eix1523 c.357
prou i assats < ll. satis, Excit 53/72
prou i moltes coses < ll. multa, DeModo B 130
guany o prou < ll. lucrum, FursV 2.214.2
utilitat i prou (ms. C profit) < ll. utilitas, FursV 4.15.32
utilitat i prou < ll. utilitas, FursV 4.126.6
prous i ardit (cavaller) < ll. -, Alex 134r
estudiós i prous < ll. studiosus, Amor 29.26
gentil i prous cavaller < ll. -, Alex 184v
llargs i prous < ll. largi, Comloq 1.3.8/33c39
valent i prous < ll. pollens virtutibus, Jugur 6/1v30
esprovament i prova < ll. experimenta, Verba 46/190a
senyal i prova < ll. indicium, ParesM 56/62b2
argument o provació < ll. argumentum, Salms7 1079/124v11
exercitació i provament < ll. exercitatio, Isac 119v/54v
provar i assejar < ll. provare, Verba 23/119b
provar i assajar < ll. retentare, Valter 3.4/27.4
provar i declarar < ll. complecti, ValMax 253/2.58
provar i declarar < ll. probare, Ludolf 1.132b13
provar i demostrar < ll. demonstratio, Ludolf 1.118d41
provar o demostrar < ll. probare, Dial 1.5/56.7
provar i elegir < ll. probare, AlbCon 61/93
provar i esperimentar < ll. experire, Provid 30/109
provar i examinar < ll. probare, Ruff 7.67; p.p. 1.277
provar i lloar < ll. probare, Troya 37/52
provar, mostrar i reputar < ll. comprobare, Valter 1.33/19.11
exercer o provar (forces) < ll. exercere, Troya 136/179
esperimentar o provar < ll. experiri, ValMax 431/2.315
mostrar o provar (drets) < ll. ostendere, FursV 4.42.4
sentir i provar < it. sentire, Mirall 1.44
tastar i provar < it. saggiare, Mirall 1.169
provat i acostumat < ll. consuetudo, Pal.la 1.6.7.9
provat i assajat < ll. probare, Miseria 1.17/134d
provat i examinat < ll. examinari, Isac 18v/9
no provats ni savis < ll. imperiti, Fronti 1.11.13/15
certa i provada < ll. certissima, ValMax 74/1.105
examinada i provada < ll. examinari, Isac 72v/33v
noble i provat < ll. conspicuus, Troya 149/198
provident [o proveïdor] < ll. providus, Regim 1.2.8/14, rep.
proveir i alimentar < ll. tueri, CiPar A 45/6.52
proveir i dispensar < ll. dispensare, DeModo B 126
percaçar i proveir < it. ricorrere, Mirall 1.122
proveïts i guarnits < ll. praemuniti, Troya 105/135
previst [o proveït] < ll. providus, Regim 2.2.9/65v
sustentat i proveït < ll. sustentare, GuidoCo 14.25/534
nèixer i provenir < ll. nasci, CiPar A 20/3.34
[proverbialment o] comunament < ll. proverbialiter, Regim 1.1.8/6
proverbi i paraula (de Déu) < fr. parole, Sidrac 47v/129.27
proverbis i semblances < ll. parabolae, BíbBa Mc 4.2
proveure i davant haver < ll. providere, Escacs 2.4/53
providència i governació < ll. providentia, Secre B 54/6
providència [o provisió] < ll. providentia, Regim 1.2.8/14
indústria i providència < ll. electio, Pal.la 1.6.6.25
provident [o proveïdor] < ll. providus, Regim 1.2.8/14, rep.
província o regió < ll. provinciae, Pal.la 1.6.7.8
províncies o terres < ll. provinciae, Benet C1/5v

regió o província < ll. provincia, Pal.la 3.18.87.12
terra i província < ll. provincia, Josefus 10.13/238b
terra i província < fr. province, Sidrac 10/3.3
provisió i manteniment < ll. escae, Job 36.31
davant-visió i provisió < ll. praevisio, DeModo B 134
providència [o provisió] < ll. providentia, Regim 1.2.8/14
commoure i provocar ms. / moure ed. < ll. incitare, Regim 1.4.2/40v
provocar i avalotar < ll. provocatio, ValMax 441/2.330
provocar i escommoure < it. provocare, Mirall 1.47
provocar i fer llevar (baralles) < it. provocare, Medici 15/9
provocar o sobrar < ll. superare, Isac 19/9
provocat i escomès < it. provocato, Medici 173/105, 221/136
provocada i somoguda (la mar) < ll. provocatus, SeMed 3.3.615
prudència [o saviesa] < ll. prudentia, Regim Pròl./1; 2.1.6/49v
prudència o saviesa < ll. prudentia, ValMax 270/2.84
discreció i prudència < ll. ratio, Ludolf 1.132b4
sol.licitud i prudència < ll. (cavendum est), Ludolf 1.139a39
prudents i avisats < ll. prudentes, Jugur 49/22r11
prudents i avists < ll. prudentes, Escacs 2.4/47
prudent i savi < ll. prudens, Escacs 2.4/47
prudent [o savi] < ll. prudens, Regim 1.2.31/30
filòsof astut i prudent < ll. stoicus, Brevil 210b/144.12
cautelós i prudent < ll. astutus, DeModo B 136
[savis o] prudents < ll. prudentes, Regim 1.2.2/10
must, vi i pruent < ll. merum, Provid 20/103
pruïna i escalfament < ll. pruritus, Miseria 1.4/168r16
enuig i pruixívol (ms. perxevol) < pr. emportunitat, Matfre 87v
psalmejar (ms. salmejar) i lloar < ll. psallere, Jeroni C2/63c1
psalmejar i estar en oració < ll. psalmodia, Efrem 2.2/99v
dir psalms o psalmejar < ll. psallere, Spec A 8/125.8
en lloc públic i manifest < ll. in palam, BíbBa Jo 7.4
públicament i no en amagat < ll. in publico, Ludolf 2.90b36
públic i manifest < ll. publicus, ValMax 290/2.116; fem. 241/2.39
públicament i manifesta < ll. publice, Brevil 196d/67.16
públicament i palesament < it. palese, Mirall 1.152
manifests i públics < ll. publici, Cateri 118/61v
publicació i manifestació < ll. publicatio, Verba 47/190d
ordenar i publicar (lleis) < ll. ferre, ValMax 93/1.135
publicària o fornicària (dona) < ll. fornicaria, Josefus 4.7/87c
publicat i manifestat < ll. professa, SeMed 2.1.150, rep.
pudent i fétida (malaltia) < ll. foetidus, Ludolf 1.142d12
pudents i lletges < it. puzzolenti, Mirall 2.79
pudent i pudrit < it. fetido, Corba 1241/105
fétida i pudenta < ll. foetor, Ludolf 2.116b38
immunde i pudent < ll. foetidus, Psalt 2.51
lleig i pudent < ll. pollutus, Dial 3.15/203.18
vil i pudent < ll. foetidus, Isac 132/59v
púdicament i modesta < ll. pudice, Ludolf 2.75b6
casts [i púdics i guardadors de vergonya] < ll. casti, Regim 1.2.15/19v
[honest o] púdic [i vergonyós] < ll. pudici, Regim 1.2.15/19v
pudicícia i castedat < ll. pudicitia, Escacs 3.4/99, rep.
pudicícia (ed. pudícia) o castedat < ll. pudicitia, ValMax 270/2.85
honestat i pudicícia < ll. pudicitia, ValMax 275/2.93
haver mala olor o pudir (ed. podir) < ll. odor est horrendus, Pal.la 12.20.233.19
olre i pudir < ll. foetere, Miseria 1.1/167r10
corrupció i pudor < ll. foetor, Arra 966/160
feditat o pudor < ll. foeditas, Salms7 1033/74v2
immundícies, lletgeses i pudors < ll. immundiciae, FursV 3.217.6
puerícia [o infantesa] < ll. pueritia, Regim 1.2.31/29v
puerils [o infants] < ll. pueriles, Regim 1.2.30/29

puerils o infantils (anys) < ll. pueriles, Troya 15/22
tendre i pueril < ll. tener, ValMax 109/1.161
pugnes i batalles < ll. certamina, Cateri 163/88
pugnes i batalles < ll. proelia, Cateri 119/61v
[pugna o] batalla < ll. pugna, Regim 1.2.32/30v
pugnar o batallar ms. / combatre ed. < ll. bellare, Regim 1.2.29/28v
pugnar o batallar ms. / contrastar ed. < ll. expugnare, Regim 2.1.4/48
pugnar o batallar < ll. pugnare, Benet C1/5
pugnar i combatre < it. pugnare, Medici 23/14
puig o munt < ll. mons, Alex 69r
mont o puig < ll. mons, Alex 168v
puixants i poderosos < it. poderoso, Decam 284/288
puixant i poderós < ll. potens, Kempis 2.9/1970
puixants i rics < ll. -, SeThe -/88
escales o pujada < ll. ascensus, Josefus 8.3/179b
usura i pujament i conquist i renou < ll. usura, DelCel S 88.28
pujant i elevant-se < ll. crescendo, DeModo A 84/529.30
pujar i treure (terra d'una fossa) < ll. egerere, ParesM 59/64c2
anar-se'n i pujar-se'n < it. salire, Mirall 1.25
elevar i pujar ed. < ms. pujar, Bla1521
exalçar-se o pujar-se < ll. extollere, Jeroni E61/51c26
muntar i pujar < pr. montar, Matfre 36
muntar i pujar < ll. transcendere, Cel.la B 249/74a
pujat en alt o exalçat < ll. sublimi, Miseria 2.29/2155r22
llevat i pujat < ll. levari, DeModo B 97
pulcrituts i belleses ed. < ms. (bell), Bla1521
pulcritut i bellesa ed. < ms. bellesa, Eix1523
pulcrituts i belleses < ll. pulchritudo, DeModo B 150, rep.
pulcritut i bellesa < ll. pulchritudo, Psalt 1.31
campas i pulgó < ll. campas, Pal.la 1.35.37.9
pulsació i revolució < ll. pulsio, Troya 9/15
punct : cf. punyir
ésser puncta i tocada (l'ànima) < ll. compungi, Dial 3.34/248.4
punicions [i venjances] < ll. vindictae, Regim 1.2.27/27
impunits o sens punició < ll. impunes, Jeroni E16/13a30
venjança o punició < ll. ultio, Salms7 1029/70r16
venjances o punició < ll. vindicta, Excit 91/111
punidor o venjador < ll. punitor, ValMax 236/2.31
jutge i punidor < ll. vindex, ValMax 86/1.123
compuncció o puniment < ll. compunctio, DeModo A 28/460.2, rep.
pena i puniment < pr. pena, Matfre 54v
punir i corregir < ll. -, Alex 104v
refrenar i punir < ll. opprimere, ValMax 89/1.127
punits i turmentats < it. puniti, Mirall 2.129
castigat i punit < ll. puniri, Cateri 120/62
judicat i punit < it. giudicato, Mirall 2.101
en un punt o moment < ll. in puncto, Salms7 1026/66v27
moment o punt (entre vida i mort) < ll. momentum, ValMax 252/2.55
puntualment o de tots punts < ll. punctualiter, Regim 1.2.13/18
forats i punxades < ll. puncturae, Medit 1292
punxós i espinós < ll. pungitive, Dieta 27/17v
helar i metre sa punya < ll. anhelare, Troya 136/180
punyal o daga < ll. pugio, ValMax 139/1.201
entendre i punyar < fr. baer, Tresor S 3.38.1
aguda o punyent (dolor) < ll. acutus, Revel 95/34b
gonella aspre i punyent < fr. haire, Gral 92/95
agullons i punyiments < ll. stimulus, ValMax 435/2.321
agullonaments i punyiments < ll. stimuli, Isac 24/11v
punyir i agullonar < ll. pungere, Psalt 3.29
punyir i estimular < ll. pungere, Psalt 3.44

punyir i picar < it. pungere, Mirall 2.97
estimular o punyir < ll. stimulare, Salms7 1027/68r9
ferir i punyir < ll. compungere, Ruff 8.52
fig i puny (l'espina) < ll. configitur, Salms7 1015/55v3
mordre i punyir < ll. mordere, Troya 81/114
punyit : cf. punct, compunt
punyit i agullonat < it. punto, Medici 6/4
punyit i ferit al cor < ll. compunctus, Ruff 1.418
punyit i picat (el cavall) < it. punto, Medici 6/4
punyit i tocat < ll. compungi, Efrem 1.2/83b
punyit i tocat (en son cor) < ll. compunctus, Ruff 19.19
punyits i tocats i havent compuncció < ll. compuncti, Efrem 1.3/84d
punyida i tocada < ll. compuncta, Verba 34/126a
punyida i tocada < ll. reseri, Efrem 2.1/98b
agullonats i punyits < ll. pungi, Isac 131/59
picats i punyits (de vespes) < it. stimolati, Dant 1.3.65
pupil.la (ed. popilla) o lilla (?) < ll. oculus, ValMax 5/1.21
pur, blanc i nèdeu < ll. mundus, Psalt 3.3
pus pur i clar < ll. purior, Spec A 4/120.9
pura i innocent < ll. innocens, SeThe 668/91
pura i integra < ll. inviolata, Brevil 201b/95.3
pura i integra (ms. entegra) < ll. inviolata, ValMax 178/1.254
pura i lleial (voluntat) < ll. pura, Africa 445/61
pur i lluminós (cel) < ll. purus, SeMed 1.1.30
purs i mundes < ll. immaculati, Comloq 1.7.1/65c25
pura i munda < ll. munda, Isac 81v/38
pur i munde < ll. mundatus, Isac 96/44v
pur i nèdeu < ll. impolutus, Efrem 1.2/84b
pur i nèdeu < ll. mundus, Arra 964/155
pur i nèdeu < ll. purus, Efrem 2.2/99d
pur i nèdeu < ll. purus, Excit 25/40
pura i nèdea < ll. pura, Ruff 1.280; 1.630
purs i nets < ll. impollutus, Basili 687/77c
pures i netes (mans) < ll. innocuae, SeHer 740/36
pur i net < ll. mundus, DeModo A 57/499.14; fem. 28/460.26
pur i net < ll. mundus, Psalt 3.3
pur i net < ll. mundus, StHon 362/19
pura i neta (consciència) < ll. optima, Ludolf 1.127c40
pur i net < ll. purus, Excit 91/111
pura i neta < ll. pura, Kempis 1.2/140
pur i net < it. puro, Mirall 2.72
pura i sencera < it. sinceramente, Mirall 1.44
pur i seré (l'aire) < ll. serenus, Josefus 3.6/57c
pur i verge i net (cor) < fr. virge, Egipte 244/151.1
cast i pur < ll. castus, DeModo A 170/645.8
casts i purs < it. puri, Mirall 1.70
clara i pura (veritat) < ll. pura, AlbLoq 4b/597
munda i pura < ll. munda, Jeroni E27/23d16
nèdeus i purs < ll. puri, Escacs 3.7/121
nèdea i pura < ll. pura, Ruff 1.302
neta i pura < ll. immaculata, Arra 969/167
net i pur < ll. mundus, DeModo A Pròl./426.5; fem. 15/445.14
net i pur < it. netto, Medici 178/107v
neta i pura < ll. pudicus, DeModo B 11
purga (ms. porga) o medicina < ll. medicina, Dieta 72v/73v
purga o medicina < it. medicina, Mirall 2.76
purgació i denejament < ll. purgatio, Psalt 2.86
purgadora i denejadora < ll. purgatoria, PurPa Int./101
purgament o denejament < ll. purgatio, Pal.la 4.15.140.26
purgar i denejar < ll. emendare, Psalt 2.51

purgar i denejar < ll. permutare, BíbBa Mt 3.12
purgar i denejar < ll. purgare, BíbBa Ll 3.17
purgar i denejar < ll. purgare, GuidoCo 10.19/364
purgar i denejar < ll. purgare, Pal.la 2.2.50.17
purgar i denejar < ll. purgare, Psalt 2.51
purgar i denejar < ll. purgare, Secre B 66/9
purgar i denejar < ll. purgare, Troya 48/69
purgar (ed. porgar) i exercitar < ll. purgare, Africa 406/58
purgar i llavar (ms. levar) < ll. purgare, Josefus 3.12/65d
purgar i mundar < ll. mundare, Isac 93v/43v
purgar i fer mundes < ll. emendare, Ludolf 2.86c22
denejar i purgar < ll. purgar, Troya 46/66
gitar i purgar (l'arbre els fulls) < ll. abicere, Isac 140v/62v
netejar i purgar < ll. permundare, Ludolf 1.75a36
purgats i denejats < ll. purgati, DeModo A 105/557.26
purgat i denejat < it. purgato, Medici 266/159v
purgats i guarits < ll. curari, ParesA 148/82b22
purgat i nedejat < ll. purgari, PurPa 1/222, 20/969
desencolpats i purgats (d'un crim) < ll. purgare, FursV 2.83.13
finíssim i purgatíssim < ll. mundissima, Job 28.19
purificació i bany < ll. balneum, Cel.la B 248/73a
purificació o denejament < ll. purificatio, Salms7 1060/105r13
mundació i purificació < ll. mundatio, Revel 129/44c
purificar i denejar < it. purgare, Medici 149/92
denejar i purificar < ll. emendari, Jeroni E21/18d31
denejar, llavar i purificar < ll. lavare, DeModo B 153
llavar i purificar < ll. abluere, GuidoCo 10.17/355
mundar i purificar < ll. mundare, Isac 25v/12v, rep.
mundar i purificar < it. mondare, Mirall 2.135; 140
nèdeu i purificat (cor) < ll. purificatus, Efrem 1.11/95a
puritat i mundícia < ll. munditia, Isac 101/46v, rep.
puritat i nedesa < ll. puritas, Efrem 1.7/88c
puritat i nedesa < ll. puritas, Verba 31/184d
mundícia i puritat < ll. emundatio, DeModo A 85/531.11
mundícia i puritat < ll. munditia, Isac 32/15v, 38/18
mundícia i puritat < it. mondizia, Mirall 2.140
mundícia i puritat < ll. munditia, Psalt 3.59
mundícia i puritat < ll. puritas, Psalt 2.51
nedesa i puritat < ll. munditia, Cel.la A 248/38
nedesa i puritat < ll. -, Vita 17/103
nedetat (ms. nadeatat) i puritat < ll. nitidus, Cel.la B 249/74b
purnes i scintil.les < ll. scintillae, Ludolf 2.37b1
cintilla o purna < ll. scintilla, OraCa 1.152
cintilles o purnes de foc < ll. scintillae, Jeroni E52/44c34
clapata i purpurada (ed. porpurada) i escatada < ll. purpurea, Alex 171r
més i pus < it. piú, Mirall 1.33
pusil.lànims i flacs de coratge < it. pusillanimi, Mirall 1.78
pusil.lanimitat [o petit coratge] < ll. pusillanimitas, Regim 1.2.22/24
pusil.lanimitat, ço és defalliment de cor < ll. pusillanimitas, Isac 125/56v
pusil.lanimitat o coardia < ll. pusillanimitas, Salms7 1021/60v16
pusil.lanimitat o flaquesa < ll. pusillanimitas, Isac 125/56v
pusil.lanimitat i volpallea de coratge < ll. pusillanimitas, Troya 60/86
fornicadora i putana < ll. fornicatrix, Alex 154v
putar-se i estimar-se < ll. putari, CiOfi 1.138/73v

Q

quina o qual (cosa) < ll. quae, CiPar A 27/4.16
quina i qual (manera) < it. che, Decam 400/412
en quina o en qual < ll. in quibus, DeModo B Pról.
a quina o qual (fi) < ll. ad quem, DeModo B 132
qualitat i condició (d'algú) < it. qualità, Decam 17/13; 48/45
qualitats [o condicions] < ll. qualitates, Regim 3.3.11/121
compleccions i qualitats < it. complessioni, Mirall 2.69
suma o quantitat < ll. summa, ValMax 210/1.300
quartonejada, en 4 maneras partida < ll. quadripartita, Salms7 1046/91r24
quedament i secreta < ll. silentium, Troya 233/305
plana i queda (mar) < it. -, Decam 289/293
planament i queda < it. pianamente, Decam 138/139
dents i queixals < ll. dentes, Alex 183v
querella o querimònia < ll. querela, ValMax 235/2.30
clams i querella < fr. clamer, Chart 333
clam i querella < ll. querela, BfbBa Ll 1.6
clamors i querelles < ll. quaerimonia, Kempis 2.11/2159
complanta o querella < ll. querula, Josefus 4.2/75c
crits i querelles < ll. querela, ValMax 192/1.273
querer : cf. querir, requerir
[querer o] cercar < ll. quaerere, Regim 1.2.14/18v
querer i demanar < ll. persequi, CiOfi 2.1/82v
querer i demanar < ll. quaerere, ParesA 136/75c9
querer i voler < fr. aimer, Chart 563
amar i querer < ll. malle, Jugur 102/48r28
divisions o querimònies < ll. querela, ValMax 60/1.85
querella o querimònia < ll. querela, ValMax 235/2.30
querir i cercar < ll. quaerere, CiOfi 1.117/63v
demanar i querir < ll. quaerere, AlbLoq 3b/592
demanar i querir < ll. quaerere, Escacs 3.4/100
qüest o guany B / guany A < ll. quaestum, CiPar 43/6.18
qüestió o demanda < ll. quaestio, FursV 3.120.3, rep.
qüestions i demandes < it. questioni, Mirall 1.126
[qüestió o] demanda < ll. quaerere, Regim 1.4.4/42v
qüestió i llei < ll. quaestio, ValMax 73/1.104
qüestions o plets < ll. lites, Josefus 3.4/56d
qüestió o preposició < ll. oratio, CiPar A 33/5.20
dissensió i qüestió < ll. dissensio, CiOfi 1.87/43v
plets i qüestions ed. < ms. contrasts, Bla1521
plets i qüestions < ll. lites, ValMax 378/2.242
plet o qüestió < ll. litigium, Josefus 4.5/84a
plet i qüestió < ll. -, Econ 2.941
qüestor o clavari < ll. quaestor, ValMax 216/2.4
qüestor o procurador < ll. quaestor, ValMax 220/2.9
quieta i pacífica < ll. concordia, Job 25.2
quiet i reposat < ll. piger, SeHer 379/29
amb humilitat i quiet ànimo < ll. aequanimiter, Ludolf 1.85b41
quina o qual (cosa) < ll. quae, CiPar A 27/4.16
quina i qual (manera) < it. che, Decam 400/412
en quina o en qual < ll. in quibus, DeModo B Pról.
a quina o qual (fi) < ll. ad quem, DeModo B 132

quinari i nombre cinqué < ll. quinarii, Salms7 1081/126r21
eres o quintanes < ll. areae, Pal.la 1.34.34.25
salaris i quitacions < ll. stipendia, BfbBa Ll 3.14
complir i quitar (oracions) < ll. peragere, Cel.la B 248/73b
quiti i deslliure < it. libero, Medici 206/126
quitis i delliures < ll. vacui, CiOfi 1.13/10
fer quiti i escusat < ll. detrahere, Troya 24/33
quiti o franc < ll. liber, Jeroni E13/8a35, rep.
quiti i nèdeu < ll. mundus, Psalt 2.52
exempt i quiti < it. esento, Medici 90/57
franc i quiti < ll. liber, Dial 2.2/100.12
francs i quitis < ll. liberi, Escacs 2.5/63
francs i quitis < ll. liberi, PurPa 17/828
francs i quitis < ll. liberi, Ruff 1.287
francament i quítia < ll. -, Alex 185r
innocent i quiti < ll. innocens, Troya 27/38
salva i quítia < ll. immunis, DeModo B 26
sol i quiti < it. sole, Decam 10/3
solta i quítia < it. libera, Decam 556/568

R

rabiosos o rabats i tant com verinats (llops) < ll. rapaces, Vita 65/235v
rabent : cf. rèbeu
sobtosament [i rabentment] < ll. repente, Regim 3.3.17/124v
sobtosa o rabent (mort) < ll. repentinus, Salms7 1093/139r11
guitarra o rabeua < ll. -, Vita 4/12v
rabiós i orat < ll. furiosus, AlbCon 2/31
rabiosos o rabats i com verinats (llops) < ll. rapaces, Vita 65/235v
cruels i rabiosos (diables) < ll. saevi, Ludolf 2.13a15
rabi, que vol dir maestre < ll. rabbi, Vita 17/121
volps o raboses < ll. vulpes, Jeroni E17/13d2
racional [o raonable] < ll. rationalis, Regim 1.2.2/10v
angle o racó (de la seu) < OraCa Dedic.142
envellida i radicada (ira) < ll. inveterata, Ludolf 1.119b8
fixa i radicada < ll. fixa, Psalt 3.3
rael : cf. arrel, rel
rael i començament < ll. origo, Arra 967/163
soca i rael (ed. real) < ll. radix, Job 30.4; pl. 8.17
rahó : veg. raó
corrent i raixosa (ed. raxosa) < pr. cochosa, Matfre 71
teules o rajoles < ll. maculae, Pal.la 1.10.16.14
parler i rallador < ll. loquax, Alfons 1.51/12v
rallar (ed. rellar) i gargantejar < it. berlingare, Corba 1222/83
rams i pàmpols < ll. pampinaria, Pal.la 3.12.79.25
branques i rams < ll. rami, Troya 106/138
rames o branques < ll. membra, Pal.la 3.13.80.23
rames i fulles < fr. feuilles, Chart 157
branques d'arbres i de rama < ll. frondus, Fronti 1.5.11/9
vergues i rames tendres < ll. germina, Job 8.16
esquif i rampí < ll. cumba, SeMed 2.3.368
vella sabor o rancietat < ll. rancor, Pal.la 1.20.23.17
rancor, ira i odi < ll. rancor, Ludolf 1.128d15
ira, odi, rancor i mala volentat < ll. inimicicia, Alex 71r
ira i rancor < ll. iracundia, Ludolf 1.129c35
odi i rancor < it. odio, Decam 412/424
odi i rancor < ll. odium, DeModo B 96
odi o rancor < it. odio, Medici 14/8v
odi i rancor < ll. odium, Psalt 3.1
odis i rancors < ll. odia, SeHer 27/13v
odi i rancor < ll. odium, Turpí 13/50.69
odi i rancor < ll. odium, ValMax 222/2.12
odi i rancor < it. schifezza, Mirall 2.54
ira i rancura < ll. rancor, AlbCon 127/157
complànyer's i rancurar-se < ll. conquaerere, Troya 156/208
raó i causa < ll. causa, Excit 132/154
raons i causes ed. < ms. raons, Eix1523 c.346
raó i compte < ll. ratio, Benet B 2/38.30
raó i compte < it. ragione, Mirall 1.24
raó i compte < fr. conte, Tresor MS 3.4.1
raons o conteses < fr. contens, Tresor B 3.6.1
raó o defensa < it. defesa, Fiore 20.30
raó i llei < ll. lex, Provid 14/97

raó i ocasió < it. cagione, Medici 153/95
hi ha raó i partit < esp. partido hay, ValCor 5.11/5.17
raó i seny < ll. anima sapiens, MorAri 146
retre raó i respondre < it. rendere ragione, Medici 183/111v
causa o raó < ll. causa, Benet C 34/22
causa i raó < ll. causa, Brevil 190b/26.6; 202b/100.18
causes i raons < ll. causae, DeModo A 30/462.4, rep.
causa i raó < ll. causa, Escacs Pròl./13; 1.3/17; 3.4/103
causes (ms. coses) i raons < ll. causae, Isac 96v/44v
causa i raó < ll. causa, Jeroni E27/23d30
causa i raó < ll. causa, Psalt 2.57
causas i raons < ll. causae, Revel 5/9d
causa o raó < ll. causa, Salms7 985/21v5
causa i raó < ll. causa, SeThy 965/82v
causa i raó < ll. causa, Troya 36/50
causa i raó < ll. causa, ValMax 74/1.105
causa i raó < ll. ratio, Psalt 1.45; 3.177
causa i raó < ll. ratio, ValMax 37/1.53
causa i raó < ll. -, Alex 93v
compte o raó < fr. conte, Tresor B 3.16.1; 17.2
retre compte i raó < ll. rationem reddere, Excit 46/64
retre compte i raó < ll. respondere, Spec B 6/25.32
coneixença i raó < ll. cor, Job 12.3
confabulacions i raons < ll. sermocinatio, Troya 19/26
dret i raó < ll. iustitia, ParesA 165/98c10
dret i raó B / dret P < ll. -, AlbCon 94
fora d'enteniment i raó, privat de tot juí i saviesa < ll. demens, Cipar A 27/4.5
intel.ligència i raó < ll. ratio, CiOfi 1.7/7
manera o raó ms. / via ed. < ll. via, Regim 3.2.20/105
ocasió i raó < ll. argumentum, Isac 96v/44v
ocasió i raó < it. cagione, Mirall 2.110
ocasió i raó < it. occasione, Medici 8/5
orde i raó < ll. ordo, Verba 30/182c
sots cuberta i sots raó < ll. sub occasione, ParesM 57/62c5
fer excès, més avant de raó < it. trasandare, Decam 286/290
foll i sens raó < ll. insolens, ValMax 142/1.205
convinent i raonable < ll. convenienter, Isac 31/15
ésser convinent i raonable < it. convenirsi, Mirall 2.165
perfet, raonable i dreturer < ll. rectus, Psalt 1.50
racional [o raonable] < ll. rationalis, Regim 1.2.2/10v
parleria i raonament < ll. -, Alex 96v
pensaments i raonaments < it. ragionamento, Decam 503/514
raonar-se i praticar < it. ragionarsi, Decam 359/369
disputar i raonar < ll. disserere, Arra 956/136
parlar i raonar < ll. loqui, Isac 82/38v
proposar i raonar < ll. contionare, ValMax 397/2.267
raor o talla-penes (ms. tallanpenes) < ll. novacula, Salms7 1053/97v16
rapacitat i cobdícia < ll. rapaces, Ludolf 2.21d13
pillarts i rapaços < it. ragazzi, Mirall 1.140
rapina o despulla < ll. praedia, Africa 442/61
rapines, furts < ll. rapinae, Ludolf 1.133d34
[rapina i] furt < ll. raptus, Regim 2.3.7/76
rapina o lladronici < ll. rapina, Dieta 24/13
furt o rapina < ll. furtus, FursV 4.50.3
furt i rapina < ll. -, Job 20.10; pl. 24.5
imposicions o fogatges o rapines < ll. pecunia subditorum, Secre A 140/3
robos i rapines < ll. -, Job 18.15
rapinades i toltes < it. rapito, Mirall 1.115
rapits i tirats < it. ratti, Mirall 1.73
extasi/extasis o rapte < ll. extasis, Cateri 126/66, rep.

ras i consumats < ll. erasa, Cel.la B 247/72b
rasos i tolts (cabells) < ll. ablati, Efrem 1.12/96b
delida i rasa i posada en oblit < ll. deletus, CiOfi 2.65/115v
rasat i ple < ll. repletus, Ruff ep.42
rassegurar i afermar < it. affermare, Decam 195/196
ratera o parany < ll. disciplina, Psalt 3.181
raure i tondre (els cabells) < ll. tondere, ValMax 466/2.368
delleixar i raure < it. cancellare, Mirall 1.58
rebavament o girament de pensa < ll. hebetudo, Escacs 3.6/115
rebavats i regirats l'enteniment < ll. hebetes, Escacs 3.6/115
dura i rebevada (voluntat) < ll. ferrea, Excit 25/41
rèbeu : cf. rabent
rèbeu i iverçós i soptosament < ll. repentinus, Efrem 1.3/84c
gran i rèbea (la pluja) < ll. procellosa, Dial 3.11/188.1
sobtosament i rèbea < ll. subitum, Trict 306/88.21
renegar i rebel.lar (contra Déu) < ll. apostatare, AlbCon 73/104
rebel.les i contraris < ll. -, Alex 104v
rebel.le i desconeixent < ll. rebellis, Psalt 1.43, 3.180
rebel.les, grosseres i malvades (voluntats) < ll. rebelles, Psalt 1.30
ésser rebel.les i de rebel.lió < ll. pertinacia, Alfons 1.21/9
cruel i rebel.le < ll. violens, Job 27.13
inobedient i rebel.le < ll. rebellis, Psalt 3.182
obstinats i rebel.les < ll. hypocriti, Job 8.Rub
ésser rebel.les i de rebel.lió < ll. pertinacia, Alfons 1.21/9
rebotats i retenguts (enemics) < ll. capere, Alfons 3.50/37v
rebre : cf. reebedors
rebre i acollir < ll. recipere, Troya 113/147
rebre i acollir (missatgers) < ll. recipere, Turpí 23/66.42
rebre i acollir < ll. suscipere, Ludolf 2.54a17
rebre i aprendre < ll. assumere, Isac 113v/52
rebre i cobrar (un llibre) < ll. resuscipere, Verba 30/123d
rebre i cobrar < it. ricevere, Mirall 2.127
rebre i elegir < ll. assumere, Arra 963/154
rebre i fer lloc (a algú) < ll. dare locum, Ruff 1.236
rebre i obtenir < ll. recipere, DeModo B 139
rebre i prendre < ll. accipere, ValMax 264/2.74
acollir i rebre < ll. recipere, DeModo B 126
acollir i rebre < it. ricevere, Mirall 1.119
admetre i rebre < ll. admittere, Arra 965/157
prendre [o rebre] < ll. accipere, Regim 1.2.30/29
prendre i rebre < ll. assumere, PurPa 18/858
prendre i rebre < ll. receptibilis, Isac 31v/15
prendre [o rebre] < ll. recipere, Regim 1.1.11/8
prendre i rebre < ll. sumere, Excit 105/127
rebudes i acceptades < ll. faveri, SeMed 4.2.787
rebut i acceptat ed. < ms. rebudes, Eix1523 c.328
rebut i fet, pres i acabat < ll. suscipere, CiPar A 30/4.87
ésser encontrat i reebut < ll. occurri, Benet C 53/29
pres i rebut < ll. accepto, ParesA 137/76a8
rebusca : cf. busca
rebusca i broces < ll. favilla, Job 21.18
rebutjar i avorrir (la venjança) < ll. abhorrere, Brevil 208b/134.5
rebutjar i contrastar (contrestar) < ll. refutare, ParesM 58/63c4
rebutjar i esquivar < ll. respuere, DeModo B 90
rebutjar i esquivar < it. trapassare, Mirall 1.73
rebutjar i fugir < it. fuggire, Medici 98/62
rebutjar i lleixar < ll. refutare, Dial 4.42/96.2
rebutjar i menysprear < it. rifiutare, Medici 98/62
rebutjar i no voler prendre < ll. recusare, Verba 44/189b
foragitar i rebutjar < ll. dimittere, BíbBa Mc 7.12

minve i rebutjat < ll. sordidus, ValMax 151/1.218
recalcitrar i murmurar < it. recalcitrare, Mirall 2.116
recaptar o comprar < it. accattare, Medici 77/48v
recaptar i guanyar < it. guadagnare, Medici 77/48v
recaptar o ministrar < ll. suggerere, Benet C 20/18
cura i recapte < ll. -, DeModo B 16
servir i donar recapte < ll. adstare, Cateri 159/86
haver recel i temença < ll. timere, Ludolf 1.18d24
recel i temor < ll. timere, Ludolf 1.58c23; 63a23
temor i recel ed. < ms. temor, Eix1523
temor i recel < ll. timor, Ludolf 1.130d39
recelar i conèixer < ll. -, Ludolf 1.76a5, rep.
tembre i recelar < ll. timere, Ludolf 1.18c31, 2.2c28
donar i recenar < it. dare, Decam 52/50
recenyir i cobrar < pr. ressenyir, Matfre 37
aculliment i recepció < ll. suceptio, Comloq 1.3.10/35a10
lloc i receptacle < ll. conceptaculum, Ruff 20.12
prendre i receptar < ll. adsumere, Salms 26.10
[reebedores o] receptives < ll. susceptibiles, Regim 1.2.3/11v
recercar i demanar < it. richiedere, Mirall 1.25; 2.50; 2.140
memòria i recitació < ll. commemoratio, ValMax 418/2.296
recitar i dir < ll. recitare, Alex 177v
recitar i manifestar < ll. recitare, Ruff 1.184
recitar i parlar < ll. enarrare, Benet B 2/36.24
dir o recitar < ll. dicere, Benet C 38/23v
dir i recitar < ll. divulgare, StHon 385/58
llegir o recitar < ll. recitare, Benet C 24/19v
recitada o dita < ll. dici, Benet C 9/14v
recitada i dita < ll. recitata, ParesA 127/68a2
dit i recitat ed. < ms. dit, Eix1523 c.333
reclamar i cridar < ll. invocare, Excit 160/188
cridar i reclamar < ll. clamare, Ludolf 1.76a27
demanar i reclamar < ll. petere, Ludolf 2.19d24
invocar i reclamar < ll. invocare, Excit 53/73; 160/187
reclús i encarcerat < ll. reclusus, AlbLoq 6b/603
encloir-se i estar reclús < ll. recludere, Verba 92/138d
recobrar i conservar (la salut) < ll. recuperare, ValMax 454/2.351
recobrar i restaurar < ll. restaurare, FursV 3.230.24
recobrat i reemut < ll. recuperare, Jeroni E52/44d22
reentregar i recobrar (un privilegi) < ll. integrare, FursV 3.23.16
recogitar : cf. cogitar
recogitar i esmaginar < ll. recogitare, AlbLoq 3d/594
recogitar i pensar < ll. recogitare, Psalt 3.138
recogitar-se i pensar-se < it. ripensare, Mirall 1.134
coixins i recoldadors < ll. stratus, DeModo B 24
[recoldar-se i] acostar-se < ll. inniti, Regim 1.3.2/33
recoldar o fiar-se en ms. / confiar en ed. < ll. inniti, Regim 1.2.8/14v
[recoldar-se o] seure en < ll. recumbere, Regim 2.3.20/83
guardar i recollegir < ll. adsignata, Benet B 32/70.22
recollir i albergar < it. albergare, Mirall 2.74
ajustar i recollir < it. congiungere, Mirall 1.101
recolzar i sostenir < esp. sostener, VallCàr 192/39.24
apitrar-se i recolzar-se < it. apoggiarsi, Besti A 62/133.5
ajagut i recolzat < ll. reclinatorium, Medit 1191
famat i recomanat < ll. commendare, CiOfi 2.47/103v
recompensació o guardó < ll. recompensatio, Josefus 4.7/91d
abundació i recomplició (de viandes) < ll. (tantum), Alex 153r
recomplir : cf. complir
recomplir i sadollar < ll. affluere, Psalt 3.188
recomplir i sadollar < ll. refici, OraCa 1.151

recomptar : veg. recontar
reconciliació i esmena < ll. reconcilitatio, Ludolf 1.119b36
confessió i reconeixença d'una errada < ll. confessio, AlbCon 116/147
reconèixer i otorgar < fr. reconnaitre, Tresor SM 3.48.1
crastar i tallar i reconèixer les cases de les abelles < ll. Pal.la
otorgar i reconèixer < fr. reconnoistre, Tresor SM 3.49.3
prevists [o reconeguts] < ll. praevisi, Regim 3.3.14/123
reconsiliadora i faent pau < ll. conciliabulum, Cel.la A 248/39
reconsiliats i pacificats < it. reconciliati, Mirall 1.34
recontar : cf. contar
recontar (ms. recomptar) o dir < ll. proferre, Jeroni 288/59d25
recontar (ms. recomptar) o dir < ll. referre, Revel 85/31b
recontar (ms. recomptar) i exprimir < ll. exprimere, Revel 102/36d
dir i recontar < ll. dicere, Escacs 1.1/15
dir i recontar (ms. recomptar) < ll. referre, DeModo B 80
donar i recontar (ms. recomptar) (llaors) < ll. referre, Benet C 16/16v
imaginar o recontar ms. / pensar ed. < ll. referre, Regim 1.4.3/42
parlar i recontar (ms. recomptar) < ll. recensere, Troya 57/81
recordació i esguardament < ll. consideratio, Isac 25/12
fer recordació i memòria < ll. memorare, DeModo B 167
recordació o memòria < ll. recordatio, Isac 70/32v
fer recordació i memòria < ll. recordari, ValMax 366/2.226
memòria i recordació < ll. memoria, CiPar A 23/3.65
memòria i recordança < it. memoria, Mirall 2.44
memòria i recordació < ll. memoria, ValMax 55/1.79; 203/1.289
recordar, considerar i pensar < ll. considerare, DeModo B 163
recordar i fer esment < fr. ramentevoir, Tresor B 3.68.2
recordar-se i pensar < it. ripensare, Mirall 2.29
recordar o remembrar < ll. recordari, ValMax 98/1.142
anomenar i recordar < ll. proferre, CiPar A 32/4.110
haver memòria i recordar-se < ll. recordari, CiPar A 46/6.76
rominar i recordar contínuament < ll. ruminare, OraCa 2.85
exoblidats i no recordats < ll. obliti, SeHer 292/26
recòrer i soplicar < ll. supplicare, Alex 71r
recòrrer i tornar < ll. recurrere, DeModo B 15
confugir i recòrrer < ll. confugere, Spec B 7/29.6
recorriment i refugi < ll. refugium, Isac 75v/35
memòria o recort < ll. memoria, Cateri 171/94
llunyar i recortar (l'ira) < ll. avertere, DelCel I 85.44
recreació o segona creació < ll. recreatio, Salms7 1098/144r14
recreació i curació < ll. recreatus, ValMax 454/2.350
refrigeri i recreament < ll. (degustans), Trict 307/90.1
recrear i aconsolar < ll. recreare, ValMax 221/2.10
recrear i descansar l'ànimo < ll. laxare, Alfons 4.29/45v
recrear i reforçar < ll. reficere, Josefus 11.4/243b
guarir i recrear < ll. recreare, ValMax 218/2.6
consolada i recreada < ll. recreata, Verba 65/134b
agreujar i recruar (ms. recuar) (problemes) < ll. laedere, Verba 13/113c
tornar caure i recruar < it. ricadere, Mirall 2.79
cèquies o grans recs < ll. ductus fossarum, Pal.la 6.3.152.14
sencer, ferm i recte (cor) < ll. stabilis, Ludolf 1.4a9
restaurar i rectificar (ed. retificar) < ll. construere, Alex 47v
rectitut i dretura < ll. recta, CiPar A 34/5.32
rectitut i dretura < ll. rectitudo, DeModo B 135
perfecció i rectitut < ll. munditia, Job 22.30
[rector o] regidor < ll. rector, Regim 1.1.12/8v
repós i reculliment < ll. quietudo, Isac 82v/38v
sol.licitut (solitut) i reculliment < ll. sollicitudo, Isac 54/25v
recullir i constrènyer (el cor) < ll. colligere, Isac 75v/35
reposat i recullit < ll. quiescere, Isac 55v/26v

recusar i donar excepció < ll. respuere, ValMax 148/1.213
recusar o renunciar < ll. recusare, ValMax 164/1.237
negar i recusar < ll. negare, CiPar B 35/5.60
redargüir : cf. argüir
redargüir i cridar ed. < ms. cridar contra, Eix1523 c.363
redargüït o représ < ll. redargutus, Salms7 1055/99r4
calumniar i redargüir < it. calunniare, Mirall 1.131
reprendre i redargüir < ll. increpitare, ValMax 132/1.190
reprendre i redargüir < ll. interrogare, Vita 38/218
preu i redempció < it. prezzo, Mirall 1.53
preu o reemçó < ll. pretium, CiOfi 1.38/21v
és redidada (?) i il.luminada < ll. radiatur, ParesA 142/77d26
redoblar i fer crèixer < it. radoppiare, Mirall 1.143
redolents i bé olents < ll. redolentes, DeModo B 158
a la redor o entorn < ll. circenses, ValMax 69/1.98
reduir : cf. arreduir, adduir, induir
reduir i aportar < ll. reducere, Escacs 4.8/158
reduir o retornar (algú) < ll. reducere, Jeroni E40/35a6
reduir i retornar < it. redurre, Medici 9/5v
reduir [o retornar a] < ll. reducere, Regim 1.3.1/32v
[reduir o] retornar a < ll. reducere, Regim 1.3.10/38
reduir i tornar < ll. reducere, MorAri 91
reduir [i tornar] < ll. reducere, Regim 1.2.11/16
reduir i tornar < ll. revocare, DeModo B 126, rep.
reduir i tirar < it. trarre, Mirall 1.46
reparar i reduir al primer estat < ll. reparere, Arra 964/154
retornar i reduir < ll. reducere, Salms7 967/2r15
revocar i reduir < it. revocare, Mirall 1.130
tornant i redundant < ll. redundare, Revel 73/27c
redundar o restar < ll. redundare, CiPar A 49/6.127
[reebedores o] receptives < ll. susceptibiles, Regim 1.2.3/11v
prenedors i reebedors < ll. rapaces (ed. capaces), Benet C2/6
reebut : veg. rebre, rebut
reemçó : veg. redempció
reemut : veg. rembre
reentregar i recobrar (un privilegi) < ll. integrare, FursV 3.23.16
refecció o sadollament < ll. refectio, Arra 966/161
repós i refecció de corporal vianda < ll. refectio, Ludolf 2.6a41
sadollar i donar refecció < ll. reficere mentem, Revel 61/24a
refectir i sadollar < ll. -, Vita 6/57v
refer i confortar (l'ànima) < ll. reficere, GuidoCo 16.8/602
referir i comptar < ll. perferre, SeThe 733/93
referir o haver esguard < ll. referri, Salms7 1008/47v6
referir-se o esguardar-se < ll. referre, Salms7 982/18r27; 1051/94v18, rep.
refermar : cf. fermar
refermar i assegurar < ll. roborari, ValMax 383/2.251
refermar i fortificar (la disciplina) < ll. firmare, ValMax 88/1.126
enfortir i refermar < ll. roborare, ValMax 60/1.85
fundar i refermar (el tro) < ll. roborari, Brevil 190a/24.3
soldar o refermar ms. / enfortir ed. < ll. solidare, Regim 2.2.15/69
refermada i fortificada (virtut) < ll. probata, Arra 969/168
fortificats i refermats < ll. solidari, DeModo A 105/557.23
reflux o minva de la mar < ll. aestus, ValMax 123/1.178
recrear i reforçar < ll. reficere, Josefus 11.4/243b
reformar i adobar < ll. reformare, Arra 965/158
adobar i reformar < it. racconciare, Medici 250/150v
obrats i reformats < ll. formari, Cel.la B 247/72b
enrejat i refredat < ll. torpescere, SeMed 5.1.926
abaiximent [o refrenament] < ll. repressio, Regim 3.1.18/92
castigació i refrenament < ll. castigatio, Excit 75/94

castigant i refrenant ed. < ms. macerant, Eix1523 c.319
refrenar i apitjar < it. rinfrenare, Mirall 1.92
refrenar i mitigar < ll. refrenari, ValMax 87/1.124
refrenar i punir < ll. opprimere, ValMax 89/1.127
refrenar i regirar < ll. reflectere, Basili 689/78c
refrenar i reprendre < it. refrenare, Mirall 2.165
refrenar i reprendre < ll. sistere, SeMed 2.1.157
refrenar i restrènyer (la llengua) < ll. restringere, Dial 2.23/138.23
refrenar i temperar < ll. cohibere iram, Escacs 2.1/24
refrenar, tenir i domtar (un cavall) < ll. retinere, Turpí 35/84.29
refrenar i vedar < it. ritrarre, Mirall 2.93
castigar [o refrenar] < ll. cohibere, Regim 2.2.19/71
comprimir i refrenar (un desig) < ll. refrenare, CiPar A 33/5.9
constrènyer i refrenar < ll. constringere, Salms 31.9
estrènyer i refrenar < ll. configere, Salms 118.120
restrènyer i refrenar < ll. restringere, DeModo A 95/544.23
temprar i refrenar < ll. temperare, DeModo B 156
refrigeri i refrescament < ll. auxilium, Alex 147r
refrigeri i refrescament < ll. refrigerium, Efrem 1.1/82a
refrigeri i recreament < ll. (degustans), Trict 307/90.1
refrigeri i refrescament < ll. auxilium, Alex 147r
refrigeri i refrescament < ll. refrigerium, Efrem 1.1/82a
adjutori i refrigeri < ll. auxilium, Dieta 99v/101
ombra i refrigeri < ll. refrigerium, Cel.la B 250/74d
refrigerir-se i alegrar-se < ll. refrigerare, ParesA
refugi i segura infançonia < ll. refugium, Ludolf 1.118c14
refugi i infançonia < ll. refugium, Salms 90.9
ajuda i refugi < ll. praesidium, Spec A 5/120.30
recorriment i refugi < ll. refugium, Isac 75v/35
subsidi i refugi < ll. subsidium, Troya 121/160
refusar i dilatar < it. non assentire, Decam 109/111
refusar o esquivar (el mal) < ll. respuere, Miseria 1.4/168v5
refutar i foragitar < it. rifiutare, Fiamm 1006/169
regadiu o regament < ll. irriguum, Salms7 1040/82v23
moll i regalable (ms. regualable) < it. liquefare, Medici 104/65v
regalar i fondre < ll. dissolvere, Alex 82r
regalada, endolcida i quasi fusa < it. liquefatta, Mirall 2.57
regadiu o regament < ll. irriguum, Salms7 1040/82v23
reganyament i cruiximent (de dents) < ll. stridor, Efrem 1.4/85d
regar i cultivar < ll. nutrire, Ludolf 2.23d27
regar, fecundar i fer germinar < ll. irrigare, Ludolf 1.112b21
còrrer, discòrrer i regar (un riu) < ll. rigare, Africa 998/75
humit o regat < ll. infusus, Pal.la 2.3.51.13
regart, regardar : veg. reguart, reguardar
regeneració i renovellació < ll. regeneratio, Isac 130v/58v
renovellats i regenerats < ll. renati, StHon 353/11
endreçant [o regent] < ll. dirigens, Regim 2.1.6/50
regidor [o endreçador] < ll. rex, Regim 1.1.5/3v
guiador o regidor ms. / capità ed. < ll. dux belli, Regim 1.2.14/18v; 3.3.10/120v
regidor i cap < ll. caput, Psalt 3.27
regidor i capità (de naus) < ll. rector, ValMax 319/2.158
regidors i governadors < ll. -, Alex 102r
regidor i majoral < ll. tetrarcha, BfbBa Ll 3.1
regidor o principal < it. reggente, Corba 1229/92
cap, regidor i pare < ll. caput, Psalt 2.42
duc i regidor < ll. dux, Jeroni E39/34d6
duc o regidor < fr. duz, Tresor S 3.38.11
guiadors o regidors de la host ms. / capitans ed. < ll. duces, Regim 1.2.14/18
guiadors o regidors i sobreposats < ll. duces et praepositi, Regim 3.3.10/120v
guiador i regidor < ll. ductor, Troya 88/117

bon mariner o regidor < ll. rector, SeThe 1072/99
patró i majordom i regidor < ll. patro, ValMax 230/2.23
presidents i regidors < ll. praesides, Alfons 2.39/24v
presidents o regidores < ll. praepositae, DeModo A 48/487.7; 56/496.27
prínceps i regidor < ll. dux, Troya 104/134
prínceps i regidors < ll. principes, Brevil 200c/90.4
príncep o regidor < ll. rex, AlbCon 53/84
[rector o] regidor < ll. rector, Regim 1.1.12/8v
jutges o regidors B / regidors P < ll. -, AlbCon 124
reis i regidors < ll. reges, Brevil 196c/66.7
senat o regidors < ll. senatus, ValMax 3/1.19
regiment i ordinació < ll. regimen, Isac 135v/61
regiment i senyoria < ll. regimen, ValMax 93/1.132
administració i regiment < ll. administatio, Brevil 190d/29.5
ducat o regiment < ll. ducatum, Troya 127/169
[governació o] regiment < ll. gobernatio, Regim 2.3.1/73
imperi o regiment < ll. imperium, Brevil 191d/36.4
principat o regiment < ll. principatus, Brevil 192b/39.7
regió o encontrada < ll. regio, Jugur 52/23v2
regió i partida < ll. regio, Ruff 7.270
regió o partida < ll. regio, ValMax 241/2.39; 308/2.144
regió i partides < ll. regiones, Verba 30/182d
regió o província < ll. provincia, Pal.la 3.18.87.12
regió i terra < ll. regio, Efrem 1.8/90b
província o regió < ll. provinciae, Pal.la 1.6.7.8
tèrmens i regions < ll. regiones, Josefus 7.4/151c
terra i regió < ll. regio, BíbBa Ll 15.15
terra o regió < ll. regio, Salms7 1071/117r1
regir i administrar < ll. administrare, ValMax 104/1.151
regir i curar-se de < ll. providere, Isac 21/10
regir [o endreçar] < ll. dirigere, Regim 1.2.8/14
regir i governar < ll. dominare, SeHer 395/29v
regir i governar ed. < ms. governar, Bla1521
regir i governar < ll. gubernare, Econ 2.858
regir i governar < ll. gubernare, Psalt 1.31; 2.86; 3.27
[regir o] governar < ll. gubernare, Regim 1.1.2/2
regir i governar (coses) < it. guidare, Decam 266/269
regir o governar < ll. regere, Comloq 1.3.19/45c11
regir i governar < ll. regere, Excit 61/81
regir [o governar] < ll. regere, Regim 1.1.13/8v
regir i governar < ll. (rex), Secre B 165/26
regir i governar < ll. -, Alex 42v
regir i guiar (el cavall) < ll. regere, Dieta 69/70
regir, senyorejar i regirar < ll. regere, ValMax 397/2.267
regir i sostener < it. reggere, Mirall 1.156
[endreçar o] regir < ll. dirigere, Regim 1.2.1/9v, 3.3.10/120v
governar i regir < ll. gubernare, OraCa 3.88
[governar o] regir < ll. gubernare, Regim 3.2.8/98
governar i regir-se < ll. regere, Secre B 48/4
guiar i regir-se (la nau) < ll. ducere, Dieta 61/60v
guiar i regir < ll. ducere, SeHer 102/18
[ministrar o] regir < ll. administrare, Regim 3.2.8/98
moure i regir < ll. tractare, Africa 795/65
ordenar i regir < ll. -, Econ 1.552
senyorejar i regir < ll. dominari, Econ 2.4
senyorejant regia < esp. imperava, VallRev p.60/1.11
regitiva [o de regir] (una facultat mental) < ll. regitiva, Regim 1.1.12/8v
regiraments i trastornament < ll. revolvere, Isac 42/20
abocar i regirar < ll. avertere, Brevil 193b/45.2
deslligar i regirar < it. disciticchiare, Dant 3.10.118

embolcar i regirar-se < ll. involvere, DeModo A 127/587.2
envolupar-se i regirar-se < it. involtarsi, Mirall 2.136
girar i regirar < ll. versare, Provid 44/118
girar-se i regirar-se < ll. vertere, DeModo A 39/475.1
girar i regirar < ll. verti, ValMax 236/2.32
girar i regirar < ll. volvere, Africa 217/48
llaurar i regirar la terra < ll. aratrum, ValMax 189/1.269
retenir i regirar (regnes) < ll. retinere, ValMax 189/1.269
transmudar, regirar i alienar de coratge < ll. insanire, SeHer 109/18v
refrenar i regirar < ll. reflectere, Basili 689/78c
regir, senyorejar i regirar < ll. regere, ValMax 397/2.267
trastornar i regirar < ll. subvertere, Escacs 3.1/80
trastornar-se i regirar-se < ll. subverti, Escacs 1.3/20
regirats i abaixats < ll. conturbati, Excit 16/30
girat i regirat < ll. torquere, SeMed 4.2.749
mogut i regirat < ll. commotus, Kempis 2.3/1717
rebavats i regirats l'enteniment < ll. hebetes, Escacs 3.6/115
tort i regirat < ll. transversus, Excit 10/25
regismes : cf. regnes
regisme i senyories < ll. regnum, AlbCon 122/153
regnes o regismes < ll. regna, Comloq 1.3.6/30b32
llibre i registre (de Déu) < esp. libro, VallRev 40r32/74.25
regitiva [o de regir] (una facultat mental) < ll. regitiva, Regim 1.1.12/8v
governativa o regitiva (art) < ll. gubernativa, Regim 2.3.1/73v
regla i disciplina < ll. merces, ValMax 82/1.118
regla i doctrina < ll. disciplina, Pal.la 1.6.10.5
regla i doctrina < ll. documentum, ValMax 117/1.171
regla, mesura i doctrina < ll. doctrina, DeCura A 246
regla i mesura < ll. regla, Dieta 70v/72
regla i norma < ll. norma, DeModo B 143
regla i ordenament < ll. lex, Ruff 17.16
regles i ordinacions < ll. ius, Kempis 1.9/421
regla i ordre < it. regolare, Decam 23/18
constitucions i regles < ll. -, Ludolf 1.109a11
cruilla o regla < ll. trulla, Escacs 3.2/83
doctrina i regles (militar) < ll. disciplina, ValMax 91/1.131
doctrina i regla de viure < ll. doctrina, DeCura A 246
estudi i regla < ll. studium, ParesA 167/100b9
formes i regla < ll. mos, Alex 106r
institució i regla < ll. institutio, Ruff 16.99
instrucció i regla (militar) < ll. disciplina, ValMax 89/1.127
línea o regla < ll. linea, Escacs 4.7/153
llei i regla < it. legge, Mirall 1.132
llei/lig i regla < ll. lex, Ruff 17.10, 13, rep.
ordonació, regla, estil i consuetut < ll. consuetudo, Alex 80r
endreçar i reglar < ll. rectificare, Comloq 1.4.2/48d28
regladament i ordenada < ll. -, Cel.la B 249/74b
ben ordenat, adoctrinat, reglat < ll. disciplina, Comloq 1.3.16/40a39
ordonada i reglada (vida) < ll. -, Cel.la B 246/71d
frens o regnes < ll. frena, Comloq 1.3.23/25c21
regnar i procurar (en un ofici) < ll. regnare, Escacs 2.6/70
regnes : cf. regismes
regnes o regismes < ll. regna, Comloq 1.3.6/30b32
regne i senyoria < ll. principatus, Alex 50r
regne i senyoria < ll. regna, SeThy 540/72
regnes i senyories < ll. terra, StHon 353/10
castells, ciutats i regnes < ll. civitates, Secre A 46/9
principat i regne < ll. regnum, Alex 60v
regocijar-se i alegrar-se < ll. gaudere, Job 3.22
solaç i regocijo < ll. laus, Job 20.5

regonèixer i aprendre < ll. intelligere, DelCel S 87.8
regonèixer-se i veure's < it. riconoscersi, Mirall 1.94
cercar i regonèixer (els cors) < esp. escodriñar, VallCor 55.2/56.13
guardar i regonèixer < ll. custodire, Benet B 4/41.20
cruiximent i reguanyament de dents < ll. -, Efrem 1.9/91d
reguardar : cf. guardar, esguardar
veure i reguardar < it. ragguardare, Decam 21/16
almoiner i reguardonador (ms. regordonador) < ll. elargitor, Salms7 1066/111r11
remunerador [o reguardonador] < ll. remunerator, Regim 1.1.13/8v
cambiar o reguardonar < fr. changier, Tresor V 2.44.15
reguart i temor < ll. expavescere, Alex 63r
paor i reguart < ll. metus, ParesA 163/96a21
paors i reguarts < ll. terrores, ParesA 161/94c14
ronc i regullós < ll. raucus, Medit 1120
rehenes (ms. recenes) o penyores < ll. vades, Jugur 35/16v30
fermances o rehenes < ll. praedes, ValMax 279/2.100
rehusar i menysprear < ll. abjicere, Job 36.5
rei i príncep < ll. princeps, Alfons 1.58/14
rei i príncep < ll. rex, Psalt 2.78
reis i regidors < ll. reges, Brevil 196c/66.7
precursor, heraut i rei d'armes < ll. praecursor, Ludolf 2.73c12
príncep i rei, duc i guiador < ll. dux, Psalt 1.32
assovinyament i reïteració < ll. reiteratio, AlbLoq 3b/592
rel : cf. rael, arrel
començament o rel ms. / principi o rel ed. < ll. radix, Regim 3.1.18/92
missatgeria i relació < ll. legatio, Troya 56/80
religió i devoció < ll. religio, Alfons 4.1/41v
religió o devoció < ll. religio, Josefus 5.1/102b
religió i servitut dels déus < ll. cultus, ValMax 368/2.228; 454/2.351
religió i servitut < ll. religio, ValMax 7/1.23
religió i/o servitut dels déus < ll. religio, ValMax 5/1.21 rep
espiritualitat o religió < ll. spiritualitas, Jeroni E27/23d30
servitut i religió < ll. religio, ValMax 5/1.21
clergues i persones... religioses < ll. clerici, FursV 1.159.9
monjo i religiós < ll. religiosus, Isac 33/16v
sanctimonial o religiosa (dona) < ll. sanctimonialis, DeModo B 142
deposar o relleixar (ofenses) < ll. deponere, ValMax 174/1.250
perdonar [o relleixar] < ll. condonare, Regim 1.2.27/27
remetre i relleixar (ed. relexar) (la pena) < ll. remittere, Brevil 191a/30.23
remoure i rellevar < it. rivolgere, Decam 97/98
tolre i rellevar (el camí) < it. togliere, Decam 584/596
relluir : lluir
relluir i mostrar-se clarament < ll. relucere, Psalt 2.65
relluir i resplandir < ll. relucere, Psalt 1.56
resplandir i relluir < ll. lucere, Ludolf 1.9a21
resplandir o relluir < ll. pollere, Regim 2.1.13/54v
relluitament : cf. lluita
relluitament i contrastament < ll. colluctatio, ParesA 130/70b1
rembre o rescatar < it. ricompensare, Mirall 1.106
rembre i salvar < it. salvare, Mirall 2.60
comprar i rembre < ll. comparare, Troya 148/197
rescatar o rembre < it. ricomperare, Mirall 1.44
remut i comprat < it. ricomperato, Mirall 1.52
remut o rescatat < it. ricomprato, Mirall 1.33
recobrat i reemut < ll. recuperare, Jeroni E52/44d22
remei i medicina < ll. medicamentum, Ludolf 1.63a7
remeis i medicines < ll. remedia, Ludolf 1.141d12
remei i remissió < ll. remissio, GuidoCo 11.1/385
[medicines o] remeis < ll. medicamenta, Regim 2.2.9/65v
subsidi i remei < ll. subsidium, GuidoCo 13.16/482

subsidi i remei < ll. subsidium, Troya 125/165
memòria i remembrança < ll. memoria, Comloq 2.2.2/92c32
memòria i remembrança < fr. memoire, Egipte 746/162.26
remembrar : cf. membrant
remembrar i saber < ll. memini, Benet C2/7
cogitar i remembrar < ll. recogitare, Vita 5/42
perpensar i remembrar < ll. commemorari, AlbCon 27/59
recordar o remembrar < ll. recordari, ValMax 98/1.142
remetre i abaixar < ll. laxare, SeHer 476/31v
remetre o dispensar < ll. dispensare, Mores 79
remetre o gitar (darts) < ll. mittere, Comloq 1.3.18/44d10
remetre i perdonar < ll. relaxare, Psalt 1.54
remetre i perdonar < ll. remittere, Psalt 1.43
remetre i relleixar (la pena) < ll. remittere, Brevil 191a/30.22
absoldre i remetre (els pecats) < ll. emendatio, DeModo A 107/561.3
desfer i remetre < fr. defaire, Chart 360
lleixar i remetre (pecats) < ll. laxare, Lignum 40/77
perdonar i remetre B / perdonar P < ll. -, AlbCon 157
soltar i remetre < it. commendare, Decam 474/484
remesos i negligents < ll. remissi, Jugur 57/26r30
remesos i perdonats (pecats) < ll. remitti, DeModo B 28
lleixat o remés (el pecat) < ll. dimittere, Salms7 998/35v5
remirar : cf. mirar
remirar i guardar < ll. intuere, Cel.la B 249/74c
remirar i guardar < ll. respicere, Psalt 2.65
ésser atent i remirar < it. attendere, Mirall 2.34
considerar i remirar < ll. considerare, Spec B 2/20.14
contemplar o remirar < ll. contemplari, Jeroni E20/18a36
guardar i remirar < ll. considerare, Comloq 1.2.2/19b18
guardar i remirar < ll. mirari, Africa 953/73
pensar i remirar < ll. considerare, Miseria 1.2/129b
veure i remirar < ll. videre, Alex 100v
veure i remirar < ll. videre, DeModo B 155
veure i remirar < ll. videre, Jeroni E31/27a21
veure i remirar < ll. videre, Psalt 2.57
remirada i vista ed. < ms. vista, Bla1521
remissió o baixament ms. / mitigació ed. < ll. remissio, Regim 1.4.4/42
remissió o perdó < ll. remissio, Efrem 2.3/100c
remissió i perdó < ll. remissio, Excit 127/151
remissió i perdó < ll. remissio, Isac 15v/7
remissió i perdó < ll. remissio, Ruff 7.391
remissió i perdonament de colpes < ll. remissio, Escacs 2.6/71
indulgència o remissió < ll. indulgentia, DeModo A 78/523.12
obtenir mercè i remissió < ll. impetrare vitam, ValMax 128/1.185
remei i remissió < ll. remissio, GuidoCo 11.1/385
vènia i remissió < ll. venia, DeModo A 153/623.15
terbolina o remolí de vent < ll. turbo, Salms7 998/34v7
remors, brugits, crits i clams < it. romori, Medici 266/159v
remor i brogit < ll. tumultus, StHon 352/10
bregues i remors < ll. lites, Josefus 5.3/103d
brogit i remor < esp. bramidos, VallRev 69r12/125.17
brogit i remor < ll. strepitus, Legenda 3.922
crits i gran remor < ll. clamor, Alex 26v
tabustol i remor < ll. clangor, Josefus 3.6/57d
tabustol i brogit i remor < ll. formido et tumultus, Jugur 53/24r9
contrició o remordiment de conciència < ll. contritio, Isac 41/19v
estímol i remordiment < it. stimolo, Mirall 1.63
remordre : cf. mordre
remordre i picar (la víbora) < ll. mordere, DeModo B 73
remoure : cf. moure

remoure i foragitar < ll. excludere, Psalt Dedic.
remoure i girar < ll. avertere, Salms7 1065/110v1
remoure i lleixar < ll. abicere, ValMax 270/2.84
remoure i llevar < ll. removere, Excit 118/141
remoure i rellevar < it. rivolgere, Decam 97/98
remoure i retraure < ll. revocare, Excit 2/15
remoure i tolre < ll. removere, FursV 2.189.9
remoure o tolre ms. / llevar ed. < ll. removere, Regim 1.2.20/23
[remoure o] tolre < ll. removere, Regim 3.1.3/85
deposar i remoure < ll. deripere, ValMax 132/1.190
remogut o tornat atràs < ll. transferri, Salms7 1038/79v16
lluny i remogut < ll. remotus, ParesA 153/86d7
privat i remogut < it. privato, Mirall 2.150
remuneració o lloguer < ll. praemium, Psalt 3.27
guardó o remuneració < ll. gratia, Troya 13/19
guardons o remuneracions < ll. praemia, Jeroni 286/58a20
paga i remuneració < it. pagamento, Medici 49/29
premi i guardó o remuneració < ll. praemium (ed. praelium), Jeroni E25/21c15
premi i remuneració < ll. praemium, Psalt 1.46, 2.66
premi o remuneració < ll. praemia, Salms7 1065/109v7, rep.
remunerador [o reguardonador] < ll. remunerator, Regim 1.1.13/8v
cullits i remunerats < it. ricevuti, Mirall 2.161
premiat o remunerat < ll. praemiari, Jeroni 283/55a13
rominar, mastegar i remusegar < ll. ruminare, OraCa 1.150
renats o altra vegada nats < ll. renati, ValMax 297/2.127
clamar i rencallar < ll. conquaestus, ParesA 154/87d25
rendes i béns < ll. vectigalia, Alfons 4.42/47
rendes o censals < ll. censualia, FursV 1.205.1
[esdevenimens o] rendes < ll. proventus, Regim 3.2.19/104v
feus o rendes B / fruits A < ll. fructus, CiPar 45/6.47
vectigal i renda < ll. vectigalis, Alfons 1.61/14v
vectigals (vitigals)... rendes < ll. vectigalia, CiPar B 45/6.49
renegar i rebel.lar (contra Déu) < ll. apostatare, AlbCon 73/104
renegar i renunciar < ll. abrenuntiare, Excit 9/23
renegada i maleïta (gent) < fr. mescréant, Gral 164/170
renga o ordre < ll. acies, Regim 3.3.12/122
escales o rengues < ll. acies, Turpí 24/68.24
renom i fama < it. -, Decam 167/169
il.luminat i exalçat i renomenat i glorificat < ll. exaltari, Anton 6/17
regeneració i renovellació < ll. regeneratio, Isac 130v/58v
fer renovellar o reviure < ll. reviviscere, Revel 37/16d
renovellats i regenerats < ll. renati, StHon 353/11
reparar i renovellar < ll. reparare, Ruff 1.404
tornar i renovellar < ll. reddere, Cel.la A 250/76
renunciar i despullir-se < ll. privare se, Isac 119/54
renunciar i jaquir < it. rinunziare, Mirall 1.71
negar i renunciar < ll. renuntiare, Jeroni E25/21d22
recusar o renunciar < ll. recusare, ValMax 164/1.237
renegar i renunciar < ll. abrenuntiare, Excit 9/23
reparació i sosteniment < ll. reparatio, Benet C 36/23
reparació i venguda < it. repatriazione, Decam 598/609
reparar i metjar (les nafres) < ll. curare, Alfons 2.24/21
reparar i reduir al primer estat < ll. reparere, Arra 964/154
reparar i renovellar < ll. reparare, Ruff 1.404
atrobar i reparar < ll. invenire, Psalt 3.63
restaurar o reparar < ll. instaurare, Comloq 1.10.7/84a37
restaurat i reparat < pr. reparar, Matfre 81v
repel.lir i foragitar < ll. repellere, Revel 170/57d
moure, repel.lir o foragitar < ll. depellere, Jugur 57/26v7
rependre : veg. reprendre

repensaments i cogitacions < ll. recordationes, Isac 39/19
repensar : cf. pensar, perpensar
repensar i ruminar < it. ripensare, Medici 179/107
repentí : cf. rabent
repentina i sobtada < it. repentino, Mirall 2.99
repentinament i tost < it. repentino, Mirall 1.101
corrent i repentí < it. corrente, Fiore 19.16
repetir i demanar < ll. repetere, Ludolf 1.122b7
repetir i altra vegada inquirir < ll. repetere, CiOfi 1.50/26
repetir i posar denant < ll. obicere, SeMed 3.2.446
esteniments i repleccions < ll. extensiones, Secre B 68/9v
ésser replet i embargat < ll. gravari, Excit 53/73
carregat i replet (el ventre) < ll. onestus, Basili 694/81b
replicà i dix < ll. ait, ParesA 161/95a10
replicar i dir < ll. replicare, DeModo B 163
carregar i replicar < ll. replicare, ParesA 155/88c22
repós o descans < esp. descanso, VallCàr 23.21/43.20
repós, descans < ll. solatium, Kempis 2.5/1811
repós i descans < ll. -, Job 7.13
repós i folgança < ll. requies, Kempis 3.23/3384
repós i pau < it. pace, Medici 193/118
repós i pau < ll. quies, Valter 4.64/34.11
repós i reculliment < ll. quietudo, Isac 82v/38v
repós i refecció de corporal vianda < ll. refectio, Ludolf 2.6a41
repós i tranquil.litat < ll. tranquillitas, Alfons 3.52/39v
confortació i repós < ll. confortatio, Troya 77/108
descans i repós < ll. requies, Ludolf 2.45a30
discreció i temprança i repós < ll. modestia, Efrem 1.1/82b
oci o repós < ll. otium, Jugur 55/26v5
oci o repós < ll. otium, Salms7 969/2v22; 980/16r10
en pau i en repós < ll. liberatus, Troya 113/148
en pau, repós i concòrdia < ll. pacificus, Kempis 1.17/781
pau i repós i oci < ll. pax et quies, Kempis 1.19/891
pau i repós < it. pace, Mirall 2.165
pau i repós < ll. pax, Ruff 1.239
ésser en pau i repós < ll. pasci, Isac 55/26
pau i repós < ll. tranquillitas, ValMax 212/1.302
tranquil.litat o repós < ll. pax, Salms7 1032/73r20
tranquil.litat i repós < ll. tranquillitas, Jeroni E7/4c6
assegut i en repós < ll. sedens, Ludolf 2.33d35
reposament o aturada < ll. hospitium, Troya 43/62
reposar i compartir (deures) < ll. partiri, Benet C 21/18v
reposar i descansar < ll. requiescere, Kempis 3.17/3105
decantar i reposar < it. appoggiare, Mirall 1.116
per descansar i reposar < ll. otio (adv.), Alfons 2.32/23
descansar i reposar < ll. percipere quietem, Ludolf 2.9d26
dormir i reposar < ll. dormire, Medi7 564/344.25
dormir i reposar < ll. iacere, Troya 127/168
dormir i reposar < it. riposare, Decam 588/601
lo dormir i reposar < ll. somnis, SeHer 843/39v
estar i reposar < ll. quiescere, ValMax 82/1.117
jaure i reposar < ll. incubare, ValMax 271/2.85
reposat i recullit < ll. quiescere, Isac 55v/26v
dolça i reposada (mort) < ll. tranquilla, DeModo A 162/635.7
inquieta i no reposada < ll. inquieta, Troya 76/107
pacífic i reposat < ll. placidus, Jugur 20/10v10
pacificat i reposat < it. pacificato, Mirall 2.117
placat i reposat < it. placato, Mirall 1.40
quiet i reposat < ll. piger, SeHer 379/29
sègurament i reposada < ll. quietus, Africa 982/75

segura i reposada (llibertat) < ll. secura, ValMax 131/1.190
tranquil.le i reposat ed. < ms. escur, Eix1523 c.350
tranquil.le i reposat < it. tranquillo, Medici 27/16v
vituperadores o reprehenadores ms. < ll. vituperabiles, Regim 1.4.1/39v
reprehensió : cf. reprensió
reprehensió i murmur < ll. murmur, ValMax 246/2.47
calúmnia o reprehensió < ll. calumnia, GuidoCo 23.4/855
increpacions o reprehensions < ll. increpationes, Regim 1.2.14/18v
increpacions o reprehensions < ll. increpationes, Salms7 1043/86r19
reprèmer o retenir < ll. reprimere, DeModo B 67
repremiment o abatiment < ll. repressio, Regim 1.2.26/27
reprendre i acusar < ll. improperare, Isac 94/43v
reprendre i adoctrinar < it. riprendere, Mirall 2.98
reprendre i amenaçar < ll. exprobrare, BfbBa Mt 11.20
reprendre i apellar < it. chiamare, Mirall 2.130
reprendre i blasmar < ll. increpare, BfbBa Mc 8.32
reprendre i/o castigar < ll. reprehendere, DeModo B 130, rep.
reprendre i castigar < ll. reprimere, DeModo B 55
reprendre i condemnar < ll. deplorare, ValMax 238/2.35
reprendre i deshonrar < ll. obiurgari, ValMax 61/1.87
reprendre i escarnir < ll. eludere, Ruff 28.70
reprendre o impugnar < ll. reprehendere, Excit 2/16
reprendre i incolpar < ll. culpare, Africa 261/50
reprendre i injuriar < ll. exprobrare, ValMax 283/2.105
reprendre i menaçar < ll. increpare, Benet B 2/37.30
reprendre i menysprear < ll. culpare, Kempis 1.2/222
reprendre i redargüir < ll. increpitare, ValMax 132/1.190
reprendre i redargüir < ll. interrogare, Vita 38/218
reprendre i reprovar < ll. exprobrare, ValMax 281/2.102
reprendre i reprovar < ll. perpendere, ValMax 237/2.33
reprendre i reptar < it. riprendere, Decam 46/43
reprendre i tornar < ll. repetere, ParesA 161/94d16
abaixar i reprendre < ll. reprimere, DeModo A 67/510.8
acusar i reprendre < ll. accusare, Jugur 70/31v30
acusar i reprendre < ll. incusare, Efrem 1.7/88d
acusar i reprendre < it. riprendere, Mirall 1.63
blasmar, reprendre < ll. increpare, Escacs 4.8/158
blasmar i reprendre < ll. increpare, Secre B 146/22
castigar i reprendre < ll. corripere, BfbBa Ll 3.19
condemnar i reprendre < ll. reprehendere, DeModo A 93/541.17
correcció o reprendre < ll. obiurgatio, Mores 106
corregir i reprendre < ll. arguere, Brevil 190b/26.21
corregir i reprendre < it. correggere, Mirall 2.99
corregir i reprendre < ll. corripere, ValMax 279/2.99
corregir i reprendre < ll. reprehendere, DeModo B 130
enculpar i reprendre (ed. rependre) < ll. culpare, Escacs 1.2/16
increpar i reprendre < ll. increpare, ValMax 330/2.176
refrenar i reprendre < it. refrenare, Mirall 2.165
refrenar i reprendre < ll. sistere, SeMed 2.1.157
reprovar i reprendre < ll. reprehendere, ValMax 139/1.200
reprès i castigat < ll. argui, Verba 29/122c
représ i esquivat < esp. esquivado, ValCor 115.14/113.5
blasmat i reprès < ll. reprehensio, Amor 111.15
castigat i reprès < ll. derogatus, Alex 35v
redargüit o reprès < ll. redargutus, Salms7 1055/99r4
reptat i reprès < ll. reprobus, Benet C2/6
reprenedors i escarnidors < ll. inrisores, CiPar A 13/1.113
blasmes i repreniments < ll. increpationes, Escacs 1.1/15
condemnació i repreniment (ed. repriment) < ll. condemnatio, Ruff1.267
vituperi i repreniment < ll. vesania, Jeroni E9/5d31

reprensió : cf. reprehensió
reprensió i pena < ll. poena, Ludolf 1.132d8
detraccions i reprensions < ll. -, ValMax 69/1.99
irreprensible ço és sens reprensió < ll. irreprehensibilis, Jeroni E41/35d24
representar i declarar < ll. repraesentare, ValMax
representar i manifestar < ll. repraesentare, Brevil 191a/31.21
reprimir i baixar < ll. deprimere, Regim 1.1.6/4v
hèresi o reprovació < ll. haeresis, CiPar B 2/Pròl.18
reprovar i reprendre < ll. reprehendere, ValMax 139/1.200
reprovat i confús < ll. reprobus, Benet B 2/36.22
ésser reprovat i deshonrat < ll. reprobari, BfbBa Mc 8.31
reprovat, ço és malvat o pecador < ll. reprobus, Jeroni E14/10d19
avorrir i reprovar < ll. reprobare, Psalt 1.18
condemnar i reprovar < ll. damnare, ValMax 208/1.296
reprendre i reprovar < ll. exprobrare, ValMax 281/2.102
reprendre i reprovar < ll. perpendere, ValMax 237/2.33
reprendre i reptar < it. riprendere, Decam 46/43
increpar i reptar < ll. increpare, DeModo B 158
reptat i maldit < ll. deshonestari, Efrem 1.5/86b
reptat i reprès < ll. reprobus, Benet C2/6
poble i república < ll. homines, Job 12.2
repudis i comiats < ll. repudia, Provid 20/102
repudi o departiment < ll. repudium, Excit 41/59
divorci i repudiació < ll. repudium, ValMax 58/1.84
repudiar o donar comiat < ll. repudium, ValMax 290/2.116
repudiar o foragitar de si < ll. repudiare, ValMax 290/2.116
repudiar i lleixar (una dona) < ll. repudiare, ValMax 98/1.143
repudiar i menysprear ed. < ms. rebutjar, Bla1521
repudiar o menyprear < ll. respuere, Arra 955/133
menysprear i repudiar < ll. repudiare, CiPar A 48/6.97
repugnants i contrarioses (ones) < ll. discordes, SeMed 5.1.941
contendents (contenents) repugnants < ll. contendentes, Troya 29/41
repugnar i contrastar < ll. repugnare, CiOfi 3.22/136
[repugnar o] contrastar < ll. repugnare, Regim 1.2.13/17v; 3.3.14/123
repugnar i contrastar < ll. repugnare, Ruff 1.338
repugnar i fer desacato < ll. contradicere, Job 6.10
repulsa i contrast < ll. repulsa, Regim 1.4.1/39v
batallar i repunyir < ll. elaborare, CiOfi 1.131/70
[reputació i] opinió < ll. reputatio, Regim 2.3.18/81v
fama i reputació < ll. fama, Alfons 3.51/38v
reputar o creure < ll. respicere, Josefus 2.3/30b
reputar i dir < ll. reputare, Jeroni C1/61d35
reputar-se i estimar-se < ll. putare, CiOfi 2.31/97v
reputar i estimar < it. reputare, Mirall 1.34; 2.138
reputar i prear ms. / extimar ed. < ll. reputare, Regim 1.1.7/5; 2.22/24v
reputar o tenir per no-res < ll. (computare), Jeroni C3/67d12
provar, mostrar i reputar < ll. comprobare, Valter 1.33/19.11
reputat i tengut (per savi) < ll. reputari, Escacs 3.5/107
reputats i tenguts (per folls) < ll. reputati, Isac 112/51
reputat i tengut < it. reputato, Mirall 1.133
estimats i reputats < ll. aestimati, Benet B 7/49.8
lloats i reputats bons < it. riputati buoni, Mirall 1.137
requerer : cf. querer, querir
requerer i demanar < it. richiedere, Mirall 2.50
requerer i voler < it. richiedere, Mirall 2.140
requerir i cercar < ll. petere, Cel.la B 250/74d
requerir i demanar < ll. petere, ValMax 383/2.250
requerir i demanar < ll. postulare, Medi7 561/341.10
requerir [o demanar] < ll. postulare, Regim 1.2.28/27v
requerir i demanar < ll. quaerere, Psalt 2.45

requerir [i demanar] < ll. requirere, Regim Pròl./1, 3.1.8/87v
requerir i demanar < ll. requisitio, Troya 68/97
requerir i demanar < it. sollicitudine, Decam 452/462
requerir o/i encercar < ll. requirere, AlbLoq 3b/592, 6c/604, rep.
requerir, investigar i encercar < ll. requirere, CiPar A 7/1.23
requerir i pregar < ll. -, OraCa Dedic.141
requerir o somoure a la batalla < ll. oppugnare, PurPa 6/452
requerir i voler < fr. requerir, Sidrac 44/119.29
cercar i requerir < ll. requirere, OraCa 1.148
demanar i requerir ed. < ms. demanar, Bla1521
demanar i requerir < ll. desiderare, ValMax 93/1.134
demanar i requerir < it. domandare, Mirall 1.25
demanar i requerir < ll. expetere, Isac 73/34
demanar i requerir < ll. expetere, Ruff 20.30
demanar i requerir < ll. perquirere, Verba 67/134c, rep.
demanar i requerir < ll. petere, AlbCon 107/138
demanar i requerir < fr. requerir, Gral 111/115
instar i requerir < ll. instare, SeThy 269/65
requerit o demanat < ll. requirere, Salms7 1036/77v16
requerit i mogut < ll. provocatus, ValMax 85/1.122
request i cercat < ll. quaesitus, Lignum 8/68
request i demanat < ll. quaerere, Escacs 2.2/38
requestes i demanades < ll. requirere, Isac 30/14v
request i interrogat < it. esaminato, Mirall 1.161
request i pregat < ll. obsecrante, Brevil 192b/39.3
ésser [request i] necessari < ll. requirere, Regim 2.1.5/49
amonestat i request < ll. requisitus, Escacs Prol./13
cercades i requestes < ll. perquirere, Escacs 3.7/123
demanat i request < ll. quaerere, ParesA 125/66c11
requesta i suplicació < ll. petere, Benet D 51/58v
pregària i requesta < fr. requeste, Gral 62/63
petició i requesta < it. petizione, Mirall 1.128
aprovació i requisició < ll. permissus, ValMax 182/1.260
calcitrar o requitnar < it. ricalcitrare, Mirall 2.154
rescatar o rembre < it. ricomperare, Mirall 1.44
rembre o rescatar < it. ricompensare, Mirall 1.106
remut o rescatat < it. ricomprato, Mirall 1.33
rescloure : cf. incloure, cloure
rescloure i tancar < it. rinchiudere, Medici 191/116
reservar i escusar < ll. reservare, Escacs 2.6/68
reservar i estojar < ll. reservare, DeCura A 244
reservar i estojar < ll. servare, Arra 958/140
resistència o contrast < ll. contio, ValMax 25/1.38
resistència [o contrast] < ll. resistentia, Regim 1.2.14/18v; 3.3.17/124
[resistència o] contrast < ll. resistentia, Regim 3.3.13/122v
contrast [o resistència] < ll. resistentia, Regim 1.2.13/17v
contrastar i fer resistència < ll. retinere, Provid 36/113
impugants i fent resistència ed. < ms. impugnats, Eix1523 c.326
resistir i contrastar < ll. resistere, DeModo B 156
resistir i contrastar (ms. contrestar) < ll. resistere, Excit 8/22
resistir o contrastar (ms. contrestar) < ll. resistere, Revel 38/17b
resistir o contrastar < ll. resistere, Salms7 1025/66r15
resistir i noure < ll. resistere, Troya 51/72
dissolutes o resolades (neus) < ll. (niveus), SeThe 504/88
resoldre i convertir < ll. resolvere, Psalt 2.50
resoldre i escampar < ll. resolvere, OraCa 1.148
eixamplat i resolt < ll. relaxari, Efrem 2.1/98b
respecte o esguart < it. rispetto, Medici 162/100
respecte o esguart < it. rispetto, Mirall 1.33
a esguart i respecte ed. < ms. esguardament, Bla1521

mirar i tener respecte a < ll. respicere, Cateri 136/72v
respiració i reveniment < ll. respiratio, Troya 124/163
resplandent i clar < ll. resplendere, Anton 6/17
resplandent i gloriós < ll. praefulgidus, Psalt 2.72
bell i resplandent < ll. speciosus, ValMax 138/1.199
clara i resplandent < ll. clarus, Escacs 2.6/70
clara i resplandent (lluna) < fr. claire, Gral 66/67
clara i resplandent (cara) < pr. clara, Matfre 82
més clar i lluent i resplandent (ed. resplendent) < ll. fulgentius, Lignum 35/76
clara i resplandent (ms. resplendent) < ll. lucida, Efrem 2.2/99c
lluent i resplandent < ll. relucens, Efrem 1.4/84d
fer manifest i resplandent < ll. niti, ValMax 178/1.255
polida i resplandent < ll. pollere, CiPar A 34/5.42
preclara, bella i resplandent < ll. praeclarum, Escacs 1.3/19
resplandir i abundar (la justícia) < ll. vigere, Brevil 191b/33.9
resplandir i clarejar < ll. refulgere, Kempis 1.18/792
resplandir i clarejar (la lluna) < pr. resplandir, Matfre 31v
resplandir i florir (d'edat) < ll. florere, Paul 3/314.15
resplandir (ms. resplendir) i lluir < ll. refulgere, Efrem 1.11/95a
resplandir i relluir < ll. lucere, Ludolf 1.9a21
resplandir o relluir < ll. pollere, Regim 2.1.13/54v
clarejar i resplandir < ll. lucere, Ludolf 1.8d41; 9a12
estar encesa... i resplandir < ll. candere, Alex 147v
esclarir i resplandir < ll. clarescere, Jeroni 286/58b21
esclarir o resplandir (l'aurora) < ll. surgere, Troya 72/102
lluir i resplandir < ll. lucere, Excit 22/37
relluir i resplandir < ll. relucere, Psalt 1.56
resplandor o excel.lència < ll. splendor, ValMax 435/2.321
claredat i resplandor < ll. fulgor, Ludolf 1.17b22
corruscació, que vol dir resplandor de foc < ll. corruscatio, Dragma 181/74
llum i resplandor < ll. lux, Ludolf 1.24a6
llum i resplandor < ll. lux, Psalt 2.72
respondre, dir i parlar < ll. loqui, BíbBa Mc 13.34
respós i dix < ll. ait, Anton 14/23
respondre i dir < it. rispondere, Mirall 1.136
advocar i respondre < ll. respondere, Kempis 3.28/3633
callar i no respondre < it. tacere, Mirall 1.139
[dir o] respondre < ll. dicere, Regim 1.1.9/6v
retre raó i respondre < it. rendere ragione, Medici 183/111v
resposar i dir < ll. respondere, Ruff 21.15
respostes i increpacions < ll. redargutiones, Salms 37.15
comunitat o respública < ll. respublica, Comloq 1.1.1/4a12
ésser ressemblant o comparat a / semblant a < ll. assimilari, Regim 1.3.7/36v
concordans o ressemblants < ll. conformes, Regim 1.1.13/8v
ressemblar : cf. semblar
ressemblar o comparar / acomparar ed. < ll. assimilare, Regim 2.2.9/65
ressemblar o fènyer ms. / mostrar ed. < ll. simulare, Regim 3.2.9/98v
ressemblar i seguir < ll. imitare, Excit 35/51
acomparar o ressemblar < it. assomigliare (algú a), Mirall 2.51
conformar [o ressemblar] < ll. conformare, Regim 1.2.9/14v
seguir i ressemblar < ll. imitari, ValMax 426/2.308
seguir i ressemblar (l'exemple) < ll. sequi, ValMax 181/1.259
no fenta ni ressemblada < ll. non ficta, Jeroni E33/29b4
reviscolar o ressuscitar < ll. revivere, Salms7 1040/82r24
restar i durar (en amistat) < ll. durare, Escacs 2.4/53
redundar o restar < ll. redundare, CiPar A 49/6.127
delliberació i restauració < ll. liberatio, Troya 55/79
restaurar i delliurar < ll. (illaesus), Isac 92/42v
restaurar i rectificar (ed. retificar) < ll. construere, Alex 47v
restaurar o reparar < ll. instaurare, Comloq 1.10.7/84a37

restaurar i restituir < ll. restituere, Troya 24/33
preservar i restaurar < ll. servare, ValMax 97/1.141
recobrar i restaurar < ll. restaurare, FursV 3.230.24
restaurat i reparat < pr. reparar, Matfre 81v
restituir i lliurar < ll. restituere, Troya 113/148
restituir i retre < ll. restituere, FursV 4.131.6; p.p. 2.222.6
restituir i tornar < ll. restituere, Alex 178r
restituir i tornar < ll. restituere, Excit 147/173
restaurar i restituir < ll. restituere, Troya 24/33
retre i restituir < ll. restituere, FursV 2.232.7
restituït i en son lloc tornat < ll. instauratus, ParesA 132/72a17
restituït i tornat < it. restituto, Mirall 1.42
tornats i restituïts < ll. restituti, Gesta 36.19/129.16
restrènyer : cf. constrènyer
restrènyer i abreujar < ll. perstringere, ValMax 429/2.313
restrènyer i aturar < ll. coercere, Cel.la B 249/74b
restrènyer i lligar < ll. ligare, Isac 100/46
restrènyer i refrenar < ll. restringere, DeModo A 95/544.23
restrènyer i tancar < ll. arctare, Africa 362/56
restrènyer i temprar < ll. temperare, Excit 54/74
refrenar i restrènyer (la llengua) < ll. restringere, Dial 2.23/138.23
custódia i restrenyiment < ll. custodia, Isac 82v/38v
resumir i cobrar (animositat) < ll. resumere, Troya 135/179
rets o filats llargs < ll. laquei, SeThe 46/79
rets i filats < ll. retia, Alex 148v
ret o filat < ll. retiarius, ValMax 38/1.55
ret o llaç < ll. retis, AlbCon 48/79
retret o retardat ms. / llunyat ed. < ll. retrahere, Regim 1.2.13/17v
trets a enrere o retardats ms. / retrets ed. < ll. retrahi, Regim 2.1.22/59
imatges i retaules < ll. simulacra, CiOfi 1.46/24
reteniment i contradicció < it. contradizione, Decam 109/111
retenir : cf. tenir
retenir i conservar < ll. ferre, ValMax 236/2.32
retenir i regirar (regnes) < ll. retinere, ValMax 189/1.269
aturar i retenir < ll. tenere, Dial 4.30/68.2
guardar i retenir < ll. custodire, DeModo B 80
guardar i retenir < ll. custodire, ParesA 168/101b11
prendre i retenir < ll. assumere, AlbCon 29/61
reprèmer o retenir < ll. reprimere, DeModo B 67
tenir i retenir < ll. tenere, OraCa 1.145
tenir i retenir < ll. tenere, Provid 44/119
tenir, retenir i lligar < ll. tenere, SeThy 551/72
retinguts i arrapats < ll. enecti, Escacs 3.5/110
pres i retingut < ll. cogi, Miseria 1.3/130b
rebotats i retinguts (enemics) < ll. capere, Alfons 3.50/37v
retiment o dedicion < ll. reditio, Jugur 36/17r16
pau i dedicion o retiment < ll. deditio, Jugur 31/15v18
llegoters i retòrics < ll. oratores, AlbLoq 7b/606
lleuger... corrent i retornant (ona) < ll. fugax, SeHer 378/29
retornar : cf. tornar
retornar i reduir < ll. reducere, Salms7 967/2r15
reduir o retornar (algú) < ll. reducere, Jeroni E40/35a6
reduir [o retornar a] < ll. reducere, Regim 1.3.1/32v
[reduir o] retornar a < ll. reducere, Regim 1.3.10/38
reduir i retornar < it. redurre, Medici 9/5v
revocar i retornar < ll. revocare, ValMax 83/1.118
retuts i retornats < ll. reducere, Escacs 2.6/64
retractar i menysprear < ll. retractare, ParesA 167/100b23
retractades o desfetes (transaccions) < ll. retractare, FursV 2.162.5, rep.
revocat i retractat < ll. irritus, FursV 4.139.7

retraure : cf. retrer, traure, treure, sostraure
retraure i apartar < ll. retrahere, Kempis 1.25/1475
retraure o llunyar < ll. reducere, Salms7 1030/71r7
retraure i llunyar < ll. retrahere, GuidoCo 24.7/904
retraure i tolre < ll. retrahere, DeModo B 138
improperar (emproperar), retraure < ll. improperare, Salms7 1003/41v19
remoure i retraure < ll. revocare, Excit 2/15
retre i fer (testimoni) < it. rendere, Mirall 1.90
retre i lliurar < ll. tradere, Legenda 2.312
retre i restituir < ll. restituere, FursV 2.232.7
[retre o] fer (seguit d'un adj.) < ll. reddere, Regim 3.3.14/123
retre o fer (seguit d'adj.) < ll. reddere, Regim 1.1.6/4v; 3.3.14/123
retre's i donar < ll. subdare se, Alex 51r
comanar i retre < ll. commendare, Medi7 567/350.35
delliurar i retre quiti < ll. liberare, Troya 21/29
donar i retre (raó) < ll. reddere, Benet C 31/21
donar i retre < it. rendere, Mirall 1.131
[donar o] retre < ll. reddere, Regim 3.3.7/119
fer i retre (seguit d'adj.) < ll. facere, ValMax 210/1.300
fer o retre gràcies < ll. gratias agere, Benet C 34/22
restituir i retre < ll. restituere, FursV 4.131.6; p.p. 2.222.6
tornar i retre < ll. reddere, CiPar A 41/5.162
tornar o retre < ll. reddere, Miseria 2.11/202v11
venir a pati o a retre < ll. in deditionem venire, Fronti 3.5.1/46v
retret o retardat ms. / llunyat ed. < ll. retrahere, Regim 1.2.13/17v
retret i secret < ll. secretum, Ludolf 2.109c36
retut i donat (un guardó) < ll. reddere, PurPa Int./100
retuts i retornats < ll. reducere, Escacs 2.6/64
albergar i retrer < fr. hebergier, Chart 54
retret o cambra ed. < ms. cambra, Eix1523 c.353
retribucions [o guardons] < ll. retributiones, Regim 1.2.23/24v
retribució o lloguers < ll. merces, Jeroni E11/7b26
gardó i retribució < ll. dona, Arra 955/133
lloguer i retribució < ll. merces, Jeroni E24/20c24
premi o guardó i retribució < ll. praemium, Jeroni E41/35d32
premi i retribució < ll. praemium, Psalt 1.31
premi i retribució < ll. stipendium, Psalt 1.41
pagar i retribuir < it. rimunerare, Mirall 2.161
revelar o demostrar < ll. revelare, Anton 5/16
revelar i demostrar < ll. revelare, Isac 86/40
revelar o descobrir ms. / dir ed. < ll. aperire, Regim 2.1.24/59v
revelar i descobrir < ll. revelare, Benet B 7/49.37
revelar, manifestar < ll. revelare, Benet C 7/12v
revelar i manifestar < it. rivelare, Medici 209/128
revelada i manifestada < ll. revelari, ParesA 155/89a18
revelat i manifestat < ll. revelatum, Psalt 2.30
ocult i no revelat < ll. non manifestus, Josefus 7.7/155c
respiració i reveniment < ll. respiratio, Troya 124/163
profitar i reverdir (les virtuts) < ll. vernare, Cel.la B 247/72a
reverència i honor < fr. reverence, Gral 136/141
reverència i llaor < ll. laus, ValMax 230/2.24
fer reverència i salutació < ll. salutare, Troya 22/30
acatament i reverència < ll. -, Job 31.37
honor i reverència < it. honore, Decam 80/80
honor i reverència < ll. honores, Ludolf 1.55a14
honors i reverències < it. onore, Mirall 1.123
honor i reverència < ll. honorans, Miseria 2.39/150c
donar honor i reverència < ll. honorare, Psalt 1.30
honor i reverència < ll. reverentia, Benet D 63/60v
honor i reverència < ll. reverentia, Comloq 1.3.2/22b27

honor i reverència < ll. reverentia, Psalt 1.56
honor i reverència < ll. -, Alex 82v
humilitat i reverència < ll. humilis, Dial 3.26/227.19
fer salutació i reverència < ll. salutare, Troya 99/127
salutació i reverència < ll. salutatio, ValMax 291/2.117
temor i reverència < it. riverenza, Mirall 2.121
elets i spectables i reverents < ll. lectissimi, Alfons 4.4/42
humilment i reverent < ll. humiliter, ValMax 89/1.127
venerable i molt reverent < it. venerabile, Decam 366/375
adorat i reverit < it. adorato, Mirall 1.123
malfet i revessa < fr. meffaire, Chart 279
adobat i revigorit < it. racconcio, Mirall 2.127
revironar : cf. enrevirona
revironar i encloure < pr. enserrar, Matfre 36
reviscolar o ressuscitar < ll. revivere, Salms7 1040/82r24
vivificar i reviscolar < ll. vivificare, Jeroni E36/32c22
fer renovellar o reviure < ll. reviviscere, Revel 37/16d
revocar i anul.lar < ll. rescindere, ValMax 445/2.335
revocar-se i estar-se < it. revocarsi, Mirall 2.98
revocar i lleixar (l'acusació) < ll. recedere, ValMax 245/2.45
revocar i llunyar < it. ritrarre, Medici 50/30
revocar i reduir < it. revocare, Mirall 1.130
revocar i retornar < ll. revocare, ValMax 83/1.118
revocar i tornar atràs < ll. flectere, SeMed 2.2.203
abrogar i revocar (lleis) < ll. abrogare, ValMax 100/1.145; 352/2.206
desfer i revocar < ll. rescindere, FursV 2.221.6
moure's i revocar-se < fr. desmouvoir, Chart 509
mudar i revocar (testaments) < ll. rescindere, ValMax 358/2.
tolre i revocar (lleis) < ll. abrogare, ValMax 420/2.302
revocat i retractat < ll. irritus, FursV 4.139.7
tornat i revocat < ll. revocari, Verba 216/163a
revolta i mudança (del temps) < esp. revuelta, VallCàr 744/939
girada i revoltada < ll. eversa, SeHer 1290/52v
pulsació i revolució < ll. pulsio, Troya 9/15
revoluts i girats < ll. revolvere, ParesA 151/84d15
rialles i ris < ll. risus, DeModo B 152
rialles i trufes < ll. risus, Escacs 3.4/100
joc o rialles < it. riso, Decam 414/425
joc i rialles < ll. risus, Josefus 5.8/110a
joyosa i riallosa (fortuna) < ll. laeta, Africa 298/52
follies i ribaldaries < ll. (cum meretricibus), BfbBa Ll 15.29
ribalts, belitres i gent perduda ed. < ms. ribauts, Bla1521
ribalt o tacany < ll. impius, Dieta 42/36v
ribalts i vagabunts < it. ribaldi, Medici 51/30v
ribalt i de mala vida < it. ribaldo, Decam 125/127
dolent i ribalt < it. lascivo, Medici 212/130
tafurers i ribalts ed. < ms. tafurs, Bla1521
ribes i costes de la mar < ll. litora, ValMax 259/2.66
riberes i vores (d'un riu) < ll. ripae, Alex 124r
rics i abastats < it. in agio, Besti B 41/57.13
ric o abundant < ll. dives, CiPar A 6.83/46, rep.
rics i abundants < ll. divites, Ludolf 2.10a26
rics i abundants < ll. felices, Turpí 23/66.38
rics i abundants ed. < ms. rics, Bla1521
ric i abundós < ll. dives, Brevil 202b/99.23
rics i abundosos < ll. divites, DeModo A 110/565.4
ric i abundós < ll. dives, ValMax 191/1.272
ric i abundós < ll. locuples, Brevil 197b/70.6; 202a/99.7
rica i abundosa < ll. opulentissima, Brevil 192a/37.19
rics i bastats < ll. opulenti, Jugur 14/8v12

ric i de gran estat < it. ricco, Decam 81/82
ric, gran i poderós < ll. magnus, ValMax 282/2.104
ric i notable < it. ricchissimo, Decam 92/93
ric i ple < ll. locuples, ValMax 70/1.100
ric i poderós < ll. dives, Brevil 202c/100.23
ric i poderós < ll. locuples, ValMax 364/2.222
rics i poderosos < ll. tyranni, Job 35.9
rics i potents < ll. potentes, Econ 2.764
abundant i ric < ll. ditis, SeThe 325/84v
abundós i ric < ll. opulens, ValMax 352/2.206
basts i rics < it. in agio, Besti A 54/114.9
gran, ric i abundós < ll. amplissimus, ValMax 193/1.275
ésser opulent i ric < ll. divitiis abundare, Amor 88.18
opulents i rics < ll. divitiae, Ludolf 2.10a24
opulent i ric < ll. opulens, CiOfi 2.70/117v, rep.
pecuniós i ric < ll. locuples, ValMax 180/1.257
poderosos i rics < ll. fortes, Job 24.22
puixants i rics < ll. -, SeThe -/88
franc i rient < ll. alacer, ValMax 126/1.182
cèquies i rieres < ll. ductus aquarum, CiOfi 2.60/112v
rigor i fortalesa < ll. rigor, ParesA 162/95d24
força i rigor < ll. severe, ValMax 91/1.131
indignació i rigor < ll. furor, Job 42.7
aspre i rigorós < ll. astrictus, ValMax 107/1.156
estretament i rigorosa < ll. acerrime, ValMax 77/1.109
estret i rigorós < ll. destrictus, ValMax 376/2.239; adv. 100/1.146
estret i rigorós < ll. exactus, ValMax 265/2.75
estret i rigorós < ll. severus, ValMax 85/1.121
estret, aspre i rigorós (llei) < ll. severissimus, ValMax 75/1.106
fortment (ed. forment) i rigorosa < ll. fortitudo, Brevil 211b/148.17
greument i rigorosa (punir) < ll. gravius, ValMax 89/1.127
rigorositat i crueltat < ll. severitas, ValMax 88/1.126
rigorositat i fortalesa < ll. severitas, ValMax 88/1.126; 99/1.144
rinxar i banyar < ll. aspergere, Pal.la 1.29.29.23
riqueses o pecúnies < ll. peccunia, Brevil 202a/98.12
afluència de riqueses < ll. affluentia, Ludolf 2.81d11
béns i riqueses < fr. bien, Polo 46.23/34
tresaur i riquesa < ll. divitiae, Efrem 1.12/96b
ris i solaç < ll. risus, Escacs 2.1/25
rialles i ris < ll. risus, DeModo B 152
ritxosos o barallosos < ll. litigiosi, Regim 1.2.28/28
riu o aigua < ll. rivus, Dragma 99/39
rius i flums < ll. fluere, Vita 76/291
riu o flum < ll. flumen, Alex 140r
rius i flums < ll. flumen, Provid 4/89
riu o flum < ll. fluvius, Alex 143r; pl. 151v
riu o fluvi < it. fiume, Medici 78/49v
riu i torrent < ll. amnis, SeMed 3.1.411
flums i rius < ll. fluentae aquae, DeModo B 133
flums o rius < ll. flumina, Alex 37r
flum o riu < ll. fluvius, Africa 998/75
flum o riu < ll. fluvius, Alex 77v
[fluvis o] rius < ll. flumina, Regim 2.2.15/69
fluvi i riu < ll. flumen, ValMax 427/2.310
riure : cf. deriure
riure i afalagar < ll. ridere, Alfons 3.52/40v
riure i burlar < ll. sub derisu, StHon 390/76
riure i fadejar < ll. ridere, DeModo B 153
riure i fadejar < ll. risus, DeModo B 152
riure i solaç < fr. rire, Chart 15

alegrar-se i riure < it. godere, Medici 99/62v
burlar-se'n i riure-se'n < ll. risus, ValMax 362/2.219
escarnir i riure's de < ll. vilipendere, DeModo A 40/477.15
motejar i riure < it. motteggiare, Decam 152/155
diners i roba < it. roba, Fiore 15.63
corsaris i robadors < fr. laron de la mer, Polo 199.7/185
lladre i robador (ed. robedor) < ll. (furare), Brevil 190b/26.15
lladres i robadors < ll. latrones, Alex 32v
lladres i robadors < ll. raptores, Comloq 1.5.4/58c26, rep.
robar [o despullar] < ll. furtum, Regim 1.2.31/29v
robar i emblar < it. involare, Besti B 44/94.16/64.2
[despullar o] robar < ll. depraedare, Regim 3.2.12/100v
emblar i robar < ll. furari, Escacs 3.8/126
emblar (ms. amblar) o robar < ll. surripere, Verba 20/117b
emblar i robar < pr. -, Matfre 66v
prendre i robar < ll. rapere, Dial 3.15/200.2
usurpar i robar < ll. usurpare, CiPar B 17/2.18
robades i toltes < ll. auferre, Isac 34/17
robat i tolt < pr. raubat, DeJer 34/36, 35/37
despullat i robat < ll. spoliare, Escacs 2.4/54
despulla o robaries < ll. spolia, CiOfi 3.22/136
despulles i robaries < ll. spolia, Troya 43/60
latrocinis i robaria < ll. latrocinia, Brevil 190b/25.12
lladronicis i robaria (ms. roberies) < ll. fur, Comloq 1.3.20/47a37
preda i robaria (ms. roberia) < ll. praeda, Jugur 6/2r22
presa i robaria (ed. roberia) < ll. praeda, Troya 42/59
usurpació [o robaria] < ll. usurpatio, Regim 2.3.7/76
robos i rapines < ll. -, Job 18.15
roborar i fermar < ll. roborare, ParesA 128/68b25
robusts i poderosos < it. forti, Mirall 1.108
robust i valerós < ll. constans, Provid 10/94
robust i vigorós < ll. robustus, ValMax 282/2.104
robust i vigorós < ll. validus, ValMax 135/1.195
forts i robusts (cavallers) < ll. fortes, SeMed 3.3.650
fort i robust (capità) < ll. plenus, Africa 236/49
fort i robust < ll. robustis, Josefus 5.10/113a
gros i robust < ll. robustior, Pal.la 3.12.78.14
roca o pedra < ll. lapis, Pal.la 1.8.14.12
pedres (ms. peres) o roques < ll. lapides, Isac 123v/56
pedres o roques < ll. saxa, Jugur 78/35r5
pedres i roques < ll. saxa, SeHer 715/34v
pedra o roca < ll. saxus, Verba 27/181a
rodar i vogirar < ll. circumire, Alex 8v
circular [o rodona] < ll. circularis, Regim 3.3.7/119v
roig i tèrbol (ms. tròbol) està el cel < ll. rutilat, BíbBa Mt 16.3
vermella o roja < ll. ruber, Pal.la 9.8.180.7
vermella [o roja] < ll. rubra, Regim 1.3.10/38v
romandre i estar (en virtuts) < ll. manere, Escacs 3.1/79; 3.1/81
romandre i estar < ll. subsistere, Paul 5/315.16
albergar i romandre < ll. manere, Vita 62/235v
estar i romandre < ll. manere, BíbBa Mc 6.8
estar i romandre < ll. consistere, Escacs 2.3/45
sobrevagar i romandre < ll. superflua, ParesA 160/93d20
timó i romer < ll. tymus, ValMax 33/1.48
pelegrins i romeus < ll. romipetae, Legenda 3.482
pelegrinatge i romiatge < it. pellegrinaggio, Decam 32/28
rompre i arrabassar < ll. proscindere, Pal.la 3.2.69.10
rompre i desmaiar (l'armament) < fr. rompre, Gral 109/113
rompre i esquinçar < it. rompere, Mirall 1.52
rompre's i frànyer's < it. frangere, Dant 1.7.23

rompre i trencar < ll. delere, Excit 49/67
rompre i trencar < ll. disrumpere, Troya 124/164
rompre i trencar < ll. irrumpere, ValMax 121/1.175
rompre i trencar < ll. perrumpere, ValMax 83/1.119
rompre i trencar < ll. rescindere, DeModo A 148/616.7
rompre i trencar < ll. rumpere, DeModo B 102
rompre i trencar < ll. rumpere, Excit 14/29
rompre i trencar < pr. rompre, Matfre 24
deboscar i rompre < it. diboscare, Medici 246/148
desfer i rompre < ll. abrumpere, Provid 46/119
esqueixar i rompre (els vestits) < ll. rumpere, SeThy 956/82v
nafrar, gastar i rompre < ll. violare, CiOfi 3.29/138
tallar i rompre < fr. rompre, Sidrac 63v/175.30
trencar i rompre < ll. confrangere, Troya 152/203
trencar i rompre < ll. dirumpere, Excit 6/20
trencar i rompre < ll. frangere, Africa 183/46
trencar i rompre < ll. nocere, SeMed 3.3.656
trencar i rompre < ll. rumpere, Excit 127/150
trencar i rompre < pr. rompre, Matfre 37
trencar i rompre < ll. solvere, ValMax 75/1.106
rompudes i aulanes ('aldanes') < ll. corrupta, Verba 47/129d
rompuda i escaixada < ll. disrumpere, CiOfi 3.21/135v
esclafats i romputs < ll. confracti, Ludolf 2.69c36
fracte i romput < ll. fractus, CiPar A 35/5.58
oberta i rompuda i fenuda (la terra) < ll. rupta, SeThy 88/61
trencat i romput < ll. quassatus, StHon 348/4
ronc i regullós < ll. raucus, Medit 1120
rondalla i cuento < ll. proverbium, Job 30.9
escarn i rondalla < ll. proverbium, Job 17.6
fàbules (ms. faldes) i rondalles < it. favole, Medici 207/126
buanys i ronya < ll. ulcera, BíbBa Ll 16.20
ronyosos i infeccionats < ll. morbidi, Benet B 2/35.35
viola o rosa < ll. mola, Pal.la 1.35.35.17
rossegar i menjar (els cucs) < ll. corrodere, Spec A 6/122.16
rossegar i tirar < fr. trainer, Tresor S 3.70.10
rossegar i trencar < ll. dilacerare, SeHer 76/16v
rossí o cavall < ll. iumentum, Frontí 3.13.4/54
rostir (ms. rustir) i cremar < ll. urere, Psalt 2.57
rota, decaiguda < ll. fracti, SeHer 308/26v
rovell i malura del ferro < ll. rubigo, Dieta 63/63
rúbrica o sobrescrit < ll. -, Jeroni, Rúbr.
rudals i grossos i sens lletres < ll. rudis, Vita 19/138
rude i cruel (segle) < ll. rudis, ValMax 234/2.29
rudes i grossers < ll. rudes, Isac 66/31
rudes i impotents < ll. rudes, SeMed 5.1.908
rúdeus i agrests < ll. agrestes, CiPar A 33/5.19
defalliments i rudelitats < it. difetti, Mirall 2.105
rudesa i imbecil.litat < ll. imbecillitas, CiOfi 1.71/34v
rugir i bramar < it. ruggire, Mirall 1.106
cridar i rugir < ll. rugire, Dial 3.26/227.25
ruïna i damnació i perdició < ll. ruina, Vita 1/10
ruïna o derrocament < ll. ruina, Regim 3.3.17/125
ruïna o destrucció < ll. ruina, DeModo A 38/474.9
ruïna o destrucció < ll. ruina, ValMax 238/2.35d; 417/2.296; 454/2.350
ruïna i destruïment < it. ruina, Mirall 1.52
ruïna, ço és enderrocament de cases < ll. ruina, FursV 4.125.12
ruïna i llevaci < ll. inundatio, Ruff Int.67
ruïna i trabucança < ll. iniuria, Troya 11/16
ruïna, ço és trabucança de cases < ll. ruina, FursV 4.119.9, rep.
damnatge i ruïna < ll. iactura, Troya 57/81

incendi i ruïna < ll. incendium, CiPar A 31/4.101, rep.
precipitació i ruïna < ll. casus, Troya 43/61
vilania o ruïndat < it. villania, Fiore 21.6
ruïnoses o aparellades de caure < ll. ruinosae, FursV 2.225.6, rep.
ruminar (ed. rominar), mastegar i remusegar < ll. ruminare, OraCa 1.150
ruminar (ed. rominar) i recordar contínuament < ll. ruminare, OraCa 2.85
ruminar i mastegar < ll. ruminare, DeModo A 70/514.24
repensar i ruminar < it. ripensare, Medici 179/107
rumor o nomenada o fama < ll. rumor, Jeroni E5/3b4
pagès i rural < ll. agrestis, ValMax 6/1.22
rústec i pagès < ll. bubulcus, ValMax 189/1.269
rústecs i vilans < it. villani, Mirall 2.20
rústec i vilà < ll. -, CiOfi 2.6/86
rústec o vilà < ll. -, ValMax 281/2.103
pagesívol i rústec < ll. rusticus, ValMax 189/1.269
homes rústecs idiotes < ll. rusticani, Ludolf 2.22d13
rústic o grosser < ll. rusticus, DeModo B 135
rústic i pec i simple < ll. rusticus, ParesA 164/97d26
[pagesos o] homes rústics < ll. rustici, Regim 1.4.5/43v
agrest i rusticà < ll. agrestis, ValMax 311/2.148
agrestament i rusticana < ll. agresti more, ValMax 239/2.36
inculta i rusticana cosa < ll. incultus, CiPar A 3/Pròl.26
rustical i vil < it. villano, Mirall 1.35
rusticitat, grosseria i innocència < ll. rusticitas, DeModo B 135
rustiquesa o paguesia o grossaria < ll. rusticitas, DeModo A 135/598.4

S

sà : cf. salva, saul
sans i alegres < ll. incolumes, SeMed 5.1.947
sà i alegre < ll. salvus, Josefus 2.4/35b
sà i alegre < ll. sanus, Dial 2.16/126.6
sans i alegres < ll. sani, Ludolf 2.82a6
sà i alegre < ll. sanus, Troya 272/353
sà i alegre < ll. sospitus, ValMax 458/2.357
sà i alegre < it. vivo, Decam 296/301
sans i alegres < ll. -, Anton 10/20
sans i alegres < ll. -, ValMax 71/1.101
sà i curat < ll. sanus, Verba 121/144a
sentir-se sans i delitós < fr. allegié des maux, Gral 43/45
sà i entir < ll. sanus (una cosa), Dial 2.1/95.22
sà, fort i alegre i ben fortunat < ll. incolumis, ValMax 450/2.344
sans i guarits < ll. salvi, BíbBa Mc 6.56
sana i guarida < ll. sanata, BíbBa Mc 5.29; Mt 15.28
sans i guarits < ll. sanitas, Escacs 3.5/111
sà i guarit < ll. sanus, BíbBa Ll 7.10; Jo 5.9
sà i guarit (ms. gorit) < ll. sanus, Dial 3.35/251.10
sà i guarit < ll. sanus, Verba 57/131d
sà i poderós (de mans) < ll. sanus, Efrem 1.10/94a
sana i salva < ll. illaesa, StHon 383/56
sana i salva < ll. incolumis, DeModo B 1
sans i sals < ll. incolumes, Dial 3.36/252.25
sanes i salves < ll. incolumes, Josefus 6.3/122b
sà i salvo < ll. incolumis, StHon 356/13; 361/18; 389/64
sans i sals < ll. intacti, ValMax 170/1.244
sà i salva < ll. (restituta), BíbBa Mc 3.5
sana i salva < ll. salvata, StHon 390/67
sana i salva < ll. sospites, ParesA 152/86b23
sans i salvos < ll. sospes, SeHer 307/26
sà i sau < ll. illaesus, Isac 47v/23
sà i saul < ll. illaesus, PurPa 5/332; 6/386
sans i saus < ll. illaesi, Rufí 6.18
sà i saul < ll. incolumis, Escacs 3.6/118
sà i saul i vertader < ll. incolumis, ParesA 158/91c21
sà i saul < ll. incolumis, Troya 24/33; 27/38; 76/107
sà i saul < ll. salvus, BíbBa Ll 15.27
sans i sauls < ll. salvae, Troya 232/304
sà i saul < ll. sanus, Troya 55/78
sans i sauls < ll. sospes, Troya 52/74
sans i sauls i alegres < ll. -, Anton 22/30
sà i segur < ll. incolumis, Turpí 34/82.268
sans i segurs < ll. incolumes, ValMax 143/1.207
sà i segur < ll. salvus, Troya 180/237
sà i viu < ll. incolumis, Dial 3.16/208.14
sà i viu < ll. incolumis, ValMax 229/2.21
alegre i sana i sens tota nafra < ll. incolumis, CiOfi 3.23/136
guarit i sà (ed. san) < ll. sanus, Rufí 6.8; 30.31
guarit i sà i alegre < ll. surrexit, BíbBa Mc 9.26
salvos i saludats i sans < ll. incolumes, SeHer 113/19

viu i sà < ll. illaesus, Dial 3.18/214.22
vius i sans < ll. incolumis, SeThy 1025/83v
calces i sabates < ll. calcei, Valter 2.24/22.23
ignorància, ço és no sabença < ll. ignorantia, FursV 2.95.4
sabent i avisat < it. -, Decam 392/403
sabent o escient < ll. sciens, Salms7 1014/54v4
apte i sabent < it. -, Decam 414/426
pus avist i sabent < ll. sapientior, Spec B 2/20.13
entenent i sabent < ll. peritus, Secre A 60/14
instruït i sabent < ll. doctus, Troya 44/63
sàvies, sabents, madures i digests (persones) < ll. graves, CiOfi 2.63/
savis o sabents < ll. sapientes, CiPar B 8/1.46
savi i sabent < it. savio, Decam 42/39; 136/138
no sabent i idiota < ll. idiota, Isac 119v/54v
no sabents i ignorants < ll. ignari, Escacs 2.6/65
no sabents o ignorants < fr. non-sachant, Tresor B 2.18.6
idiota i no sabent < ll. idiota, Isac 12/6, 29/14
ignorants i no sabents < ll. imperiti, CiOfi 3.15/132
[ignorants o] no sabents < ll. inscientes, Regim 3.2.11/100
ignot i no sabent < ll. ignotum, CiOfi 3.39/141v
improvisos i no sabents < ll. ignari, Troya 58/82
saber i ciència < ll. sapientia, Ludolf 2.27d3
saber o saviesa < ll. sapientia, Dragma 6/3, rep.
de poc saber, idiotes < ll. fatui, Ludolf 1.108d28
ciències i saber ed. < ms. lletres, Bla1521
doctrina i saber < ll. doctrina, ValMax 51/1.73
enginy i saber < ll. virtus, Isac 70/32v
instrucció i saber < ll. instructio, Ludolf 1.141c13
intel.ligència o saber < ll. intelligentia, Benet C 2/7
poder i saber < fr. savoir, Gral 39/41
saber i conèixer < ll. agnoscere, Cel.la B 250/74c
sabé i conegué (que erraven) < esp. los conosció, VallCor 41.29/42.17
saber i conèixer < it. conoscere, Decam 30/26
saber i conèixer < ll. noscere, Escacs 2.2/35; 4.1/134
saber i conèixer < ll. noscere, Excit 18/33
saber i conèixer B / saber A < it. sapere, Besti 18/42.27/7.15
saber i conèixer < esp. saber, VallCor 6.9/6.16
saber i conèixer < ll. scire, Arra 966/160
saber i conèixer < ll. scire, Isac 21/10
saber i conèixer < ll. scire, Miseria 2.32/147d
saber i conèixer < ll. scire, ParesA 154/88a24
saber i entendre < ll. notare, Legenda 2.30
saber i entendre < it. sapere, Fiore 20.7
saber [i notar] < ll. scire, Regim 1.1.2/2, 1.2.26/26v
saber i sentir < it. sapere, Decam 249/250
saber i sentir < ll. scire, ValMax 249/2.51
no saber i ignorar < ll. ignarus, Brevil 193b/44.11
conèixer o saber < ll. agnoscere, Dial 1.4/45.14
conèixer i saber < ll. agnoscere, Troya 105/135
conèixer i saber < it. conoscere, Decam 380/391
conèixer i saber < ll. cognoscere, Troya 8/12; 12/17
conèixer i saber < ll. nosci, Efrem 1.13/97a
conèixer i saber < ll. scire, Dragma 20/8
conèixer i saber < ll. scire, Troya 21.29
entendre o saber ms. / notar ed. < ll. advertere, Regim 3.3.7/119
entendre i saber B / entendre A < it. intendere, Besti 39/84.6/53.4
remembrar i saber < ll. memini, Benet C2/7
sentir i saber (pudor) < ll. scire, Isac 106v/49
veure i saber < ll. sentire, Troya 56/80
devem veure i saber < ll. videndum est, AlbCon 23/54

no conèixer ni saber < ll. incertus, PurPa Int./97
demostrar i fer saber < ll. (scire), SeMed 5.1.906
[ignorar o] no saber < ll. ignorare, Regim 3.3.7/119
sabudes i conegudes < ll. agnitio, Trict 309/93..17
sabuts i llecs (ms. lays) < it. saggi, Dant 5.14.99
conegut i sabut < ll. agnitus, ParesA 161/94b4
doctes o sabuts < ll. litterati, Alfons 2.14/18v
deu ésser notat i sabut ms. < ll. sciendum est, Regim 1.2.15/19
barbra i no sabuda (llengua) < ll. barbara, Jugur 18/9v19
ignorats i no sabuts < ll. ignotae, Josefus 1.12/12a
vella sabor o rancietat < ll. rancor, Pal.la 1.20.23.17
condir i donar sabor < ll. condire, Ludolf 1.118a25
dolç i saborós < it. dolce, Mirall 2.59
sac i borsa < fr. borse, Egipte 20/145.24
borses i sac i sarro < ll. zonae et bursae, Ludolf 2.23a26
capellania o sacerdoci < ll. sacerdotium, Josefus 3.12/64c
sacerdot o bisbe < ll. pontifex, ValMax 267/2.80
sacerdot o prevere < ll. sacerdos, Jeroni E27/23d6; E49/42b16
sacerdots o preveres < ll. sacerdotes, ValMax 244/2.42
bisbes i sacerdots principals < ll. vates, ValMax 2/1.17
pontífics i sacerdots < it. pontefice, Mirall 1.117
prevere o sacerdot < ll. sacerdos, Psalt 2.50
prevere o sacerdot < ll. sacerdos, Salms7 1056/100r3
saciar i contentar (l'apetit) < ll. satiare, Ludolf 1.128c9
saciar o fartar < ll. saciare, Mores 83
saciar i omplir (les ànimes) < ll. satiare, Ludolf 1.107c18
complir o saciar < ll. satiari, CiPar A 6/1.18
fartar i saciar < ll. satiare, Cateri 171/94
farts i saciats ed. < ms. sadollat, Bla1521
prendre i dar a sacomano (una ciutat) < ll. (direptio urbis), Alfons 2.15/19
temples i sacraris < ll. aedes, CiPar A 31/4.104
sacrificis i holocausts < ll. holocaustum, Josefus 11.4/247a
holocausts o sacrificis < ll. holocausta, DeModo B 147
holocausts o sacrificis < ll. holocausta, Josefus 3.12/68b
hòstia i sacrifici < ll. hostia, Excit 156/183
hòstia i sacrifici < ll. hostiae, Josefus 3.12/67b; pl. 11.4/247c
hòstia o sacrifici < ll. hostia, Ludolf 1.119b14
hòstia o sacrifici < ll. hostia, Salms7 998/34v4
ofertes i sacrificis < ll. sacrificium, Ludolf 1.90c24
sacrílegues, errónees i estranyes (faules) < ll. sacrilegae, DeModo B 131
no pas sadoll, mas glotz < it. satollo, Dant 5.2.12
dinat i sadoll < it. pasciuto, Mirall 2.130
fartes i sadolls < ll. saturati, Secre B 49/4v
plens i sadolls < it. sazi, Mirall 2.128
refecció o sadollament < ll. refectio, Arra 966/161
saturitat o sadollament < ll. saturitas, DeModo B 160
vianda i sadollament < ll. cibus, Turpí 51/106.38
sadollar i fartar < ll. recreari, Alex 156r
sadollar-se i fartar-se < ll. -, ValMax 453/2.347
sadollar-se i haver placer de < ll. pascere, Dial 4.46/102.15
sadollar i donar refecció < ll. reficere mentem, Revel 61/24a
complir i sadollar < ll. saturare, Basili 687/77b
fartar i sadollar (el ventre) < esp. hinchar, VallCor 16.12/14.3
menjar i sadollar-se < ll. saturari, BíbBa Ll 16.21
pascar i sadollar < ll. pasci, Psalt 3.44
pasturar i sadollar < ll. pascere, CiOfi 2.89/127
recomplir i sadollar < ll. affluere, Psalt 3.188
recomplir i sadollar < ll. refici, OraCa 1.151
refectir i sadollar < ll. -, Vita 6/57v
sadollats, ço és plens < ll. saturatus, Isac 43v/21

farts i sadollats ed. < ms. sadollats, Bla1521
pascuts i sadollats < it. pasciuti, Mirall 1.122
pasts i sadollats < ll. pascebantur, Ruff 7.291
aljups o safareigs < ll. solii, Pal.la 1.39.45.19
sagetes, darts i llances < ll. tela, ValMax 203/1.290
sageta o llança < ll. telum, SeThy 259/65
darts i sagetes (del diable) < ll. retiacula, DeModo B 150
darts o/i sagetes < ll. tela, DeModo B 66; 159
darts i sagetes < ll. tela, Fronti 2.3.16/24v
darts i sagetes < ll. tela, Ruff 1.558
darts i sagetes < ll. tela, ValMax 123/1.178
llances, darts... sagetes < ll. tela, SeMed 5.1.981
llances i sagetes < ll. tela, SeThy 383/68
travessada i sagetada < ll. transfigi, DeModo A 14/444.15
saginat i engreixat < ll. saginare, Brevil 206a/123.5
gras o saginat < ll. saginatus, Salms7 1079/124v12
[sagitadors o] ballesters < ll. sagittantes, Regim 1.1.5/4
sagitari o arquer < ll. sagittarius, Troya 118/154
llanceta o sagnador < ll. phlebotomum, Dial 1.4/45.10
sagnar-se i treure sanc < ll. aperire venam, Secre A 108/29v
sagrament i homenatge < ll. sacramentum fidelitatis, Troya 267/346
sagraments i juraments < ll. iuramenta, Secre B 57/7
fe i sagrament < ll. fides, Troya 240/314
jurant i sagramentejant < ll. iure iurando, ValMax 67/2.79
sagrar i establir < ll. sancire, GuidoCo 15.30/592
sant i sagrat < ll. sanctus - sanctissimus, ValMax 218/2.7; 432/2.317
saig i ministre < ll. minister, ValMax 452/2.347
saigs i oficials < ll. ministri, Dieta 99/101
justícies i saigs < ll. carnifices, StHon 383/56
cambres i sales dels reis < ll. aula, DeModo B 155
cort o sala < ll. curia, ValMax 95/1.138
salada i agra < ll. salsus, Secre B 84/12v
salades i amargues < ll. amaritudo, Ludolf 2.12c17
condir, salar i assaborar < ll. condere, Jeroni E15/12b10
salari i lloguer < ll. salarium, FursV 1.200.10 (cf. p. 66)
salaris i quitacions < ll. stipendia, BíbBa Ll 3.14
salari i servici ed. < ms. serveis, Bla1521, rep.
salari o soldada < it. salario, Medici 54/32v
forts i saldes (armes) < ll. ferrei, Ludolf 2.25b23
muntar i en alt salir < it. ire, Dant 3.13.23
salmejar : veg. psalmejar
cadaf, saló < ll. gellus, Verba 14/113d-114a, rep.
salpicar (salpiscar) o enrorar < ll. aspergere, Salms7 1062/107r26, rep.
banyar i salpicar < ll. maduere, ValMax 459/2.358
salpicat i banyat amb sanc < ll. sanguineus, SeMed 4.3.797
salpicats i pintats de fanga < it. zaccherosi, Decam 353/361
espècies o salses < ll. aromata, Jeroni E21/18c24
salts i aguaits < ll. incursus, ParesA 145/80a19
còrrer i donar salt < ll. incursare, Ruff 1.33
saltar i ballar < ll. saltare, BíbBa Mt 14.6; Mc 6.22
saltar i volar < ll. volitare, ValMax 427/2.309
ballar i saltar < ll. saltatio, Josefus 7.4/151d
saltejar i prendre < ll. invadere, Alex 25v
assetjar i combatre i saltejar (una ciutat) < ll. expugnare, Alex 69v
saludable i profitós < ll. salutaris, Psalt 3.54
tractar, nomenar i saludar < ll. tractare, OraCa 2.81
salvos i saludats i sans < ll. incolumes, SeHer 113/19
salut i confort < ll. -, Alex 63r
salut i cura < ll. salus, ValMax 208/1.297
salut i defensió (parlar per) < ll. salus, ValMax 140/1.201

salut i guariment < ll. -, Mirall 2.81
salut i nedesa < ll. emundatio, ParesA 159/93a12
salut i profit < ll. salus, ValMax 444/2.334
salut i salvament < ll. salus, Escacs 2.1/25
salut i sanitat < ll. sanitas, Miseria 2.17/143a
medicina o salut < ll. medicina, ParesA 152/85c11
pau i salut < it. pace, Decam 197/198
profit i salut < ll. salus, Josefus 3.1/53b
profit i salut < ll. salus, ValMax 202/1.288
salvació o salut < ll. salus, Dieta Títol
sanitat i salut < pr. salut, Matfre 37v
guarir i donar salut < ll. sanare, Efrem 1.6/87b
fer salutació i reverència < ll. salutare, Troya 99/127
salutació i reverència < ll. salutatio, ValMax 291/2.117
fer reverència i salutació < ll. salutare, Troya 22/30
salutíferes i necessàries < ll. salutare, CiPar A 34/5.38
sals, salva : cf. saul, sà
salva i quítia < ll. immunis, DeModo B 26
salvos i saludats i sans < ll. incolumes, SeHer 113/19
sana i salva < ll. illaesa, StHon 383/56
sana i salva < ll. incolumis, DeModo B 1
sanes i salves < ll. incolumes, Josefus 6.3/122b
sà i salvo < ll. incolumis, StHon 356/13; 361/18; 389/64
sà i salva < ll. (restituta), BíbBa Mc 3.5
sana i salva < ll. sospites, ParesA 152/86b23
sans i salvo < ll. sospes, SeHer 307/26
sana i salva < ll. salvata, StHon 390/67
segurament i salva < ll. incolumis, ValMax 328/2.173
salvació o salut < ll. salus, Dieta Títol
salut i salvament < ll. salus, Escacs 2.1/25
salvar i delliurar < ll. liberare, Job 33.24
salvar i deslliurar < it. salvo fare, Mirall 2.25
guardar i salvar < ll. salvare, Dial 5.60/123.14
rembre i salvar < it. salvare, Mirall 2.60
salvatges i desfrenats < ll. effrenata, Escacs 2.1/23
salvatge [i estrany] < ll. agrestis, Regim 1.2.3/11v
tornar erm i salvatge < it. insalvaticare, Medici 246/148
ferèstegues i salvatges < ll. -, Alex 131v
agrests o salvatjos raims (que s'apellen lambrusques) < ll. silvestres, Pal.la
incolumitat o salvetat < ll. incolumitas, Troya 31/44
sanar i guarir (ms. garir) < ll. curare, Verba 34/126c
sanar i guarir < ll. sanare, BíbBa Mc 3.10; Ll 5.17
sanar i guarir < ll. sanare, Efrem 1.6/87b; 2.3/100c
sanar i guarir < pr. sanar, Matfre 20v
sanar i guarir < it. sanare, Mirall 2.76; p.p. 2.103
[sanar o] guarir < ll. sanare, Regim 3.2.16/103
sanar o guarir [gorir] / dar sanitat ed. < ll. sanare, Regim 2.3.16/103
sanar i guarir < ll. sanare, Revel 105/37d
sanar i guarir (ed. gorir) < ll. sanare, Rufí 15.45
sanar i guarir < ll. sanitas, Isac 137/61v
crastar o sanar < ll. castrare, Pal.la 4.13.138.15
curar i sanar < ll. sanare, Ludolf 2.104b42
guarir i sanar < ll. curare, BíbBa Ll 6.18
guarir i sanar < ll. curare, Rufí 31.92
guarir i sanar < ll. curatio, ParesA 163/97a24
guarir i sanar < ll. salvum facere, Vita 78/299
guarir i sanar < ll. sanari, Excit 35/52
guarir i sanar < ll. sanare, Ludolf 2.75b19
guarir i sanar < ll. tollere mala, Ludolf 2.38c10
metjar (ms. metigar) i sanar < ll. sanari, Mores 96, rep.

sanades i guarides < ll. curari, Cel.la B 249/74a
sanada i guarida < ll. mederi, Isac 18/8v
sanada i guarida < ll. salva, Vita 27/187
sanat i guarit < ll. sanatus, Vita 33/203v
sanat i guarit < ll. sanus, Ruff 15.60
sanada i guarida (ed. gorida) < ll. -, Dial 3.25/226.15
guarits i sanats < ll. sanati, Anton 21/30, rep.
guarida o sanada < ll. sanati, Salms7 1035/77r7
guarit (ed. garit) i sanat < ll. sanitatus, Troya 148/197
guarit i sanat de malaltia o enfermetat < ll. sanus, Alex 63v
guarits i sanats < ll. salvi, BfbBa Mt 14.36
guarit i sanat < ll. -, ValMax 1.110
sanc o llinatge < ll. sanguis, ValMax 120/1.175
consangüinitat o sanc < ll. sanguis, ValMax 201/1.287
llinatge i sanc (ms. sang) < ll. sanguis, Alfons 2.11/18
parentesc o sanc < ll. coniuges, ValMax 59/1.84
sanguinolents i plens de sanc < ll. cruenti, SeHer 738/36
sanct... : veg. sant...
sandàlies: anarques, que són mitjes sabates < ll. sandaliae, Ludolf 2.23a34
sanglots i sospirs < ll. lamenta, Troya 46/65
sanglots i sospirs < ll. singultus, Vita 8/67
sospirs i sanglots i llàgrimes < ll. fletus et singultus, Vita 28/189v
sospirs, sanglots i plants < ll. -, Alex 96r
sanglotar i plorar < ll. fletus, Vita 28/190
sanglotar i sospirar < ll. singultare, Excit 58/77
suspirar, sanglotar i gemecar (ed. jamecar) < ll. gemuere, Ludolf 1.46d26
sangonosa i flagellada < it. insanguinata, Mirall 2.49
esquinçat i sangonós < ll. cruentatus, Medi7 566/348.10
sanguinolents i cruentats < ll. cruenta, SeHer 1144/47v
sanguinolents i plens de sanc < ll. cruenti, SeHer 738/36
sanitat i millorament < ll. convalescentia, AlbCon 119/150
sanitat i salut < pr. salut, Matfre 37v
bonesa i sanitat < ll. salubritas, Pal.la 1.4.4.2
salut i sanitat < ll. sanitas, Miseria 2.17/143a
sant i sagrat < ll. sanctus, ValMax 218/2.7
sant i sagrat < ll. sanctissimus, ValMax 432/2.317
sant i virtuós (home) < ll. sanctus, Ruff 8.3
just i sant < it. santo, Mirall 1.162
santedat (sanctedat) i perfecció de vida < ll. sanctitas, ValMax 454/2.350
excel.lència i santedat (ed. sanctedat) < it. santità, Mirall 1.94
santificar (ed. sanctificar) i guardar ed. < ms. colre, Bla1521
santificar (ed. sanctificar) i honrar ed. < ms. colre, Bla1521
santimonial (sanctimonial) o religiosa < ll. sanctimonialis, DeModo B 142
temps i saó < it. tempo, Decam 98/99; 309/313; 445/456
sapiència, que és dita saviesa < ll. sapientes, Alex 147r
ciència i sapiència < ll. sapientia, Alex 153v
doctíssims i sapientíssims < ll. prudentissimi, CiPar A 33/5.22
soldats i sargents (ms. sarjans) < it. soldati, Mirall 1.143
sarments o ceps < ll. piri, Pal.la 1.5.5.18
sarments i ceps < ll. sarmenta, Pal.la 1.6.7.18
sarments i parres < ll. vites, Pal.la 3.8.70.20
sarment o vinya < ll. vitis, Pal.la 1.6.10.15
tòries o sarments < ll. sarmenta, Pal.la 3.12.79.22
moro B / sarraí (ms. serrahí) S < fr. sarrasins, Tresor 3.69.10
arabiencs, ço és sarraïns < ll. Arabes, Josefus 20/17d
borses i sac i sarro < ll. zonae et bursae, Ludolf 2.23a26
satèl.lites i companyones < ll. -, CiPar A Ded.69
satisfacció i emendació < ll. satisfactio, Benet C 43/26
emendació i satisfacció < ll. emendatio, Benet C 29/20v
satisfer i obeir < ll. satisfacere, Ruff 31.100

satisfet o complit < ll. impleri, Benet C 16/16
escusar-se i satisfer < it. scusarsi, Mirall 1.132
pagar i satisfer (un crim) < ll. exsolvere, Verba 20/117d
pagar i satisfer < ll. satisfacere, Excit 43/61
complides o satisfetes < ll. impleri, Benet C 18/17v
esmenats i satisfets < it. mendati, Medici 48/29v
satrapassos o ducs < ll. satrapi, Josefus 11.1/241d
saturitat o sadollament < ll. saturitas, DeModo B 160
saul i segur < ll. salvus, ValMax 238/2.34
sauls (ed. salus) i segurs < ll. -, Alex 33v
sà i sau < ll. illaesus, Isac 47v/23
sà i saul < ll. illaesus, PurPa 5/332; 6/386
sans i saus < ll. illaesi, Rufí 6.18
sans i sals < ll. incolumes, Dial 3.36/252.25
sà i saul < ll. incolumis, Escacs 3.6/118
sà i saul i vertader < ll. incolumis, ParesA 158/91c21
sà i saul < ll. incolumis, Troya 24/33; 27/38; 76/107
sans i sals < ll. intacti, ValMax 170/1.244
sà i saul < ll. salvus, BíbBa Ll 15.27
sans i sauls < ll. salvae, Troya 232/304
sà i saul < ll. sanus, Troya 55/78
sans i sauls < ll. sospes, Troya 52/74
sans i sauls i alegres < ll. -, Anton 22/30
no sàvia ni adoctrinada < ll. indocta, Isac 105/48
savi i avist < ll. prudens, Escacs 2.4/47
sàviament i curosa < ll. sedule, ParesA 155/89a23
savi, diligent i curós < ll. studiosus, Econ 1.547
savi i discret (un home) < ll. acer, Frontí 1.2.3/4v
savi i discret < ll. discretus, Secre A 44/8
savi, discret i madur (hom) < ll. gravissimus, ValMax 294/2.122
no sàviament ni discreta < ll. indiscrete, Isac 100v/46
savi i discret < ll. prudens, Basili 690/79b
sàvies i discretes < ll. prudentes, DeModo A 62/503.19
savi i discret < ll. prudens, ValMax 322/2.165; 397/2.267
sàviament i discreta < ll. prudenter, Psalt 1.46; 3.28
savi i discret < ll. sapere, Alfons 1.51/13
sàvia i discreta < ll. sapiens, DeModo A 73/519.28, 133/593.23
sàviament i discreta < ll. sapienter, Secre A 47/9v
savi i ensenyat < ll. edoctus, Amor 35.19
savi i entenent < ll. sapiens, Alex 152v
savi i entés < ll. cautus, Rufí 1.609
grans savis i filòsofs < ll. sapientissimi, Alex 1r
savis i insignes homes < ll. sapientes, Job 34.2
home savi i literat < ll. litteratus, AlbLoq 9c/613
savis i lletrats < ll. sapientes, Vita 19/138
sàviament, madurament i discreta < ll. discrete, Psalt 1.37
savi i previst < ll. prudens, Escacs 3.8/127
[savis o] prudents < ll. prudentes, Regim 1.2.2/10
sàvies, sabents, madures i digests (persones) < ll. graves, CiOfi 2.63/114
savis o sabents < ll. sapientes, CiPar B 8/1.46
savi i sabent < it. savio, Decam 42/39; 136/138
savi i senat < fr. senez, Egipte 545/158.5
no sàvia i desraonada < ll. irrationabilis, Isac 105v/48
bones i sàvies (respostes) < ll. graves, Valter 2.96/26.18
bones i sàvies i honestes < ll. sana, SeMed 3.2.538
cautelosament i sàvia < it. cautamente, Medici 195/119v
...discretes, sàvies i bones paraules < ll.locutio, DeModo B 143
·discret i savi < ll. sapiens, Ludolf 2.39a38
discret i savi < ll. sapiens, ValMax 95/1.137
discret i savi B / discret P < ll. -, AlbCon 39

doctes i savis < ll. doctissimi, CiPar A 23/3.70
entegre, savi i virtuós < ll. integer, ValMax 147/1.212
escient i savi < it. savio, Corba 1209/65
folls i no savis < ll. imprudentes, BíbBa Mc 7.18
foll i no savi < ll. insipiens, Isac 112/51
generós i savi < ll. egregius, Africa 864/68
insignes i savis (homes) < ll. cordati, Job 34.10
no-provats ni savis < ll. imperiti, Frontí 1.11.13/15
prudent i savi < ll. prudens, Escacs 2.4/47
prudent [o savi] < ll. prudens, Regim 1.2.31/30
saviesa i maduresa (ms. amedurea) < ll. gravitas, Cel.la B 249/74b
astúcia (ms. stúcia), saviesa i enginy < ll. astutia, DeModo B 136
cautela [o saviesa] < ll. cautela, Regim 3.3.9/120
filosofia i saviesa < ll. philosophia, Psalt 3.159
filosofar o amar saviesa < ll. philosophari, Regim 2.3.12/78v
indústria i saviesa < ll. industriae, Pal.la 1.6.6.15
privat de tot juí i saviesa < ll. demens, CiPar A 25/4.5 (cf. raó)
metaphísica [o saviesa] < ll. metaphysica, Regim 1.1.12/8v
Minerva o saviesa < ll. Minerva, CiPar A 5 Pròl.68
perícia o saviesa < ll. peritia, DeModo B 131
perícia i saviesa < ll. peritia, Escacs 3.5/106
prudència [o saviesa] < ll. prudentia, Regim pròl./1, 2.1.6/49v
prudència o saviesa < ll. prudentia, ValMax 270/2.84
saber o saviesa < ll. sapientia, Dragma 6/3, rep.
sapiència, que és dita saviesa < ll. sapientes, Alex 147r
scelerat : veg. escelerat
scrutar : veg. escrutar
sebollir i soterrar < ll. sepellire, Alex 40v
sec i agrest < ll. aridus, ValMax 192/1.273
sec i eixut < ll. siccissimus, Isac 48v/23v
sec i magre < ll. macies, MorAri 9
seca i mústia (vellesa) < ll. marcida, ValMax 360/2.217
sec i sens humor < it. senza umore, Mirall 2.16
eixutes i seques (mamelles) < ll. sicca, Isac 32/15v
no's pot secar ni marfar < ll. inmarcessibilis, Efrem 2.2/99a
secades i amagrides (galtes) < ll. marcidae, Arra 962/149
eixut i secat < ll. desiccatus, Cateri 140/76
misteris i secrets < ll. mysteria, Jeroni E32/27d2
misteri o secret < ll. mysterium, Salms7 1006/44r20
secret i amagat < ll. clandestinus, ValMax 415/2.293
secretament i amagada < ll. inopinatus, Verba 35/185c
secret i amagat < ll. occulte, Psalt 3.28
secret i amagat < ll. secreta, SeThe 56/79
secret i apartat (un lloc) < ll. remotus, Ludolf 2.11c4
secret i callat < ll. taciturnus, Alfons 1.51/12v
secret (ed. segret) i sellat < ll. -, Job 33.17
amagadament i secreta < ll. occultus, Isac 55v/26
amagadament o secreta < ll. occulte, Ruff 32.14
amb callament i secret < ll. silentio, Ruff 30.17
quedament i secreta < ll. silentium, Troya 233/305
retret i secret < ll. secretum, Ludolf 2.109c36
notari i secretari < ll. apocrifarius, Alex 78r
secta o doctrina < ll. haeresis, CiPar A 2/Pròl.18
heretgia i secta < ll. haeresis, StHon 346/1
seda (rep. ceda) o serra < ll. seta, DeModo B 10, rep.
sedejants, ço és havent set < ll. sitientes, DeModo B 155
sedejar i desitjar < ll. sitire, Isac 97/44v
sedició o avalot < ll. seditio, ValMax 325/2.169
sedicions i discòrdies < ll. seditio, Jugur 37/17r30
sedició o divisió < ll. seditio, Frontí 1.11.1/14v

sedicions o divisions < ll. seditio, ValMax 119/1.173
batalles i sedicions i divisions < ll. bella, BfbBa Mc 13.7
seductor i enganador < it. seduttore, Mirall 1.136
tallar i segar < ll. conterere, Job 14.2
serrats i segats < it. segati, Mirall 1.128
segellar (ed. sagellar) i cloure < ll. sigillum, Ludolf 1.129b37
concloure, signar i segellar < ll. signare, Ludolf 1.129c5
tancar i segellar (un riu) < ll. obstrui, Isac 55/26v
tancar i segellar (ed. sagellar) < it. sugellare, Besti 21/48.1
clos i segellat (ms. sagellat) < it. serrato, Mirall 2.31
tancat i segellat (ed. sagellat) < ll. sigillatus, Legenda 2.99
seglars i... del món < ll. vana, DeModo B 154
seglar o mundanal < ll. saecularis, Jeroni E17/14b2
seglars i mundanals < ll. saeculares, Salms7 1038/79v22
laic o seglar (ms. setglar) < ll. profanus, Josefus 3.11/64a
llegues i seglars < ll. saeculares, DeModo A 138/601.20, rep.
populars i seglars < ll. populares, Dial 3.15/203.7
temporal i seglar < ll. temporalis, Isac 86v/41v
segles o centenars d'anys < ll. saecula, Africa 200/47
segle i edat < ll. -, CiPar A Ded. 41
ségol o centeno < ll. siligo, Pal.la 1.6.8.18
seguir : cf. enseguir
seguir i acompanyar < ll. comitare, Africa 305/52
seguir o encalçar < ll. instare, Africa 949/73
seguir i ressemblar < ll. imitari, ValMax 426/2.308
seguir i ressemblar (l'exemple) < ll. sequi, ValMax 181/1.259
seguir i servar (la regla) < ll. sequi, Benet C 3/7v
cercar [o seguir] < ll. prosequi, Regim 1.2.25/26
cercar i seguir < ll. quaerere, SeMed 3.2.477
encalçar i seguir < ll. sequi, Troya 155/193
esdevenir i seguir < ll. accidere, DeModo B 134
imitar i seguir ed. < ms. ressemblar, Eix1523 c.362
obeir i seguir < ll. obsequi, Ruff 1.316
ressemblar i seguir < ll. imitare, Excit 35/51
tenir i seguir (lo camí) < ll. pergere, Benet C Pròl./3v
seguida o demanada / proseguida ed. < ll. prosequendus, Regim 1.2.2/10v
segura, certa i ferma (cosa) < it. salda, Medici 178/109
no segur ni estable < ll. instabilis, SeThy 217/63v
segur i profitós < ll. tutus, Troya 122/160
segurament i reposada < ll. quietus, Africa 982/75
segura i reposada (llibertat) < ll. secura, ValMax 131/1.190
segurament i salva < ll. incolumis, ValMax 328/2.173
certament i segura (saber) < ll. pro certo, Cel.la B 251/75b
entegra i segura (terra) < ll. tuta, Africa 1049/78
ferma i segura < ll. firma, DeModo A 39/475.2
ferma i segura (obligació) < ll. firma, FursV 4.29.11
fermament i segura < ll. firmiter, Jeroni E30/25c29
fermes i segures < ll. fixus, Cel.la B 249/74c
ferm i segur < ll. immobilis, Ruff 17.14
ferm i segur < ll. optatus, Troya 120/157
sà i segur < ll. incolumis, Turpí 34/82.268
sans i segurs < ll. incolumes, ValMax 143/1.207
sà i segur < ll. salvus, Troya 180/237
saul i segur < ll. salvus, ValMax 238/2.34
sauls i segurs < ll. -, Alex 33v
seguretat o certitud < ll. securitas, Revel 52/21d
amb seguretat i confiança < it. sicuramente, Mirall 2.8
amb seguretat i contracte < ll. sub cautione, Ludolf 1.97b35
seguretat i fiança < ll. fiducia, Efrem 1.12/96a
seguretat i penyora < ll. pignus, Job 24.4

fe i seguritat < ll. fides, ValMax 367/2.227
sella (ms. ceylla) o cadira < ll. sedes, Jeroni E4/2c35
selles o cadires < ll. sedes, Psalt 2.42
cadira o sella (ms. silla) < ll. sedes, Comloq 1.2.1/16b3
cadires o selles (ms. seylles) < ll. sedes, Jeroni 283/55a11
segret i sellat < ll. -, Job 33.17
olles, cànters i sellons (ms. celons) < ll. vasa, Verba 99/140b
selva : veg. silva
semblança i afinitat < ll. similitudo, ValMax 129/1.187
[semblança o] conformitat < ll. conformitas, Regim 1.1.11/8
espècia o semblança < ll. signum, DeModo B 27
espècies i semblances < ll. species, Ludolf 1.82c19
fantasma o semblança < ll. phantasmata, ParesA 133/72c
figura o semblança < ll. figura, Dieta 23/11
figures i semblances < ll. figurae, Secre B 131/19
en figura i semblança < ll. figurate, Isac 132/59
figura i semblança ed. < ms. semblança, Eix1523 c.336
figures i semblances < ll. signa, Ludolf 2.24c38
filiació i semblança < ll. filiatio, Ludolf 1.70b18
a forma i semblança < ll. exemplo, DeModo A 1/427.18
forma o semblança < ll. forma, Comloq 1.10.5/82a40
forma o semblança < ll. forma, Isac 59/28; pl. 37/18
forma i semblança < fr. forme, Sidrac 21/39.1
imatge o semblança < ll. effigies, Revel 100/36a
imatge i semblança < ll. imago, Cateri 149/80
imatge i semblança < ll. imago, Excit 67/87; 167/195
imatge i semblança (de Déu) < ll. imago, Ludolf 1.134b24; 2.31a10
imatge i semblança < ll. imago, OraCa 2.80
imatge i semblança < ll. imago, Psalt 1.10; 1.45; 1.59; 3.18
imatge i semblança < ll. imago, Salms 38.7
imatge i semblança < ll. similitudo, Vita 1/10v
imitació i semblança < ll. imitatio, CiOfi 3.1/127v
imitació o semblança < ll. imitatio, Mores 93
paràbola o semblança < ll. parabola, Salms7 1093/139r5
parentesc i semblança < ll. similitudo, Provid 6/91
proverbis i semblances < ll. parabolae, BfbBa Mc 4.2
fènyer i prendre semblances < ll. simulare, ParesA 139/76d24
bona cara i bell semblant < it. -, Decam 584/598
ésser semblant o acordant ms. / conforme ed. < ll. conformare, Regim 1.1.13/8v
semblant i aital < it. simigliante, Mirall 1.145
semblants i conformes < ll. conformes, Ludolf 1.134b22
semblant i par < it. pare, Besti A 26/57.12
par i semblant < ll. aemulus, Africa 954/73
vijares i semblant < ll. sentire se, Psalt 3.17
donar vijares i semblant < ll. videre, Psalt 2.52
fer semblant i fènyer < ll. simulatae, Valter 4.61/34.8
fenyir-se i fer semblant < ll. fingire se, Verba 37/186b
semblar : cf. ressemblar
sembla i par < pr. es parven, Matfre 39
[sembla o] par < ll. videtur, Regim 1.2.31/29
aparèixer i semblar ms. / mostrar-se ed. < ll. apparere, Regim 1.1.8/5v
aparer i semblar < ll. apparere, Revel 240/83b
sembrar i espargir < ll. conspergi, Benet C2/5v
sembrar i metre (en la pensa) < ll. inserere, DeModo B 56
sembrar i plantar < ll. serere, Pal.la 3.24.91.13
conrear, llaurar i sembrar (el camp) < ll. colere, ValMax 190/1.270
fruit i semences < fr. fruit, Sidrac 15/19.7
sement (ms. semen) o llinatge < ll. semen, Salms7 1056/110v18
sement o messa < ll. semen, Troya 30/43
llavor o sement < ll. semen, Alex 38v

sempiternitat o perpetuïtat < ll. sempiternitas, Econ 1.292
esportes o senalles < it. sportelle, Medici 208/127v
senari o sisè < ll. senarium, Salms7 970/4r23
savi i senat < fr. senez, Egipte 545/158.5
senat i casa pública < ll. senatus, CiPar A 31/4.98
senat i col.legi < ll. coetus, Ludolf 1.140c27
senat o consol < ll. senatus, Escacs 2.4/59
senat o regidors < ll. senatus, ValMax 3/1.19
magistrat o senat < ll. consulatus, ValMax 162/1.234
sencer, ferm i recte (cor) < ll. stabilis, Ludolf 1.4a9
sencer i lleial < ll. sincerus, Escacs 3.5/111
sencera i lleial (fe) < ll. sincera, ValMax 207/1.295
sencer i verdader (cor) < ll. simplex, Job 33.3
entegra i sencera (fe) < ll. sincera, ValMax 160/1.231
pura i sencera < it. sinceramente, Mirall 1.44
senda, camí i carrera < ll. via, Kempis 3.20/3235
senda i carrera < ll. via, Jeroni E39/34c5
sendes i dreceres < ll. semitae, Ludolf 1.73d4
sendes i vies < ll. semitae, Job 6.18
camí i senda ed. < ms. via, Eix1523 c.332
camins i sendes < ll. -, Ludolf 1.52d25
via i senda < fr. voie, Egipte 212/150.8
sender o via < fr. sentiers, Tresor SM 3.10.1
carreres i senders < ll. semitas, ParesA 137/75d2
via i sender < fr. sentier, Gral 52/53
senectut de antiquitat < ll. senectus, Josefus 7.15/169d
senectut i vellesa < ll. senectus, Econ 2.878
senescal o majordom < fr. senescal, Tresor B 3.80.9
totes i sengles coses < ll. singula, Troya 80/112
senig i brogit < ll. sonitus, Trict 306/88.23
senil o vell < ll. senilis, ValMax 346/2.196
[sensuals o] sensibles < ll. sensibilia, Regim 1.2.7/13v
[sensuals o] sensibles < ll. sensibilia, Regim 1.2.7/13v
sentències i auctoritats < it. sentenze, Mirall 1.28
sentències i conclusions < ll. sententiae, DeModo B 137
sentència o declaració < ll. sententia, Josefus 2.4/32a
sentències i definicions < ll. sententiae, Pal.la 1.6.6.17
sentències i dits < it. detti, Medici 178/109
sentència i paraules < ll. doctrina, Ludolf 2.42d28
auctoritats i sentències < ll. sententiae, DeModo A 168/642.17
decret o sentència < ll. decretum, ValMax 166/1.239
discussió o sentència < ll. discussio, Benet C 2/7v
opinió i sentència < ll. opinio. Paul 1/313.31
opinió i sentència < ll. sententia, CiPar A 5/Pròl.15
paraules o sentències < fr. sentences, Tresor B 3.37.1
sentenciador i condemnador < ll. vindex, ValMax 289/2.115
juí i sentenciar < ll. iudicium, CiOfi 2.71/118
sentenciar i declarar i voler < ll. iudicare, Alex 68v
sentenciar i declarar < ll. iudicare, Job Pròl.
ordonar i sentenciar < ll. statuere, SeMed 2.2.200
condemnat i sentenciat < ll. damnatus, ValMax 369/2.230
[sentenciejar o] determinar < ll. sententiare, Regim 1.4.4/42v
estalonits ço és fora de sentiment corporal < ll. stupefactus, Isac 43v/21
senys o sentiments < ll. sensus, DeModo B 142
sentina o privada < it. sentina, Medici 173/105
sentint i coneixent < ll. noscens, StHon 390/67
sentir o entendre < ll. sentire, CiPar A 2/Pròl.16
sentir i gustar ed. < ms. sentir, Eix1523 c.357
sentir i percebre < ll. percipere, Isac 75v/35
sentir i provar < it. sentire, Mirall 1.44

sentir i saber (pudor) < ll. scire, Isac 106v/49
sentir i tastar < it. guastare, Medici 171/103v
conèixer i sentir < ll. sentire, Cel.la B 246/71d
saber i sentir < it. sapere, Decam 249/250
saber i sentir < ll. scire, ValMax 249/2.51
sofrir i sentir (la pena del foc) < ll. teneri, Dial 4.30/67.18
tastar i sentir < ll. degustare, Psalt 2.61
tastar i sentir (penes) < ll. gustare, DeModo B 105
senys i esquelles < ll. campanae, Legenda 2.259
seny i albitre < ll. arbitrium, Isac 19/9
seny i destresa < fr. sens, Chart 625
seny i discreció ed. < ms. seny, Bla1521
seny i enteniment < ll. intellectus, Legenda 2.265
seny i enteniment < ll. sensus, ValMax 464/2.366
seny i pensa < fr. entente, Chart 389
seny i pensa < fr. sens, Chart 41
seny i pensa < ll. sensus, Efrem 2.2/100a
senys o sentiments < ll. sensus, DeModo B 142
prendre guarda i seny < ll. animadvertere, ParesA 156/89b21
miracles i senys < ll. signa, Ruff Int.73
raó i seny < ll. anima sapiens, MorAri 146
lleugeria i poc seny < ll. levitas, ValMax 201/1.287
mals senyals i aürs < ll. -, Fronti 1.12.Rúb./16v
senyal i bandera < ll. signa, Africa 1028/77
senyals i banderes < ll. signa, Troya 120/158
senyals o indicis < ll. indicia, Josefus 5.1/98c
senyals i indicis < ll. signa, Ludolf 1.134c13
senyals i insígnies ('estàtues) < ll. signa, CiPar A 13/1.117
senyal o miracle < ll. miraculum, Medit 514
senyals i miracles < ll. prodigia, Jeroni 283/55b1
senyals i miracles < ll. signum, Ludolf 2.97d42
senyals i miracles < ll. signa, ParesA 161/95a8, rep.
senyals i miracles < ll. signa, Ruff 12.17
senyals o mollons < fr. bornes, Tresor B 1.116.19
senyal i penyora < ll. pignus, Arra 956/134; 957/137
senyals i prodigis < ll. prodigia, Salms 45.9
senyal i prova < ll. indicium, ParesM 56/62b2
senyal i taca < ll. vestigium, Isac 37v/18
senyal o terme < ll. limes, Ruff 11.103
senyal i vestigi < ll. vestigium, Cateri 140/76
senyal i vestigi < ll. vestigium, Ludolf 1.129c35
arra o senyal (del paradís) < it. arra, Medici 127/78v
arra i senyal < it. arra, Mirall 2.154
arra o senyal o penyora < it. arra, Mirall 2.117
exemple i senyal < ll. monumentum, ValMax 285/2.109
imatge i senyal < ll. imago, DeModo B 26
indicis i senyals < ll. indicia, Excit 112/134
indicis o senyals < ll. indicia, Jeroni E46/40d
indici o senyal < ll. indicium, Josefus 7.4/151b
indici o senyal < ll. indicium, Salms7 1091/137v11
indicis i senyals < ll. indicia, ValMax 432/2.316
indicis i senyals < ll. indicia, Valter 1.33/19.11
insignes o senyals < ll. insignia, ValMax 114/1.167; 298/2.127
miracles i grans senyals < ll. mirabilia, Lignum 11/69
miracles i senyals < ll. signa, ParesA 161/95a15
miracles i senyals i maravelles < ll. -, BíbBa Mt 11.20
presagi o senyal < it. presagio, Deif 294
prodigis o senyals < ll. prodigia, ValMax 26/1.40
signe o senyal < ll. signum, Dragma 128/49v
vestígies i senyals < ll. exempla, SeHer 395/29v

vestigi i senyal < ll. -, Job 28.22
virtuts i senyals < ll. virtutes, BfbBa Mt 11.21
senyalar i mostrar < ll. describere, Escacs 1.3/18
ascriure i senyalar < ll. ascribere, Escacs 3.1/78
descriure i senyalar < ll. describere, Escacs 4.8/157
mostrar i manifestar i senyalar < ll. significare, Ludolf 1.27b11
circumscript i senyalat < ll. circumscriptus, CiPar B 18/2.44
beneir i senyar < ll. benedicere, Medit 1398
fer-se i senyar-se (moneda) < ll. signare, Paul 5/315.29
senyors o actors < ll. auctores, Benet C 65/35v
senyors i mestres < it. signori, Mirall 1.123
ésser senyor i tenir domini < ll. dominium habere, Ludolf 1.114c7
mal senyor o tirà < fr. tyrans, Tresor B 3.69.10
gran capdal i gran senyor < ll. tyrannis, Rufí 7.39
duc i senyor < ll. dux, Alex 26v
prelat i senyor < ll. praelatus, Lignum 36/76
prínceps i senyors < esp. príncipes, VallCor 42.24/43.15
tiran o senyor cruel < ll. tyrannus, Comloq 1.3.20/46c27
victoriosos i senyors del món < ll. victores, Brevil 196a/64.9
dominatiu [o de senyor] < ll. dominativus, Regim 2.2.3/61
senyora i principessa (una ciutat) < ll. princeps, ValMax 241/2.38
dona i madona, hoc i senyora < it. donna e madonna, Corba 1211/71
senyorejant regia < esp. imperava, VallRev p.60/1.11
poderosos i senyorejants < ll. dominantes, Lignum 45/78
[principant o] senyorejant < ll. principans, Regim 2.1.6/50
senyorejar i haver poder < ll. dominari, Efrem 1.9/92d
senyorejar i regir < ll. dominari, Econ 2.4
imperar o senyorejar < ll. imperare, CiPar A 33/5.7
regir, senyorejar i regirar < ll. regere, ValMax 397/2.267
posseir i senyorejar < it. possedere, Mirall 2.116
ésser prelat i senyorejar < it. signoreggiare, Medici 178/109v
senyories i imperis < ll. regna, SeMed 2.2.196
senyoria i majestad < ll. potestas, Job 25.2
senyoria o ofici del regiment < it. signoria, Mirall 2.11
senyoria i poder < ll. potestas, Troya 60/86
senyoria i potestat < ll. ditio, Jeroni E3/2b12
senyoria i prerogativa < ll. principatus, Gesta 32.5/126.4
actoritat i senyoria < ll. auctoritas, ValMax 44/1.64
dominació i senyoria < ll. dominatio, Spec B 4/23.31
imperi o senyoria < ll. imperium, Troya 29/41
imperi o senyoria < ll. -, Alex 24r
poder o senyoria < ll. potentia, Josefus 12.4/268d
poder o senyoria < ll. potestas, Josefus 4.2/76b
poder i senyoria < ll. potestas, Lignum 45/78
possessió i senyoria < ll. dominium, Arra 958/140
possessió i senyoria < ll. possessio, Provid 22/103
possessió i senyoria < it. signoria, Medici 15/8v
potència i senyoria < ll. dominatus, CiPar A 40/5.144
potestat o senyoria < ll. potestas, DeModo A 76/521.15; B 57
potestat o senyoria < ll. potentes, Jeroni E24/20b25
potestat i senyoria < ll. potestas, Ludolf 2.20a20
potestat i senyoria < ll. regnum, Psalt 2.23; 2.42
prefectura o senyoria < ll. praepositio, Troya 32/46
primícia i senyoria < ll. primatus, Josefus 1.27/21a
principat o senyoria < ll. principatus, Comloq 1.3.1/21b10
[principat o] senyoria < ll. principatus, Regim 1.1.10/7; 1.2.12/17; 3.2.2/94v
regiment i senyoria < ll. regimen, ValMax 93/1.132
regisme i senyories < ll. regnum, AlbCon 122/153
regne i senyoria < ll. principatus, Alex 50r
regne i senyoria < ll. regna, SeThy 540/72

regnes i senyories < ll. terra, StHon 353/10
llunyament i separació < ll. distantia, Isac 115v/52v
separar i allunyar < ll. arcere, CiPar A 23/3.75
separar i llunyar < ll. amovere, OraCa 1.146
separar i llunyar < ll. dirimere, Rufí 22.22
separar i llunyar < ll. eripere, SeMed 2.2.220
separar i llunyar < ll. separare, DeModo B 140
separar i triar < ll. separare, DeModo B 157
allunyar i separar < ll. demovere, CiPar A 15/1.147
desunir i separar < ll. excludi, DeModo A 39/474.30
dissolre, separar i tolre < ll. solvere, DeModo B 158
llunyar i separar < ll. elongare, Psalt 3.40
llunyar i separar < ll. separare, Excit 88/108
llunyar-se i separar-se < ll. separare se, DeModo A 20/450.20; 23/455.1
privar i separar < ll. privari, OraCa 1.155
sostraure i separar < ll. removere, DeModo A 23/454.25
sostraure i separar < ll. substrahere, DeModo A 129/589.19
tallar i separar < ll. resecare, DeModo A 55/495.24
tolre i separar < ll. tollere, DeModo A 66/509.15
traure i separar < ll. eripere, Provid 12/95
separat i departit < ll. separatus, Verba 37/127d
separat i llunyat < ll. separatus, ParesA 146/81a22
separat [o llunyat] < ll. separatus, Regim 1.1.12/8v
separat o privat < ll. -, Psalt 1.21
apartat i separat < ll. separatus, ValMax 443/2.333
apartadament i separada < ll. separatim, ValMax 336/2.183
divís i separat < it. divisio, Mirall 2.150
lluny i separada < ll. longinqua, OraCa 3.90
llunyat i separat < ll. elongatus, Isac 36v/17v
llunyats i separats < ll. elongati, OraCa 2.84
llunyat i separat < ll. ereptus, SeMed 1.2.102
llunyats i separats < ll. extranei, DeModo A 58/500.13
llunyat i separat < ll. separari, DeModo A 66/509.12
privat i separat < ll. carere, SeMed 3.2.549
solitària i separada < ll. sola, Arra 958/141
tallat i separat < ll. praecisus, DeModo A 38/474.12, rep.
septentrion, ço és tremuntana < ll. -, Dragma -/66
moniments i sepulcres < ll. monumenta, Ludolf 2.13a7
monument o sepulcre < ll. monumentum, ValMax 37/1.53; pl. 249/2.51
moniment i sepulcre < ll. sepellire, Alex 98v
moniment o sepulcre < ll. sepulchrum, Alex 146r
exèquies i ofici de la sepultura < ll. exequiae, ValMax 218/2.6
sequea o sequedat < ll. aridus, Isac 77v/36
sequea o sequedat < ll. aridus, Isac 77v/36
tret i seqüestrat < ll. sequestrare, Rufí 21.30
seré i clar (el dia) < ll. serenus, Troya 156/208
seré, plasent i alegre < ll. laetus et serenus, ValMax 207/1.294
clar i seré < ll. serenitas, Pal.la 10.2.187.9
clara i serena (la nit) < ll. serena, ValMax 400/2.273
pur i seré (l'aire) < ll. serenus, Josefus 3.6/57c
temprat i seré, ço és no plujós < ll. clemens, Pal.la 2.4.51.18
a la serena o aire < ll. sub divo, Josefus 8.3/181b
serenat i esclarit (l'aer) < ll. serenatus, Troya 101/130
[seriosament o] ordenadament < ll. seriatim, Regim 1.1.4/3
sermó o parlar de l'home < ll. sermo, Mores 62
sermó i preïcació < ll. praedicatio, Jeroni E31/27a19
paraules i sermons < ll. sermones, ParesA 135/74a2
seda (rep. ceda) o serra < ll. seta, DeModo B 10, rep.
serrats i segats < it. segati, Mirall 1.128
servar : cf. conservar

servar i esmenar (la llei) < ll. sancire, ValMax 302/2.133
servar i guardar < ll. custodire, ParesA 128/69c17
servar i guardar < ll. custodire, Verba 19/117
servar [o guardar] < ll. servare, Regim 3.2.14/101v
servar i guardar < ll. servare, Revel 151/51b
servar o guardar < ll. servare, Salms7 1099/145v18
servar i tenir (manaments) < ll. observare, Alex 102v
servar i tenir < it. osservare, Mirall 1.131
servar i tenir < ll. servare, Benet B 2/37.16
servar i tenir (un costum) < ll. tenere, Africa 308/53
servar i tenir manera < ll. tenere modum, DeModo B 148
adorar i servar < ll. venerari, Ruff 7.142
complir i servar (la regla) < ll. observare, Isac 43v/21
estojar i servar < ll. reservare, DeCura A 244
guardar i servar < ll. custodire, Benet C 7/14
guardar i servar < ll. custodire, ParesM 62/66a24; 167/100d2
guardar i servar (virtut) < ll. custodire, Verba 23/119c
guardar i servar < it. governare, Besti 20/46.8
guardar i servar < ll. servare, BíbBa Mt 23.3
obeir i servar (un consell) < ll. adhaerere, Alex 55r
seguir i servar (la regla) < ll. sequi, Benet C 3/7v
tenir i servar ed. < ms. seguir (l'establiment), Bla1521
servat i esguardat < ll. servato, FursV 4.214.9
tenguda o servada < ll. teneri, Benet C 14/16
servei i empriu < fr. servaige, Chart 290
dons o serveis < ll. dona, Josefus 5.11/115c
dons o serveis < ll. munera, Josefus 1.24/20a; 2.4/35c; 6.3/121a, rep.
honor i servei < it. onore, Decam 105/105
ús i servei < ll. usus, Ludolf 2.31a4
servents i catius < ll. servitudo, ValMax 100/1.146
servent i catiu < ll. servus, Ludolf 2.4a27
servents i domèstics < ll. viri, Job 31.31
servents o esclaus < ll. famuli, AlDíd 68/165.25
servent o esclau < ll. servus, DeCura C 583
servent o esclau < ll. servus, Josefus 2.3/30b
servent i esclau < it. servo, Mirall 1.42
servent i escuder < ll. servus, Vita 22/181
servents i vasalls < ll. famuli, Efrem 1.8/90b
esclaus i servents < ll. servi, Alex 93v
servidor i servent < ll. -, CiPar A 41/5.165
súbdit i servent < ll. subditus, Kempis 3.14/2958
ministeri o servici < ll. ministerium, Cateri 143/77
obsequis o servicis < ll. obsequia, Cateri 147/79
ofici i servici < ll. obsequium, StHon 369/27
ofici o servici < ll. servitium, Benet C Pròl./4v
salari i servici ed. < ms. serveis, Bla1521, rep.
servicial o subjugat ms. / servents ed. < ll. servilis, Regim 1.2.16/20v
escuders i servicials < it. donzelli, Mirall 1.76
ministres i servicials < it. ministri, Mirall 2.36
servidors o catius < ll. servi, DeModo B 64
servidor o familiar < it. famigliare, Decam 400/412
servidor i servent < ll. -, CiPar A 41/5.165
amics i servidors < it. amici, Mirall 2.14
ministres i servidors < ll. ministri, Efrem 1.7/89b
ministres o servidors < ll. ministri, Jeroni 283/54c19
[ministre o] servidor < ll. minister, Regim 2.1.5/49, rep.
servir i aministrar < ll. ministrare, Paul 13/319.21
servir i aministrar < ll. obsequi, Verba 24/119d
servir i conservar (costums) < ll. servire, Benet C2/7
servir i ministrar < ll. deferre, Vita 73/266

servir [o ministrar] < ll. ministrare, Regim 2.3.16/80v
servir i donar recapte < ll. adstare, Cateri 159/86
colre i servir les ídoles < ll. (sacerdos idolorum), Verba 18/115d
ministrar i servir < ll. ministrare, Isac 39v/19
servitut o captivitat < ll. servitus, Excit 25/41
servitut o cativatge < ll. servitudo, ValMax 281/2.103
servitut i religió < ll. religio, ValMax 5/1.21
servitut i gran subjugació < ll. servitus, Valter 5.5/35.12
servitut i gran subjugació < ll. servitus, Valter 5.5/35.12
donat en servitut i en catius < ll. in servitudinem venire, ParesM 57/63a8
religió i/o servitut dels déus < ll. religio, ValMax 7/1.23; 135/195; 368/2.228; 454/351
religió i servitut dels déus < ll. cultus deorum, ValMax 368/2.228; 454/2.351
servu o catiu < ll. homo, FursV 3.207.15
servu o catiu < ll. servus, FursV 4.45.3
set i desig < it. desiderio, Mirall 2.130
setenari o seté < ll. septenarius, Salms7 969/3r9
setenari o seté < ll. septenarius, Salms7 969/3r9
setges i companyes armades < ll. castra, CiPar A 31/4.106
[assetjadora o] de setge < ll. obsessivus, Regim 3.3.16/124
ebdomaders (epdomadés) o setmaners < ll. hebdomadarii, Benet C 35/22v
greix o seu < ll. sevus, Pal.la 1.35.35.21
seure (ms. ciure) i conversar (ms. conservar) < ll. conversari, Verba 17/115c
seure i habitar < ll. sedere, Ruff 12.9
seure i posar-s'hi < ll. sedere, Pal.la 1.26.26.11
[recoldar-se o] seure en < ll. recumbere, Regim 2.3.20/83
sica (ms. la tusica) o espasa < ll. sica, CiPar B 31/4.98
concloure, signar i segellar < ll. signare, Ludolf 1.129c5
signe o senyal < ll. signum, Dragma 128/49v
estel.les, planetes i signes dels cels < ll. sidera, ValMax 457/2.353
planetes, estel.les i signes < ll. sidus, SeThy 995/83
figura i significança < ll. figura, Ludolf 2.107c33
significar [o demostrar] < ll. designare, Regim 1.2.32/30v
significar o donar a entendre < ll. consignificare, Salms7 988/24r9
significar i manifestar < ll. significare, Secre B 38/1
demostrar i significar < ll. (contemplamur), Alex 35r
designar o significar < ll. designare, Salms7 972/5v19
dir o significar < ll. signifare, FursV 4.43.8
voler dir o significar < ll. significare, Josefus 10.13/238d
silenci o callament < ll. silentium, DeModo B 90, rep.
silenci i callament < ll. silentium, Escacs 2.3/41
silenci o callament < ll. silentium, Jeroni E33/29b26
silenci o callament < ll. silentium, ValMax 427/2.310
silenci [o callar] < ll. silentium, Regim 2.2.21/71
callament i silenci < ll. silentium, Ruff 4.7
callant i en silenci < ll. silentium, Comloq 1.3.8/33d25
callar i tenir silenci < ll. silentium habere, Brevil 208c/135.12
callar i tenir silenci < ll. silere, SeThy 573/72
tenir callat silenci < ll. tacere, Kempis 1.10/458
tenir callat silenci < ll. tacere, ValMax 166/1.240
taciturnitat o silenci < ll. tacitus, SeThy 397/68
silla : veg. sella
lletra o síl.laba (de la llei) < ll. apex, BíbBa Ll 16.17
sil.logismes i entricaments < ll. syllogisma, ParesA 161/94d1
silva o bosc < ll. silva, DeModo A 47/485.21
silves i boscatges ed. < ms. selves, Bla1521
silva (ed. selva) o boscatge < ll. silva, Escacs 3.6/114
silves i boscatges < ll. lucus, SeMed 4.1.713
(regne de les) silves (ed. selves) i boscatges < ll. regnum Dianae, SeThe 55/79
silves (ed. selves) i boscatges < ll. silvae, SeHer 663/33v
bosc o silva < ll. silva, Psalt 2.65

monts i barrancs i silves i espessos llocs del mont < ll. colles... nemora, SeThed 233/82v
barbre, ço és fer i silvestre < ll. barbarus, ValMax 291/2.117
símia A / símia o bogia B < it. simia, Besti 31/67.10
símia o bogia < it. simia, Fiore 38.39; 40.254
símies o bogies < ll. simiae, Alex 175r
bogia o símia < ll. simia, Escacs 3.1/82, rep.
similitut i figura < it. similitudine, Medici 27/16v
similituts i paràboles < ll. parabolae, Ludolf 2.67b7
exemple i similitud < ll. similitudo, Salms 43.15
imatge i similitut < ll. imago, Medit 263
paràbola o similitut < it. similitudine, Mirall 2.20
simplament i atempradament < ll. simpliciter, Trict 310/94.11
simples i grossers < ll. simplices, Benet B 2/36.15
simples i grossers (homes) < ll. simplices, Dieta 64v/64v
simple i humil < ll. simplex, OraCa 3.88
simples humils < ll. simplices, Ludolf 2.26d4
simple i idiota < ll. idiota, Revel 171/58a
simples, llecs, idiotes < ll. indocti, Ludolf 2.91d8
simple i mansuet < ll. mansuetus, Excit 168/196
simples i pacients < ll. mites, Benet D 2/10v
simples i pobres < ll. simplices, Ludolf 1.139b30
simple i suau < ll. mansuetus, BfbBa Mt 21.5
simples i suaus < ll. mites, Cel.la A 249/61
simple i suau ms. / mansuet ed. < ll. mitis, Regim 1.2.27/27
simple i no lletrat < it. semplice, Mirall 2.68
gregaris, ço és simples (soldats) < ll. gregarii, Jugur 38/18r3
humil i simpla (cosa) < fr. humble, Sidrac 85/244.10
humilment i simplement < ll. mansuete, Alex 57v
humil, mansuet i simple < ll. mitis et simplex, Ludolf 1.82c12
humil, mansuet i simple < ll. simplex et devotus, Ludolf 2.11b14
llecs i simples < ll. simplices, Ludolf 1.99c25
mans o simple ms. / mansuet ed. < ll. mansuetus, Regim 1.3.11/39; pl. 1.3.7/36
mansuets, suaus i simples < ll. mites, Ludolf 1.114c17, rep.
rústic i pec i simple < ll. rusticus, ParesA 164/97d26
simplesa i bondat < ll. simplicitas, Job 2.9
mansesa i simplesa < ll. mansuetudo, DeModo B 101
mansesa o simplesa < ll. mansuetudo, Jeroni E7/3d17
mansesa i simplesa < ll. mansuetudo, Miseria 2.4/194v8
mansuetut [o simplesa] < ll. mansuetudo, Regim 1.2.10/15
suavetat o simplesa < ll. mitidas, Regim 1.2.3/11v
suavetat o simplesa < ll. suavitas, Jeroni E33/29b3
mansuetut [o simplicitat] < ll. mansuetudo, Regim 1.2.27/27
humilitat i simplicitat < ll. humiliatio, Kempis 3.25/3544
simulació o ficció < ll. simulare, Jugur 12/37/17v
simulació i ficció < ll. simulatio, CiOfi 1.44/24
simulació i ficció < ll. simulatio, DeModo A 1/427.25
simulació i hipocrisia < ll. simulatio, Ludolf 1.131a27
ficció o simulació < ll. simulatio, Excit 124/148
hipocresia i simulació < ll. hypocrisia, Excit 165/193
hipocrisia o simulada bonesa < ll. hypocrisia, Dieta 21/8v
simular o fènyer < ll. simulare, Salms7 1010/49r3; trans. 1038/80r24
simular i fènyer < ll. simulatio, ValMax 445/2.335
simular i fenyir < ll. simulare, Jugur 36/17r18; 14/8v19
fingir (ms. fengir) i simular < ll. simulatio, Ludolf 1.139b1
simulat i fent < it. simulato, Medici 160/9
simuladament i ficta < ll. simulatorie, Ludolf 1.101b12
falsos i simulats ed. < ms. falsos, Eix1523 c.339
fenta o simulada < ll. simulata, Excit 48/66
fingida i simulada < ll. simulata, Ludolf 2.104b41
doble de cor i simulat i encubert < it. doppio, Medici

sinceritat i fermetat < ll. sinceritas, Pal.la 1.3.3.23
singular i manifest (exempli) < ll. celeberrimum, ValMax 241/2.38
singulars i meravelloses (coses) < ll. mira, ValMax 51/1.72
singular i notable (exemple) < ll. clarus, ValMax 175/1.251
[singular o] particular < ll. singularis, Regim 3.3.1/115v
singulars i privades < ll. privata, SeThy 218/63v
singular i privat < ll. privatus, ValMax 292/2.119
singular i sobirana (dolçura) < ll. summa, ValMax 183/1.261
singular i sobtil < ll. exquisita, Brevil 202b/100.5
bo i singular (un home) < ll. bonus, Mores 118
gran i singular < it. grande, Mirall 2.160
il.lustres i singulars < ll. illustri, Alfons 2.61/29
meravellós i singular (home) < it. magnifico, Decam 53/51
meravellosa i singular i molt notable < ll. notabilis, Vita 73/264
privada i singular < ll. privata, ValMax 103/1.150, 112/1.166
únicament i singular < ll. unice, Arra 958/142
sinistre o afany < ll. difficultas, Josefus 5.3/103d
sinistre i contrariós < ll. sinister, ValMax 204/1.291
sirventa o cambrera S / serventa B < fr. chamberiere, Tresor 3.65.5
sisànium, ço és guijoli < ll. sisamum, Pal.la 10.7.188.18
senari o sisè < ll. senarium, Salms7 970/4r23
vectigals taches peatges sises < ll. vectigalia... tributa, Ludolf 1.109c32
sitja o caverna < ll. fovea, ParesM 59/64c3
cavarota i sitge < ll. fovea, Isac 67/31v
foies o sitges (ed. ciges) < ll. foveae, FursV 3.250.3; 251.3
fossa o sitja < ll. fossa, PurPa 1/217, rep.
llac, ço és com una sitja (de Daniel) < ll. lacus, Josefus 10.14/239c
orons i sitges < ll. horreum, Ludolf 1.132d1
orons i amples cellers i sitges < ll. horreum, Ludolf 1.128b5
cadires o sitis < ll. sedilia, Alex 100r
situat [o locat] < ll. collocatus, Regim 2.3.3/74
situat i posat < ll. situatus, Escacs 3.2/83; 3/87; pl. 4.1/134; 8/158
siular i xufar < ll. sibilare, Job 27.28
siule i crit (de la serpent) < ll. sibila, DeModo B 139
si (ms. sinc) o falda < ll. sinus, Dial 1.9/72.2
so i brogit < ll. silentium, Pal.la 4.15.140.5
so i brogit < ll. sonitus, ParesA 132/71c99
so i brogits < ll. sonare, SeMed 4.2.785
sons o cançons < it. suoni, Decam 15/11
sons i crits < ll. sonus, Africa 997/75
cava o sobalma < ll. fovea, Troya 363/342
soberga i desmesurada < ll. -, Mirall 2.55
excessiu o sobere (poder) < ll. nimis, ValMax 280/2.101
ultratge o sobergueria o tort < fr. outrage, Tresor SM 3.54.16
[sobirà o] alt < ll. superior, Regim 2.2.1/60v
sobirana o gran (autoritat) < ll. amplissimus, ValMax 44/1.64
sobiran i terminat (consentiment) < ll. summus, ValMax 241/2.39
admirativa i sobirana (bellesa) < ll. eximis, Brevil 201b/94.17
complida i sobirana (bonitat) < ll. summa, AlbCon 15/46
gran i sobirana (indignació) < ll. summa, ValMax 294/2.121
magnificós i sobirà (rei) < ll. nobilis, Dieta 35/28v
major i sobirà < ll. maximus, Ludolf 1.14b18
singular i sobirana (dolçura) < ll. summa, ValMax 183/1.261
sobiranea o summitat (ed. somitat) < ll. summitas, Alex 168v
summitat o sobiranesa o altesa < ll. cacumen, Jeroni C25/95d33
sobrar, desfer i aterrar < ll. opprimere, ValMax 300/2.130
sobrar i destruir < ll. superare, DeModo B 74
sobrar i domtar (bèsties) < ll. immanere, Rufí Int.71
sobrar i sostenir < ll. superare, Benet C 7/12v
sobrar i vèncer < ll. evincere, SeThy 440/69

sobrar i vèncer < ll. exsuperare, Salms7 987/23r26
sobrar i vèncer < ll. pellere, Brevil 203b/105.16
sobrar i vèncer < ll. praevalere, Jeroni E10/6d14
sobrar i vèncer < ll. sumere, Isac 37/17v
sobrar i vèncer < ll. superare, Africa 187/46
sobrar i vèncer < ll. superare, DeModo A 56/496.11
sobrar i vèncer < ll. superare, Escacs 2.6/69
sobrar i vèncer < ll. superare, Excit 7/21
sobrar i vèncer < ll. superari, Ludolf 1.14d13
sobrar i vèncer < ll. superare, Paul 2/314.14
sobrar i vèncer < ll. vincere, Isac 69v/32v
aterrar i sobrar < ll. invadire, Psalt 3.1
commoure i sobrar (per ira) < ll. quatere, ValMax 218/2.6
corrompre i sobrar < ll. capere, ValMax 276/2.94
encalçar i sobrar < ll. effugare, Trict 307/90.11
provocar o sobrar < ll. superare, Isac 19/9
subjugar o sobrar < ll. subiugare, Jeroni E7/4c9
trencar i sobrar < ll. frangere, Escacs 3.3/95
vèncer i sobrar < ll. debellare, Escacs 2.4/49
vèncer i sobrar < ll. devincere, Escacs 2.4/48
vèncer i sobrar < ll. devincere, Troya 31/44
vèncer i sobrar < ll. expugnare, ValMax 386/2.254
vèncer i sobrar < it. sconfiggere, Medici 220/135
vèncer i sobrar < ll. superare, Brevil 195c/58.17
vèncer i sobrar < ll. superare, DeModo A 73/519.7; p.p. 156/627.9
vèncer i sobrar < ll. superari, Isac 37/18, rep.
vèncer, sobrar i comportar < ll. supportare, Psalt 3.17
vèncer o sobrar < ll. vincere, AlbCon 16/47
vèncer i sobrar < ll. vincere, SeMed 1.2.75, rep.
sobrats i foragitats < ll. repulsi, ParesA 139/77a3
sobrat vestir i supèrfluo arreament < ll. -, Econ 2.138
sobrats i ujats < ll. fessi, ValMax 123/1.178
sobrat i vençut < ll. superatio, Isac 52v/25
sobrat i vençut < ll. superatus, ValMax 212/1.303
sobrats i vençuts < ll. vinci, Isac 73v/34
sobrat i vençut < ll. -, ValMax 115/1.169
forçuts i sobrats < ll. compellere, ParesA 160/93d2
vençuts i sobrats < ll. impugnari, Alex 149r
ésser vençut, sobrat i aterrat < ll. succumbere, ValMax 270/2.84
vençut i sobrat < ll. prostratus, Basili 685/76b
vençut i sobrat < ll. superare, Basili 185/76a
vençut i sobrat < ll. superatus, Ludolf 2.4b5
vençuda i sobrada < ll. victus, SeMed 4.2.756
vençut i sobrat < ll. -, Psalt 3.182
sobre- (sobres-), seguit d'un adjectiu : veg. l'adjectiu
sobrebastar i sobrepujar < pr. sobreversar, Matfre 71
pavalló o sobrecel < ll. choratium, ValMax 72/1.102
sobrepujar i sobrecrèixer < ll. excrescere, Escacs 4.1/136
sobreiximent i sobrecuidament < ll. excessus, Isac 108/49v, rep.
atemprat i sense sobrefluïtat < ll. moderatus, Isac 115v/52v
sobre-induir i prendre < ll. superinducere. Escacs 2.1/28
sobreiximent i sobrecuidament < ll. excessus, Isac 108/49v, rep.
sobre-ixent i sobrepujant < ll. excessiva, Isac 126/57
vèncer i sobremuntar < ll. vincere, Psalt 1.41
ala o sobrepelliç < it. cappuccio, Decam 392/403
fer prebosts i sobreposats (d'obres) < ll. praeponere, Josefus 11.4/245v
guiadors o regidors i sobreposats < ll. duces et praepositi, Regim 3.3.10/120v
adulterina i sobreposada (color) < ll. adulterinus, Miseria 2.40/226v2
sobreprés i llas (de treball) < ll. lassatus, Troya 170/225
[sobrepujament o] excel.lència < ll. excessus, Regim 2.3.18/81v

abundància i sobrepujament (d'un riu) < ll. inundatio, Ruff ep.
sobrepujants i prevalents < ll. praevalentes, Troya 145/192
ésser excés i sobrepujant B / allunyar-se fora A < ll. movere se extra, CiPar 26/3.118
sobre-ixent i sobrepujant < ll. excessiva, Isac 126/57
sobrepujar i excedir < ll. excellere, CiOfi 1.61/30v
sobrepujar i montar < ll. superare, Isac 99/45v
sobrepujar i sobrecrèixer < ll. excrescere, Escacs 4.1/136
sobrepujar i traspassar (trespassar) < ll. superare, Spec B 7/29.4
avançar i sobrepujar i trespassar < it. passare, Mirall 2.59
avançar i sobrepujar < esp. sobrar, VallCor 57.9/58.22
excedir o sobrepujar < ll. violare, CiPar B 25/3.102
passar i sobrepujar < it. eccedere, Mirall 1.50
passa, excel.leix i sobrepuja < ll. (perfectum), Ludolf 1.113c8
trespassar i sobrepujar < it. prepassare, Mirall 2.55
traspassar i sobrepujar < ll. transcendere, Salms7 1050/94v13
sobrebastar i sobrepujar < pr. sobreversar, Matfre 71
amb sobreria i crueltat < ll. hostilis, Troya 236/310
fer sobres i no curar-se < ll. non curare, Job Pròl.
rúbrica i sobrescrit < ll. -, Jeroni Rúbr.
veedor i sobrestant ('un capatàs') < ll. exactor, Job 3.19
sobrevagar i romandre < ll. superflua, ParesA 160/93d20
sobrietat o atemprança < ll. sobrietas, ValMax 290/2.115
sobrietat i temprança < ll. sobrietas, DeModo B 148
exalçar-se [i ergullir i sobrir-se] < ll. extollere, Regim 1.2.22/24v
ferir i sobtar (ed. soptar) (de colps) < ll. percutere, Troya 134/178
repentina i sobtada < it. repentino, Mirall 2.99
sobtós i contrari < it. subito, Mirall 1.154
sobtosa o rabent (mort) < ll. repentinus, Salms7 1093/139r11
sobtosament i ivaçosa < ll. celer, ValMax 435/2.320
sobtosament i rébea < ll. subitum, Trict 306/88.21
sobtosament [i rabentment] < ll. repente, Regim 3.3.17/124v
qui ve cuitat i sobtós i sens que hom no en sap res < ll. improvisus, DeModo B 134
cuitadament o sobtosament ms. / prestament ed. < ll. repente, Regim 3.2.15/102
espatxadament i sobtosa < ll. protinus, ValMax 414/2.291
impetuós o sobtós < ll. impetus, ValMax 177/1.254
impetuositat o sobtós moviment < ll. impetus, ValMax 456/2.354
rèbeu i iverçós i sobtosament < ll. repentinus, Efrem 1.3/84c
tost i sobtosament < ll. subito, Comloq 1.5.5/60a26
cuitats i sobtosos (ms. soptosos) < ll. repentina, DeModo B 134
ivaçosament i sobtosament < ll. repente, Jugur 59/27r4
cuita o sobtositat (ms. soptositat) < it. fretta, Medici 17/10v
soca i rael (ed. real) < ll. radix, Job 30.4
soques i raels (ed. reals) < ll. radices, Job 8.17
socarrades o cremades < ll. focalis, Pal.la 3.12.78.16
societat i companyia < ll. consortium, Psalt 3.17
societat i companyia < ll. societas, CiOfi 1.15/11, rep.
societat o companyia < ll. societas, DeModo B 141
societat i companyia < ll. societas, Medit 1378
companya i societat < ll. societas, Econ 1.213
congregació i societat humana < ll. congregari, CiOfi 2.18/90v
socòrrer i ajudar < ll. iuvare, GuidoCo 17.24/649
socòrrer i ajudar < ll. praestari, ValMax 215/2.2
socòrrer i ajudar < it. soccorrere, Mirall 1.29
socòrrer i ajudar < ll. subvenire, Medit 1544
socòrrer i ajudar < ll. succurrere, Africa 395/58
socòrrer i ajudar < ll. tueri, Econ 1.272
socòrrer i sotsvenir < ll. adiuvare, CiOfi 2.71/118
socòrrer i subvenir < ll. subvenire, CiOfi 1.154/80v
ajudar i socòrrer < ll. subvenire, Secre B 58/7
socorregut i ajudat < ll. succurrere, Excit 21/35

donar socorriment i ajuda < ll. subvenire, Psalt 4.4
socorsos i acorriments < ll. -, Alex 25v
socors i ajuda < ll. adiutorium, ValMax 25/1.37
socors i ajuda < ll. auxilia, Africa 398/58
socors i ajuda < ll. auxilium, Kempis 2.2/1679
socors i ajuda < it. soccorro, Decam 74/75
socors i ajuda < ll. succurrere, ValMax 191/1.272
socors i ajuda < ll. suffragia, Kempis 3.63/5675
ajuda i socors < ll. auxilium, Alex 25v
ajuda i socors < ll. auxilium, Gesta 25.29/121.25
ajuda i socors < ll. auxilium, ValMax 40/1.58
ajuda i socors < ll. iuvamina, Alex 176v
ajuda i socors < pr. socors, Matfre 16
ajuda i socors < fr. soutenance, Gral 144/151
ajuda i socors < ll. subvenire, Alex 71r
auxili i socors < ll. -, Alfons 2.25/21v
sodegar i moure (el poble) < ll. exagitare, Jugur 73/32v27
tocar i sodegar < ll. excitare, Comloq Pról./1b10
soferir : veg. sofrir
sofirença i permissió < ll. permissio, Isac 123/55v
sofirença o permissió < ll. permittere, Isac 66/30v
tolerància o sofirença < ll. tolerabilis, DeModo B 134
sofístic (ms. sufístic) i enganyador < ll. sofisticus, AlbLoq 5b/600
sofísticament i per engany < ll. sofistice, AlbLoq 5b/600
ficcions [o sofisticacions o abellimens] < ll. fictitia et sophistica, Regim 2.1.21/58v
cauteloses i sofisticades (paraules) < it. isconci, Decam 20/15
sofrir i comportar < ll. pati, Kempis 3.21/3271, rep.
sofrir i comportar (una ofensa) < it. portare, Medici 24/14v
sofrir i comportar < ll. sustinere, DeCura A 246
sofrir i comportar < ll. sustinere, Salms 26.14
sofrir i haver dan < ll. damnum pati, FursV 2.231.4
sofrir i sentir (la pena del foc) < ll. teneri in igne, Dial 4.30/67.18
sofrir (ms. soferir) i permetre < ll. permittere, Isac 72v/33v
sofrir (ed. soferir) i portar < it. portare, Mirall 1.97
sofrir (ed. soferir) i sostenir < ll. -, Alex 135r
sofrir (ms. soferir) i suportar < ll. ferre, CiOfi 1.69/34
sofrir i tolerar < ll. tolerare, Jugur 31/15r22
estar i sofrir < ll. tollerare, Troya 30/42
comportar i sofrir) (ms. soferir) amb bon esforç < ll. ferre, Mores 6
portar [o sofrir] (ms. soferir) < ll. ferre, Regim 1.2.22/24v
portar o sofrir (ed. soferir) soferir < it. sostenere, Medici 86/54
portar i sofrir (ms. soferir) < ll. supportare, Verba 15/114c
portar i sofrir (ms. soferir) < ll. sustinere, Isac 64v/30
sostenir i sofrir (ed. soferir) < ll. sinere, Legenda 2.98
sostenir i sofrir < fr. soufrir, Tresor V 2.23.4
sostenir i sofrir (ms. soferir) < ll. sustinere, Verba 39/129a
portada i soferta < it. portata, Mirall 1.147
presa i soferta (una injúria) < ll. passus, Verba 77/136b
sogues o cordes < it. funi, Mirall 1.109
soguejar i llivillar ('nivellar') < ll. lineam tendere, Job 38.
sol o paviment < ll. pavimentum, PurPa 12/562
sol i desert < ll. desertus, SeMed 2.2.277
sol i quiti < it. sole, Decam 10/3
solaç i alegria ed. < ms. solaç, Bla1521
solaç i confort < ll. solatium, DeModo B 170
solaç o confort < ll. solatium, Dial 1.7/59.11
solaç i consolació < ll. solamen, Arra 958/141
solaç o consolació < ll. solatium, Jeroni E32/28a34
solaç i deport < ll. solatium, Secre B 51/5
solaç i festa < fr. feste, Chart 153

solaç o guasardó < ll. solacia, Comloq 1.3.12/39c40
[solaces o] plaers < ll. solatia, Regim 3.3.5/117v
solaç i plaer < ll. solatium, Troya 49/69
solaç i plaer < ll. -, SeMed 5.1.951 add.
solaç i regocijo < ll. laus, Job 20.5
balls i solaços < it. balli, Medici 173/105
confort i solaç < ll. solatium, DeCura A 244
deports, plaers i solaços < ll. consolatio, Kempis 2.10/2074
deports i solaços < ll. delectationes, Secre A 142/40
deports, goigs i solaços < ll. gaudia, Kempis 3.35/3957
deports i solaços < ll. solatium, Kempis 2.9/1986
deports, delits i solaços < ll. solatia, Kempis 3.18/3113
festa i solaç < it. festa, Decam 60/59; 258/261; 280/282
jocs i solaces < ll. ludi, Jugur 66/30v2
joya i solaç < fr. joie, Gral 68/69
joya i solaç i deport < fr. joie, Gral 4/2
plaer i solaç < ll. solatium, ValMax 235/2.31
ris i solaç < ll. risus, Escacs 2.1/25
riure i solaç < fr. rire, Chart 15
llaurar i fer solc < ll. rugae, Job 16.9
arar i solcar < ll. concavare, Troya 29/41
solda : cf. sòlides
estar solda i ferma (la pensa) < it. stare ferma, Medici 207/126
salari o soldada < it. salario, Medici 54/32v
sou o soldada < ll. stipendium, Comloq 1.9.6/77d38
cavallers, soldaders < ll. milites, Vita 78/299v
llogaders i soldaders < ll. stipendiarii, Secre B 126/18v
mercenaris o llogaders o soldaders < ll. mercenarii, Jeroni E16/12d29
soldar o refermar ms. / enfortir ed. < ll. solidare, Regim 2.2.15/69
soldats i sarjans < it. soldati, Mirall 1.143
barons i cavallers i soldats < ll. proceres, Secre A 149/44
cavaller o soldat < ll. miles, Alfons 2.15/19
soldre : cf. soltar, dissoldre
soldre i deslligar < ll. aperiri, Troya 26/37
soldre o deslligar < ll. solvere, Isac 2/1v
soldre i deslligar < ll. solvere, Vita 40/222
soldre i deslliurar < ll. solvere, Excit 106/128
soldre o soltar < ll. resolvi, Dragma 23/9v
soldre i soltar < ll. solvi, Dragma 45/17
soldre (ms. solre) i vèncer < ll. solvere, Verba 18/116a
solt : cf. dissolut, resolt
soltament i abandonada < ll. plene, Psalt 1.37
solt i delliure < it. libero, Decam 499/510
soltes i deslligades < ll. resolvi, Pal.la 3.13.80.17
solts i deslligats < ll. solvi, Cel.la B 247/72a
solta i deslligada (ms. deslliada) < ll. soluta, Dial 3.1/170.18
solta i quítia < it. libera, Decam 556/568
solts i trencats < ll. dirumpere, Cel.la B 247/72a
absolutament [o soltament] < ll. absolute, Regim 1.3.1/32v
delliurat i solt < ll. solutus, Dial 2.31/149.6
solemne i gloriós (home) < ll. excellentissimus, ValMax 89/1.127
solemnialment i festival < ll. solemnia, Dial 3.30/235.20
fer solemnitat i festa < ll. festinare, Psalt 2.78
solemnitat i ofici del dia < ll. solemnitas, Ruff 11.46
festes i solemnitats < ll. festae, Ludolf 1.58c42
festes i solemnitats < ll. sacra, ValMax 73/1.104
festa o solemnitat < ll. -, Benet D -/26v
soler i acostumar < ll. solere, DeModo B 133, 138
solèrcia [o cura] < ll. solertia, Regim 1.2.8/14
solert [o avist] < ll. solers, Regim 1.2.8/14

sòlid : cf. solda
fermes i sòlides < ll. solidari, Ludolf 2.83a1
solitària i separada < ll. sola, Arra 958/141
ermitana i solitària < ll. heremitica vita, Isac 20/9v
visiblement i solitària < ll. visibiliter, Isac 20/10
solituds i boscatges < ll. solitudines, ParesA 145/79d15
solitud i desert < ll. solitudo, BíbBa Mc 8.2
solitud o desert < ll. solitudo, Jeroni E7/4a26; 37/33a31
solituts i deserts < ll. solitudines, Jugur 17/9r15
solitud i ermitatge < ll. solitudo, Paul 7/316.3
solitud, silva i boscatge < ll. solitudo, CiOfi 1.158/82
ermitatge i solitut < ll. solitudo, ParesA 128/68b5
fanc i soll (ms. soy) < ll. caenum, Efrem 1.9/93a
sol.lícit i ansiós < ll. sollicitus, Benet C 46/27
sol.lícita i atenta < ll. attenta, Ludolf 1.45b6
sol.lícita i atentament < ll. studiose, Ludolf 1.49a17
sol.lícit i avisat < it. sollecito, Medici 172/104
sol.lícit i considerós < ll. sollicitus, Benet C 2/7v
sol.lícita cura < ll. cura, Benet D 29/35v
haver sol.lícita cura < ll. sollicitudinem gerere, Benet D 21/31
sol.lícits i curosos < ll. solliciti, DeModo B 132
sol.lícita, ço és curosa < ll. sollicita, DeModo B 133
sol.lícits (ms. solitut) i curoses < ll. solliciti, Vita 1/10
sol.lícit i curós < ll. -, Vita 19/138
sol.lícit i diligent < ll. sollicitus, Kempis 1.24/1357
sol.lícits i porfidiosos < ll. solliciti, Ludolf 1.136b38
sol.lícit i talaiant (ms. taleyant) < it. sollecito, Medici 172/104v
ansiós i sol.lícit < it. sollecito, Medici 193/118
consirós i sol.lícit < ll. sollicitus, Benet C 7/11
curós i sol.lícit < ll. sollicitus, DeModo B 163
diligent i sol.lícita < ll. sollicita, DeModo B 170
entesa i sol.lícita < ll. sollicita, DeModo B 131
perfet i sol.lícit < it. perfetto, Mirall 2.176
estar amb tribulació i sol.lícit < ll. anxiatus, Salms 142.4
vetllant i sol.lícita (cura) < ll. sagax, SeThe 152/81
sol.licitació i aproxulació < it. istanzia, Decam 39/35
sol.licitar i amonestar < ll. sollicitare, DeModo B 136
sol.licitud i ànsia < ll. cura, Ludolf 2.80b10
sol.licitud o ànsia < ll. procuratio, ValMax 174/1.249
sol.licitud i ànsia < ll. sollicitudo, Benet B 21/63.6
sol.licitud o ànsia < ll. sollicitudo, DeModo B 129
sol.licitud i ànsia < ll. sollicitudo, Jugur 44/20r24
sol.lícituts i ànsies < ll. sollicitudines, Ludolf 2.47d2
tenir sol.licitud i ànsia < ll. esse solliciti, Ludolf 2.82a7
amb gran sol.licitud, ànsia, cura i diligència < ll. sollicite, DeModo B 163
sol.licitud i ànsia < ll. studium, Ludolf 1.70b17
sol.licitud i ànsies < ll. -, SeThe -/87
sol.licitud i cura < ll. cura, Cateri 118/61v
sol.licitud i cura < ll. cura, Ludolf 1.59b7, 126d31
sol.licitud i cura < ll. sollicitudo. Ludolf 2.28b31
sol.licitud i cura < ll. studium, Ludolf 1.42a20
amb sol.licitud i cura < ll. sollicite, Benet C 54/29
sol.licitut, diligència i ànsia < ll. sollicitudo, Kempis 3.19/3159
sol.licitud i prudència < ll. (cavendum est), Ludolf 1.139a39
sol.licitud (ms. solitut) i reculliment < ll. sollicitudo, Isac 54/25v
ànsies, sol.lícituts i cures < ll. -, Ludolf 1.105c20
amb gran cura i sol.licitud < ll. attente, Vita 4/12
cura i sol.licitud < ll. cura, Ludolf 1.63a5; 53d19; pl. 2.9c20
cura i sol.licitud < ll. sollicitudo, Ludolf 1.43c25
estudi i sol.licitud < it. studio, Fiore 18.85

solre, solt : veg. soldre
soltar i afranquir < ll. absolvere, StHon 352/9
soltar i deslligar < ll. solvere, SeThe 449/87
soltar i lleixar < it. rilasciare, Medici 149/92
soltar i remetre < it. commendare, Decam 474/484
deslligar i soltar < ll. solvere, Jeroni E9/5b5
soldre o soltar < ll. resolvi, Dragma 23/9v
soldre i soltar < ll. solvi, Dragma 45/17
deslligades i soltades (cadenes) < ll. escussae, SeThy 669/75
solució i determinació ed. < ms. solvre, Bla1521
somada o càrrega < it. giogo, Medici 185/112v
càrrecs i somades < ll. onera, Verba 84/136c
càrrec i somada < ll. pondus, Comloq 1.3.1/21c36
pes o somada gran i feixuc < it. peso grande, Medici
somni i dormir < ll. somnis, DeModo B 70
somni o dormir < ll. somnis, SeHer 1066/46
dormidor o somniós (ms. somiós) < ll. somnolentus, Spec A 8/125.9
negligència i somnolència < ll. dormitio, Verba 35/127a
somnolents o dormidors < ll. somnolentes, Benet C 22/19
pregar i somonir < it. pregare, Decam 490/499
cabuçar i somorgollar < ll. immergi, Trict 310/93.33
somoure : cf. commoure, moure
somoure i enutjar < ll. inquietare, ParesA 129/69a25
agitar i somoure < ll. concutere, Brevil 203a/104.22
commoure i somoure < ll. quatere, SeMed 3.2.533
despertar o somoure ms. / excitar ed. < ll. sollicitare, Regim 2.3.19/82
excitar i somoure < ll. concitare, Paul 3/314.30
requirir o somoure a la batalla < ll. oppugnare, PurPa 6/452
torbar, excitar i somoure < ll. excitare, ParesA 139/76d26
somoguts i anagats < ll. concitati, Ruff 29.22
cascades i somogudes (torres) < ll. quassae, SeThy 568/72
escommoguda i somoguda < ll. commovere, Alex 138v
excitat i somogut < ll. excitatus, Verba 47/190c
inquiets i somoguts < it. inquieti, Mirall 1.78
provocada i somoguda (la mar) < ll. provocatus, SeMed 3.3.615
sonador : cf. so
músic, sonador o cantador < ll. histrio, CiPar A 26/3.118
tocament o sonament < ll. modulamen, Troya 127/168
cena o sopar < ll. cena, ValMax 416/2.294
dinar i sopar < ll. cena, ValMax 357/2.213
dinar i sopar < ll. cenatio, Provid 30/108
soptar, soptós : veg. sobtar, sobtós
sor i germana < ll. soror, Cateri 149/80v
sors i germanes < ll. sorores, DeModo B 36
sorbir i englotir < ll. conglutiri, Isac 34/17
sort o cabal < ll. sors, FursV 4.94.8
mala sort i desdicha < ll. -, Job 18.20
sort i fortuna < fr. fortune, Chart 245
sort o fortuna < ll. sors, SeThy 879/80v
per ventura o sort < ll. sorte, DeModo B 13
fetilles i sortilleries < esp. hechizos, VallRev 71r35/128.32
sortir i venir < ll. erumpere, Escacs 1.3/20
sospés : cf. sotspendre
sospés o penjat < ll. suspensae, Pal.la 3.25.99.5
sospirs i gemecs < ll. gemitus, Ludolf 1.142d35
sospirs i sanglots i llàgrimes < ll. fletus et singultus, Vita 28/189v
sospirs, sanglots i plants < ll. -, Alex 96r
gemegaments i sospirs < ll. gemitus, Valter 6.58/41.28
gemecs, sospirs i llàgrimes < ll. gemitus, Ludolf 1.125b23
amb gemecs i sospirs < ll. gemens, Ludolf 2.28b2

llàgrimes i sospirs i gemecs < ll. gemitus, Comloq 1.3.2/23b23
llàgrima i sospir < ll. dolor, Valter 4.35/23.17
plors i sospirs i gemecs < ll. fletus, Psalt 1.45
sanglots i sospirs < ll. lamenta, Troya 46/65
sanglots i sospirs < ll. singultus, Vita 8/67
desitjant i sospirant < ll. cupiens, OraCa 3.91
gemegant i sospirant < ll. suspirandus, DeModo A 57/498.17
plorant i dolorejant i sospirant < fr. plorant et démentant, Gral 85/87
sospirar i congoixar < it. soffiare, Decam 393/404
sospirar i fer planta < fr. soupirer, Chart 169
sospirar i donar plor < ll. -, Job 3.24
sospirar, sanglotar i gemecar (jamecar) < ll. gemuere, Ludolf 1.46d26
esforçar-se i sospirar a < ll. anhelare, Brevil 194a/49.23
gemecar i sospirar (colomes) < ll. gemitum habere, Ludolf 1.50b16
plant, i sospirar i gemegar i dolorejar < ll. dolere, Medi7 561/341.22
plànyer i sospirar < it. piangere, Corba 1191/48
plànyer i sospirar < it. piangere, Decam 100/101; 253/255
sanglotar i sospirar < ll. singultare, Excit 58/77
plorar, gemecar i sospirar < ll. luctus, Ludolf 1.110c37
pensament i sospita < ll. suspitium, Amor 84.20
sospitar [o cogitar] < ll. suspicari, Regim 2.1.22/59
dubtar i sospitar < it. zoppicare, Mirall 1.102
sossacar ('sots-sacar'), furtar ed. < ms. sostrer, Bla1521
ajuda i sosteniment < ll. opitulatio, Efrem 1.10/94d
ajuda o sosteniment < ll. sustentamentum, Revel 36/16c
reparació i sosteniment < ll. reparatio, Benet C 36/23
sostenir i abraçar < ll. amplecti, Benet C 7/12
sostenir i comportar ed. < ms. sostenir, Bla1521
sostenir i comportar < it. sostenere, Medici 30/18v
sostenir i comportar < ll. supportare, StHon 374/41
sostenir i passar (misèria) < ll. sustinere, Cateri 131/69v
sostenir i portar < ll. ferre, SeThy 933/82
sostenir i portar < ll. pati, Revel 3/9b
sostenir i prendre < it. sostenere, Mirall 2.79
sostenir i soferir < ll. sinere, Legenda 2.98
sostenir i sofrir < fr. soufrir, Tresor V 2.23.4
sostenir i soferir < ll. sustinere, Verba 39/129a
sostenir i tolerar ed. < ms. sostenir, Bla1521
passar i sostenir (penes) < ll. pendere, ValMax 332/2.179
portar i sostenir < ll. portare, Jeroni E17/13c15
portar i sostenir < it. portare, Medici 115/72
portar i sostenir < it. ricevere, Mirall 1.121
prendre i sostenir (injúria) < ll. accipere, CiPar A 29/4.59
recolzar i sostenir < esp. sostener, VallCàr 192/39.24
regir i sostenir (ed. sostener) < it. reggere, Mirall 1.156
sobrar i sostenir < ll. superare, Benet C 7/12v
soferir i sostenir < ll. -, Alex 135r
sostengut i ajudat < ll. refoveri, ParesA 148/82d23
sostraure, -eure : cf. traure, treure, retreure, subtrahent
sostraure's i abstenir-se < ll. subtracti, Isac 141/62
sostraure's i llunyar-se < ll. subtrahere se, DeModo B 19
sostraure i separar < ll. removere, DeModo A 23/454.25
sostraure o tolre < ll. subtrahere, Arra 964/154
sostraure i separar < ll. subtrahere, DeModo A 129/589.19
sostraure's o tolre's / apartar-se ed. < ll. subtrahere, Regim 1.3.5/35
sostreure i llunyar < ll. eruere, Troya 136/180
sostreure o tolre < it. sottrarre, Medici 105/65v
soterrar i ofegar < ll. obruere, ValMax 237/2.33
sebollir i soterrar < ll. sepellire, Alex 40v
posat baix i soterrat < ll. defossus, SeHer 317/26v

soterrats i enterrats < ll. sepellire, Alex 115v
soterrat i ofegat < ll. deiectus, Isac 136/61
sotil : cf. subtil, assoptiliar
sotil o de menor condició < ll. inferior, Josefus 4.2/75c
sotils (ms. sutils) i petites coses < ll. imae, Cel.la B 246/71d
sotil i poc < ll. humilis, Ruff Int.10
sotil i vil (vestit) < ll. corrupta, Verba 47/130a
pus sotil i pus vil < ll. vilior, Benet C 7/13
sotil o vil (cosa) < ll. vilis, Josefus 4.7/89b
sotils i vils < it. vilissimi, Mirall 1.76
baix i sotil < ll. humilis, ValMax 135/1.195
dèbil i sotil < ll. tenuis, SeThe 329/84v
pocs i sotils (ed. sutils) (homes) < ll. parvi, Ruff 8.165
prims i sotils < ll. macra, Pal.la 1.5.5.19
prim i sotil (ms. soltil) < it. sottile, Medici 177/109
subjugar i sotsmetre < ll. subici, Isac 13/6v
subjugar [i sotsmetre] < ll. subicere, Regim 1.1.10/7v
supeditar i sotsmetre < ll. suppeditare, CiOfi 1.104/51v
sotsmeses (sotmeses) i catives < ll. subicere, Brevil 211d/152.23
sotsmès (ed. sotmès) i obedient < ll. subditus, Lignum 8/68
sotsmès i subjugat < it. soggetto, Mirall 2.117
sotsmès i subjugat < ll. subiectus, Comloq 1.2.1/15d5
sotsmesos i subjugats < ll. subiugi, DeModo B 58
sufraganis i sotsmesos < ll. suffraganei, Jeroni C4/70c13
subjugats, sotsmesos i posats sots la senyoria < ll. supponere, Alex 188r
sotspendre : cf. sospés
llevar i sotspendre < it. sospingere, Decam 286/290
tolre's i sotspendre < ll. suspendere se, DeModo B 129
sotspontat o escantolat ms. < ll. subpuncti, Regim 3.3.17/125
[sotsris o] escarn < ll. cachinnus, Regim 1.2.30/29
sotsvenir : cf. subvenir
socòrrer i sotsvenir < ll. adiuvare, CiOfi 2.71/118
sou o soldada < ll. stipendium, Comloq 1.9.6/77d38
estipendi o sou < ll. stipendium, Jugur 36/17r12
estipendis, sou < ll. stipendia, Ludolf 1.69b2
estipendi i sou < ll. stipendium, ValMax 91/1.130
continuar i sovintejar < ll. frequentari, Excit 105/126
freqüentada i sovinejada < ll. frequens, DeModo A 118/574.23
freqüentació o sovinejament < ll. consuetudo, Salms7 1036/78r9
sovint (ed. sovent) i menut < ll. saepius, Escacs 3.3/94
sovint i menut < ll. saepius, Excit 32/48
sovint (ms. sovén) i menut < ll. passim, Psalt 3.184
sovint i menut < it. spesso, Mirall 2.76
[sovint o] moltes vegades < ll. saepe, Regim 1.4.4/42v
moltes voltes o sovint A / sovin B < ll. saepe, CiPar 27/4.4
elets i spectables i reverents < ll. lectissimi, Alfons 4.4/42
specular : veg. especular
spergiment : veg. aspergiment
stipendi : veg. estipendi
stúcia : veg. astúcia
stultícia o follia < ll. stultitia, Salms7 1035/77r24
suació i ordinació < ll. persuasio, Verba 44/189b
suari i llençols (ed. llançols) < ll. vestimenta, Dial 4.55/114.11
suau i benigne < ll. blandis, ValMax 101/1.148
suau i benigne < ll. obsequiosus, Vita 19/138
suaus i blans parlaments < ll. blandimenta, Ruff 1.373
suaument i blana < ll. leviter, DeModo A 50/489.3
suau i blana (cera) < it. soave, Besti 21/om./13.11
suaument i molt curosa < ll. sedule, Ruff 1.495
suaument i delicada < it. soavemente, Mirall 1.111

suau i delitós < ll. suavissimus, Verba 39/129a
suaument i ginyosa < it. guardingamente, Besti 24/53.11
suau i graciosa (odor) < ll. suavitas odoris, AlDíd
suaus i humils < ll. humilis, Vita 59/231v
suau i humil < ll. mitissimus, Jeroni E4/2d9
suau, humil, mansuet i benigne < ll. -, Ludolf 2.77d1
suau i lleuger < ll. lentus, CiPar A 10/1.59
suaus i llisos < ll. lenes, Ludolf 2.63b4
suau i maner < ll. mansuete, StHon 348/4
suaus i manses < ll. mansuetae, Josefus 2.7/44a
suaus i mansuets < ll. mites, Ludolf 1.114b23
suau i maset < ll. mansuescere, Alex 13r
suau i mesuradament < fr. amesureement, Chart 220
suaument i mollament (respondre) < ll. lenius, Legenda 2.84
suaument i a poc a poc < ll. lento gradu, ValMax 12/1.30
suaus i temprades (costums) < ll. tranquilli, Ruff 4.7
benigne i suau < ll. mitis, DeModo A 100/549.30
blanes i suaus (faccions) < ll. blandi, StHon 349/6
blans (ms. blanchs) i suaus (homes) < ll. blandi, StHon 347/3
blanes i suaus paraules < ll. blandicia, StHon 347/4
blanes i suaus < it. dolci, Mirall 2.98
blanament i suau < ll. langueus, SeMed 4.1.727
blan i suau < ll. -, Cel.la B 249/74b
amb bon cor i suaument < ll. aequanimiter, Ruff 1.145
dolces i suaus (paraules) < ll. blandis, DeModo A 15/445.22
dolçament i suau < ll. blande, DeModo A 73/517.22
dolça i suau < it. dolce, Mirall 1.68
dolç, benigne i suau < ll. mitis, ValMax 285/2.108
dolç i suau < ll. suavis, Cateri 118/61
gint i suau < it. lento, Medici 239/144
humils i suaus < ll. mites, Cel.la B 249/74b
humil, mansuet i suau < ll. mitissimus, Ludolf 1.123d33
mans i suau < ll. mansuetus, DeModo B 18
mansuet i suau < ll. mansuetudo, Ruff 11.80
mansuet i suau < ll. mitis, Ludolf 1.5d2
mansuets, suaus i simples < ll. mites, Ludolf 1.114c17, rep.
planament i suau < it. piano, Decam 353/361, 375/386
molt plasent i suau < ll. suavissimus, DeModo B 128
simple i suau < ll. mansuetus, BíbBa Mt 21.5
simples i suaus < ll. mites, Cel.la A 249/61
simple i suau ms. / mansuet ed. < ll. mitis, Regim 1.2.27/27
tranquil.la, suau i pacífica < ll. tranquilla, DeModo B 162
suauesa i blanea < ll. suavitas, Escacs 3.5/112
suauesa i mansuetut < ll. mansuetudo, Ruff 4.3
dolçor i suauesa < it. dolcezza, Mirall 1.78
mansea (ms. mençea) i suauesa < ll. mansuetus, Isac 19/9
mansuetat i suauesa < ll. mansuetudo, Efrem 1.7/88b
mansuetut i suauesa < ll. mansuetudo, Ruff 11.41
suavitat i contentació < ll. suavitas, Alfons 3.27/34
suavetat i dolçor < ll. suavitas, Jeroni 286/58b16
suavitat i dolçor < ll. suavitas, Revel 137/46c
suavitat i eloquència < ll. suavitas, Alfons 2 Pról./15
suavetat o simplesa < ll. mitidas, Regim 1.2.3/11v
suavetat o simplesa < ll. suavitas, Jeroni E33/29b3
súbdit i acostumat < it. soggetto, Mirall 1.111
súbdit i servent < ll. subditus, Kempis 3.14/2958
súbdits, que són dits vasalls < ll. subiecti, Alex 148r
súbdit i vasall < ll. subiectus, Ludolf 1.32c7
privat i súbdit < ll. privatus, CiOfi 1.124/67
vasall i súbdit < ll. servire, Ludolf 2.48b17

precs, demandes, subjeccions i suplicacions < ll. praecaria, SeThy 215/63v
subjecte [o matèria] < ll. subiectus, Regim 1.2.5/12
humil i subjecte < ll. subditus, Ludolf 1.26d7
ésser obedient i subjecte < ll. oboedire, Ludolf 2.4d1
obedient i subjecte < ll. subjectus, Ludolf 1.62c7
aflicció o angarits i subjugacions < ll. angarii, Comloq 1.9.6/77d21
servitut i gran subjugació < ll. servitus, Valter 5.5/35.12
subjugar i escarnir < ll. contundere, ValMax 86/1.123
subjugar i obligar ed. < ms. encarregar, Bla1521
subjugar o sobrar < ll. subiugare, Jeroni E7/4c9
subjugar i sotsmetre < ll. subici, Isac 13/6v
subjugar [i sotsmetre] < ll. subicere, Regim 1.1.10/7v
subjugar i sotsmetre < ll. subicere, Valter 4.70/34.21
subjugar i vèncer < ll. sub iugum mittere, Provid 24/104
domar i subjugar < ll. subjungere, Brevil 200c/90.9
subjugats, sotsmesos i posats sots la senyoria < ll. supponere, Alex 188r
aterrada i subjugada < ll. abjecta, ValMax 127/1.183
servicial o subjugat ms. / servents ed. < ll. servilis, Regim 1.2.16/20v
sotsmès i subjugat < it. soggetto, Mirall 2.117
sotsmès i subjugat < ll. subiectus, Comloq 1.2.1/15d5
sotsmesos i subjugats < ll. subiugi, DeModo B 58
vençuts i subjugats < ll. devicti, ValMax 85/1.122
vençuts i subjugats < ll. sterni, Alex 2r
conquistar i guanyar i subjunguir (subjugar ?) (imperis) < ll. excapere, SeHer 42.15
exalçar i sublimar < ll. ascendere, Job 20.6
sublimitat o altesa < ll. sublimitas, Salms7 1055/99v10
altesa i sublimitat < ll. sublimitas, Excit 79/99
subornacions i presents < ll. -, Alex 101v
subsidi o ajuda < ll. auxilium, ValMax 44/1.64
subsidi o ajuda < ll. necesse est, CiOfi 1.59/29
subsidis i emoluments < ll. emolumenta, CiOfi 3.36/140v
subsidi i refugi < ll. subsidium, Troya 121/160
subsidi i remei < ll. subsidium, GuidoCo 13.16/482
subsidi i remei < ll. subsidium, Troya 125/165
ajuda i subsidi < ll. subsidia, ParesA 150/84bq
béns i substància < ll. substantia, Salms 38.8
matèria o substància < ll. substantia, Dragma 4/2
subtil : cf. sotil, assoptiliar
subtil, agut i ingeniós (pensament) < ll. acutissime, CiOfi 1.156/81v
subtil i agut < ll. acutissimus, Psalt 3.182
subtil i apercebut < ll. sollertia, Jugur 7/2v24
subtil i cubert < it. sottile, Mirall 1.107
subtil i falsa < ll. versutus, Verba 31/183d
subtils i intricades (paraules) < ll. subtiles, Jeroni E15/11d29
subtil (ed. sobtil) i noble (enginy) < it. solennissimo, Fiamm 988/136
agut i subtil < ll. acutus, Psalt 3.83
agudament i subtil (soptil) (entendre) < ll. subtiliter, ValMax 34/1.50; 67/1.95
fort aguda i subtil < ll. subtilissima, Josefus 6.7/126b
apte i subtil (ed. sobtil) < ll. docilis, ValMax 387/2.255
artificiosament i subtil (ed. soptil) < ll. exquisite, ValMax 181/1.259
curt i subtil A / prim B (nas) < ll. subtilis, Secre A 168/53v
industriós [o subtil] < ll. industris, Regim 3.3.9/120
ornadament i subtil < ll. diserte, Pal.la 1.1.2.26
pintades, subtils i astucioses (paraules) < ll. astuta, Excit 91/111
singular i subtil (ms. sobtil) < ll. exquisita, Brevil 202b/100.5
subtilesa i flaquesa de cor < ll. pusillanimitas, Efrem 1.12/96c; 2.1/98b
de excel.lent subtilesa (ed. soptilea) i maestria < ll. peritissimus, Alex 175v
subtiliar o aguar < ll. acuere, Excit 2/16
subtiliar i aguar < ll. acuere, Mores 116
subtilitat [i acuïtat] (de vista) < ll. acumen, Regim 1.2.11/16

subtilitat [o altesa] < ll. subtilitas, Regim 1.2.31/29v
subtilitat o enteniment ms. / saber ed. < ll. ingenium, Regim 3.2.30/111
subtilitats i falsies < ll. astutiae, ParesA 145/80a22
subtilitats i fraus < ll. insidiae, ParesM 57/62c7
en gran subtilitat i maestria < ll. mechanico modo, Josefus 173.7.16
subtilitat o primesa < ll. subtilitas, Jeroni E48/41c24
discreció i subtilitat < ll. discretio, Troya 9/14
enginys i subtilitats < ll. ingenia, Escacs 1.3/21
indústria o subtilitat < ll. industria, Regim 3.3.1/115v
[indústria i] subtilitat < ll. industria, Regim 1.1.3/2v
subtrahent : cf. sostraure
subtrahent i tardant < ll. subtrahendus, Benet B 13/56.23
subvenir : cf. sotsvenir
subvenir i ajudar < ll. prodesse, Econ 2.768
ajudar i subvenir < ll. adiuvare, CiOfi 2.71/118
ajudar i subvenir < ll. subvenire, DeCura C 583
socòrrer i subvenir < ll. subvenire, CiOfi 1.154/80v
subversió i convertiment < ll. subversio, Rufí 28.73
succeïdor i hereter < ll. heres, Troya 8/13
hereter i succeïdor < ll. successio, ValMax 40/1.57
succeir o entrar < ll. introducere, DeModo B 10
succeir i esdevenir < ll. succedere, Troya 146/194
succeir i ésser heretera < ll. heres, Troya 15/22
proceir i succeir < ll. procedere, Troya 110/143
successors o après-venidors < ll. posteri, Jeroni 283/54c13
mel i sucre < ll. mel, Jeroni E21/18c24
suficiència [o abastament] < ll. sufficientia, Regim 2.1.7/50v
aptesa i suficiència < it. valore, Decam 42/38
suficient i bastant < ll. potens, Troya 91/120
suficient o bastant < ll. sufficiens, Jeroni E61/50d26
suficient i bastant < it. sufficiente, Medici 179/109v
suficients [o bastants] < ll. sufficientes, Regim 1.2.23/25
ésser suficients [o bastar] < ll. sufficere, Regim 2.2.8/64
és suficient i bastant ms. / basta ed. < ll. sufficit, Regim 2.1.1/46
ésser suficient i bastant < ll. sufficere, Psalt 1.48, 2.36
ésser suficient i bastant < ll. sufficere, Vita 78/300
no era suficient ni bastava < ll. non sufficiens, Vita 80/307
suficients i profitoses < it. utile, Besti B 23/51.17/18.17
ésser apte i suficient < ll. sufficere, Excit 46/64
bastar i ésser suficient < ll. sufficere, Salms7 1010/49r6
bastant i suficient < ll. sufficiens, Isac 132/59v
bastant i suficient < pr. sufficiens, Matfre 71
bastant i suficient < ll. -, Job 39.32
útils i profitoses A / suficients i profitoses B < it. utile, Besti 23/51.17/18.17
sufragis o ajuda < ll. suffragia, Josefus 4.2/77a
sufraganis i sotsmesos < ll. suffraganei, Jeroni C4/70c13
suggestió o consell < ll. suggestio, Salms7 1034/75v18
suggestions o inclinacions < ll. suggestiones, DeModo A 159/631.11
trancar o sullar (el cel) < ll. temerare, AlDíd 68/165.6
sullat, ensutzit i maculat < ll. oblitus, ValMax 377/2.241
sullat i sutze < it. lordo, Besti 61/130.1/101.16
sullat i tatxat < ll. foedatus, Troya 136/180
enlletgeïda i sullada < ll. contaminata, Efrem 1.7/89d
lleig i sullat (ed. sollat) < ll. sordidus, Rufí 1.551
maculat o sullat < ll. maculatus, ValMax 234/2.29
suma o quantitat < ll. summa, ValMax 210/1.300
compendi o suma < ll. compendium, Salms7 1105/150v13
sumar i atendre < ll. attendere, Ludolf 2.96c16
sumir : cf. assumir
prendre i sumir < ll. accipere, Ludolf 2.85a5

proterva i gran summa bondat ed. < ms. alta bonea, Eix1523 c.357
summitat i altitud < it. somma, Mirall 2.120
summitat o cap < ll. culmen, Benet C 7/10v
summitat o subiranesa o altesa < ll. cacumen, Jeroni C25/95d33
sobiranea o summitat (ed. somitat) < ll. summitas, Alex 168v
suor i greix < it. untume, Decam 364/373
treball i suor < ll. sudores, Alfons 1.41/11
supeditar i sotsmetre < ll. suppeditare, CiOfi 1.104/51v
vençuda i superada < ll. superari, Cateri 159/86v, rep.
supèrbia i audàcia < ll. insolentissimus, ValMax 82/1.117
supèrbia o elació < ll. elatio, Salms7 1083/118v28
supèrbia o fatuitat < ll. insolentia, DeModo B 26
supèrbia i ergull < ll. superbia, Troya 104/135
supèrbia i presumpció ed. < ms. ergull, Bla1521
supèrbia i ultratge < it. altierezza, Decam 542/556
supèrbia i vanaglòria ed. < ms. ergull, Bla1521
exorament o supèrbia < ll. lascivia, Salms7 1024/65r7
fast i supèrbia (ed. sopèrbia) < ll. -, CiPar B 38/5.106
inflament i supèrbia < ll. inflatus, Excit 167/195
insolència o supèrbia < ll. insolentia, ValMax 351/2.204
jactància i supèrbia < ll. iactantia, Spec A 6/121.16
presumpció i supèrbia < ll. superbia, Isac 70/32v
ultracuidament... i supèrbia < ll. stultitia, Alex 110r
exorar o superbiejar < ll. insolescere, Salms7 1024/65r7
superbiosos o elats (homes) < ll. elati, Salms7 1025/65r14, rep.
superbiosos i loçans ed. < ms. ergulloses, Bla1521
alt i superbiós < ll. superbus, SeThy 613/73v
altiu i superbiós < ll. arrogans, Excit 50/69
inflats i superbiosos (ulls) < ll. tumida, SeMed 5.1.1020
inflats i superbiosos < ll. inflati, SeThy 609/73v
tirania i injust i superbiós exercici de senyoria < ll. tyrannidis, Benet D 27
ambiciós superbo < ll. superbus, Ludolf 2.79a27
astut i superbo < ll. astutus, Ludolf 1.87b24
elats i superbos < ll. superbi, Ludolf 2.69c19
empinats i superbos < ll. excelsi, Job 21.22
vanagloriós i superbo ed. < ms. ergullós, Eix1523
profunctòria o superficial < ll. perfunctorius, Salms7 1046/89v26
superficialment [o de sus en sus] < ll. superficialiter, Regim 1.1.8/6
eres o superfícies < ll. areae, CiPar A 51/6.154
superflu i impertinent < ll. superfluus, Excit 3/17
excessiva (ecessiva) i supèrflua < ll. superfluus, Jeroni E32/28a23
carnal, superflu i no llegut < ll. libidinosus, ValMax 402/2.275
immoderadament i supèrflua < ll. immoderatus, ValMax 375/2.238
sobrat vestir i supèrfluo arreament < ll. -, Econ 2.138
superiors i majors < ll. maiores, Excit 173/201
major i superior < it. maggiore, Decam 25/20
prelat o superior < ll. praelatus, Kempis 1.9/421
superstició, ço és adevinar... < ll. superstitio, SeThe 678/75v
humil i suplicable < ll. supplex, Escacs 2.6/67
suplicacions i pregàries < ll. - ValMax 166/1.240
intercessió, pregària o suplicació < ll. intercessio, Jeroni E62//52a9
precs... subjeccions i suplicacions < ll. precaria, SeThy 215/63v
pregàries i suplicacions < ll. petitus, SeMed 3.1.400
pregàries i suplicacions < ll. precarium, ValMax 138/1.199
pregàries i suplicacions < ll. preces, ValMax 227/2.19
requesta i suplicació < ll. petere, Benet D 51/58v
suplicar i demanar < ll. petere, Psalt 3.1
suplicar i increpar (ms. encrepar) < ll. arguere, Alfons 2.42/25v
suplicar i pregar < ll. supplicare, Benet C 20/18v
suplicar i pregar < ll. supplicare, Secre B 39/1v

suplicar i fer grans pregàries < ll. rogare, Alex 2v
pregar i suplicar < ll. orare, Arra 967/162
pregar i suplicar < ll. orare, Excit 11/25
pregar i suplicar < ll. orare, Kempis 3.25/3553
pregar i suplicar i demanar < ll. petere, Verba 32/125a
pregar i suplicar < ll. precari, SeMed 1.1.12
pregar i suplicar < ll. quaerere, Vita 28/190
pregar i suplicar < ll. supplicare, CiPar A 40/5.135
pregar i suplicar < ll. supplicare, Josefus 7.7/156d
recòrrer i suplicar (ed. soplicar) < ll. supplicare, Alex 71r
suplici i pena < esp. tormento, VallCor 55.25/57.8
suplicis i turments < it. supplizi, Medici 176/108v
suplici o turment < ll. supplicium, Salms7 985/20v12; 1048/92v6
sustentatió o suportació B / ostentació A < ll. ostentatio, CiPar 42/6.3
suportar i sustentar < ll. ministrare, Comloq 2.2.2/92b25
soferir i suportar < ll. ferre, CiOfi 1.69/34
tenir i suportar < ll. agere, StHon 379/48
fraudar i suposar algú < ll. supponere, CiPar A 43/6.23
supressió o callament < ll. suppressio, Salms7 1046/90v2
surditat o surdesa < ll. surditas, Salms7 1042/85v1
surditat o surdesa < ll. surditas, Salms7 1042/85v1
superficialment [o de sus en sus] < ll. superficialiter, Regim 1.1.8/6
suscitades o eixides (envídies) < ll. suscitari, Benet C 65/35v
suscitar i escommoure < it. suscitare, Medici 57/34
despertar o suscitar < ll. suscitare, Revel 38/17a
susllevar o alçar < ll. sublevare, DeModo B 153
suspirar : veg. sospirar
suspitar : veg. sospitar
sustentatió o suportació B / ostentació A < ll. ostentatio, CiPar 42/6.3
ajuda i sustentació < ll. subsidium, Psalt 2.66
suportar i sustentar < ll. ministrare, Comloq 2.2.2/92b25
sustentat i proveït < ll. sustentare, GuidoCo 14.25/534
vivificats i sustentats < ll. vegetari, Cateri 170/93v
sutzes i deshonestes i vicioses < ll. turpes et mala, AlbLoq 5a/599
sutzes i dolents (guanys) < ll. turpia, AlbLoq 7b/607
sutze i immaculada < ll. turpis, Psalt 3.25
sutzes i immundes (pensaments) < ll. sordidi, ParesA 166/99b26
sutzes i lletges < ll. ferae, AlbLoq 7c/607
sutza i lletja < fr. laide, Polo 171.30
sutza i lletja < ll. sordida, DeModo B 143
sutze i vil < ll. obscoenus, Alfons 4.41/47
immunde o sutze < ll. immundus, Salms7 1036/77r26, rep.
lleig i sutze < ll. deformis, Cel.la B 250/74c
lleigs i sutzes < ll. illecebrae, ParesA 129/69b1
lleig i sutze < fr. laide, Sidrac 23/47.10
lleig o sutze < ll. scurrilis, Dieta 48v/45v
lletja i sutza (cogitació) < ll. sordida, Efrem 1.9/93b
lletges i sutzes < ll. sordidae, ParesA 129/69b7
lleig i sutze < ll. sordidus, Ruff 7.127
lletges i sutzes < ll. turpis, CiOfi 1.128/68v
lletges i sutzes < ll. turpes, DeModo A 154/621.13
lletges i sutzes < ll. turpia, Excit 86/106
lletja i sutza < ll. turpis, Revel 59/23c
lletges i sutzes < ll. turpia, Verba 91/137d
males o sutzes < ll. sordidae, Basili 693/80d
malvats i sutzes < ll. immundissimi, Verba 35/126c
pol.lut o sutze < ll. pollutus, Salms7 1010/49v27
sullat i sutze < it. lordo, Besti 61/130.1/101.16
vil i sutze < ll. foetidus, Isac 132/59v
vil i sutze < ll. sordidus, ValMax 136/1.196

lletgesa i sutzea < ll. turpitudo, ParesA 130/69d6
luxúria, sutzea i lletgea < ll. libido, Sermó 2/84
sutzedat i brutura < ll. foetor, SeHer 627/32v
sutzedat i lletgesa < it. bruttura, Medici 86/54
lletgesa o sutzedat < ll. obscoenitas, Salms7 1040/82v6
sútzeu i bruta (creatura) < ll. indignissimus, OraCa 2.81
sútzeu i immunde < ll. immundus, Excit 166/194
sútzeu i lleig < ll. foedus, ValMax 176/1.253
sútzeu i lleig < ll. inmundus, OraCa 2.80
sútzeu o mal-net o escur (l'oli) < ll. sordet, Pal.la 12.19.233.15
horrible i sútzeu < ll. horridus, SeHer 764/37
lleigs i sútzeus (ocells) < ll. obscoenae, SeMed 4.1.732
lleig i sútzeu < ll. obscoenus, ValMax 361/2.218
lletja i sútzea (ms. sútzia) < ll. turpis, Jugur 67/30v28
vils i sútzees ed. < ms. vilanes (paraules), Bla1521
sutzietat i immundícia < ll. immunditia, Ludolf 2.25a16
sutzietats i immundícies < ll. spurcitiae, Ludolf 2.13c28
inmundícia i sutzietat ed. < ms. fems, Bla1521
sutzures i lletgeses < ll. sordida, Arra 966/160
sutzures i viltats < ll. immunditia, Miseria 1.19/183r13
lletgesa i sutzura < ll. contaminatio, Ruff 1.89
llims o sutzures < ll. limus, Pal.la 1.33.33.3
màcula o sutzura < ll. macula, Pal.la 9.10.182.11

T

tabal i trompeta < ll. tuba, Job 39.24
tabernacles o cel.les < ll. tabernacula, ParesA 146/80d15
tabernacles o tendes < ll. tabernacula, Josefus 3.5/57b
tabernacles i tendes < ll. tabernacula, Ludolf 1.58c7
tabustol i brogit i remor < ll. formido et tumultus, Jugur 53/24r9
tabustol i confusió < ll. turbatio, Alex 18v
tabustol i remor < ll. clangor, Josefus 3.6/57d
brogit i tabustol < fr. noise, Gral 176/184
brogit i tabustol < ll. tumultus, DeModo B 126
brogit i tabustol < ll. -, Alex 128v
brogit i tabustol < ll. -, Vita 76/287v
crits i tabustol < ll. clamor, Jugur 57/26v11
taques o màcules B / taques i lletgeses A < ll. labes, CiPar 33/5.11
senyal i taca < ll. vestigium, Isac 37v/18
ribalt o tacany < ll. impius, Dieta 42/36v
gran maldat i tacanyeria < ll. iactura, StHon 377/46
tacar : cf. tatxar
tacar i insutziar < ll. (infundere vitia), Alfons 2.44/25v
corrompre i tacar < ll. inficere, StHon 376/43
tacat i ensutzat < ll. infectus, Isac 45/21v
tacat i maculat < ll. inquinatus, Excit 46/64
ensutzada i tacada de pecats < ll. infecta, Isac 112v/51v
corrompuda i tacada < ll. infici, StHon 368/26
nèdeu i no pas tacat < ll. mundus, Psalt 2.52
taciturnitat o callament < ll. taciturnitas, DeModo A 46/484.20, rep.
taciturnitat o callar < ll. taciturnitas, Josefus 6.7/127b
taciturnitat o callar < ll. taciturnitas, Salms7 1011/50v17
taciturnitat o silenci < ll. tacitus, SeThy 397/68
tafurers i ribalts ed. < ms. tafurs, Bla1521
bades o talaies < ll. speculatores, Salms7 1101/146v20
sol.lícit i talaiant (ms. taleyant) < it. sollecito, Medici 172/104v
talaiar-se i aguaitar-se < it. sollecito a, Medici 173/104v
talaiar-se i guardar-se < ll. cavere, Benet B 2/39.5
talaiar-se i guardar-se < it. ripararsi, Medici 186/113v
talaiar-se i haver bona guarda < it. avere buona guardia, Medici 187/114
badar o talaiar < ll. speculatio, Salms7 1101/146v21
guardar-se i talaiar-se (ms. telayar-se) < it. guardarsi, Medici 175/106
no guardar-se ni talaiar-se < ll. improvisi, DeModo B 134
tàlems i llits < ll. thalami, SeMed 5.1.1007
tàlem i llit < ll. triclinium, Arra 965/159
talents o besants < it. talenti, Mirall 1.24
talent o lliure < ll. talentum, ValMax 316/2.155
apetit o talent < it. appetito, Mirall 1.108
apetit i talent < ll. appetitus, Miseria 2.17/142d
fama o talent < ll. esuriens, Efrem 1.5/86b
fer lo guast i talla < ll. pervastare, Alfons 1.21/9
raor o talla-penes (ms. tallanpenes) < ll. novacula, Salms7 1053/97v16
tallador o escudella < ll. discus, ParesA 133/72c3
escudelles i talladors de terra < ll. vasa fictilia, Brevil 202b/100.7
mutilació i tallament < ll. mutilatio, Regim 1.2.20/23
guastar i tallar (els camps) < ll. vastare, Jugur 54/24v14

tallar i destruir < ll. diripere, ParesA 163/96b16
tallar i especejar < ll. caedere, Africa 949/73
tallar i morir (cavallers) < ll. cadere, Africa 184/46
tallar i partir < ll. scindere, Excit 119/142
tallar i rompre < fr. rompre, Sidrac 63v/175.30
tallar i segar < ll. conterere, Job 14.2
tallar i separar < ll. resecare, DeModo A 55/495.24
calcigar i abatre i tallar < ll. conterere, Job 24.24
crastar i tallar i reconèixer les cases de les abelles < ll. -, Pal.la
partir o tallar < ll. dividere, Josefus 3.1/52c
podar o tallar < it. potare, Medici 105/65v
trossejar i tallar < ll. scindere, SeThy 1067/85v
tallades i llevades (les mans) < ll. truncati, Alex 90r
tallat i separat < ll. praecisus, DeModo A 38/474.12, rep.
clausura o tanca < ll. clausus, Pal.la 1.34.34.5
clausura i tancadura < ll. clausura, Revel 3/9a
fermadura o tancadura < ll. clausura, Cateri 52/25
tancar i cloure < ll. claudere, Pal.la 1.25.25.21
tancar i encegar los ulls < ll. excaecare, Dieta 19v/6v
tancar i encloure < ll. recludere, DeModo A 20/451.12
tancar i fermar sots clausures < ll. claudere, ValMax 214/1.305
tancar i fermar < ll. firmare, Troya 23/32
tancar i segellar (un riu) < ll. obstrui, Isac 55/26v
tancar i segellar (ed. sagellar) < it. sugellare, Besti 21/48.1
cloure i tancar < ll. circumsaepire, Job 19.8
cloure i tancar < ll. claudere, Alex 139v
cloure i tancar < ll. claudere, DeModo B 109
cloure, cobrir i tancar < ll. claudere, DeModo B 136
cloure, amagar i tancar < ll. claudere, ValMax 86/1.122
cloure's, acabar i tancar-se < ll. conclusio, Ludolf 1.129b12
cluar ('clucar') i tancar (l'ull) < ll. claudere, Verba 31/124d
concluir o tancar ms. / cloure ed. < ll. concludere, Regim 3.3.12/122
encloure i tancar < ll. includere, ValMax 417/2.295
encluir i tancar < ll. intercludere, CiPar B 12/1.104
fermar o tancar < fr. fermer, Tresor B 2.46.11
rescloure i tancar < it. rinchiudere, Medici 191/116
restrènyer i tancar < ll. arctare, Africa 362/56
vallejar i tancar < ll. vallare, Job 1.10
tancat i amagat < ll. clusus, SeMed 4.3.820
tancats i closos < ll. clausa, Ludolf 2.76d5
tancat i clos < ll. clausus, Pal.la 3.18.87.8
tancat i clos < ll. inclusus, ValMax 328/2.174
tancats i enserrats < ll. consistebant, Alex 90r
tancada i guarnida (ciutat) < ll. munita, Salms 30.22
tancat i segellat (ed. sagellat) < ll. sigillatus, Legenda 2.99
closa i tancada < ll. claudere, CiOfi 2.55/109v
clos i tancat < it. chiuso, Decam 99/100
clos i tancat < ll. claudi, DeModo B 66
clos, tancat i tapat (l'ull) < ll. claudere, DeModo B 146
closa o tancada < ll. clausa, Revel 45/20a
closa i tancada < ll. clausus, SeThy 1041/84v
clos i tancat < ll. conclusus, DeModo A 155/626.13
clos i tancat < ll. contegere, ValMax 261/2.70
clos i tancat < ll. includere, ValMax 307/2.141; p.p. 461/2.361
clos i tancat < ll. latens, Ludolf 1.25a32
clos i tancat < ll. praeclusus, Alfons 2.9/17v
clos i tancat < it. serrato, Mirall 2.65
closa i tancada ed. < ms. tancada, Eix1523 c.349
enclosos i tancats < ll. inclusi, Alex 161r
encloses i tancades < ll. inclusa, SeMed 2.2.215

enclosos i tancats < ll. inclusi, SeHer 748/36
tany : veg. pertany
orbatat i tapament (ms. tepament) < it. cecità, Medici 18/11
cec i tapat < it. ceco, Mirall 1.98
clos, tancat i tapat (l'ull) < ll. claudere, DeModo B 146
borseguins i tapins < ll. sotulares, Ludolf 1.74d19
pedres i tàpies (d'un arc) < ll. fornix, Dragma 66/25
tapiada i estojada < ll. latere, Job 28.21
tapits (ed. tepits) i catifes < it. tapetti, Decam 374/384
tard o nunqua < ll. raro, Ludolf 1.76c7
molt tard i poques paraules parlar < ll. rarissime loqui, Ludolf 1.26d15
envides o tard (ms. tart) < ll. vix, DeCura C 581
poques i a tard (ms. tart) < ll. rarius, Josefus 1.28/26a
ésser tarts i peresosos < ll. non festinare, Kempis 1.1/110
poques i tardes (coses) < ll. rara, Ruff Int.76
feixugament i tardana < ll. tardus, SeMed 2.3.315
tardança o demorança < ll. dilatio, Alex 26r
subtrahent i tardant < ll. subtrahendus, Benet B 13/56.23
tardar i estraure's < pr. estraire's, Matfre 73
tardar i llaguiar < ll. retardare, OraCa 3.93
tardar i trigar < ll. differre, OraCa 1.152
tardar i trigar < ll. tardare, OraCa 1.151
trigar o tardar < ll. tardare, Josefus 1.28/23c
tasses i ànaps < ll. gemma, Paul 17/320.35
tasses i eines (ms. ahines) < it. masserizie, Mirall 2.140
ampolla o tassa < ll. vasa, Dieta 18/4
copes, tasses i gots < ll. pincernae et vasa, Alex 79r
gots, copes i tasses < ll. pincernae, Alex 80r
potència gustativa [o tast] < ll. gustum, Regim 1.2.9/15
[tastar o] tast < ll. gustus, Regim 1.2.15/19
[tastar o] tast < ll. gustus, Regim 1.2.15/19
tastar i assaborir < ll. degustare, Lignum 48/79
tastar i assaborir < ll. gustare, Excit 9/23
tastar i assaborir < ll. gustare, Jeroni E16/13b12
tastar i esprovar < ll. gustar, Isac 64v/30
tastar i provar < it. saggiare, Mirall 1.169
tastar i sentir < ll. degustare, Psalt 2.61
tastar i sentir (penes) < ll. gustare, DeModo B 105
gustar i tastar < ll. gustare, DeModo B 87
sentir i tastar < it. guastare, Medici 171/103v
vectigals, tatxes, peatges, sises < ll. vectigalia... tributa, Ludolf 1.109c32
assignar i tatxar < ll. tribui, ValMax 180/1.257
tatxada o ensutzeada < ll. infecta, Revel 105/37d
sullat i tatxat < ll. foedatus, Troya 136/180
taula del pes o de la lleuda pública < ll. teloneus, BíbBa Mc 2.14
toloneu o taula < ll. telonium, BíbBa Mt 9.9
taulats o parats < ll. tabulae, Pal.la 2.11.54.21
escaquer o tauler < ll. scacherium, Escacs 4.1/132, rep.
teatro, ço és plaça < ll. theatrum, Josefus 15.10/339a
tèbeament, flaca i peresosa < ll. tepor, Psalt 3.17
ésser tèbeus i frets < ll. tebescere, Kempis 3.15/3034
tèbeu i torbat de vi < ll. temulentus, ValMax 283/2.106
peresosos i tèbeus < ll. tepidi, Benet C 18/18
fervent... no pas tèbea < ll. -, OraCa Dedic.141
tediosa : cf. atediada
tediosa o enutjosa (oració) < ll. inutilis, Salms7 977/12r12
tedi i afany < ll. - Mirall 1.159
tedi i enuig < it. malinconia, Medici 207/127
tedi o enuig < it. tedio, Mirall 2.125
dar brega i tedi < it. dare briga, Decam 361/370

teginat o cobertura de la casa < ll. tectoria, Pal.la 1.10.17.8
casa i teginat < it. casa, Mirall 1.116
fer i teixir < ll. contexere, Efrem 1.12/96c
teles, paranys o filats < ll. tela, CiPar A 28/4.42
tela o terenya (d'aranya) < ll. tela, Dieta 34/26v
drap o tela < ll. tela, DeModo B 162
tembre : cf. tèmer
tembre i esquivar < ll. timere, Troya 64/91
tembre i recelar < ll. timere, Ludolf 1.18c31; 2.2c28
tembre [o haver temor] < ll. timere, Regim 1.2.14/18v
[avorrir o] tembre < ll. horrere, Regim 3.3.4/117v
dubtar i tembre < ll. metuere, Pal.la 1.16.20.1
fer espaordir i tembre < ll. ponere timorem, Isac 65/30v
temença o temor < ll. timor, Comloq 1.2.2/17d37
temences o temors < ll. timores, Salms7 985/21v4
temor [o temença] < ll. timor, Regim 1.4.1/40
haver recel i temença < ll. timere, Ludolf 1.18d24
tèmer : cf. tembre
tèmer i estraményer's < ll. contremere, DelCel S 86.45
tèmer i haver paor < ll. timere, DeModo B 132
tèmer i haver paor < ll. timere, Excit 111/133
tèmer i haver paor < ll. -, Efrem 1.9/92b
dubtar i tèmer < ll. dubitare, Spec A 7/124.4
haver paor i tèmer < ll. timere, DeModo B 157, rep.
temerari o massa abrivat < ll. temerarius, Brevil 199d/85.13
temerari o/i foll < ll. temerarius, ValMax 194/1.276; fem. 146/1.211
temerari i foll < ll. temeritas, ValMax 159/1.229
temeritat i audàcia < ll. temeritas, Ludolf 2.75a16
sens temeritat o follia < ll. intemerata, DeModo A 36/470.19
temeritat o follia < ll. temeritas, ValMax 27/1.41; 101/1.148; 159/1.230
presumpció i temeritat < ll. temeritas, Cateri 122/63v
temerós : veg. temorós
forts i temibles < ll. horridi, SeHer 657/33
temor i espaordiment < ll. timor, Benet C 7/13v
temor i espaventament < ll. timor, DelCel P 81.14, rep.
temor i horror < ll. terror, ValMax 75/1.107
temor [o paor] < ll. timor, Regim 1.2.3/11; 3.6/35; 3.2.13/101
temors [i paors] < ll. timores, Regim 1.2.13/17v
temor i recel ed. < ms. temor, Eix1523
temor i recel < ll. timor, Ludolf 1.130d39
temor i reverència < it. riverenza, Mirall 2.121
temor [o temença] < ll. timor, Regim 1.4.1/40
acatament i temor < ll. timor, Job 28.28
mines i temors (per terrors ?) B / menaces A < ll. minae, CiPar 17/2.27
haver paor i temor < ll. expavescere, Efrem 1.2/83c
por i temor < ll. metus, DeModo B 132
haver paor i temor i terror < ll. terreri, Alex 144r
paor i temor i terror < ll. timor, Alex 126v
recel i temor < ll. timere, Ludolf 1.58c23; 63a23
reguart i temor < ll. expavescere, Alex 63r
temença o temor < ll. timor, Comloq 1.2.2/17d37
temences o temors < ll. timores, Salms7 985/21v4
terror o temor < ll. terror, PurPa 6/390
ésser espaventat i haver temor < ll. pertimere, Dial 3.1/169.14
tembre [o haver temor] < ll. timere, Regim 1.2.14/18v
temorós (ed. temerós) i dèbil < ll. timidus, Econ 1.651
temorosos (ed. temerosos) i espaordibles < ll. formidanda, PurPa 15/648
temorós (ed. temerós) i espaordit < ll. timore concussus, Troya 156/206
temorosament (ms. temerosament) i frèvol < ll. temere, Benet C 3/7v
temorós (ed. temerós) i mesquí < ll. teterrimus, Benet C1/5

duptós i temorós (ed. temerós) < ll. -, Alex 10v
execrables i temorosos (ed. temerosos) < ll. ferox, SeHer 58/16
flac i temorós (ed. temerós) temerós en batalles < ll. imbellis, Jugur 44/20r21
flac i temorós < ll. timidus, ValMax 335/2.183
[paoruc o] temorós < ll. formidolosus, Regim 1.4.3/41v
paoruga i temorosa (ed. temerosa) < ll. imbecillis, Ludolf 2.85b17
paoruga i temorosa < ll. pavida, DeModo B 133
tremolants i temorosos < ll. nutantes, Salms 108.10
tremolós i temorós (ms. temerós) < ll. pavidi, SeThe 1056/99
refrenar i temperar < ll. cohibere iram, Escacs 2.1/24
moderat i temperat (goig) < ll. moderatus, ValMax 96/1.140
fortunes o tempesta < it. tempesta, Medici 263/158
vent i tempesta < ll. quassatio, Vita 36/210
tempestat o fortuna (de mar) < ll. tempestas, Salms7 1019/59r12
tempestat i maror (ed. meror) < it. tempesta, Mirall 2.173
foldres i tempestes < ll. fulmina, Secre B 53/6
fortuna i tempestat < ll. tempestas, Alfons 2.18/19
tempestosa i beverrera < it. - Medici 153/95v
bregós i tempestuós < ll. tempestuosus, Dieta 25v/15
lleuger, tempestuós... i retornant (ona) < ll. fugax, SeHer 378/29
malvat i tempestuós (temps) < it. malvagio, Corba 977/345
muntuoses i tempestuals (ones) < ll. muntuosae, Troya 100/129
temples i sacraris < ll. aedes, CiPar A 31/4.104
temples [i/o esglèsies] < ll. templa, Regim 1.2.19/22v; 20/23v, rep.
cases o temples < ll. aedes, Comloq 1.2.2/17c39
temporal i mundanal < it. del mondo, Mirall 2.167
temporal i seglar < ll. temporalis, Isac 86v/41v
temporal i transitori < ll. temporalis, Kempis 2.6/1837
temporals i transitòries < ll. transeuntes, Arra 958/140
[temprament o] moderació < ll. moderatio, Regim 1.2.26/27
continència i temprament < ll. frugalitas, ValMax 74/1.105
tempranèa : cf. atemprança
temprança i gravetat < ll. gravitas, Benet C 7/13v
continència i temprança virtuosa < ll. verecundia, ValMax 98/1.142
discreció i temprança i repós < ll. modestia, Efrem 1.1/82b
moderació i temprança < ll. moderatio, ValMax 162/1.233
sobrietat i temprança < ll. sobrietas, DeModo B 148
temprar [o assuajar] < ll. modificare, Regim 1.2.5/12v
temprar i refrenar < ll. temperare, DeModo B 156
moderar i temprar < ll. moderatio, Brevil 206d/126.24
placar i temprar < ll. placare, Alfons 3.51/38v
restrènyer i temprar < ll. temperare, Excit 54/74
temprat i amesurat < ll. molliter, Jugur 82/36v7
temprat i continent < ll. temperans, CiOfi 1.5/6v
tempradament [o mesuradament] < ll. moderate, Regim 1.2.30/29
temprat i seré, ço és no plujós < ll. clemens, Pal.la 2.4.51.18
amesurat, sobriu i temprat < ll. moderatissimus, CiOfi 2.57/111
no continent o no temprat ms. / intemperat ed. <ll. intemperatus, Regim 1.2.2/2v
intemprat [o no temprat] < ll. intemperatus, Regim 1.25i31/30
suaus i temprades (costums) < ll. tranquilli, Ruff 4.7
moderació i tempre < ll. moderatio, Alfons 3.29/34v
temps i hora < fr. temps, Chart 33
temps i hora < ll. tempus, Ludolf 1.119b32
és temps i hora < ll. tempus est, SeMed 4.2.770
temps i saó < it. tempo, Decam 98/99; 309/313; 445/456
espais i temps (de la vida) < ll. spatia, ParesA 135/74a12
[hora i] temps < ll. tempus, Regim 3.2.19/105
hora i temps < ll. tempus, SeMed 1.2.111
és hora i temps < ll. tempus est, ValMax 89/1.127
grossa mar i mal temps < it. grosso mare, Decam 82/83

donar cert terme i temps < ll. iubere venire, Alex 63v
dins breu temps i tost < ll. - Alex 186v
diuturn i de molt temps < ll. -, Job 42.14
concupiscència i temptació i desig < ll. concupiscentia, Ruff 11.15
desig i temptació < ll. desiderium, Ruff 11.12
impugnació i temptació < ll. impugnatio, Verba 52/130d
infirmitats i temptacions < it. infermità, Mirall 2.41
[temptar i] assajar < ll. attentare, Regim 1.1.7/5
temptar i assajar (de sodomia) < ll. appellare, ValMax2.272/2.90
temptar o assajar < ll. expetere, Isac 66/31
temptar i assajar < it. tentare, Decam 94/94
temptar i assajar (la fortuna) < ll. temptare, Jugur 7/2v1
temptar o assajar < ll. temptare, ValMax 275/2.93; 457/2.355
assejar i temptar < ll. temptare, Isac 72v/33v
temptats i molestiats < it. molestati, Medici 197/121
impugnat i temptat < ll. impugnari, Verba 10/112b
tenalles i tesores < ll. forcipes, Trict 307/89.259
tençar i assetjar < ll. obsidere, Josefus 7.6/155a
tendes i albercs < ll. turmae, Turpí 15/54.12
fermar les tendes i pavellons < ll. castramentare, Alex 65v
camp i tendes o pavellons < ll. castramentati, Alex 168v
castres o tendes < ll. castra, Jugur 51/23r17
coves, barraques o tendes < ll. tuguria et speluncae, Alex 137v
tabernacles o tendes < ll. tabernacula, Josefus 3.5/57b
tabernacles i tendes < ll. tabernacula, Ludolf 1.58c7
tendra i delicada < ll. tener, Cateri 158/85
tendre i pueril < ll. tener, ValMax 109/1.161
delicats i tendres < ll. teneri, Ludolf 2.41b12
primetes i tendres (crostes) < ll. tenuissimi, Cateri 139/74v
tendresa : cf. teneritut
tendresa i mol.liment < it. tenerezza, Mirall 2.157
delicament, tendresa (ed. tenrea) < ll. -, Vita 28/190
tenebres i escuredat < ll. tenebrae, DelCel S 91.35
tenebres i escuredat < ll. tenebrae, Efrem 1.2/83b; 9/90d
tenebra o escuredat < ll. tenebra, Revel 38/17a
tenebres i escuredat < ll. tenebrae, Troya 151/201
tenebres [o fuscura] < ll. tenebrae, Regim 2.3.3/74
calitge i tenebres < ll. caligo, Isac 34/17
calitja i escuredat, tenebres < ll. tenebrae, Trict 305/87.30
ombra i tenebres < ll. umbra, Excit 13/27
tenebrosa i escura < ll. obscura, Alex 81r
tenebrosos i escurs < ll. tenebrosae, ParesA 161/94d3
tenebrosa i escura < ll. tenebrosa, Verba 123/144b, rep.
tenebrós i espés (bosc) < ll. tenebrosus, Troya 61/88
tenebrós o fosc < it. tenebroso, Medici 181/110v
escur i tenebrós (cel) < ll. caliginosus, Miseria 2.31/216v20
escura i tenebrosa (nit) < it. oscura, Decam 82/83
escures i tenebroses < ll. obscurae, Excit 88/108
escur i tenebrós < ll. tenebrosus, Efrem 2.2/99c
escur i tenebrós < ll. tenebrosus, Isac 17v/8v
escur, tenebrós < ll. tenebrosus, Ludolf 1.131a39
escura i tenebrosa < ll. tenebrosa, PurPa 7/422
escur i tenebrós < ll. -, Psalt 2.49
prescripció i teneó < ll. prescriptio, FursV 3.201.4
teneritut i pietat < it. tenerezza, Mirall 2.52
lligament o tengudesc < ll. necessitudo, Jugur 80/36r8
tenint : cf. tinent
havent i tenint (en la mà) < ll. habens, Escacs 2.5/60
tenir : cf. retenir
tenir i capdalar (humilitat) < ll. tenere, Verba 30/182a

tenir i complir < ll. attendere, Troya 223/293
tenir i conservar < ll. tenere DeModo A 50/488.17
tenir i guardar (virtut) < ll. custodire, Verba 21/118c
tenir i guardar < ll. servare, Escacs 2.5/64
tenir i obligar < it. costringere, Decam 586/598
tenir i observar (penitència) < it. facere, Decam 50/48
tenir i observar (la tradició) < ll. tenere, BíbBa Mc 7.3
tenir i observar < it. - Decam 182/184
tenir i ocupar (la terra) < ll. incolere, Ludolf 2.58b15
tenir i posseir < ll. potiri, Josefus 5.1/99c
tenir i posseir < ll. tenere, DeModo A 103/554.20
tenir i retenir < ll. tenere, OraCa 1.145
tenir i retenir < ll. tenere, Provid 44/119
tenir, retenir i lligar < ll. tenere, SeThy 551/72
tenir i seguir (lo camí) < ll. pergere, Benet C Pròl./3v
tenir i servar ed. < ms. seguir (l'establiment), Bla1521
tenir i suportar < ll. agere, StHon 379/48
tenir i tractar < ll. tractare, Troya 53/76
tenir i usar (la vida) < ll. ducere, Alex 148r
tenir en poc i menysprear < ll. contemnere, Ludolf 1.86d1
tenir [i haver] cura < ll. gerere curam, Regim Pról./1
guardar o tenir (la odor) < ll. servare, Dragma 4/2
guardar i tenir (manaments) < ll. custodire, Basili 685/75d; 786/76c
haver i tenir < it. avere, Mirall 2.114
posseir i tenir < ll. tenere, AlDíd 68/165.3
prendre i tenir < ll. obtinere, Dragma 30/12
refrenar, tenir i domtar (un cavall) < ll. retinere, Turpí 35/84.29
reputar o tenir (per no-res) < ll. computare, Jeroni C3/67d12
servar i tenir (manaments) < ll. observare, Alex 102v
servar i tenir < it. osservare, Mirall 1.131
servar i tenir < ll. servare, Benet B 2/37.16
servar i tenir (un costum) < ll. tenere, Africa 308/53
servar i tenir manera < ll. tenere modum, DeModo B 148
tingut i destret < it. costretto, Decam 32/28
ésser tingut i enllaçat (d'un vici) < ll. teneri, Verba 21/118
ésser tingut i obligat < ll. tenere pro se, Comloq 1.3.6/30b7
ésser tingut o obligat < ll. tenere, FursV 2.34.8
tingut i obligat a < it. essere tenuto, Medici 135/84; pl. 3/2v
tinguts i obligats < it. tenuti, Mirall 1.54
tingut i observat < ll. teneri, Benet C 37/23v
tenguda o servada < ll. teneri, Benet C 14/16
ésser tinguts i deure < ll. debere, DeModo B 13
obligats i tinguts < ll. obligati, Legenda 3.145
ésser obligat i tingut < ll. teneri, FursV 2.141.3
obligat i tingut (de fer) < it. tenuto, Mirall 1.40
pres i tingut < ll. detinere, Efrem 1.11/95a
reputat i tingut (per savi) < ll. reputari, Escacs 3.5/107
reputats i tinguts (per folls) < ll. reputati, Isac 112/51
reputat i tingut < it. reputato, Mirall 1.133
continència i tenor (d'una carta) < ll. modus, Alex 36v, 101v
tento i discreció < ll. - Econ 1.610
tènue i delicada < ll. lenis, Job 4.16
tenuïtat o flaquesa < ll. tenuitas, Salms7 1041/83v9
roig i tèrbol (ms. tròbol) està el cel < ll. rutilat caelus, BíbBa Mt 16.3
terbolina o remolí de vent < ll. turbo, Salms7 998/34v7
gorg o terbolina < ll. gurgur, Excit 13/27
tela o terenya (d'aranya) < ll. tela, Dieta 34/26v
tergiversació, ço és girament de dors < ll. tergiversatio, Comloq 1.1.6/8a3
terme final i acabament < ll. consummatio, Salms7 984/18v14
donar terme i fi < ll. finire, ValMax 175/1.251

terme i fi < ll. terminus, ParesA 125/66d10
haver terme i fi < ll. terminari, Arra 960/146
tèrmens i regions < ll. regiones, Josefus 7.4/151c
donar cert terme i temps < ll. iubere venire, Alex 63v
confins i tèrmens < ll. confinium, Ludolf 1.75c16
espai i terme < ll. spatiosus, Salms 103.25
estadis o tèrmens < ll. stadia, SeThy 409/68v
fi i terme < ll. finis, Excit 47/65
fi i terme < ll. finis, ValMax 129/1.186; 279/2.100
prendre fi i terme < ll. impleri, Ludolf 1.118d25
fi i terme < ll. terminus, Isac 44v/21v
fi i terme < ll. terminus, Trict 307/90.1
finament i terme < ll. finis, SeHer 207/22
senyal o terme < ll. limes, Ruff 11.103
termenar : veg. terminar
fi i terminació < ll. egressus, ValMax 210/1.300
terminador i menador a acabament < ll. terminandus, Troya 151/201
acabant o terminant < ll. pervenientes, Salms7 1026/66v8
terminar o finir < ll. consummare, ValMax 282/2.105
terminar i finir < ll. finire, ValMax 124/1.179
terminar i finar < ll. terminari, Excit 104/125
finir i terminar < ll. claudere, Africa 234/49
finir i terminar < ll. finire, DeModo A 57/497.29
finir (ms. fenir) o terminar < ll. terminare, Salms7 1050/94r20
finir i terminar < ll. -, SeMed 4.5.878
terminat i finit < ll. confectus, ValMax 216/2.3
allargades i terminades < ll. relaxatae, Isac 69v/32v
finida i terminada < ll. finir, Isac 44v/21v
finida o terminada < ll. finita, ValMax 55/1.78
finada o terminada < ll. terminari, Benet C 17/17
sobiran i terminat (consentiment) < ll. summus, ValMax 241/2.39
escombradures i terquim < ll. limus, FursV 3.236.9
terra i camp < ll. terra, Job 22.24
terra o lloc B / pàtria A < ll. patria, CiPar 8/1.46
de terra i de llot < ll. luteus, Isac 19v/9v
terres i nacions < ll. nationes, Provid 32/110
terra o pàtria < ll. patria, Salms7 1006/45r16
terres i possessions i proprietats < ll. proprietates, Alex 90v
terra i província < ll. provincia, Josefus 10.13/238b
terra i província < fr. province, Sidrac 10/3.3
terra i regió < ll. regio, BíbBa Ll 15.15
terra o regió < ll. regio, Salms7 1071/117r1
pàtria o terra pròpria < ll. patria, ValMax 253/2.58
pols i terra < ll. pulvis, Ludolf 1.55a28
províncies o terres < ll. provinciae, Benet C1/5v
regió i terra < ll. regio, Efrem 1.8/90b
almanguena o terra vermella < ll. pumex, Pal.la 1.13.18.23
terrat o païment < ll. pavimentum, Pal.la 1.9.15.23
feritat o terribilitat < ll. feritas, ValMax 425/2.307
terrible i cruel < ll. ferox, ValMax 88/1.126
terrible i espaventable < ll. horrisonus, Africa 920/71
terrible i espaventable < ll. terribilis, Cel.la B 250/74d
terrible i estrany < ll. ferreus, Anton 3/15
terrible i fort horrible < ll. terribilis, ValMax 259/2.66
terrible i tremolós i espaventós < ll. horrendus, Spec B 7/27.7
cruels i terribles (flames) < ll. horridae, SeMed 1.1.15
cruel i terrible (mort) < ll. ultio, Alex 96v
dur i amarg, fer i terrible < ll. ferus et acer (Atreus), SeThy 546/72
fer i terrible < ll. ferox, ValMax 466/2.368
fort i terrible < ll. terribilis, ValMax 155/1.224

horrible i terrible < ll. horribilis, OraCa 1.155
monstruosos i terribles (penes) < ll. monstra, SeHer 40/14v
potent i terrible < it. terribile, Mirall 2.31
tremolós i terrible < ll. tremendus, DeModo B 170
terror i esglaiment < ll. terror, Jugur 20/10v24
terror i espavordiment < ll. terror, Jugur 30/15r2
coses de gran terror i meravella <ll. prodigia, Salms 134.9
haver terror i paor < ll. extimescere, CiPar A 36/5.70
donar terror i paor < ll. perterrere, Isac 78/36v
terrors i paors sobergues < ll. terror, Provid 24/104
terror i paor < ll. terror, ValMax 109/1.161
terror o temor < ll. terror, PurPa 6/390
agonia i terror de mort < ll. -, Job 20.25
basques, terrors i esmortiments < ll. flagella, Psalt 2.56
glai i terror < ll. -, Mirall 2.134
paor i temor i terror < ll. timor, Alex 126v
haver paor i temor i terror < ll. terreri, Alex 144r
tesauritzar i ajustar tresors < ll. thesaurizare, Ludolf 1.130d11
tesauritzar i aplegar < ll. thesaurizare, Ludolf 1.134a21
tenalles i tesores < ll. forcipes, Trict 307/89.25
forficular o de tesores < ll. forficularis, Regim 3.3.12/122
broques i testes < ll. testae, Legenda 2.181
testament o darrera voluntat < ll. ultima voluntas, FursV 4.43.7
foll i testart (l'ase) < pr. testart, Matfre 48
testificar o manifestar < ll. testari, ValMax 198/1.282;
testificar i mostrar < ll. testari, ValMax 296/2.124
fer testimoni i afirmació < ll. testari, SeThe 577/89
teules o rajoles < ll. maculae, Pal.la 1.10.16.14
cubertes i teulades (ed. taulades) dels porxos < ll. vestibula, Brevil 203b/106.7
tiara o mìtra < ll. tiarae, SeThy 663/75
timiditat i flaquedat < it. timidità, Medici 218/133v
timiditat i mollesa < it. timidità, Medici 180/110
timó i govern < ll. gubernaculum, Kempis 1.13/612
timó i romer < ll. tymus, ValMax 33/1.48
trull o tina < ll. torcular, Josefus 4.7/89c
dreçador o tinell < ll. triclinium, Alex 79r
tinent : cf. tenint
espessa i tinent < ll. pinguis, Pal.la 1.5.5.1
espessa i tinent < ll. spissa, Pal.la 1.5.6.7
arnes i tinya < ll. tinea, DeModo A 163/637.17
tiran o príncep cruel < ll. tyrannus, Comloq 1.3.19/46b30, rep.
tiran o senyor cruel < ll. tyrannus, Comloq 1.3.20/46c27
prínceps, tirans < ll. tyranni, Ludolf 2.82c25
mal senyor o tirà < fr. tyrans, Tresor 3.69.10
tiran o cruel < ll. tyrannus, Regim 1.1.7/5v
tirà i poderós < ll. potentissimus, Job 22.8
cruel i tiran < ll. tyrannus, Comloq 1.4.1/48b34
cruel i tirànica senyoria < ll. saeva sceptra, SeHer 272/25
tirania i crueltat < ll. tyrannis, Benet B 27/66.34
tirania i injust i superbiós exercici de senyoria < ll. tyrannidis, Benet D 27
esteniment i tirament < ll. protensio, Revel 100/36a
tirar i abaixar < ll. trahere inferius, Isac 95/44
tirar i amenar < ll. attrahere, Vita 62/236
tirar i aplicar < it. trarre, Mirall 2.177
tirar i aportar < ll. trahere, OraCa 3.93
tirar i atreure < ll. - Job 14.9
tirar-se i llunyar-se < ll. retrahere, Excit 2/16
[tirar o] prendre < ll. contrahere, Regim 2.2.19/71v
tirar i tolre ms. / prendre ed. < ll. extorquere, Regim 1.2.8/14
tirar i treure < ll. extrahere, DeModo B 169

convertir o tirar < ll. convertere, Fronti 2.5.2/28
inclinar, moure i tirar (a amar) < ll. trahere, Kempis 3.22/3359
induir i tirar < it. indurre, Mirall 2.16
reduir i tirar < it. trarre, Mirall 1.46
rossegar i tirar < fr. trainer, Tresor S 3.70.10
tirats i aportats (a pobresa) < ll. trahere, Escacs 3.8/128
tirat i forçat < it. tratto, Mirall 1.30
tirats i inclinats < ll. attracti, Isac 116v/53
llunyar i tirar < ll. retrahere, Escacs 2.1/24
estesos i tirats < ll. extensus, Vita 78/298
rapits i tirats < it. ratti, Mirall 1.73
titlla i lletra < ll. iota, Ludolf 1.118d22
norma i títol < ll. titulus, Ludolf 2.41d24
tocament o sonament < ll. modulamen, Troya 127/168
cànons i tocament < ll. canones, Secre A 85/21v
tocar i ensutzar < ll. contaminare, Provid 12/96
tocar i ferir < ll. pulsare, Efrem 1.13/97c
tocar i manejar (ed. menejar) < ll. tangere, Pal.la 4.13.137.24
tocar i nafrar < ll. laedere, Arra 957/138
tocar [o posar] < ll. tangere, Regim 1.1.7/5
tocar i sodegar < ll. excitare, Comloq Pról./1b10
tocar i turmentar < ll. urgere, Provid 28/107
atènyer i tocar < ll. attingere, CiOfi 1.18/12v, rep.
guarir i tocar < ll. sanare, Ludolf 1.141a12
tocat i declarat i expost < pr. tocat, Matfre 76v
tocat i ferit de compuncció < ll. compunctus, Verba 47/190c
tocats i ferits (de paraules) < ll. percussi, Josefus 8.4/189d
compunt i tocat (en son cor) < ll. compunctus, Verba 13/113d, rep.
infecte o tocat (de verí) < ll. inficere, Troya 26/36
ésser puncta i tocada (l'ànima) < ll. compungi, Dial 3.34/248.4
punyit i tocat < ll. compungi, Efrem 1.2/83b
punyits i tocats i havent compuncció < ll. compuncti, Efrem 1.3/84d
punyit i tocat (en son cor) < ll. compunctus, Ruff 19.19
punyida i tocada < ll. compuncta, Verba 34/126a
punyida i tocada < ll. reseri, Efrem 2.1/98b
toga i vestidura consular < ll. togati, CiOfi 1.79/40
mitigar i fer tolerable < ll. tolerabiles facere, Vita 78/300v
tolerància o comport B / tolerància A < ll. tolerantia, CiPar 27/4.9
tolerància o sofirença < ll. tolerabilis, DeModo B 134
que tolerar i complir se pot < ll. tolerabilis, Ludolf 1.111b15
sofrir i tolerar < ll. tolerare, Jugur 31/15r22
sostenir i tolerar ed. < ms. sostenir, Bla1521
toloneu o taula < ll. telonium, BfbBa Mt 9.9
tolre la força i apoderar < it. isvigorire, Besti A 25/56.8
tolre i arrancar < ll. auferre, Psalt 3.63
tolre o cessar ms. / llevar ed. < ll. removere, Regim 3.1.16/91v
tolre i departir < ll. tollere, Secre B 53/5v
tolre o desar ms. / evitar ed. < ll. removere, Regim 2.1.4/48
tolre, dissipar i destruir < ll. labefieri, ValMax 328/2.174
tolre o furtar < ll. auferre, Benet C 7/12v
tolre i llevar < ll. auferre, Excit 79/99
tolre i llevar < ll. subtrahere, Psalt 1.59
tolre i llevar (pecats) < ll. tollere, Ludolf 1.67a29
tolre i llunyar < ll. avertere, Verba 44/189c
tolre's i llunyar-se < ll. declinare, DeModo B 70
[tolre o] llunyar < ll. retrahere, Regim 2.2.6/63
tolre i rellevar (el camí) < it. togliere, Decam 584/596
tolre i revocar (lleis) < ll. abrogare, ValMax 420/2.302
tolre i separar < ll. tollere, DeModo A 66/509.15
tolre's i sotspendre < ll. suspendere se, DeModo B 129

tolre i treure < it. torre, Medici 6/4
arrancar i tolre (membres) < ll. amputare, Provid 14/98
arrapar i tolre < ll. extorquere, Escacs 3.6/118
delir i tolre < ll. ejicere, Jugur 14/7r4
dissipar i tolre < ll. labefieri, Brevil 211b/149.11
dissolre, separar i tolre < ll. solvere, DeModo B 158
llevar i tolre < ll. raptus, ParesA 159/92d10
llevar o tolre SM / llunyar B < fr. oter, Tresor 3.7.6
llunyar i tolre < pr. destrenyer, Matfre 66v
llunyar i tolre < pr. ostar, Matfre 86v
prendre i tolre < ll. praeeripere, SeHer 65/16v
remoure i tolre < ll. removere, FursV 2.189.9
remoure o tolre ms. / llevar ed. < ll. removere, Regim 1.2.20/23
[remoure o] tolre < ll. removere, Regim 3.1.3/85
retraure i tolre < ll. retrahere, DeModo B 138
sostraure o tolre < ll. subtrahere, Arra 964/154
sostreure o tolre < it. sottrarre, Medici 105/65v
sostraure's o tolre's ms. / apartar-se ed. < ll. subtrahere se, Regim 1.3.5/35
tirar i tolre ms. / prendre ed. < ll. extorquere, Regim 1.2.8/14
trencar i tolre (vicis) < ll. abscindere, Legenda 2.226
usurpar [o tolre] < ll. usurpare, Regim 3.2.19/104v
vedar o tolre ms. / llunyar ed. < ll. prohibere, Regim 3.3.16/124v
vedar [o tolre] < ll. prohibere, Regim 1.2.18/21v
vedar i tolre < ll. prohibere, Troya 67/95
tolta i desfeta (una obligació) < ll. tollere, FursV 4.29.14
tolt o emblat < it. tolto, Besti 38/82.
toltes i llevades < ll. erepta, ParesA 158/90d18
tolt i llevat (la corona) < ll. ferre, Verba 19/116b
toltes i llevades < ll. tollere, Escacs 3.1/78
tolta i llunyada < it. tolta, Decam 250/252
arrapada, tolta o llevada < ll. eripere, CiPar A 29/4.58
emblats (ed. embrats) i tolts < ll. non datis, DelCel S 92.45
llevat i tolt < ll. ademptus, CiOfi 2.79/122
llevat i tolt < ll. auferre, Isac 41/20
llevada o tolta < ll. demere, CiPar A 22/3.51
llevada i tolta < ll. eripere, Jugur 82/36v11
rapinades i toltes < it. rapito, Mirall 1.115
rasos i tolts (cabells) < ll. ablati, Efrem 1.12/96b
robades i toltes < ll. auferre, Isac 34/17
robat i tolt < pr. raubat, DeJer 34/36, 35/37
usurpat i tolt < ll. usurpatus, CiOfi 2.55/109v
tomba i bara < it. bara, Dant 5.7.83
tomba o moniment < it. tomba, Medici 191/116
centre i abisme i tomba de la terra < ll. inferus, Job 26.6
vas o tomba < ll. tumulus, Miseria 3.1/229v8
raure i tondre los cabells < ll. tondere, ValMax 466/2.368
torbar : cf. turbació
haver tristor i torba < ll. contristari, Dial 2.6/111.5
torbar-se i contristar-se < ll. contristatus, BíbBa Mc 10.22
torbar i empatxar ms. / impedir ed. < ll. impedire, Regim 1.1.6/4v
torbar, excitar i somoure < ll. excitare, ParesA 139/76d26
torbar i pervertir < ll. turbare, ValMax 84/1.120
confondre i torbar < ll. confundere, Frontí 1.12.3/17
confondre i torbar < ll. confundere, ValMax 360/2.216
destrènyer i torbar < ll. domare, AlbCon 104/135
empatxar i torbar < ll. impedire, AlbCon 34/65
espaventar-se i torbar-se < ll. pertimescere, Isac 74/34v
inquietar i torbar en llur repós < ll. inquietare, DeModo B 128
moure i torbar < ll. conturbare, Salms 64.8
torbat : cf. conturbat

torbada (ed. turbada) i fellona < it. turbata, Mirall 2.122
afortunada i torbada (mar) < ll. tempestas, Alex 151v
anxiosos i torbats < ll. contristati, Dial 2.21/133.25
aspra i torbada (mar) < ll. asper, ValMax 174/1.250
commoguts i torbats < ll. impelli, Cel.la B 246/71d
empatxats [o torbats] < ll. impedi, Regim 1.2.9/14v
espaordit i torbat < ll. stupefactus, Troya 64/91
irats i torbats < ll. irati, ValMax 73/1.104
passionat (o torbat) < ll. passionari, Regim 3.2.18/104
tèbeu i torbat de vi < ll. temulentus, ValMax 283/2.106
tremolós i torbat < ll. trepidans, Excit 150/176
trists i torbats < ll. tristes, Alex 33r
torçcre : cf. tort, torta
torçre i turmentar < ll. tordere, ValMax 465/2.367
cordellar o tòrcer (una soga) < ll. torquere, Verba 105/141c
inclinar [o torçre] < ll. inclínare, Regim 2.2.6/63
enterpretador o torcimany < ll. interpres, ValMax 62/1.88
tòries o sarments < ll. sarmenta, Pal.la 3.12.79.22
torn i girament < fr. torn, Tresor SM 3.14.3
circuir o donar en torn ms. < ll. circuitu, Regim 2.2.19/71
tornant i redundant < ll. redundare, Revel 73/27c
tornar : cf. retornar
tornar-se i convertir-se < it. tornare, Mirall 1.99
tornar i eixir < ll. erumpere, Provid 4/90
tornar o girar-se < it. aggirarsi, Dant 1.7.120
tornar i ésser girat < ll. converti, FursV 4.189.6
tornar i renovellar < ll. reddere, Cel.la A 250/76
tornar i retre < ll. reddere, CiPar A 41/5.162
tornar o retre < ll. reddere, Miseria 2.11/202v11
cercar i tornar (a algú) < it. tornare, Decam 85/87
girar i tornar < ll. avertere, ParesA 162/96a19
girar i tornar < ll. convertere, Efrem 1.2/83b, rep.
instaurar i tornar a la batalla < ll. instaurare bellum, Troya 122/160
recòrrer i tornar < ll. recurrere, DeModo B 15
reduir i tornar < ll. reducere, MorAri 91
reduir [i tornar] < ll. reducere, Regim 1.2.11/16
reduir i tornar < ll. revocare, DeModo B 126, rep.
reprendre i tornar < ll. repetere, ParesA 161/94d16
restituir i tornar < ll. restituere, Alex 178r
restituir i tornar < ll. restituere, Excit 147/173
tornar caure i recruar < it. ricadere, Mirall 2.79
enfadir i tornar orat < it. impazzare, Medici 29/17v
arreduir i tornar a no-res < it. riducere a nulla, Decam 41/36
anihilades i tornades a no-res < ll. annihilari, DeModo A 99/549.13
dissolts i tornat en no-res < ll. solvi in nihilum, ParesA 142/77d7
tornar atràs i anar-se'n < it. andare via, Mirall 1.1
allargar-se i tornar atràs < ll. laxare se, Isac 68v/32
fugir i tornar atràs < ll. regredi, ValMax 122/1.177
fer lloc i tornar atràs < ll. caedere, Africa 1092/79
revocar i tornar atràs < ll. flectere, SeMed 2.2.203
remogut o tornat atràs < ll. transferri, Salms7 1038/79v16
tornats i restituïts < ll. restituti, Gesta 36.19/129.16
tornat i revocat < ll. revocari, Verba 216/163a
convertit i tornat < ll. reversurus, Alex 101v
obrats i tornats < ll. formari, Cel.la A 247/3
restituit i en son lloc tornat < ll. instauratus, ParesA 132/72a17
restituït i tornat < it. restituto, Mirall 1.42
batalla o torneig < ll. certamen, ValMax 419/2.298
juntes i torneigs < ll. olympia, Provid 24/105
torrar i cremar < ll. torrere, PurPa 6/403

torrada o cremada < ll. exusta, Jeroni E7/4a27
torre o castell < ll. arx, Jeroni E5/3a17
mas o torre < ll. agrestis fabrica, Pal.la 1.12.18.2
torrent o flum < ll. torrens, Dieta 20/7v
torrent i flum < ll. torrens, SeMed 3.3.694
riu i torrent < ll. amnis, SeMed 3.1.411
tòrrida, que és fort cremant < ll. torrida, Dragma 167/67v
tòrrida i cremant i ardent < ll. torrere, SeHer 236/23v
enterpretador o torsimany < ll. interpres, ParesA 158/91d26
a tort o per culpa < ll. per culpam, FursV 3.249.3
fer tort o deshonor ms. / derogar ed. < ll. derogare, Regim 1.3.6/35v
torts i injúries < ll. iniuriae, Gesta 54.5/141.4
torts i injúries < ll. - Econ 2.929
torts o injustícies ms. / injúries ed. < ll. obliquitates, Regim 3.2.15/102
tort i injustícia < ll. - Mirall 1.147
qui fan força i tort < ll. violentores, Dragma 212/89
injúria i tort < ll. iniuriae, Secre B 45/3, rep.
injúries i torts < it. malizia, Decam 29/26
injúries i torts ed. < ms. torts, Bla1521
ultratge o sobergueria o tort < fr. outrage, Tresor SM 3.54.16
tort i desordonat < ll. obliquus, Cel.la B 250/74c
tort i regirat < ll. transversus, Excit 10/25
obliqua o torta < ll. obliqua, SeThy 359/67v
colomes i tortres < ll. columbae, Ludolf 1.97b20
tortxes (ed. tortes) i llums < ll. lampades, Dial 3.31/240.6
brandons i tortxas (ed. tortas) < fr. tortins, Gral 143/149
tossuderia (ed. toceria), ceguedat < ll. stultitia, Job 36.12
tossut i obstinat < ll. - Job 19.3
tost i breument < ll. cito, Psalt 3.64
tost i ivaç (la mort) < ll. festinans, Amor 21.5
tost, ivars < it. omai, Dant 2.17.97
tost i prestament < ll. cito, Psalt 3.179
tost i soptosament < ll. subito, Comloq 1.5.5/60a26
ivàç i tost < ll. velox, Ruff 7.113
lleugerament i tost (cremar) < it. leggermente, Medici 76/48
prestament i tost < it. presto, Mirall 2.162
repentinament i tost < it. repentino, Mirall 1.101
dins breu temps i tost < ll. -, Alex 186v
totes i sengles coses < ll. singula, Troya 80/112
contínuament o totstemps (ms. tostemps) < ll. semper, CiPar A 27/4.5
toves i buides (galtes) < ll. concavae, SeHer 767/37v
tou o cavat dins < ll. concavus, Dieta 39/33v
tou i cavat < ll. cavatus, ValMax 334/2.182
cavat i tous < ll. concavus, Dieta 39/33v
tovalles i tovallons < fr. toaille, Polo 47.22/36
tovalles i tovallons < fr. toaille, Polo 47.22/36
trabucs i ginys < ll. ballista, SeThe 535/88v
trabucances, ço és derrocamens de cases < ll. ruinae, FursV 3.217.9
trabucances i enderrocaments < ll. ruinae, Miseria 1.14/175v19
ruïna, ço és trabucança de cases < ll. ruina, FursV 4.119.9, rep.
ruïna i trabucança < ll. iniuria, Troya 11/16
trabucar : cf. entrabucar
trabucar i caure en terra (d'una escala) < ll. sternere, Troya 103/133
trabucar i enderrocar < ll. tradere in ruinam, Troya 42/59
destruir i trabucar < ll. evertere, Troya 42/60
espessejar i trencar i trabucar < ll. trucidare et praecipere, Turpí 24/68.24
caure i ésser trabucat < ll. cadere, Psalt 1.34
enganyats i trabucats < ll. decepti, Verba 42/188a
tracció, baralles i contrasts < ll. detractio et iurgia, DeModo B 46
tractador i pregador (d'ofici) < ll. competitor, ValMax 194/1.277

avalotador i tractant en mal < ll. seditiosus, ValMax 154/1.223
tractar [o determinar] < ll. determinare, Regim 1.2.28/27v
tractar i encercar (consells) < ll. scrutare, Troya 151/201
tractar i fer < ll. tractare, Troya 239/313
tractar, nomenar i saludar < ll. tractare, OraCa 2.81
tractar i ordenar (coses) < ll. tractare, CiPar A 37/5.85
dir o tractar < ll. dicere, Regim 1.1.3/2v
dir [o tractar] < ll. dicere, Regim 1.1.1/1v
fer i tractar < ll. tractare, Escacs 4.1/134
fer o tractar < ll. agere, DeModo B 138
dir o tractar < ll. dicere, Regim 1.1.3/2v
manejar i tractar < it. trafficare, Medici 61/36
tenir i tractar < ll. tractare, Troya 53/76
tractats i disputats < ll. disputare, CiOfi 1.4/4, rep.
tractat i manejat (menejat) (un problema) < ll. discussa, Comloq 1.6.6/62d30
breu tractat o parlament < ll. breviloquium, Jeroni C1/62a15
plet (ed. pleit) i tractat < ll. tractari, Escacs 3.5/107
barater o trafeguer < it. barattiere, Decam 54
traïció : cf. tracció
traïció o engany < ll. seditio, AlbLoq 5c/601
traïció i malvestat < ll. scelus, Jugur 24/12r16
aguaits i traïcions < ll. seditiones, Jeroni E33/29a34
aguaits o traïcions < ll. insidia, Josefus 7.7/156c
engans i traïcions < ll. dolus, SeMed 3.2.445
facció, ço és traïcion i malvestat < ll. factio, Jugur 31/15v4
[frau o] traïció < ll. fraus, Regim 3.3.10/121
traïdors i baraters < ll. factiosi, Jugur 28/13v11
traïdor i parjuri < fr. traitres, Tresor B 3.88.6
enganyós i traïdor < ll. dolus, Turpí 46/102.1
fals, cruel i traïdor < ll. fallax, ValMax 427/2.310
traïment i venda < it. vendita, Mirall 1.48
lliurar i trair < ll. tradere, BíbBa Mt 26.2
messions o trameses < ll. dimissiones, CiPar A 46/6.69
missió o trametiment < ll. missio, Jugur 64/29r1
trametre : cf. remetre
trametre i endreçar < ll. dirigere, DeModo A 12/441.4
trametre i enviar < ll. dare, Excit 101/123
trametre o gitar (darts) < ll. mittere, Comloq 1.3.18/44d4
trametre o gitar / tirar ed. (darts) < ll. admittere, Regim 3.3.7/118v
canviar i trametre < ll. collocare, Ludolf 1.130c14
donar i trametre < ll. dare, DeModo B 145
donar i trametre < ll. largiri, Lignum 39/77
enviar o trametre < fr. envoyer, Tresor SM 3.59.11
manar i trametre (algú a algú) < ll. mandare, Verba 26/120d
infuses [o demunt trameses] < ll. infusae, Regim 1.2.33/31
infusa o tramesa (gràcia) < ll. infusa, Salms7 970/4r11
vent d'aquilo i de tramuntana < ll. aquilo, DeModo
septentrion, ço és tramuntana (ms. tremuntana) < ll. -, Dragma -/66
tranquil.le i reposat ed. < ms. escur, Eix1523 c.350
tranquil.le i reposat < it. tranquillo, Medici 27/16v
tranquil.la, suau i pacífica < ll. tranquilla, DeModo B 162
mansueta i tranquil.la < ll. placidae, SeHer 739/36
plasent i tranquil.la (mar) < ll. placidus, SeThe 1010/98
tranquil.litat i bonança (del mar) < ll. tranquillitas, BíbBa Mc 4.39
tranquil.litat i bonança (del mar) < ll. tranquillitas, Excit 206/235
tranquil.litat i pau < ll. pax, Salms 121.6
tranquil.litat o repós < ll. pax, Salms7 1032/73r20
tranquil.litat i repós < ll. tranquillitas, Jeroni E7/4c6
pau i tranquil.litat < ll. pax, Troya 12/18
pau i tranquil.litat < ll. tranquillitas, Cel.la B 249/73d

pau i tranquil.litat < ll. tranquillitas, Isac 106/48v
pau i tranquil.litat < ll. tranquillus, Valter 6.27/40.16
repós i tranquil.litat < ll. tranquillitas, Alfons 3.52/39v
transacció o posa < ll. transactio, FursV 2.161.3; 163.5
passar i transcendre < it. trascendere, Dant 1.7.7
transferir i traslladar ('traduir') < ll. vertere, Alfons 3 Pròl./30
conmutar i transferir < ll. transferre, CiPar A 14/1.124
mudat i transfigurat < it. trasmutato, Decam 134/135
transformar i mudar < ll. transformari, Isac 70/32v
mudar i transformar < ll. mutari, Arra 966/161
transgressions i defalliments < ll. transgressiones, DeModo A 52/492.4, 19
transgressió o errada < ll. delictum, ValMax 171/1.245
transgressió o traspassament < ll. transgressio, Salms7 1075/120v
transgressions i trespassaments < ll. transgressores, Dieta 50/47v
transitòries i incertes (coses) < esp. inciertas, VallCor 5.6/5.12
transitori, miserable i allenegable < ll. caducus, Psalt 3.44
transitòries o trespassadores < ll. momentanea, Jeroni E22/19b6
caïbles i transitòries (riqueses) < ll. caduces, Jeroni E19/16d22
caïbles i transitòries < ll. transitoria, Cel.la B 247/72b
mutable i transitòria (fortuna) < ll. rapida, SeMed 2.2.219
temporal i transitori < ll. temporalis, Kempis 2.6/1837
temporals i transitòries < ll. transeuntes, Arra 958/140
voluble, mutable i transitori < ll. volubilitas, Ludolf 1.32d28
còpia o translat < ll. copia, FursV 1.230.14
transmigrar i passar < ll. transmigratio, Ludolf 1.96c36
passar i transmigrar < ll. transiturus, Ludolf 1.16c6
girar-se itransmudar-se < ll. converti se, Regim 3.1.7/86v
trespassar, transmudar (ms. trasmudar) i trastornar < ll. transferre, CiPar B 14/1.124
canviades [o transmutades] < ll. commutare, Regim 1.1.7/5
transmutable i aclís < it. trasmutabile, Dant 5.5.99
[cambi i] transmutació < ll. commutatio, Regim 1.1.7/5
transpassar : veg. traspassar
transportar i passar (muntanyes) < ll. transferre, Job 9.5
transportar (ed. tresportar) menar < it. trasportare, Decam 278/280
mudar i transportar < ll. pertrahere, ValMax 242/2.39
ésser transportat i passar < ll. transire, Escacs 1.1/15
transmudar : cf. tremudar
transmudar, regirar i alienar de coratge < ll. insanire, SeHer 109/18v
tranuitar i vetllar < it. pernottare, Mirall 2.106
transferir i traslladar < ll. vertere, Alfons 3 Pròl./30
transitòries o traspassadores (ms. trespassadores) < ll. momentanea, Jeroni E22/19b6
traspassaments [o errades] < ll. transgressiones, Regim 3.2.15/102
(traspassaments o) injustícies (o errades) < ll. transgressiones, Regim 3.2.15/102
eiximent o traspassament (ms. trespassament) < ll. exitus, Jeroni E11/7b10
transgressions i traspassaments (ms. trespassaments) < ll. transgressores, Dieta 50/47v
transgressió o traspassament < ll. transgressio, Salms7 1075/120v2
trastornar i fer lleixar < it. ritrarre, Mirall 2.56
trastornar-se i regirar-se < ll. subverti, Escacs 1.3/20
trastornar i mudar < ll. convertere, Escacs 2.1/25
trespassar, trasmudar i trastornar < ll. transferre, CiPar B 14/1.124
xafar i trastornar < ll. conterere, Job 34.24
traücada o oberta < ll. fenestratus, Revel 107/38c
treure : cf. treure
poar (ed. pouar) i traure (aigua) < ll. haurire, ValMax 368/2.229
sobrepujar i traspassar (ms. trespassar) < ll. superare, Spec B 7/29.4
regiraments i trastornament < ll. revolvere, Isac 42/20
trastornar i abatre < ll. evertere, BíbBa Mt 21.12
trastornar i llevar (la pedra) < ll. revolvere, BíbBa Mc 16.3
trastornar i regirar < ll. subvertere, Escacs 3.1/80
trastornar-se i regirar-se < ll. subverti, Escacs 1.3/20

traspassar i jaquir < ll. praeterire, Jeroni C14/84a27
traspassar (ms. trespassar) i sobrepujar < it. prepassare, Mirall 2.55
traspassar i sobrepujar < ll. transcendere, Salms7 1050/94v13
trespassar, trasmudar i trastornar < ll. transferre, CiPar B 14/1.124
passar i traspassar (el món) < ll. evanescere, DeModo A 110/565.8
avançar i sobrepujar i traspassar (ms. trespassar) < it. passare, Mirall 2.59
morir i traspassar (ms. trespassar) < ll. moriri, Excit 138/163
perir i traspassar (ms. trespassar) < ll. perire, Psalt 1.40
prevaricar o traspassar (ms. transpassar) la llei < ll. praevaricare, Salms7 971/4v27
trespassat i arrapat < ll. rapere, StHon 365/23
traspuar (ms. trespuar) de part en part nafrar < ll. transfigi, DeModo B 14
traure : cf. treure, trer, tret, retraure, retrer, sostrer
traure i portar < it. trarre, Decam 500/511
traure del fondo cor i pronunciar < ll. eructare, Salms 118.171
traure i separar < ll. eripere, Provid 12/95
gitar o traure < fr. retraire, Tresor SM 3.30.2
pouar i traure (aigua) < haurire, ValMax 368/2.229
commoure i traure de son lloc < ll. commovere, Job 9.6
gitar i traure < ll. excutere, Brevil 209b/139.17
poar i traure < ll. haurire, CiOfi 1.6/7
traüts i lleudes < ll. tributa, Secre B 50/5
traüts i lleudes < ll. vectigalia, Josefus 11.4/247b
traüt i lleuda < ll. vectigal, Jugur 31/15r15
traüts i ofrenes < ll. tributa, Alex 155r
pensió o traüt < ll. pensio, Verba 17/115a
travats i entreteixits < ll. perplexi, Job 40.12
travessada i sagetada < ll. transfigi, DeModo A 14/444.15
treball i afany gran < ll. labor, MorAri 90
treball i afany < ll. labor, SeHer 1316/53v
treball i afany < ll. miseria, Isac 107/49
treball i agreujament < ll. fatigatio, Isac 109/50
treball i angoixa < ll. angustia, Excit 20/34
treball i ànsia < it. briga, Fiore 24.20
treball i ànsia < ll. solicitudo, Miseria 2.19/143c
treball i càrrec < ll. -, CiPar A Ded.12
treballs i càrregues < ll. -, Ludolf 1.111b9
treball i congoixa < ll. cura, Troya 187/247
treball i cura < ll. cura, Econ 2.461
treball i cura < ll. sollicitudo, Miseria 2.13/141d
treballs i damnatges < ll. damna, Troya 194/255
metre... a treball i desaire < fr. mettre en essil, Egipte 741/22 (cf. passar son cors)
treballs i dolors grans < ll. angustiae, Amor 149.10
treballs, dolors i misèries < ll. flagella, Ludolf 2.44b33
treball i dolor < ll. labor, GuidoCo 5.30/170
treballs i fatigues < ll. labor, Kempis 2.10/2072
treball, fatiga i cansament < ll. -, Ludolf 1.53c4
treballs i fretura < ll. incommoda, Alex 25r
treballs i misèries < ll. miseria, Job 14.1
treball i passió < ll. passio, Isac 116v/53; pl. 65/30v
treball o pena ed. < ms. afany, Eix1523 c.350
treballs, penes i molèsties < ll. labores molestiaeque, CiOfi 3.25/136v
treballs, penes i turments < ll. poena, Psalt 3.3
treballs i penes < ll. tenebrae, Job 15.22 i 30
treball i perill (en la guerra) < ll. labor, Troya 205/268
treball i suor < ll. sudores, Alfons 1.41/11
treballs i tribulacions < ll. labor, DeModo B 163
treball i tribulació < ll. labor, GuidoCo 19.29/721
treball i tristor < fr. durté, Chart 756
amb poc treball i fàcilment < ll. perfacile, Econ 2.240
afanys, penes, dolors, treballs i turments < ll. cruciare, Psalt 1.56

afanys i treballs < ll. labores, Jeroni E8/4d1
afanys i treballs < ll. labores, SeHer 900/41
afany i treball < ll. molestia, ParesA 149/83a12
angoixa i treball < it. angoscia, Decam 259/262
[angoixa o] treball (del cor) < ll. anxietas, Regim 2.1.22/59
angústies i treballs < ll. angustiae, DeModo B 105
ple d'angústia i treball < it. angoscioso, Decam 330/335
ànsia i treball < ll. sollicitudo, Brevil 198a/75.9
càrrec i treball ed. < ms. afany, Eix1523 c.327
càrrec i treball < it. fatica, Mirall 1.173
càrrecs i treballs < ll. -, Econ 1.322
dificultat, treball i fatiga < ll. ardua, Ludolf 1.143b35
enuig i treball < ll. labor, Excit 107/129
estudi i treball < ll. studium, CiOfi 1.2/3
faena o treball o obra < ll. negotiatio, Jeroni E36/32a31
fatigues i treballs < ll. angustiae, Job Pról.
garage i treball < ll. lascivia, ParesM 56/62b13
guerra i treball < ll. militia, Job 7.1
labor i treball < ll. labor, Isac 59v/28
labor i treball < ll. operatio, Isac 108v/49v
mal o treball < ll. poena, Psalt 3.84
mal i treball i afany i desaire < fr. trevalz et mesaise, Sidrac 31v/82.29
mals i treballs < ll. vexationes, Troya 257/335
negoci o treball < ll. negotium, ValMax 322/2.165
amb pena i treball < ll. in poena laboris, Troya 259/337
pena i angústia i treballs < ll. poena, Vita 78/299
penes i grans treballs i turments < ll. tormenta, Alex
penitència i treball < ll. poenitentia, Excit 68/87
tribulacions i treballs < ll. tribulatio, Vita 73/274v
donar vexació i treball < ll. vexare, Psalt 3.83
exagitar, donar treball o turmentar < ll. exagitare, DeModo B 156
obrers o treballants < ll. versari, Econ 1.588
treballar i afanyar-se < it. affaticarsi, Medici 75/47v
treballar i afanyar-se S / llaurar i treballar V < ll. laborare, DelCel 92.45
treballar i esforçar-se < ll. laborari, ParesA 146/80d23
treballar o estudiar < ll. operam dare, Regim 3.2.13/101
treballar o fer faena < it. lavorare, Medici 230/138v
treballar i obrar < ll. laborare, ParesA 150/83d24
afligir-se i treballar-se < ll. nocere, SeHer 44/15v
[batallar o] treballar < ll. bellare, Regim 1.2.15/19v
caminar i treballar per la terra < ll. -, Ludolf 2.69d41
circuir i treballar < ll. circuire, Ludolf 2.21a25
destrènyer i treballar P / castigar B < ll. -, AlbCon 136
entristir-se i treballar < ll. laborare, Provid 8/93
estudiar i treballar < ll. studere, Kempis 3.22/3373
fatigar o treballar < ll. fatigare, ValMax 141/1.203
obrar i treballar < ll. laborare, Comloq 1.10.3/80b12
obrar i treballar < ll. laborare, Ludolf 2.86a36
turmentar i treballar < ll. invadere, PurPa 20/964
treballat o congoixat < ll. turbari, Miseria 1.22/186v21
treballat i llas < ll. innexus, Ruff 9.25
treballada i turmentada < ll. occupata, Anton 15/23
treballat i turmentat < ll. vexari, ParesA 152/85c22
afligit i treballat < ll. affligere, Isac 94v/43v
impugnat i treballat < ll. impugnari, Verba 9/111b
llas i treballat, cansat i ujat < ll. -, ValMax 327/2.172
lleig-menats i treballats < ll. afflicti, Ruff ep.50
ujat i treballat < ll. fatigatus, Dial 4.14/41.
ujats i treballats < it. stanchi, Medici 85/53v
trèmer i espaventar < ll. terrere, Isac 68v/32

tremolants i temerosos < ll. nutantes, Salms 108.10
tremolar i espaordir-se < ll. terrere, DeModo B 162
dubitar [o tremolar] < ll. trepidare, Regim 3.1.12/90
dubtar i tremolar < ll. dubium, SeThy 489/70v
temps de tremolo i batiment de dents < ll. stridendi tempus, Revel 34/16a
tremolo i gran paor < ll. tremor, PurPa 13/584
tremolós i espaordit < ll. pavidus, Trict 306/88.18
tremolosos i espaordits < ll. trepidus, Africa 945/73
tremolós i de gran paor < ll. timendus, DeModo B 82
tremolós i paoruc < ll. tremibundus, ValMax 308/2.143
tremolós i temerós < ll. pavidi, SeThe 1056/99
tremolós i terrible < ll. tremendus, DeModo B 170
tremolós i torbat < ll. trepidans, Excit 150/176
flac i tremolós < ll. caducus, ValMax 137/1.197
horrible i tremolós < ll. horrendus, Spec B 7/29.2
paoruc, tremolós i odiós < ll. pavens, SeMed 1.1.21
paorugues i tremoloses (armes) < ll. trepida, ValMax 86/1.122
terrible i tremolós i espaventós < ll. horrendus, Spec B 7/27.7
verduguejar i aparer tremolosa < ll. tremulare, Africa 450/61
tremudar : cf. transmudar
tremudar i allargar < ll. alterare, Isac 49v/24
alterar i tremudar < ll. alterari, Isac 101/46v
tremudats i girats < ll. mutare, Josefus 1.10/11b
llopins o tremusos < ll. lupinae, Pal.la 1.27.27.14
lladre i trencador de camins < it. rubator di strada, Decam 544/558
prevaricadriu i trencadora (de l'orde) < ll. praevaricatrix, DeModo B 144
prevaricadora i trencadora < ll. praevaricatrix, Excit 35/52
trencament o deslligament < ll. dissolutio, Revel 100/36a
lesió i trencament < ll. laesio, Vita 7/63v
pena i trencament de cor < it. pena, Mirall 1.143
trencar i aflaquir < ll. confrangere, ValMax 333/2.180
trencar o/i desfer (un contracte) < ll. rescindere, FursV 2.219.5; 231.3
trencar i destruir < ll. confrangere, Jeroni E10/6d22
trencar i destruir i derrocar < ll. diripere, BíbBa Mc 3.27
trencar i destruir < ll. frangere, DeModo B 134
trencar i destruir (la llei) < ll. solvere, Ludolf 1.118d16
trencar i destruir < ll. vincere, Psalt 1.40
trencar i dissipar < ll. dissipare, Excit 9/23
trencar i dissoldre < ll. solvere, Josefus 1.9/11a
trencar i esminvar < ll. comminuere, BíbBa Ll 20.18
trencar i especejar < ll. interficere, Turpí 52/108.24
trencar i esquivar < ll. lacerare, Dieta 33/25v
trencar i macerar < ll. frangere, DeModo A 71/515.17
trencar o partir < ll. crepare, Revel 99/35c
trencar i perdre (ed. pendre) < ll. diripere, BíbBa Mc 3.27
trencar i perèixer < ll. frangere, Troya 121/159
trencar i rompre < ll. confrangere, Troya 152/203
trencar i rompre < ll. dirumpere, Excit 6/20
trencar i rompre < ll. frangere, Africa 183/46
trencar i rompre < ll. nocere, SeMed 3.3.656
trencar i rompre < ll. rumpere, Excit 127/150
trencar i rompre < pr. rompre, Matfre 37
trencar i rompre < ll. solvere, ValMax 75/1.106
trencar i sobrar < ll. frangere, Escacs 3.3/95
trencar o sullar (el cel) < ll. temerare, AlDíd 68/165.6
trencar i tolre (vicis) < ll. abscindere, Legenda 2.226
trencar i trossejar < ll. conterrere, Dieta 24v/14
aterrar i trencar < ll. frangere, ValMax 86/1.123
departir i trencar < fr. dépecer, Egipte 141/148.17
destruir i trencar < ll. oblitterare, ValMax 93/1.135

dissolre o trencar < ll. dissolvere, DeModo B 104
dissolre i trencar < ll. dissolvere, Verba 115/142d
esclatar i trencar < ll. disrumpere, BíbBa Mc 2.22
espesejar i trencar i trabucar < ll. trucidare et praecipere, Turpí 24/68.24
esquinçar o trencar < it. stracciare, Mirall 2.9
fallir i trencar (la fe) < ll. fallere, Troya 24/34
fendre i trencar < ll. confrangere, Medit 1131
minvar-se i trencar < ll. frangi, Basili 694/81c
prevaricar o trencar < ll. praevaricare, Salms7 984/20v5
rompre i trencar < ll. delere, Excit 49/67
rompre i trencar < ll. disrumpere, Troya 124/164
rompre i trencar < ll. irrumpere, ValMax 121/1.175
rompre i trencar < ll. perrumpere, ValMax 83/1.119
rompre i trencar < ll. rescindere, DeModo A 148/616.7
rompre i trencar < ll. rumpere, DeModo B 102
rompre i trencar < ll. rumpere, Excit 14/29
rompre i trencar < pr. rompre, Matfre 24
rossegar i trencar < ll. dilacerare, SeHer 76/16v
trencats o cascats (per vellesa) < ll. confecti, Escacs 2.5/63
trencat i cascat < ll. contractus, StHon 358/16
trencada i cascada < ll. fracta, DeModo B 64
trencats i deslligats (ossos)< ll. confrangere, Legenda 2.141
trencats i deslligats < ll. dirumpere, Isac 46v/22v
trencades i destruïdes < ll. frangi, DeModo B 156
trencat i destruït < ll. truncatus, Escacs 2.6/71
trencats i esbrigolats (pensaments) < ll. praeteriti, Efrem 1.7/89a
trencat i pecejat < ll. laceratus, StHon 371/34
trencat i romput < ll. quassatus, StHon 348/4
lesiats o trencats (ous) < ll. laesa, Cateri 139/74v
solts i trencats < ll. dirumpere, Cel.la B 247/72a
ornats i divisats i trepats (vestits) < it. ornati, Mirall 1.171
allenegalls i trepig < it. schizzi, Decam 353/361
trepitjament (ed. trepejament) i escruiximent < ll. terror, Dial 3.30/236.6
brogit o trepitjament ms. / remor ed. < ll. strepitus, Regim 2.2.1/46
calcigat i trepitjat < ll. calcata, Efrem 1.2/84a
païment o trepoltaca < ll. pavimentum, Pal.la 1.9.15.11
trer : cf. traure, treure
llevar i trer (la nau) < ll. movere, Legenda 2.439
menar i trer < it. menare, Dant 5.4.66
tretes o foragitades < ll. detracti, CiPar A 49/6.126
trets a enrere o retardats ms. / retrets ed. < ll. retrahi, Regim 2.1.22/59
tret i seqüestrat < ll. sequestrare, Ruff 21.30
enfranquits i trets < it. liberati, Mirall 2.9
eixides i tretes (d'una font literària) < it. tratte, Fiore 4.39
llançada i treta ed. < ms. gitada, Bla1521
tresaur i riquesa < ll. divitiae, Efrem 1.12/96b
tesauritzar i ajustar tresors < ll. thesaurizare, Ludolf 1.130d11
trespassar : veg. traspassar
treure : cf. traure, trer, retreure, sostreure
treure i amenar < ll. trahere, Ruff 1.528
treure i arrancar (un ull) < ll. eructare, Brevil 191a/31.1
treure i gitar lluny de si < ll. eicere, BíbBa Mc 9.46
treure i llançar fora < ll. auferre, Job 34.20
llevar-se i treure's (els anells del dit) < ll. deponere, Alex 170v
pujar i treure (terra d'una fossa) < ll. egerere, ParesM 59/64c2
tirar i treure < ll. extrahere, DeModo B 169
tolre i treure < it. torre, Medici 6/4
treves i pau < ll. pax, Legenda 3.691
en pau i en treva < ll. pacifice, Turpí 14/52.40
triar i elegir < ll. eligere, CiOfi 3.3/128

triar i elegir < it. eligere, Medici 99/62v
cercar i triar < ll. eligere, Ludolf 1.82d27
elegir i triar < ll. discernere, Excit 170/198
elegir i triar < it. eliggere, Mirall 1.45
elegir i triar < ll. eligi, Pal.la 1.6.7.12
elegir i triar < ll. eligere, Ruff 19.53
elegir i triar < ll. exoptare, CiOfi 1.118/64
separar i triar < ll. separare, DeModo B 157
triat i assaborat < ll. saporatum, Psalt 2.30
triada i eleta < pr. ischaussada, Matfre 86v
eleta i triada < ll. electus, Efrem 2.1/98b; fem. pl. 1.11/95b
elegits i triats < ll. electae, Pal.la 1.28.28.13
exquisits i triats ed. < ms. delicats, Eix1523 c.328
tribu o capità < ll. tribunus, ValMax 84/1.120; 120/1.175
tribu o defensador i... < ll. tribunus, ValMax 286/2.110; pl. 299/2.129
donar i tribuir < ll. tribui, CiOfi 1.51/26v
tribuït o donat < ll. refici, CiPar A 45/6.51
donada i tribuïda < ll. dare, CiPar A 14/1.133
tribulacions, adversitats i angústies < ll. passiones, Ludolf 1.9a18
tribulacions i adversitats < ll. tribulationes, Excit 103/124
tribulacions i afliccions < ll. afflictiones, Isac 91/42
tribulació i angoixa < ll. angustia, Alex 91v
tribulacions i angústies < ll. passiones, Ludolf 1.62b23
tribulacions i angústies < ll. tribulationes, Ludolf 1.30b4; 118a18; 141a40; 2.48c7
tribulacions i congoixes < ll. tribulationes, Kempis 2.12/2289, rep.
tribulació i congoixa < ll. - Job 15.30
tribulacions i destruïment < ll. irruptiones, Ruff 1.29
tribulacions, dolors i penes < ll. tribulationes, Ludolf 1.118a11
tribulacions i llàgrimes < ll. lacrimae, ValMax 230/2.23
tribulació i pavor < ll. timor, Vita 25/185
tribulacions i penes < ll. eremum, Ludolf 1.84c38
tribulacions i penes < ll. certamina, Ludolf 2.29b39
tribulacions i penes < ll. - Job 29.3
tribulacions i persecucions < it. persecuzioni, Mirall 2.45
tribulacions i treballs < ll. tribulatio, Vita 73/274v
treball i tribulació < ll. labor, GuidoCo 19.29/721
estar amb tribulació i sol.lícit < ll. anxiatus, Salms 142.4
adversitats i afanys i tribulacions < ll. adversitates, Jeroni E6/3d12
adversitat i tribulació < ll. calamitas, Provid 26/107
aflicció i tribulació < ll. propensio, Brevil 206d/126.15
angústies, treballs i tribulacions < ll. angustiae, Alex 106v
calamitat i tribulació < ll. calamitas, Spec B 6/26.30
dolors i tribulacions < ll. dolores, BfbBa Mc 13.8
misèria o tribulació < fr. mescheance, Tresor V 2.23.4
perill i tribulació < ll. ruina, Isac 17v/8v
posat en perill o tribulació < ll. vexatus, Psalt 4.4
persecució i tribulacions < fr. persecution, Sidrac 19/33.17
treballs i tribulacions < ll. labor, DeModo B 163
opressors o tribuladors < ll. oppressores, Salms7 1020/60r6
tribular i perseguir < ll. adfligere, ValMax 383/2.249
molestar i tribular < ll. scatere molestiis, Brevil 207c/130.19
vexar o tribular < ll. vexari, ValMax 441/2.330; 446/2.337;
tribulat i afligit < it. afflitto, Medici 119/74
tribulats i perseguits < ll. -, Mirall 2.166
angoixat i tribulat < it. angustiato, Medici 212/130
contristat i tribulat < ll. contristari, Benet C 34/22
humiliat i tribulat i turmentat < it. umiliato, Mirall 1.57
miserable i tribulat < ll. miser, ValMax 268/2.81
oprès o tribulat < ll. oppressores, Salms7 1044/87r20
vexada i tribulada < ll. vexata, GuidoCo 19.32/724

cadira o tribunal < it. sedia, Mirall 1.90
tribut o cens < ll. tributum, Dieta 37/31
exacció o tribut < ll. vectigal, CiPar B 49/6.115
victigals, gabelles, tributs o rendes < ll. vectigalia, CiPar B 45/6.49
triclini o cambra < ll. triclinium, Arra 965/159
triga o dilació < ll. dilatio, Salms7 1093/139r11
triga o espai < ll. morula, GuidoCo 22.2/802
triga o intermissió < ll. intermissio, Benet C 15/16
trigues o llaguí < ll. morae, Jugur 30/14v7
sens triga, ans ivarçosament < ll. velociter, Salms7 985/21r14
aturament i triga < ll. mora, Isac 47/23
demorança o triga B / triga P < ll. -, AlbCon 70
dilació o triga < ll. (dilectio), DeModo A 30/462.9
espera i triga < ll. expectatio, Revel 77/28c
morositat i triga < ll. morositas, CiOfi 1.88/44v
encontinent i sens tota triga < ll. sine mora, Alex 178r
trigar o tardar < ll. tardare, Josefus 1.28/23c
llaguiar i trigar < ll. trahere, Jugur 36/17r17
tardar i trigar < ll. differre, OraCa 1.152
tardar i trigar < ll. tardare, OraCa 1.151
ceps o triller < ll. vineae, Pal.la 4.1.111.23
trip o poble < ll. tribus, Comloq 1.4.3/50a23
tristes, ço és bragues < ll. femoralia, Benet C 55/30
trist i angoixós < ll. tristis, Psalt 3.180
trist i àvol < ll. molestus, Ruff 1.220
trist i contristat < ll. contristatus, Salms7 997/33v8
trists i decaïguts < ll. maerentes, Job 5.11
trists i desconsolats < ll. -, Psalt 2.68
trists i desconsolats < ll. moesti, Vita 73/275v, rep.
trist i desolat < ll. afflictus, DeModo A 132/592.27
trist i desolat < ll. contristatus, Salms 37.7
trist i desolat < ll. desolatus, Excit 24/40
trist i despagat < ll. tristis, Escacs 2.2/33
trist i despagat < ll. -, Alex 20r
trist i despagat i desconsolat < ll. -, Alex 172v
trist i dolent < ll. tristis, Alex 37v; 50r
trist i dolent < it. tristo, Mirall 2.84
trista i dolorosa < ll. molestius, Valter 3.12/27.18
trista i enutjosa < ll. molesta, Alex 17r
trist i espaventable < ll. horrenda, Provid 32/110
trists i indignats < ll. indignantes, Verba 36/126c
trist, infortunat < ll. miser, SeThy 907/81
trist i irat < ll. irasci, Alex 183v
trist i marrit < ll. tristis, Psalt 3.185
trist i miserable < ll. miser, SeMed 3.2.437
trist i miserable < ll. miser, SeThy 907/81
trists i plorants < ll. flentes, Lignum 27/73
trist i plorós < ll. aeger, ValMax 454/2.350
trista i plorosa < ll. luctus, ValMax 185/1.263
trist i plorós < ll. luctuosus, ValMax 114/1.167
trist i plorós < ll. maerens, BíbBa Mc 10.22
trist i plorós < ll. maeror, ValMax 261/2.70
trist i plorós < ll. maestus, Africa 1129/81
trist i plorós < ll. maestus, Troya 46/65
trist i plorós < ll. maestus, ValMax 458/2.357; pl. 351/2.205
trist i plorós < ll. tristis, ValMax 262/2.71
trists i torbats < ll. tristes, Alex 33r
adolorit i trist < ll. moeror, Kempis 1.25/1457
cruels, doloroses i tristes paraules < ll. durus sermo, Kempis 2.12/2199
ésser desconsolats i trists < ll. contristari, Dial 2.21/134.3

desolat i trist < ll. maestus, ValMax 96/1.140
desplasents, enutjosos i tristes < ll. gravantes, Kempis 1.22/1109
dolents i trists < ll. dolentes, BíbBa Ll 2.48
dolents, despagats, trists i desfets < ll. -, Alex 47v
haver dolor i ésser trist < it. essere dolente, Mirall 1.79
dolorosos i trists < it. dolorosi, Decam 289/293
dolorós i trist < ll. dolens, Troya 64/91
forçats i trists < ll. inviti, Medi7 563/342.30
iniques, tristes i males (idees) < ll. malae, Kempis 3.7/2627
marrit i trist < ll. turpis, SeThe 471/87v
plorós i trist < ll. luguber, ValMax 84/1.121
tristícia i amargor < ll. amaricatus, Psalt 3.185
tristícia i desconsolació < ll. tristitia, Vita 73/275v
tristícia i desplaer ed. < ms. tristícia, Bla1521
tristícia i dolor ed. < ms. enyorament, Bla1521
tristícia i dolor ed. < ms. marriment, Bla1521
tristícia i ira < it. tristizia, Decam 247/249
adversitat i tristícia < ll. tristitia, Excit 85/104
aflicció i tristícia < ll. languores, CiOfi 3.1/127v
angústia, dolor i tristícia < ll. angustia, Medit 1538
dolor i tristícia < ll. dolor, Ludolf 1.78c34
dolor i tristícia < ll. dolor, ValMax 458/2.357
dolor i tristícia < ll. tristitia, Ludolf 1.125c16
dolor o tristícia < ll. -, Ludolf 1.139b36
fer enuig i tristícia < ll. contristare, Ruff 16.97
haver gran enuig i gran tristícia i dolor < ll. dolere vehementer, StHon 374/40
plant, dolor i tristícia < esp. llanto, VallCàr 72.28/922
tristor i aflicció < ll. consternatio, ValMax 367/2.228
tristor i amargor < ll. amaritudo, Dial 2.21/135.1
tristor i desolació < ll. calamitas, ValMax 269/2.82
tristor o dolor < ll. moeror, Excit 85/104
tristor i enuig < ll. molestia, Ruff 31.86
tristor, ira, dolor i desplaer < ll. -, Alex 93r
tristor i misèria < ll. calamitas, Josefus 4.7/91c
haver tristor i torba < ll. contristari, Dial 2.6/111.5
tristor i turment < fr. courroux, Chart 784
dol i tristor < it. dolente, Mirall 2.129
plor i tristor < ll. moeror, Legenda 2.12
treball i tristor < fr. durté, Chart 756
donar congoixes i tristures < ll. vexare, Medit 1124
desconsolar i donar tristor < ll. tristis, Valter 4.66/34.15
triumphe o victòria < ll. triumphus, ValMax 246/2.47
tro o cadira < ll. thronus, BíbBa Mt 23.22
cadira i tro < ll. thronus, BíbBa Mt 5.34
trons i llamp < ll. tonitrus, Job 38.25
trons i llamps... foldres i tempestes < ll. tonitrua et fulmina, Secre B 53/6
gitar llamps i trons < ll. intonare, SeThy 1080/86
llamps i trons < ll. tona, SeHer 1202/49v
invenció o trobament < fr. truevement, Tresor B 3.3.1
trobar : cf. atrobar
encercar i trobar < ll. investigare, Brevil 197b/70.15
guanyar i trobar < ll. acquirere, AlbCon 23/54
trocar i assajar < ll. contaminare, Isac 37/18
esquinçar i trocar < it. confire, Mirall 1.105
esquinçat i trocat < it. stracciato, Mirall 1.105
trompes o nafils < ll. tubae, Josefus 8.3/181a
trompadors o nafilers < ll. tubicini, ValMax 73/1.104
trompetes o butzines < ll. tubae, Josefus 5.7/109b
haraut i trompeta < ll. praeco, Ludolf 1.72c38
tabal i trompeta < ll. tuba, Job 39.24

trop o massa < ll. nimium, AlbCon 90/122
flota o tropell (d'enemics) < ll. globus, ValMax 257/2.64
trossejar, acoltellejar i morir < ll. trucidare, ValMax 206/1.294
trossejar i departir < ll. dividere, SeMed 2.1.132
trossejar i tallar < ll. scindere, SeThy 1067/85v
esquinçar i trossejar (ed. trocegar) < ll. lacerari, Ludolf 2.87a8
mig-partir i trossejar < ll. quadrare, Psalt 2.45
trencar i trossejar < ll. conterrere, Dieta 24v/14
mort i trossejat < ll. trucidatus, ValMax 226/2.16
trotant i corrent < fr. au grant gallop, Polo 96.37/92
trucidar i matar < ll. trucidare, Troya 30/43
trufes o burles < ll. ridenda, Excit 90/109
trufes i escarn < ll. truffae, Revel 27/14b
escarn i trufes < ll. inrisio, CiOfi 1.137/73
jocs i trufes < ll. iocare, CiOfi 1.104/51
rialles i trufes < ll. risus, Escacs 3.4/100
ésser alegres i trufaires < it. ridere, Mirall 2.121
burlar i trufar < ll. ludere, Psalt 3.18
treure escarn i trufar-se < it. fare beffe, Medici 125/77v
cortés i trufàtic < ll. urbanus, ValMax 224/2.15
truja o porc < ll. suillum, Salms7 1075/120r27
trull o tina < ll. torcular, Josefus 4.7/89c
cubs o trulls < ll. vasa, Cateri 140/75v
tudar i extingir < ll. extinguere, Josefus 11.4/243b
tuhir o defensar < ll. tueri, CiPar B 45/6.52
túixec i verí < ll. -, SeMed 4.1.711 add.
verí i túixec < ll. venenum, Legenda 2.166
turba o companya < it. turba, Mirall 1.48
trubació : cf. torbat
haver turbació... i mostrar-se felló < it. turbarsi, Mirall 2.96
obrepció o turbació < ll. obreptio, Salms7 1000/37v13, rep.
turma o companyia < ll. turma, Jugur 65/30v20
turments i afliccions < ll. afflictiones, Verba 24/119d
haver turment i greuge < ll. cruciari, DeModo B 94
turments i penes < ll. cruciatus, Ludolf 1.123a36
turments i penes < ll. cruciatus, Psalt 3.83
turments i penes < ll. supplicia, Psalt 2.49
turment i pena < ll. tormentum, Excit 41/59
turments i penes < ll. tormentum, Isac 19v/9v
turments i penes < ll. tormenta, PurPa 1/223, rep.
turments i penes < esp. tormentos, VallRev 55v15/98.4
afanys, penes... i turments < ll. cruciare, Psalt 1.56
afliccció i turment < ll. terror, PurPa 19/871
crueltat i turment < ll. saevitia, ValMax 54/1.77
dolor i turment < ll. -, Alex 20r
pena i turment < ll. dolor, Job 33.19
penes i turments < ll. poenae, Amor 21.5
penes o turments < ll. poenae, DeModo B 11
pena i turment < ll. poena, Dial 3.12/189.9
pena i turment < ll. poena, Dieta 99v/101v
pena i turment < it. pena, Medici 52/31
penes i turments < it. pene, Mirall 1.145
penes i turments < ll. poenae, Rufí 1.454
en pena i turment < fr. en poine, Sidrac 23/47.28
penes i grans treballs i turments < ll. tormenta, Alex
pena i turment < ll. tormenta, CiOfi 3.39/142
pena i turment < it. tormento, Medici 20/12
penes i turments < ll. tormenta, PurPa 10/505
perills i turments < ll. pericula, Excit 146/171
suplicis i turments < it. supplizi, Medici 176/108v

suplici o turment < ll. supplicium, Salms7 985/20v12; 1048/92v6
treballs, penes i turments < ll. poena, Psalt 3.3
tristor i turment < fr. courroux, Chart 784
afligint-se i turmentant-se < it. affliggersi, Mirall 1.93
turmentar i afligir < ll. affligere, Rufí 11.19
turmentar i congoixar < it. tormentare, Corba 1211/71
turmentar i treballar < ll. invadere, PurPa 20/964
afligir i turmentar < ll. affligere, Dial 3.34/249.21
afligir i turmentar < ll. affligere, Efrem 1.9/93b
afligir i turmentar < ll. affligere, Escacs 1.1/14
afligir i turmentar < ll. cruentare, Psalt 2.56
cascar i turmentar < ll. macerari, Efrem 1.7/88d
cascar i turmentar < ll. macerare, Verba 15/114c; refl. 53/130d
cruciar o turmentar A / turmentar B < ll. cruciari, CiPar 16/2.6
dolorejar i turmentar < ll. carpi, Josefus 7.8/157c
exagitar, donar treball, turmentar < ll. exagitare, DeModo B 156
ferir i turmentar < ll. caedere (Joan 18:23), Lignum 22/72
oprèmer i turmentar < ll. cruciari, CiPar A 6/1.21
tocar i turmentar < ll. urgere, Provid 28/107
torçre i turmentar < ll. tordere, ValMax 465/2.367
vexar i turmentar < ll. vesari, Excit 123/146
turmentat i agreujat < ll. molestari, Isac 62/29
afligida i turmentada (d'una pena) < ll. affici, Cateri 120/62
afligits i turmentats < ll. afflicti, Escacs 2.6/67
afligit i turmentat < ll. affligi, Isac 33/16
afligit i turmentat < ll. affligere se, Verba 12/112d, rep.
afligida i turmentada < ll. affligi, Vita 78/300
afligit i turmentat < ll. cruciari, CiPar A 18/2.50
compresos i turmentats (per ira) < ll. occupari, Isac 27v/13
cruciat o turmentat < ll. cruciatus, Salms7 996/32v18; 1028/68v23
cruciat i turmentat ed. < ms. turmentat, Eix1523 c.330
humiliat i tribulat i turmentat < it. umiliato, Mirall 1.57
passionat i turmentat < ll. afflictus, Psalt 2.61
passionat i turmentat < ll. -, Miseria 2.4/140b
punits i turmentats < it. puniti, Mirall 2.129
treballada i turmentada < ll. occupata, Anton 15/23
treballat i turmentat < ll. vexari, ParesA 152/85c22
lletges i turpes < ll. foeda, CiOfi 1.159/82v
turpitut i lletgesa < ll. turpitudo, CiOfi 1.4/4v; 3.35/140
turpitut i lletgesa < ll. turpitudo, Psalt 3.31
tutela o custódia < ll. tutela, Troya 153/203
tutela i defensó < ll. tutela, CiOfi 1.85/43
procurador i tutor < ll. procurator, Ludolf 1.80b4

U

udulament : cf. ululament
crits i udulaments < ll. ululare, SeThy 956/82v
ujament i llassedat < ll. lassitudo, ParesA 165/98d4
llassament o ujament ms. / treball ed. < ll. fatigatio, Regim 3.3.13/122v
llassor i ujament < ll. lassitudo, Jugur 69/31r28
ujar i enfastigar < ll. saciari, Secre B 49/4v
fatigar-se o ujar < ll. fatigari, ValMax 144/1.208
ujat i cansat < fr. las, Egipte 446/155.19
ujat i cansat < it. stanco, Mirall 2.130
ujat i cascat < ll. defessus, Africa 1052/78
ujat i fatigat < ll. fatigatus, Psalt 2.45
ujada i fatigada < ll. fatigata, Vita 7/61v
ujat i llassat < ll. lassatus, Troya 155/206
ujat i treballat < ll. fatigatus, Dial 4.14/41.
ujats i treballats < it. stanchi, Medici 85/53v
fatigat i ujat < ll. fatigatus, ValMax 394/2.264
llassos i ujats < ll. fatigati, Medi7 564/344.27
llas i ujat < ll. fatigatus, Vita 31/199
llassos i ujats < ll. fessi, Isac 23/11
llas, treballat cansat i ujat < ll. -, ValMax 327/2.172
llassats i ujats < ll. fatigati, Vita 76/291
llassat o ujat < ll. lassari, DeModo B 87
sobrats i ujats < ll. fessi, ValMax 123/1.178
ulls i esguardaments < ll. oculi, Benet C 7/13v
última, darrera < ll. ultima, SeThy 878/80v
últimes i més darreres < esp. postrimeras, VallCor 3.2/3.1
últimes i darreres (paraules) < it. ultime, Decam 581/593
darrera o última < esp. postrimera, VallCor 51.24/52.28
darrera i última < ll. -, Alex 72v
ultracuidament i abrivaments i supèrbia < ll. stultitia, Alex 110r
presumpció i ultracuidament < ll. praesumptio, Verba 43/188d, rep.
fer engany i ultrança < fr. decevoir, Chart 255
ultratge o sobergueria o tort < fr. outrage, Tresor SM 3.54.16
supèrbia i ultratge < it. altierezza, Decam 542/556
ululament : cf. udulament
ululaments i lamentacions < ll. ululatus, Ludolf 1.54a18
ulular i cridar < ll. tumultuantes, Ludolf 2.19b15
unitat o cosa una < ll. una, Salms7 970/4v1
concòrdia i unanimitat < ll. unanimitas, Econ 2.747
uncció o untament < ll. unctio, Salms7 1023/62r26
ungüent i oli < ll. unctio, Ludolf 1.35b16
ungüents o untaments < ll. lenimenta, Ruff 1.150
empastre o ungüent < ll. emplastrum, Dieta 89/90v
untaments o ungüents < ll. unguentes, Josefus 2.4/35b
únicament i singular < ll. unice, Arra 958/142
unió o ajustament < ll. communio, Dieta 66/67
unió o ajustament < ll. unio, Revel 45/20a
unió i conjuncció < it. unione, Mirall 1.43
unió o conjuncció < ll. coniuncta, Cateri 146/79
unió i conjuncció < ll. coniunctio, CiOfi 1.50/26
unió i lliga < ll. unire, Dieta 62/61v

unió o lligament ms. / lligam ed. < ll. unio, Regim 2.2.4/61v
unió i vincle < ll. vinculum, Excit 105/126
ajustament i unió ed. < ms. ajustament, Bla1521
unir i ajustar ed. < ms. ajustar, Bla1521
unir i lligar < ll. coniungere, CiOfi 1.55/27v
unir i lligar < ll. iungere, ValMax 101/1.147
[ajustar o] unir < ll. uniri, Regim 2.2.4/62
conjúnyer's i unir-se < ll. inhaerere, OraCa 2.81
lligar i unir < it. legare, Mirall 1.85
unit i acostat < ll. unitus, Kempis 2.1/1622
unit i ajustat < ll. iunctus, Psalt 1.23
units i ajustats < it. uniti, Mirall 2.151
unit i incorporat < ll. innixus, Psalt 1.1
unit i lligat < it. unito, Mirall 1.32
ajustat i unit < ll. contineri, DeModo A 38/474.11
conjunt i unit < it. congiunto, Mirall 1.50
conjunt i unit < ll. iungere, OraCa 2.83
conjunt i unit < ll. iunctum, ValMax 100/1.146
unitat i concòrdia < ll. unitas, Ludolf 1.78b22
unitat o familiaritat < ll. familiaritas, Salms7 1068/113r8
unitat o cosa una < ll. una, Salms7 970/4v1
universal [o general] < ll. universalis, Regim 2.1.16/55v
untaments o ungüents < ll. unguentes, Josefus 2.4/35b
uncció o untament < ll. unctio, Salms7 1023/62r26
engüents o untaments < ll. lenimenta, Ruff 1.150
untar i enrosar < ll. perunguere, Psalt 2.65
llavar i untar (ms. huntar) < ll. undare (?), Isac 94v/43v
urbanitats o cortesia < ll. mundanae munditiae, Jugur 63/28v16
ús i costum < ll. actus, Secre B 51/5
ús i costum < it. usanza, Medici 182/111
ús i costum < it. uso, Medici 34/20v
usos i costums < fr. les us, Tresor B 3.771
ús i custuma < ll. usus, DeModo A 73/519.
ús i estudi < ll. usus, DeModo B 140
usos i exercicis < ll. exercitia, Ruff 16.70
a l'ús i als ops < ll. ad usum, Ruff 7.294
ús i pràtica < ll. usus, CiOfi 1.138/73
ús i privadea < ll. usus, Jeroni C1/61d33
ús i servei < ll. usus, Ludolf 2.31a4
ús [o usança] < ll. usus, Regim 1.2.17/21
custum i ús < ll. usus, Ruff 1.547
costuma i ús < ll. consuetudo, Verba 91/137a
custuma i ús < ll. exercitium, AlbCon 24/55
exercicis i usos < ll. exercitia, Ruff 7.22; 16.153
usances i cerimònies < it. usanza, Mirall 1.131
consuetut i usança < it. consuetudine, Mirall 2.17
costuma i usança < it. usanza, Mirall 2.18
ús [o usança] < ll. usus, Regim 1.2.17/21
usar i aemprar < ll. uti, FursV 4.120.9
usar i exercir < ll. exercere, Verba 15/114c
usar i exercitar-se < ll. exercere, Ruff 16.55; p.p. 2.7
massa usar i freqüentejar < ll. frequentare, Secre A 152/49
usar i manejar < ll. tractare, Dieta 26v/16v
usar o participar (en una ocnversació) < ll. uti, Jeroni E33/29d3
usar i praticar (la vida) < ll. -, Alex 161r
aemprar i usar < ll. ad usum convertere, FursV 4.125.23
exercir o usar (disciplina) < ll. exercere, DeModo B 107
exercitar i usar < ll. exercere, Ruff 1.629
tenir i usar (la vida) < ll. ducere, Alex 148r
usat i nodrit < ll. nutritus, Ruff 7.22

usat i praticat < ll. usus, CiOfi 2.52/109
exercitació i usitació < ll. usus, AlbLoq 9c/613
usufruit, ço és violari < ll. usus fructus, FursV 4.140.4
violari o usufruit < ll. violarium, FursV 4.244.4
usura i conquist < ll. usura, DelCel V 88.28
usura i guany < ll. usura, BíbBa Mt 25.27
usura i pujament i conquist i renou < ll. usura, DelCel S 88.28
conquist i usura i altre lloguer < ll. usura, DelCel S 94.10
usurpació [o robaria] < ll. usurpatio, Regim 2.3.7/76
usurpar i prendre < ll. usurpare, CiPar A 17/2.18
usurpar o prendre < it. usurpare, Medici 242/145v
usurpar i robar < ll. usurpare, CiPar B 17/2.18
usurpar [o tolre] < ll. usurpare, Regim 3.2.19/104v
atribuir-se i usurpar < ll. attribuere se, Ludolf 1.81b15
usurpat i tolt < ll. usurpatus, CiOfi 2.55/109v
utensilis i arreus (ms. hereus) < ll. utensilia, Verba 37/186b
útil i profit ed. < ms. guany, Eix1523
útil i profitable < ll. utilis, CiOfi 1.91/47
útil i profitós < ll. proficuus, Ludolf 1.77d25
útils i profitoses ed. < ms. profitoses, Eix1523
útils i profitoses ed. < ms. santes, Eix1523 c.377
útils i profitosos < ll. utilia, Provid 2/16
útil i profitosa < ll. utilius, Benet B 3/39.22
útils i profitoses A / suficients i pr. B < it. utile, Besti 23/51.17/18.17
útil i profitosa < ll. utilis, Cateri 121/62v
útil i profitós < ll. utilis, Econ 2.603
útil o profitós < it. utile, Mirall 1.27
útil i profitosa < ll. utilis, Secre A 26/1v
profitós i útil < ll. utilis, Josefus 4.7/92b
val i és útil < ll. valet, CiPar A 41/5.147
a utilitat i a profit < ll. ad commodum, FursV 2.144.7
utilitat i profit < ll. utilitas, Alex 159v
utilitat i profit < ll. utilitas, DeModo B 127
utilitat i profit < ll. utilitas, Excit 130/154
utilitat i profit < ll. utilitas, FursV 4.125.19
utilitat i profit < ll. utilitas, Isac 24/11v
utilitat [o/i profit] < ll. utilitas, Regim 1.1.3/2v; 2.11/16, rep.
utilitat i profit < ll. utilitas, Revel 243/84b
utilitat o profit < ll. utilitas, Salms7 1018/58r14
utilitat i prou < ll. utilitas, FursV 4.126.6
utilitat i prou (ms. C, profit) < ll. utilitas, FursV 4.15.32
barat i utilitat < it. utilità, Mirall 1.32
profit i utilitat < ll. profectus, DeModo B 156
profit i utilitat < ll. utilitas, Alex 160r
profit i utilitat < ll. utilitas, CiOfi 1.150/78v
profitós i de gran utilitat < ll. utilior, DeModo B 117

V

vana i allenegant < ll. lubrica, AlbCon 90/122
vans i buits < ll. inanes, BíbBa Ll 1.53
và i buit (un lloc) < ll. vacuus, PurPa 9/492
en và o debades < ll. in vacuum, Jeroni E33/28d2
vans i deshonests (afaitaments) < it. incauti, Medici 191/116v
vana i desordonada < it. disordinata, Mirall 1.129
và i foll < ll. stultus, Psalt 3.54
vans i frèvols < ll. inanes, Excit 142/167
vana i infructuosa (art) < ll. inrita, ValMax 402/2.276
vana i ociosa (paraula) < ll. otiosus, Verba 35/127b, rep.
và i orat < ll. vesanus, ValMax 446/2.338
vana i pega (dolor) < ll. inanis, AlbCon 3/32
và i amant vanitat < ll. vanus, Excit 23/39
vans i sens profit < ll. inanes, Excit 89/109
vanes i sens tot profit < ll. supervacuus, DeModo A 130/590.13
ambiciosos i vans < it. ambizione, Mirall 1.63
curiosament i vana < ll. curiose, DeModo A 130/590.24
curioses i vanes (salutacions) < ll. curiositas, Ludolf 2.24a8
falses coses i vanes < ll. vanitates, Salms 37.13
foll, và i fat < ll. fatuus, Psalt 3.46
follament i vana < ll. incaute, DeModo B 69, rep.
follament i vana < ll. temere, ValMax 201/1.287
foll, và i mundanal < ll. vanus, Psalt 3.180
frustratòries i vanes < ll. frustratoria, Troya 63/89
inútils i vanes coses < ll. curiosa, Kempis 3.48/4581
inútil i và < ll. inanis, CiPar A 44/6.28
imprudentment o vana < ll. imprudenter, DeModo B 153
inútilment i vana < ll. supervacue, Salms 34.7
lleugers i folls i vans < ll. leves, Cel.la B 249/74b
ociosa o vana < ll. otiosum, Jeroni E33/29b23
orat i và (coratge) < ll. vesanus, ParesA 164/98a10
vil i abjecte i và < ll. -, Job 39.34
brúfols i vaques < ll. bubulae, Legenda 470
vacil.lant o vagabund (ms. vagaund) < it. vagabondo, Medici 207/126
buidesa i vacuïtat < ll. vacuitas, Excit 31/47
vagabund o ociós < ll. vagabundus, Dieta 51v/49v
vagabunda i peregrina < ll. vagantes, SeMed 3.3.610
ribalts i vagabunts < it. ribaldi, Medici 51/30v
vacil.lant o vagabund (ms. vagaund) < it. vagabondo, Medici 207/126
vagants o badívols ms. / discorrents ed. < ll. vagabundi, Regim 2.2.10/66
vagant i buit < ll. vacuus, SeThe 472/87
vagants i errants (estels) < ll. vaga, SeThe 962/97v
vagar o discòrrer < ll. evagare, Revel 107/38c
vagar i entendre a < ll. vacare, Cateri 57/25
[vagar o] entendre en < ll. vacare, Regim 1.1.11/7v; 13/9
anar en torn i vagar ms. / anar discorrent ed. < ll. circumire, Regim 2.2.19/71
vagarós, ço és anant deçà i dellà < ll. vagus, SeThe 198/82
vagarós i lleuger < it. baldanzoso, Medici 123/76
vagarosos i ociosos < ll. otiosi, Verba 39/186d, rep.
vagarós, qui no ha cert estage < ll. vagabundus, FursV 3.41.8; 185
escampats i vagarosos < ll. vagi, Cel.la B 249/74b

ocupat i no vagarós < it. occupato, Medici 173/105
fluctuant i vaguejant < ll. fluctus, SeThy 36/60
vaguejar i ballar < ll. fluctuari, ValMax 448/2.340
variejar o vaguejar < ll. vagari, FursV 2.214.2
vaixells i aines < ll. vasa, Benet B 31/69.13
vaixell o barqueta < ll. alveus, Josefus 2.6/42c
ànaps i copes i vaixells (ed. veixells) < ll. ciphy, Troya 15/22
barca o vaixell (ed. veixell) < ll. cymba, Troya 31/43
calzers i vaixells < ll. vasae, ParesA 163/96c5
fustes i vaixells (ms. veixells) < ll. -, SeMed 3.3.617
nau o vaixell < ll. navis, DeModo B 168
navilis i vaixells (ed. veixells) < fr. nés, Polo 140.11/146
olla o cànter o altre vaixell (ed. veixell) < ll. vasculum, Pal.la 1.35.37.21
valença i ajuda < ll. subsidium, Troya 253/330
valent i poderós < ll. valens, ValMax 346/2.196
valent i prous < ll. pollens virtutibus, Jugur 6/1v30
valent i vigorós (capità) < ll. acer, Africa 236/49
benauirat i valent < it. beato, Mirall 2.134
[bons i] valents < ll. probi, Regim 3.2.13/101
gentil i valent < it. gentile, Mirall 1.115
notable i valent < it. valente, Decam 544/557
valentia i virtut < ll. virtus, ValMax 270/2.84
valer i ajudar < ll. iuvare, GuidoCo 11.16/404
valer i ajudar < ll. subvenire, Escacs 2.6/70
valer i ajudar < it. valere, Decam 326/331
valer i ajudar < pr. valher, Matfre 86
valer i profitar < it. giovare, Mirall 1.37
valer i profitar < ll. prodesse, AlbCon 26/58
valer i ésser profitós < ll. valere, DeModo A 16/447.7
valer i ésser útil < ll. valere, CiPar A 41/5.147
ajudar i valer < ll. iuvare, GuidoCo 10.22/369
profitar i valer < ll. prodesse, AlbCon 126/157
profitar i valer < ll. proficere, Pal.la 3.28.106.17
valerós i escient (filòsof) < it. valeroso, Decam 286/290
valerós i notable < it. -, Decam 53/51
ardidament i valerosa < ll. viriliter, Isac 19v/9v
fort, vigorós i valerós < ll. strenuus, ValMax 97/1.142
lloables i valerosos (costums) < it. laudevoli, Decam 257/261
millors i pus valeroses (oracions) < ll. meliores, GuidoCo 15.25/586
nobles i valerosos < ll. nobiles, ValMax 132/1.190
notablement i valerosa < it. valente, Decam 53/51
robust i valerós < ll. constans, Provid 10/94
aspra i vàlida (tempesta) < ll. asperrima, Alfons 2.4/16
valls o barbacanes < ll. -, Alex 81v
mur i vall < ll. moenia, CiPar A 27/4.12
[fosses o] valls < ll. fossae, Regim 3.3.17/125
[fosses o] valls < ll. foveae, Regim 1.2.14/18v
vallejar i fortificar < ll. vallare, ValMax 469/2.373
vallejar i tancar < ll. vallare, Job 1.10
enfortir i vallejar entorn < ll. cingere, ValMax 83/1.118
circuït i vallejat < ll. saeptus, CiPar A 27/4.8
murclós i vallejat < ll. saeptus, ParesM 60/65d18
valor i estima < esp. valor, VallRev 45r31/78.23
valor i maestria < ll. -, Alex 48v
gran coratge, valor i ardiment < ll. -, Alex 28v
eficàcia i valor < it. efficacia, Mirall 1.43
estimació o valor < ll. aestimatum, ValMax 232/2.25
de gran virtut i valor < ll. fortis, Alex 12v
vil i de poca valor < it. vile, Mirall 1.117
haver vanaglòria i gaubansa < ll. gloriari, Ruff 8.182

vanaglòria i jactància ed. < ms. vanaglòria, Eix1523 c.328
elació i vanaglòria < ll. elatio, Ludolf 2.10a2
elació i vanaglòria < ll. inanis gloria, Ludolf 1.87a9
gaubansa i jactansa i vanaglòria < ll. iactantia, Ruff 7.414
jactància i vanaglòria < ll. jactanter, DeModo A 98/548.14, rep.
jactància o gaubansa i vanaglòria < ll. iactantia, ParesA 144/79a6
jactància o vanaglòria < ll. iactantia, Ruff 1.196
jactància i vanaglòria < ll. iactantia, Spec B 6/25.17
orgull i vanaglòria i avançament de simateix < pr. elacio, Matfre 79v
supèrbia i vanaglòria ed. < ms. ergull, Bla1521
orgullir-se i haver vanaglòria < ll. elatus, Ruff 7.29
vanagloriós i superbo ed. < ms. ergullós, Eix1523
jactar-se i vanar-se < ll. iactare, Excit 56/75
vanitats i variables cogitacions < ll. cogitationes variae, GuidoCo 11.8/391
vanitats seglars i follies i juglaries del món < ll. vana..., DeModo B 154
vanitats i visions de la nit < ll. visio, Job 20.8
blandiments, decepcions, vanitats < ll. blandimenta, DeModo B 163
dolència i vanitat < it. durezza, Mirall 2.57
falsedat i vanitat < it. vanità, Mirall 1.32
fantastiguesa i vanitat < ll. -, Alex 154r
lleugeria i vanitat < ll. levitas, DeModo B 26, rep.
fum o vapor < ll. vapor, Excit 79/99
fumositat o vapor < ll. fumositas, Isac 98v/45
varat o allenegat (del tema) < ll. -, CiPar A Ded.76
diversa i vària (victòria) < ll. varia, Jugur 5/1r28
commutable i variable ms. / conmutable ed. < ll. commutabilis, CiPar 7/1.27
movibles i variables < ll. instabiles, Kempis 3.15/3033
diversitat i variació o mudament < ll. varietas, ValMax 314/2.
mudament [o variació] < ll. variabilitas, Regim 1.1.1/1v
variar i mudar < ll. variare, Vita 59/231v
variejar o vaguejar < ll. vagari, FursV 2.214.2
variejat i pintat < ll. vario ornatu, Arra 966/160
diversa i variejada < ll. non una, SeMed 4.2.751
varietat i diversitat < ll. varietas, Efrem 2.2/99b
varietat o diversitat < ll. varietas, ValMax 107/1.157
vas o tomba < ll. tumulus, Miseria 3.1/229v8
vasall i súbdit < ll. servire, Ludolf 2.48b17
servents i vasalls < ll. famuli, Efrem 1.8/90b
súbdits, que són dits vasalls < ll. subiecti, Alex 148r
súbdit i vasall < ll. subiectus, Ludolf 1.32c7
amplesa i vastedat < ll. vastitas, Verba 44/189a
vecea i ociositat < ll. accidia, Dieta 34/26v
vectigal (ed. victigal) o collita < ll. vectigal, CiPar A 49/6.126
vectigals o drets reials < ll. vectigalia, Excit 122/145
vectigals, gabelles, tributs o rendes < ll. vectigalia, CiPar B 45/6.49
vectigal i renda < ll. vectigalis, Alfons 1.61/14v
vectigals, taches, peatges, sises < ll. vectigalia... tributa, Ludolf 1.109c32
drets i vectigals < ll. vectigalia, CiPar A 45/6.49
vedar i contradir < ll. prohibere, Excit 114/137
vedar i contrastar (ms. contrestar) < ll. prohibere, OraCa 3.88
vedar i contrastar < ll. prohibere, ParesA 156/89b24
vedar [o contrastar] < ll. prohibere, Regim 1.2.2/10v
vedar i destorbar < it. impedire, Medici 126/78
vedar o prohibir < ll. vetare, CiPar A 36/5.64
vedar i prohibir i no voler < ll. vetare, DeModo B 165
vedar o tolre ms. / llunyar ed. < ll. prohibere, Regim 3.3.16/124v
vedar [o tolre] < ll. prohibere, Regim 1.2.18/21v
vedar i tolre < ll. prohibere, Troya 67/95
prohibir o vedar < ll. impedire, ValMax 5/1.21
prohibir i vedar ed. < ms. vedar, Eix1523

prohibir o vedar < it. vietare, Medici 37/22v
refrenar i vedar < it. ritrarre, Mirall 2.93
vedat [o contrestat] < ll. prohibitum, Regim 2.1.24/59v
vedat i defés < pr. deffendut, Matfre 69
[vedat o] guardat de < ll. prohibere, Regim 2.2.15/68v
il.lícites i vedades < ll. non decet, Alfons 1.22/9
il.lícita o vedada < ll. inconcessa, ValMax 58/1.84
és inhibit i vedat < ll. non licet, CiOfi 3.23/136
prohibits o vedats < ll. perhiberi, Salms7 1076/122v4
prohibit i vedat < ll. prohibi, DeModo B 126
prohibida i vedada < it. vietata, Mirall 1.124
prohibida o vedada < ll. -, CiPar B 20/1.21
moltons i vedells < ll. oves, Vita 43/226
veedor i sobrestant ('un capatàs') < ll. exactor, Job 3.19
veent i consentint (ms. consintent) < ll. perpendens, Vita 6/52v
veentment i manifesta < ll. evidenter, Ruff 16.181
apercebut i veent < ll. intelligens, Alex 12v
veer : veg. veure
justícies o batlles o veguers < ll. tribuni et centuriones, Comloq 1.4.1/48c27
prebostat i vegueria < fr. provoxté, Tresor B 3.102.1
vehemència o fortalesa < ll. vehementia, Salms7 1029/70r11
vehement i fervent (amor) < ll. vehementia, Ludolf 2.31d31
veí i prop < ll. -, Alex 5v
veïna o acostada < ll. imminens, ValMax 244/2.43
[veïnes o] acostades < ll. vicinae, Regim 3.3.2/116
proïsmes i veïns < ll. proximi, Salms7 1042/84v3
apropinquar-se i veïnar < ll. propinqua, SeHer 38/14v
cortina o vel < ll. velum, Josefus 3.7/61a
vela o arbre de la nau < ll. velum, Dragma 189/78
veles o cortines < ll. vela, Josefus 8.3/179c
velar i cobrir < ll. velare, Excit 118/141
velar i cobrir < ll. velare, Revel 106/38a, 176/60a
[velar o] plegar (la bandera) < ll. velare, Regim 3.3.10/121
vella o antiga < ll. antiqua, FursV 3.220.16
vella i antiga < ll. senectudo, ValMax 284/2.106
vell i antic < ll. senex, SeThy 861/80
vell i antic < ll. senior, SeMed 2.2.258
vells i antics < ll. seniores, Kempis 1.2/317
vells i antics < ll. veterani, Comloq 1.3.15/40a6
vells i antigats (exemples) < ll. vetustas, ValMax 257/2.63
velles i antigues (històries) < fr. vieilles, Tresor B 3.37.3
vell i antic (cavaller) < ll. veteranus, Brevil 202d/103.1
madura i vella (edat) < ll. matura, Ruff 2.21
senil o vell < ll. senilis, ValMax 346/2.196
antiquitat o vellesa < ll. -, ValMax 77/1.109
senectut i vellesa < ll. senectus, Econ 2.878
peloses i velloses < ll. pilosa, Alex 143r
velocitat i lleugeria < ll. velox, Ludolf 1.136a39
festinància i velocitat < ll. festinantia, AlbLoq 8c/610, rep.
venacions i caces < ll. venationes, CiOfi 2.55/110
venal i quaix mesa a l'encant < it. venale, Medici 181/110v
venativa o de caçar ms. / caçativa ed. < ll. venativa, Regim 2.3.7/76
vèncer i allancejar (capitans) < ll. cadere, Africa 184/46
vèncer i apoderar ed. < ms. vèncer, Bla1521
vèncer i decaure < ll. succumbere, ValMax 115/1.168
vèncer i desbaratar < ll. frangere, Africa 230/49
vèncer i desconfir < it. sconfiggere, Medici 48/29v
vèncer, enderrocar i metre abaix < ll. vincere, DeModo B 140
vèncer i esterrar (l'enemic) < ll. fundere, ValMax 127/1.183
vèncer i sobrar < ll. debellare, Escacs 2.4/49

vèncer i sobrar < ll. devincere, Escacs 2.4/48
vèncer i sobrar < ll. devincere, Troya 31/44
vèncer i sobrar < ll. expugnare, ValMax 386/2.254
vèncer i sobrar < ll. superare, Brevil 195c/58.17
vèncer i sobrar < it. sconfiggere, Medici 220/135
vèncer i sobrar < ll. superare, DeModo A 73/519.7; p.p. 156/627.9
vèncer i sobrar < ll. superari, Isac 37/18, rep.
vèncer, sobrar i comportar < ll. supportare, Psalt 3.17
vèncer o sobrar < ll. vincere, AlbCon 16/47
vèncer i sobrar < ll. vincere, SeMed 1.2.75, rep.
vèncer i sobremuntar < ll. vincere, Psalt 1.41
espesejar i vèncer < ll. trucidare, ValMax 239/2.36
guanyar i vèncer < it. vincere, Medici 211/129v
sobrar i vèncer < ll. evincere, SeThy 440/69
sobrar i vèncer < ll. exsuperare, Salms7 987/23r26
sobrar i vèncer < ll. pellere, Brevil 203b/105.16
sobrar i vèncer < ll. praevalere, Jeroni E10/6d14
sobrar i vèncer < ll. sumere, Isac 37/17v
sobrar i vèncer < ll. superare, Africa 187/46
sobrar i vèncer < ll. superare, DeModo A 56/496.11
sobrar i vèncer < ll. superare, Escacs 2.6/69
sobrar i vèncer < ll. superare, Excit 7/21
sobrar i vèncer < ll. superari, Ludolf 1.14D13
sobrar i vèncer < ll. superare, Paul 2/314.14
sobrar i vèncer < ll. vincere, Isac 69v/32v
solre i vèncer < ll. solvere, Verba 18/116a
subjugar i vèncer < ll. sub iugum mittere, Provid 24/104
vençut i desbaratat < ll. victus, Turpí 36/85.72
vençuts i sobrats < ll. impugnari, Alex 149r
vençut i sobrat < ll. prostratus, Basili 685/76b
ésser vençut, sobrat i aterrat < ll. succumbere, ValMax 270/2.84
vençut i sobrat < ll. superare, Basili 185/76a
vençut i sobrat < ll. superatus, Ludolf 2.4b5
vençuda i sobrada < ll. victus, SeMed 4.2.756
vençut i sobrat < ll. -, Psalt 3.182
vençuts i subjugats < ll. devicti, ValMax 85/1.122
vençuts i subjugats < ll. sterni, Alex 2r
vençuda i superada < ll. superari, Cateri 159/86v, rep.
abatut i vençut (pel son) < ll. opprimi, Verba 34/185
aterrats i vençuts < ll. edomare, DeModo A 109/563.18
constant i no vençuda < ll. invictus, CiPar A 27/4.6
desconfits i vençuts < it. sconfitti, Mirall 2. 5
enclinat i vençut < ll. vinci, ParesA 150/84a19
flaques i vençudes (coses) < ll. lassi, SeHer 646/33
sobrat i vençut < ll. superatio, Isac 52v/25
sobrat i vençut < ll. superatus, ValMax 212/1.303
sobrats i vençuts < ll. vinci, Isac 73v/34
sobrat i vençut < ll. -, ValMax 115/1.169
perdre i ésser vençut < it. perdere, Mirall 1.124
victòries i vencions < ll. victoriae, Ruff 1.654
destrucció i vençó < ll. devictio, Troya 143/190
vençre : veg. vèncer
traïment i venda < it. vendita, Mirall 1.48
vendre : cf. venal
vendre i alienar < ll. alienare, FursV 3.239.5
vendr's i mercar-se < it. mercarsi, Dant 5.17.51
alienar o vendre < ll. revocari, Salms7 1051/95r2
venerable i molt reverend < it. venerabile, Decam 366/375
reparació i venguda < it. repatriazione, Decam 598/609
vènia i absolució < ll. venia, DeModo A 28/460.28

vènia i mercè < ll. venia, SeMed 3.3.595
vènia i mercè < ll. venia, ValMax 252/2.57
vènia i misericòrdia < ll. venia, DeModo A 170/645.11
vènia o misericòrdia < ll. venia, ValMax 265/2.75
vènia i perdó < ll. indulgentia, DeModo A Pròl./426.28
vènia i perdó < esp. perdón, VallRev 73r25/133.3
vènia i perdó < ll. venia, DeModo A 28/461.2; 62/504.17
vènia i perdó < ll. venia, Excit 157/184
vènia o perdó < ll. venia, Salms7 1050/94r14
vènia i perdó < ll. venia, Spec B 1/19.17
vènia i perdó < ll. venia, StHon 390/67
vènia i perdó < ll. venia, ValMax 124/1.178; 168/1.242
vènia i perdó < ll. -, Alex 58r
vènia i perdó < ll. -, Vita 28/190
vènia i remissió < ll. venia, DeModo A 153/623.15
successors o après-venidors < ll. posteri, Jeroni 283/54c13
venir i acostar < ll. appropinquare, Isac 126/57
venir o ajustar-se < ll. accedere, CiPar A 24/3.94
venir i aparer < ll. apparere, DeModo B 155
venir i aproïsmar < ll. appropiare, Efrem 1.13/98b
venir i atansar (a la ribera) < ll. attingere, Troya 120/158
venir i atendre < ll. pervenire, Efrem 1.11/95d
[venir o] devallar < ll. dependere, Regim 1.3.4/34v
venir i entrar < ll. intrare (terminos), Troya 36/50
venir i irruir < ll. irruere, Troya 37/51
venir [o nèixer] < ll. nasci, Regim 2.2.3/61v
venir i proceir < ll. procedere, Secre A 25/1
acostar-se i venir < ll. venire, ValMax 82/1.117
comparer o venir (davant àrbitre) < ll. comparere, FursV 2.232.7
devallar i venir < ll. descendere, Escacs 3.6/114
dreçar i venir-se'n < ll. venire, Vita 17/120
enduir o fer venir (litigants) < ll. inducere, FursV 2.237.3
nèixer i venir < ll. oriri, Isac 24/11v
nèixer o venir ms. / proceir ed. < ll. oriri, Regim 1.2.3/11v
sortir i venir < ll. erumpere, Escacs 1.3/20
vengut o acorregut < ll. occurrere, Benet C 43/25v
aterrat i vengut a menys < ll. extingui, ValMax 256/2.61
punidor o venjador < ll. punitor, ValMax 236/2.31
venjança i pena < ll. ultio, Brevil 198a/74.23
venjança o punició < ll. ultio, Salms7 1029/70r16
venjances o punició < ll. vindicta, Excit 91/111
càstig i venjança < ll. vindicta, Ludolf 1.69b18
injúries i venjances (ed. vengances) grans < it. ingiurie, Mirall 2.132
punicions [i venjances] < ll. vindictae, Regim 1.2.27/27
vent i tempesta < ll. quassatio, Vita 36/210
aura i suau vent < ll. aura, ValMax 260/2.68
flat o vent soptós < ll. flatus, ValMax 319/2.159
ventures i actes < it. atti, Decam 42/38
fatal ventura i cas < ll. fata, SeThe 698/92
ventura o fortuna < ll. fortuna, AlbCon 90/122
per ventura o sort < ll. sorte, DeModo B 13f
de ventura i estranyes < ll. adventicia, Brevil 203d/109.8
fat i ventura < ll. -, Alex 10r
fortuna o ventura < ll. fortuna, AlbCon 90/122
vera i lícita < it. vera, Mirall 1.131
vera i permanent (amor) < ll. permanens, Arra 953/127
vera o primavera < ll. ver, Dragma 123/47, rep.
verb i paraula (bíblic) < ll. verbum, Ludolf 1.7b29
verbal o vocal < ll. verbalis, Cateri 138/73v
verbós o gran parler < ll. verbosus, ValMax 122/1.176

verdaders i durables (béns) < ll. vera, ValMax 188/1.267
verdader i feel < ll. fidelis, Troya 4/7
verdader i lleial ed. < ms. verdader, Bla1521
sencer i verdader (cor) < ll. simplex, Job 33.3
verduguejar i aparèixer tremolosa < ll. tremulare, Africa 450/61
collir i veremar < ll. vindemiare, Secre A 92/25
verga o bastó < ll. virga, BfbBa Mc 6.8
verga o bastó < ll. virga, Dieta 70/71
vergues i rames tendres < ll. germina, Job 8.16
verga [o pertxa] < ll. virga, Regim 3.3.18/125v
açots o vergues < ll. verbera, Jeroni 283/54a33
bastó o verga reial < ll. sceptrum, Escacs 2.1/22
bastó i verga < ll. virga, Ludolf 2.23a36
pur i verge i net (cor) < fr. virge, Egipte 244/151.1
verger o jardí < ll. -, Econ 1.911
horts i vergers < ll. silva, SeThy 465/70
vergonya i càrrec < ll. sugillatio, Troya 6/10
vergonya i confusió < ll. confusio, Verba 36/127a
vergonya i confusió < ll. dedecus, ValMax 87/1.125; 117/1.170
haver vergonya i confusió < ll. erubescere, Psalt 3.59
vergonya i confusió < ll. rubor, ValMax 145/1.209; 459/2.358
vergonya i confusió < ll. verecundia, ValMax 58/1.84
vergonya i confusió < ll. -, ValMax 83/1.119
vergonyes i escarns < ll. contumelia, Brevil 198a/74.21
vergonyes, improperis i confusions < ll. opprobria, Brevil 198a/74.17
vergonya i mal < ll. obproprium, Benet D Pròl./5v
vergonya i menyspreu < ll. turpitudo, ValMax 117/1.170
menys vergonya i més descarada pertinàcia < ll. procaces, Ludolf 2.97b25
blasme i vergonya < it. biasimo, Decam 30/26
confusió i vergonya < ll. confusio, Cateri 122/63v
confusió i vergonya < ll. confusio, Ludolf 2.17b42
confusió i vergonya < it. confusione, Mirall 1.155
confusió i vergonya < ll. confusio, Secre A 140/39
haver gran confusió i vergonya < ll. erubescere, Arra 968/166
confusió i vergonya < ll. erubescere, DeModo A 25/457.17
confusió o vergonya < ll. ignominiosus, OraCa 1.143
confusió i vergonya < ll. ignominia, ValMax 101/1.149
confusió i soberga vergonya < ll. pudor, Africa 313/53
deshonor i vergonya < ll. pudor, Troya 136/180
detriment i vergonya < ll. detrimentum, Econ 2.427
enuig i vergonya < it. noia, Decam 300/304
escarn i vergonya < ll. calumnia, ValMax 145/1.209
honta i vergonya < ll. opprobrium, Comloq 1.5.3/58a39
infàmia i vergonya < ll. infamia, Troya 238/312
mansuetud i modèstia i vergonya < ll. verecundia, Ludolf 1.32d42
menyspreu i vergonya < ll. contumelia, ValMax 117/1.170
menyspreu i vergonya < ll. rubor, ValMax 136/1.197
nota o vergonya < ll. nota, ValMax 287/2.111
oprobris i vergonyes < it. opprobri, Medici 72/45v; 149/92
oprobis i vergonyes i vituperis < ll. opprobria... convicia, Vita 78/299
oprobi i vergonya < ll. probrum, SeThy 177/63
paor i vergonya < it. rossore, Corba 1202/60
desconeixent o sens vergonya < ll. impudens, Josefus 4.7/91d
obstinadament o sens vergonya ms. / amb pertinàcia ed. < ll. pertinaciter, Regim 1.4.2/40v
coses vergonyoses o de no dir < it. vergogna, Medici 36/21v
vergonyós i molt vituperós < ll. contumeliosus, ValMax 363/2.221
abominables i vergonyoses < ll. pudenda, Psalt 1.32
cast i vergonyós < ll. verecundus, Dieta 74v/76v
felló (ms. fallon) i vergonyós < ll. iracundus, Basili 688/77c
[honest o] púdic [i vergonyós] < ll. pudici, Regim 1.2.15/19v

lleig, vituperós i vergonyós < ll. deformis, ValMax 265/2.75
maleïta i vergonyosa < ll. nefandum, Amor 162.3
verí : cf. enverinar
verí i metzines < ll. venenum, ValMax 298/2.127
verí i túixec < ll. venenum, Legenda 2.166
túixec i verí < ll. -, SeMed 4.1.711 add.
rabiosos o rabats i com verinats (llops) < ll. rapaces, Vita 65/235v
vermell i ardent < ll. rubicundus, Alex 101r
vermella o roja < ll. ruber, Pal.la 9.8.180.7
vermella [o roja] < ll. rubra, Regim 1.3.10/38v
campas o vèrmens < ll. campas, Pal.la 1.35.37.9
cant, vers, cobla o lay < ll. versus, CiPar A 26/3.120
versúcies o falses maneres < ll. versutia, Salms7 1038/79v24
siga vertader o diga veritat < ll. veridicus sit, Regim 1.2.23/24v
sà i saul i vertader < ll. incolumis, ParesA 158/91c21
vespes i abelles i altra afaram < ll. vespae, Legenda 2.144
vessar i gitar ms. / donar ed. < ll. emittere, Regim 1.2.18/22
escampar i vessar < it. spargere, Mirall 2.130
llançar-se i vessar-se < ll. iactari, Africa 969/74
vestidura i habit < ll. indumentum, Verba 30/182a
espatlleres i vestidura (ms. vestedura) doble < ll. diploidis, Efrem 1.13/97c
habit, ço és vestidures < ll. -, Alex 2r
stoles o vestidures (ed. vestadures) < ll. stolae, Dial 4.26/59.14
stola i vestidura (ms. vestadura) < ll. stola, Efrem 1.12/96c
stola del sacerdot ço és vestidura de capellà < ll. stola sacerdotii, Josefus 3.12/66a
stoles, ço és a saber vestidures < ll. stola, Salms7 998/35r23
toga i vestidura consular < ll. togati, CiOfi 1.79/40
vestiment o vestidura < ll. vestimentum, Salms7 1102/147r28
vestigis i decorriments < it. segni, Mirall 1.174
vestigis i petjades < ll. vestigia, Revel 155/52d
vestigi i senyal < ll. -, Job 28.22
senyal i vestigi < ll. vestigium, Cateri 140/76
senyal i vestigi < ll. vestigium, Ludolf 1.129c35
vestígies i senyals < ll. exempla, SeHer 395/29v
vestiment o vestidura < ll. vestimentum, Salms7 1102/147r28
(stola) i bell vestiment < ll. stola, BfbBa Ll 15.22
stola i vestiment (del capellà) < ll. stola, Josefus 18.12/368b
vestir i arreament < ll. -, Econ 2.138
habits i vestirs < ll. habitus, DeModo A 154/621.25
vestir-se i arrear-se < it. vestirsi, Mirall 1.141
vestir i cobrir < ll. praetexere, ValMax 103/1.150
cobrir o vestir < ll. tegere, Troya 49/70
ornar i vestir < ll. ornatus, Econ 1.504
mal vestit i aguisat < it. -, Decam 54/51
vestit i arreat (ed. aresat) < it. ornato, Decam 286/290
vestit i arreat (ed. aresat) < it. vestito, Decam 79/80; pl. 102/103
vestit i avironat (d'humana fragilitat) < ll. circumdari, ParesA 144/79b23
[vestit o] cobert < ll. vestiri, Regim 3.3.19/125v
coberta i vestida < ll. indui, Efrem 1.13/97c
vetlles i guaites < ll. excubiae, Cel.la B 248/73b
guàrdies i vetlles < ll. custodes, Salms7 1012/51r16
vetllant i despert < ll. vigilans, Kempis 1.19/910
vetllant i sol.lícita (cura) < ll. sagax, SeThe 152/81
guaites o vetllants / guardes < ll. custodes, DeModo B 52, rep.
vetllar i ésser curós < ll. vigilare, DeCura C 583
vetllar i guardar < ll. vigilare, Efrem 1.10/94a
vetllar i guardar-se < ll. vigilare, Jeroni E13/9c33
considerar i vetllar < ll. vigilare, Vita 68/244v
tranuitar i vetllar < it. pernottare, Mirall 2.106
fer vigílies o molt vetllar < ll. vigilare, DeModo B 156

vetustat i antiquitat < ll. vetustas, Jugur 63/28v10
veu i crit < ll. vox, Turpí 34/82.265
veu o llengua < ll. vox, Josefus 1.9/11a
veu i paraula < ll. vox, ValMax 249/2.52
fer veu i cridar < ll. vocem facere, Verba 83/136b
amb dolços cants i veus melodioses < ll. blandis vocibus, Brevil 198a/76.5
vots i veus del poble < ll. suffragia, Brevil 193d/49.4
cridar i metre veus < ll. *emittere vocem*, Escacs 2.2/35
veure : cf. veent
veure i apercebre < ll. videns, Alex 26v
veure i atendre < ll. attendere, Escacs 2.1/26
veure i badar < ll. spectaculum, Fronti 1.5.16/9v
veure i conèixer < ll. agnoscere, Dial 3.1/168.16
veure i conèixer < ll. comprehendere, Dial 2.35/158.15
veure i conèixer < it. vedere, Decam 477/487
veure i conèixer < it. vedere, Mirall 2.94
veure i considerar < ll. aspicere, Arra 960/146
veure i considerar < ll. videre, ValMax 111/1.164
veure o descobrir < it. scorgere, Corba 985/130
veure i entendre < ll. intendere, Efrem 2.3/100b
veure i esguardar < ll. videre, Cel.la B 247/72c
veure i guardar < ll. agere, ValMax 125/1.181
veure i guardar < ll. cernere, Efrem 1.4/85c
veure i guardar < ll. cernere, Ruff 7.125
veure i guardar < ll. contueri, Ruff 1.292
veure i guardar < ll. inspicere, Ruff 1.122; 7.319
veure i guardar < ll. videre, BíbBa Ll 21.29
veure i guardar (ms. gordar) < ll. videre, Medi7 563/343.19
veure o guardar ms. / pensar ed. < ll. videre, Regim 3.3.9/120
veure i mirar < ll. advertere, SeThy 132/62
veure i mirar < ll. respicere, SeThy 489/70v
veure i mirar < it. riguardare, Decam 113/114
veure i mirar ed. < ms. veer, Bla1521
veure i mirar < ll. videre, DeModo A 109/563.22; 126/585.26
veure i mirar < ll. videre, SeMed 2.1.148; 3.1.427
veure i pensar < ll. attendere, Escacs 2.1/26
veure (ms. veer) i percebre < ll. percipere, Dragma 28/11
veure i percebre < ll. perspicere, CiPar A 21/3.41
veure i reguardar < it. ragguardare, Decam 21/16
veure i remirar < ll. videre, Alex 100v
veure i remirar < ll. videre, DeModo B 155
veure i remirar < ll. videre, Jeroni E31/27a21
veure i remirar < ll. videre, Psalt 2.57
veure i saber < ll. sentire, Troya 56/80
devem veure i saber < ll. videndum est, AlbCon 23/54
conèixer i veure < esp. ver, VallVis 56v20/101.4
considerar i veure < ll. considerare, Miseria 2.40/150c
consirar i veure < ll. considerare, Escacs 2.2/31
entendre i veure < ll. attendere, Escacs 3.3/94
esguardar i veure (ms. veser) < ll. intuere, Isac 101v/46v
guardar i veure < ll. animadvertere, Paul 5/315.22
guardar i veure < ll. aspicere, ParesM 60/65a19
guardar i veure < ll. aspicere, Trict 307/90.26
guardar i veure < ll. intueri, Paul 9/317.22
guardar i veure < ll. videre, BíbBa Mt 27.4
mirar i veure < ll. aspicere, Ludolf 1.121b21
mirar i veure < ll. aspicere, OraCa 1.144
mirar i veure < ll. videre, GuidoCo 5.1/123
mirant veure < esp. ver, VallVis 44r22/76.12
regonéixer-se i veure's < it. riconoscersi, Mirall 1.94

vist i conegut < ll. recognoscens, Gesta 24.12/121.3
vist [i conegut] < ll. videtur, Regim 3.2.20/105
vist i conegut < esp. viste (fig.), VallRev 56v32/101.14
vistes i esguardades < ll. circumspectae, Fronti Pròl./1
remirada i vista ed. < ms. vista, Bla1521
vexació o angoixa < ll. vexatio, Salms7 1039/81v21
donar vexació i treball < ll. vexare, Psalt 3.83
vexar o afligir < ll. vexare, Jeroni E38/34a25
vexar o tribular < ll. vexari, ValMax 441/2.330; 446/2.337;
vexar i turmentar < ll. vesari, Excit 123/146
cruciar i vexar < ll. nocere, Ludolf 2.5d13
vexada i tribulada < ll. vexata, GuidoCo 19.32/724
via i camí < ll. via, DeModo A 30/462.26
vies o camins < ll. via, Salms7 1023/63r15
vies, ço és camins i vies (errada) < fr. (vignes), Polo 103.12/95
via i carrera < ll. iter, Troya 41/58
via i carrera < ll. via, AlbLoq 6c/604
via i carrera < ll. via, DeModo A 3/430.21, rep.
via i carrera < ll. via, Excit 24/40
via i carrera < ll. via, Psalt 1.40; 3.5; 3.61
via i carrera < ll. via, Revel 1/8a
via o/i carrera < ll. via, Salms7 1022/62r26; pl. 1071/116v25
via i carrera < ll. via, SeMed 3.3.603; pl. 3.2.458
via i carrera < ll. via, SeThy 810/79v
via i carrera < ll. -, Anton 8/19
donar via i lloc < ll. dare locum, Isac 73v/34
via i manera < ll. modus, Isac 124/56
via i manera < it. via, Mirall 2.113
vies [o maneres] < ll. via, Regim 1.1.9/6v
via i senda < fr. voie, Egipte 212/150.8
via i sender < fr. sentier, Gral 52/53
espais i vies (del cel) < ll. spatia, SeMed 1.1.30
camí o via < ll. iter, Benet C 50/28v
camí i via < ll. iter, Isac 140/62v
camins i vies < ll. semitae, Ludolf 1.73d2
camins i vies < ll. stadia, SeThy 410/68v
camí i via < ll. via, Alfons 1.19/8v
camins i vies ed. < ms. vies, Eix1523
camí i via < ll. via, SeThy 1044/84v
carreres i vies < esp. callejones, VallCor 10.20/8.28
carrera i via < ll. via, DeModo B 133
carreres i vies < ll. viae, Isac 90v/42
curs (ms. chos) i via < ll. cursus, Cel.la B 251/75c
curs (ms. chos) i via < ll. stadium, Cel.la B 248/73a
sendes i vies < ll. semitae, Job 6.18
sender o via < fr. sentiers, Tresor SM 3.10.1
crit o viafora < ll. clamor, Dieta 32/23v
crits i viafora < ll. clamor, Ludolf 1.136d29
vianda o manjar < ll. cibus, DeModo B 70, rep.
vianda i menjar < ll. cibus, Excit 98/120
vianda i menjar < ll. cibus, Jeroni E15/12b14
vianda [o manjar] < ll. cibus, Regim 1.2.2/10v; 2.1.1/46
viandes i manjars < ll. epulae, DeModo B 70
vianda i menjar < pr. manjar, Matfre 81v
vianda i peiximent < ll. pabula, SeThe 20/78v
vianda i sadollament < ll. cibus, Turpí 51/106.38
viandes o vitualles < ll. cibus, Alex 160r
viandes i vitualles < ll. -, Alex 124r
aliments i viandes < ll. alimenta, Comloq 1.7.2/66a7
carn i viandes < fr. viande, Polo 45.41/29

esca o vianda < ll. esca, Salms7 1001/38v3
manteniment i vianda < esp. mantenimiento, VallCor 14.29/15.3
[menjars o] viandes < ll. cibus, Regim 1.2.28/28
peiximents i viandes < ll. pascua, Isac 96/44v
preda probària o vianda < ll. praeda, DeModo B 133
vida i vianda < it. cibo, Mirall 1.122
menjar o rebre vianda < ll. manducare, DeModo B 72
vibrar i brandir (espases) < ll. vibrare, Cel.la B 247/72d
vibrar o llançar (llances) < ll. vibrare, Troya 135/178
vicari i advocat < ll. vicarius, Escacs 2.6/75
vicis i crims < ll. crimina, AlbLoq 5d/601
vici o crim ed. < ms. pecat, Eix1523 c.330
vicis [o malícies] < ll. malitia, Regim 1.2.13/18
vicis i pecats < ll. crimina, Cel.la B 248/73a
vicis i pecats < ll. flagitia, ValMax 139/1.201
vicis i pecats < ll. peccare, Cel.la B 250/74d
vicis i pecats < ll. vitia, Alfons 2.43/25v
vicis i pecats < ll. vitia, Benet C 64/35
vicis i pecats < ll. vitia, Cel.la B 249/74c
vici i pecat < ll. vitium, CiOfi 3.26/137
vicis i pecats B / vicis A < ll. vitia, CiPar 22/3.60
vicis i pecats < ll. vitia, DeModo A 42/480.4; 55/495.19; 66/509.11; 162/635.3
vicis i pecats < ll. vitia, Isac 56/26v; 105/48
vicis o pecats < ll. vitia, Jeroni E18/16a30
vicis i pecats < ll. vitia, Job 20.11
vici i pecat < ll. vitium, Kempis 1.11/494
vicis i pecats < ll. vitia, ParesA 187/81b18
[vici o] pecat < ll. vitium, Regim 1.2.16/20
vicis i pecats < ll. vitia, Revel 37/16d
vici i pecat < ll. vitium, Ruff 1.199
vicis o pecats < ll. vitia, Salms7 1001/38v15
vicis i pecats < ll. vitia, Turpí 21/64.92, rep.
vici i pecat < ll. vitium, Verba 21/118a
vicis i pecats < ll. -, Efrem 1.4/85d
defalliments, vicis i pecats < ll. delicta, Excit 23/38
pecats i vicis < ll. peccata, Kempis 3.5/2501
pecats i vicis < ll. vitia, Ludolf 1.40a30
delits i viciadures i delicaments < ll. delicia, Ruff 20.27
viciar i corrompre < ll. vitiare, Escacs 3.3/89
ensutzir i viciar < ll. vitiari, Benet C 61/33
[viciades o] corrompudes < ll. vitiari, Regim 2.3.4/74v
viciós i maculat < ll. fallax, Psalt 3.46
dissolut i viciós < ll. illecebris, ValMax 316/2.155
sutzes i deshonestes i vicioses < ll. turpes et mala, AlbLoq 5a/599
victòries i vencions < ll. victoriae, Ruff 1.654
davantera, vençó i victòria < ll. victoria, Gesta 52.3/140.46
triumphe o victòria < ll. triumphus, ValMax 246/2.47
victoriosos i senyors del món < ll. victores, Brevil 196a/64.9
vida i conversació < ll. conversatio, Efrem 1.1/82b
vida i conversació < ll. conversatio, Isac 36v/17v
vida i conversació < ll. conversatio, Ludolf 1.134d11
vida i vianda < it. cibo, Mirall 1.122
l'ésser i la vida < esp. la vida, VallVis 59r16/105.28
conversació i vida < ll. conversatio, Efrem 1.10/93d
conversació i vida < ll. conversatio, ParesA 125/66d4
escelerat i de mala vida < ll. -, Mirall 1.151
ribalt i de mala vida < it. ribaldo, Decam 125/127
cura i vigilància < ll. vigilantia, DeModo B 59
vigília i guaita < ll. vigilia, Troya 35/49
vigílies o molt vetllar < ll. vigilare, DeModo B 156

guaites i vigílies < ll. vigiles, Troya 127/168
celebrar i fer (vigílies) < ll. celebrare, Ruff 29.68
amb vigor i esforç < ll. robustus, Alex 26v
vigor i força ed. < ms. vigor, Eix1523
vigor i fortalesa < ll. fortitudo, Isac 21/10
vigor i fortalesa < ll. robur, ValMax 116/1.169; 131/1.189
força i vigor < ll. acies, DeModo A 127/586.29
força i vigor < ll. fortitudo, Excit 172/201
força i vigor < pr. vigor, Matfre 26
força i poder i vigor < ll. vigor, Psalt 3.17
força i vigor < ll. vires, Arra 965/159
forces i vigors < ll. vires, DeModo A 106/559.22
forces i vigor < ll. vires, ValMax 34/1.49; pl. 406/2.280
fortalesa i vigor < ll. firmitas, ValMax 141/1.204
virtut i vigor < ll. vis, Arra 954/130
vigorosament i estreta < ll. obstinate, ValMax 133/1.193
abrivadament i vigorosa (parlar) < ll. fortiter, ValMax 378/2.242
ardent i vigorós < ll. vehemens, ValMax 277/2.96
ardidament i vigorosa i amb gran coratge i ardiment < ll. armis fulcitus, Alex 6v
ferm i vigorós < ll. solidus, Brevil 205b/138.13
fortment i vigorosa (esvair) < ll. acrius, ValMax 252/2.56
fort i vigorós (home) < ll. fortis, Africa 1045/77
forts i vigorosos < ll. fortes, DeModo A 55/495.3
forts i vigorosos < ll. fortes, Provid 34/112
forts i vigoroses (persones) < ll. fortes, SeMed 2.1.159
fort i vigorós < ll. fortis, ValMax 273/2.91; fem. 132/1.191
fortment i vigorosa (combatre) < ll. forte, ValMax 183/1.260
fort i vigorós < ll. praevalens, ValMax 41/1.59
fort, vigorós i valerós < ll. strenuus, ValMax 97/1.142
fort i vigorós (lleó) < ll. violens, Africa 950/73
fort i vigorós (un jove) < ll. -, SeHer 44/15
robust i vigorós < ll. robustus, ValMax 282/2.104
robust i vigorós < ll. validus, ValMax 135/1.195
valent i vigorós (capità) < ll. acer, Africa 236/49
vijares i semblant < ll. sentire se, Psalt 3.17
donar vijares i semblant < ll. videre, Psalt 2.52
vil i abjecte i và < ll. -, Job 39.34
pecat vil i abominable < ll. stuprum, ValMax 273/2.91
vil i coart < ll. spernendus, ValMax 265/2.75
vil i de corrupció < ll. impudicus, Isac 72/33v
vil i dèbil < ll. vilis, Econ 1.191
vils i dejectes < ll. despecti, Kempis 1.18/832
vil i dejecte ed. < ms. pitjor, Eix1523 c.353
vils i dejectes < ll. sordes, Ludolf 2.39c32
vils i dejectes (paraules) ed. < ms. vils, Eix1523
vilment i dejecta ed. < ms. vilment, Eix1523 c.326
vil i deshonest < ll. ignominiosa, Miseria 2.24/211r17
vil i despecte < ll. vilescere, Ludolf 2.23a2
vils i immundes < ll. immundi, Isac 104/47v
vil i indigne < it. indegno, Mirall 1.94
vil i lleig < ll. sordidus, ValMax 452/2.347; fem. 139/1.201
[vilment o] lletjament < ll. turpiter, Regim 2.2.11/66v
vil i lleig < ll. vilis, Excit 37/54
vil i malvat < ll. nefarius, ValMax 364/2.222
vil i menyspreat < ll. contumeliosus, ValMax 459/2.358
vils i menyspreats < ll. vilescere, Arra 954/129
vil i menyspreat < ll. vilis, Africa 294/52
vil i menyspreada < ll. vilis, DeModo A 14/444.14d; pl. 48/487.11
vil i menyspreat < ll. vilissimus, Efrem 1.2/83d
vil i menyspreat < ll. vilis, SeMed 3.3.620

vil i mesquí < fr. (néent), Egipte 235/148.13
vil i mesquí < it. vile, Mirall 2.111
vil i miserable < ll. miser, Arra 961/148
vils i miserables < it. miserie, Medici 98/62
vils i profanes coses ed. < ms. viltats, Eix1523 c.348
vil i pudent < ll. foetidus, Isac 132/59v
vil i sutze < ll. foetidus, Isac 132/59v
vil i sutze < ll. sordidus, ValMax 136/1.196
vils i sútzees ed. < ms. vilanes (paraules), Bla1521
vils i de poc preu < it. vili, Mirall 2.107
vil i de poca valor < it. vile, Mirall 1.117
ahontadament i vil < ll. turpiter, Turpí 19/60.117
fembres àvols i vils < it. meretrici, Mirall 1.171
àvols i vils < it. pessimi, Mirall 2.142
baix i vil < it. vile, Mirall 1.52
baixes i vilíssimes < it. vilissime, Mirall 1.28
detestable i vil < ll. nefandissimus, Medit 1138
grossera i vil (cosa) < ll. grossa, Revel 4/9b
iniga, vil i desconeixent (fortuna) < ll. iniqua, ValMax 304/2.137
lletja i vil < ll. turpissima, Brevil 193d/47.20
lleigs o vils ms. / deshonests ed. < ll. turpes, Regim 2.2.13/67v
lleig [o vil] < ll. turpis, Regim 1.2.33/31
malvades i vils < ll. pravus, Isac 71v/33
maliciosa i vil (audàcia) < ll. execrabilis, ValMax 157/1.226
monstruós i vil < ll. monstrum, ValMax 469/2.373
rustical i vil < it. villano, Mirall 1.35
sotil i vil (vestit) < ll. corrupta, Verba 47/130a
pus sotil i pus vil < ll. vilior, Benet C 7/13
sotil o vil (cosa) < ll. vilis, Josefus 4.7/89b
sotils i vils < it. vilissimi, Mirall 1.76
sutze i vil < ll. obscoenus, Alfons 4.41/47
viles i aldees < ll. castella, Ludolf 2.21a24
viles, castells i ciutats < ll. urbes, ValMax 213/1.303
viles i ciutats < ll. civitates, Alex 136v
vila o mas < ll. villa, Pal.la 1.36.41.2
castells i viles < ll. castella, BíbBa Mt 14.15
ciutats i viles < it. città, Decam 549/562
ciutats, castells i viles < ll. civitates, Ludolf 2.37a9
ciutats i viles < ll. civitates, Secre B 46/3v
ciutats i viles < ll. munitiones, Econ 1.197
ciutats i viles < fr. viles, Polo 45.53/33, rep.
ciutats, castells i viles < ll. -, Ludolf 1.108a7
ahontadament i vilana < ll. cum contumelia, Dial 3.14/192.16
rústecs i vilans < it. villani, Mirall 2.20
rústec i vilà < ll. -, CiOfi 2.6/86
rústec o vilà < ll. -, ValMax 281/2.103
vilania i grossitut < it. villania, Mirall 1.38
vilania i honta < ll. contumelia, Efrem 1.2/83b
vilania o ruindat < it. villania, Fiore 21.6
hontes i vilanies < ll. prava, Legenda 2.14
injúries o vilanies < ll. improperia, Josefus 4.6/86b
vilatges o llocs forasters < ll. rustica tecta, ValMax 214/1.
calumniar i vilificar < it. calunniare, Mirall 1.132
viltat i malesa < pr. malvestat, Matfre 55
viltat i menyspreu < ll. vilitas, Arra 957/138
abominació i viltat < ll. vilitas, Psalt 3.63
avolesa (ed. aülea) i viltat < ll. prava, Excit 48/66
lletgesa i viltat < ll. turpitudo, Isac 106v/48v; pl. 33/16
lletgesa [o viltat] < ll. turpitudo, Regim 1.2.16/20v
malvestat o viltat < ll. turpitudo, Josefus 4.7/90d

sutzures i viltats < ll. immunditia, Miseria 1.19/183r13
viltenir i menysprear < ll. reputare pro nihilo, AlbCon 9/39
viltenir i menysprear < ll. vilipendere, Excit 75/94
menysprear i viltenir < ll. contemnere, Escacs 1.2/17
menysprear i viltenir < ll. despicere, AlbCon 25/56
menysprear i viltenir < ll. exprobrare, ValMax 280/2.102
menysprear i viltenir < ll. vilipendere, AlbCon 8/37
ésser deshonrat i viltengut < ll. reprobari, BíbBa Ll 9.22
deshonria i viltinença < ll. contumelia, Miseria 2.34/148c
agràs o vinagre < ll. acinaticium, Pal.la 1.6.9.12
vinclar i lligar < ll. (devincere), CiOfi 1.54/27v
conjuncta i vinclada < ll. adiuncta, CiOfi 3.35/140
vincle i llaç < ll. vinculum, Efrem 1.11/96a
vincles i llaços < ll. vinculi, ValMax 444/2.334
vincles o lligams < ll. vincula, Africa 212/48
vincle o lligam < ll. vinculum, Salms7 1004/42r12
vincle o lligam < ll. vinculum, ValMax 83/1.119; 174/1.249; 359/2.216; 461/361
vincle o lligament < ll. vincula, ValMax 82/1.117; pl. 252/2.58
lligam i vincle < ll. vinculum, Ludolf 2.27b6
lligams i vincles < ll. vincula, ParesA 128/68b1
unió i vincle < ll. vinculum, Excit 105/126
víncules i cadenes B / vincles A < ll. vincula, CiPar 28/4.40
víncules i cadenes B / vincles A < ll. vincula, CiPar 28/4.40
sarment o vinya < ll. vitis, Pal.la 1.6.10.15
viola o rosa < ll. mola, Pal.la 1.35.35.17
violari o usufruit < ll. violarium, FursV 4.244.4
usufruit, ço és violari < ll. usus fructus, FursV 4.140.4
violat, destroït o anihilat < ll. violare, CiPar A 25/3.102
violades i forçades (dones) < ll. oppressae, SeHer 477/31v
violència o contrast < ll. vis, Josefus 3.1/52b
violència i força < ll. violentia, Isac 56v/26v
violència [o força] < ll. violentia, Regim 1.1.10/7
sense violència o greuge < ll. inviolatus, ValMax 304/2.136
violència i injúria < ll. violentia, Josefus 5.3/104a
esforç i violència < ll. vis, Ludolf 1.138a13
força o violència < ll. impetus, Josefus 7.4/151c
força i violència < ll. violentia, Cateri 158/85v
força i violència < ll. violentia, Isac 74v/34v
força i violència < ll. violente, SeMed 3.3.605
violent [o forçat] < ll. violentus, Regim 1.2.13/17v
violent [i forcívol] < ll. violentus, Regim Pròl./1; 1.10/7
violents i forts < ll. violenti, Ludolf 2.34b8
fort i violent < ll. violens, MorAri 16
no-corrumpció i virginitat < ll. incorruptio, Ruff 30.18
virilment i esforçada < ll. viriliter, Cateri 165/90v
molt virilment i fort < ll. dure, Vita 38/218
virtuós, alt i generós < ll. -, SeMed 2.1.177 add.
virtuós i atemprat < ll. frugalis, ValMax 423/2.305
virtuosos i casts < ll. casti, Isac 104/47v
virtuosament i fort (combatre) < ll. fortissime, ValMax 91/1.130
virtuós i lloable < ll. praeclarus, ValMax 191/1.272
virtuós i noble < ll. nobilis, CiPar A 41/5.150
baronívolment i virtuosament < ll. viriliter, Jeroni E31/27b30
bé i virtuosament < ll. bene, ValMax 181/1.259
bona i virtuosa cosa és < ll. bonum est, Mores 36
bo i virtuós < ll. probus, Econ 2.4
bons i virtuosos < ll. virtuosi, Ludolf 2.22b12
constant i virtuós < ll. constans, ValMax 144/1.208
egual i virtuoso ànimo < ll. aequo animo, Econ 2.265
entegre i virtuós (ciutadà) < ll. integer, ValMax 446/2.338

entegre, savi i virtuós < ll. integer, ValMax 147/1.212
excel.lent i virtuosa (família) < ll. clarissima, ValMax 130/1.189
excel.lent i virtuós < ll. illustris, ValMax 138/1.199
excel.lents i virtuoses (arts) < ll. praeclares, ValMax 445/2.336
excel.lent i virtuós < ll. robustus, ValMax 223/2.13
fort i virtuós < ll. fortis, Provid 10/94
fortment i virtuosa < ll. fortiter, Provid 44/118
generosos i virtuosos (homes) < ll. clares, ValMax 291/2.118
grans... generosos i virtuosos (homes) < ll. clarissimi, ValMax 312/2.15
grans i virtuosos (homes) < ll. magni, ValMax 267/2.78
honest i virtuós < ll. honestus, Provid 26/106
justa i virtuosa < it. virtuosa, Mirall 2.127
lloable i virtuós < ll. laudabilis, ValMax 221/2.10
noble i virtuós < ll. nobilis, ValMax 138/1.199; adv. 295/2.123
noble i virtuós < ll. strenuus, Troya 113/148
sant i virtuós (home) < ll. sanctus, Ruff 8.3
virtut i eficàcia < ll. efficacia, Ludolf 1.71c34
virtut i eficàcia (de la confessió) < ll. virtus, Ludolf 1.77b30
de gran virtut i eficàcia < ll. virtuosus, Ludolf 1.141a4
virtut i força < ll. vis, CiOfi 2.40/99v, rep.
virtut i força < ll. vires, Isac 124/56
virtut i força < ll. vires, Pal.la 4.13.135.27
virtut [o força] < ll. vis, Regim 2.1.16/56
virtuts i forces < ll. vires, ValMax 86/1.123
virtuts i força < ll. virtus, Efrem 2.2/99a
virtut i força < ll. virtus, Verba 66/134b
virtut o poder < ll. virtus, Josefus 1.28/26b
virtut, poder i força < ll. vis, Ludolf 2.85b15
virtut i potència < ll. vis, Salms 79.18
virtuts i senyals < ll. virtutes, BíbBa Mt 11.21
de gran virtut i valor < ll. fortis, Alex 12v
virtut i vigor < ll. vis, Arra 954/130
bonesa i virtuts < ll. virtus, ValMax 168/1.242
amb esforç i virtut < ll. viriliter, Alex 33r
força i virtut < it. forze, Decam 83/85
força i virtut < ll. fortitudo, Excit 15/29
força i virtut < ll. fortitudo, Isac 79v/37
força i virtut < ll. fortitudo, Josefus 11.4/243d
força i virtut < ll. munus, Comloq 1.2.2/18138
forces i virtuts < it. valeroso, Decam 251/253
[força o] virtut < ll. vis, Regim 1.1.12/8v
força i virtut < ll. vires, Secre A 76/18v
força i virtut < ll. virtus, Alex 183v
força i virtut (per a batallar) < ll. virtus, Troya 122/161
valentia i virtut < ll. virtus, ValMax 270/2.84
viscut : veg. viure
visiblement i solitària < ll. visibiliter, Isac 20/10
obert i clar i visible < ll. visibilis, Excit 22/37
visió o vista < ll. visus, DeModo B 155
vanitats i visions de la nit < ll. visio, Job 20.8
cercar i visitar (corts) < it. cercare, Mirall 1.139
vist : veg. veure
vista i esguardament < ll. aspectus, Ruff 8.24
vista i esguardament < ll. intuitus, Efrem 1.10/94c
contemplació i vista < ll. contemplatio, Ludolf 1.19d36
esguart o vista < ll. aspectus, ValMax 193/1.274
visió o vista < ll. visus, DeModo B 155
ésser cec i perdre la vista < ll. caecitas, Provid 34/111
viandes o vitualles < ll. cibus, Alex 160r
viandes i vitualles < ll. -, Alex 124r

ignominiós o vituperable < ll. ignominia, ValMax 459/2.359
lleig i vituperable < ll. turpiter, ValMax 273/2.91
vituperacions i crits < ll. vociferationes, Troya 126/166
vituperadores o reprehenadores ms. < ll. vituperabiles, Regim 1.4.1/39v
avilar i vituperar i deshonrar i menysprear < ll. reprobare, BfbBa Ll 17.25
excantar i vituperar < it. vituperare, Decam 185/187
vituperada o menyspreada / vituperable < ll. vituperabiles, Regim 1.2.24/25
ésser deshonrats i vituperats < ll. ignominia affici, Provid 14/98
difamat i vituperat < ll. -, ValMax 446/2.338
vituperi i deshonor < ll. dedecus, Jugur 14/8r8
vituperis i escarns < ll. illusiones, Psalt 2.62
vituperi i repreniment < ll. vesania, Jeroni E9/5d31
blasme i vituperi B / vituperi P < ll. -, AlbCon 121
escarns i vituperis < ll. contumelia, Excit 20/34
escarns i vituperis < it. derisione, Mirall 1.47
escarns i vituperis < ll. ludibrium, ValMax 279/2.100
hontes i vituperis < ll. convicia, Verba 85/137b
injúries i vituperis < ll. contumeliae, Cateri 144/77v
injúries, greuges i vituperis < ll. -, Alex 106v
múrries i vituperis < ll. discrimina, Jeroni C5/73a3
oprobis i vergonyes i vituperis < ll. opprobria... convicia, Vita 78/299
oprobris i vituperis < ll. -, Ludolf 2.41b34
blasme i vituperi B / vituperi P < ll. -, AlbCon 121
cosa vituperosa i mala / vituperable ed. < ll. vituperabilis, Regim1.2.27/27
deshonesta i vituperosa < ll. inhonesta, Africa 359/56
detestables i vituperoses < ll. detestanda, Troya 32/45
ignominiós o vituperós < ll. ignominiosus, ValMax 86/1.123
injuriosament i vituperosa < ll. iniuriose, ValMax 99/1.144
lleig, vituperós i vergonyós < ll. deformis, ValMax 265/2.75
minve i vituperós < ll. sordidus, ValMax 467/2.370
vergonyós i molt vituperós < ll. contumeliosus, ValMax 363/2.221
viu i sà < ll. illaesus, Dial 3.18/214.22
vius i sans < ll. incolumis, SeThy 1025/83v
bo i viu < ll. vivus, StHon 371/35
sà i viu < ll. incolumis, Dial 3.16/208.14
sà i viu < ll. incolumis, ValMax 229/2.21
vivificar o tornar vius < ll. vivificare, Efrem 1.8/90b
llaüt o viula < ll. viella, Dieta 39/33v
viure i conversar < ll. conversari, Isac 60v/28v
vivificar i fer viure < pr. vivificar, Matfre 49
viscut o passat (per una estretura) < ll. pertransire, Spec A 3/118.39
perdurable i vivable (memòria) < ll. vivax, Troya 3/5
nodriment i viver < ll. fomes, Cel.la A 248/26
vivificar i reviscolar < ll. vivificare, Jeroni E36/32c22
vivificar i fer viure < pr. vivificar, Matfre 49
vivificar o tornar vius < ll. vivificare, Efrem 1.8/90b
vivificats i sustentats < ll. vegetari, Cateri 170/93v
must, vi i pruent < ll. merum, Provid 20/103
vocables o mots < ll. vocabula, Josefus 11.4/243b
verbal o vocal < ll. verbalis, Cateri 138/73v
vocar o apellar < it. chiamare, Mirall 1.73
rodar i vogirar < ll. circumire, Alex 8v
van i volen (els dies) < ll. volant, Valter 1.39/19.21
saltar i volar < ll. volitare, ValMax 427/2.309
volent i entenent < ll. in intellectu, Salms 135.5
volenter : cf. volunterós
volenterosament i acordada < ll. sponte, Isac 34v/17
volenterosament i franca < ll. ultro missum, ValMax 90/1.128
volenterosament i de grat < pr. de grat, Matfre 71v
volenterosament i de bon grat < ll. libenter, DeModo B 22

volenterosament i de grat < ll. voluntarie, Isac 6v/8
volenter (ed. volunter) i de bona ment < fr. debonairement, Gral 84/86
aparellat i volenterós < ll. paratus, Troya 68/97
apetitiva, voluntària [o volenterosa] < ll. appetitiva, Regim 1.2.1/9v, rep.
francament i volenterosa < ll. suo libens, SeThy 367/67v
amb son grat i volenterós < ll. sponte, Efrem 1.4/85b
voler o arbitre < ll. arbitrium, Benet C 5/9v
voler i atalantament (d'amor) < ll. affectus, Amor 146.14
voler i entenció < ll. mens, Alex 148r
voler o intenció < it. volere, Fiore 8.63
de son pla voler i franca llibertat < ll. sponte, Alex 183v
voler i propòsit < it. animo, Decam 589/602
de bon cor i de bon voler < ll. de cordibus, BíbBa Mt 18.35
cor i voler < ll. cor, Salms 50.12
desigs i volers < ll. vota, SeMed 4.3.812
per mon grat i voler < ll. -, SeThe -/102
mercè i voler < fr. merci, Chart 454
plaer i voler < ll. vota, Troya 99/127
voler i amar ed. < ms. amar, Bla1521
voler i amar < esp. querer, VallCàr 81.16/00.20
voler i cobejar < ll. concupiri, ValMax 199/1.285
voler i demanar < fr. demander, Sidrac 10v/4.29
voler i demanar < ll. postulare, Ludolf 1.122d4
voler i demanar < ll. quaerere, Benet C Pròl./3v
voler i desirar < ll. desiderare, Dial 2.32/152.24
voler i desitjar < ll. desiderare, ParesM 58/63d10
voler i desitjar < fr. desirer, Tresor B 2.28.2
voler i desitjar < ll. optare, Escacs 2.6/68
voler i desitjar < ll. velle, CiOfi 2.10/87v
voler i desitjar < ll. volere, Benet C Pròl./4v
voler i desitjar < ll. -, Mirall 1.11
voler i estudiar < fr. estudier, Chart 714
voler i manar < ll. iubere, Psalt 3.88
voler i manar < ll. volere, CiPar A 31/4.92
voler i ordenar < it. volere, Decam 542/556
vull i em plau < ll. volo, Excit 14/28
voler i presumir < ll. praesumere, Isac 24v/12
cercar i voler < ll. desiderare, DeModo A 27/459.12
desitjar i voler < ll. affectere, Troya 20/28
desitjar i voler < it. volere, Mirall 2.113
desitjar i voler < ll. voluntas, Benet 7/11v
entendre i voler < it. intendere, Decam 554/566
establir i voler < ll. statuere, FursV 4.150.15
manar i voler < ll. iubere, CiPar A 31/4.94
manar i voler < ll. praecipere, Verba 24/119d
querer i voler < fr. aimer, Chart 563
requerer i voler < it. richiedere, Mirall 2.140
requerir i voler (ed. voldre) < fr. requerir, Sidrac 44/119.29
sentenciar i declarar i voler < ll. iudicare, Alex 68v
encercar i voler haver < ll. quaerere, DeModo B 162
enquerir i voler haver < ll. quaerere, Troya 20/27
ésser indignat [o voler mal a] < ll. indignari, Regim 1.2.16/20v
vedar i prohibir i no voler < ll. vetere, DeModo B 165
volgut i desitjat < ll. praeoptare, Comloq 1.3.18/45b11
volgut [o desitjat] < ll. volitum, Regim 1.3.2/33
volguda o poscuda (cosa) < ll. proposuit, CiPar A 2/Pròl.23
volp o guineu < it. volpe, Besti A 61/129.4
volps o guineus < it. bestie, Mirall 1.116
volps o guineus < ll. vulpes, Dragma 119/44
volps o guineus < ll. vulpis, Pal.la 1.28.27.21

volps o raboses < ll. vulpes, Jeroni E17/13d2
guineus o volps < ll. vulpes, Comloq 1.10.5/82a23
pusil.lanimitat i volpallea de coratge < ll. pusillanimitas, Troya 60/86
voltes i giraments < ll. flexus, SeHer 683/34
cuberta [o volta] < ll. testudo, Regim 3.3.19/125v
moltes voltes o sovín A / sovín B < ll. saepe, CiPar 27/4.4
voluble i instable < ll. volubilis, Africa 334/54
voluble, mutable i transitori < ll. volubilitas, Ludolf 1.32d28
escriptures i volums < ll. volumina, ParesA 160/93a22
voluntàri, voluntariós : cf. volenterós
voluntàriament i de bon grat < ll. (spondere), Alex 91v
per elecció i voluntàriament < ll. ex electione, Regim 1.2.14/18v
afectuosos o voluntariosos ms. / afectats ed. < ll. affecti, Regim 1.2.29/28v
voluntat i albitre < ll. arbitrium, Isac 116/53
voluntat i amor < it. ardire, Decam 288/292
voluntat (ed. volentat) i apetit < ll. -, Econ 2.152
amb voluntat i consentiment del poble < ll. scita plebis, ValMax 368/2.228
voluntats o desigs < ll. voluntates, Benet B Pròl./29.15
voluntat i desig de luxúria < ll. voluptas, Paul 3/314.30
voluntats i desigs < ll. voluptates, Ruff 1.338
voluntat, enteniment i propòsit < ll. propositum, DeCura A 243
voluntat i esperit < ll. spiritus, Salms 50.12
voluntat o estudi < ll. studium, Josefus 6.5/123c
voluntat i intenció < ll. voluntas, Josefus 5.1/101c
voluntat i pensa < ll. cor, Salms 37.11
afecció o voluntat < ll. affectus, Salms7 988/24r5
albir i voluntat < ll. arbitrium, ParesA 136/75c2
amor i voluntat < it. amore, Decam 400/412
ànima i voluntat < ll. spiritus, Salms 50.19
de bon ànimo i de bona voluntat < ll. libenter, Cateri 120/62
animositat, ço és mala voluntat (ms. volentat) < ll. animositas, DeModo B 32
apetiment o voluntat ms. / appetit ed. < ll. appetitus, Regim 1.1.3/3
[apetiment o] voluntat < ll. appetitus, Regim 1.2.6/13
apetit [o voluntat] < ll. appetitus, Regim 1.2.1/9v
apetit i voluntat < it. -, Decam 58
arbitre i voluntat < ll. arbitrium, Troya 29/41
[benvoluntariós] de bona voluntat < ll. benevolus, Regim 1.1.3/2v
consentiment i voluntat delliberada < ll. consensus, Ludolf 2.9a7
delit i voluntat de luxúria < ll. libido, Paul 3/314.34
desig i voluntat < ll. libet, SeThy 955/82v
desigs i voluntats < ll. voluntates, Benet C 7/11v
desig i voluntat < ll. voluntas, Isac 47/22v
desig fals i voluntat falsa de luxúria < ll. voluptas, Ruff 1.389
desig i voluntat < ll. vota, SeThy 1076/86
desitjar i haver voluntat < ll. gestire, Efrem 1.1/82b
discreció [o voluntat] < ll. arbitrium, Regim 3.2.20/105
enteniment i voluntat < it. animo, Decam 391/403
de grat o de voluntat < ll. gratis, FursV 2.243.6
de bon grat i de pròpria voluntat < it. per propria volontà, Decam
llicència i voluntat < ll. licentia, Troya 27/38
de llicència i voluntat < ll. permittere, ValMax 66/1.94
manament o voluntat < ll. iussio, Benet D 31/35v
odi i mala voluntat < ll. odium, Efrem 1.5/86a
plaer i voluntat < it. piacere, Decam 489/494
testament o darrera voluntat < ll. ultima voluntas, FursV 4.43.7
ira, odi, rancor i mala voluntat < ll. inimicitia, Alex 71r
volunter, volunterosament : veg. volenter, volenterosament
voluptats i concupiscències < ll. voluptates, Ludolf 2.2b24
voluptats i cupiditats < ll. -, CiPar A 41/5.165
voluptats i delectacions < ll. voluptates, Ludolf 2.32d27

voluptat o delit < ll. voluptas, Salms7 1000/36v25
voluptats o delits carnals < ll. voluptas, Salms7 1019/58v20
voluptat o delit desordenat < ll. voluptas, Salms7 1033/74v1
voluptat i libídine < ll. libido, CiPar A 6/1.20
voluptats i vanes pompes < ll. voluptates, Ludolf 1.117b34
concupiscència i voluptat < ll. concupiscens, CiPar A 49/6.123
delits i voluptats humanals < esp. vicios mundanales, VallRev 48v30/85.28
libídine o voluptat A / libídine o carnalitat B < ll. libido, CiPar 21/3.46
voluptuós [o desitjós] < ll. voluptuosus, Regim 1.1.4/3
volva i cendre < ll. cinis, Miseria 1.2/129d
centilla o volva de foc < it. favilla, Medici 15/9
vomejar o gitar < ll. evomare, DeModo B 86, rep.
vomitar i gitar lo menjar defora < ll. evomere, Secre A 73/17
vores o extremitats < ll. extrema, Pal.la 1.6.8.16
riberes i vores (d'un riu) < ll. ripae, Alex 124r
vots i pregàries < ll. vota, Salms7 1074/119r23
vot o promissió < ll. votus, Isac 27v/13
vots i promissions < ll. vota, Troya 55/79
vot i ferm propòsit < ll. votum, Ludolf 1.20a10
vots i veus del poble < ll. suffragia, Brevil 193d/49.4
votar i prometre < ll. vovere, DeModo B 147, rep.
buidar i votar < it. votare, Mirall 1.139
octava o vuitén (ms. huytén) dia < ll. octava, Salms7 981/18r18, rep.
vulgar i comú < ll. vulgaris, ValMax 458/2.357
no vulgar ni comuna, ans especial < ll. non vulgaris, ValMax 419/2.298
llengua vulgar i materna < ll. -, CiPar A Ded.171
vulgar i popular < ll. popularis, CiPar A/B 2/Pròl.14
vulgar i popular < ll. vulgus, CiPar A 2/Pròl.17; 8/1.41
populars [o vulgars] < ll. vulgares, Regim 1.4.6/43v
lo vulgo i popular < ll. -, CiPar A Ded.91

X

xafar i perdre < ll. tradere, Job 16.12
xafar i trastornar < ll. conterere, Job 34.24
xàvega o bolig < ll. sagena, BíbBa Mt 13.47
pocs i xics < ll. parvi, Kempis 1.25/1568
corona o xipellet (ms. xepellet) < ll. sertus, Dieta 57v/56v
diadema o corona o xipellet de drap d'aur < ll. diadema, Brevil 198a/75.12
xiquesa o poquesa < ll. parvitas, Alex 71v
siular i xufar < ll. sibilare, Job 27.28
mamar i xupar < ll. sugere, Job 20.16

Z

zel i afecció < ll. zelus (ed. scelus), DeModo A 54/493.27
zel i amor < ll. zelus, Isac 58v/27v
zel d'amor < ll. zelus, Isac 66v/31
zel i amor < ll. zelus, Ludolf 2.61d19
zel i amor indiscreta < ll. zelus, Ludolf 1.100a31
zel o amor < it. zelo, Mirall 1.61
zel i desig < ll. zelotes, Isac 53/25v
zel i desig < ll. zelus, Isac 36v/17v
zel i força < ll. zelus, Isac 81/37v
desig i zel < ll. zelus, Isac 82v/38v
zeladors i guardadors < ll. zelatores, Escacs 2.4/60
zelar i ésser engelosit < ll. zelare, Salms7 1032/73v8
zelosos [o gelosos] < ll. zelotypi, Regim 2.1.22/59
zitzània o niella < ll. zizana, Salms7 1001/38v14, rep. pecat i zitzània < ll. cizania, Excit 45/63

3. ÍNDEX DE MOTS TRADUÏTS

a) Espanyol
b) Francès
c) Italià
d) Llengua d'oc
e) Llatí

[a] **Espanyol**

acuciar : promovent
apetitos : apetits
bramidos : brogit
bravo : brau
callejones : carreres
castigo : càstig
cessar : fi
clara : lluminosa
corte : cort
crear : fer
descanso : repós
desnudos : despullats
despreciamiento : menyspreu
diversas : diverses, moltes
dolor : dolor
encenado : ensutziat
engaños : enganys
escarpías : ganchos
escodriñar : cercar
espanto : espant
faltar : fallir
fuerça : força
gastado : despès
hechizos : fetilles
hinchar : fartar
imperar : senyorejar
inciertas : transitòries
libro : llibre
loores : llaors
lumbre : llum
llanto : plant
llorar : plorant
malicia : malícia
mantenimiento : manteniment
menosprecio : desestima
misericordioso : misericordiós
mortal : mortal
mucho : molt
parar mientes : considerar
patentes : patents
pena : dolorós
perdón : vénia
pieles : pells
pontificado : bisbe
postrimera : darrera, últimes
príncipes : prínceps
prelados : prelats
presumir : estimar
privado : privat
querer : voler
quitar : extirpar, llevar
revuelta : revolta
rica : preu
saber : sé
sacerdotes : capellans
sañoso : felló
sobrar : avançar
sostener : recolçar
tormento : doloroses, suplici, turments
valor : valor
ver : conèixer, mirant
vicios : delits
vida : ésser

[b] **Francès**

émerveiller : esbalair
abatre : abatre
acoler : besar
acquérir : conquistar
aimer : querer
allegié : sà
amesureement : suau
apetitier : aminvar
ardre : cremar
art : art
avisé : avisat
baer : entendre
beau : bell
besogne : batalla
bien : bé
boillir : bullir
bornes : senyals
borse : sac
braier : cridar
certifier : cert
cete : cetí, peix
chacier en exil : bandejar
chamberiere : sirventa
changier : canviar
clair : bell, clara
clamer : clams
colés : colres
conjuraison : gabella
conte : compte
contens : raó
costume : costuma
courant : prest
courouçable : feiner
couroucer : agreujar, enfellonir, irat
courroux : tristor
cultiver : colre
depiecer : departir
debonnaire : assuaujats, volenter
decevoir : engany
decheoir : fallir, decaure
defaire : desfer
deliz : delit
demander : voler
desconfis : desconfits
desdaing : desdeny
desirer : esperar, voler
desloyal : deslleial
desmouvoir : moure's
destraint : guàrdia
detourner : blasmar
deviser : devisar
dignité : estament
dits : dits
diverse : moltes
dolent : irat, pensós
droiture : juí
dueil : dol
dulens : felló
durté : treball
duz : duc
emplir : omplir
enfant : jove
enseigner : ajudar
entente : seny
envoyer : enviar
eschever : esquivar
estable : estable
establir : ordenar
estre : ésser
estudier : voler
faillance : mermença
fait : fet, format
fermer : fermar
feste : solaç
feu : foc
feuilles : rames
fierté : feresa
finer : finar
foible : feble
forfait : errada
forme : forma
forts : maravelloses
fortune : sort
fouler : afliccionar
franc : franc
fruit : fruit
fuir : fugir
gallop : trotant
garder : guiar
garentir : guardar
gastee : gastada
gementer : cridar
glaive : glavi
grace : gràcies, honor, llaors
grans : gran
guerredon : dons
haire : gonella
hardiment : ardiment
hebergier : albergar
huer : cridar
humble : humil
isniaus : isnell
joie : goig, plers

joyeux : delitós
laide : lleig, sutza
larmes : dols
laron : cosaris
las : ujat
lens : feixuc
liés : alegre, conhortar
lumieres : llums
maintenir : menar
mal : mal
martyre : dolor
meffaire : malfer
memoire : memòria
menez : menats
merci : mercè
merveilleuse : gran
mescheance : misèria
mescréant : renegada
meslee : brega, mescla
meurs : mores
misericorde : mercè
mors : matar
nefs : navilis
navrer : batre
noise : brega, brogit
occire : occir
ordenement : ordenament
oter : llunyar
outrage : ultratge
parmanable : ferm
paroiletés : egualtat
parole : mots, proverbi
partie : lloc
penser : pensament
persecution : persecució
pissat : pixat
plaisant : deports
plorant : plorant
plus : plus
poine : pena
poise : mal
noient, por noient : debades
pot : capces
poudre : pòlvora
prest : prest
prisables : lloable
province : terra
quidier : cuidar
ramentevoir : recordar
reconnoistre : otorgar
requerir : demanar, pregària, requerir
reverence : reverència
rire : riure
rompre : rompre, tallar
sain : sà
sanees : sanades
sarrasins : moro
savoir : poder
savourer : assaborir
senescal : senescal
senez : savi
sens : seny
sentences : paraules
sentiers : sender, via
servaige : servei
sorcis : celles
soufrir : sostenir
soupirer : sospirar
soutenance : ajuda
temps : temps
toaille : tovalles
tortins : brandons
trainer : rossegar
traire : aproïsmar
traitres : traïdor
truevement : invenció
triste : trist
tyrans : mal senyor
us : usos
vain : llas
viande : carn
vierge : pur
viles : ciutats

[c] Italià

abbandonare : abandonar
abbiezione : abjecció
abitati : habitades
abominevole : detestable, malvat
accattare : recaptar
accecare : abcegar, encegat, obcegar
accendere : animar, encendre, escalfar
accidia : accídia
accoglienza : festa
acconcio : afable, dispost, hàbil
accusato : increpat
acerba : acerba, agra, aspra
adattarsi : adaptar-se
adocchiare : moure
adorato : adorat
adulazione : adulació
adultera : adúltera
affaticarsi : fatigat, treballar
affermare : afermar, rassegurar
affetto : afecte
affliggersi : afligint-se, tribulat
aggirarsi : tornar
aggravare : agravar
agiato : airosament, basts, opulent, rics
albergare : hostal, recollir
allegre : alegre, content, plaer, plasent
altierezza : supèrbia
amaro : amar, amargós
ambizione : ambiciós
amico : amic
ammaestramento : doctrina
ammaestrare : acostumar, dextre, reprendre
ammollare : ablanir, atendrir, entendrir
ammonescere : avisar, instruir
amore : amor
angoscia : angústia, angoixa
animo : ànima, ardiment, enteniment, voler
annullare : apagar
apertamente : clarament, obertament
apoggiarsi : apitrar-se
apparecchiato : apparellat, prest
appetito : apetbf
appoggiarsi : acostar-se, decantar
aprire : obrir, squinçar
ardire : ardiment, gosar, voluntat
arte : art
artefice : menestral
ascondersi : amagar-se, celar
asprezze : mals
assai : moltes
assediare : prendre
assentire : refusar
assomigliare : acomparar
assorti : elevats
assottigliarsi : aprimar-se
astuto : escalent
attediare : enutjar
attendere : atent
atti : ventures
atto : hàbil, apte
azzuffati : batut
baciare : abraçar
baldanza : audàcia, vagarós
balie : dides
ballare : ballar
bandere : notificar
bando : pena
bara : tomba
barattiere : barater
bassezza : baixesa
bastone : ceptre
battitura : castigació
beato : benauirat, perfet
beffa : burla, escarn
bella : bella, gentil, plasent
bene : bé
benedicere : beneir
benignità : benignitat
benivolenza : benevolença, graciós
berlingare : rellar
bestemmiare : blasfemar, jurar
bestia : afaram, volps
biasimare : blasmar
bisogno : convenir, necessitat, ops
bogno : buc
breve : curt
briga : afany, brega, treball
bruttura : sutzedat
bugie : falsies
buoni : bons
busse : bufets
cacciare : gitar, llançar
cagione : causa, ocasió, raó
caldo : ardent, calt
calunniare : calumniar
campo : camp
cancellare : delleixar
capo : cap
capoletti : pavellons
capoversi : capversos
cappuccio : ala
carapignare : fregar

carezze : festa
carico : feix
caro : car
casa : casa
cascare : ferir
castella del legname : cadafalls
castigato : castigat
cautamente : cautelosament
cavalcare : enfrenar
cecino : cens
ceco : cec, orbetat
cercare : cercar
chiamare : cridar, reprendre, vocar
chiaro : clar
chiedere : cridar
chinato : inclinat
chiuso : clos
cibo : vida
citara : cítara
città : ciutats
cizania : pecat
cocente : altes
cogliere : cercar
collocata : posada
colpa : colpa
commendare : soltar
commendazione : comendació
committere : cometre
compagnia : congregació
compagno : amic
compassione : pietat
compiuta : complida
complessioni : compleccions
comunicare : comunicar
concipersi : concebir-se
condigno : condigne
condurre : introduir
confessar : confessar, dir
confire : esquinçar
confortare : animare
confusione : confusió
congiungere : acostar, ajustar, conjunt
congregazione : estaments
conoscere : conèixer, entendre, saber, veure
considerare : assajar
consiglio : consell
consolazione : consolació, consuetut, delit
consorto : consort
consumare : consumar, despendre, gastar
contendere : contenció, contendre, pledegar
contento : alegre, content
contradizione : reteniment
convenirsi : convinent
conversare : conversar
conviti : convits
coprire : cobrir
coronati : coronats
correggere : castigar, corregir
corrente : corrent
corrumpere : gastar-se
corte : cort
cortesia : bondat
costringere : tenir
cura : cura
dare : donar
debilitare : afeblir
debito : deute
debole : dèbil, flac
decevole : desconvenint
defesa : raó
delectevole : plaent
deliberazione : concòrdia
derisione : dirisió, escarn
desdegnarsi : desdenyar
desiderio : apetir, apetit, set
detrattore : detractador
detti : sentències
dicere : descobrir
difendere : defendre
difettuoso : defalliments, defectuós
differenza : distincció
difficile : difícil
diffinire : discutir
diffusamente : difusament
diletto : delit
dimande : inquisicions
dimostrare : mostrar
dire : dir
dire male : increpar
dirittamente : dretament
disciplina : disciplina
disciticchiare : deslligar
disfatto : destroït
disordinamento : desordinació
disordinato : incaut, vana
dispetto : despit, menyspreu
dispiacere : desplaure, enuig, estima
disposti : inclinats
dispregio : desplaer, odi
dissensato : insensat
distinguere : dividir, distinctes
distrettamente : estretament
distrutti : dissipades
divisione : distinccions, divís
doble : dobles
dolce : blanes, dolç
dolcezza : dolçor, plaers
dolersi : dol, entrenyorar-se, plorar
dolorosi : dolorosos
dolose : doloses

domandare : demanar
domestico : amat
donna : dona
donzelli : escuders
drizzare : dreçar
dubioso : dubtós
dura : aspra, dura
durezza : dolència
eccedere : passar
eccetto : exempt, privat
efficacia : eficàcia
eliggere : elegir, triar
elmo : elm
eradicatore : desraigador
esaltati : honrats
esaminare : examinar, request
esento : exempt
esilio : bandejament
espandere : escampar
esperto : espert
esponere : expondre
esterminare : exterminar
estirpare : extirpar
evangelista : apòstol
fabbricare : fabricar
fabbro : ferrer
facere : tenir
fallace : falsari
fallo : malvestat
fame : fam
famigliare : familiar, servidor
famiglie : famílies
fante : fadrí, infant
fasciare : embenats, faixar
fatica : ànsia, càrrec, mal
favilla : centilla
favole : fàbules
feccia : feça
fede : fe
ferite : colps
ferma : solda
festa : festa
festuca : festuca
fetido : pudent
fiero : fer
figura : espècia
fiume : riu
forate : esteses
fornire : fornir
forti : robusts
fortuna : cas
forze : força
frangere : rompre
fretta : cuita, sobtosament
fronte : front
fuggire : esquivar, fugir, rebutjar
funi : sogues
gentile : bell, gentil
gettare : enderrocar, gitar
giocondità : jocunditat
giogo : somada
giorno : jorn
giovare : valer
gittarse : llançar-se
giudizio : judici
giungere : afegir, atènyer
giurare : dir
gloria : glòria, honor
godere : alegrar-se, donar-se plaer, gaudir
governare : guardar
gradi : escalons, graus
gragnuola : calamarça
grande : gran, infinides
grato : grata
grave : carregats, feixuc, gravosa, greu
gravezza : gravitat
grazia : gràcia, pau
grazioso : dolçament, plasent
gridare : cridar, gridar
guadagnare : rapir, recaptar
guadagno : guany
guardare : considerar, guardar-se
guardia : talaiar-se
guardingamente : suaument
guastare : gastar, sentir
guerriero : guerrer
guidare : manat, regir
gustare : gustar
honore : honor
idioti : grossers, idiota
illecito : il.lícit
immaginazione : imaginació
immensa : immensurable
impaniare : enllaçar
imparare : estudiar
impaziente : impacient
impazzare : enfadir
impedimento : empediment
impedire : destorbar, embargar, empatxat, vedar
impii : impiadosos
impugnative : impingatives
incauto : incautament, vans
incendere : consumar
incendiario : encenedor
incitare : incitar
indebolito : afeblit, debilitat
indegno : indignar, vil
indigenza : indigència
indiscretamente : indiscretament

indurre : induir, informar, instigar
infermare : endebilir, malalt
infermità : infermitat
ingannare : enganyar
ingegnoso : enginy, maliciós
ingentilire : estat
inghiottire : deglotir
ingiurie : enuigs, injúries
ingiustamente : deceptòriament
ingratitudine : ingratitut
ingrato : ingrat
inimicizia : desamistat
inimico : inic
innocente : innocent
inquieti : inquiets
insalvaticare : erm
insanguinata : sangonosa
insegnare : ensenyar
insultare : insultar
intendere : entendre, mirar
interfezione : interfecció
interito : caiguda
inusitato : inusitada
inutile : inútil
investigare : investigar
invidiosi : arguïdors
inviluppato : enlassat, involvat
involare : emblar, robar
involtarsi : envolupar-se
irato : irat
ire : circuir, muntar
irrimediabile : irremediable
isconci : cauteloses
istagno : estany
istanzia : sol.licitació
isvigorire : tolre
laccioli : llaços
lagrimare : plorar
laide : lletges
lamentare : llamentar, plants
larghezza : amplitut, amplament
largo : llarg
lasciare : absoldre
lascivo : dolent
laudevoli : lloables
lavare : llavar
lavorare : treballar
lavoratore : missatge
lecito : lícita
legare : lligar
legge : llei
leggermente : fàcilment, lleugerament
leggiadri : plasents
lento : gint, plans
letale : mortal
letterato : escient
liberati : enfranquits, delliurats, delliure, escàpol
libero : franc, quiti, solta
licenziare : llicenciar
lietamente : alegre
lieve : fàcil, petita
liquefare : moll, regalada
litigare : litigar
lordo : sullat
lubrico : llis
lucida : lluent
luogo : lloc
lusingare : afalagar, pregar
lussuria : desordenació
macerare : amerat, macerar
macolato : maculat
maestro : escient
maggiore : major
magnifico : meravellós
maledetta : malvada
maledire : maleir
maledizione : flestomia
maligno : foll
malinconia : afligit, ira, pensiu, tedi
malitiosa : maliciosa
malizia : injúries
maltrattato : adolorat
mancamento : perdre
manifestare : manifestar
mansueto : mansuet
masserizie : tasses
medicamento : medicament, purga
medicare : metjar
memoria : memòria
menare : menar
mendati : esmenats
mercare : mercar
mercatanti : mercaders
mercenario : mercenari
meretrice : àvols fembres, bagassejar
meritare : guanyar, mèrbf
mettere : metre
milensaggine : innocència
ministri : ministres
mischia : mescla
miseria : dolents, inòpia, misèries, vils
modo : guisa, maneres, partbf
molestati : temptats
mollemente : blanament
mondo : munde, temporal
mormorare : murmurar
morso : mordut
morte : pena
morto : passionat, morts

mostrare : demostrar, instruir
motteggiare : motejar
muovere : induir
nascere : grillar, nèixer
nascondere : estojar
nature : proprietats
negligenza : negligència
netto : net
nimistà : desamistat
nocivo : enutjós
noia : enuig
nudo : nuu
numero : compte
nutricare : pèixer
occasione : ocasió
occultamente : celadament, ocultament
occupato : ocupat
odiare : aïrar, avorrir
odio : ira, odi
odioso : enutjós
odori : odorant
omai : tost
onorare : honrar
operare : obrar
opinione : opinió
opprobrio : oprobi
ordinare : adobar, arreglat, discreta, polbf
ornati : ornats, vestit
orribile : descomunal
ortolano : hortolà
oscura : escura, obscureït
osservare : servar
ottimo : bons, notable
pace : pau, repós
pacificato : pacificat
padiglione : papalló
pagamento : paga
palese : públicament
pare : semblant
parere : parer
partire : partir
pasciuto : dinat, pascuts
passare : avançar
passione : compassió, passió
paura : paor
peccare : pecar
pecunia : pecúnia
pellegrinaggio : pelegrinatge
pena : enuig, pena, penalitats
pensare : cogitar, creure
pensiero : pensament
percossi : ferits, picats
percuotere : batre
perdere : disminuir, perdre
peregrini : peregrins
perfetto : perfet
periclitare : periclitar
pernottare : tranuitar
persecuzioni : tribulacions
perseverare : estar
pervenire : aconseguir
perverso : pervers
pervertire : pervertir
pesare : despegament
peso : feix, pes
pessimi : àvols
pestilenza : pestilència
petizione : petició
piacere : comandament, plaer, voler
piacevole : lleugerament, plasent
pianamente : planament
piangere : plànyer, plorar, plors
pianto : plant, plor
piu : més
poderoso : poixants
pontefice : pontífic
portare : portar, soferir
possedere : posseir
potare : podar
potente : fort
povertà : fretura, pobretat
pozzo : pou
precipizio : balç
predicatori : preïcadors
predire : predir
pregare : pregar
pregiudizio : perjudici
premio : premi
prendere : emblar
presagio : presagi
preso : pres
presso : après
presto : prestament
presuntuosi : presumptuosos
preziosa : cara
prezzo : preu
prigionieri : catius
privati : privat
procelle : procel.les
procurare : cercar
prodigo : degastador, pròdigs
produrre : produir
pronto : prompte
propinquo : parent
provocare : provocar
pugnare : pugnar
pungere : púnyer
pungitive : punxós
puniti : punits
purgato : purgat, purificar

puri : casts, pur
pusillanimi : flacs, pusil.lànims
puzzolenti : pudents
qualità : calitat, estat
questioni : qüestions
racconciare : adobar
radoppiare : redoblar
raffinare : afinar
ragazzi : pillarts
ragguardare : veure
ragguardevole : honrat
ragionamento : pensaments, raonar
ragione : inquisició, raó
rammaricchio : angoixa
rapina : roberia
rapito : arrapat, rapinades, rapits
recalcitrare : recalcitrar
recare : empènyer
reconciliare : reconsiliar
redurre : reduir
refrenare : refrenar
reggere : regir
regolare : regla
religione : església
rendere : donar, retre
repatriazione : reparació
repentino : repentina
reprimere : abaixar
reputare : reputar
restituto : restituït
revocare : revocar
ria : nociva
ribaldo : ribalt
ricalcitrare : calcitrar
ricco : ric
ricevere : acollir, cullits, portar, rebre
richiedere : recercar, requerer
ricompensare : rembre
ricomperare : rescatar, remut
riconciliare : reconsiliar
riconfortato : guarit
riconoscersi : regonèixer's
ricorrere : percaçar
ridere : alegres
riducere : arreduir
rifiutare : rebutjar
riguardare : callar, veure
rilasciare : soltar
rimbrotti : morros
rimunerare : pagar
rinchiudere : rescloure
rinfrenare : refrenar
rinunziare : renunciar
ripararsi : talaiar-se
ripensare : considerar, pensar, imaginar, recogitar, recordar, repensar
riposare : dormir
riprendere : acusar, rependre
riputati : lloats
riso : joc
rispetto : respecte
rispondere : respondre
ritenersi : estar
ritrarre : llunyar, refrenar, retirar, revocar, trastornar
rivelare : revelar
riverenza : temor
rivolgere : girat, remoure
roba : diners
rompere : rompre
rotto : esclafat
ruggire : rugir
ruina : ruïna
saggi : sabents
saggiare : tastar
salario : salari
salvare : rembre, salvar
sanare : curar, guarit, sanar
santità : excel.lència
santo : just
sapere : conèixer, saber
satollo : sadoll
saviamente : art
savio : savi
sazi : plens
sbranare : menjar
scacciato : bandejat
scala : escala
scampare : escapar
scardassiere : cardador
scherani : heretges, malandrí
schernito : escarnbf
schiatta : generació
schifare : esquivar
schifezza : odi
schizzi : allenegalls
sciagure : danys
sciocco : foll
scoglio : lloc
sconfiggere : vençre
sconfitti : desconfits
scorgere : veure
scostumato : goliart
sculture : esculptures
scuriate : corretjades
scusarsi : excusar
sdrucite : esgarrades
secolari : llecs
sedia : cadira

seduttore : seductor
segati : serrats
segni : vestigis
semplice : simple
sensale : pilot
sentenze : sentències
sentina : bassa, sentina
sentire : sentir
serrato : clos
servo : servent
sgomentato : escabuït
sguardare : mirar
sicuramente : seguretat
signoreggiare : prelat
signori : senyors
signoria : possessió, senyoria
simia : símia
simigliante : semblant
similitudine : paràbola, similitut
simulato : simulat
sinceramente : pura
soave : suau
soccorro : socors
soffiare : insuflar, sospirar
soggetto : sotsmès, súbdit
soggiungere : afixar
soldati : soldats
sole : sol
sollecito : ansiós, sol.lícit, talejant
sollicitudine : requerir
somma : summitat
sospingere : llevar
sostenere : portar, sostenir
sottile : prim, subtil
sottrarre : sostreure
spargere : escampar
spazzare : escobrar
specchio : espill
specie : espècie
spegnere : apagar
spese : despesa, merció
spesso : sovint
speziale : elet
spirituali : spirituals
spogliato : despullat
sportelle : esportes
stanco : ujat
stato : cas, estat
stemperato : fus
stimolati : picats
stimulo : estímul
stracciato : esquinçat
stretta : baixa, estret
studio : estudi
stupore : estupor
subito : soptós
sufficiente : suficient
sugellare : tancar
suoni : sons
supplizi : suplicis
suscitare : suscitar
simia : símia
tacere : callar
talenti : talents
tana : caves, cova, forats
tapetti : tapits
tapinare : perdre's
tedio : enuig, fastijós, tedi
tempesta : fortunes, tempestat
tempo : temps
tenebroso : tenebrós
tenere mente : mirar-se
tenerezza : compassionable, dolçament, tendresa, teneritut
tentare : temptar
tenuto : tenguts, obligat
tepidi : pererosos
terribile : potent
timidità : timiditat
togliere via : tolre
tomba : tomba
tormento : pena
tornar : girar, cercar, tornar
trafficare : manejar
tranquillo : tranquil.le
trapassare : rebutjar
trarre : reduir, tirar, traure
trascendere : passar
trasmutabile : transmutable
trasmutato : mudat
trasportare : trasportar
trattabile : blan
tratte : eixides
tratto : tirat
trepassare : trespassar
tristizia : tristícia
turba : turba
turbato : enfellonit, turbada
uccidere : matar, occir
udire : oir
ultime : últimes
umiliato : humiliat
unione : unió, unbf
untume : suor
usanza : costuma, ús, usances
usurpare : usurpar
utile : barat, necessària, útil
vagabondo : vacil.lant
valente : notable
valeroso : forces, valer, valerós

valore : aptesa
vanità : falsedat
vedere : veure
venale : venal
vendita : traïment
venerabile : venerable
vera : vera
vergogna : coses
vestirsi : vestir-se
vezzoso : donós
via : via
vietare : prohibir
vile : àvols, baix, lletja, pobrament, sotils, vil
villani : pagès, rústecs, rustical
villania : vilania
vincere : guanyar
virtuosa : justa
vituperare : excantar
vivo : sà
volere : desitjar, voler
volpe : volp
volto : envolupat
vomitare : restituir
votare : buidar
zaccherosi : salpicats
zanzatore : escarnidor
zelo : zel
zenzara : mosqueló
zoppicare : dubtar

[d] **Llengua d'oc**

afflamat : ardents
amesurar : amesurar
ardén : ardents
art : ciència
assegurar : defendre
auzir : escoltar
bastitz : fet
batalhar-se : barallar-se
benezir : beneir
clara : clara
cochosa : corrent
cogitacions : cogitar
colera : ira
cominals : comú
corossat : dolent
decebre : decebre
deffendut : vedat
derocat : destruïda
destrecha : carestia
destrenyer : llunyar
dir : dir, ordenat
discendre : avallar
dreturer : dreturer
egals : eguals
elacio : orgull
elevacio : llevar
empachar : empatxar
emportunitat : enuig
enclausa : empresa
enserrar : revironar
escomprendre : enflamar-se
esgaymentar : plorar
establides : establides
establir : ordenar
estraire's : tardar
falhimens : mals
ferms : ferm
figurat : figurats, depint, pintat
frachuran : pobre
fructificar : crèixer
gelar : gelar
grat, de grat : volenterosament
habitacio : alberc, habitar
irat : despagat
ischaussada : triada
llumineira : luminària
maldicios : maldicions
malvestat : viltat

manjar : vianda
merce : gràcia
mermar : minvar
montar : muntar
mundat : mundat
ostar : llunyar
panier : paners
parvenir : semblar
passes : passos
pena : pena
perfeccio : perfecció
plantadiva : plantiva
plaure : agradable
querre : enquerir
raubat : robat
reparar : restaurat
resplandir : resplandir
ressenyir : recenyir
revironar : cercar
rompre : rompre, trencar
salut : sanitat
sanar : sanar
sobreversar : sobrebastar
socors : ajuda
sufficiens : bastant
testart : foll
tocat : tocat
valer : valer
vigor : força
vivificar : vivificar

[a] **Llatí**

abdicatio : llançar
abhorrere : rebutjar
abicere : abjecte, fallir, foragitar, gitar, llançar, rehusar
ablati : rasos
abluere : llavar
abominare : abominar, menysprear
abrenuntiare : renegar
abrumpere : desfer
abscindere : rompre, trencar
abscisio : incisió
abscondere : amagar, celar, cubrir, tancar
absolvere : absolt, absolutament, soltar
absorpta : abissada
abstinentia : abstenir-se, abstinència, freitura
abstracti : eixits
absurde : absurdament
abundanter : abundantment, compliment, llargament
abundantia : abundància
abundare : enjoyar
abuti : abusar
abyssus : abís, abissada
accedere : acostar, venir
accendere : encendre, encendre's, encesa
acceptare : acceptar, pres
acceptio : esguardament
accidere : caure, esdevenir
accidia : accídia, vecea
accipere : prendre, rebre
acer : agre, cruel, savi, valent
acerbare : agreujar
acies : aç, escales, força, renga
acinaticium : agràs
acquirere : aconseguir, adquirir, conquerir, conquesta, consentir, guanyar
acquisitio : acapte, adquisició
actio : accions, operació
actor : actor
actus : acte, coses, faenes, fets, obres, ús
acuere : aguar, subtiliar
acumen : fortalesa, subtilitat
acusare : acusar, atorgar
acutus : agut, suptil
adaptare : adobar
addere : afegir
addictus : destinat

adducere : addur, dur
ademptus : llevat
adferre : administrar, donar
adhaerere consilio : obeir
adhibere : ajustar
adhortationes : amonestacions, confortar
adici : afegir
adinventiones : desigs, pecats
adipisci : obtenir, prendre
aditus : carrera
adiungere : ajustar, conjuncta, dir
adiurare : adjurar
adiuvare : ajudar, ajudat, socòrrer
administrare : administració, ministrar
admirabilis : admiració, excel.lent
admittere : trametre
admonere : castigar, encautant
admonitiones : consells
adolescentes : juniors
adorare Deum : colre
adornatus : embelleït, ornats
adstare : ésser, servir
adtitillare : batallar
adulatio : adulació, adulador, falagaria, llegots
adulterinus : adulterina
adumbrata : colorada
adunare : compilat
adventicia : ventura
adventus : adveniment
adversa : adversari, adverses, adversitats, aspres, inconvenients, mal
advertere : entendre, girar, veure
aedes : cases, temples
aedificare : bastir, edificar, profitar
aedificatio : edificació, edificaments, edificis
aegestas : dolents, pobresa
aegrotare : enmalaltir
aemulatio : emulació
aemulus : par
aequanimiter : cor, humilitat
aequitas : egualdat, equitat
aequus : egual, just
aer : aires
aera : bacins
aerumna : erumna
aestimare : determenar, estimats, pensar
aeternus : etern, perdurables
aetherea : celestial
affabiles : afàbils, falaguers
affectare : amar, desitjar
affectus : afecció, amor, desigs, voler
afficere : constret
affici : afligida, dolor
affinitas : ajustament
affirmare : afirmar
afflictio : aflicció, dolors, mals, tribulacions, turments
affligere : afligir, afligit, esglaiada, lleig-menats, passionat, trist, turmentar
affluentia : abastament, afluència
affluere : abundosa, recomplir
ager : mas, cavallons
agere : agent, fer, obrar, tenir
aggredi : batallador, començar
aggressio : començament
agilitas : agilitat
agitata : menada
agnitio : conegut, sabudes
agnoscere : conèixer, entendre, saber, veure
agrestis : agrest, pagès, rúdeus, salvatge
agricultores : cultivadors
agricultura : llauraó
ait : dix, replicà, respós
alacriter : franc, goig, graciosament, plaer
alapi : bufets
alienare : alienats, estrànyer, vendre
alimenta : aliments
alites : milans
ali : past
allargare : allargar
allegare : al.legar
alligare vulnera : guarir
alluvio : al.luvió
alterari : alterar, mudades, tremudar
altercatio : altercació, guerra
alternatio : alternació
altus : alt
alvearia : bucs
alvei : cases, vaixell
amabilis : plaer
amaritudo : angoixa, dolor, enuig, salades, tristor
amarus : amargós
amativa : amativa
ambasiata : missatgeria
ambire : circuir, environar
ambitio : ambició, desig
ambitus : amplària
ambulare : anar
amentia : neciesa, oradura
amicabiles : amicables, amicabilitat, goig
amicitia : amicícia
amicus : amic
amittere : desemparar
amnis : riu
amoenus : amenitat, deliciós, delitables, delitós, deportosos, plasents
amor : afecció, amor
amovere : separar

amplectari : abraçar, compendre, prendre, sostenir
amplitudo : ample, gran, sobirana
amputare : arrancar, foragitar
amurcae : murtes
analogia : convinença
anathema : maleït
anceps : duptosa
angarii : aflicció
anguere : contristar
angularitas : àngles, angularitat
angustia : angústia, angoixa, dolors, fatigues, pobresa, treball, tribulació
angustus : angost, aspra, breu, estreta, pesança
anhelare : anhelar, esforçar, intenció
animadvertere : advertir, considerar, guardar
animare : enagar
animositas : animositat, ardiment, ardits
animus : ànimo, animosos, esperit
annihilari : anihilada, destruir
annotare : notar
annualia : annuals
annuntiare : anunciar
anseres : oques
anteponere : proposar
antiqua : vella
antra : coves, gruta
anxietas : angoixa, ànsia, ansiós, anxietat, tribulació
anxius : paor
aperire : clara, obrir, obert, revelar, sagnar-se
apex : lletra
apocrifarius : notari
apostatare : renegar
apparatus : ornaments
apparere : aparellar-se, aparèixer, venir
appellere : amenar, apellar, dites, nomenar, temptar
appetere : cobdiciar, cobejar, demanar, desitjar
appetitus : apetiment, apetit, desig
applicare : acostar, aplicar
apponere : posar
apprehendere : comprendre, elegir
approbare : aprovar, aprovada
appropiare : venir
appropinquare : apropincar, apropinquar, venir
apretiare : estimar
aptari : adobar, concordar
aptus : apte, apte, convinent, dispost, hàbils, millor
ara : ara
arabes : arabiencs
arare : llaurar
aratrum : llaurar
arbitrari : arbitrar, cuidar-se, jutjar, mesurar
arbitrium : albir, arbitre, discreció, seny, voler, voluntat
arca : arca
arcere : separar
archipirata : archipirata
arctare : restrènyer
arcus : arc
ardere : ardre
ardor : ardor, cremors
ardua : alt, cures, dificultat, gran
areae : eres
argentum : argent
arguere : arguir, corregir, représ, suplicar
argumentum : argument, ocasió, proposició
aridus : sec, sequea
aries : aries, moltons
armare : guarnir
armatura : armadura, guarniment
armentum : arment
armillae : armilles
aromata : aromàtiques, espècies, odor, odorificants
arripere : diripuir, prendre
arroganter : adulació, orgull
arrogantia : altiu, arrogància
ars : art, giny, malícia
arta : estreta
artifex : artifex, artificials
artificium : enginy, oficis
arurae : bucs
arx : torre
ascendere : exalçar
ascensus : escales
aspectus : esguart, vista
asper : aspra, aspresa, dura, grossers
aspergere : banyar, rinxar, salpiscar, spersió
aspicere : considerar, desitjar, guardar, mirar, veure
aspirare : aspirar
assari : coure
assentatores : llausengers
asserere : afirmar, confirmat, dir
assiduitas : assiduïtat, continuació
assignare : assignar, assignades, assignificar, dictat, guardar
assimilare : assemblar, ressemblant
assuescere : avear

assumere : prendre, elegit, rebre
assumptio : exalçament
astrictus : aspre, costrets
astutia : astúcia, falsies, frau, suptileses, suptilitat
astutus : astut, astuciós, cautelós, pintades
atrium : casa, porxe
atrox : feres, lleig
attaediata : atediada
attendere : atendre, entendre, guardar, mirar, sumar, temptar, veure
attentus : atent, cura, sol.lícita
attenuatio : atenuació, prim
attinet : propri
attingere : ajustar, atendre, atènyer, ateses, venir
attonita : atónita, esbaït, espaordit
attrahere : tirar
attribuere : atribuir
auctor : actor, faedor, senyors
auctoritas : autoritat
audacia : abrivaments, atreviment, audàcia
audere : ardits, gosar
audire : escoltar, oir
auferre : llevat, robades, tolent, tolre, treure
augere : augmentar, atènyer, crèixer, major, multiplicar
augmentare : eixamplar, crèixer
augures : intèrpretes
auguria : auguris
aula : cambres
aura : aura, flats
aureola : aureola
aureus : daurat
aurora : alba
auster : austro, vent
austeritas : austeritat, feixugueria
australis : auster
auxilium : ajuda, adjutori, auxili, consell, favor, refrigeri, refugi, socors, subsidi
avari : avars, escassos
avertere : abocar, destroir, girar, llunyar, remoure, tolre
avi : progenitors
avidus : golós
avis : au
ballista : trabucs
balneum : purificació
barbarus : bàrbaros, barbàrica, barbre, estranya, feres, feritas,
bellum : batalla, bregues, guerres
bellare : batallar, pugnar, agre, batallívols
bellicae : bellicoses
beluae : bruts
bene : bé
benedicere : beneir
benefacere : cortesia
beneficium : benefici, benifet
beneplacitum : beneplàcit, plasent
benignitas : benignitat, gràcia, paciència
benivolentia : benivolència
blandimenta : abelliments, ablandiments, afalacs, blandiments, llausengeries
blandis : afalagar, blanes, dolços, plaent, suau
blanditiae : blandícies
bonus : bo
bovina : bovina
breviare : abreujar
brevis : albarà, breu, estret
brutus : brut
bubalae : brúfols
bubo : bubó
bubulcus : rústec
byssus : bis
cachinnus : sotsris
cacumen : summitat
cadenae : cadenes
cadere : calcigar, caure, fulminar, tallar, vençre
caducus : caduc, caïble, caure, flac, no-durable, transitori
caecitas : cec, cecitat, escuretat, orb, orbetat
caedere : batre, fer lloc, ferir, percudir, tallar
caelum : cel
caenum : fanc, lot
caesares : césars
calamitas : adversitat, calamitat, tristor
calamitosus : calaminós
calcare : calcigar, calcigat
calceamenta : calces, calciaments
calere : calenta, escalfar
caliginosus : escur
caligo : calitge, nébula
calliditas : astúcia, cal.liditat, il.lusió
callidus : agudament, càl.lidos, enganyador, escaltraïts, ficte
calor : calors
calumnia : calúmnia, escarn
campanae : esquelles, senys
candela : candela
candere : bullent, calents, encesa
canis : gos
canones : canons
cantare : cridar
canticum : cançó
cantilenae : dictats

capere : caber, corrompre, emprendre, expugnar, haver, rebotats, vençre
capitium : cabàç
captare : captar, pendre, presa
captivi : captius
caput : cap, principi, regidor
carabus : barca
carceres : càrcers, presons
carere : privat
caritas : amor, caritat
carmina : dictats
carnifices : justícies
carus : amada, car
cassare : cassar
castella : castells, viles
casti : virtuosos
castigatio : càstic, castigació, castigament
castitas : castedat
castra : castells, castres, forces, hosts, setges
castramenta : camp
castrare : crastar
casus : allenegament, cas, caïment, causa, decaïment, fets
catenatus : pres
catharactae : cèquies
causa : causa, coses, raó
causare : allegar
causidici : advocats
cautela : cautela
cauteriata : cauterizada
cauterium : engany
cautio : seguretat
cautus : savi
cavatus : tou
cavere : guardar-se, talaiar, sol.licitud
cavernae : caves
cavillare : cavil.lacions
cedere : fer lloc
celare : celar
celeberrimum : singular
celebrare : celebrar, celebritat
celere : cuitadament, soptosament
celeritas : celeritat, ivaçosament
cella : cambra, cel.la
celsitudo : celsitut
cena : cena, dinar
censor : censor, jutges
censualia : rendes
centunculae : esqueletes
cernere : veure
certa : certament, verdaders
certamen : batalla, combatents, combatador, combatiment, dissensió, pugnes, tribulacions
cervix : cerviç
cessare : abstenir, cessar, fugir
chaos : chaos, espai
charitas : amor, caritat
chirographum : albarà
choratium : pavalló
chori : chors, instrument
corruscatio : corruscacions
cibus : manjars, vianda
cingere : cenyit, enfortir, estrènyer
cingulum : cenill, cintura
cinis : cendre, volva
circuitus : circuir, circuit, encercar, engir, prop
circularis : circular
circumcludere : cenyir
circumdare : aornar, circuir, cloure, encercolats, entorn, enreviron ar, vestit
circumfultus : decorat
circumgerere : cenyir
circumire : acercolar, rodar, sercar
circumscriptus : circumscript, elegit
circumspicere : guardar, vistes
circumstare : circuir
circumventus : decebuda, estret
cismatici : cismàtics
citare : brocant, citar
citius : ivaçosament, tost
civilis : civil
civitates : castells, ciutats, viles
cladis : brega, destrucció, mort, occisió, pena
clamare : clamar, cridar, dir, plorar
clamor : brogit, cantar, clamor, crit
clandestinus : secret, singular
clangor : clangor, tabustol
clarere : clares, esclarir, lluminós, manifestes
clarus : clar, excel.lent, fama, generosos, grans, sobres-noble
classis : estol, navilis
claudere : cloure, clos, finir, tancar, tancat
claudicare : claudicar
claustra : claustres
clausura : clausura
claviger : porter
clemens : piadós, pietat, temprat
clementia : clemència, misericòrdia, pietat
clerici : clergues
clientela : patró
cloacae : clavegueres
coactivus : constrènyer, constret
coactus : necessitat
coadunatores : coadunadors
coaequare : ajustar

coagere : cullir
coagulatus : glaç
codex : codi
coegere : constrènyer
coenaculum : cenacle
coercere : constrènyer, restrènyer
coetus : senat
cogi : costret, forçat, pres
cogitare : cogitacions, curar, pensar, perpensats
cogitationes : cogitacions, pensaments, vanitats
cognatio : cognació
cognitum facere : descubrir
cognoscere : conèixer, instruir
cohabitatio : cohabitació
cohibere : castigar, refrenar
cohortari : confortar
cohortes : cohorts
coitus : còpula
colephizari : boxat, bufets
colere : colre, conrear
collabi : caure, aterrat
collatio : col.lació
collectores : col.lectors
collegium : col.legi
colligere : cullir, recullir
collis : coll, monts, muscles
collocare : col.locar, congregar, conjunctes, donats, situat
colloquia : col.loqui, consell, parlar
colluctatio : batalla, lluita, lluitament, relluitament
colluvio : llavicis
color : color
columbae : colomes
columna : columna, pilar
comes : cabells, canuts, pels
comitans : present
comitatus : custodit, munit
commemorare : dir, perpensar, memòria
commendare : comanar, famat
commendatio : comendació
commensurabilis : mesurar
commilitones : cavallers
comminatio : comminació, menaces
comminuere : enderrocar, espessajades, trencar
committere : cometre, comés, fets
commode : convinentment, utilitat
commorari : estar
commovere : amonestar, commoure, excommoguda, meravellar-se, moure, mogut
communicare : comunicar, participar
communio : comú, comunió, unió
communitas : col.ligament
commutabilis : llunació
commutare : girar
commutatio : canvi, commutable, commutació, commutativa
comoedia : dictat
comparare : comparar, comprar
compassio : compassió, dolor
compati : compacient, dolor, misericòrdia, pietat
compellere : forçuts, inspirar
compendium : compendi, compendiosament
compertus : atrobat
competere : ordonar
competitor : tractador
compilare : compilar, fet
complectere : àmbit, abraçar, provar
complere : complir, consumats, fer, fet
complexiones : complexions
componere : compondre, feta
compositio : composició, proporcionables
comprehendere : pres, veure
comprimere : comprèmer, girada
comprobare : lloar, provar
compunctus : compuncció, compunt, ferir, punct, punyit, tocat
computare : comptar, reputar
comuniter : comunament
concava : cavat, espluga, gruta, tou
concedere : atorgar, atorgades, concés, consentir, facultat
conceptaculum : lloc
conciliabulum : consistori, reconsiliadora
conciliare : conjúnyer
concionator : disputador
concitare : concitar, commoguts, excitar, exercitar, somoguts
concives : companyons
concludere : cloure's, concluir, encloure, finir, finides
concordia : pau
concubitus : acostament
conculcare : calcigar, encalçar, lluitador
concupiscentia : cobdícies, concupiscència
concupiscere : cobejar, voler
concursus : concors, concurrent
concutere : agitar, concós, ferir, percudir
condemnatio : condemnació
condensa : espesses
condere : fer
condescendere : abaixar
condire : assaborar, condir
condirectus : aparellat

conditio : condició, patis
conditor : creada, faedor
condolere : dolor, pietat
condonare : perdonar
confectus : termenat, trencats
conferre : constituir-se
conficere : acabar, compondre
confidere : atorgar
configere : empremsar, estrènyer
confinium : confins
confirmare : confirmar, decretar, dir, conservar
confiteri : afermar, atorgar, confessar, dir, llaors
conflagrare : fus
confoederare : ajustar
conformare : conformar, semblança, semblants
confortare : confortar-se, coratge, enutjar-se, esforç, fortalesa
confrangere : destroir, esclafats, fendre, trencar
confugere : confugir
confundere : confondre, confús, confusió, decebre, envergonyida, menysprear, pervertir
confusio : confusió, paor, vergonya
congemisci : gemecar
congesta : acumulades
congirans : engir
conglutiri : sorbir
congratulatio : goig
congregare : ajustar, ajustats, congregació, cullir, plegats
congrua : còngrua
congruere : avenir, convinent
conisi : lligats
coniugalis : conjugal, conjugui, matrimonial, parentesc
coniungere : ajustats, junt, compost, conjunyir-se, unir, unió
coniunx : esposa
coniuratio : conjuració
connectere : ajustada, acostades, conjunyides, lligats
conpedes : grillons
conquaerere : clàmar, complànyer's
consanguinei : parents
conscire : procurar
consecrare : oferir, dedicats
consensus : consell, consentiment
consentaneus : convinent
consentire : complaure
consequi : aconseguir
conserere : plantar
conservare : conservar, estojar, guardar
considerare : cogitar, considerar, consirar, guardar, pensar, recordar
consideratio : memòria, recordació
consignare : consignar
consignificare : significar
consiliari : consell, familiars
consilium : ajust, parer
consistere : estar, tancats
consociatio : consociació
consolare : consolar, deports, goig
consortium : consòrcia, consorci, societat
conspergi : conspersió, espargit, sembrar
conspicere : guardar
conspicuus : aparent, mirar, noble
conspiratio : conspiració
constans : complit, constant, estar, ferm, robust
constantia : constància, fermetat
consternatus : esbalaïdes, espaordit, tristor
constipare : constipar, enveceir
constituere : assignat, constituir, construir, enclinar-se, establit, llei, ordenar, ordinaci, ornades, posat
constringere : ajustats, constrènyer, costret, enllaçar, estrets, fermar, moure, proïsmes
construere : construir, constitució, edificar, edificada, fer, restaurar
consuescere : acustumar, consuetut, freqüentació, ordonació, pràctica
consuetudo : consuetut, costuma, provat
consul : cònsol, magistrat
consulere : colt
consumare : consumar, consumir, cremar, degastar, destruir, gastat
consumere : acabar, consumar, deguastar, despendre's, diminuir
consummare : acabament, acabar, consumat, fet, fi, finida, terminar
consumptores : destruïdors
consurgere : alçar-se
contaminare : contaminar, criminar, enlletgeïda, ensutzir, tocar
contaminatio : lletgesa
contegere : clos, cobrir
contemnere : avilada, avorrir, menysprear, tenir en poc
contemplari : contemplar
contemptio : contenció, derisió, menyspreus
contendere : contendre, conteses, porfidiar
contentio : contenció, contençons, contencions, contesa, litigiosament

contentus : abastat, bastar, content, pagats
conterere : calcigar, cascar, desfer, partir, tallar, trencar, xafar
contexere : fer, contexta, ordenaments
conticescere : callar
continentia : castedat, continència
continere : ajustat, contenir
contingens : abstinent
contio : proposició, resistència
contractus : trencat
contradicere : impedir, litigació, repugnar
contradictores : contradictors
contrahere : contraure, tirar
contraria : noïbles, contrariosos, enemic
contremere : tèmer
contrire : escalfar
contristari : anxiosos, contristar, contristat, desconsolats, enuig, torbar, trist
contritio : contrició
controversia : controvèrsia
contueri : veure
contumelia : ahontadament, contumélia, contumàcia, deshonria, escarn, furor, honta, injúries, menyspreu, oprobri, vergonyes, vergonyós, vil, vilania
contundere : destroir, dissipar, subjugar
conturbare : moure, regirats
contusus : ferida, picar
convalescentia : convalescència, sanitat
convalescere : aprofitar, crèixer, guarir
convelluti : cresps
conveniens : convinent
convenire : ajustar, convocar, dir
conventum : convent, multitud
conversare : conversar, estar, seure, vida, viure
conversio : mutació
convertere : convertir, convertida, girar, tornar, trastornar
convicia : convicis, hontes
convictus : convençut
cooperator : cooperador
cooperire : cobrir, encorreguts, llevar
copia : abastament, abundància, liberal, còpia
copiosi : copioses
copula : còpula
cor : coneixença, cor
corbes : còvens
corda : cordes
cordati : insignes
cornus : corn
corona : corona
corrigere : castigar, corregir, reprenent
corroborare : corroborar
corrodere : rosegar
corrumpere : cautela, corrompre, corruptiva, mortals, podrit, rompudes, sotil
corruscatio : corruscació
cortina : cortina
cotidianus : cotidià
crapula : cràpula
crastrari : crastar
creare : creació, fer
crebrae : espesses
credere : creure, cuidar
credula : crèdula
crepare : trencar
crescere : crèixer, multiplicar, pujant
crimen : crim, defalliments, encriminat, vicis
cruciari : afanys, afligit, congoixa, corregir, cruciar, oprèmer, turment
crudeliter : cruel
cruentare : afligir, esquinçat
cruenti : sanguinolents
cubare : posar-se
cubile : estrado
culices : moscallons
culmen : altesa, subirà, summitat
culpa : culpa, enculpar, reprendre
cultor : llaurador
cultura : adoraments, cultivament, cultura, religió
cumba : esquif
cumulare : acumular
cuniculi : mines
cupiditas : afecció, cobesa, còbeu, cobejança, cupiditat, desig, desitjós, insost
cupire : cobejar, desitjar
cura : ànsia, cura, diligència, negocis, sol.lícita, sol.licitut, treball
curare : cura, curar, curós, diligència, guarir, lligar, reparar, sanar, sanades
curia : cort, cortés
curialitas : cortesia, curial, curialitat, curositat
curiosa : curioses, curiosament, inútils
currere : anar, còrrer, corsos
cursitare : colre
cursus : curs
curvari : humiliar, corb
custodia : custódia, guarda
custodire : colre, guardar, observar, servar, tenir
custos : conservador, custodi, guaites, guarda, guàrdia, obervador, porter
cymba : barca

damna : afliccions, cosa damnosa, danys, mals, treballs
damnare : condemnar, contraris, damnat
dare : atorgar, donar, trametre
dealbare : blanquit, emblanquir, pintat
deambulare : anar
deaurare : daurar
debellare : vençre
debere : tenguts
debiles : afeblits, debilitada, flacs, dèbil, prim
debitor : obligat
decens : deguda
deceptio : decepció, deceptòries, engany, enganyador, enganyats, frau
decertare : combatre
decet : convé, ops, pertany
decimae : dècimes, delmes
decipere : decebre, enganyar, error, maliciosa
decipula : parada
declarare : declarar-se, dir, mostrar-se
declinare : allargar, declinar, defallir, derrelinquir, foragitar, llançar, partir, tolre's
decoquere : coure
decorare : bellesa, embelleïda, ornar
decrescere : acurtar, minvar
decretum : decret, ordonar
decurrere : còrrer
decus : ornament
dedecus : deshonestat, dissolució, lletja, menyspreu, vergonya, vituperi
dedicare : dedicar
dedignari : desdenyar
deditus : deputats, donada
deditio : pati, pau
deducere : guiar
defatigare : enutjar
defectio : defecció, fallents, pecat
defendere : defendre
deferre : servir
defessus : ujat
deficere : alienar, fugir
defigere : contemplar
definire : definir
deflectere : baixar
deflere : gemegar
defluere : decòrrer
deformes : deformes, lleigs
deglutire : engolir
degustare : refrigeri, tastar
deiectus : dejecció, gitat, soterrat
deitas : altea
delectari : alegrats, gojós, plaser
delectatio : delectació, delit, deports, goig, plaer
delenire : abellir
delere : anul.lar, delir, delida, rompre
delicatus : moll, nodrit
deliciae : delicaments, delícies, delicis, delits, goigs
delicta : defalliments, delictes, transgressió
delinquere : delinquents, delinquir, errada
delusus : escarnit
demens : enteniment, fat
dementia : oradura, llevada
demergere : metre
demerita : demèrits
demonstrare : demostrar, provar
demovere : allunyar
densus : espés
dentes : dents
denudari : denudar, nuu
deorsum : jussà
depellere : moure
dependere : dependència
depingere : diboixar, pintades
deplorare : plànyer, reprendre
deponere : deixar, deposar, llevar
depraecatio : deprecació
depraedare : deguastador, despullar
depravare : depravada, destruir
deprimere : abaixar, baixament, deprèmer, desbaratats, empremsat, portar, prèmer, reprimir
depurgatus : clarificat
deputare : deputar, ordenats
derelinquere : derrelinquida, derrenclir, jaquir
deripere : deposar
derisio : dirisió, escarn, ironia, riure
derogare : castigat, fer tort
descendere : devallar
descisa : finit
describere : definicions, descriure, senyalar
deserere : delinquir, lleixar
desertus : desert, erma, sol
deshonestari : reptat
desiccatus : eixut
desiderare : cercar, demanar, desitjable, voler
desiderium : apetit, desig
desidia : pererós
designare : designar, significar
desistere : cessar, estar-se, leixar
desolatus : despoblades, trist
despectus : despectible, despit, obstinat, vils

despicere : avorrir, lleixar, menysprear, voltar
destinatus : assignar, ordenada, destinat
destitutus : destituït, plorosa
destrictus : estret
destruere : occir, destruir
detegere : deixelar, manifestar
detenti : detinguts, pres
detergi : mundats
deteriorare : afollar, gastat, malvat, pitjorar
determinare : determinar, tractar
detestabilis : abominable, descombregar, detestable, maleït
detestare : menysprear
detractare : enfosquir, detracció, difamació, tretes
detractio : detracció, maldit, tracció
detrahere : detraent, detraccions, maldir, maldient, nyafar, quiti
detractor : detractor, enganyador
detrimentum : dany, detriment, pèrdues
deviare : eixit
devincere : selleixada, vençre
devorare : devorar, glot
devotus : devota
diadema : diadema
dialectica : dialètic
diametrus : diametro
dicare : dedicar
dicere : aprendre, citar, determenar, dir, posar, recitada
dictio : dominació
dies : dia
differre : allargar, diferència, tardar
difficiles : advers, difícil, greu
difficultas : afany, estret, perill, sinistre
diffinire : difinir, jutjar
diffundere : difusa, escampar
digerere : donat
dignitas : noblesa, excel.lències
diici : abaixat
dilabi : caiguts, defallir, fallir, flac
dilacerare : rocegar, pessigada
dilatare : crèixer, dilatar, eixamplar
dilatio : lloguer, tardança, triga
dilectio : amada, amor, dilecció, gràcia, plaers
diligentia : cura, diligència, estudi, guarda
diluere : elevar
dimicare : combatre, esgrimir
diminuere : apoquida, fallir, lleixar
dimissiones : messions
dimittere : absolre, deixar, donar, foragitar, lleixar
dinoscere : esmar
dipingere : diboixar
diplois : espatlleres, jac, vestidura
dirigere : endreçar, regir, trametre
dirimere : divís, llunyar, separar
diripere : tallar, trencar
diruere : derrocar
dirumpere : degastar, esclatar, esquinçar, solts, trencar, trencats
dirus : agut, cruel, dur, forts
discedere : desviar, devallar, fugir
disceptare : dispondre
discere : mostrar
discernere : destriar, discernir, elegir
discerpta : esqueixades
disciplina : art, correcció, disciplina, doctrina, instrucció, ciència, ordenat, ratera, regla
discipula : discípula
discordantes : discordants, repugnants
discredere : fe
discrepantia : discrepància
discrete : discreció, distintament, sàviament
discrimina : múrries
discurrere : anar, còrrer, discòrrer
discus : tallador
discussio : discussió
discutere : escrutar, tractat
disertus : disert, ornadament
disiunctio : disjunctió
dispartiri : divisa
dispensare : dispensador, llarguejar, ministrar, ordinació, proveir, remetre
disperdere : destruir
dispergere : dispergir, escampats, fugir
dispersio : allargar-se
disponere : arreglats, dispondre, disposició, ordonar, posades
disputare : dir, tractats
disrumpere : rompuda
dissensio : discòrdia, dissensió
disserere : determinar, disputar, expondre
dissidentia : diversos
dissimulare : celar, dissimular, fènyer
dissipare : degastar, dissipar, esclatat, malmetre, trencar
dissolutio : caigut, dissolució, regalar, trencament
dissolvere : dissoldre
distantia : distància, llunyament
distillans : destil.lar
distinguere : departir, deputats, distincció, distingir
distractus : distret, treure

distribuere : distribuir, donar, infusos, partits
distruere : afollar
disturbare : destruir
ditatio : ditació
ditio : custodi, senyoria
ditis : abundant
diutius : llargament
diuturnitas : diurnal, diuturnitat, llonguesa
diversa : diversos, moltes
dives : apte, opulent, ric
dividere : departir, devís, divisir, llunyat, trossejar, partir
divisio : departiment, departit, guerra
divitiae : opulents, tresaur
divulgar : estendre, dir, divulgar, manifestar
docere : ensenyar, informar, instruir, instruïts, mostrar
docilis : abte, ensenyats, docible, docil, docilitat
doctor : adoctrinadora, doctes, doctor, mestre
doctrina : doctrina, memòria, regla, sentència
doctus : ensenyat, instruït, mostrat
documentum : doctrina, regla
dogma : doctrina
dolere : despagat, dol, dolent, enuig, plant
dolor : dolor, pena, llàgrima, plants
dolositas : falsia, frau
dolus : engany, enganyós, falsia, frau
domare : destrènyer
domestici : domèstics, propri
domicilium : cases, domicili
dominari : dominació, poderosos, regir, senyorejar
dominator : governar, vencedor
dominium : possessió, potència, senyor
domitus : domtat
domus : casa, habitar
donum : dons, guardó
dormire : dormir
dormitio : negligència
dota : dot
dubitare : dubtar
ducatus : duc, ducat
ducere : aduir, guiar, portar
ductor : conductor
ductus : cèquies, manaments
dulcis : afalagades, dolç
duplex : doble, fals
durare : durar, restar
durus : afanyoses, aspres, dur, cruels, gran, virilment
dux : cap, duc, guiador, príncep, principat, provosts
ebriosi : ebriosos, embriaguesa
edicta : manaments, edicte
edoctus : savi
edomare : aterrats
edotare : enriqueir
educare : nodrir
effectus : efecte
effeminatae : molls
effervere : cremar
efficacia : virtut
effigies : imatge
effrenata : salvatges
effugare : encalçar, escapar, exterminar, fugir
effundere : buidar, desplegar, escampar, perdre
egens : miserable, pobre
egere : congregar
egregius : alt, egregi, generós
egressus : fi
eicere : delir, treure
eiulatus : plànyer
elabi : escampar
elaborare : batallar
elargitor : almoiner
elata : inflada, promptuosa
elatio : elació, elat, inflar, orgull, orgullir-se, supèrbia, superbiosos
electio : indústria
electus : eleta, elegits
elegantes : elegants
elevare : afavorir, elevar, empujar, magnificar
eligere : cercar, elegir, triar
elongare : llunyar, llunyat
eloquentia : eloqüència
eludere : reprendre
elungatio : alongació
emanare : emanar
emendare : absoldre, corregir, denegar, esmenar, mundar, purgar
emendatio : emendació, esmena
emere : comprar
eminens : alt
emittere : vessar
emolumenta : subsidis
emplastrum : empastre
empyreus : lluent
emundatio : mundícia, salut
enarrare : contar, dir, recitar
enecandus : dissoltes

enectus : portat, pres, retinguts
enervare : afeminats, dissipar, flac
enormis : horrible
enumeratio : nombre
epistola : epístola, escrit, lletra
epulae : menjar, viandes
eradicare : arrancar
erasa : ras
erecti : dret
eremus : ermitatge, tribulacions
erigi : bastits, dreçada, eregir, exalçat
eripere : arripida, llevada, llunyat, separar, toltes, traure
errare : enganyar-se, errabund, errar, fallir
error : culpa, error
erubescere : confús, confusió, envergonyit, vergonya
eructare : traure, treure
erudiri : amonestar, ensenyat, erudir, instruïts, lletrat, modests
eruditio : doctrina, erudició
erumpere : rancar-se, sortir, tornar
esca : devorat, esca, provisió
escoriare : esquinçar
escussae : deslligades
esse : estar
estupefactus : espaordit
esuriens : fama
eunuchizari : castrar
evacuare : esquivar
evadere : eixir, escapar
evagare : vagar
evanere : esvaneir, passar
evangelitzare : evangelizar
evellere : desfet, llunyar
eventus : cas
evertere : girada, trastornar
evidenter : veentment
evincere : sobrar
evitare : esquivar, oblidar
evolare : excampar
evomare : vomejar, vomitar
exacerbare : menysprear
exactiones : estret, exaccions, vehedor
exagitare : exagitar, sodegar
exaltare : exaltació, exalçar, il.luminat, llevar
examinare : examinar, examinada, provat
exardescere : cremant
exarescere : exsecar
exaudiri : exoït, oir
excadere : caure
excaecare : excecar, tancar
excapere : conquistar
excavare : foradar
excellere : sobremuntar, sobrepujar
excelsus : empinat, primat, sol.lemne
excerpere : esquaixar
excessus : crim, sobreixent, sobreiximent, sobrepujament
excitare : endreçar, escommoure, excitar, tocar, torbar
exclamare : cridar
excludere : apartar, excloure, desunir, remoure
excogitare : comptar, pensar
excolere : conrear, cultivar, llaurar
excrescere : creixença, sobrepujar
excubiae : vetlles
excutere : expedit, gitar, llançar
execrabilis : maliciosa
exemplum : exemple, forma, vestígies
exequiae : exèquies
exercere : exercir, exercitar, fer, ocupar-se, usar
exercitatio : cura, exercitació
exercitia : costuma, exercici, usos
exercitus : exèrcit, host
exhaurire : exaguar
exhiberi : fer
exhortationes : amonestacions
exigere : corregir, exigir
exiguus : breu, poca
eximis : admirativa, excel.lent
existimare : aesmar, estimar, pensar
exitus : eixida, eiximent, fi
exoptare : elegir
exortus : aparegut
expavere : espaventat, paor, reguart
expedire : alleujat, desempatxada, expedient, expedits, espatxar
expendere : despendre
experientia : experiència
experimenta : esprovament
experire : experimentar, provar
expers : exempt, privat
expetere : demanar, temptar
expilare : depilada
expirare : expirar, finar
explanare : explicar
explere : acabar, complides, perfeccionat
explicare : acabar, determinar, explanar, explicar
explorare : espiar, explorar
exponere : declarat, determenar, dir, expondre, expostes
expositus : desemparat
exprimere : especificar, exprimir, expressar, manifestar, recomptar

exprobrare : arguir, increpant, menysprear, reprendre
expromere : parlar
expugnare : assetjar, confondre, forçat, pugnar, vençre
expulsio : desraigament, gitament
exquaerere : enquerir, investigar
exquisite : artificiosament, encercats, singular
exsequi : exeguir
exsolvere : pagar
exspectatio : espera
exspirare : caure
exspoliare : escorxar
exstinguere : abaixar, amortada, minvar
exstirpare : desraigats
exsuperare : sobrar
exta : hòsties
extasis : extasi
extendere : estendre, esteniment, estesos
exteriores : exteriors, intrínseques
exterminare : exterminar
externus : estrany
exterriti : espantats
extimescere : terror
extinguere : apagar, aterrat, consumar, delir, extintes, morta, occir, tudar
extirpare : extirpar, esquivar
extollere : aixecar, exalçar, inflat, llevar-se, magnificar
extorquere : arrapar, tirar
extra : excés
extrafieri : desviar
extrahere : obertes, tirar
extranei : llunyats
extrema : darrera, extrema, vores
extrinsecus : defora
extundere : exalçar
exul : bandejat, exiliat
exultatio : goig
exusta : torrada
exultare : alegrar, exultant, goig
exutus : franc
fabrica : mas
fabricare : fabricar, fer
fabulae : noves
facere : fer, portar
facetus : cortés
facies : bella, faç
facilis : fàcil, ivaçós
facinora : malvestas, crims
factus : creat, fabregada, fet
factio : facció, traïdors
factor : creador, factor
facultas : facultat, lloc, poder
faex : falla, foc
fallacia : falsedats, falsia, follia, mentides, monçònegues
fallax : fallible, fals, viciós
fallere : enganyar, fallir, pecar
falsi : falsos
fama : fama, nom
fames : fam
familia : companyia, família, unitat
familiaris : familiar, familiaritat
famosus : nom
famuli : servents, servidora
fantasmata : fantasies
fas : lleguda, lícita
fasces : destralls, falles
fastidiare : enutjar, fàstig, fastijós
fata : desaventures, dolorosos, fats, ventura
fateri : atorgar, confessar, dir
fatigare : cansar, fatigar, fatigats, llassat, ujat
fatigatio : cansat, treball
fatuus : fat, folla, orat
fautor : ajudador, protector
faveri : rebudes
favilla : rebusca
favor : favor
fecunda : fèrtil
fecundare : florir
felicitas : benaventurança, felicitat, prosperitat
felix : alegries, benaventurat, fortunat, goig, rics
fellere : descebre, fallit
femoralia : tristes
fenestratus : traïcada
ferae : bèsties, sutzes
ferire : ferir
feritas : aspresa, crueltat, feretat, ferocitat
ferox : bròfeg, cruel, execrables, fer, ferèstec, fort, terrible
ferre : comportar, dir, instituir, portar, soferir, sostenir, tolt
ferreus : dura, forts, terrible
ferrum : espasa
fertilis : fèrtil, fructuosa
ferus : dur, fera, brutal
fervens : calts, escalfat, fort
fervidus : ardent, escalfat, fervent
fervor : ardor, escalfament, fervor, flamejants
fessus : flaca, llassos, sobrats
festae : festes
festinans : festinància, tost, ivaçosament
festinare : cuitar-se, desoptament, solemnitat, tarts

festiva : joia
ficta : fenta, ficte
fidelis : feel
fides : fe
fiducia : cor, fiança, fiducia, seguretat
fidus : bo
fieri : aparellar, elegir
figere : aficar, ficar
figura : figura, figurat, forma
filii : fill
fimbriae : flocs
fimus : fems
fingere : fènyer's
finire : cessar, fi, finament, finir, finida, termenar
firmare : fermar, fortalesa, refermar, tancar
fistula : cèquia
fixus : ferm, fermats, ficat, fixa
flagella : basques, flagells, treballs
flagellare : batre, flagellar, flagellat
flagitium : flagici, vicis
flatus : flat
flectere : amansir, enclinar, mudar, revocar
flere : dol, plor, plorar, trists
fletus : dolenta, plants, plors, sanglotar, sospirs
flexus : voltes
florescere : florir, florit, plasent, resplandir
fluctuari : fluctuant, ones, vaguejar
fluentae : flums
fluere : discòrrer, moure's, rius
flumen : flums, fluvi, rius
fluvius : flum, riu
fluxus : flux
focalis : socarrades
fodere : cavar, fer, llaurar
foecunda : fecunda, fèrtil
foeda : lletges
foedare : corrompre, ensutzir, feditat, macular
foedus : llei, pactes, pau
foemella : fembrella
foeminae : dones
foenum : fems
foetidus : corrupció, fem, inmunde, olre, pudent, sútzeu, sutzedat, vil
foetor : fétida, fetor
fomes : nodriment
forcipes : tenalles
forefacere : ofendre
forficularis : forficular
foris : exterior
formare : crear, forma, format, obrats
formido : paoruc, poder, temeroses
formosa : bella
fornicatrix : fornicadora, publicària
fornix : pedres
fortis : abrivadament, animós, durs, ferm, fort, poderosos, virtuós
fortitudo : força, forment, fortitud, forts, vigor
fortuna : cas, fortuna, ventura
forum : cort, for, mercats, places
fossa : caverna, fossa
fossores : claveres
fovea : cavarota, clot, forats, fosses, foies, sitja.
fovere : fermar, nodrir
fractus : fracte, rompedura, rota, trencada
fragilis : flac, fràgil, frèvols
fragilitas : frevolesa, frevoltat, mesquinesa
fragrantia : flairor, fragrans
frangere : aterrar, minvar-se, trencar, vençre
frater : frare, germà
fraudari : enganyat, fallir, enganyosa
fraus : engany, frau, fraudulent
frena : frens
frequens : freqüentada
frequentari : continuar, usar
frixorium : frixori
frondus : branques
frons : cara
fructus : feus, fruit
frugalitas : continència, virtuós
frui : crèixer
frustra : frusta
frustratus : frustrat
fugare : encalçar, fugir, gitar
fugax : enganyable, lleuger
fugere : esquivar, fugir
fulcire : ardidament, confermar
fulgor : claredat, lluents, llum
fulminata : cruel
fumositas : fumositat
fumosus : foguejant
fundamentum : fonament
fundare : creant, establir
fundere : camps, desbaratar, escampar, vençre
funes : eixàrcia
funestus : damnós
funus : lligam
furare : lladre, emblar
furia : ira, furiós
furibunda : furiosa
furor : crueltat, fellonia, fúria, furor, indignaci, rabiós
furtum : amagadament, furt, robar
fusiles : cegues

galea : elm
gaudenter : alegre
gaudere : goig, delit, regocijar-se
gaudia : deports, goig
gavisus : alegre, goig
gazophylacium : gazofilaci
gehenna : gehenna
gelatus : freda, gelament
gelidus : fret
gemuere : gemecs, lamentar-se, plorant, suspirar
gemitus : gemecs, gemegaments, llàgremes, plor, sospirs
gemma : borró, gemma, tasses
genae : cares
genera : condicions, llinatges, maneres
generositas : generositat
generosus : noble
genitalia : natura
gens : generacions, gents
genus : espècia, llinatge, manera
germanitas : germanitat
germina : brots, morgons, plantes, verges
gestire : desitjar
gestus : comportaments, fetes, gests
glacies : gel, glaç
globus : flota
gloria : benuirança, glòria, honor, llaor
gloriare : gaubar-se, gloriejar-se, gloriar-se, vanaglòria
glorificare : glorificar, lloar
gloriosus : industriós
gradus : escala, escalons
grandis : espaciós, pedra
grando : calabruixó
grassantes : destruents
gratanter : bonament, còlera
gratia : gràcia, grat, llaors, llicència, voluntàriament
gratuita : gratuïta, ornats
gratulari : graciós, gratulosa, plaer, plasent, rebre
gratus : grat
gravari : agreujar-se, agreujat, desplasents, gravetat, greu, pes, prenys, replet
gravis : bones, carregosa, dura, feixuc, gravós, greu, pesada, posat, sàvies
gravitas : greutat, saviesa, temprança
graviter : cruament, gravitat, greument, madurament, savi
gressus : anars
grex : folc, gregaris
gubernare : governar, regir
gubernator : endreçador, nautxer, patrons, timó
guissum : guix
gurges : centina
gurgur : gorg
gustare : gustar, tastar
guttur : gola
habere : haver, contenir
habilis : apte, hàbil
habitatio : alberc, casa, cel.les, habitacions, habitàcols
habitare : conversar, estar, habitar
habituatus : habituats
habitus : habit
haereditas : paga
haeres : succeir
halitus : flat
harmonia : harmonia, ordenança
hasta : glavi
haurire : pouar
hebdomadarii : hebdomaders
hebitudo : grosseria, rebavament
heresis : hèresi,s heretgia, secta
hiatus : gola, mitjà
hilaris : goig, joiós, plasent, rient
hinnire : bramar
hipocrisis : hipocrisia, hipocrit, obstinats
hirundo : oronetes
hispis : aspre
histrio : juglar, músic
holocausta : holocausts, sacrificis
homines : gents, habitadors, poble, servu
honestus : dret, honest, llegudes
honorare : esguard, honor
honos : honors
horrea : horons
horrendus : horrible
horrere : avorrir, avorrit, espantable, hòrreu, horrible, terrible, trist
horridus : cruels, fort, horrible, trist
hortari : cridar, instigació
horti : horts
hospes : hostaler, hoste
hospitari : habitar
hospitium : casa, hostals
hostes : hosts
hostia : animals
hostis : enemic, hòstia
humanitas : humanitat
humera : coll
humidus : banyada
humiliatus : abaixat, humiliada
humilis : baix, humil, humilitat, menyspreat, minve, sotil, suaus
humilitas : humilitat
humor : mulladura
hymni : cants

iacere : aterrar, dormir, jaquir, prostrat
iactantia : argull, gaubansa, jactància, jactura, llaor
iactare : ergullar, jactar, llançar, lloar
iactura : agreujament, maldat
identitas : identitat
idiota : idiota, no-sabent, simple
idonei : hàbils, idòneu
ieiunus : freturós
ieiunium : dejunis
ignarus : fraudulens, sabents
ignavia : ignàvia, negligent
ignis : escalfada, flamejar, foguejar, llames
ignobilis : minve
ignominia : escarnir, ignomínia
ignominiosus : confusió, deshonrats, ignominiós, vil
ignorare : ignorar, ignorats, ignot, ocultades
illabi : allenegar
illaesus : restaurar, sà, viu
illecebrae : dissolut, lleigs
illiberales : il.liberals
illicito : il.lícites
illuminari : clar, esclarir
illusio : il.lusió, vituperis
illustrare : il.lustrar, ornar
illustris : excel.lent, generós, il.lustres
imaginamentum : engany
imaginari : imaginar
imago : figura, imaginament, imatge
imbecilla : flac, fràgils, frèvol, imbecil.les, inanes, malalts, paoruga
imbecillitas : flaquesa, fragilitat, imbecil.litat, infermetat, peguesa, rudesa
imbutus : abeurat, imbuït, plens
imitare : aportar, ressemblar, seguir
imitatio : imitació
immaculatus : immaculat, màcula, neta, purs
immanere : sobrar
immanis : gran, maniàtics
immarcessibilis : marfar, secar
immergere : cabuçar, entrar
imminens : imminent, veïna
immisericordes : cruels
immites : iracundos
immobilis : ferm
immoderatus : immoderatament, no-ordonada
immortalis : immortal
immotus : fermat, immoble
immugire : cridar
immundiciae : deturpar, immundícies, sutzures, sutzietat
immundus : immunde, contaminats, malvats, sútzeu, vils
immunis : salva
immutare : mudar
impavidus : ferm
impedimentum : embarg, embargament
impedire : embargar, empatxar, prohibuir
impegere : empènyer
impellere : commoguts, empendre, metre, esperonar
impendere : fer
impendium : pèrdua
imperare : corregir, imperar, manar
imperfecti : imperfets
imperiti : ignorants, no-provats
imperitia : imperícia
imperium : imperi, manament
impetere : esveir
impetrare : atorgat, impetrar, obtenir
impetus : embarg, força, impetuositat, inclinació, inflamacions
impietas : impietat
impingere : imputar, pintar
impinguere : fèrtil, pensar
impius : malvats, iniqua, ribalt, escelerat
implere : acabar, complir, fer, fetes, satisfet
implicari : embolcat
impollutus : purs
importuna : importuna
impossibilis : greus
impotens : despoderat
impregnata : aombrar
imprimi : empremuda, fermats
improbus : improbi, inigament, malvat
improperare : aproperants, emproperar, improperi, injúries, reprendre
improvidus : indiscret
improvisus : guardar-se, cuitat
imprudentes : folls, imprudents
impudens : desconeixent, desmesuradament
impudicus : deshonest, vil
impugnare : impugnar, impugnació, vençuts
impunes : impunits
impura : prava
imputare : imputar
imputribiles : impudrible
imus : coses baixes, humil, subtils
inaccessibilis : inaccessible
inaestimabilis : estimat
inalteratus : ferm
inanimatus : inanimat
inanis : elació, inútil, vans
inardescere : escalfar-se

incautus : follament, nesci
incedere : anar
incendere : encendre, enflamar, incendi
incerti : conèixer, dupte, incerts
incessanter : incessantment
incidere : colre, entendre
incipere : començar
incitare : commoure, despertar, incitar
inclinare : inclinar, humiliat
includere : clos, contenir, encloure, enclós, incluïts, tancat
incognita : ignotes
incolatus : habitació
incolere : tenir
incolumis : alegre, guarida, sà, salvos, segurament, sens mal, sens perill, vius
incommoda : desastres, mals, treballs
inconcessa : il.lícita
inconstans : inconstant
incontaminatus : incontaminada
incorruptio : incorrupció, no-corrupció
incrassatus : endenyat
increpare : arguir, blasmar, corregir, increpar, reprendre
incubare : jaure
incultus : dissolts, inculta
incumbere : induir, pertànyer
incuria : descura
incurrere : aconseguir, encorriment, encòrrer, morir
incursare : còrrer, salts
incurvatus : incurbació
incusare : acusar
indecens : impertinent
indeficiens : no-minvant
indesinenter : cessació
indevote : indevotament
indicare : declarar, indicis, mostrar, senyals
indicia : indicis
indicibilis : grans
indigere : fretura, freturant, freturós, indigència, mendicant, necessitat
indignari : agreujats, endenyar-se, fatiga, indignat, sútzeu, trists
indilate : encontinent
indisciplinati : deshonests, indisciplinats
indiscrete : no-sàviament
indissolubilis : indissoluble
indivisus : no departits, indivisit
indocta : no-sàvia, pec, simples
indomita : fera, indómita
indormitabilis : no-ociós
inducere : enduir, girar
inducia : indúcies
indui : cuberta
indulgentia : indulgència, perdó, vénia
indulgere : denejar
indumentum : vestidura
induratus : endureït
industria : indústria
ineffabilis : inefable
inenarrabilis : estimar
ineptum : inepte
inermis : desguarnit
iners : inútil, pererós
inertia : accídia, flaquesa, ociositat
inextinguibilis : perdurable
infallibilis : infallible
infans : infant, infantesa
infas : barbarescs
infatuata : enoradida, fadament
infausta : miserable
infectus : contaminat, corromput, ensutzada, infectuosos, tacat, tatxada
infelix : adversa, cruel, desastruc, infelicitat, malastruc, malvada, miserable
inferior : baix, inferior, jussà, sotil
inferre : donar, metre
inferus : centre
infestare : contrariejar, infestar, malvada
inficere : corrompre, corrompuda, enfiçar
infideles : infels
infidus : fals
infimi : poc estat
infirmus : despectibles, flac, inferma, malalt, menor, pega
infirmitas : flaquesa, infermitat, malaltia
infixae : ficades
inflammare : commoure, inflamar
inflatus : inflament, inflats
inflectere : amollir
infligere : inflicta
influere : engendrar
informare : informar
infortunium : infortuni
infundere : banyada, humit, infusa
ingemiscere : plorar
ingenium : art, enginy, guises, enginy, subtilitat
ingens : gran , sobres-gran
ingenuus : franc
ingrati : desconeixents, ingrats
inhabilis : suficient
inhabitare : estar, habitar
inhaerere : conjúnyer's
inhians : apetit
inhonesta : deshonesta
inicere : metre
inimica : enemics
inimicitia : ira

iniquitas : colpa, infermetat, iniquitat, malícia, nequícia, pecat
iniquus : iniga, inic, injust, no-just, mala, malvada, pecador
initium : principi
iniungere : comanat
iniuria : enuigs, injúria, hontes, lesió, ruïna, injúria, torts
iniussu : manament
iniustitia : hontes
innexus : treballat
inniti : recoldar
innixus : unit
innocens : benigne, innocens, pura, quiti
innocentia : culpa
innocuae : pures
innovare : mudar
innoxia : innòxia, just
inoboediens : desfiant
inoffensus : ofensió
inopia : fretura, pobresa
inopinabilis : inopinada, secretament
inops : noïble
inordinatus : destorbada, iverçós
inquietari : demandades, inquietar, inquietat, somoure
inquinatus : enlletgit, maculada, sutze
inquirere : demanar, enquerre, inquirir, querer
inridere : deridar, improperar, motegadors, reprenedors
inrisio : escarn
insania : foll, follia, oradura, pegueses, seny
insanire : folls, follia, trasmudar
inscientes : ignorants
insensibilis : dur
insequi : enseguir
inserere : empaltada, ensertar, estrènyer, plantar, sembrar
insidiae : aguaits, enganys, espies, suptilitats
insidiari : aguaitar, fraudulament
insignis : generosa, insigne, joyes
insimulatus : acusat
insipiens : bestiesa, foll, llassos, pec
insistere : curós, entendre
insolens : foll, insolent, orat, supèrbia
insolescere : exorar
inspector : mirador
inspicere : escoltar, discutir, veure
instabilis : frèvol, inconstant, instable, movibles, no-segur
instans : cuitadament, instant, instància
instare : instar, seguir
instaurare : instaurar, restaurar, restituït
instigare : instigar
instinctus : instincció
instituere : instituir, ministrar, mostrar, ordinacions, posats
institutio : ordinació
instructio : instrucció, maestre
instruere : adoctrinat, informar, amonestar, instituir, instruir
instrumenta : aparellaments, eines, ferraments, instruments
insufficiens : insuficient
insultare : commoció, escarnir
insurrexere : llevar-se
intactus : sà
integer : integre, integrament
integrare : reïntregar
intellectus : ciència, seny, voluntat
intelligentia : intel.ligència
intelligere : apercebre, conèixer, entendre, figurar, regonèixer, saber
intemperatus : dissolució, intemprat, intemperància
intendere : atendre, cobejar, diligents, entendre, esforçar, intenció, veure
intensus : gran, curós
intentus : pregons
intercedere : divisió
interceptor : infecció, pres
intercessor : intercessor
intercludere : enganyar, incluir
interficere : matador, matar, trencar
interiora : interior, intrínseques
intermissio : intermissió, triga
interponere : entreposar, entrevall
interpres : enterpretador, esplanar, esponador
interrogare : interrogar, reprendre
intervallum : interval
intima : precordial
intimare : posar
intitulatus : intitulat
intonare : llamps
introducere : guiar, introduït, succeir
intuere : esguardar, guardar, mirar, remirar, vista
intumescere : gros
inundatio : abundància, inundats, ruïna
inutilis : inútil, tediosa
invadere : aterrar, esvair, nafrar, saltejar, turmentar
invalescens : abundant
invalidus : abte, invàlides, flac
invenire : atrobar, conseguir
investigare : cercadors, cogitar, inquisició, investigació

inveteratus : envellit
invictus : constant
invidentia : invidència
invidiosus : odi
inviolatus : pura, inviolats
invisibiliter : invisibles
invisus : desgraciat, odi
invitare : convidar, invocar
inviti : forçats
invocare : apellat, invocar, reclamar
involvere : embolicar, involut
iocare : jocs
iocosus : burloses, jugós
ionii : ionis
iota : titlla
ira : foll, ira, iracible, odi
iracundus : felló, folls, iracúndia, irascible
irasci : despagat, iràixer, irat, trist
irrationabilis : no-sàvia, desenyament
irreprehensibilis : irreprensible
irrequisitus : reqüest
irridere : escarnir
irrigare : regar
irrisor : burlador, irrisions
irritrosire : enrabiar
irritus : revocat, vana
irruere : assalt, conculcar, venir
irrumpere : rompre, tribulacions
iter : camí
iubere : manar, ordenar, voler
iubilare : alegrar-se
iubilus : goig
iucundus : alegra, alegrament, goig, jocunditat, plasent
iucunditas : alegria, benigne
iudicare : aprovar, disputar, estimar, jutjar, sentenciar
iudicium : arbitre, examen, juí
iugitas : iuguitat
iuglans : bellota
iugum : jou, conjunyir
iumenta : juments, rossí
iuncturae : juntures
iungere : acompanyar, ajustat, conjunt, junyir-se, unir
iuramenta : sagraments
iurare : jurant, prometre
iure : llegudament
iurgia : baralles
ius : estatut, regles
iussio : manament
iustare : justar
iustitia : dret, juí
iustus : dreturer, just
iuvamina : ajuda
iuvare : ajudar, ajudat, socòrrer, valer
labefacere : esdellenegar, dissipar, tolre
labes : taques
labi : allargar-se, allenegar, baixar, eslllenegar
labia : llabis
labor : afany, enuig, treball, labor, treball
laborare : entristir-se, llabor, obrar, treballar
lacerare : desbaratades, destroir, devorar, difamar, esquinçar, matxar, trencar, trencat
lacerti : braons
lacrimare : plorar, tribulacions
lacus : bassa, llac
laedere : agreujar, ferit, lesiats, lesió, nafrar, noure, tocar
laesio : lesió, naframent
laesura : detriment
laetitia : alegria, goig
laetus : alegre, goig, gojoses, joiós, plasent, seré
laici : llecs
lamentari : gemegar, plànyer, plorant, sanglots
lampades : tortxes
languens : aflaquit, disminuït, endormiscada, esllanguir, malalt
langueus : blanament, llangors, malalties, negligentment
languores : aflicció
lapis : roca, pedres
lapsus : alineats, allenegar, derrocament, embalç
laqueus : llaços, nuus, rets
lar : casa
largiri : donar, donat, llarguejar
largitas : don, llarguesa, lliberalitat, prodigalitat, proesa
largus : franc, llarg, lliberal
lascivia : deshonestat, exorament, garage, lascívia, lasciviós
lassus : flaques, lassat
lassitudo : ujament, lassadat, lassor
lata : ampla
latebra : caves
latere : amagar, celar, clos, tapiada
latitudo : gruix
latrare : lladrar
latrina : latrina
latrocinia : latrocinis
latrones : lladres
laudare : llaor, lloar, lloat, magnificar
laus : cant, gràcies, honor, llaor, reverència, solaz

lavare : denejar, llavar, remetre
laxare : allargar-se, ampliar, descans, lleixar, recrear
laxi : flacs
lebetes : peroles
lectissimi : elets
legatio : ambaixada, llegaciò, llegats
legere : elegir
legitime : feelment, honesta
legumina : hortalices
lenes : suaus
lenimenta : ungüents
lenire : ablanir, alleujar, suaument, tènue
lentus : suau
leprosus : llebrós, meselles
levamen : alleujament
levari : llevat
levigatus : allissada
levis : fàcils, lleuger, lleugerament, suaument
levitas : follia, levitat, lleugeria
lex : llei, lig, ordinació, raó, regla
libatoria : libatoris
libelli : llibells
libenter : ànimo, francament, volenterosament
liber : franc, líber, lliberals, llibert, quiti, franc
liberalis : liberal, noble
liberare : delliurar, salvar
libertas : franquesa, llibertat
libet : convinent, desig
libido : cubdícia, delectació, delit, lascívia, libídine, luxúria, voluptat
licentia : llicència, poder
licere : bona, inhibit, lícitament, lleguda, llerívol
ligare : lligats, pres, restrènyer
ligna : bigues
ligo : aixada
limes : senyal
limus : escombradures, llims
linea : línea, lineament
linire : endolcir
linquere : destruir
liquor : llicor
litis : bregues, esquira, plet, qüestions
litigare : bregues, litigós, pledejar, ritxosos
litigium : pledejadors, plet
litora : ribes
litterati : doctes, savi
livor : blavura, humors, naframents, vermellures
locare : portar
locuples : pecuniós, ric
locus : lloc
locutio : locució
longinqua : distants, lluny
longitudo : llonguitut
longus : llarga, llonga
loquaces : indiscrets, loqüacitat, parler
loqui : callar, confessar, dir, parlar, respondre
lubricus : allenegosa, llenec, vana
lucere : clarejar, lluir, resplandir
lucerna : llum, lucernes
lucida : clara, lúcida, neta
lucrum : guany
luctamen : lluita
luctari : contesa
luctus : dol, dolors, plor, trist
luculenter : clarament
lucus : guast, silves
ludere : burlar, jugant
ludibrium : escarnits, escarns, menyspreu
ludus : burla, jocs
lugere : plorar
luguber : plorós
lumen : lúcid, llum
lupinae : llopins
lutus : fanc, terra
lux : claredat, llum
luxuria : incontinència
macerare : amagrir, cascar
machinare : decebre, enganys, enginys, maginació
macies : sec
macra : magres, prims
mactari : occir
macula : màcula, teules
maculare : ensutzir, envergonyir-se, maculació, macular
maduere : banyar
maeror : desplasent
magistralis : doctorat
magna : ampliada, gran, greu
magnanimus : magnànim
magnificare : lloar, magnificar, nomenar
magnificus : altes, gran, magnificós
magnitudo : granesa, magnitud
magnus : gran, ric
magus : encantador
maiestas : magestat
maiores : condició, majors, superiors
mala : iniques, injúries, mals, nequícia
malefici : encantadors
malignitas : malignitat
malitia : malesa, nequícia, vicis
malle : amar
malleus : mall

malus : pecat
malus persicus : pom
mandare : dir, manar, ordenar
manducare : menjar
manere : albergar, estar, ferma, romandre
manifestare : confermar
manifestus : clara, manifest, ocult
manipula : manipolis
mansio : estacions, habitació, mansió
mansuetudo : clemència, humilitat, mansea, mansuetat, suavesa
mansuetus : blanes, humilment, indefesos, mans, simple, suau
marcere : envecir-se, mustir
marcidus : flac, seca
margines : màrgens
maritimus : marítim
martyrium : passió
materia : braços, materia, ocasió
matrona : matrona
maturare : corrents
maturi : madurs
maxillae : galtes, maxilla
maximus : major
meatus : passament
mechanicus : subtilitat
mederi : sanada
media : mitjanes
medici : físics
medicina : medicines, porga, remei
medietates : meitats
meditare : considerar, contemplar, meditació, pensar
meditatio : imaginació
medullae : medulles
mel : mel
meliores : millors
mellita : dolça
melota : cugulla
membra : rames
memorare : recordació, remembrar
memores : corosos
memoria : memòria
mendaces : mençoneguers
mendacium : enganys, fallaces, falsia, mentida, mençónega
mendicare : acaptar
mendici : pobres, mendicitat
mens : entenció, pensa, voler
mensura : forma, mesura
mensurare : amesuradament, mesurar
mentalis : intrínseca
mentiri : mentir
mercenarius : jornaler, mercenaris
merces : lloguer, merceria, mèrit, premi, preu, regla, retribuació
mergere : acabuçar, perir
meridianus : meridià
merita : mèrits
merum : must, vi
metaphysica : metafísica
metere : estimar
metretae : metres
metuere : duptar
metus : paor
miles : cavaller, cavallerívol
militare : batallar, combatent
militia : guerra
minae : mines
minari : ferir
minima : petites, prims
ministerium : ministeri
ministrare : aministrar, ministrar, ministres, pensar, saig, servir, supportar
ministri : ministres
minitari : destruir
minorari : diminuït
minuere : diminuir, petits
mira : singulars
mirabilia : meravelles, miracles
miracula : meravelles, miracles, senyal
mirari : esbalaïts, guardar, meravellats
mirifice : excel.lentment
miser : llas, lesa, malastruc, mesquí, miserable, pobre, trist, vil
miserabilis : mesquí
misereri : complànyer, ocòrrer
miseria : fragilitat, mesquina, misèria, necessitat, pena, treballs
misericordia : compassió, mercè, misericordiós, pietat, vènia
misericors : piedós
missa : missa
missio : missió
mitis : benigne, humils, dolç, mansuets, piadós, suau, simples
mitigare : afalagaments, mitigar
mittere : admetre, remetre, suavetat, subjugar, trametre
mixtus : ajustats, mesclat
mobilis : girat, lleuger
moderatio : moderació, temprament
moderatus : amesurat, atemprat
modestia : discreció, mansuetut
modestus : modest, reglada
modificare : temprar
modium : modium, muigs
modus : contenència, diversitat, forma, guisa, manera, modo, via

moechabi : fornicació
moenia : castells, contesa, mur
moeror : adolorit, desolat, dolents, gemecs, plànyer, plor, trist, tristícia
moesti : trists
molae : barres
moles : murs
molestari : turmentat
molestia : afany, anuig, molestats, molèsties, trist
mollis : amollir, blandir, flac, moll, temprat
mollities : flaquea, fragilitat
momentum : moment, transitòria
monachi : frares
monarchi : marquesos
monere : amonestament, informar, instruïts, pregar, reprendre
mons : mont, muntanya, puig
monstra : cruel, monstruós, monstruositats
monumentum : exemple, monument, nom, tractats
mora : aturament, encontinent, trigues
morbidi : ronyosos
morbus : infirmitat
mordere : remordre
mores : costums, forma, maneres, pràtiques, usança
moriri : defallent, defuncta, morir, passament
morositas : morositat
morula : triga
movere : commoure, moure
mucro : febrida
mudus : pur
mugire : mugir, mugit
mulcari : ferir
mulier : fembrerés, muller
multa : prou
multiplicare : multiplicar
multitudo : companya
mundare : denejar, depurats, llavar, mundar, fer net, netedat, pur, purgar
mundificar : denejar
munditia : mundació, mundícia, nedesa, netedat, perfecci, puritat, urbanitats
mundus : clara, finíssim, munde, nèdeu, net, pur, quiti
munera : dons, força, presents
munificus : magnífic
munire : forts, garnir
munitiones : ciutats, defeniments
muntuosae : muntuoses
munuscula : do, donatius
murenae : collars
murmur : reprehensió, murmuració
musca : paparres
mutare : corregir, mudar, tremudats
mutilatio : mutilació
mutus : mut
mysterium : misteri
narrare : dir
nasci : nèixer, principi
nationes : terres
natura : essència
navis : nau
nebula : boira, escuredat, fums
necare : occir, morts
necessaria : espedients, lligament, necessari, ops, subsidi
nectere : entrellaçar
nefarius : detestable, inic, maleïta, malvat, nefària, vil
nefas : flaquesa
negare : denegar, negar
negligenter : flacament, menyspreu, negligència
negligentes : malcurós, negligents, lleugeries
negligentia : peresa
negotiari : mercadejar
negotium : ànsies, faenes, negoci
nemora : boscatges
nepos : nebot
nequam : cruel, inic, nequíssim
nequitia : ferocitats, iniquitat, malvestat, nequícia, sobre-inic
nidificare : colga
nigrae : negres
nihil : dissolts, poc
nimirum : comuna
nimis : abundància, excessiu, moltes, trop
nitis : clar, manifest
nitidus : nedetat, plans
nobilis : barons, generós, grans, magnífic, noble, virtuós
nobilitas : dignitat
nocere : afligir-se, contràries, cruciar, damnatge, infestar, noïble, noure, trencar
nocivus : contrariós, noïble
nudosae : nuegoses
nominare : anomenar, nomenat
norma : norma, regla
nosci : conèixer, saber, sentint
nota : manifest, nota, notòria
notabilis : maravellosa
notare : saber
notitia : coneixença, notícia, notificació
novacula : rahor
noxia : dampnós, malsans
nubilus : nubilós

nudus : descalç, nu
nugatorius : falsiós
numerare : comptat, nombrar
numerus : compte
numina : divinitats
numismata : diners, medalles, moneda
numquam : nunca
nundinae : fira
nuntiare : denunciar
nuntius : correu
nutantes : tremolants
nutrire : nodrir, nodrit, past, pèixer, pensar, regar, usat
oberrans : exerrat
obesse : inútils, noïment, noure
obferre : jurar, lliurat, oferir, presentar
obicere : dir, obicir, repetir
obiectiones : objeccions
obiurgare : ahontar, reprendre
obiurgatio : càstics, correcció
oblectamenta : deports, fruïció
obligati : obligats
obliquus : obliqua, tort
oblitterare : destruir
oblitus : exoblidats, lleixant, sullat
oblivium : oblivió
oblivisci : oblidar
obmutare : callar, enmutir
obnubilare : aombrar
oboedire : obedient
obreptio : obrepció
obruere : aterrar, destruir, premuda, soterrar
obscoenus : lleig, fangós, sutze
obscurare : enfalagats, escurir, fosc, obscurit
obscuritas : encegament
obscurus : amagat, escur, obscures, tenebrosa
obsecrare : exortar, obsecrar, oració, request
obsedere : assetjar
obsequi : obeir, servir
obsequiosus : suau
obsequium : ofici, proferir-se
observare : complir, guardar, observar, servar
obsessivus : assetjadora, obsessiva
obsidere : assetjar, encircuir, esvair, tençar
obstacula : empatxaments
obstetrices : dides
obstinatio : indurida, obstinat, pertinàcia, vigorosament
obstrui : tancar
obstupescere : esbaït, esbalaïment, esbalair, meravellar
obtemperare : complaure
obtinere : aconseguir, pres
obtrectari : detractors
obtritus : destroït
obumbrare : cobrir
obvolvere : envolupar
occasio : cuberta, ocasió, oportunitat
occeanus : mar
occisus : matar, matats, mort, occir
occultus : amagadament, amagar, celat, ocult, secret
occumbere : entrar
occupare : comprès, ocupar, prendre, treballada
occupationes : cures, ocupacions
occurrere : encontrat, ocòrrer, vengut
ociosi : ociosos
ociositas : peresa
octava : octava
oculi : pupilla, ulls
odibiles : desplaents
odium : discòrdia, odi
odor : olor, odorífer
offendere : agreujat, contradir, ofendre
offerre : oferir, ofert, presentar
officia : oficis, oficina
olla : perol
olympia : juntes
ominari : prenosticar
omittere : jaquir, lleixar, oblidar
omnipotens : poderós
onerari : posar
onus : càrrecs, feix, feixuga, gravea, pes
onustus : carregat, onerosa, plé
operari : fer, obrar
operatio : llabor
operire : cobrir, empaliar
opinari : pensar
opinio : opinió
opitulatio : ajuda
oportet : convé, lleguda, ops
oppidum : castell
opportunitas : oportunitat
oppressus : catius, conculcat, mendicants, oprès, opressió, violades
opprimere : abatut, acusar, afligir, apremuda, assaltar, oprèmer, opremuda, premut, refrenar, sobrar
opprobria : escarns, honta, improperis, oprobis, vergonya
oppugnare : requirir
optare : voler
optima : pura

optimates : optimats
opulens : abundant, abundós, aceat, ample, gras, opulent, rics
opus : cura, estudi, obres, ops, opúsculo
orare : aorar, oració, orar, parlar, pregar
oratio : oracions, proposició, questió
oratores : llegoters
oratoria : eloqüència
orbari : eixorquia, fallir, cec, orfe
ordinatus : elegit, ordonat
ordo : grau, ordre
organum : orgue
origo : començament, principi, rel
oriri : brotar, nada, nèixer, proceir
ornamenta : joyes, ornaments
ornare : arreades, arreus, clausuladament, embellir, ornar, pintar
ostendere : declarar, demostrar, ensenyar, manifestar, mostrar, sustentatió
ostentatio : ostentació
otiosi : vagarosos, vana
otium : deport, descansar, ignàvia, oci, ociositat
oves : moltons
pabula : vianda
pacificus : pacífics, pau
pactio : pacte, pati
paedagogus : pedagog
paenitentia : plànyer
palam : palesament, públic
pallium : gonella
paludo : paludós
pampinaria : rams
pandere : manifestar, metre, ubrir
panis : pa
papyrus : paper
parabola : paràbola, proverbis, similituts
paratus : aparellat, ordenat, prests
parca : estreta, gint
parcere : mercè, pròspera
parentes : pares
parere : parèixer
parietes : parets
parire : engendrar, parir, partir
parricidium : patricida
parsimonia : parcimònia
partes : partides
participatio : participació
particularis : particular
partiri : reposar
partus : parts
parus : par
parvi : pocs, xiquea
parvipendere : menysprear
parvuli : infançons
pascere : guardar, pascar, pasts, pasturar, pèixer, sadollar
pascisci : pau
pascua : garrigues, peiximents
passim : sovén
passio : carnalitats, dolors, mort, passió, treball, tribulacions
passus : presa
pastor : pastor
patefacere : clar, dir, manifestar, notori, patent
patere : clars, plans, obertes
paterfamilias : pare
pati : oferta, pena, soferir, sostenir
patientia : paciència
patria : pàtria, terra
patrimonium : patrimoni
patrocinium : adjutoris, patrocini
patronus : patró
paucitas : paucitat
pauper : freturós, pobre, pobretat
pavens : espaordits, paoruc, tremolós
pavimentum : païment, sol, terrat
pax : pau, tranquil.litat, treves
peccare : delenquir, errar, pecar, vicis
peccata : defalliments, defalts, delictes, falta, pecats
peccatores : infels
pecunia : imposicions, pecúnia, riqueses
pedagia : lleudes
peior : malvat
pelagus : pèlec
pellere : foragitar, llançar, sobrar
pelles : pells
pena : pena
pennata : implumada
pensare : cogitar
pensio : cens, pensió
penuria : fretura, penúria
pera : escarcella, pera
peragere : acabat, complir, fetes
percipere : batut, percebre, sentir, veer
percunctari : encercar
percutere : batiment, batre, castigar, colp, ferir, percutir, tocats
perdere : delir, destruir, perdre
perdurare : perdurar
peregrini : estrany, forasters, pelegrins, peregrins, no-conegut
perfacile : treball
perfecta : perfeta
perferre : referir
perficere : acabar, complir, endreçar, entendre, fets, finar, finits, perfet
perfidus : inic, malesa, pèrfida

perfixa : preses
perfodere : derrocar
perfunctorius : profunctòria
perfundere : macular
pergere : continuar, tenir
perhibere : adversar, prohibits
periclitati : fortuna
pericula : martiris, perills
perimere : destruir, occir
perinde : engir
perire : errar, perèixer, perir
peritia : perícia, soptilea
peritus : entenent
perlongare : llunyar
permanens : certa, vera
permanere : aturar-se
permissio : sofirença
permittere : aprovació, lleer, lleixar, llicència, permetre, soferir
permotus : enutjat
permundare : netejar
permutare : purgar
pernicies : dany, detriment, iniga
perniciosi : perniciosos
perorare : parlar
perpendere : percebre, reprendre, veent
perpendiculum : plom
perpetrare : fer, perpetrar
perpetuus : perpètuals
perplexus : ple, travats
perquirere : cercar, demanar
perrumpere : rompre
perscrutare : encercar
persequi : cercar, encalçar, querir
perseverare : continuar, fermetat, perseverar
persistere : ésser, estar, forts
perspicere : entricats, veure
perstringere : dir, restrènyer
persuadere : assuejar, declarar, persuadir
persuasio : consell, persuasions, suació
perterrere : terror, esbalaït
pertica : bastons, pertxa
pertimescere : espaventar-se, espaventat
pertinaciter : afrontadament, fortment, obstinadament, rebel.les
pertinere : espera
pertrahere : mudar
pertransire : viscut
perturbare : divisió
perunguere : untar
pervastare : guast
pervenire : acabant, venir
perversitas : malesa, malvada
pervertere : perverses, pervertir
pessimae : péssimes
pestifera : pestífera
pestilentia : pestilència
petere : cercar, defendre, demanar, desitjar, pregar, requerir, requesta, suplicar
petitio : demanda, petició, pregàries
petulantia : follia
phantasia : imatge
phantasmata : fantasma, imaginació
pharetrae : gerretes
philosophari : filosofar
phlebotomum : llanceta
phreneticus : frenètic
phylae : fiala
piget : enutjar, pereós
pignus : penyora, seguretat, senyal
pigri : peresosos, quiet
pigritia : peresa
pii : benignes
pila : pilota, piques
pili : cabells, peloses
pincernae : copes, gots
pinguis : espessa, grassa, greix
piramidae : piramida
piri : sarments
piscinae : piscines
pix : pegunta
placabilis : benigne
placare : abaixar, enclinat, placar, plasent
placidus : alegre, graciós, llúcida, mansueta, pacífic, piadós, plasent
plagae : açots, mals, plagues, plagaments
planctus : crits, plors
plangere : clamar-se, doler, plànyer
planus : pla
platea : places
plaustrum : carro
plausus : goig, llaor
plenitudo : còpia
plenus : fort, soltament
plorare : desconortats, plorar
pluralitas : abundància
plurimae : moltes
pobile : pobil
poculum : got
poena : afliccions, colpes, mal, meçat, pena, reprensió, treballs
poenitentia : penitçncia
pollere : embelleir, polida, resplandir, valent
pollutus : enlletgit, lleig, pol.lut,
pomerius : jardí
ponderabilis : necessari
ponderare : pesar
pondere : preposar

pondus : balança, càrrec, feixuguesa, pes
ponere : dictar, posar
pontifex : bisbe, príncep, sacerdot
pontus : pèlec
populares : populars, vulgar
porrecta : presta
portare : portar
portiones : porcions
portus : port
possessio : possessió
possidere : haver, lligat
posteri : successors
postponere : postposar
postulare : disputar, postulació, pregar, requerir, voler
potens : gran, poderós, puixant, rics, tirà
potestas : poder, potestat, senyoria
potio : poció
potiri : aconseguir
praecellere : excel.lir
praeceps : precipitós
praecepta : manaments
praecipere : manar
praecipitare : embalçat, esbalç, precipitar
praecipua : pes
praecisus : tallat
praeclarus : clar, excel.lents, gran, preclara, virtuós
praeclusus : clos
praeco : herald
praecogitare : cogitació, pensar, precogitació
praecurrere : prevenir
praecursor : crida, precursor
praeda : despulla, fermances, preda, presa, rapina
praedestinati : ordonats
praedicatio : sermó
praeeripere : prendre
praeesse : prelats
praefectus : capità, pretor
praeferre : preposar
praefiguratus : demostrat
praefulgidus : resplandent
praeiudicium : prejudici
praelatus : prelat
praemeditare : considerar
praemiari : premiat
praemissa : paraules
praemium : guardons, lloguer, premi, remuneració
praemonere : amonestar, instruir, proveïts
praeoptare : volgut
praeparatio : aparellaments, ordonar, pastar, preparació
praeparator : preparador
praeponere : exalçar, preposar
praepositi : prebosts, prelats, presidents
praerapidus : lleuger
praerogativae : llicències
praescriptio : prescripcció
praesentare : oferir
praesides : presidents
praesidium : ajuda, presidi, presuli
praestare : prestar
praestituere : establir
praestor : socòrrer
praesul : cap
praesumere : abrivada, assajar, presumir, presumpció, voler
praeterire : lleixar, preterir, privat, traspassar, trencats
praetermittere : exublidades, obmès, pretermetre
praetexere : vestir
praetor : pretor
praetorium : casa, mas
praevalens : fort, sobrar
praevaricare : prevaricadora, prevaricadriu, prevaricant
praevidere : considerar, davant-visió, prevists
pravitas : corrupteles, mal, malícia, pravitat,
pravus : avolesa, braus, endureït, foll, hontes, iniques, mal, malvades, prava
prebenda : canongia
precari : pregar, pregàries
preces : oracions, precs, pregàries
predicare : preicar
premere : agreujar, animar, apremut, costrènyer, prèmer, subjugar
preparare : aparellar
pressurae : pressures
presto : prests
pretiosi : nobles
pretiositas : preciositat
pretium : preu
prima : primera
primatus : primícia
primitivi : primitius
princeps : capitans, duc, magnats, precel.lent, príncep, principals, rei, senyora
principalis : primer, principals
principatus : imperi, principat, regne, senyoria
principium : principi
prior : primer, pares, prioritat
privare : apartar, llevar, privar, renunciar
privatus : departits, privat, propri, singular

probare : lloar, provar, provat, refermada
probatissimus : esprovat
probrum : oprobi
probus : bo, improbatíssim
procaces : vergonya
procacitas : destrempada
procedere : eixir, proceir, venir
proceres : barons
procreare : engendrar, procrear
procuratio : cura, procuració, procurador, sol.licitut
prodere : declarar, defendre
prodesse : ajudar, cercar, profitar, subvenir, val
prodigalitas : prodigalitat
prodigium : prodigi, senyals, terror
prodigus : despesec, escassedat, follament, luxuriós
producere : fer
proelia : guerres, pugnes
profanata : destroïdes
profanus : laic
profectus : profit
proferre : anomenar, dir, donar, fer, parlar, publicat, recomptar
proficere : florir, profitar
proficisci : passar
proficuus : goig, útil
profiteri : atorgar
profluere : haver
profugere : fugir, perseguir
profugus : fugitiu
profunda : fondal, pregonees, profunditat
progenies : progènie
progressus : moviment
prohibere : apartar, guardar, prohibit, vedar
proicere : derrocar, gitat, llunyar
prolabi : caure
proles : infant
prolixum : prolixa
promissio : atorgat,dons, promissió
promptuaria : graners
promptus : aparellat, prests, prompte
promulgare : dir
pronuba : falla
pronuntiare : pronunciar
propagari : brotada , eixamplar
propedies : auxili
propessio : aflicció
propheta : profeta
propinqua : acostats, apropinquar-se, parents, propinc
propitiare : benigne, placar, propiciació
propitius : liberal
proponere : dit, preposar
proportionare : egualades, proporcionada
propositum : enteniment, intenció, negoci, raó, voluntat
proprietates : terres
proprius : privat
prorumpere : dir
proscindere : rompre
proscribere : exel.lar
prosequi : cercar, seguida
prosilire : còrrer
prosperare : prosperitat
prospicere : guardar
prosternere : estrebancar
prostituere : prostituir
prostrare : desbaratar, prostrar, vençut
protectus : cobrint, defeniment, defesos, guardat, protecció
protexere : dilatar, esteniment
protinus : espatxadament
provare : provar
proventus : esdeveniments
proverbium : escarn, proverbialment, rondalla
providentia : providència
providere : proveure, providència, regir
providus : previst, provident
provincia : regió, província, terra
provocatio : provocar, requerit
provolutus : inclinat
proximus : prop
prudens : doctíssims, prudent, savi
pruritus : pruina
psallere : dir, psalmejar
psalmodiae : psalmejar
publicatio : publicació
publicus : manifests, públic
pudenda : abominables
pudici : casts, neta, pudicament
pudicitia : honestat, pudicícia
pudor : confusió
puella : donzella
pueri : fadrins, infants, jóvens
pueriles : puerils
pugio : punyal
pugna : batallar, contesa, pugna
pugnare : batallar, combatre, pugnar
pulcher : bell, dolç, pulcritut
pulchritudo : noblesa, pulcrituts
pulli : polls
pullulare : brotar
pullum : pal.li
pulsare : tocar
pultivorax : gulós
pulvis : pols

pumex : almanguena
punctualiter : puntualment
pungere : agullonats, forats, punyir
puniri : castigat, punidor
purgare : denejar, desenculpats, mundar, netes, porgar, purgament, purgar
puritas : mundícia, puritat
purificatus : nèdeu, purificació
purpurea : clapata
purus : clara, pur, nèdeu
pusillanimitas : pusil.lanimitat, sutilesa
putare : albirar, considerar, cuidar, estimar, jutjar, pensar, putar-se, reputar-se
puteus : bassa, pou
putredo : podriment
quadrare : mig-partir, quartonejada
quaerere : aguaitar, cercar, clamar-se, demanar, desitjar, encercar, enquerir, pregar, querer, requerir, volent
quaerimonia : clamors
quaesitum : adquisida, guanyador, request
quaestio : causa, qüestió
qualitates : qualitats
quassatio : vent
quassatus : debilitat, trencat
quatere : cascades, commoure, derrocar
querela : achaque, clam, complanta, crits, divisions, plànyer, querela
quies : descansar, repòs
quiescere : dormir, estar, reposat, segurament
quinarii : quinari
rabbi : rabi
raca : orat
radix : començament, fonament, soca
rami : branques, brotims
rancor : ira, rancor, sabor
rapaces : prenedors, rabiosos, rapacitat
rapere : arrapar, arrapada, mogut, prendre, trespassat
rapida : mutable
raptus : arrapat, eixecades, lladres, llevar, rapina
raro : tard, poques
rati : avertit
ratio : causa, compte, discreció, guisa, intel.ligència, racional, raó
raucus : ronc
rebellis : inobedient, rebel.le
recedere : departir, llunyar, partir, revocar
recens : novella
receptibilis : prendre
recidari : calada
recidivus : iterant
recipere : acullir, rebre, prendre
recitare : llegir, recitar
reclinatorium : jagut
recludere : encluir-se, reclús, tancar
recogitare : cogitar, recogitar
recognoscens : vist
recompensatio : recompensació
reconcilitatio : reconciliació
recondere : estojar
recordare : memòria, pensar, recordació, recordar
recordatio : recordació, pensaments, repensaments
recreare : alegrar, consolada, guarir, recrear, sadollar
rectificare : dreçar, endreçar
rectitudo : rectitut
rector : mariner, rector, regidor
rectus : dreturer, just, perfet, rectitut
recumbere : recoldar
recuperare : recobrat
recurrere : recòrrer
recusare : rebutjar, recusar
redacti : enertit
redargutus : redarguït, respostes
reddere : donar, tornar
redire : aünir
redolere : flairaments, odornat, tenir odor, redolents
reducere : reduir, retornar, retraure, retuts
redundare : redundar, tornant
refectio : repós
refectus : ple, refecció
refellere : impugnar
referre : dir, donar, explicar, imaginar, recomptar, referir
reficere : apparellar, recomplir, recrear, refer, tribuït, sadollar
reflectere : refrenar
reformare : reformar
refoveri : adobar, sostengut
refragari : contrastar
refrenare : comprimir, refrenar
refrigerare : refrigerir
refrigerium : ombra, refrigeri
refugium : recorriment, refugi
refulgere : resplandir
refutare : rebutjar
regeneratio : regeneració
regere : governar, regir
regimen : regiment
regio : regió, tèrmens, terra
regnare : regnar
regnum : potestat, principat, regisme, regne, senyories

regredi : fugir
regula : condició
reiteratio : assovinyament
relanguescere : llanguir
relaxare : enfranquir, remetre
relaxari : allargades, eixamplat
relicta : lleixada
religatus : lligat
religio : religió, servitut
religiosus : monjo
relinquere : desemparat, fer, lleixar
relucere : lluent, relluir
remedia : remeis
remiga : mariner
remissio : remei, remissió
remittere : amollar, remetre, remesos, remissió
remotio : fuita
remotus : secret
removere : lluny, remoure, sostraure, tolre
remuneratio : guardó, reguardonador
renati : renats, renovellats
renditio : retiment
renuntiare : negar
repagula : contrast
reparere : reparació, reparar
repellere : foragitar, repellir
repente : cuidadament, ivaçosa, sobtosament
repentina : cuitats, cuitós, rèbeu
repetere : reprendre, repetir
repletus : rasat
replicare : carregar, replicar
reponere : posar, estojada
repraesentare : mostrar, representar
reprehendere : blasmat, condemnar, corregir, reprendre, reprovar
repressio : abaiximent, repremiment
reprimere : reprendre, reprèmer
reprobare : avilar, avorrir, reprovat
reprobus : reptat
repudiare : menysprear, divorci, repudi
repugnare : guerra, repugnar
repulsa : repulsa, sobrats
reputare : reputar, reputats, viltenir
requaerere : demanar, requerir
requies : descans
requiescere : estar, reposar
requirere : amonestat, cercar, enquerir, interrogat, requerir, requestes
res : negocis
rescindere : desfer, irricats, mudar, rompre, trencar, revocar
resecare : tallar
reserere : obrir, punyida
reservare : estojar, reservar
resistentia : contrast, resistència
resistere : contendre, contrastar, resistir
resolvere : resoldre, soldre, soltes
resonare : agradosos
respergere : foragitar
respicere : consirar, contemplar, guardar, mirar, remirar, reputar, veure
resplendere : resplandent
respondere : advocar, compte, resposar
respublica : comunitat
respuere : rebutjar, recusar, refusar, repudiar
restaurare : recobrar
restituere : restaurar, restituir, retre, tornats
restringere : refrenar, restrènyer
resuscipere : rebre
retardare : tardar
retentare : provar
retiacula : darts
retinere : contrastar, deixar, refrenar, retenir
retis : ret
retorquere : llançar
retractare : retractades, retrectar
retrahere : llunyar, retraure, retret, tirar, tolre, treure
retributio : guardó, lloguers, retribucions
reus : culpable, malmirent, malvats
revelare : revelar
reverberatus : batut
reverentia : honor, honrar
revertere : convertit, lleixar
reviviscere : renovellar, reviscolar
revocare : alienar, reduir, remoure, revocar, tornat
revolvere : regiraments, revoluts, trastornar
rex : príncep, regidor, rei
ridere : menysprear, mofar, riure, trufes
ridiculus : brutal
rigare : còrrer
rigor : fredor, fret, rigor
rimae : fenelles, riberes
risus : burlar-se, joc, rialles, ris, riure
rivus : riu
rixa : baralla
roborare : confermar, enfortar, enfortir, fundar, refermar, roborar
roboratus : antic, envellit
robur : fortalesa, vigor
robustus : atrevit, excel.lent, ferm, fort, gros, robust, vigor
rogare : pregar, soplicar

romipetae : pelegrins
ruber : vermella
rubigo : rovell
rubor : menyspreu, vergonya
rudes : fera, llecs, rude, rudals
ruere : caure
rugae : llaurar
rugire : cridar
ruina : balç, damnatge, destrucció, escabrants, perill, ruïna, trabucances
ruminare : ruminar
rumor : rumor
rumpere : abatut, esqueixar, rompre, trencar, oberta
rusticani : rústecs
rustici : grosserament, pagesívol, pagesos, rústic, vilatges
rusticitas : rusticitat
sacerdos : bisbes, capellans, prevere, sacerdot
saciare : saciar, ujar
sacra : festes
sacrificium : ofertes
sacrilegae : sacrílegues,
saeculares : llegues, seglars
saeculum : segle
saepe : sovén
saeptus : barda, circuït, entorn, murclós
saevus : aspre, cruel
saevire : crèixer, esforçar
saevitia : crueltat, rigorositat
saga : devina
sagax : astut, cura
sagena : filat, xavega
saginare : saginat, gras
sagittae : darts, sagitadors
salarium : salari
salsus : salada
saltare : ballar, balls, saltar
salubritas : bonesa
salus : profit, prosperitat, salut
salutare : reverència, saludable, salutíferes
salvare : guardar, sana
salvus : guarir, guarits, sà, sanada, saul
sanare : curar, guarir, metjar, sanar
sancire : sagrar, servar
sanctimonialis : sanctimonial
sanctus : sant
sandaliae : sandàlies
sanguineus : salpicat
sanguis : consangüinitat, llinatge, sanc
sanies : podridura
sanitas : guarit, salut, sanar
sanus : bones, guarit, sà, sau
sapere : gustar
sapiens : avist, discret, savi
sapientia : ciència, saber, sapiència
saporatum : triat
sarcina : càrregues
sarculum : càvec
sarmenta : sarments, tòries
satiari : acabar-se, complir, fart, fartar, saciar
satis : prou
satisfacere : pagar, satisfacció, satisfer
satrapi : satrapassos
saturare: complir, fartes, menjar, sadollats, saturitat
saxa : pedres
scaccherium : escaquer
scandala : escàndels
scelera : crims, pecats, traició
sceleratus : criminosament, escelerat, inic, mals, malvadament, miserable, prava
sceptrum : bastó
sciens : sabent, sabut
scientia : ciència
scindere : tallar, trossejar
scintilla : cintilla, purnes
scire : conèixer, demostrar, estatut, no-ignorans, saber, sentir
scopare : agranar
scriba : escrivà
scribere : notat
scrinium : escrin
scrobis : fossa
scrutare : cercar, disputar, escodrinyar, escorcollat, escrutar, tractar
scurrilis : lleig
secare : esquinçar
secessio : cessió
secreta : secret, retret
secura : segura
sedare : assuaujar
sedere : assegut, seure
sedes : cadires, silla
seditio : aguaits, avalotador, divisió, sedició, traïció
seducere : arrapar, decebre, decebuda
sedule : sàviament, suaument
sedulitas : diligència
segregare : llunyat
semen : llavor, semen
semitae : camins, carreres, sendes
semper : contínuament, eternal, sempiternitat
senarium : senari
senatus : senat
senectudo : antiquitat, senectut, vella
senex : vell

senilis : antics, senil, vell
sensibilia : sensuals
sensus : fantasia, seny
sententia : auctoritats, opinió, oració, sentència
sentire : conèixer, sentir
separare : apartat, departir, llunyar, partit, separar, separat
sepelire : monument, sebellir, sepultar, soterrats
sepis : clausura
septenarius : setenari
sepulchrum : monument
sequestrare : abstenir, tret
sequi : cercar, seguir
serae : baldes
serena : clara, pur, seré, serenat
serenitas : clar
serere : sembrar
seriatim : seriosament
sermo : paraules, sermó
sertus : corona
servare : guardar, mantenir, observar, preservar, reservar, servar, tenir
servilis : minva, servicial
servire : servir, vasall
servitudo : catiu, ofici, servents, servitut
servus : esclaus, servidors, servent, servu
seta : seda
severitas : crueltat, rigorositat, severitat
severus : estret, força
sevus : greix
sexus : llinatge
sibilare : siula, siular
sibulla : esquif
sica : daga, sica
sicca : eixutes, sec
sicli : sicles
sidera : esteles, planetes
sigillum : segellar, tancat
signa : banderes, espècia, figures, gests, miracles, senyals, signe
signare : concloure, fer-se
significare : dir, mostrar, significar
silentium : callament, silenci, so
silere : callar
siligo : ségol
silva : bosc, garrigues, hort, selva
silvestres : agrests
simia : bogia, símies
similis : par
similitudo : exemple, imatge, parentesc , semblança
simplices : humil, llecs, mansuets, sencer, simple
simulacer : imatge
simulare : fènyer, fingir, ficció, ressemblar, semblant, simular
simulatio : fingida, simulació, imatges
sincera : entegra, sincera, sinceritat
sinere : deixar, sostenir
singula : totes
singularis : singular
singultare : sanglotar, sanglots
sinister : sinistre
sinquinatus : tacat
sinus : si
sipara : badafions
sistere : refrenar
sitire : sedejar
situatus : situat
sobrietas : sobrietat
sobrii : abstinents, atemprats, sobrietat
socialis : acompanyador, associables
societas : companya, companyia, congregació, conjuncció, consòrcia, societat
sofisticus : sofístic
sola : solitària
solamen : consolació, solàç
solatium : companyia, confort, consolació, deports, plaer, solàç
solere : pràtica, soler
solers : avist, curós, solert, subtil
solertia : frau
solidus : ferm, fortificats, soldar
solii : aljups
solitudo : desert, ermitatge, solitut
solivaga : estèril
sollemnia : sol.lemnitat
sollicitare : despertar, sol.licitar
sollicitudo : ànsia, cura, sol.licitut, treball
sollicitus : angoixós, ansiós, consirós, curós, diligent, entesa, movible, sol.licit
solutio : absolució
solvere : absolt, declarar, deslligar, delliurat, dissoldre, donar, soldre, solt, soltar, trencar
somnis : lo dormir, somni
somnolentus : dormidor, somnolents
sonare : acordar-se
sonitus : estruendo, senig, so
sordes : vils, sútzeu
sordidare : enlletgir
sordidus : lleig, males, minve, sutzes, vil
soror : sor
sors : sort, ventura
sospes : sà
sotulares : borseguins
spatiosus : espai, lloc

specialis : especial
species : espècia, manera
speciosus : bell, delitable, plasent
spectaculum : precedència, ver
spectare : pertànyer
speculare : badar, esguardar, estudiar, pensar
speculatio : esguardament, especulació, propòsit
speculatores : bades, especuladors
speculum : espill, mirall
spelunca : cova, espluga
spernere : menyspreu, vil
spes : esperança
spinae : cardons
spiritualitas : espiritualitat
spiritus : ànima, audàcia, voluntat
spissa : espessa
spissare : cubert, engrossir
splendor : resplandor
spolia : despulla
spoliare : estàtues, despullat
sponte : grat, pla, volenterosament
sportae : cartrons, esportes
spuma : escuma
spurcitiae : sutzietats
squalidus : cruel, pobre
stabiles : estable, estàbils, ferms, sencer
stabilire : ordonar
stabilitas : fermetat
stadia : camins, estadis, curs
stagnum : mar
stare : estar
statua : columnes, estàtua, figura, imatge
statuere : establir, establits, ordenar, ordenat, estatuir, lleis
statura : granea
stercus : femar, femta
sterilis : exorca, estèril, esterilitat
sternere : estendre, trabucar, vençuts
sterquilinium : fem
stilla : bombolla
stillicidium : estel.licidi, decorriment
stilus : estil
stimuli : agullons, agullonaments, estimular
stipendiarii : llogaders
stipendium : estipendi, premi, salaris, sou
stipites : bigues
stipula : aristes, busca, palla
stipulator : confermador
stirps : cap
stoicus : astut
stola : estola
stolidus : foll
strages : mort
stragulae : delicades
stramenta : catifes
strangulare : degastar
stratus : coixins
strenuus : estrenuïtat, fort
strepitus : brogit, crits
strictim : breument
stridendum : tremolo
stringere : estrènyer, reguanyament
structurae : bastiment
struere : construir
strutiones : escorpins
studere : estudiar, greu
studiosus : curosament, estudi, savi, sol.lícita
studium : cor, cura, estudi, sol.licitut, voluntat
stultitia : follia, oltracuidament, stultícia, toceria
stultus : dementes, foll, grosser, malvada, và
stupefactio : estabuïment, estalonits
stupefactus : espasmat
stupere : meravellats
stupor : esbaït, esbalaïment, estaloït, paor
stuprum : adulteri, deshonest, estrupo, vil
styga : bassa
suadere : amonestar
suavis : dolç, plasent, suau
suavitas : suavesa, suavitat
subdare se : retre's
subdere : amonestar
subditus : humil, sotsmès, súbdit
subicere : obedient, sotsmés, súbdit, subjecte, subjugar
subitum : desoptada, soptosament, tost
subiugare : subjugar, domar, sotsmesos
subiungere : ajustar
sublevare : susllevar
subligere : elegir
sublimalis : sotslimar
sublimitas : altesa, pujat, sublimitat
submergi : acabussar
subripere : presa
subsannatio : escarni
subsidium : ajuda, subsidi
subsistere : ferm, romandre
substantia : béns, matèria
substare : estar
subtilis : agut, curt, subtilitat
subtrahere : sostraure, subtrahent, tolre
subvenire : ajudar, socórrer, socorriment, valer
subversio : subversió
subvertere : aterrar, escomoure, trastornar

successio : hereter
succincti : constrets
succrescere : brotar
succumbere : aflaquits, descebre, esfondar-se, vençre
succurrere : aprofitar, socòrrer
sudores : treball
sufficere : abte, assats, basta, bastant, suficient
suffragia : socors, sufragis, sofraganis, vots
sugere : mamar
suggerere : mostrar, parlar, persuadir, recaptar
suggestio : engany, sugestió
suggilare : damnar
suillum : truja
sumere : prendre, sobrar
summitas : sobiranea
summus : complida, gran, singular, sobiran, summa
sumptuosus : cost, despeses
superare : desbaratar, provocar, sobrar, sobrepujar, vençre, vençut
superbia : presumpció, supèrbia
superbus : alt, ambiciós, elats
supereffluens : bona, inflat
superexaltare : lloar
superferre : sobreportar
superficialiter : superficialment
superfluus : excessiva, sobrevagar, superflu
superinducere : sobreinduir
superior : primer, subirà
superstitio : superstició
supervacue : inútilment, vanes
suplicia : turments
suppeditare : supeditar
supplantare : allenegar, empatxar, ferms
supplex : humil
supplicare : orar, pregar, recòrrer, suplicar, suplici
supponere : fraudar, subjugats
supportare : portar, sostenir, vençre
suppressio : supressió
surditas : surditat
surripere : amblar, arrapar
susceptibiles : rehebedores
susceptio : aculliment
suscipere : complir, emprendre, llevar-se, prendre, rebre, rebut, rellevar
suscitare : despertar, suscitades
suspendere : sospés, tolre's
suspicari : sospitar
suspirandus : gemegant
suspitium : pensament
sustentare : ajuda, sustentat
sustinere : portar, sofrir, sostenir
susurrare : bunir
syllogisma : sil.logismes
tabernaculi : tabernacles
tabulae : taulats
tacere : callar
taciturnus : callar, secret, taciturnitat
taedium : fastig
talentum : talent
tangere : palpar, tocar
tardare : feixugament, tardar, trigar
taxare : taxar
tecta : cobertiços, cases, glavis, llances
tectoria : teginat
tela : darts, drap, jactures, llança, sageta, tela
telonium : toloneu
temerare : follejar, trencar
temere : follament, presumtuosament, tembre, temerari, temerosament
temeritas : presumpció, temeritat
temperare : restrènyer, temprar, temprat
tempestas : afortunada, bregós, fortuna, tempestat
templa : temples
temporalis : temporal
temptare : assajar, temptar
tempus : hora, temps
temulentus : tèbeu
tenax : fort
tendere in : esvair
tenebra : tenebra, calitja, escuredats, tenebres, treballs
tenebrosus : escur, obtenebrada, tenebrosos
tener : delicats, tendre
tenere : aturar, assignat, obligat, posseir, servar, sofrir, tenir
tentare : provar, temptar
tenuis : dèbil, flaca, primetes
tenuitas : parcitat, tenuïtat
tepidi : pereosos
tepor : tèbeament
terebratus : foradat
tergere : combrar
tergiversatio : determinat, tergiversació
terminari : determenar, finir, finada, terme, terminar
terminus : fi, terme
terra : regnes, terra
terrere : aterruir, esglaiar, espantar, paor, trèmer, tremolar
terribilis : espaventat, fort, terrible
terror : aflicció, espant, paors, temor, terror, trepitjament

testae : broques
testari : dir, testificar, testimoni
teterrimus : obscur, temerós
tetragonus : tetragon
tetrarcha : regidor
thalami : tàlems
theatrum : mercat, teatro
thesaurizare : tesaurizar
thronus : cadira
tiarae : tiara
timere : esbalaït, espaordir, paor, recel, tèmer, tembre, tremolós
timidus : dèbil, flac, temerós
timor : acatament, paor, temença, temor, tribulació
tinea : arnes
tirannis : capdal, gran, rics, tiran
titulus : norma
tofus : foradades
togati : toga
tolerare : mitigar, sofrir, tolerància
tollere : cessar, furtar, guarir, tolre
tondere : raure
tonitrua : trons
torcular : trull
tordere : torçre
tormenta : penes, turments
torpescere : enrajat, llangüents,ociositat, pereós
torquere : cordellar, girat
torrere : tòrrida, torrar
tractare : fer, imaginar, moure, tractar, usar
tradere : dar-se, implicada, lliurar, presentar, treure, retre, xafar
trahere : inclinar, llaguiar, tirar, treure
tranquillitas : pau, repós, tranquil.litat
tranquillus : dolça, tranquil.la, pau, suaus
transactio : transacció
transcendere : muntar, trespassar
transducta : presa
transeuntes : temporals
transferre : commutar, remogut, transpostar, trespassar
transfigi : travessada, trespuar
transformari : transformar
transfugare : passar
transgressiones : errades, transgressió, transpassaments
transire : passar, transportat
transitoria : caïbles
transmigratio : transmigrar
transversus : tort
tremendus : espaventable, tremolós
tremulare : verduguejar
trepidare : dubitar, tremolós
tribui : atribuir, donar, feta
tribulatio : tribulacions
tribus : trip
tributa : atribuïda, cens, lloguer, tribut, traüts
triclinium : dreçador, thàlem, triclini
triga : tantost
tristis : desconsolar, dolenta, trist
tristitia : adversitat, dolor, tristícia
triticum : brossós
trivium : trivi
trucidare : destruir
truculens : feló
truffae : trufes
trulla : cruïlla
truncatus : tallades, trencat
tuba : taba, trompes, trompetes
tueri : guardant, proveir, socòrrer, tuhir
tumens : ergullós, exalçar, inflats
tumultuantes : ulular
tumultuosus : plànyer, tumultuós
tumultus : brogit, remor
tumulus : vas
tundere : ferir
tunica : manto
turbae : companyies, conversació, gents
turbatio : conturbat, tabustol, treballat
turbo : terbolina
turbulens : forta
turma : companyia, tendes
turmentare : dissipat, turments
turpis : ahontadament, deshonestament, libidinós, lleig, males, marrit, sutze, vergonya, vilment
turpitudo : lletgesa, màcula, malvestat, turpitut
tutela : tutela
tutus : íntegra, segur
tyrannus : cruel, prínceps, tiran
udus : mullat
ulcera : buanys, plagues
ultima : final, última
ultio : venjança
ultra : ultra
ululare : crits, ululaments
umbra : ombra
unanimitas : concòrdia, unanimitat
uncini : croques
unctio : engüent, uncció
undare : llavar
unguentes : untaments
unice : únicament
unire : ajustar, unió, unitat
universalis : universal

urere : assolar, calt, cremar, rustir
urgere : tocar
usitatus : novella
usufructum : usufruit
usura : conquist, usura
usurpare : presumir, usurpar, usurpat
usus : aemprar, custum, exercitació, ús, usat, usufruit
utensilia : utensils
uti : usar
utilis : bo, profitós, útil
utilitas : cosa bona, delit, profit, utilitat
vacare : erm, franc, vagar
vacui : buidesa, quitis, và, vagant
vae : guai
vagabundus : vagabund, vagans, vagarós
vagi : escampats, vagans, vagarós
vallare : vallejar
vanus : foll, falses, và, vanitats
vapor : fum
varia : diversa, variejat
variabilitas : mudament
variare : variar, varietat
vas : ampolla, càlzers, cubs, escudelles, gots, olles, vaixells
vastare : degastar, gastar
vastitas : amplesa
vastus : ample, fera
vectigal : drets, exacció, mercaderia, rendes, traüt, victigal
vegetari : confortat, vivificats
vehementia : fortalesa, vehemència, vehement
vehi : addur
velare : velar
velle : voler
velox : espeagat, ivàs, prompta, triga, velocitat
velum : cortina, cuberta, veles
venari : cassar, venativa
venationes : venacions
venefica : maleficis
venenare : enverinar, verí
venerari : adorar, colre
venia : mercé, vénia
venire : acostar-se, destroir, dreçar, pervenir
ver : vera
verbalis : verbal
verbera : penes
verberare : assotar, batre, colps
verbum : decret, parlaments, verb
verecundia : cast, continència, mansuetud, vergonya
vereri : pensar
vernare : profitar
versari : conversar, girar, mudar, obrers
versus : cant
versutia : falsia, malvestat, versúcia
versutus : subtil
vertere : engir, girar, transferir, vertibles
vesanus : orat, vituperi
vesica : glànoles
vestibula : cubertes
vestigium : senyal, vestigis
vestimenta : suari, vestiment, vestit
vetare : vedar
veteranus : vell
veterari : consumar-se
vetere : vedar
vetustas : vells, vetustat
vexare : congoixes, fatigar, perill, treballat, turmentar, vexació, vexar, vexada
via : camí, carreres, manera, senda, via
viatores : passatgers
vibrare : vibrar
vicarius : vicari
vicinae : veïnes
victoria : davantera, victòries
victus : vençut
videns : atendre, guardar, mirar, notori, percebre, sembla, veure, vijares, vist
vigere : resplandir
vigilantia : cura
vigilare : atalaiar, considerar, vetllar, vigílies
vigor : força
vilescere : vil
vilificare : menysprear
vilipendere : escarnir, menysprear, viltenir
vilis : sotil, vil
vilitas : abominació, defalts, viltat
villa : vila
vincere : enclinat, forçar, pres, sobrar, trencar, vençre
vincula : cadenes, encadenament, ferrat, llaços, lligams, unió, vincle, víncules
vinculatus : pres
vindemiare : collir
vindex : jutge, sentenciador
vindicta : castic, indulgència, punicions, venjances
vineae : ceps
violare : esflorada, excedir, nafrar, violat
violarium : violari
violens : cruel, força, fort, no degudament, greu, violent
violentia : força, avalot, violència
vir : baró, servents
virga : bastó, verga

viriliter : ardidament, baronilment, baronívolment, coratjós, desenvoltament, esforç, virilment
virtuosi : bons, excellents, virtut
virtus : bonesa, enginy, força, valentia, virtut
vis, vires : esforç, força, forces, ímpetu, poder, violència, virtut
viscera : entramenes
visibilis : obert, visiblement
visus : visió
vitare : esquivar
vitia : nequícies, pecats, vicis
vitiarie: ensutzir, viciar
vitis : sarment
vituperare : injúries
vituperium : deshonrat, menyspreadors, vituperadores
vivax : agut
vivificare : crèixer, vivificar
vivus : bo
vix : envides
vocabula : vocables
vocare : apellar, citats, dit
volere : voler
volitare : saltar
volubilis : movible, voluble
volumina : escriptures
voluntarie : volenterosament
voluntas : delit, desig, llei, testament, voluntat
voluptas : apetits, cobesa, delit, desig, luxúria, plaers, volentats, voluptat
voluptuosus : desitjosa, voluptuós
volvere : girar
vota : desig, vot
vovere : votar
vox : brogit, veu
vulgares : populars, vulgar
vulnerare : ferir, nafrar
vulpes : guineus, volps
zelare : zelar
zelotypi : zelosos
zelus : desig, zel
zizania : niella, zizania
zonae : borses

4. Bibliografia sobre els textos usats
(originals, traduccions/manuscrits, edicions)

Sumari

Destr	**Anònim**, *La destrucció de Jerusalem*
Egipte	Anònim, *Lo fill del senescal d'Egipte*
Fiore	Anònim, *Fiore di virtú*
Anton	Anònim, *Invenció del cors de sant Antoni abat*
DelCel	Anònim, *Lletra caiguda del cel*
VallRev	Anònim, *Revelación san Pablo* (trad. Vallmanya)
StHon	Anònim, *Vida de sant Honorat*
Spec	**Agustí** (pseudo), *Speculum peccatoris*
AlbLoq	**Albertano da Brescia**, *De arte loquendi*
AlbCon	Albertano da Brescia, *Liber consolationis*
Deif/Ecat	**Alberti**, Leon Battista, *Deifira / Ecatonfilea*
Alex	*Alexander*: Anònim, *Història d'Alexander*
Amor	**Andreas Capellanus**, *De amore*
Revel	**Angela da Foligno**, *Revelationes*
Econ	**Aristòtil**, *Econòmica*
MorAri	Aristòtil (pseudo), *De pomo / La mort d'Aristòtil*
Secre	Aristòtil (pseudo), *Secreta secretorum*
Basili	**Basili**, *Admonitio ad filium*
Alfons	**Beccadelli**, Antoni, *Fets i dits del rei Alfons*
Triet	Beda, *Visió de Trictelm*
Medi7	Beda (pseudo), *Meditatio passionis per septem horas*
Benet	**Benet**, *Regla*
DeCura	**Bernardus Silvestris**, *De cura rei familiaris*
Sermó	**Bernat**, *Sermó de la misèria humana*
DeModo	Bernat (pseudo), *De modo bene vivendi*
Besti	*Bestiari toscà*
Job	**Bíblia**, *Llibre de Job*
Salms	Bíblia, *Els salms*
BíbBa	Bíblia, *Nou Testament* (del Palau de Barcelona)
Corba	**Boccaccio**, Giovanni, *Corbaccio*
Decam	Boccaccio, Giovanni, *Decamerone*
Valter	Boccaccio, *Decamerone*, X.10; versió ll. de Petrarca

Fiamm	Boccaccio, Giovanni, *Elegia de Madonna Fiammetta*
Lignum	**Bonaventura**, *Lignum vitae*
Medit	Bonaventura, *Meditationes de passione Jesuchristi*
VallCor	Bonaventura (pseudo), *Cordial* (versió cast.; trad. Vallmanya)
Dieta	Bonaventura (pseudo), *Dieta salutis*
Vita	Bonaventura (pseudo), *Meditationes vitae Christi*
Tresor	**Brunetto Latini**, *Li livres dou Tresor*
Medici	**Cavalca**, Domenico, *Medicina del cuore*
Mirall	Cavalca, Domenico, *Mirall de la creu*
Escacs	**Cessulis**, Jaume, *De ludo scaccorum*
Chart	**Chartier**, Alain, *La belle dame sans merci*
CiOfi	**Ciceró**, *De officiis*
CiPar	Ciceró, *Paradoxa*
Troya	**Colonne**, Guiu delle C., *Històries troyanes*
Dant	**Dante Alighieri**, *Divina commedia*
VallCàr	**Diego de San Pedro**, *Cárcel de amor* (trad. Vallmanya)
Efrem	**Efrem**, *De compunctione cordis*
Regim	**Egidi Romà**, *De regimine principum*
Psalt	**Eiximenis**, Francesc, *Psalterium*
Eix1523	Eiximenis, *Llibre de les dones* (ed. de 1523)
Jeroni	**Eusebi (pseudo)**, *Vida i mort de sant Jeroni*
Frontí	**Frontí**, *Art de cavalleria*
FursV	*Furs de València*
Gesta	*Gesta comitum barcinonensium*
GuidoCo	**Gobi**, Joan, *Disputa amb Guido de Corvo*
Diàl	**Gregori**, *Diàlegs*
Dragma	**Guillem de Conches**, *Dragmaticon philosophiae*
PurPa	**Huc de Saltrey**, *De purgatorio sancti Patricii*
Arra	**Hug de Sant Víctor**, *De arrha animae*
Miseria	**Innocens (pseudo)**, *De miseria conditionis humanae*
Salms7	Innocens (pseudo), *Comment. in 7 psalmos paenit.*
Isac	**Isac**, *De ordinatione animae*
Legenda	**Jaume de Varazze**, *Legenda aurea*
Paul	**Jeroni**, *Vita sancti Pauli primi eremitae*
Brevil	**Joan de Gal·les**, *Breviloquium*
Comloq	Joan de Gal·les, *Communiloquium*
Josefus	**Josefus**, *Antiquitates judaicae*
Kempis	**Kempis**, *Tomàs de K., De imitatione Christi*
Bla1521	**Llull**, Ramon, *Blanquerna* (ed. de 1521)
Ludolf	**Ludolf de Saxónia**, *Vita Christi*
Gral	**Map**, Walter, *L'història del sant Grasal*
Matfre	**Matfre Ermengaud**, *Breviari d'amor*
Excit	**Oliver**, Bernat, *Excitatori de la pensa de Déu*
OraCa	*Oracions*, amb exposicions, trad. per Canals
Pal·la	**Palladius**, *De agricultura*
Cel·la	**Pere Damià**, *Opus* XI, cap. 9: «O cel·la...»
Africa	**Petrarca**, Francesco, *Africa*
Polo	**Polo**, Marco, *Viatges*

Cateri	**Ramon de Càpua**, *Vida de santa Caterina*
Rufí	**Rufí**, *Vitae sanctorum*
Verba	Rufí (pseudo), *Verba seniorum* (vol. 3 i 4)
Jugur	**Sal·lustí**, *Bellum Jugurthinum*
Sel·ler	**Sèneca**, *Hercules furens*
SeMed	Sèneca, *Medea*
SeThe	Sèneca, *Thebaides*
SeThy	Sèneca, *Thyestes*
Provid	Sèneca, *De providentia*
Mores	Sèneca (pseudo), *De moribus*
Sidrac	*Sidrae*: Anònim, *Llibre de Sidrae*
Turpí	**Turpí**, *Historia Karoli Magni et Rothlandi*
ValMax	**Valeri Maxim**, *De dictis et factis romanorum*
AlDid	**Vincent de Beauvais**, *Speculum*, «Alexander i Dídim»
ParesA	*Vitae patrum: Vita sancti Antonii*
ParesM	*Vitae patrum: Vita Malchi monachi*

Bibliografia

Usem abreviacions corrents com *ms.*, *ed.*, *reed.*, *reimp.*, *cap.*, *trad.*, *vol.*; de llengües com *cat.*, *cast.*, *fr.*, *it.*, *ll.*, *prov.*; de biblioteques com ACA, BC, BNM, BNP, BUB; de sèries com CDIACA, ENC, MRABLB, PL. Si no s'indica el lloc de publicació, és Barcelona. Les sigles dels textos usats s'indiquen en negretes. Per a un sumari de les entrades, veg. les dues pàgines precedents.

Abreviacions usades a la fi de cada entrada: ex. = quantitat d'exemples; segueix l'explicació de com hom es refereix a l'original (abans del signe /) i a la traducció catalana (després del signe /), usant les abreviacions *c* = capítol, *f* = foli (*v* = verso, *abcd* = columna 1 2 3 o 4), *ll* = llibre, *p* = plana (o bé, si es tracta de la PL, columna), *par* = paràgraf, *r* = ratlla. Un guió significa que no hi ha, o que no cal, una referència.

Anònim: veg. *Alexander; Bestiari;* Bonaventura, *Cordial*; Eusebi; *Furs*; *Gesta*; Map, *Queste*, *Oracions*, *Sidrac*, *Vitae*.

Anònim, *La destrucció de Jerusalem* [**Destr**]: ed. prov. Camille Chabaneau, *La prise de Jérusalem ou La vengeance de Sauveur*, París 1890; ed. cat. P. de Bofarull, CDIACA 13 (1857) 9-52. [10 ex.; p/p]

Anònim, *Lo fill del senescal d'Egipte* [Egipte]: ed. fr. M. Méon, *Nouveau recueil de fabliaux et contes inédits*, vol. 1 (París 1823, reimp. Ginebra 1976), p. 331-361; darrera ed. cat. Ramon Aramon i Serra, *Novel·letes exemplars*, ENC 48 (1934) 145-163. [20 ex.; r/p.r]

Anònim, *Fiore di virtú* [**Fiore**]: ed. it. Messina 1484; trad. cat. per FRANCESC DE SANT-CLIMENT, ed. Anna Cornagliotti, ENC 108, 1975. Comparació amb l'incunable amb fotos amablement prestades per la prof. Cornagliotti. [30 ex.; -/c.r]

Anònim, *Translatio... / Invenció del cors de sant Antoni abat* [**Anton**]: ed. ll. Nàpols 1556 (reed. «Analecta Bollandiana» 2, 1883, p. 341-354); ed. cat. Bartomeu Muntaner, *Invenció del cuerpo de S. Antonio Abad*, Palma de Mallorca 1873. [25 ex.; c/p]

Anònim, *Epistola Jesu de die dominica / Lletra caiguda del cel* [**DelCel**]: ed. ll. i de sis (?) trad. cat. per Daniel de Molins de Rei, *Notes sobre la Lletra caiguda del cel. Les versions catalanes en prosa*, «Estudis Franciscans» 43 (1931), p. 53-81-94. [30 ex.: -/p.r]

Anònim, *La revelación de sant Pablo* [**VallRev**]: ed. cast. Sevilla 1494, incompleta a l'inici; ed.

del pròleg dins F. Secret, *La revelación de sant Pablo*, «Sefarad» 26 (1968) 60-64; trad. cat. de BERNARDÍ DE VALLMANYA, ed. València 1495. [30 ex.; p/f.r o bé f.r/f.r]

Anònim, *Vida de sant Honorat* [**StHon**]: original ll. a Dublin, Trinity College ms. 172, p. 345-399; ed. cat. València 1495, exemplar del seminari de Corpus Christi, amablement posat a la meva disposició. [75 ex.; p/e]

AGUSTÍ (pseudo), *Speculum peccatoris* [Spec A, B]: ed. ll. PL 40: 983-992; ed. trad. cat. A per Antoni Griera, *El Mirayl del pecador, atribuït a sant Agustí*, AST 28 (1955) 115-126; ed. trad. cat. B per Giovanni Maria Bertini, *I Soliloquia e lo Speculum peccatoris dello pseudo Agostino in catalano*, «Homenatge a Antoni Rubió i Lluch» 2 (AST 12, de 1936), p. 233-250-263. [60 ex.; c/p.r]

ALBERTANO DA BRESCIA, *De arte loquendi* [**AlbLoq**]: text ll., ACA Sant Cugat ms. 68, f. 3-10; ed. cat. Antoni de Bofarull, *Opúsculos catalanes*, MRABLB 2 (1868) 591-613. [50 ex.; f/p]

ALBERTANO DA BRESCIA, *Liber consolationis et consilii* [**AlbCon**]: ed. ll. Thor Sundby, Copenhaguen-Londres 1873; ed. cat. Giuseppe E. Sansone, *Albertano da Brescia: Llibre de consolació i de consell*, ENC 94, 1965. [70 ex.; p/p]

ALBERTI, LEON BATTISTA, *Deifira* [**Deif**]: ed. it. G. Daelli, «Biblioteca rara» 6, Milà 1863. *Ecathonfilea*, «Novel·lari Català» 3, 1908-1916. [2 ex.; -/r]

Aleix, mestre: veg. Egidi Romà

Alexander: (versió ll. de l'arxiprest Lleó), *Historia de preliis / L'història d'Alexander* [**Alex**]: ed. ll. Estrasburg 1486; ed. cat., segons BC ms. 1560, per Maria Wehrmann, tesi de Tübingen 1960. [370 ex.; -/f]

ANDREAS CAPELLANUS, *De amore* [**Amor**]: ed. ll.-cat. Amadeu Pagès, Castelló de la Plana 1930. [20 ex.; -/p.1]

ANGELA DA FOLIGNO, *Revelationes* [**Revel**]: ed. ll. «Acta Sanctorum» pel dia 4 de gener, p. 186-234; trad. cat. de 1489 (iniciada pel frare JOAN GENOVER i acabada per l'hostaler «FRA F...», de Sant Jeroni de la Murta), BC ms. 473. [110 ex.; par/f]

ARISTÒTIL, *Econòmica* [**Econ**]: trad. ll. de LEONARDO ARETINO, del 1443, ed. dins *Obres d'Aristòtil* 3 (Venècia 1562) f. 309-320; versió cat. amb comentari de MARTÍ DE VICIANA, ed. Antoni Ferrando, «Biblioteca Escriny» 5, 1982. [70 ex.; -/part.r]

ARISTÒTIL (pseudo), *Liber de pomo* [**MorAri**]: ed. ll.-cat. Jaume Riera i Sans, *La mort d'Aristòtil. Versió quatre-centista del Liber de pomo*, «Bibl. Escriny» 1, 1981. [10 ex.; -/r]

ARISTÒTIL (pseudo), *Secreta secretorum* [**Secre A, B**]: ed. ll. Robert Steele, *Roger Bacon: Opera hactenus inedita*, 5 (Oxford 1920) 36-175; trad. cat. **A**, BNM ms. 1474, f. 1-55; trad. cat. **B**, BNM ms. 921, f. 1-27v. [40 i 70 ex.; p/f]

Arnald d'Alfarràs: veg. Benet, *Regla* D

BASILI, sant, *Admonitio ad filium spiritualem* [**Basili**]: ed. ll. PL 103: 683-694; trad. cat. dels cap. 1-13, Escorial ms. N-I-16, f. 75v-81v. [25 ex.; p/f]

Basili: veg. Pere Damià

BECCADELLI, ANTONI (el Panormita), *Lo libre dels fets e dits del gran rey Alfonso* [**Alfons**]: original ll. citat segons l'ed. antiga, sense data, de Célestat, conservat a la BC; trad. cat. per JORDI CENTELLES, BC ms. 1715. Eulàlia Duran en prepara l'ed. per a ENC. [90 ex.; part. núm/f]

BEDA, *Historia ecclesiastica gentis anglorum*, cap. 5.12: *La visió de Trictelm* **Trict**: ed. ll. C. Plummer, vol. 1 (Oxford 1896; reimp. 1963) 303-310 (o bé PL 95: 247 ss); ed. cat. Ramon Miquel i Planas, *Històries d'altre temps*, 1907, p. 83-94 (també a *Llegendes de l'altra vida*, 1914, p. 119-130). [30 ex.; p/p.r]

BEDA (atribuït a), *De meditatione passionis Christi per septem dici horas* [**Medi7**]: ed. PL 94:

561-568; ed. cat. Martí de Barcelona, *Un opuscle del Pseudo-Beda, traduït al català*, «Estudis Franciscans» 43 (1931) 338-353. [20 ex.; p/p.r]

BENET, *Regla* [**Regla A, B, C, D**]: ed. trad. cat. **A**(ACA ms. 164) i ms. **B**(ACA, Santa Clara) per Anselm M. Albareda, *Textos catalans dela Regla de sant Benet*, «Catalonia Monastica» 2 (Madrid 1929) 9-109. Trad. cat. **C**, BC ms. 298. Trad. cat. **D**, d'ARNALD D'ALFARRAS, de Ripoll, del 1457, BUB ms. 1420. [2, 120, 170 i 35 ex.; c.par/p.l *o bé* c.par/f]

BERNARDUS SILVESTRIS (pseudo Bernat de Clairvaux), *Epistola ad Raymundum: De cura rei familiaris* [**DeCura A, B, C**]: ed. ll. PL 182: 647-651; ed. ll. i de les dues trad. cat. **A** i **B** per Amadeu Pagès, EUC 18 (1933) 236-249. Ed. de la trad. cat. **C** per A(ntoni) de B(ofarull), MABLB 2 (1868) 581-584. [30 ex.; -/p)

BERNAT, Sant, *Sermó de la misèria humana* [**Sermó**]: ed. ll. PL 184: 1109-1114; ed. cat. com a text anònim a l'apèndix a la *Imitació de Jesucrist* de Tomàs de Kempis, ed. Ramon Miquel i Planas, 1911, p. 247-254. [10 ex.; c/r]

BERNAT (pseudo), *Epistola ad sororem: De modo bene vivendi* [**DeModo A, B**]: ed. ll. J. Mabillon, *Sancti Bernardi opera omnia* 5 (4a ed., París 1839) 1622-1764 (també a PL 184: 1199-1306). Trad. cat. **A**, (d'ANTONI CANALS), ed. P. de Bofarull, CDIACA 13 (1857) 415-647. Trad. cat. **B**, del ms. de la Biblioteca Bartomeu March de Palma de Mallorca, segons microfilm de la BC. (250 i 390 ex.; par/p.1, *o bé* -/c]

Bestiari toscà [**Besti**]: ed. it. K. McKenzie i M.S. Garver, *Il bestiario toscano*, «Studi di filologia romanza» 8 (Roma 1912) 1-100; ed. de dos mss. cat. per Saverio Panunzio, ENC 91 (ms. A) i ENC 92 (ms. B) 1963-64. [35 ex.; p/p.l/p.l]

Bíblia, *Llibre de Job* [**Job**]: trad. cat. de JERONI CONQUES; ed. Jaume Riera i Sans, «Biblioteca Torres Amat» 3 (1976). [195 ex.; c.v/-]

Bíblia, *Els salms* [**Salms**]: trad. cat. de JOAN ROÍS DE CORELLA; ed. J.A. López i Quiles i V. Ribes i Palmero, Montserrat 1985, p. 35-149. [110 ex.; salm. v/-]

Bíblia, *Nou Testament* [**BíbBa**]: ed. cat. Josep Gudiol i Cunill, *Una antiga traducció catalana dels quatre evangelis (còdex del Palau)*, Vic 1910. [185 ex.; Evangelista c.v./-]

BOCCACCIO, GIOVANNI, *Corbaccio* [**Corba**]: ed. ll. Cesare Segre, *Opere di Giovanni Boccaccio* (5a ed., Mursia 1975) 1191-1250; trad. cat. de NARCÍS FRANCH, ed. Francesc de B. Moll, *El Corbatxo de Giovanni Boccaccio traduït en català per Narcís Franch (segle XIV)*, reed. dins *Textos i estudis medievals*, Montserrat 1982, p. 43-119. [20 ex.; p/p]

BOCCACCIO, GIOVANNI, *Decamerone* [**Decam**]: ed. it. Vittore Branca, *Giovanni Boccaccio: Tutte le opere*, 4 (Milà 1976); ed. cat. del ms. de 1429 per Jaume Massó Torrents, Nova York 1910. Rosa Cabré en prepara una nova ed. per a ENC. [290 ex.; p/p]

BOCCACCIO, GIOVANNI, *Decamerone*, cap. X,10: *Valter i Griselda* [**Valter**]: trad. ll. de Francesc Petrarca, *Epistolae senilia*, XIV; trad. cat. per BERNAT METGE; ed. ll. dins W.F. Bryan, *Sources and Analogues of Chaucer's Canterbury Tales*, Chicago 1941, p. 288-331; ed. cat. Marçal Olivar, *Bernat Metge: Obres menors*, ENC 10 (1927) 18-42. [35 ex.; cap. núm/p.r]

BOCCACCIO, GIOVANNI, *Elegia di Madonna Fiammetta* [**Fiamm**]: ed. ll. Cesare Segre, *Opere di Giovanni Boccaccio* (5a ed., Mursia 1975) 947-1080; ed. cat. Annamaria Annicchiarico, *La Fiammetta catalana*, 2 vol., «Romanica Vulgaria» 6 (L'Aquila 1983-1988); cf. ed. Ramon Miquel i Planas, 1908. [10 ex.; p/p]

BONAVENTURA, *Lignum vitae* [**Lignum A, B**]: ed. ll. dins *Decem opuscula* (5a ed., Quaracchi 1965) 137-180; ed. de la versió cat. resumida per Nolasc Rebull, *Una traducció antiga del Lignum Vitae de sant Bonaventura*, «Estudis Franciscans» 79 (1978) 63-81. [25 ex.; c/p]

BONAVENTURA, *Meditationes de passione Jesu Cristi* [**Medit**]: ed. ll.-cast. dins «Biblioteca de Autores Cristianos» 9, *Obras de San Buenaventura*, 2 (2a ed., Madrid 1957) 767-814;

trad. cat. publicada en 1522, f. 153-173v (A), còpia dins Escorial, ms. g-IV-25, f. 121v-162 (B). Ed. del ms. B per Albert Hauf, *Contemplació de la Passió de nostre senyor Jesucrist*, «Biblioteca Escriny» 6, 1982. [20 ex.; -/r]

BONAVENTURA (pseudo) (o GERHARD DE VLEDENHOVEN), *Cordial del ánima*, versió cast. de GONZALO GARCIA DE SANTA MARIA [**VallCor**]: ed. cast. Saragossa 1491; trad. cat. de BERNARDI DE VALLMANYA, ed. València 1495. [30 ex.; f.r/f.r]

BONAVENTURA (pseudo), *Dieta salutis* [**Dieta**]: original ll. de GUILLELM DE LANICEA d'Aquitània; ed. ll. per Joan Vives, *Sant Bonaventura: Opera* 8, xxx, p. 248-346; trad. cat., *Camí de salvació o jornada de salut*, BC ms. 471. [40 ex.; f/f]

BONAVENTURA (pseudo) (o JOAN DE CAULIBUS), *Meditationes vitae domini nostri Jesu Christi* [**Vita**]: ed. ll. A.C. Peltier, *Bonaventurae opera omnia*, 12 (París 1868) 509-630; trad. cat., ACA Sant Cugat ms. 78. [130 ex.; c/f]

BRUNETTO LATINI, *Li livres dou Tresor* [**Tresor B**]: ed. fr. Francis J. Carmody, Berkeley-Los Angeles 1948 (reimp. Ginebra 1975); trad. cat. de GUILLEM DE COPONS, ed. Curt Wittlin, ENC 102, 111, 122, i 126, de 1971 a 1989. Inclou referències a les traduccions parcials **SM** i **V**. [65 ex.; ll.c.par]

Busquets: veg. Cavalca, *Medicina del cor* i *Mirall de la creu*

Canals: veg. Bernat, *Epistola*; Hugo de Sant Víctor; *Oracions*; Petrarca, *Africa*; Sèneca, *De providència*; Valerius Maximus

CAVALCA, DOMENICO, *Medicina del cuore / Medicina del cor, ço és De la ira e de la paciència* [**Medici**]: ed. it. Giovanni Bottari, «Biblioteca scelta di opere italiane», vol. 367, Milà 1858; trad. cat. (per PERE BUSQUETS?), BC ms. 475, [325 ex.; p/f]

CAVALCA, DOMENICO, *Mirall de la creu* [**Mirall**] - ed. ll. Giovanni Bottari, «Biblioteca classica sacra» 17-19, Bolonya 1819; trad. cat. de PERE BUSQUETS, ed. Annamaria Gallina, ENC 95-96, 1967. Veg. p. 203-240: «Grups de sinònims i mots afins». [630 ex.; -/vol.p]

Centelles: veg. Beccadelli

CESSULIS, JAUME, *De ludo scaccorum / De les costums dels hòmens* [**Escacs**]: ed. ll. Marie Anita Burt, tesi inèd. de la Universitat de Texas, 1957; ed. cat. del ms. de Madrid per Jaume Massó Torrents i Josef Brunet, 1900. No usem ací una trad. cat. d'una versió fr., ed. per Manuel de Bofarull en 1905. [250 ex.; part.c/p]

CHARTIER, ALAIN, *La belle dame sans merci* [**Chart**]: trad. cat. de fra FRANCESC OLIVER; ed. fr.-cat. Martí de Riquer, 1983. [40 ex.; r]

CICERÓ, MARC TUL·LI, *De officiis* [**CiOfi**]: ed. ll. «Fundació Bernat Metge» vols. 84 i 86, 1952; trad. cat. de NICOLAU QUILIS, BC ms. 228. [240 ex.; ll.c/f]

CICERÓ, MARC TUL·LI, *Paradoxa* [**CiPar A, B**]: ed. ll. J. Molager, «Collection Budé», París 1971; trad. cat. **A**, de FERRAN VALENTI, ed. Josep M. Morató i Thomàs, 1959; trad. cat. **B**, anònima, BC ms. 296. [200 ex.; par/c.r]

Ciril: veg. Eusebi, *Vida i mort de sant Jeroni*

COLONNE, GUIU DELLE C., *Històries Troyanes* [**Troya**]: ed. ll. N.E. Griffin, Cambridge, Mass., 1936 (repr. 1970); trad. cat. de JAUME CONESA del 1370, ed. Ramon Miquel i Planas, «Biblioteca Catalana», 1916. [375 ex.; p/p.r]

Conesa: veg. Colonne

Conques, Jeroni: veg. Bíblia, *Llibre de Job*

DANTE ALIGHIERI, *Divina commedia* [**Dant**]: trad. cat. d'ANDREU FEBRER; ed. it.-cat. Annamaria Gallina, ENC 106, 107, 112, 116, 120, de 1974 a 1988. [30 ex.; ll.canto.r/-]

DIEGO DE SAN PEDRO, *Lo càrcer d'Amor* [**VallCàr**]: ed. cast. Samuel Gili Gaya, *Diego de San Pedro: Obras*, «Clásicos castellanos» 133 (Madrid 1967) 113-212; trad. cat. de BERNARDI DE VALLMANYA, ed. 1493, reed. per R. Miquel i Planas, *Històries d'altre temps*,

3, 1912. Ed. cat.-it. per Vincenzo Minervini i Maria Luisa Indini, «Biblioteca della Ricerca. Testi stranieri» 9, Bari 1986. [10 ex.; ed. Miquel, -/p.r]
Domènec: veg. Frontí
EFREM, *De compunctione cordis* [**Efrem**]: ed. de la versió antiga ll. de sis sermons feta a Freiburg el 1491; trad. cat., Escorial, ms. N-I-16, f. 82-101. [230 ex.; part.c/f]
EGIDI ROMA, *De regimine principum* [**Regim**]: ed. ll. Roma 1607 (reimp. 1967); trad. cat. (del frare ARNAU ESTANYOL?), BC ms. 739; revisió pel mestre ALEIX, ed. 1480. [1130 ex.; part.ll.c/f;[entre parèntesis, mots omesos a l'ed.]]
EIXIMENIS, FRANCESC, *Psalterium alias Laudatorium* [**Psalt**]: ed. ll. Curt Wittlin, Toronto 1988; trad. cat. de GUILLEM DE FONTANA, BC ms. 300. [500 ex.; part.oració/-]
EIXIMENIS, FRANCESC, *Scala Dei*, ed. revisada (per Bonllavi?), València 1523 [**Eix1523**]: comparació amb l'ed. anterior per Beatrice Schmid, *Traduccions valencianes del Blanquerna i de la Scala Dei*, Montserrat 1988. Si l'exemple acaba amb una referència a un cap., l'he trobat jo en l'ed. de *Lo libre de les dones* de 1981. [20 i 80 ex.]
Estanyol: veg. Egidi Romà
EUSEBI (pseudo), *Vida i mort de sant Jeroni* [**Jeroni**]: text ll. en tres parts atribuïdes a EUSEBI (*De morte*), AGUSTI (*De magnificentiis*), i CIRIL (*De miraculis*); ed. lat. PL 22: 239-326; trad. cat., BUB ms. 76. Puvill publicarà en 1992 la meva ed. en facsímil de l'ed. de Pere Miquel del 1492. [235 ex.; Eusebi i Ciril, c/f; Agustí, col/f]
Febrer: veg. Dante
Ferran Valentí: veg. Ciceró, *Paradoxa*
Ferrer Sayol: veg. Palladius
Fontana: veg. Eiximenis, *Psalterium*
Franch, Narcís: veg. Boccaccio, *Corbaccio*
FRONTÍ, *Stratagematicon / Art de cavalleria* [**Frontí**]: ed. ll. Amsterdam 1675; trad. cat. (de JAUME DOMÈNEC?), BNM ms. 6293, segons microfilm de la BC. [40 ex.; ll.c.par/f]
Furs de València [**FursV**]: ed. ll.-cat. Germà Colon i Arcadi Garcia; ENC 101, 105, 113 i 121, de 1970 a 1983. [160 ex.; -/vol.p.r]
Garcia, Gonzalo Garcia de Santa Maria: veg. Bonaventura, *Cordial*
Genover: veg. Angela da Foligno
Gerhard de Vledenhoven: veg. Bonaventura, *Cordial*
Gesta comitum barcinonensium [**Gesta**]: ed. ll.-cat. L. Barrau Dihigo i J. Massó Torrents, 1925.
Gil de Roma: veg. Egidi Romà
GOBIUS, JOHANNES: *Historia de spiritu quodam coniurato per priorem fratrum predicatorum / Tractat de una disputa... ab la ànima ho spirit de Guido de Corvo* [**GuidoCo**]: ed. ll. Leipzig, ca. 1490; ed. cat. R. Miquel i Planas, *Llegendes de l'altra vida*, 1914, p. 177-208. [40 ex.; p.r/r]
GREGORI, papa, *Diàlegs* [**Diàl**]: ed. ll. PL 77: 149-429 (o ed. ll.-fr. W. Foerster, *Li Dialoge Gregoire lo Pape*, Halle-París 1876 (reimp. 1965); trad. cat. conservada en dos mss (**A** i **B**), ed. Jaume Bofarull (parts 1 a 3), ENC 31-32, 1931, i Amadeu-J. Soberanas (part 4), ENC 97, 1968. [120 ex.; part.c/p.l]
GUILLEM DE CONCHES, *Dragmaticon philosophiae* [**Dragma**]: ed. ll. Estrasburg 1567 (reimp. Frankfurt 1967); ms. cat., BNP ms. esp. 473. Ens basem en materials que ens foren amablement prestats per Lola Badia. [35 ex.; p/f]
Guillem de Copons: veg. Brunetto Latini
Guillem de Lanicea: veg. Bonaventura, *Dieta salutis*
Guiu delle Colonne: veg. Colonne
HUC DE SALTREY, *De purgatorio sancti Patricii* [**PurPa**]: ed. ll. T. Atkinson Jenkins, *The*

Espurgatoire Saint Patriz of Marie de France, with a Text of the Latin Original, «Teh University of Chicago Decennial Publications» 7 (Chicago 1903) 78-95; trad. cat. de RAMON ROS, ed. R. Miquel i Planas, «Llegendes de l'altra vida», 1914, p. 3-32. [60 ex.; par/r]

HUGO DE SANT VICTOR, *De arrha animae / De arra de ànima* [**Arra**]: ed. ll. PL 176: 951-970; versió cat. d'ANTONI CANALS, ed. Martí de Riquer, *Antoni Canals: Scipió e Anibal*, ENC 49 (1935) 121-171. [100 ex.; p/p]

INNOCENS III (pseudo), *De miseria conditionis humanae (De contemptu mundi) / Llibre del plant de l'hom, o bé misèria de l'hom* [**Miseria**]: ed. ll. PL 217: 701-746; trad. cat. BC ms. 77, f. 166-235, i BUB ms. 75, f. 129-153; treiem exemples dels dos mss. [35 i 40 ex.; ll.c/f]

INNOCENS III (pseudo), *Commmentarium in septem psalmos poenitentiales* [**Salms7**]: ed. ll. PL 217: 967-1130; trad. cat. del frare JOAN ROMEU, BUB ms. 70. [350 ex.; p/f-r]

ISAC, abat, *De ordinatione animae* [**Isac**]: ed. ll. Barcelona 1497 (exemplar conservat a la BC); trad. cat., Escorial ms. N-I-16, f. 1-70, segons microfilm de la BC. [450 ex.; f/f]

JAUME DE VARAZZE, (Jacobus de Voragine), *Legenda aurea* [**Legenda**]: ed. ll. Th. Graesse, Bratislava 1890 (reimp. 1969); ed. dels mss. cat. de la BNP i de la BUB per Ch.S. Maneikis Kniazzeh, E.J. Neugaard i Joan Coromines, *Vides de sants rosselloneses*, 3 vol., 1977; (cf. l'ed. del ms. cat. de Vic pel pare Nolasc Rebull, Olot 1976). [55 ex.; vol.p]

Jeroni, veg. *Vitae patrum*

JERONI, Sant, *Vita sancti Pauli primi eremitae* [**Paul**]: ed. ll. PL 23: 17-30 (o bé «Acta Sanctorum» pel 1 de gener, p. 604-607); ed. cat. Columba M. Batlle, *L'antiga versió catalana de la Vita Pauli Monachi del ms. Montserrat 810*, «Analecta Montserratensia» 9 (1962) 313-324. [35 ex.; c/p.r]

Joan de Caulibus: veg. Bonaventura, *Meditationes*

JOAN DE GAL·LES, *Breviloquium* [**Brevil**]: text ll., BC ms. 650, f. 183v-212; ed. cat. Norbert d'Ordal, ENC 28, 1930. [150 ex.; f/p.r]

JOAN DE GAL·LES, *Communiloquium sive Summa Collationum* [**Comloq**]: ed. ll. Estrasburg 1489 (ed. facs. 1964); trad. cat. Arxiu del Regne de València, Cancilleria real, ms. 660. [100 ex.; part.dist.c/f-r]

JOSEFUS, *Antiquitates judaicae* [**Josefus**]: ed. ll. Venècia 1499; trad. cat. (corregida pel frare PERE LLOPIS) impresa per Spindeler el 1483. [225 ex.; ll.c/f]

KEMPIS, TOMAS de K., *La imitació de Jesucrist* [**Kempis**]: ed. ll. Venècia 1487; trad. cat. de MIQUEL PÉREZ, ed. València 1482, reeed. per Ramon Miquel i Planas, 1911. [90 ex.; ll.c/r]

LLULL, RAMON, *Blanquerna*, ed. revisada per Joan Bonllavi, València 1521 [**Bla1521**]: comparació amb el ms. antic per Beatrice Schmid, *Traduccions valencianes del Blanquerna i de la Scala Dei*, Montserrat 1988. [85 ex.]

LUDOLF DE SAXONIA (el Cartoixà), *Vita Christi* [**Ludolf**]: ed. ll. M.L. Rigollot, París 1878; trad. cat. de JOAN ROIS DE CORELLA, ed. València, 4 vol., 1480-1496. Usem tan sols els vol. 1 i 2. [400 i 220 ex.; -/vol.f-r]

MAP, WALTER, *Queste del saint Graal / L'història del Sant Grasal* [**Gral**]: ed. fr. H.O. Sommer, *The Vulgate Version of the Arthurian Romances*, 6 (Washington 1913) 3-199; ed. cast. V. Crescini i V. Todesco, *La versione catalana della inchiesta del San Graal*, 1917. [75 ex.; p/p]

Martí de Viciana: veg. Aristòtil, *Econòmica*; Sèneca, it. De moribus

MATFRE ERMENGAUD, *Breviari d'amor* [**Matfre**]: ed. prov. Gabriel Azais, Beziers-París 1862; ed. cat. (amb facs. del ms. BNM Reserva 253) per Antoni Ferrando, Paterna 1980. Agraeixo al dr. Ferrando el prèstec dels seus materials. [85 ex.; -/f]

OLIVER BERNAT, *Excitatorium mentis ad Deum* [**Excit**]: ed. ll. Benigne Fernández, Madrid 1911; ed. cat. Pere Bohigas, ENC 22-23, 1929. [325 ex.; p/p]

Oliver, Francesc: veg. Alain Chartier

Oracions amb exposicions, trad. d'ANTONI CANALS [**OraCa**]: ed. ll. PL 149: 568-583 (o, pel *Pater Noster*, en l'ed. de la versió cat.); ed. trad. cat. José Vives, *Exposición medieval del Pater Noster en traducción catalana de fray Antonio Canals*, AST 28 (1955) 133-156; i *Exposiones del Ave Maria y Salve en traducción catalana de fray Antonio Canals*, AST 29 (1956) 79-94. [65 ex.; pregària núm/r]

PAL·LADI, *De agricultura* [**Pal·la**]: ed. ll. R.H. Rodgers, Leipzig 1975; ed. de la trad. cat. de FERRER SAYOL, en el ms. de l'Ajuntament de València, per Ana Giner Sánchez, tesi inéd. de València, posada amablement a la nostra disposició. [155 ex.; ll.c.p.r/-]

PERE DAMIÀ (atribuït a Sant Basili), *Dominus vobiscum*, cap. 9: «De la cel·la del monje» [**Cel·la A, B**]: ed. ll. PL 145: 246-251; ed. trad. cat. **A** per Columba Batlle, *Fragments catalans del segle XIV atribuïts a sant Basili*, EUC 24, *Estudis oferts a Ramon Aramon i Serra*, 2 (1980) 33-43; trad. cat. **B** (o revisió?), Escorial, ms. N-I-16, f. 71v-75v. [10 i 80 ex.; p/l *o bé* p/f]

Pérez, Miquel: veg. Kempis

PETRARCA, FRANCESCO, *Africa* [**Africa**]: ed. ll. *Opera omnia*, III,7 (Basilea 1554) 1307-1316; versió cat. d'ANTONI CANALS, ed. Martí de Riquer, *Antoni Canals: Scipió e Anibal*, ENC 49 (1935) 42-81. [100 ex.; r/p]

POLO, MARCO, *Viatges* [**Polo**]: ed. fr. Luigi Foscolo Benedetti, Florència 1928; ed. cat. Annamaria Gallina, ENC 85, 1958. [20 ex.; p.r/p]

Quilis, Nicolau: veg. Ciceró, *De officiis*

RAMON DE CAPUA, *Vida de santa Caterina* [**Cateri**]: ed. ll. «Acta Sanctorum» pel dia 3 d'abril; trad. cat. de TOMAS DE VESACH, ed. València 1511, reed. Barcelona 1736. [100 ex.; par/f]

Ramon Ros: veg. Huc de Saltrey

Roís de Corella: veg. Bíblia, *Els salms*; Ludolf

Romeu, Joan: veg. Innocens III

RUFÍ, prevere d'Aquileia, *Liber de vitis patrum, seu Historia monachorum* [**Rufí**]: ed. ll. PL 21: 387-462; ed. cat. Columba M. Batlle, *Les vides dels sants pares*, «Subsidia Monastis» 16, Montserrat 1986. [300 ex.; -/p.r]

RUFÍ (pseudo), *Verba seniorum* [**Verba**]: ed. ll. PL 73: 740-832 (vol. 3) i 83 ss. (vol. 4: Extrets de Sulpici i Cassià); trad. cat., Montserrat ms. 810, f. 108-163 (vol. 3), i f. 181-192 (vol. 4). [215 ex.; par/f]

SAL·LUSTI, *Bellum Jugurthinum* [**Jugur**]: ed. ll. M. Nisard, París 1974; trad. cat., BC ms. 355, f. 1-53. [130 ex.; par/f-r]

Santcliment: veg. Anònim, *Fiore di virtú*

SENECA, LUCIUS ANNEUS, *Hercules furens* [**SeHer**]: ed. cat. Tomàs Martínez, tesi inèd. de València, 1988, amablement posada a la meva disposició. (Cf. *Thebaides*.)

SENECA, LUCIUS ANNEUS, *Medea* [**Medea**]: ed. cat. Tomàs Martínez, tesi de llic. inèd. de València, 1984, amablement posada a la meva disposició. [170 ex.; acte.c.r/-]

SENECA, LUCIUS ANNEUS, *Thebaides* [**SeThe**]: trad. cat., BC ms. 295, f. 78-103. [260 ex. en SeHer, SeThy i SeThe; r/f]

SENECA, LUCIUS ANNEUS, *Thyestes* [**SeThy**]: ed. cat. Tomàs Martínez, tesi inèd. de València, 1988, amablement posada a la meva disposició. (Cf. *Thebaides*.)

SENECA, LUCIUS ANNEUS, *De providentia* [**Provid**]: ed. ll. J.W. Basore, *Seneca: Moral Essays* 1 (Londres 1928), p. 2-47; versió cat. d'ANTONI CANALS, ed. Martí de Riquer, *Antoni Canals: Scipió e Anibal*, ENC 49 (1935) 88-120. [70 ex.; p/p]

SENECA (pseudo), *de moribus* [**Mores**]: trad. cat. de MARTI DE VICIANA; ed. ll.-cat. Jau-

me Riera, *Sèneca: Llibre de virtuoses costums*, «Biblioteca Escriny» 7, 1987. [30 ex.; núm. de la màxima]

Sidrac: Anònim, *El llibre de Sidrac* [**Sidrac A, B**]: original fr., BNP ms. fr. 1160; ed. de les trad. cat. d'Oxford (**A**) i de la BC (**B**) per Vincenzo Minervini, *Il libro di Sidrac*, Bari 1982. Agraeixo al prof. Minervini el prèstec del seu microfilm del ms. de París. [30 ex.; f/p.r]

Tomàs de Vesach: veg. Ramon de Càpua

TURPI, *Historia Karoli Magni et Rothlandi* [**Turpí**]: ed. ll. Ferdinand Castets, Montpeller 1880; ed. cat. Martí de Riquer, *Turpí arquebisbe de Reims: Història de Carles Maynes e de Rotllà, traducció catalana del segle XV*, «Biblioteca d'Obres Antigues», 1960. [45 ex.; c/p.r]

Valentí, Ferran: veg. Ciceró, *Paradoxa*

VALERI MAXIM, *Factorum et dictorum memorabilium / Llibre anomenat Valeri Màximo: Dels dits y fets memorables* [**ValMax**]: ed. ll. C. Kempf, Stuttgart 1888; trad. cat. d'ANTONI CANALS, ed. Ramon Miquel i Planas, 2 vol., «Biblioteca Catalana», 1914. [1380 ex.; p/vol.p]

Vallmanya, Bernardí de V.: veg. Diego de San Pedro; Anònim, *Cordial*; Anònim, *Revelación de Sant Pablo*

Vides de sants rosselloneses: veg. Jaume de Varazze

VINCENS DE BEAUVAIS, *Speculum historiale*, part I, cap. 5.66-71: *Carteig d'Alexander i Dídim* [**AlDíd**]: ed. ll. Venècia 1591, f. 47; ed. cat. Andreu Ivars, *Tèxt de la versió valenciana de les lletres d'Alexandre el Gran al Rei Dídimo e del de les d'éste a d'aquéll*, «Anales del Centro de Cultura Valenciana» 1 (1928), p. 153-161-168. [10 ex.; c/p.l]

Visió de Trictelm: veg. Beda

VITAE PATRUM: (A) Anònim, atribuït a Sant JERONI, *Vita Malchi monachi captivi* [**ParesM**] ed. ll. PL 23: 55-62. - (B) ATANASI, traduït per EVAGRI, *Vita beati Antonii abbatis* [**ParesA**]: ed. ll. PL 73: 125-168; trad. cat., Montserrat ms. 810, f. 61v-66, i 66-101. [270 ex.; p/f-r]

Vitae patrum: veg. Rufí

Manuscrits dels textos inèdits

Barcelona

ACA, Sant Cugat 68, f. 3-10: Albertano, *De arte loquendi*

ACA, Sant Cugat 78: pseudo-Bonaventura, *Meditationes vitae Jesu Christi*

BC 77, f. 166-235: Innocens III, *De miseria*

BC 228: Ciceró, *De officis*

BC 295, f. 78-103: Sèneca, *Thebaides*

BC 296: Ciceró, *Paradoxa*, trad. B

BC 298: Benet, *Regla*, trad. C

BC 300: Eiximenis, *Psalterium*

BC 355: Sal·lusti

BC 471: pseudo-Bonaventura, *Dieta salutis*

BC 475: Cavalca, *Medicina del cuore*

BC 650: Joan de Gal·les, *Breviloquium*

BC 739: Egidi Romà

BC 1560: Anònim, *Història d'Alexander*

BC 1715: Beccadelli

BUB 70: Innocens III, *Commentarium in septem psalmos poenitentiales*

BIB 75, f. 129-153: Innocens III, *De miseria*
BUB 76: pseudo-Eusebi, *Vida i mort de sant Jeroni*
BUB 1420: Benet, *Regla*, trad. D
Dublin, Trinity College 172: Anònim, *Vida de sant Honorat*
Escorial N-I-16, f. 1-70: Isac
Escorial N-I-16 f. 71v-75v: Pere Damià
Escorial N-I-16 f. 75v-81: Basili, *Admonitio*
Escorial N-I-16, f. 82-101: Efrem
Madrid, BN 921, f. 1-27v: Aristòtil, *Secreta secretorum*
Madrid, BN 1474, f. 1-55: Aristòtil, *Secreta secretorum*
Madrid, BN 6293: Frontí
Montserrat 810, f. 61-101: *Vitae patrum*
Montserrat 810, f. 108-193: Rufí, *Verba seniorum*
Palma de Mallorca, Biblioteca Bartomeu March: Bernat, *De modo*, trad. B
París, BN fr. 1169: *Le livre de Sidrac*
París, BN esp. 473: Guillem de Conches
València, Arxiu del Regne, Canc. reial 660: Joan de Gal·les, *Communiloquium*

BIBLIOGRAFIA GENERAL

Aquesta bibliografia es concentra en treballs que es dediquen exclusivament o en gran part al fenomen de les expressions multinominals sinonímiques en les llengües europees medievals. Per a la bibliografia dels textos usats en aquest *Repertori* vegeu p. 647.

Abreviacions

BRABLB: «Butlletí de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona»
BSCC: «Butlletí de la Societat Castellonenca de Cultura»
DECLC: Joan Coromines, *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*
DCVB: Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll, *Diccionari Català-Valencià-Balear*
ELLC: «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes» (Montserrat)
ENC: «Els Nostres Clàssics»
PL: Migne, *Patrologia Latina*

BADIA, **Lola**, *Frontí i Vegeci, mestres de cavalleria en català als segles XIV i XV*, BRABLB 39 (1983-1984) 191-215.

BAUER, **Erika**, *Zweigliedrigkeit und Uebersetzungstechnik*, dins P. Kesting, ed., *Würzburger Prosastudien* 2, «Medium Aevum» 31 (1975) 175-192.

BERTOLUCCI PIZZORUSSO, **Valeria**, *L'iterazione sinonimica in testi prosastici mediolatini*, «Studi mediolatini e volgari» 5 (1957) 7-29.

BESCH, **Werner**, *Zweigliedriger Ausdruck in der deutschen Prosa des 15. Jahrhunderts*, «Neuphilologische Mitteilungen» 65 (1964) 200-221.

BOEHM-BEZING, **Gisela**, *Stil und Syntax bei Paracelsus*, Wiesbaden 1966.

BORNSTEIN, **Diane**, *Fench Influence on Fifteenth-Century English Prose as Exemplified by the Translation of Christine de Pisan's «Livre du corps de policie»*, «Mediaeval Studies» 39 (Toronto 1977) 369-386.

BORVITZ, **Walther**, *Die Uebersetzungstechnik Heinrich von Steinhöwels*, «Hermaea» 13, Halle 1914.

BRUNI, **Francesco**, ed. *Libru di li vitii et di li virtuti*, «Collezione di testi siciliani dei secoli XIV e XV» 12-14, (Palermo 1973), XCVs.

BRUNOT, **Férdinand**, *La doctrine de Malherbe d'après son commentaire sur Desportes*, París 1891.

BURIDANT, **Claude**, *Les problèmes de traduction du latin en français à partir de l'Histoire de France en français de Charlemagne à Philippe-Auguste*, tesi de l'Universitat de Lille 1978; veg. p. 547-595, «Les couples de synonymes».

—, *Les binômes synonymiques. Esquisse d'une histoire des couples de synonymes du moyen âge*

au XVIIe siècle, dins «Synonymies», «Bulletin du Centre d'Analyse du discours» 4 (Lille 1980) 5-79.
—, *Jean de Meung et Jean de Vignay, traducteurs de l'«Epitome rei militaris» de Végèce*, dins «Etudes offertes à André Lanly» (Nancy 1980), 51-69.
—, *La traduction de l'«Historia orientalis» de Jacques de Vitry*, «Bibl. française et romane B. Editions critiques de textes» 19, París 1986.
—, *Translatio medievalis. Théorie et pratiquede la traduction médiévale*, «Travaux de linguistique et de littérature» 21 (1983), 81-136.
CABRÉ, **Maria Teresa, i Gemma** RIGAU, *Lexicologia i semàntica*, «Biblioteca universitària» 3, Barcelona 1986.
CASANOVA, **Emili**, *El lèxic d'Antoni Canals*, «Biblioteca Sanchis Guarner» 13, València - Montserrat 1988.
CASELLA, **M. T.**, *Il Valerio Massimo in volgare*, «Italia Medioevale e Umanistica» 6 (1963), 49-130.
—, *Nuovi appunti attorno al Boccaccio traduttore di Livio*, «Italia Medioevale e Umanistica» 4 (1961), 77-129.
CHOCHEYRAS, **J.**, *Le redoublement de termes dans la prose française du XVIe siècle: une explication possible*, «Revue de Linguistique Romane» 33 (1969), 77-88.
COLON, **Germà**, *Un aragonesismo sintáctico en Don Juan Manuel*, «Cahiers de linguistique hispanique médiévale» 7 (1982), 61-72.
—, *El léxico catalán en la Romania*, «Biblioteca Románica Hispánica. Estudios y Ensayos» 245, Madrid 1976.
—, *Sinonímia i diatopisme*, dins «Homenatge a Francesc de B. Moll» 3, «Randa» (1981) 45-61, reed. dins «Problemes de la llengua a València i als seus voltants», «Col·lecció Honoris Causa» 1 (Universitat de València, 1987), 175-197.
—, *Els vocabularis barcelonins d'Ausiàs March al segle XVI*, dins «Miscel·lània Pere Bohigas» 3, ELLC 6 (1983), 261-289.
COLON, **Germà, i Amadeu-J.** SOBERANAS, *Panorama de la lexicografia catalana*, «Biblioteca Universitària» 7, Barcelona 1986.
CURTIUS, **Ernst Robert**, *Zur Literarästhetik des Mittelalters 2: Rolandslied und epischer Stil*, «Zeitschrift für romanische Philologie» 58 (1938), 216-219.
DARDANO, **M.** *Lingua e tecnica narrativa del Duecento* (Roma 1969), esp. 56s i 66s.
DEMBOWSKI, **Peter F.**, *Les binômes synonymiques en ancien français*, dins homenatge a H. Lewicka, «Kwartalnik Neofilologiczny» 23 (1976), 81-90.
DEROY, **L.**, *L'emprunt linguistique*, «Bibl. de la Fac. de Phil. et Ling. de l'Université de Liège» 141, París 1956.
DIGIROLAMO, **Costanzo**, ed. *Libru di lu transitu et vita di misser sanctu Iheronimo*, «Collezione di testi siciliani dei secoli XIV e XV» 15 (Palermo 1982) XXXIVs.
DISTEFANO, **Giuseppe**, *LE traducteur comme lexicographe*, «Actes del 14è congrés de lingüística i filologia romànica» 4 (Nàpols 1977) 45-56, reed. dins «Essais sur le Moyen Français» (Padova 1977), 49-96.
DIEKAMP, **Clemens**, *Formelhafte Synonymenhäufungen in der altpoitevinischen Urkundensprache (13 Jd.)*, «Romanica Monacensia» 8 (Munic 1972) esp. 1-68.
ELWERT, **W. Theodor**, *La dittologia sinonimica nella poesia romanza delle origini e nella scuola poetica siciliana*, «Bolletino del Centro di Studi Filologici e Linguistici Siciliani» 2 (1954) 152-177, reed. en italià dins «Saggi di letteratura italiana» (Wiesbaden 1970) 171-204.
—, *Zur Synonymendoppelung als Interpretationshilfe*, «Archiv für das Studium der Neueren Sprachen» 195 (1958), 24-26.

—, *Zur Synonymendoppelung vom Typ «plany e sospir, chan e plor»*, «Archiv für das Studium der Neueren Sprachen» 193 (1956) 40-42.

FAVATI, **Guido**, *Nascita e morte dell'iterazione sinonimica come dittologia*, dins «Omaggio a Camillo Guerrieri - Crocetti», «Studi e Testi Romanzi e Mediolatini» 2 (Genova 1971), 275-285.

GOROG, **Ralph de**, *The Concept 'to Destroy' in Old French and the Question of Synonymy*, «Linguistics» 93 (1972), 27-43.

GOUGENHEIM, **Georges**, *Le sens de «noble» et de ses dérivés chez Robert de Clari*, «Romance Philology» 3 (1949-50), 270-272.

HÉRAUCOURT, **Will**, *Das Hendiadyoin als Mittel zur Hervorhebung des Werthaften bei Chaucer*, «Englische Studien» 73 (1939), 190-201.

—, *What is Truth or Soothfastnesse?*, dins l'homenatge a Max Deutschbein, ed. W. Schmidt, (Leipzig 1936) 75-84.

HEIDEL, **G.**, *La langue et le style de Philippe de Commynes*, Leipzig 1934.

HÖVER, **Werner**, *Theologia Mystica in altbairischer Uebertragung. Studien zum Uebersetzungswerk eines Tegernseer Anonymus aus der Mitte des 15 Jahrhunderts*, «Münchner Beiträge zur deutschen Literatur des Mittelalters» 36, Munic 1971.

RAFEL i FONTANALS, **Joaquim**, *La normalització dels diccionaris catalans: el tractament de les sèries sinonímiques*, «Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit» 8, ELLC 16 (1988), 57-112.

KLESCZEWSKI, **Reinhard**, *Die französischen Uebersetzungen des Cortegiano von Baldassare Castiglione*, «Annales Univ. Saraviensis» 7 (Heidelberg 1966), esp. 66ss i 170ss.

KNOPS, **J.P.H.**, *Études sur la traduction française de la Morale à Nicomaque d'Aristote par Nicole Oresme*, La Haya 1952.

KOSKENNIEMI, **Inna**, *Repetitive Word Pairs in Old and Early Middle English Prose*, «Annales Univ. Turkuensis» 107 (1968).

LAUSBERG, **Heinrich**, *Handbuch der literarischen Rhetorik* (Munic 1960); par. 592-97, 635-39, 719, 1095.

LAVIS, **Georges**, *Contribution à l'histoire du vocabulaire français: 'blâmer' et 'louer' dans les anciens textes littéraires (XIIe-XVe s.)*, «Revue de Linguistique Romane» 50 (1986), 443-516.

LEBEGUE, **R.**, *La syntaxe de Malherbe traducteur de Sénèque*, «Cahiers de l'AIEF» 8 (París 1956), 139-146.

LEISI, **Ernst**, *Die tautologischen Wortpaare in Caxton's «Eneydos». Zur synchronischen Bedeutungsund Ursachenforschung*, Zuric 1947 (també Cambridge, Mass.)

LIDA, **Maria Rosa**, *Juan de Mena, poeta del prerrenacimiento español* (Mèxic 1950), 166-169.

LÖFSTEDT, **Lena**, *La réduplication synonymique de Jean de Meun dans sa traduction de Végèce*, «Neophilologische Mitteilungen» 57 (1976), 449-470.

LORIAN, **Alexandre**, *Tendances stylistiques dans la prose narrative française du XVIe siècle*, «Bibl. française et romane» A-26 (París 1973), 65-92 i 295-301.

MACHAN, **Tim William**, *Techniques of Translation: Chaucer's Boece*, Norman, Oklahoma, 1985.

MALKIEL. **Yakov**, *Studies in Irreversible Binominals*, «Lingua» 8 (1969) 113-160, reed. dins «Essays on Linguistic Themes» (Oxford 1968), 311-355.

MARRONI, **Giovanna**, *Annominazioni e iterazioni sinonimiche in Juan Manuel*, «Studi mediolatini e volgari» 2 (1954), 57-70.

MARTÍNEZ i ROMERO, **Tomàs**, *Sobre l'autoria de la traducció catalana de les Tragèdies de Sèneca*, dins «Miscel·lània Antoni M. Badia», ELLC 11 (1985), 135-156.

—, *na aproximació a les traduccions peninsulars de les «Epistolae ad Lucilium». La doble traducció catalana*, «Llengua i Literatura» 1 (1986) 111-149.

MATHIESSEN, **F.O.**, *Translation, an Elizabethan Art*, Cambridge, Mass., 1931.

MENDENHALL, **John**, *Aureate Terms: A Study in the Literary Diction of the 15th Century*, Lancaster Pa. 1919.

MÖNTMANN, **Walter**, *Beiträge zum Gebrauch der Figur der Synonymis in der altfranzösischen Literatur*, Münster 1955.

MOHRMAN, **Christine**, *Le latin de la chrétienté occidentale*, dins «Etudes sur le latin des chrétiens» 1 (Roma 1958, reed. 1961), 77-81.

NORDAHL, **Helge**, *Ars fidi interpretis. Un aspect rhétorique de l'art de Chaucer dans sa traduction du Roman de la Rose*, «Archivum Linguisticum» 9 (1978), 24-31.

—, *Aspects rhétoriques des tautologies binaires dans la vie de saint Eustace*, «Revue Belge de philologie et d'histoire» 54 (1976), 773-779.

OIZUMI, **Akio**, *On Collocated Words in Chaucer's Translation of «Le livre de Mellibee et Prudence». A Stylistic Comparision of the English Translation with the French Version*, «Studies in English Literature» 48 (1971), 95-108.

PELLEGRINI, **Silvio**, *Iterazioni sinonimiche nella canzone di Rolando*, «Studi mediolatini e volgari» 1 (Bologna 1953) 155-165, reed. dins «Studi rolandiani e trobadorici» (Bari 1964), 136-147.

POLITZER, **Robert L.**, *Synonymie Repetition in Late Latin and Romance*, «Language» 37 (1961), 484-487.

PONCELET, **Roland**, *Cicéron traducteur de Platon. L'expression de la pensée complexe en latin classique*, París 1957.

RASMUSSEN, **J.**, *La prose narrative française du XVe siècle. Etude esthétique et stylistique* (esp. cap. 1, *L'orientation curiale* i cap. 3: *L'amplification*), Copenhague 1958.

RENARD, **Edgard**, *Expressions tautologiques dans l'ancien wallon*, dins «Mélanges de linguistique romane offerts à M. Jean Haust» (Liège 1939), 329-346.

RIERA i SANS, **Jaume**, *Sobre la difusió hispànica de la «Consolació» de Boeci*, «El Crotalón» 1 (1984), 297-327.

ROHLFS, **Gerhard**, *Von Rom zur Romania. Aspekte und Probleme romanischer Sprachgeschichte*, «Tübinger Beiträge zur Linguistik» 226 (1984), articles reeditats núm. 9, 10 i 11.

ROSSELLI, **Ferdinando**, *Iterazioni sinonimiche in Tirso de Molina*, «Studi mediolatini e volgari» 2 (1954), 239-250.

—, *Iterazioni sinonimiche nella Celestina*, «Miscellanea di Studi Ispanici» (Pisa 1962), 122-150.

RUBIÓ i BALAGUER, **Jordi**, *Guillem Ponç, secretari del rei Martí, contemporani de Bernat Metge*, «Estudis Romànics» 9 (1961), 79-80.

RUELLE, **Pierre**, *Les synonymes dans le «Dialogue des Créatures», traduction par Colard Mansion du «Dialogus creaturarum»*, dins l'homenatge a T.B.W. Reid, *Medieval French Textual Studies*, ed. Ian Short (Londres 1984), 180-186.

RUHE, **E.**, *Untersuchungen zu den altfranzösischen Uebersetzungen der Disticha Catonis*, «Beiträge zur romanischen Philologie des Mittelalters» 3, Munic...

SAMONÀ, **Carmelo**, *Aspetti del retoricismo nella Celestina*, (Roma 1954), 54-58.

SCHLAUCH, **Margaret**, *Stylistic Attribute of John Lydgate's Prose*, dins «To Honor Roman Jacobson. Essays on the Occasion of his 70th Birthday», 3 (The Hague . París 1967), 1756-1768.

SCHMID, **Beatrice**, *Les «Traduccions valencianes» del* Blanquerna *(València 1521) i de la* Scala Dei *(Barcelona 1523). Estudi lingüístic.* «Textos i Estudis de Cultura Catalana» 16 (Barcelona - Montserrat 1988).

SCHON, **Peter M.**, *Studies zum Stil der frühen französischen Prosa (Robert de Clari, Geoffroy de Villehardouin, Henri de Valenciennes)*, «Analecta Romanica» 8 (Frankfurt 1960) 163-185, i llistes 205-229.

SCHÖNDORF, **Kurt Erich**, *Die Tradition der deutschen Psalmenübersetzungen*. «Mitteldeutsche Forschungen» 46, Köln-Graz 1967.

SIEBENMANN, **Gustav**, *Ueber Sprache und Stil im Lazarillo de Tormes*, Bern 1953, 89-98.

SMITH, **Colin**, *Estudios cidianos*, Madrid 1977.

SMITH, **Pauline M.**, *Le redoublement de termes et les emprunts linguistiques dans la traduction en France au XVIe siècle: Henri Estienne et François de Belleforest*, «Revue de Linguistique Romane» 46 (1983), 37-58.

SPIESS, **Federico**, *Le traduzioni interne nel Codice Marciano XIII*, dins «Actes del 14è congrés de lingüística i filologia romànica» 5 (Nàpols 1981), 13-25.

STEFENELLI, **A.**, *Der Synonymenreichtum in der altfranzösischen Dichtersprache*, «Oesterreichische Akademie der Wissenschaften; Phil.-hist. Klasse» 251.5, Viena 1967.

STRAUSS, **Bruno**, *Der Uebersetzer Nicolaus von Wyle*, «Palaestra» 108, Berlin 1912.

STUTZ, **Elfriede**, *Das Fortleben der mittelhochdeutschen Zwillingsformel im Kirchenlied, besonders bei Paul Gerhardt*, dins «Medium Aevum Vivum: Festschrift für Walther Bulst» (Heidelberg 1960).

VALLET, **R.**, *A propos des redoublements d'expression dans la prose de Jean Lemaire de Belges*, «Revue de Linguistique Romane» 41 (1977), 383-398.

VENY, **Joan**, *Influència del diccionari català-llatí de Font sobre el de Torra (s. XCVII)*, dins «Miscel·lània Pere Bohigas» 3, ELLC 6 (1983), 11-24.

—, *Introducció a la dialectologia catalana*, «Biblioteca universitària» 4, Barcelona 1986.

WALKER, **Roger**, *Tradition and Technique in «El Libro del Cavallero Zifar»*, Támesis A.36 (Londres 1974), 183-221 i 227-231.

WENZLAN, **Friedrich**, *Zwei- und Dreigliedrigkeit in der deutschen Prosa des 14. und 15. Jahrhunderts*, «Hermaea» 4, Halle 1906.

WITTLIN, **Curt**, *Un centenar de oraciones del «Psalterium (alias Laudatorium)» de Francesc Eximenis traducidas al catalán por Guillem Fontana en 1416, con una oración original*, BRABLB 41 (1987-1988), 163-190.

—, *Grupos de sinónimos y fórmulas multinominales en la antigua traducción castellana del Tirant lo Blanc*, dins «Studia in honorem prof. M. de Riquer» 2 (Barcelona 1988), 467-483.

—, *La revisió lingüística de l'antiga traducció catalana del «De regimine principum» d'Egidi Romà feta en 1480 pel mestre Aleix de Barcelona*, dins «Actes del sisè col·loqui de la NACS» (Montserrat 1988), 111-134.

—, *Semicorreccions en traduccions catalanes medievals*, dins «Miscel·lània Aramon i Serra» 1, EUC 23 (1979), 599-604.

—, *La traducció catalana anònima de les «Històries romanes» I-VII de Titus Livi*, «Estudis Romànics» 11 (1962), 277-315.

—, *Les traduccions catalanes de la «Somme le Roi» («De vicis i virtuts») de fra Llorenç*, BSCC 59 (1983), 395-433.

—, *«Sens lima e correcció de pus dols estill»: fra Nicolau Quilis traduint el llibre «De officiis» de Ciceró*, BRABLB 35 (1973-1974), 125-156.

—, *La «valenciana prosa» del traductor Bernardí de Vallmanya*, dins «Homenatge a Joan Fuster» (en premsa).

—, ed. Pedro López de Ayala, *Las Décadas de Tito Livio* (Barcelona 1982), introducció, 120-134.

WORKMAN, **S.K.**, *Fifteenth-Century Translation as an Influence on English Prose*, «Princeton Studies in English» 18 (1940).

INSTITVT D'ESTVDIS CATALANS
BARCELONA